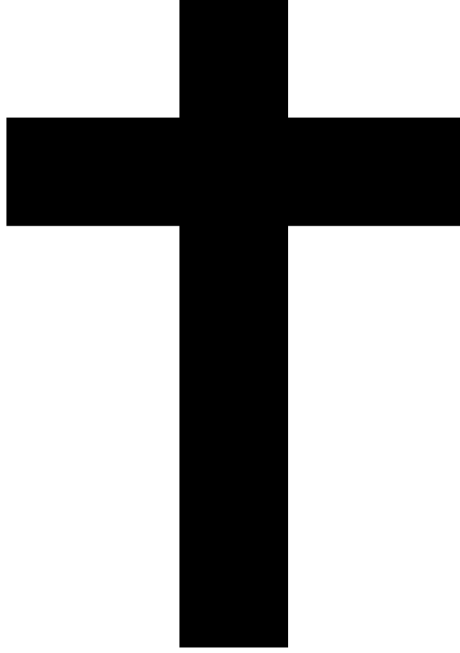

Diza quë shtë Dios
con dizë

New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)

Diza'quë shtë Dios con dizë **New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)**

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Ocotlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Ocotlán [zac], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Ocotlán

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 29 Jan 2022

b5034bc2-699c-5c8d-b682-32909c3d919b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	50
San Lucas	80
San Juan	131
Hechos	169
Romanos	219
1 Corintios	241
2 Corintios	262
Gálatas	276
Efesios	284
Filipenses	292
Colosenses	298
1 Tesalonicenses	303
2 Tesalonicenses	308
1 Timoteo	311
2 Timoteo	317
Tito	321
Filemón	324
Hebreos	326
Santiago	343
1 San Pedro	349
2 San Pedro	355
1 San Juan	359
2 San Juan	364
3 San Juan	365
San Judas	366
Apocalipsis	368

Diza'quë según San Mateo

Ra shtadë guëlu Jesús (Lc. 3.23-38)

¹ Ndë'e na listë shtë ra shtadë guëlu Jesucristo. Guc më llëbni David nu guc më llëbni Abraham.

² Abraham guc shtadë Isaac. Hia na gubani Isaac gúqui' shtadë Jacob. Hia lé'i' gúqui' shtadë Judá con ra béchi'.

³ Judá guc shtadë Fares nu Zara. Tse'lë Judá bërulé Tamar. Fares guc shtadë Esrom; hia na gubani Esrom gúqui' shtadë Aram.

⁴ Aram guc shtadë Aminadab. Hia tiempë na gubani Aminadab gúqui' shtadë Naasón. Hia lë'e Naasón gúqui' shtadë Salmón.

⁵ Salmón guc shtadë Booz; shni'a Booz guc Rahab; Booz guc shtadë Obed; shni'a Obed guc Rut. Obed guc shtadë Isaí.

⁶ Isaí guc shtadë rëy David. Hia rëy David guc shtadë Salomón nu shni'a Salomón guc tse'lë tēgulë Urías.

⁷ Salomón guc shtadë Roboam. Hia lë'e Roboam guc shtadë Abías. Hia lë'e Abías guc shtadë Asa.

⁸ Asa guc shtadë Josafat nu Josafat guc shtadë Joram. Hia na gubani Joram gúqui' shtadë Uzías.

⁹ Uzías guc shtadë Jotam nu Jotam guc shtadë Acáz. Hia na gubani Acáz gúqui' shtadë Esequías.

¹⁰ Esequías guc shtadë Manasés. Hia na gubani Manasés gúqui' shtadë Amón nu Amón gúqui' shtadë Josías.

¹¹ Josías guc shtadë Jeconías nu con ra béchi'. Tiempë ni bia'a ra mënë lë'e ra israelitë ziquë prësi parë Babilonia.

¹² Despuësë de ni, Jeconías guc shtadë Salatiel nu guc Salatiel shtadë Zorobabel.

¹³ Zorobabel guc shtadë Abiud. Hia na gubani Abiud gúqui' shtadë Eliaquim nu Eliaquim gúqui' shtadë Azor.

¹⁴ Azor guc shtadë Sadoc. Hia iurë na gubani Sadoc gúqui' shtadë Aquim. Aquim guc shtadë Eliud.

¹⁵ Eliud guc shtadë Eleazar nu Eleazar gúqui' shtadë Matán. Matán guc shtadë Jacob.

¹⁶ Jacob guc shtadë José, tse'lë María. Hia lé'i' guc shni'a Jesús. Jesús nápi' stubi lë, Cristo.

¹⁷ Manërë ni naescritë ndë'e chidá generación, mënë naná shtadë guëlu Jesús; gubani rai' entrë Abraham hashtë David. Nu zac naescritë ndë'e lë shtadë guëlu Jesús naná guc stubi chidá generación entrë David hashtë bia'a ra mënë ra israelitë parë Babilonia. Nu naescritë ndë'e lë shtë mënë naná stubi chidá generación, ra naguquërdë dizdë tiempë gua rai' Babilonia hashtë gulë Jesucristo.

Bëdchini Jesús lu guë'dchiliu (Lc. 2.1-7)

¹⁸ Zndë'e guc iurë gulë Jesucristo. María, shni'a më nápi' comprumisi parë guëtsé'ai' con José. Antsë de quë guëquërdë rai' juntë, hia lë'e María bëdzéli' nua shíni' por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁹ José, tse'lë María, na tubi nguiu za'quë. Guc shtu'u José niasá'ni' lë'e María sin quë adë niac bé'adi'i ra mënë parë adë guëru'udi'i shtu shtë María.

²⁰ Mientras quëhúni' llgabë zni, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë nu repi ianglë:

—José, llëbni David, adë rdzëbëdi'il gúnël recibir María cumë ziquë tsé'lël purquë lë'e shíni' zé'di' por pudërë shtë Espíritu Santo.

²¹ Lë'e María gápi' tubi shíni' nu guëru'ulé me'dë Jesús. Zni guëru'ulé me'dë purquë lé'i' gúni' salvar ra shmënë më de grë duldë shtë rall.

²² Grëtë' ndë'e guzac parë gac cumplir lo quë naguni'i Dadë Dios lu muzë nabi-adi'dzë shti'dzë më guahietë; bëquë'ëi':

²³ Lë'e lliguëna'a gua shíni' nu gápi' tubi me'dë naguëru'ulé Emanuel.

Lë ni runë cuntienë: Dios con lë'e hia'a.

²⁴ Iurë lë'e José gubani lu mbëca'ldë, bé'ni' tal cumë guni'i ianglë lúhi'. Bé'ni' recibir María cumë ziquë tsé'li'.

²⁵ Perë adë guquërdëdi'i rai' ziquë tsé'li' hashtë iurë lë'e shini María bëdchini lu

guë'dchiliu. Iurní bēdē'e José lē me'dē; bērulēhi' Jesús.

2

Bidē guēná rēy mago lē'e niñi

¹ Iurē Jesús gulē guē'dchi Belén, tubi guē'dchi shtë Judea, lē'e Herodes na rēy naquēgnibē'a guēdubi lugar ni. Iurní bēdchini ra rēy mago hashtë ciudá Jerusalén. Ze'dē rai' de nezē guia'a zitu.

² Guna'bē di'dzē ra mēnē ni:

—¿Ca gulē rēy shtë ra mē israelitē? purquē nezē guia'a guná na'a lu mbelēgui'i shtëhi'; por ni zē'pē na'a parē guēdē'nē na'a adorar lē'i'.

³ Iurē lē'e rēy Herodes bini ra di'dzē ni, adē bēdzélēdi'i pē gúnell; adē gurēdchídi'i ldú'ull. Nu grētē' mēnē shtë Jerusalén guzac rall zni.

⁴ Iurní lē'e rēy guna'bē grē ra jēfē shtë ra bēshuzi nu grē ra narlua'a lēy nabēquē'e Moisés entrē ra mēnē israelitē. Guna'bē di'dzē rēy:

—¿Ca galē Cristo?

⁵ Lē'e rall bēquebi:

—Guēdchini Cristo Belén shp³ Judea purquē zni bēquē'e tubi muzē shtë Dios guahietē. Naescritē zndē'e:

⁶ Lē'el Belén, guē'dchi shtë Judá.

Nal tubi guē'dchi mitu'nē perē nídi'i stubi guē'dchi más importantē quē lē'el entrē ra guē'dchi shtë Judá naná importantē.

De lē'el guēdchini tubi mē ru'bē nagapē grētē' shmēna.

⁷ Iurní lē'e Herodes guna'bē lē'e rēy mago guitsē guitsē. Nu guna'bē dí'dzēll tubi tiempē namás ecsactē guc bēlua'alú mbelēgui'i lu rai'.

⁸ Iurní guni'i Herodes lu ra mago tsa rai' Belén nu répill:

—Gulē tsagná ndē nu gulē tsagna'bē di'dzē za'quē za'quē shcuendē me'dē. Iurē lē'e tē guēdzēlē tē me'dē, iurní gulē bē'nē visi na purquē rac shtua'a tsaguēna adorar lē'i'.

⁹ Gualú bini ra mago shti'dzē rēy, iurní zia'a rai'. Lē'e mbelēgui'i naguná rai' nezē guia'a, zía'asē delantē lu rai' hashtë por fin

lē'e mbelēgui'i guzudchí lugar catē nanú me'dē.

¹⁰ Iurē lē'e mago guná lu mbelēgui'i guzudchí, nalé bēquitē ldu'u rai' con lēgrē ru'bē la'ni ldu'u rai'.

¹¹ Iurē guatē rai' la'ni hiu'u, guná rai' lu me'dē nu María, shni'a me'dē. Iurní bēzullibi ra rēy; bē'nē rai' adorar lē'e me'dē. Lueguē bēsha'lē rai' cajē nanua'a rai' parē bēzēlaa'dchi rai' orē, gushialē nu mirra.

¹² Despuēsē guni'i shca'ldē rai' lu mbēca'ldē de quē guēabridi'i rai' lu rēy Herodes. Bēabrí rai' ladzē rai' perē hia por stubi nezē.

Zia'a shtadē Jesús parē Egipto

¹³ Despuēsē de zēagzé ra mago, tubi ianglē shtë Dios bēlua'alú lu mbēca'ldē lu José nu repi ianglē:

—Guashtë; guēdchi me'dē; gulē gua con shni'a me'dē. Gulē gua nasesē guē'dchi shtë Egipto tē ndē guēquēreldē tē hashtë iurē lē'e na guēnia'a guēabrí tē ladzē tē purquē lē'e rēy Herodes tsatíllil lē'e me'dē parē gati me'dē.

¹⁴ Iurní guashtë José; bēru'unú rai' me'dē la'ni gue'lē parē Egipto.

¹⁵ Nga'li guquēreldē rai' hashtë iurē lē'e rēy Herodes guti. Zni guc cumplir lo quē naguni'i Dios por di'dzē nabēquē'e muzē shtë mē guahietē. Guni'i': "Hashtë naciuni Egipto guna'ba shinia".

Herodes gunibē'a gati ra llguē'nē

¹⁶ Iurē lē'e Herodes bēdē'e cuendē de quē lē'e ra mago guluguē rall lē'e rēy, iurní nalé bēdchini llanē la'ni ldú'ull. Nu gunibē'all gati grē ra ngulē'nē nanapē chupē izē parē guetē naquēreldē Belén, con ra me'dē nananú guēdubi alreduerē lugar ni. Zni bē'nē rēy según tiempē ecsactē naguni'i ra mago bēlua'alú mbelēgui'i lu rai'.

¹⁷ Zni guc cumplir lo quē naescritē por Jeremías, muzē shtë Dios:

¹⁸ Bini tubi bē ru'bē; grētē' ra na'a naquēreldē regiuni Ramá, bi'ni rai' nu guá ldu'u rai'.

Raquel rú'ni' por shíni' perē adē nídi'i mudē parē chu gunē consolar lē'e

rai' purquë grëtë' ra me'dë gunitilú rai'.

¹⁹ Perë despuësë guti Herodes, lë'ë ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José catë quërelde rai' Egipto nu repi ianglë:

²⁰ —Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë të guëabré të naciuni Israel stubi. Hia lë'ë mënë naguc shtu'u quini lë'ë me'dë, guti rall.

²¹ Iurní José guashtë. Biá'ai' me'dë con shni'a me'dë parë regiuni Israel.

²² Iurë José bini de quë Arquelao quëgnibë'a Judea shlugar shtádëll Herodes, bëdzëbë José niáhi' ndë, perë lu mbëca'ldë gua tubi visi de quë guëgzëhi' regiuni shtë Galilea.

²³ Iurë bëdchini rai' nga'li, iurní guquërelde rai' guë'dchi Nazaret. Zndë guzac parë guc cumplir lo quë naguni'i ra muzë shtë Dios guahietë: "Guërulë më Nazareno".

3

Lo quë naguni'i Juan Baustista

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Tiempë dzë ni Juan Bautista bëdchini Judea hashtë tubi shlatë catë adë quërelde'di'i mënë. Quëadi'dzë Juan diza'quë shtë Dios;

² guní'i':

—Gulë bënë nadzë'ë mudë nabani të purquë hia lë'ë iurë bëga'a parë guëribë'a Dios shmënë më.

³ Lë'ë Juan na el quë naguni'i Isaías, muzë shtë Dios. Bëqué'ëi' shti'dzë Dios manëre rë':

Guini të tubi bë shtë tubi mënë narni'i fuertë lu tubi shlatë ru'bë: "Gulë bënë preparar nezë shtënë Dadë.

Gulë bënë preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë guëdchini Dadë.

Gulë gubani tubi vidë za'quë."

⁴ Lari shtë Juan nactsá'uhin con guitsë ladi camellë. Hia cinturón shtëni' na tubi gui'di, nu dau shtëni' guc shanchi nu dchini shtë mbee'zë lachi.

⁵ Iurní glli glli rdchini ra mënë shtë ciudá Jerusalén con ra mënë shtë guë'dchi shtë Judea con ra naquërelde lugar guëlladchi Jordán; rdchini rall parë guëquë diaguë rall shti'dzë Juan.

⁶ Iurë lë'ë ra mënë rshubë duldë rall duldë shtë rall lu Dios, Juan bëchu'bë nisë lë'ë rall la'ni guëë'gu Jordán.

⁷ Perë iurë guná Juan cantidá mënë religiuse fariseo nu saduceo, bëdchini rall parë chubë nisë rall; guni'i Juan lu rall:

—Llëbni mbe'ldë, ¿chull bëtsëbë lë'ë të? ¿Pëzielú dani'i rllu'në të parë guëca'chilú të lu cashtigu dushë nanapë quë guëdchini?

⁸ Gulë bënë obrë za'quë parë guená mënë de quë guc cambi mudë nabani të, de quë bëabré ldu'u të con Dios.

⁹ Nu adë rní'idi'i të la'ni ldu'u të gunë më perdunë lë'ë të sulë purquë na të llëbni Abraham. Rnia'a lu të si talë adë gúnëdi'i më recibir lë'ë të, napë më pudërë parë gunë më llëbni Abraham de guë'ë rë'.

¹⁰ Gunë më cashtigu ra mënë mal ziquë lë'ë guiubëaguë hia na listë parë guëchuguin hiaguë. Grëtë' ra hiaguë nadë rnë'edi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

¹¹ Guldía, na rchu'bë nisa lë'ë të con nisë parë guëlua'a de quë bënë nadzë'ë të mudë nanabani të, perë el quë naze'dë despuësë de na, më ni guëzunëhi' ldu'u të nu guëne'e më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të. Guëshe'ldë më Espíritu Santo ziquë be'lë të parë gac të limpi. Më ni napë más pudërë quë na; adë rúnëdi'i tucara ni siquierë guahia rachi shtënë më.

¹² Gunë më separar ra mënë mal entrë mënë za'quë. Hia lë'ë më napreparadë con palë guia'a më të parë guëzunë më trigu të parë guëru'u gui'lli tubi cu'. Hia trigu tsutsa'u la'ni catë riutsá'uhin perë grëtë' gui'lli tsequi lu gui'i. Lë'ë gui'i nunquë adë réaldëdi'in.

Bëriubë nisë Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Iurní Jesús bëdchini de Galilea hashtë rua' guëë'gu Jordán catë nanú Juan të parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë më.

¹⁴ Primëre adë nédí'i Juan; répi' lu Jesús:

—Runë tucara chubë nisa por lé'ël perë lé'ël ze'dë lua.

¹⁵ Perë Jesús guni'i:

—Bëne'e sí iurne' purquë zni gac të parë guëdë'na'a cumplir grë cusë za'quë naquëgnibë'a Dios.

Iurní lë'ë Juan guné

¹⁶ nu bëchu'bë nísí' lë'ë Jesús. Iurë Jesús gualú bëriubë nísí', lueguë bëru'ui' la'ni nisë; lueguë lueguë bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më lugar catë quëbezë Dios nu guná Jesús lu Espíritu Santo shtë Dios; bédchíní' ziquë tubi palumë. Gulezënúhi' lë'ë Jesús.

¹⁷ Iurní bini më tubi bë, tubi voz nabëru'u lu gube'e naguni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia. Nalé rac shtua'a lë'i'. Nalé rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

4

Niasiguë Satanás lë'ë Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Lueguë lë'ë Espíritu Santo guanú lë'ë Jesús lu tubi lumë shlatë catë nídi'i mënë të guëtë'dë mëdzabë prëbë nihunë më cuntrë voluntá shtë Dios.

² Guquërelde më nga'li sin adë gudáudi'i më durantë cuarenta dzë nu cuarenta gue'lë. Despuësë bédchini galërldia'në ldu'u më.

³ Bédchini naná rsiguë; guabí'guëll lu më. Guní'ill:

—Si talë de verdá nal shini Dios, gunibë'a guë'ë rë' parë guëaquin guetështildi gaul.

⁴ Perë Jesús bëquebi:

—Sagradas Escrituras rni'i: “Lëdë niá'asëdi'i guetështildi guëbani nguii sino por grë di'dzë narni'i Dios”.

⁵ Iurní lë'ë mëdzabë bia'a lë'ë më ciudá Jerusalén. Güe'pinull lë'ë më guëc iádu'u tubi partë más guia'a.

⁶ Iurní répill:

—Si talë gualdí rní'il nal shini Dios, bëru'ldë lë'ël hashtë lu guiu'u purquë Sagradas Escrituras rni'i:

Dios guëribë'a lë'ë ra ianglë të parë gapë rai' lë'ël nu guëldisë rai' lë'ël con guia'a rai' të parë ni tubi guë'ë gunënëdi'i guëal.

⁷ Jesús bëquebi:

—Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: “Adë rtë'dëdi'il prëbë Dios, Shtadë të. Adë rúnëdi'il obligar lë'i'.”

⁸ Nu lë'ë mëdzabë bia'a Jesús lu tubi dani ru'bë, nu bëlua'a mëdzabë grë ra naciuni con lujë shtë rahin ziquë grë cusë za'quë nananú lu guë'dchiliu;

⁹ guní'ill lu Jesús:

—Na guënehia grëtë' ndë'ë cá'al si talë guëzullíbil lua, gúnël adorar na.

¹⁰ Iurní Jesús repi:

—Guabsú lua, Satanás, purquë Sagradas Escrituras rni'i: “Sulë Dios Shtadë të gúnël adorar. Sulë lë'ë më guëzu'bë diaguëll shtí'dzi'.”

¹¹ Iurní mëdzabë bësa'në Jesús. Lueguë bédchini ra ianglë. Bë'në rai' sirvë lu Jesús.

Jesús guzublú guëluá'ai' ra mënë shtë Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

¹² Iurë Jesús bini de quë Juan nanú lachigui'bë, iurní zia'a më parë regiuni shtë Galilea.

¹³ Perë adë bëá'nëdi'i më Nazaret sino quë guagla'guë më guquërelde më Capernaum, tubi guë'dchi naqué guëlladchi rua' nisë ru'bë por nezë shtë regiuni Zabulón nu Neftalí.

¹⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë; lëhi' Isaías. Naescritë zndë'ë:

¹⁵ Guë'dchi Zabulón nu Neftalí, nezë naqué rua' nisë ru'bë ladë cu' guia'a shtë guë'gu Jordán,

partë más zitu shtë Galilea catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë.

¹⁶ Ra mënë narëta' ndë, guquërelde rall lu nacahi perë guná rall tubi llni ru'bë. Ra mënë naquërelde regiuni catë nanú shcaa'l shtë galgutí, nga'li bianí tubi llni ru'bë guná rall.

¹⁷ Dizdë iurní Jesús guzublú bë'në më predicar diza'quë nu guni'i më:

—Gulë bë'në nadzë'ë mudë nabani të purquë hia bëga'a iurë parë guëribë'a Dios lë'ë të.

Jesús guna'bë tapë nguii, gac rai' shmënë më

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸ Jesús ziaгла'guë më nezë rua' nisë ru'bë shtë Galilea. Guná më chupë nguiu naré nga'li, tubi na Simón nu lë zac Pedro. Stubi nguiu lë Andrés, bëchi Pedro. Na rai' pescadurë. Quëglidaguë rai' guë'shu la'ni nisë.

¹⁹ Iurní Jesús repi:

—Gulë gude'e naldë na të guna lë'ë të pescadurë shtë ra nguiu; gue'dénú të mënë lua.

²⁰ Mizmë iurní bësa'në rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

²¹ Zia'a Jesús más delantë; guná më lu chupë bëchi ra më narëta', Jacobo nu Juan, shini Zebedeo. Nanú rai' la'ni barcu. Zúbëga'a rai' con shtadë rai'. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu. Guna'bë Jesús lë'ë rai'.

²² Mizmë iurní bëseá'nëga rai' barcu con shtadë rai'. Guanaldë rai' lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Lc. 6.17-19)

²³ Jesús ziaгла'guë më guëdubi Galilea. Quëglua'a më ra mënë la'ni iádu'u shtë rall cadë guë'dchi catë bédchini më. Quëadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsuté mënë lugar catë rnibë'a Dios. Nu runë më rumëdi grëtë' clasë galguidzë nanapë ra mënë. Bënëac më ra narac llu'u.

²⁴ Bërë'tsë di'dzë naquëhunë Jesús hashtë guëdubi regiuni shtë Siria. Bédchininú ra mënë grëtë' naquëzac zi lu galguidzë nu ra naquëhunë sufrir dulurë nu grë nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall nu grëtë' ra narati zini ra, nu ra narac galguidzë llunguë. Jesús bënëac ra mënë ni.

²⁵ Nalë zihani mënë guanaldë rall lë'ë më, mënë shtë Galilea nu guë'dchi shtë Decápolis nu Jerusalén. Lë'ë quë lë'ë zihani mënë shtë regiuni Judea nu ra naquërdë stubi tëchi guëë'gu Jordán, guanaldë rall lë'ë Jesús.

5

Libanë shtë Jesús

(Lc. 6.20-23)

¹ Iurë Jesús guná lu ra mënë zihani, gùe'pi më lu lumë shtë dani. Guzubë më nga'li. Iurní shini gusë'dë më bédëa rai' rdondë rai' catë zúbëga'a më.

² Jesús guzublú caglua'a më zndë'ë:

³ —Dichusë ra mënë narac bë'a nanú nidadá gac rall limpi la'ni ldu'u rall, pues tsuté rai' catë rnibë'a Dios.

⁴ 'Dichusë ra mënë naru'në por duldë shtënë rall, pues Dios gunë consolar lë'ë mënë ni.

⁵ 'Dichusë ra mënë nadu'u. Pues grë ra mënë ni gunë rall recibir guë'dchiliu catë guëdë'ë Dios ca'a rall, guëquërdë rall.

⁶ 'Dichusë na ra mënë narac shtu'u parë gac rall limpi delantë lu më; hia rëdchí ldu'u rall por lë'ë më.

⁷ 'Dichusë ra mënë narga'a ldu'u sa' rall; pues zni rga'a ldu'u më lë'ë rall.

⁸ 'Dichusë ra mënë nalimpi ldu'i; mënë ni guená rall lu Dios.

⁹ 'Dichusë ra mënë narguté en paz parë ra mënë; pues Dios gulë më ra mënë ni shini Dios.

¹⁰ 'Dichusë ra mënë narzac zi purquë quëhunë rall cumplir shti'dzë Dios; pues tsuté rall catë rnibë'a më.

¹¹ 'Dichusë na të iurë lë'ë ra mënë rni'i guidzë lë'ë të nu iurë rzunaldë mënë lë'ë të nu iurë lë'ë mënë guëni'i bishi cuntrë lë'ë të purquë na të shmëna.

¹² Mizmë manërë shtadë guëlú të guzunaldë rall muzë shtë Dios naguquërdë más guahietë quë lë'ë të. Gulë bëquitë ldu'u të nu tsu lëgrë ldu'u të purquë gunë të recibir tubi premi ru'bë lu gube'e.

Na të ziquë zedë nu llni

(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)

¹³ 'Lë'ë të na të ziquë zedë entrë ra mënë shtë guë'dchiliu rë' të parë adë rshínidi'iru'u mënë. Si talë zedë guëdchíguëdi'i, ¿lla gunë nguiu të guëabrí sabor shtë zedë? Hia adë rllu'ídi'in sino parë quë guëzebin nu parë guëlú mënë guëquin.

¹⁴ 'Lë'ë të na të ziquë llni parë mënë narëta' lu guë'dchiliu. Tubi ciudá nazúbëga'a guëc tubi dani, adë gáquëdi'i guëca'chiluhin. Adë rca'chi ldu'udi'il lu mënë llni nanápël.

¹⁵ Adë gáquëdi'i subë llni la'ni tubi tēpē; más bien zubin guia'a të parë guëzianí të guená mënë nananú la'ni hiu'u.

16 Zni zac lë'ë të, gulë bënë ziquë llni narabtsë'ë delantë lu ra mënë të parë guëná mënë cusë za'quë nacanihunë të; iurní ra mënë gunë rall alabar Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

Bëlua'a Jesús shcuendë lëy

17 'Adë rúnëdi'i të llgabë zelda lu guë'dchiliu parë guëdë'a fin lëy shtë Moisés, nilë parë guëdë'a fin enseñansë shtë ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Adë zëldëdia'a parë guëdë'ëhia fin sino parë guëluá'ahia pë runë cuntienë shti'dzë rai'.

18 Purquë guldía rnia'a lu të, mientras nanú gube'e nu guë'dchiliu, ni tubi partë shtë lëy, ni tubi puntë shtë letrë ni partë mitu'në shtë lëy, adë gunë fáltëdi'in. Grëtë' napë quë gac cumplirin.

19 Por ni grëtë' nadë rúnëdi'i casë cualquier mandamientë shtë lëy, aunque más mitu'në partë shtë mandamientë, nu rluá'all ra mënë lu mizme zni, pues runë tucarë gáquëll më nalasáquëdi'i catë rnibë'a Dios. Perë grëtë' el quë narzu'bë diaguë nu quëgluá'all gunë mënë cumplir grë puntë shtë lëy, ni runë tucarë gáquëll más më lasac lugar catë rnibë'a Dios.

20 Na rnia'a lu të, si talë adë nádi'i conductë shtënë të más naza'quë quë conductë shtë ra mënë religiosë fariseo nu ra mësë shtë lëy, jamás adë tsutëdi'i të catë rnibë'a Dios.

Caglua'a më lla na llanë

(Lc. 12.57-59)

21 'Lë'ë të bini të ra shtadë guëlu hia'a guni'i rai': "Adë quínidi'il mënë; cualquier narguini sáhi' pues napë quë gac juzgar mënë ni".

22 Perë na rnia'a lu të, grëtë' el quë naná rldë lu sáhi', nápëll culpë lu nangunë juzguë. El quë narushtiá lu sáhi', napë quë gac juzgar mënë ni lu Junta Suprema. El quë narni'i lu sáhi': shënë, nanú peligrë tsall lu gui'i shtë gabildi.

23 'Zni si talë lë'ël rac shtú'ul guëdë'ël ofrendë lu bëcu'guë nu nga'li rëagná ldú'ul de quë bëldenul sa'l,

24 bësëa'në ofrendë shtënëll cu' bëcu'guë; iurní guagná béchil të parë tsu en paz con

lë'ël; iurní sí, zac guëabril lu bëcu'guë të parë guëdë'ël ofrendë lu Dios.

25 Si talë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lë'ël, iurë zianul mënë ni nezë, gulë gac të de acuerdë lueguë të parë adë gúnëdi'i mënë intriegu lë'ël lu juësi, purquë iurní juësi gúnëll intriegu lë'ël lu ra soliar të parë guëldaguë rall lë'ël lachigui'bë.

26 Guldía rnia'a, nga'li guëru'udi'il hashtë quíllil lúltimë centavë nanazé'bil.

Jesús bëlua'a shcuendë duldë adulteri

27 'Lë'ë të bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Adë rquënúdi'il tse'lë mënë".

28 Perë na rnia'a lu të, cualquier lo quë naná rzebi ldu'u ra na'a más quë tsé'lëll, hia bënë mënë ni duldë adulteri la'ni ldú'ull.

29 Si talë slul ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, gulú slul të parë guëru'ldëlin zitu. Más mejurë guënitit tubi slul no sea quë tsal guëdubi cuerpë shtënëll la'ni gabildi.

30 Si tubi guiá'al ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, bëchuguë guiá'al, bëru'ldin zitu; mejurë guënitit tubi partë shtë cuerpë, lëdë guëdúbidi'i cuerpë shtënëll tsal la'ni gabildi.

Jesús bëlua'a schcuendë divorci

(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

31 'Nu zac guni'i ra mënë guahietë: "Grëtë' el quë narlé tse'lë, napë quë guëdë'ë nguü tubi cartë shtë divorci ca'a tsé'li".

32 Perë na rnia'a lu të, si talë gunë nguü divorciar tsé'li' por tubi cusë de nadë, quësinill lë'ë tsé'lëll lu duldë adulteri. Grë ra naca'a na'a divorciadë pues hia bënëll duldë adulteri. Por tubsë motivë tsu divorci, si talë bëdzelenull stubi nguü.

Jesús bëlua'a shcuendë ra jurë

33 'Nu zac bini të de quë guni'i ra shtadë guëlu hia'a: "Jamás adë guësá'nëdi'i të gunë të cumplir lo quë narunë jurar delantë lu Dadë Dios".

34 Perë na rnia'a lu të, adë rúnëdi'i të jurar por ni tubi rsunë; adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú gube'e purquë gube'e na trunë shtë Dios.

³⁵ Adë rúnëdi'i të jurar por gué'dchiliu purquë nahin catë zu guëa' më; ni adë rúnëdi'i të jurar por Jerusalén purquë ni na tubi ciudá ru'bë shtë rëy narnibë'a más.

³⁶ Adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú guéquël purquë adë gáquëdi'i gúnël gan gac tubi guitsë guéquël naquichi u nagasë, ni tubi guítsë'në.

³⁷ Nadë más gulë guni'i: "Aha" u "Aquëdi'i" purquë lo quë nardchi'bë guëc di'dzë ni ze'dë de mëdzabë Satanás.

Si talë chu cubë tubi ladë lul bédë'e stubi ladë

(Lc. 6.29-30)

³⁸ 'Lë'e të bini të de quë guni'i mënë guahietë: "Gulú slu sa'l, el quë nagulú slul, nu gulú lai' sa'l, el quë nagulú lai'l".

³⁹ Perë na rnia'a, adë rzutípëdi'il lu ra hiumbrë mal; al contrari si talë chu cubë tubi ladë lul, bédë'e stubi ladë.

⁴⁰ Si talë chu quëgdchi'bë demandë u rac shtú'ull guëdchisull manguë shténël, bédë'e manguë shténël con shabë guítsël të gua'a mënë ni.

⁴¹ Si talë chu gunë obligar lé'ël guá'al tubi bultë tubi kilómetro, bia'ain chupë kilómetro.

⁴² Cualquier tubi naquëgna'bë tubi prështë, bédë'ein nu adë rdchigrédi'il nezë téchil sino bédë'e lo quë narac shtu'u mënë.

Gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të

(Lc. 6.27-28, 32-36)

⁴³ 'Nu zac bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Gac shtú'ul amigu shténël perë guená túshël lu ra enemigu shténël".

⁴⁴ Perë na rnia'a, gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të. Gulë guna'bë lu Dios parë grë ra narzunaldë lë'e të.

⁴⁵ Si talë quëhunë të cumplir grë ra cusë rë', gac të shini Dios nacabezë gube'e. Lë'e më rshe'ldë më llni ngubidzë parë grëtë' mënë, parë mënë mal nu mënë za'quë. Lë'e më ldaguë më guiu parë ra mënë naná tubldí shcuëndi' nu parë ra mënë nanádi'i tubldí shcuëndi' lu Dios.

⁴⁶ Si talë lë'e të nadë más rac shtu'u të ra narac shtu'u lé'ël çpëllë premi gápël? purquë grë ra narunë cubrë impuestë rac shtu'u rall sa' rall.

⁴⁷ Si talë nadë más runë të saludar con cariñi ra mënë bëchi sa' të çpë bien canihúnël? Pues ra naná guënëdi'i Dios runë rall saludar sa' rall.

⁴⁸ Gulë bë'në cumplir con grë mënë; gulë gac të ziquë Shtadë të naquëbezë gube'e; ni tubi faltë nápëdi'i më.

6

Ra obrë za'quë

¹ 'Adë rluá'adi'i të obrë za'quë delantë lu ra mënë nadë más parë guená mënë lu të purquë si talë runë të zni, Shtadë të naquëbezë gube'e adë guënë'edi'i më premi ca'a të.

² Por ni lë'e të iurë rdë'e të gu'në ca'a nabënapëdi'i, adë rú'ldëdi'il damburë parë guená mënë; adë gúnëdi'il ziquë mënë falsë, ziquë runë ra mënë naná ziquë guetë nadchi'bë lu dchi'li. La'ni ra iádu'u shtënë rall nu nezë rdë'e rall gu'në të parë rna ra mënë, parë guëni'i za'quë ra mënë de lë'e rall. Perë guldía rnia'a lu të, hia napë rall labansë shtë mënë naná lúniquë premi nagunë rall recibir.

³⁻⁴ Perë iurë lë'e të guëdë'e të gu'në ca'a nabënapëdi'i, gulë bë'nin manërë naga'chi. Hia lë'e Shtádël naquëbezë gube'e, rna më grë lo quë naquëhúnël naga'chi. Lë'e më guëne'e më tubi premi cá'al.

Jesús bëlua'a lla guadi'dzënu mënë Dios

(Lc. 11.2-4)

⁵ 'Iurë lë'e të gunë të orar, adë rúnëdi'i të ziquë runë ra mënë naná falsë. Rqitë ldu'u rall gunë rall orar të guená mënë lu rall; rzuldí rall la'ni iádu'u nu rzu rall shquini shtë nezë të parë guená ra mënë lo quë naquëhunë rall. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall lúniquë premi nagunë rall recibir.

⁶ Perë iurë lë'e të gunë të orar, gulë guëu' la'ni hiu'u cuartë shtë të. Bësë'au rua' hiu'u; iurní bë'në orar; guni'i lu Dadë Dios naquëbezë gube'e, sulë lë'e më con lé'ël. Rac bë'a më lo quë naná la'ni ldú'ul; iurní Shtádël naquëbezë gube'e guëne'e më lo quë naquëgná'bël.

⁷ 'Iurë gúnël orar, adë rúnëdi'i të oraciuni zihani vultë ziquë runë ra mënë nanádi'i më israelitë. Runë rall llgabë guini Dios

di'dzë shtë rall por ruadi'dzë rall zihani di'dzë.

⁸ Adë rúnëdi'i të zni ziquë lë'ë rall purquë lë'ë Dadë hia rac bē'a mē grē lo quē nar-qu'i'ni të antsë guēna'bē të lúhi'.

⁹ Por ni rnia'a lu të, gulë bē'nē orar lu mē zndē'ë:

Dios, nal Shtadē na'a naquēbezē gube'e.

Rac shtu'u na'a gunē grē mēnē alabar lē'ël de verdá.

¹⁰ Rac shtu'u na'a guēnibē'al grē mēnē, sullibi rall lul.

Ziquë quēhunē ra ianglë cumplir voluntá shténēl lu gube'e, rac shtu'u na'a grē mēnē narēta' lu guédchiliu, gunē rall cumplir lo quē narac shtú'ul.

¹¹ Bēne'e nagáu na'a dzë con dzë.

¹² Bē'nē perdunē duldē shtë na'a; zni lē'ë na'a rdē'nē na'a perdunē duldē narunē ra mēnē cuntrē lē'ë na'a.

¹³ Adē rdē'ēdi'il permisi guētē'dē mēdzabē prēbē lē'ë na'a të ldáguēdi'i na'a lu duldē.

[Purquë lē'ël rnibē'al gube'e nu lē'ël nápēl grē derechē nu llēru'bē na pudērē shténēl.

Nápēdi'il fin. Amén.]

¹⁴ 'Si talē lē'ë të gunē të perdunē ra mal nabē'nē mēnē cuntrē lē'ë të, zni zac Dadē naquēbezē gube'e gunē mē perdunē lē'ë të.

¹⁵ Perē si talē adē nēdi'i të gunē të perdunē sa' të duldē narúnēll cuntrē lē'ë të, tampusquē Dadē naquēbezē gube'e gúnēdi'i mē perdunē duldē shtë të.

Jesús bēlua'a lla gunē mēnē ayunē

¹⁶ 'Iurē lē'ë të gunē të ayunē, adē rēá'nēdi'i të tristē cumē ziquē runē ra mēnē naná falsē purquē lē'ë rall rzu rall tristē; runē rall seri no más parē guēná ra mēnē de quē quēhunē rall ayunē. Guldía rnia'a lu të, hia napē rall grē lo quē nangunē rall recibir ziquē premi.

¹⁷ Perē lē'ë të iurē gunē të ayunē, gulē tsu nalēgrē; gulē bēzunē lē'ë të bien bien

¹⁸ të parē iurē guēná mēnē lul, adē guédē'ēdi'i mēnē cuendē de quē lē'ël quēhúnēl ayunē. Nadē más sulē lē'ë Dadē Dios naquēbezē gube'e, mē ni rna lo quē

naquēhúnēl. Lē'ë mē napē mē cuendē nu gunē mē honrar lē'ël.

Galricu lu gube'e

(Lc. 12.33-34)

¹⁹ 'Adē rúnēdi'i të muntuni zihani cusē lu guédchiliu catē lē'ë ra mbichuguē rزالú ma grétē' ra cusē, catē rna'zi tēn gui'bē nu rllinin; nu riutē nguba'nē parē rbaa'nēll ra cusē.

²⁰ Más bien gulē bē'nē muntuni tesurē lu gube'e catē adē nidi'i ra mbichuguē nu adē guēzalúdi'i mahin, catē adē rná'zidi'i tēn gui'bē. Ra nguba'nē adē riutēdi'i rall nga'li parē cuanē rall.

²¹ Catē nacuetša'u tesurē shténēl, ndē rac shtú'ul guēbānil.

Slu hia'a na ziquē lámpara

(Lc. 11.34-36)

²² 'Si talē rdē'ël sí parē guēnibē'a Dios lē'ël, na ziquē slul naná bien nu guēdubi cuerpē shténēl quēbezēnú llni

²³ perē si talē adē nēdi'il tsasēl shti'dzē Dios, blac llēru'bē na nacahi la'ni ldú'ul. Nahin ziquē slul naná mal; guēdubi cuerpē quēbezin nacahi.

Dios nu lē'ë ra cusē shtë guédchiliu

(Lc. 16.13)

²⁴ 'Adē gáquēdi'i gunē mēnē sirvē lu chupē lamē, purquē tubi lamē adē rac shtú'udi'i mēnē lē'ël; stubi lamē rac shtú'ull. Quēhúnēll rēspēti tubi lamē perē hia stubi lamē quēhúnēll desprēci. Tubsē lamē nápēl. Si talē Dios na lamē shténēl, iurní gúnēl lo quē narac shtu'u mē; perē si talē dumí na lamē shténēl, iurní Dios adē nádí'i' shlámēl.

Quēhapē Dios ra shíni'

(Lc. 12.22-31)

²⁵ 'Rnia'a lu të iurne', adē rquēdi'nidi'i ldu'u të por lo quē nagáu të u por lo quē nagú të parē guēbani të, ni por shabē të parē nagacu të. Más lasac vidē quē dau; lē'ë shcuerpē të más lasac quē shabē të.

²⁶ Gulē guná lu ra ma'ñi naná riasē, adē rcabnidi'i ma, nilē adē rcá'adi'i ma cusechē parē cuetsá'uhin, perē sin adē guētē'dēdi'i, Dadē shtë të naquēbezē gube'e quēgne'e

më grétë' nagáu të. Más lasac të quë ra ma'ni.

²⁷ ¿Chu de lë'ë të por tantë rquëdi'ni ldu'ul, guëbânîl tubi dzë más?

²⁸ '¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'u të por shabë të? Gulë guná, lla riaru'bë guë'ë lachi.

²⁹ Adë rúnëdi'i guë'ë dchi'ni perë rnia'a lu të, rëy Salomón con guëdubi galëlujë shtëni', adë guzú zá'quëdi'i' cumë ziquë ra guë'ë.

³⁰ Chulë rlua'a guë'ë lachi nedzé, quëhunë Dios; perë glli guëbidchi guë'ë nu tsequin lu gui'i. ¿Pë adë gápëdi'i më lë'ë të? lë'ë të naná rialdí ldu'i du'pë.

³¹ Por ni rnia'a lu të, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të nu adë rníidi'i të: "¿Pë cha guëdáuha'a?" u "¿Pë cha guëdí hia'a?" u "¿Ca guëru'u shába'a?"

³² Pues grë mënë nanadë guënëdi'i Dios, zianaldë rall tëchi ra cusë ni. Perë lë'ë të napë të tubi Shtadë të naquëbezë gube'e; rac bë'a më grë lo quë narquí'nil.

³³ Primëre gulë guanaldë tëchi nezë catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Gulë bënë cumplir lo quë narac shtu'u më, iurní gunë të recibir grë cusë narqui'ni të parë guëbani të.

³⁴ ¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'ul nedzé por ra cusë naze'dë glli? Nanú sufsientë problemë parë nedzé.

7

Adë rúnëdi'il juzguë sa'l

(Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ 'Adë rúnëdi'i të juzguë sa' të, purquë gunë më juzguë lë'ë të mizmë manërë ziquë quëhunë të juzguë sa' të.

² Gunë më juzguë lë'ë të mizmë manërë narunë të. Mizmë varë naguishi të con sa' të, mizmë varë ni quishi Dadë Dios con lë'ë të.

³ ¿Pëzielú rnal lu gui'lli nananú la'ni slu sa'l perë adë rnádi'il la'ni slul nanú tubi trunquë ru'bë?

⁴ ¿Lla gúnël guëní'il lu sa'l? "Bëne'e sí guëgúa gui'lli nananú slul" perë nanú tubi trunquë la'ni slul.

⁵ Na të falsë; gulú trunquë nananú la'ni slul; iurní sí, guënal bien parë cul gui'lli nananú la'ni slu sa'l.

⁶ Nanú mënë ziquë mbecu dushë narahuëë'. Adë rúnëdi'i rall rëspëti cusë santu shtë Dios. Na rall ziquë guchi narlú guëc tubi perla nu rëabrí ma të re'dë ca'në ma lul. Adë ruadí'dzëdi'i të di'dzë santu lu nanëdi'i tsasë verdá shtë Dios.

Gulë guna'bë; gulë bësëdchi rua' puertë *(Lc. 11.9-13; 6.31)*

⁷ 'Gulë guna'bë lu Dios grétë' lo quë narac shtu'u të. Lë'ë më guëne'e mëhin. Gulë quilin të parë guëdzëlë tëhin. Gulë bësëdchi rua' puertë të parë guëlla'lin.

⁸ Grë mënë natsagla'guë guëna'bë lu Dios, gúnëll recibirin; grë mënë narguili cusë shtë Dios, guëdzëlin. El quë naná ziquë tubi nguiu narna'bë fuertë rua' nezë, guëlla'lë puertë parë lé'ëll.

⁹ '¿Chu tubi de lë'ë të si talë guëna'bë shínîl guetështildi gáuhi'; ni mudë guëdë'ël tubi guë'ë gáuhi'?

¹⁰ ¿Ni mudë guëdë'ël tubi mbe'ldë iurë shínîl rná'bëll mbeldë gáuhi'?

¹¹ Si talë lë'ë të na të mal, nu rac bë'a të guëdë'ë të cusë za'quë lo quë narna'bë shini të, más segurë Shtadë të naquëbezë gube'e, guëne'e më cusë za'quë lo quë narna'bë të lu më.

¹² Manërë lo quë narac shtú'ul gunë mënë tratë lé'ël, mizmë manërë ni gulë bënë tratë sa'l. Zni si talë quëhúnël cumplir rëglë ni, canihúnël cumplir lëy nu lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë.

Rua' puertë nanáde'e

(Lc. 13.24)

¹³ 'Gulë tsuté nezë rua' puertë nu nezë ca nade'e purquë rua' puertë nu nezë nar-niti mënë, nalé shlaguin nu napin zihani lugar. Cantidá mënë riuté rall nga'li.

¹⁴ Perë puertë nu rua' nezë nade'e catë napë mënë vidë sin fin, tubldí nahin nu trabaju riuté mënë nga'li. Du'psë mënë riuté lu nezë ni.

Nashi naqué lu hiaguë rlua'ain pë hiaguin

(Lc. 6.43-44)

¹⁵ 'Gulë gupë cuidadë con ra mësë falsë naná rni'i ruadí'dzë rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall; por fuërë rlua'a rall ziquë lli'li

perë dentrë la'ni ldu'u rall na rall ziquë ma dushë.

¹⁶ Lë'ë të gac bë'a të u gunguë bë'a të chu na rall por lo quë narunë rall. Pues adë rldáguëdi'i të uvë lu ra hiaguë guitsë. Tampuquë nídi'i mudë guëldaguë të bëlda'u lu hiaguë guitsëbé.

¹⁷ Zni nahin, grétë' hiaguë za'quë rne'e nashi za'quë perë hiaguë mal rne'e nashi mal.

¹⁸ Lë'ë hiaguë za'quë adë gáquëdi'i gudë'ëin nashi mal. Ni tampuquë tubi hiaguë mal gáquëdi'i guëdë'ëin nashi za'quë.

¹⁹ Grétë' hiaguë nadë rdé'ëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

²⁰ Zni gac bë'a të mënë za'quë nu mënë mal por lo quë narunë rall.

Lëdë grédi'i mënë tsuté rall catë rnibë'a Dios

(Lc. 13.25-27)

²¹ 'Lëdë grédi'i narni'i lua: "Dadë, Dadë", tsuté rall catë rnibë'a Dios sino nadë más el quë narunë cumplir voluntá shtë Dadë naquëbezë gube'e, ni sí quëgnibë'a më lë'ëll.

²² Iurë lë'ë iurë guëga'a, dzë ni cantidá mënë guëni'i rall lua: "Dadë, lë'ë na'a biadi'dzë na'a shti'dzël nu por lël gulú na'a mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bëdë'në na'a zihani milagrë iurë guni'i na'a lël."

²³ Perë iurní guënia'a lu mënë ni: "Jamás adë guënëdia'a lë'ë të. Gulë guabsú lua purquë na të mënë mal."

Comparaciuni shtë chupë hiu'u

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ 'Zni na el quë narquë diaguë nu quëhúnëll lo quë narnia'a, nall cumë ziquë tubi nguii nariasë nu bëzá'all lídchill lu cimientë shtë guë'ë.

²⁵ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guëë'gu; bëru'u mbë dushë; bëdí'ahin hashtë guëa' hiu'u perë adë guláguëdi'i hiu'u purquë napin cimientë nazubë lu guë'ë.

²⁶ Perë el quë narini shti'dza perë adë rúnëdi'ill cuendë lo quë narnia'a, nall ziquë tubi nguii tuntë nanédi'i tsasëll. Bëzá'all lídchill lu iu'lli.

²⁷ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guëë'gu; bëru'u mbë dushë nu bëdí'ahin guëa' hiu'u.

Gulaguë hiu'u purquë nídi'i cimientë guetë. Nalé tubi cusë dushë guc nga'li.

²⁸ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më lu ra mënë, nalé bëdzëguëë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall por ldai' shtë më.

²⁹ Caglua'a më cumë ziquë el quë nanapë pudërë, lédëdi'i ziquë ra mësë shtë lëy nananú entrë lë'ë rall.

8

Jesús bënëac tubi narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Iurë bietë Jesús lu dani, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë më.

² Iurní guabí'guë tubi nguii narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më. Répill:

—Dadë, si talë rac shtú'ul, nápël pudërë gunëáquëll na; guëzunël ladia.

³ Iurní Jesús bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu guni'i më:

—Rac shtua'a, suné ládil.

Iurë lë'ë më guni'i zndë'ë, grë galguidzë ru'dzë bëac.

⁴ Jesús repi:

—Bëquë diaguë, adë chu lu ru-adí'dzëdi'ill; nadë más guaguë'në presentar lu bëshuzi nu bëdë'ë tubi ofrendë lo quë narnibë'a Moisés të parë grétë' mënë, guëdë'ë rall cuendë de quë lë'ëll bëáquëll nu guc límpil de galguidzë shtë'nëll.

Bënëac Jesús tubi muzë shtë capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵ Iurë guaté Jesús guë'dchi Capernaun, tubi capitán rumanë guabí'guëll lu më nu bë'nëll ruëguë.

⁶ Répill lu Jesús:

—Dadë, shmuza rac llú'ull galguidzë llunguë. Nagá'all lidcha. Nalé quëhúnëll sufrir lu galguidzë.

⁷ Jesús guni'i:

—Na tsahia parë gunëaca lé'i'.

⁸ Capitán bëquebi:

—Dadë, rúnëdi'i tucara tsal lidcha; adë chu nádia'a. Nadë más gunibë'a nu bëdë'ë tubsë di'dzë, iurní guëac shmuza.

⁹ Mizmë na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na, nu napa suldadë bajo ordë

shtëna. Iurë rnia'a lu tubi sultadë, tsall; pues riall. Iurë rnia'a guídëll, pues lueguë rídëll. Iurë rnibë'ahia tubi shmuza tsaguë'nëll lo quë narac shtua'a, rzu'bë diáguëll shti'dza.

¹⁰ Iurë Jesús bini di'dzë ni, nalé guasé ldu'u më. Guni'i më lu ra nazianaldë lë'ë më:

—Guldía rnia'a lu të, guëdubi naciuni Israel nunquë bëdza'guëlúdia'a tubi nguui narialdí ldu'i shti'dza ziquë nguui rë'.

¹¹ Rnia'a, cantidá mënë guëru'u rall de grë ladë shtë guë'dchiliu. Guidë rall të parë subënú rall Abraham nu Isaac nu Jacob parë gaunú rall mënë ni catë rnibë'a Dios gube'e.

¹² Perë nanú mënë nabini shti'dzë më de quë guëribë'a më ziquë rëy; guëru'u rall tëchi fuërë catë nacahi. Nga'li gu'në rall nu guëchushí lai' rall.

¹³ Iurní Jesús guní'i' lu capitán:

—Bëagzé lídchil; hia shmúzël bëac tal ziquë gualdí ldu'ul.

Lë'ë muzë ni bëáqui' mizme iurë ni.

*Bënëac Jesús suëgrë Pedro
(Mr. 1.29-31; Lc 4.38-39)*

¹⁴ Jesús gua lídchi Pedro. Nga'li guná më naga'a suëgrë Pedro. Na'a ni rac shldi ru'bë.

¹⁵ Iurní guna'zi më guia'a na'a. Lueguë bëru'u shldi. Iurní suëgrë Pedro guashtëhi' nu bë'ni' sirvë lu rai'. Bëdë'ëi' nagáu rai'.

*Bënëac Jesús zihani mënë narac ll'u
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)*

¹⁶ Iurë gue'lë gu', be'dënú mënë zihani sa' rall lu Jesús. Be'dënú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall; con tubsë di'dzë rgu më grëtë' ra mëdzabë. Nu zac bë'në më rumëdi grëtë' ra nanapë galguidzë.

¹⁷ Zndë guzac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guni'i Isaías: "Lë'ë më bia'a më galguidzë shtëna'a nu lë'ë më bia'a më grëtë' debilidá shtëna'a".

*El quë narac shtu'u tsanaldë lë'ë Jesús
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ Iurë guná Jesús cantidá mënë bëdëá rdondë catë zubë më, gunibë'a më parë tädë ra shini gusë'dë më stubi tëchi nisë.

¹⁹ Tubi mësë shtë lëy guabí'guëll lu Jesús nu répill:

—Mësë, rac shtua'a sënaldá lë'ël cualquier lugar ca tsal.

²⁰ Jesús bëquebi:

—Ra ma lachi napë cuevë shtë ma. Ra ma'ni napë bëche'zë llicu hiaguë perë na, adë nápëdia'a catë guëcu'guë guëca aunquë nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²¹ Stubi nguui naganaldë lë'ë Jesús repi lu më:

—Dadë, bëne'e sí, primëre tsaca'cha shtada, iurní gue'dë nalda lë'ël. Gaca shmënël iurní.

²² Jesús guní'i:

—Gude'e naldë na lueguë. Nanú mënë nadë rialdídi' ldu'u shti'dza parë guëca'chi rall ra tégulë.

*Bëcue'dchí Jesús nisë nu mbë
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)*

²³ Iurní guatë Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më

²⁴ perë bédchini mbë lu nisë. Nalé fuertë bédchini mbë. Gutë zili nisë la'ni barcu. Jesús naga'si më.

²⁵ Iurní ra shini gusë'dë më guacua'ni rai' lë'ë më nu repi rai':

—Dadë, bëlá lë'ë na'a. Aquë zátia'a iurne'.

²⁶ Lë'ë më guní'i' lu rai':

—¿Pëzielú nalé rdzëbë të? ¿Pë hia adë rialdídi' ldu'u të na?

Iurní guashtë më nu guní'i më guëc mbë nu guëc nisë ru'bë. Lueguë gurëdchí nisë.

²⁷ Hia ra nguui naná zënú më, nalé bëdzëguë' ldu'u rai'. Guasé ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shti'dzi'.

*Chupë nguui nananú mëdzabë la'ni ldu'i
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)*

²⁸ Iurë Jesús bédchini stubi ladë rua' nisë, ladzë ra më gadareno, chupë nguui bëru'u la'ni catë bëga'chi tégulë. Guabí'guë rall lu më. Guërupë rall napë rall mëdzabë la'ni ldu'u rall. Nalé nadushë rall. Ni tubi adë chu ráquëdi' rdëdë nezë catë nanú rall.

²⁹ Iurní guzublú gurushtiá rall fuertë:

—¿Pëzielú riutël con lë'ë na'a, Jesús shini Dios? ¿Gu bédchínìl ndë'ë parë guëzac zil lë'ë na'a antsë guëga'a tiempë?

³⁰ Zitu rëta' cantidá ra guchi. Quëháu ra ma gui'lli.

³¹ Ra mëdzabë bënë rall ruëguë lu Jesús; guni'i rall:

—Si talë guëgul lë'ë na'a la'ni ra nguiu rë', perë bënë'e permisi të guëdëu' na'a la'ni ra guchi.

³² Iurní Jesús repi:

—Gulë gua.

Lueguë bëru'u mëdzabë la'ni ra nguiu ni. Guaté rall la'ni guchi. Lueguë grëtë' ra guchi zia'a guëllu'në nasesë; gulaguë ra ma catë rlaguë guiu'u rua' nisë ru'bë. Guaté ma la'ni nisë. Bëlda'u nisë ra ma; lueguë guti ra ma.

³³ Hia naquëhapë guchi bëllu'në rall hashtë guë'dchi nu guzublú biadi'dzë rall lo quë naguc, nu shcuendë ra nguiu nagú mëdzabë la'ni ldu'u rai'.

³⁴ Iurní grë mënë shtë guë'dchi bëru'u rall; guagná rall catë quëbezë Jesús. Iurë guná rall lu më, bënë rall ruëguë de quë guëru'u më ladzë rall.

9

Bënëac Jesús tubi narac llunguë (Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Iurní Jesús guaté la'ni barcu parë tädë më stubi tèche nisë. Iurní bédchini më guë'dchi shtë më.

² Nga'li bédchininú mënë tubi narac llu'u galguidzë llunguë. Nagá'all lu daa'. Iurë Jesús guná rialdí ldu'u rall, repi më lu narac llu'u:

—Lé'ël, adë riádi'i ldu'ul. Naperdunë duldë shtënl.

³ Iurní bëldá mësë narlua'a lëy guni'i rall la'ni ldu'u rall: “Hiumbrë rë' blac di'dzë dzabë ruadi'dzëll cuntrë Dios”.

⁴ Perë guc bë'a Jesús pë llgabë quëbezënu rall. Iurní repi më:

—¿Pëzielú runë të llgabë mal?

⁵ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac llu'u: “Naperdunë duldë shtënl”, u guënia'a lull: “Guashtë nu bëagzé”?

⁶ Parë gac bë'a të nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu parë

gac bë'a të napa pudërë parë guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní repi më lu narac llu'u:

—Guashtë; bëtëa shtaa'l nu bëagzé lédchil.

⁷ Lë'ë narac galguidzë llunguë guasuldill nu bëagzëll lédchil.

⁸ Guná mënë lull, iurní bédzëguë' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bënë rall alabar lë'ë Dios purquë bédë'e më pudërë ru'bë guia'a tubi nguiu.

Guna'bë Jesús Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Jesús bëru'u më nga'li. Guná më lu tubi nguiu lë Mateo. Zúbëga'all lugar catë rúnëll cubrë impuestë. Iurní repi më:

—Gude'e naldë na.

Iurní Mateo guasuldí nu guanáldëll lë'ë Jesús.

¹⁰ Guzac iurë Jesús caniháu la'ni tubi hui'u, cantidá mënë narunë cubrë impuestë nu zihani pecadurë bédchini rall nga'li parë gulezënu rall lë'ë më lu mellë. Guzubënu rall lu mellë con Jesús nu con ra shini gusë'dë më.

¹¹ Perë ra fariseo iurë guná rall lu ra mënë ni, guna'bë di'dzë rall lu shini gusë'dë Jesús:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra mënë narunë cubrë impuestë?

¹² Bini Jesús pë quëgni'i ra fariseo; iurní guni'i më:

—Adë rqu'ni'di'i ra mënë ducturë si rac llú'udi'i rall perë mënë narac llu'u, sí, ni rqu'ni rall ducturë.

¹³ Gulë gua; gulë bédë'e cuendë lo quë narunë cuntienë lo quë naná escritë: “Na rac shtua'a de quë gac të mënë narga'a ldu'u sáhi'; ni más mejurë quë gunë të ofrecer ma lua ziquë ofrendë”. Zeldë guëna'ba ra pecadurë të guëabrí ldu'u rall con Dios. Adë zeldë guëna'bëdia'a mënë narni'i: “Nápëdia'a duldë”.

Guna'bë di'dzë rall lla na shcuendë ayunë

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Iurní ra nazianaldë lë'ë Juan Bautista, guabi'guë rall lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú lë'ë na'a nu ra fariseo rdë'në na'a ayunë zihani vultë perë ra shmë'në adë rúnëdi'i rall ayunë?

¹⁵ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë lliguë shtë sa'a. ¿Ni mudë gunë tē obligar ra invitatë shtë sa'a, gacu rall lari nagasë ziquë mënë narunë velar guëc tēgulë mientras quëbezë'nú lliguë lë'ë rall? Aquëdi'i. Perë guëdchini dzë nu guëdchini tiempë lë'ë lliguë tsabsú nga'li; iurní sí, gunë rall ayunë.

¹⁶ 'Ni tubi adë chu rúnëdi'i rumiendë lu tubi lari gushë con lari nardëá purquë si talë guëguë'u lari nardëá lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a lari.

¹⁷ Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë purquë adë gúnëdi'i gan bulsë gushë la fuersë shtë vini cubi. Rie'zë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'ë lu guiu'u, nu gullini ra bulsë. Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'ë vini nu ra bulsë adë guënitidi'in. Shti'dza adë rgá'adi'i con custumbrë shtë'në tē.

Shini Jairo nu na'a naguna'zi shabë më (Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Mientras Jesús quëadíd'zi' ra cusë rë', tubi narnibë'a mënë bédchini; bëzullíbill lu më nu guní'ill:

—Shtsa'pa niá'asë gualú guti, perë si talë guídëll lidcha; si talë guëdchi'bë guiá'al guëc shinia, guëbáni' stubi.

¹⁹ Jesús guasuldi'; iurní guanaldë më lé'ëll con ra shini gusë'dë më.

²⁰ Iurë guanaldë më lé'ëll, tubi na'a narac llu'u rllë'ë réni'; guabí'guëll lu Jesús. Guc chi'bë chupë izë rac llú'ull. Iurní guabí'guëll lu Jesús nezë tēchi më. Guná'zill rua' shabë më.

²¹ Rúnëll llgabë: "Si talë guëna'zia shabë më, guëaca".

²² Jesús bédchigré lu më nezë tēchi më; guná më lu na'a nu repi më:

—Adë riádi'i ldu'ul, Nanë. Hia lé'ëll bëáquëll purquë gualdí ldu'ul na.

Mizmë iurní bëáquëll.

²³ Iurë Jesús bédchíni' lidchi më impor-tantë; guná më lu narëta' nu guná më lu ra musiquë. Ra mënë ru'në rall nu ruidë bë'në rall.

²⁴ Iurní repi Jesús:

—Gulë bëru'u ndë'ë purquë lë'ë lliguëna'a rë' adë gútidi'i sino nagá'si'.

Perë ra mënë bëllidchinú rall lë'ë më.

²⁵ Jesús guní'i' de quë guëru'u rall. Iurní guaté më la'ni hiu'u nu guna'zi më guia'a tēgulë. Iurní guashtë tēgulë nga'li.

²⁶ Guëdubi lugar catë rnibë'a regiuni ni, bërë'tsë di'dzë nu famë shtë'në më. Biadi'dzë mënë pë guc con lë'ë tēgulë.

Bënëac Jesús chupë ciegu

²⁷ Jesús bëru'u lugar ni; chupë ciegu guanaldë rall lë'ë më; guni'i rall fuertë:

—Bëga'a ldu'ul lë'ë na'a, llëbni David.

²⁸ Iurë Jesús guaté la'ni hiu'u, bédchini ra ciegu lu më; repi më lu rall:

—¿Gu rialdí ldu'u tē de quë zac gunëaca lë'ë tē?

Lë'ë rall bëquebi rall:

—Rialdí ldu'u na'a, Dadë.

²⁹ Iurní Jesús bëshá guia'a slu rall nu repi më:

—Gaquin según fe nanapë tē.

³⁰ Hia slu ra mënë ni bëaquin. Iurní Jesús gunibë'ai' con ordë lu rall, ni tubi adë chu gac bë'adi'i lo quë nabë'ni'.

³¹ Perë niá'asë gualú bëru'u rall nga'li, iurní guzublú ruadi'dzë rall guëdubi regiuni lo quë nabë'në Jesús.

Bënëac Jesús tubi gu'pë

³² Iurë Jesús con ra shini gusë'dë më ziagru'u rai' nga'li, bëldá ra mënë be'dë'nú rall tubi gu'pë nanapë mëdzabë la'ni ldu'i.

³³ Lueguë Jesús gulú hia'ldë lë'ë mëdzabë ni; hia lë'ë gu'pë guzublú biadí'dzëll. Nalë bédzëguë' ldu'u ra mënë. Guni'i rall:

—Nunquë la'di gunádi'ia'a guëdubi mënë shtë Israel sa' ra cusë ziquë quëhunë më.

³⁴ Perë guni'i ra fariseo:

—Nguu rë' rgu hiá'ldëll ra mëdzabë por pudë're shtë mëdzabë narnibë'a más.

Bëga'a ldu'u më ra mënë

³⁵ Jesús ziagla'guë më grë ra guë'dchi naná rëta' guëlladchi nga'li. Caglua'a më la'ni iádu'u shtë ra mënë cadë lugar catë rdchini më. Biadi'dzë'nú më mënë cusë za'quë lla guëdchini mieti catë rnibë'a Dios.

Nu bënëac më grë clasë galguidzë nu grë ra naquëhunë sufrir ra dularë.

³⁶ Iurë guná më ra mënë zihani, bëga'a ldu'u më lë'ë rall purquë nalé rzac zi rall nu adë rbedchídi'i ldu'u rall. Na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë.

³⁷ Iurní repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, nanú zihani cusechë perë du'psë na rall parë gunë rall dchi'ni perë rnia'a lu të,

³⁸ gulë guna'bë lu Dios naná nashtënë cusechë parë guëshe'ldë më más mënë parë guadi'dzë rall diza'quë lu mënë.

10

Jesús gulë ra chi'bë chupë shini gusë'dë më

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Iurní Jesús guna'bë chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bënë'ë më autoridá nu pudërë parë guëgú rai' ra mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë nu parë gunëac rai' grë ra narunë sufrir galguidzë nu dularë.

² Ndë'ë na lë ra poshtë; guëzá chi'bë chupë rai': primërë Simón; nápi' stubi léhi' Pedro. Nu bënë'ë më nombrar Andrés bëchi Pedro. Guna'bë më Jacobo nu bëchi' Juan, shini Zebedeo.

³ Guna'bë më Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo el quë narunë cubrë impuestë. Guna'bë më Jacobo shini Alfeo. Guna'bë më Lebeo, nápi' stubi léhi' Tadeo.

⁴ Guna'bë më Simón naná miembrë shtë partidë cananista, nu guna'bë më Judas Iscariote el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús gunibë'a tsagni'i ra poshtë diza'quë lu ra mënë

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Jesús gunibë'a guëzá chi'bë chupë nguü ni; guni'inú më lë'ë rai' lla guzia'a rai'. Repi më lu rai':

—Adë tsádi'i të regiuni catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë. Nu adë tsutédi'i të guë'dchi Samaria.

⁶ Más bien tsa të lu ra mënë naná ziquë lli'li naguniti, quiere decir, naciuni Israel.

⁷ Gulë biadi'dzë lu mënë lla tsuté mënë catë rnibë'a Dios purquë hia lë'ë iurë zi-agdchini të guënbë'a më.

⁸ Gulë bënëac ra narac llu'u. Gulë bëcua'ni ra tēgulë. Gulë bënëac narac galguidzë ru'dzë ládi'. Gulë cu grétë' mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Lë'ë të bënë'ë të recibir pudërë ndigá; gulë bënë'ë sin quë gúnëdi'i të cubrë.

⁹ 'Adë guá'adi'i të orë, ni bēdchichi, ni dumí mitu'në.

¹⁰ Adë guá'adi'i të panitë parë quë dumí. Adë guá'adi'il chupë manguë, nilë chupë par rachi. Adë guá'adi'il bastunë. Pues el quë narunë dchi'ni napë derechë parë gaull lidchi shlámëll.

¹¹ 'Iurë lë'ë të guëdchini të tubi guë'dchi u tubi ranchi, gulë quili nga'li tubi mënë naná runë tucarë guëqué diaguë shti'dza. Hia nga'li guëa'në të lédchill hashtë iurë lë'ë të guëbi' të.

¹² Iurë lë'ë të tsuté të lidchi mënë ni, gulë bënë'ë saludar lë'i' con tubi diza'quë.

¹³ Si talë ra mënë ni runë tucarë guëqué diaguëll shti'dza, gulë bënë'ë bendición shtë të nga'li; perë si talë adë guëqué diaguëdi'i rall shti'dzë të, si talë adë nádi'i ra mënë më za'quë, gulë biequi nga'li con grë diza'quë shtë të.

¹⁴ Si talë nēdi'i mënë ni gunë recibir diza'quë nu nēdi'ill guëqué diaguëll shti'dzë të, iurní gulë bēru'u hiu'u ni u guë'dchi ni. Iurní gulë guëdchibi gushëguü'u nadchi'bë guëa' të ziquë sēni de quë adë gualdidi'i ldu'u rall.

¹⁵ Guldía rnia'a, dzë shtë juici más llëru'bë na cashtigu parë guë'dchi ni quë parë ra mënë shtë Sodoma u Gomorra.

Guëzac zi mënë lë'ë të

¹⁶ 'Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë të cumë ziquë ra lli'li ladi ra ma dushë, perë gulë gac nasini cumë ziquë serpientë, nu gulë gac nadu'u ziquë palumë.

¹⁷ Gulë gapë cuidadë ra mënë shtë lugar ni; gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gobiernë nu hashtë guëne'e rall galné lë'ë të la'ni iádu'u.

¹⁸ Tsanú rall lë'ë të lu ra gubernadurë nu lu rēy purquë na të shmëna. Zni gac të testigu shtëna delantë lu ra autoridá hashtë delantë lu ra nanádi'i më israelitë.

¹⁹ Perë iurë lë'ë rall gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gobiernë, adë rquëdi'nidi'i

ldu'u të por lo quë naguëni'i të lu rall u por lo quë naguadi'dzë të lu ra mënë, purquë iurë lë'ë iurë guëga'a, Dios guësëdchini më di'dzë parë guadi'dzë të

²⁰ purquë lëdë lë'ëdi'i të guadi'dzë të sino lë'ë Espíritu Santo naze'dë de Shtadë të, guadi'dzi' por lë'ë të.

²¹ 'Ra nguii gunë rall traicionar ra bëchi sa' rall të parë gati sa'll. Ra shtadë ra mënë gunë rall traicionar shini rall. Shini rall guëásëll guëc shtadë rall hashtë quini rall shtadë rall.

²² Grëtë' mënë shtë guë'dchiliu guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna, perë el quë nagac firmë hashtë fin, ndë'ë gac salvar.

²³ Iurë lë'ë mënë guëzunaldë rall lë'ë të cualquier tubi guë'dchi catë guëdchini të, gulë bëru'u nga'li; gulë bëllu'në hashtë stubi guë'dchi purquë guldía rnia'a, lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëdchini' antsë quë lë'ë të guadi'dzënu të diza'quë lu mënë guëdubi guë'dchi shtë Israel.

²⁴ 'Ni tubi narsë'dë lu shmësi', lasáquëdi'ill más quë mësë shtënell. Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi'.

²⁵ El quë narsë'dë, tsull cunformë según el quë naquëglua'a, hashtë despuësë iurní tsalú studi shtënell, iurní gáqui' ziquë lë'ë mësë. Zni na tubi muzë parë lu shlámëll. Ziquë tubi nguii con shíni', cagni'i ra mënë rnibë'a mëdzabë Beelzebú na, nu zac guëni'i rall rnibë'a mëdzabë lë'ë të.

Chu guëdzëba'a (Lc. 12.2-9)

²⁶ 'Por ni rnia'a lu të, adë rdzëbëdi'i të ra mënë. Pues ni tubi cusë nanaga'chi adë guëá'nëdi'in sin adë guërú'udi'in lu llni. Nu grë cusë naga'chi, napë quë guëdë'ë mënë cuendë de ni.

²⁷ Lo quë narnia'a lu të apartë, gulë guni'i di'dzë ni delantë lu grë mënë. Lo quë nabëluá'ahia lu të apartë, gulë guni'i fuertë dizdë guëc hiu'u.

²⁸ Adë rdzëbëdi'i të ra narguini cuerpë perë adë gáquëdi'i quini rall almë. Más bien gulë bëdzëbë el quë nanapë pudërë guëzalú cuerpë nu almë la'ni gabildi.

²⁹ 'Rdu' ra ma'ñi, chupë ma por tubi centavë, perë ni tubi de lë'ë ra ma adë rátidi'i sino quë lë'ë Dadë Dios adë guëdë'ë më sí; Dios rdë'ë më cuendë.

³⁰ Napë më cuendë bëldá guitsë guëquël.

³¹ Adë rdzëbëdi'i të; pues más lasac të quë ra ma'ñi.

Pë gac con ra shmënë Jesús (Lc. 12.8-9)

³² 'Grëtë' el quë naguëquebi favurë de na delantë lu ra mënë, na guëquebia favurë de lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

³³ Perë si talë nanú el quë narni'i nád'i'll shmëna delantë lu ra mënë, na guna negar lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

Por Jesús nanú divisioni (Lc. 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ 'Adë rúnëdi'i të shgabë të de quë zeldënúa paz lu guë'dchiliu rë'. Pues adë zeldënúdia'a parë cuedchí ldu'u mënë con sa'll lu guë'dchiliu sino parë gac dividir mënë por shti'dza.

³⁵ Na zelda parë grë ra nguii guëasë rall guëc shtadë rall, shtsa'pë rall guëasë rall guëc shni'a rall. Nu ra lli'lli guëasë rall guëc suëgrë rall.

³⁶ De mudë de cadë tubi rall gac rall enemigu parë famili shtënell rall.

³⁷ 'El quë narac shtu'u shtádi' u shní'ai' más quë rac shtú'ull na, adë rllu'ídi'i gáqui' shmëna. El quë narac shtu'u llgá'ni' u shtsápi' más quë rac shtú'ull na, adë rllu'ídi'i gáquëll shmëna.

³⁸ El quë nadë gúnëdi'i renunci prupi deseo shtënell, si talë adë nëdi'i gátill por na; si talë adë tsanárdëdi'ill shneza, nguii ni nasáquëdi'ill gáquëll shmëna.

³⁹ El quë narac shtu'u gac salvar vidë shtënell, guëní'till vidë shtëni', perë el quë naguëniti vidë shtëni' por na, ni gac salvárell.

Premi parë ra shmënë Jesús (Mr. 9.41)

⁴⁰ 'El quë narunë recibir cualquier tubi de lë'ë të, mënë ni también rúnëll recibir na. El quë narunë recibir na, mënë ni rúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na.

41 El quë narunë recibir tubi shmuzë Dios purquë ze'dë mënë ni de Dios, ni gúnëll recibir mizmë premi nardë'e Dios parë ra shmuzë më nabiadi'dzë shti'dzë më. El quë narunë recibir tubi nguiu za'quë purquë nall më za'quë, mënë ni gúnëll recibir premi shtë më za'quë.

42 Cualquier el quë naguëdë'e tubi vasë nisë galë, të gu tubi más humildë shmëna, guldía rnia'a lu të, segurë guëdë'e Dios tubi premi cá'all.

11

Ra nabëshe'ldë Juan Bautista lu Jesús (Lc. 7.18-35)

1 Iurë Jesús gualú guni'i më lla mudë guzia'a ra chi'bë chupë shini gusë'dë më, bëru'u më nga'li parë zia'a më. Bëlua'a më diza'quë lu ra mënë guë'dchi narëta' guëlladchi.

2 Juan nanú lachigui'bë perë bini' lo quë naquëhunë Cristo. Iurní bëshé'ldi' beldá shmëni'; tsagná rall lë'e Jesús

3 parë guagna'bë di'dzë rall lu më:

—¿Gu lé'ël nal Cristo, el quë napë quë guëdchini por partë shtë Dadë Dios, u napë quë guëlezë na'a stubi naguëdchini?

4 Jesús repi:

—Gulë tsaguëchi lu Juan lo quë naguná të nu lo quë nabini të.

5 Gulë biadi'dzë grëtë' lo quë naguná të: ra ciegu rna; ra cujë rzë; ra narac galguidzë ru'dzë ládi', guzuné rall; grë ra cue'të bëabré rini rall. Ra tégulë gubani rall stubi. Grë ra prubi quëquë diaguë rall diza'quë parë gac salvar rall.

6 Guëquitë ldu'u ra naná tsagla'guë tsaldí ldu'i na, grë ra nartúdi'i lúhi' gáquëll shmëna.

7 Iurë lë'e shmënë Juan zëagzé, iurní Jesús guzublú quëadi'dzë më shcuendë Juan. Repi më lu ra mënë:

—¿Pë guagná të lu shlatë; tubi ziquë gui'lli narni'bi mbë?

8 Aquëdi'i. ¿Pë guagná të lu tubi nguiu nanacu lari chulë? Aquëdi'i. Lë'e të nanë të de quë grë ra naracu con lari nalasac zihani dumí, quëreldë rall lidchi rëy.

9 Por fin ¿pë guagná të lu tubi muzë shtë Dios? Perë sí, de verdá guná të tubi muzë shtë më mayurë quë ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë.

10 Juan na el quë narni'i Sagradas Escrituras:

Na guëshe'lda tubi naguadi'dzë por na antsë guëlua'alul lu mënë.

11 Guldía rnia'a, grëtë' ra mënë nagubani tiempë guahietë, nápëdi'i rai' más hunurë quë Juan. Perë rnia'a lu të, el quë namás humildë entrë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë shtëna, napë rall más hunurë quë Juan.

12 'Dizdë Juan Bautista hashtë iurne', ra mënë mal rac shtu'u rall guëzalú rall diza'quë shtë Dios parë adë tsutédi'i mënë catë rnibë'a Dios. Ra narac shtu'u tsuté nezë za'quë, runë rall llëru'bë fuersë parë tsuté rall.

13 Grëtë' lo quë nabëquë'e ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios nu lo quë nabëquë'e Moisés, guni'i rai' lo quë narac shtu'u Dios hashtë tiempë shtë Juan Bautista.

14 Si talë lë'e të rac shtu'u të tsaldí ldu'u të lo quë narnia'a de Juan, náhi' ziquë Elías. Juan náhi' el quë muzë shtë Dios guni'i guahietë napë quë guëdchini.

15 Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien lo quë narnia'a.

16 'Guadi'dza tubi comparaciuni lla na mënë tiempë ne'. Lë'e rall na rall ziquë llguë'në nacaguitë. Zúbëga'a rall lu llguëa' nu rni'i rall fuertë lu sa' rall:

17 "Bëdi'ldi na'a musiquë lëgrë perë adë bëguí'di'i të. Bëdi'ldi na'a cantë tristë perë adë bí'nidi'i të."

18 Bëdchini Juan; adë gudáudi'i' zihani cusë nu adë bíi'di'i' licor, perë lë'e të rni'i të de quë nápi' tubi mëdzabë la'ni ldú'i'; por ni adë guanáldëdi'i të lë'i'.

19 Lueguë bédchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios; rni'i të rau sha'ta nu rni'i të ruhia vini. Rni'i të nahia amigu shtë pecadurë nu amigu shtë ra narunë cubrë impuestë, por ni adë rialdidi'i ldu'u të shti'dza. Manërë nacanihunë Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná riasë shti'dzë më de verdá.

Ra mënë adë guasédi'i rall shti'dzë më (Lc. 10.13-15)

²⁰ Iurní lë'ë Jesús guzublú quëgni'i më lu ra mënë guë'dchi catë bënë më más milagrë ru'bë purquë ra mënë ni, adë bëabrídi'i ldu'u rall con Dios. Iurní guni'i më:

²¹ —Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Corazín. Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Betsaida; purquë si talë mënë shtë Tiro nu Sidón nianá rall grë ra milagrë naguná të, pues hia niac cambi mudë nanabani rall; niabrí ldu'u rall con Dios. Niazubë rall lu dë nu niacu rall lari nagasë ziquë señi de quë bënë nadzë'ë mudë nanabani rall.

²² Na rnia'a lu të, dzë guëshe'ldë Dios juici guëc mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro nu Sidón gunë rall sufrir menos quë lë'ë të.

²³ Nu rnia'a lu të naquërelde guë'dchi Capernaum, runë nadchini të por tantë llni nabë'në të recibir; perë tsalú të lugar catë quëbezë ra tégulë purquë mënë shtë ciudá Sodoma, si talë nianá rall milagrë cumë ziquë guná të, pues todavía nianá quëbezë guë'dchi Sodoma iurne'.

²⁴ Perë rnia'a lu të, dzë shtë juici lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë quë ra mënë shtë regiuni shtë Sodoma.

*Gulë te'e lua parë cuedchí ldu'u të
(Lc. 10.21-22)*

²⁵ Tiempë ni Jesús biadi'dzënúhi' Shtádi': —Dadë, dushquílil, rnibé'al gube'e nu guë'dchiliu. Quëhuna alabar lë'ël, Dadë; bëluá'al shti'dzël lu mënë humildë, rac bë'a rallin. Perë nacahi shti'dzël bë'nël parë ra mënë narni'i na rall më ru'bë, ra mënë narianaldë tèchi llgabë nguui.

²⁶ Zni bë'nël Dadë purquë zni rac shtú'ul gac.

²⁷ 'Lë'ë Shtada bëne'e grëtë' cusë rë' parë na; ni tubi chu runguë bë'a chu nahia de verdá, sulamëntë Shtada runguë bë'ai'. Ni tubi chu runguë bë'a chu na Shtada de verdá, sulamëntë na runguë bë'ahia chu náhi'. Nahia shini më; gunguë bë'a mënë Shtada sulamëntë si rac shtua'a guëluá'ahia nguui ni Shtada.

²⁸ Gulë te'e lua grëtë' el quë narbedchídi'i ldu'i, grë të nariashac ldu'i por duldë shtë të, guënehia paz parë lë'ë të.

²⁹ Gulë bëca'a yuguë naguëdchi'ba guëc të nu gulë bësë'dë shti'dza. Nadú'uhia nu nalë pacënci nahia. Gulë te'e lua të guëdzëlë të descansë parë almë shtë të.

³⁰ Ldai' nabëluá'ahia lu të, nalë sencigi nahin parë gua'a të ziquë tubi yuguë shashu. Lo quë narnibé'ahia adë nagánëdi'in.

12

*Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u
dzë narzi'i ldu'u mënë
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)*

¹ La'ni ra dzë ni Jesús zía'ai' nezë shtënë më catë rgabní trigu. Tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, ra shini gusë'dë më bédchini galërdia'në ldu'u rai'. Iurní guzublú caniashi rai' du'u shtë trigu parë quëháu rai' bédchi trigu.

² Iurë lë'ë ra fariseo guná rall lo quë nabë'në rai', repi rall lu Jesús:

—Guná, ra shini gusë'dël quëhunë rall lo quë naprovidë según lëy. Caniashi rall du'u dzë narzi'i ldu'u mënë.

³ Jesús repi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të histuri lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë tèchi'? Bëldia'në David nu guatëhi' lidchi Dios.

⁴ Guna'zi David guetështildi sagradë. David gudáuhi' guetështildi ni, perë según lëy shtë Dios sulë bëshuzi napë rall derechë gau rai' guetështildi sagradë, lédëdi'i David con ra mënë nananú con lë'i.

⁵ Hia bi'ldi të lëy shtë Moisés. Ra bëshuzi shtë iádu'u adë rzí'idi'i ldu'u rall dzë descansë por trabaju nanapë rai'; nu nádi'in duldë.

⁶ Na rnia'a lu të, zuga'a tubi nguui ndë'ë naná más importantë quë iádu'u.

⁷ Lë'ë të, ¿pë adë riasédi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras? “Na rac shtua'a guëga'a ldu'u të sa' të más quë ra ma narne'e të lu bëcu'guë ziquë ofrendë”. Si talë riasé të di'dzë ni, adë gúnëdi'i të condenar ra nanápëdi'i faltë.

⁸ Lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nápi' autoridá nu pudërë parë

guëni'i' pë gunë mënë dzë narzi'i ldu'u mënë.

Tubi nguiu nagubidchi guiá'ai'
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Iurní Jesús bëru'u lugar ni. Guaté më la'ni iádu'u shtë ra mënë.

¹⁰ Nga'li zuga'a tubi nguiu nagubidchi tubi guiá'ai'. Perë ra fariseo rac shtu'u rall guëdzëlë rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë Jesús. Iurní guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Según lëy ¿gu nanú permisi gunëac mënë narac llu'u grë ra dzë narzi'i ldu'u mënë?

¹¹ Repi Jesús:

—¿Chu de lë'ë të si talë guëni'til tubi lli'li, si talë ldaguë ma la'ni guërzú dzë descansë, pë adë tsaldúdi'i të ma?

¹² Pues más nasac vidë shtë nguiu quë lli'li. Zni nanú permisi gunë mieti bien dzë narzi'i ldu'u ra mënë.

¹³ Iurní repi më lu nguiu nagubidchi guiá'ai':

—Bëldí guiá'al.

Lë'ë nguiu bëldí guiá'ai'. Lueguë bëac guiá'ai'; bëa'në guiá'ai' ziquë na stubi guiá'ai'.

¹⁴ Iurní bëru'u ra fariseo. Guzublú rall quili rall manërë parë quini rall lë'ë Jesús.

Lo quë nabëquë'ë Isaías

¹⁵ Iurë guc bë'a Jesús pë quëhunë ra fariseo, bëru'u më; zia'a më stubi lugar. Perë cantidá mënë guanaldë rall lë'ë më. Jesús bënëac grëtë' narac llu'u.

¹⁶ Nu bëtë'ë më ordë de quë adë guadí'dzëdi'i ra mënë chu na më.

¹⁷ Zndë'ë guc parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë Isaías, muzë shtë Dios:

¹⁸ Ndë'ë lë'ë shmuza naguléa;

el quë nalé rac shtua'a nu el quë narquitë ldua'a.

Guëdë'ëhia Espíritu Santo cueshénúhi' më ni. Guëni'i' më lu mënë nanádi'i më israelitë de quë ze'dë guëdchini juici shtë Dios.

¹⁹ Adë guadí'dzëdi'i më tantë. Na më nadu'u.

Adë rtá'lëdi'i më di'dzë; adë guëni'idi'i më fuertë nezë.

²⁰ Na më pacënci; adë nádi'i më ziquë el quë narguitsu gui'lli.

Nádi'i më ziquë el quë narsëaldë mëchi narquë gui'i.

Cuezë më hashtë cueshtë gobiernë shtëhi'; guëni'bë'a më manërë justë.

²¹ Mënë nanádi'i më israelitë, tsaldí ldu'u rall shti'dzë më parë gac salvar rall.

Guni'i' ra mënë napë Jesús mëdzabë la'ni ldú'i'

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²² Iurní bédchininú mënë tubi nguiu lu Jesús. Nall ciegu nu gu'pë. Bënë mëdzabë nananú la'ni ldu'u nguiu ni parë adë rnádi'ill nu rní'idi'ill. Jesús bënëac lé'i'. Iurní guná nguiu, nu clarë biadi'dzë nguiu.

²³ Grëtë' ra mënë narëta' nga'li, guasé ldu'u rall nu bëdzëguë' ldu'u rall. Guni'i' rall:

—¿Pë lë'ëdi'i llëbni David ndë'ë, el quë nacabéza'a?

²⁴ Perë ra fariseo bini rall lo quë naguni'i' mënë; guni'i' rall:

—Perë hiumbrë rë' rgull mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, jëfë shtë ra mëdzabë.

²⁵ Perë guc bë'a Jesús lo quë narunë rall shgabë rall. Iurní repi më:

—Si talë grë mënë shtë gobiernë rdildi cuntrë mizme sa' rall, tsalú gobiernë. Igual gac con tubi guë'dchi nu si talë tubi famili rdildi entrë lë'ë rall, guëdchini tiempë tsalú famili ni.

²⁶ Nu Satanás, si talë Satanás nadividë mizme lë'ëll, tsalú pudërë shtënell; guëni'bë'adi'ill shmënell iurní.

²⁷ Si talë rguhia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, ¿chu runë compa'ni ra mënë sa' të nargú mëdzabë la'ni ldu'u mënë? Mizme nguiu ni gunë rall juzguë lë'ë të.

²⁸ Perë si talë con pudërë shtë Dios rguhia mëdzabë, hia bëga'a iurë; guëlladchi zuga'a Dios parë guëni'bë'ai' lë'ë të.

²⁹ '¿Llallë gac tsuté tubi nguba'në lidchi tubi nguiu fuertë të parë guëdchisull pë shtënell mënë? Primërë napë quë guëll'bill nguiu ni, iurní sí, zac guëdchisull pë shtënell mënë ni.

³⁰ 'El quë nanédi'i guëni'i' favurë de na, nall cuntrë de na. El quë nadë rtëádi'i

mënë lua, na ziquë tubi narsëllu'në mënë lua.

³¹ 'Rnia'a lu të de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguii nu grëtë' didzabë narni'i rall, gunë më perdunë, perë si talë guni'i mënë di'dzë mal cuntrë Espíritu Santo, ni sí, jamás adë nídi'i perdunë.

³² Cualquier narni'i didzabë guëc nguii nabëshe'ldë Dios, zac perdúnëll perë el quë naruadi'dzë cuntrë Espíritu Santo, jamás adë gáquëdi'i perdunë parë guëdubi tiempë lu gué'dchiliu rë', nilé lu stubi gué'dchiliu nanadë tsalúdi'i.

Nashi shtë hiaguë rlua'a pë hiaguin
(Lc. 6.43-45)

³³ 'Si talë hiaguë nahin cusë za'quë, zni rne'ein nashi za'quë. Si talë hiaguë nahin mal, pues nashi mal rne'ein. Shnashi hiaguë rlua'a pë hiaguin.

³⁴ Lë'ë të llënní mbe'ldë, ¿llallë gac guëni'i të cusë za'quë? hia quë lë'ë të mizmé lë'ë të na të mal. Pues ruadi'dzë të zihani di'dzë dzabë naze'dë la'ni ldu'u të.

³⁵ Nguii za'quë ruadi'dzëll cusë za'quë purquë cusë za'quë nanú la'ni ldu'ull. Perë ra nguii mal ruadi'dzëll cusë mal purquë cusë mal nanú la'ni ldu'u rall.

³⁶ Perë na rnia'a lu të, dzë shtë juici grë mieti guëdë'ë rall cuendë lu Dios por grë ra di'dzë nagúpëdi'i rall cuidadë.

³⁷ Purquë según di'dzë nabiadi'dzë të, gunë më juzguë lë'ë të; gac salvar të u gac condenadë të.

Ra mënë mal rac shtu'u rall guená rall tubi milagrë
(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Iurní guni'i ra fariseo nu ra narlua'a lëy lu Jesús:

—Mësë, rac shtu'u na'a guená na'a tubi señi, tubi milagrë ru'bë gúnëll.

³⁹ Jesús bëquebi:

—Mënë mal nalé rac shtu'u rall guená rall tubi señi nu milagrë ru'bë, perë hia jamás adë chu guënë'eru'u más señi, sulé señi ziquë naguc con Jonás.

⁴⁰ Ziquë Jonás gua la'ni mbeldë durantë tsunë dzë nu tsunë gue'lë, zni zac con nguii nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu; guëca'chi ra mënë lë'i' la'ni ba'a; tsúhi' nga'li tsunë dzë nu tsunë gue'lë.

⁴¹ Grë ra naguquëreldë ciudá shtë Nínive tsasuldí rall lu juici con ra mënë naquëreldë ne', nu guëni'i ra mënë shtë Nínive ra mënë nanabani ne' na rall culpablë purquë ra mënë shtë Nínive, iurë bini rall shti'dzë Jonás, bëabrí ldu'u rall con Dios. Gulë guná, hia bédchini tubi más më importantë quë Jonás.

⁴² Iurë gac juici shtë Dios, lë'ë reina nagunibë'a ladzë Sur, tsasuldill nu gúnëll juzguë mënë nanabani ne'; na rall culpablë purquë na'a ni bidë guënnall lu Salomón të guëqué diáguëll llgabë shtë Salomón; perë gulë guná, hia bédchini tubi más më importantë quë Salomón.

Mëdzabë mal nabëabrí ldu'u mënë
(Lc. 11.24-26)

⁴³ 'Iurë bëru'u mëdzabë la'ni ldu'u nguii, rzëll catë nídi'i nisë. Rguíll catë cuézëll perë adë rdzélëdi'ill lugar. Iurní rní'ill:

⁴⁴ "Guëabrí ldu'u mënë catë bërua'a". Bëdzélëll nguii ziquë tubi hiu'u bien arregladë nu limpi.

⁴⁵ Iurní tsaglli'i mëdzabë gadchi mëdzabë más mal quë lë'ëll; riuté rall la'ni ldu'u nguii ni. Por fin bëa'në nguii peor quë antsë. Zni gac suceder con ra mënë mal rë'.

Shni'a nu bëchi Jesús
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Nianá Jesús zia gla'guë quëadi'dzi' lu ra mënë zihani, iurní bédchini shni'a më con ra bëchi më. Rëta' rai' tēchi fuërë nu rac shtu'u rai' guadi'dzënu rai' lë'ë më. [

⁴⁷ Bédchini tubi nabédchininú rsunë lu Jesús. Guní'ill:

—Lë'ë shní'al nu ra bëchil zuga'a rai' tēchi fuërë; rac shtu'u rai' guadi'dzënu rai' lë'ëll.]

⁴⁸ Perë lë'ë më repi lu naganú rsunë:

—¿Chull na shní'ahia? ¿Chull na bëcha?

⁴⁹ Iurní bë'në më señi con guia'a më; guni'i më shcuendë ra shini gusë'dë më:

—Ndë lë'ë shní'ahia nu ndë'ë na bëcha

⁵⁰ purquë grëtë' el quë narunë según voluntá shtë Shtada naquëbezë gube'e, na bëcha; nall zana, nu nall shní'ahia.

13

Comparaciuni shtë nartë'tsë bē'dchi (Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Mizmë dzë ni bēru'u Jesús hiu'u. Iurní guzubë më rua' nisë ru'bë nu cantidá mēnē bēdēá rall lugar catë quēbezë më.

² Por ni Jesús guaté la'ni tubi barcu; iurní guzubë më parë guēlua'a më. Grētē' ra mēnē bēa'nē rall rua' nisë lu guiu'u.

³ Caglua'a më zihani cusë por comparaciuni. Guni'i më:

—Tubi nguui guagtē'tsēll bē'dchi.

⁴ Iurë bētē'tsēll bē'dchi, du'pë bē'dchi gulaguë lu nezë, hia nga'li bēdchini ra ma'ñi. Gudáu ma ra bē'dchi.

⁵ Stu'pë bē'dchi gulaguë lu guiu'u guē'ë catë du'pë guiu'u nanú. Hia bē'dchi ni nasēsë gualdanin purquë du'pë guiu'u nanú.

⁶ perë iurë lē'ë ngubidzë bēru'u, güe'qui plantë purquë nápēdi'in llēru'bë shlu'chi; gubidchin.

⁷ Stu'pë bē'dchi gulaguë ladi ra gui'lli guitsë. Gualdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guēquin.

⁸ Perë stu'pë bē'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Nga'li bēdē'in cusechë. Bēldá bē'dchi bēdē'ë tubi gahiu'a por tubi. Sēbēldahin bēdē'ë sesenta por tubi bē'dchi. Stubi bēdē'ë galdë bi chi por tubi.

⁹ Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bēquë diaguë bien shti'dza.

Pëzielú guni'i më comparaciuni (Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú ruadi'dzël lu ra mēnē por comparaciuni?

¹¹ Lē'ë më bēquebi:

—Dios bēshe'ldë llni guëc të parë riasë të manërë narnibë'a Dios ziquë rëy, perë adë bēshē'ldēdi'i Dios llni guëc rall parë gac bē'a rall manërë narnibë'a më.

¹² El quë narac shtu'u tsasë shti'dzë më, guēdē'ë më más llni, perë el quë nanēdi'i tsasë shti'dzë më, tsabsú grë llni nanápēll.

¹³ Por ni quēadi'dza por comparaciuni purquë lē'ë rall rna rall lu milagrë shtëna perë adë riasēdi'i rall.

¹⁴ Zni na rall. Guc cumplir shti'dzë Isaías el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bēquē'ëi':

Lē'ë të, sí, segurë guini të perë adë riasēdi'i të.

Segurë guēná të perë adë guēdē'ēdi'i të cuendë

¹⁵ purquë nalé naguēdchi ldu'u mēnē. Adë nēdi'i rall tsasë rall; adë nēdi'i guēdē'ë rall cuendë shti'dzë Dios.

Nēdi'i rall guēdchini llni guëc rall.

Na rall ziquë ra ciegu nu ziquë naná rcue'të.

Nēdi'i rall tsasë rall parë guēabrí ldu'u rall con na

parë gunēaca almë shtë rall të gac salvar rall.

¹⁶ 'Dichusë të purquë riasë të lo quë narná të nu rdē'ë të cuendë shti'dza.

¹⁷ Guldía rnia'a, cantidá ra muzë shtë Dios guahietë nu mēnē za'quë naguquēreldë antsë, guc shtu'u rai' nianá rai' cusë nabēna perë adë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' nini rai' di'dzë shtëna nabini të perë adë bínidi'i rai'.

Jesús biadi'dzë shcuendë bē'dchi (Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ 'Gulë bēquë diaguë iurne' lo quë narunë cuntienë comparaciuni shtë naguēgtē'tsë bē'dchi.

¹⁹ Grë ra nabini diza'quë narni'i lla rnibē'a Dios ziquë rëy perë riasēdi'ill, nall ziquë bē'dchi nagulaguë lu nezë. Ridë mēdzabë; rdchisú mēdzabë diza'quë nabēcabní më la'ni ldú'ull.

²⁰ Bē'dchi nagulaguë lu guiu'u guē'ë, na ziquë mēnē narini diza'quë; rēuu' ldu'u rall diza'quë; lueguë rca'a rallin con gustë.

²¹ Perë cumë ziquë plantë nanápēdi'i shlu'chi, adë tsaglā'guēdi'i rall shnezë më. Iurë lē'ë ra mēnē rzac zi rall lē'ēll por shti'dzë Dios u iurë rzunaldë mēnē lē'ēll, lueguë rēazë guētēll.

²² Bē'dchi nagulaguë ladi gui'lli guitsë, na ziquë el quë narini diza'quë perë por tantë rac ldu'u rall por ra cusë shtë guē'dchiliu nu rac shtu'u rall gac rall ricu, hia adë rianáldēdi'i rall tēchi diza'quë. Grë dese mal na ziquë gui'lli guitsë narte'e ra plantë nu adë rdē'ēdi'in cusechë.

23 Perë bē'dchi nagulaguē lu guiu'u za'quē, na ziquē ra mēnē narini diza'quē shtë Dios. Riasé rall pē runē cuntienē shti'dzē mē. Nall ziquē plantē nardē'ē cusechē. Bēldá rall rdē'ē tubi gahiu'a por tubi bē'dchi. Sēbēldahin rdē'ē sesenta por tubi, nu stubi rdē'ē galdē bi chi por tubi.

Comparaciuni shtë gu'lli mal ladi trigu

24 Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catē rnibē'a Dios na ziquē tubi nguiu nabēcabnī bē'dchi za'quē lu guiu'u shtëni'.

25 Perē iurē lē'ē rall naga'si rall, bēdchini tubi enemigu. Hia hiembrē ni bēcabnī gu'lli mal ladi trigu. Lueguē zia'all.

26 Iurē lē'ē trigu guaru'bin nu lē'ē du'u bēru'u, tambien lē'ē gu'lli guaru'bin ladi trigu.

27 Iurní muzē shtë lamē repi rall: “Dadē, bē'dchi nabēcabnī lu lachi ¿pē bē'dchi za'quin? ¿Callē bēru'u gu'lli mal gualdani ladi trigu?”

28 Lē'ē nashtēnē guiu'u guni'i: “Aquē, tubi enemigu bēcabnī bē'dchi gu'lli”. Iurní ra muzē guna'bē di'dzē rall: “¿Gu rac shtú'ul guía na'a tē guēdashi na'a grētē' ra gu'lli mal?”

29 Perē lē'ē lamē guni'i: “Aquēdi'i purquē si talē gashi tē gu'lli mal, nu zac trigu gashi tē.

30 Mejurē ziaru'bin juntē hashtë tiempē shtë cusechē. Iurní guēnibē'ahia ra muzē tē parē guētēá rall gu'lli mal primērē nu guēli'bin, gac manullin tē parē tsequin. Hia despuēsē guēdēá trigu tē parē tsutsá'uhin.”

Comparaciuni shtë bē'dchi mitu'nē (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catē rnibē'a Dios, na ziquē tubi bē'dchi mitu'nē. Tubi nguiu guacabnī bē'dchi lu shguiú'ull.

32 Bē'dchi ni na más mitu'nē quē grē ra bē'dchi, perē iurē ra plantē riaru'bē, llēru'bē na hiaguē más quē grē plantē shtë lachi. Hia iurní ridē ra ma'ñi; bēdchi'bē ra ma bēche'zē lu llicu hiaguē.

Comparaciuni shtë levadurē (Lc. 13.20-21)

33 Guni'i mē stubi comparaciuni:

—Lugar catē rnibē'a Dios na ziquē tubi ldē levadurē nabēdchi'bē na'a con tsunē medidē harinē. Bēshepi levadurē hashtë bēdē'ēin fuersē grē nacubē.

Bēlua'a mē con zihani comparaciuni (Mr. 4.33-34)

34 Guni'i Jesús grētē' ra cusē rē' lu ra mēnē con comparaciuni. Ni tubi cusē adē guni'idi'i mē sin comparaciuni.

35 Zndē guc parē gac cumplir lo quē nabēquē'ē muzē shtë Dios guahietē: Guadi'dza por comparaciuni.

Guadi'dza ra cusē naga'chi dizdē iurē lē'ē Dios bēcue'shtë guédchiliu.

Jesús biadi'dzē shcuendē gu'lli mal

36 Iurní bētē'tsē Jesús mēnē. Guatē mē tubi hui'u. Iurní ra shini gusē'dē mē guabi'guē rai' lu mē nu repi rai'.

—Biadi'dzē lu na'a pē runē cuntienē comparaciuni shtë gu'lli mal.

37 Iurní Jesús repi:

—El quē narcabnī bē'dchi za'quē, quēhúni' representar nguiu nabēshe'ldē Dios lu guédchiliu.

38 Hia lachi runē significar guédchiliu. Bē'dchi za'quē quēhunē representar ra mēnē nabē'nē recibir Dios ziquē rēy. Hia lē'ē gu'lli mal runē significar mēnē narzu'bē diaguē shti'dzē mēdzabē.

39 Enemigu nabēcabnī bē'dchi mal, na mēdzabē. Ra cusechē runē significar fin shtë guédchiliu. Hia narca'a cusechē ni, na ra ianglē.

40 Ziquē ra gu'lli mal guēdēahin tē parē tsahin lu gu'i, zni gac iurē guēdchini fin shtë guédchiliu.

41 Guēnibē'ahia tsa ra ianglē parē guētēá rai' ra mēnē narunē mal nu grē narsini sáhi' lu duldē. Na rall ziquē tubi guē'ē catē rreldē mēnē.

42 Grētē' ra hiembrē ni tsa rall lu gu'i shtë gabildi catē gu'nē rall nu hashtë guēchushí lai' rall.

43 Iurní ra shini Dios guēcabtsē'ē rai' ziquē ngubidzē catē rnibē'a Dios, Shtadē rai'. Si talē rac shtu'u tē tsasē tē, gulē bēquē diaguē bien shti'dza.

Comparaciuni shtë tesurë nabëga'chi

⁴⁴ 'Lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi tesurë nabëca'chi mënë lu tubi guiu'u lachi, perë tubi nguiu bëdzëlë tesurë ni. Iurní bëquitë ldu'ull. Bëcá'chill tesurë ni la'ni guiu'u stubi. Bëtuu'll grëtë' shtënell parë sí'll guiu'u catë nanú tesurë.

Comparaciuni shtë perla nalasac

⁴⁵ 'Tambiën lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi narzi'i perla fini. Ziatí'll perla namás lasac.

⁴⁶ Iurë lë'ëll bëdzëlëll perla namás lasac, iurní guëtuu'll grëtë' lo quë nanápëll të parë sí'll perla ni.

Comparaciuni shtë guë'shu

⁴⁷ 'Nu zac lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi guë'shu nabëtia'a mënë lu nisë të guëna'zi guë'shu grëtë' clasë mbeldë.

⁴⁸ Iurë lë'ë guë'shu guadzë, mënë narna'zi mbeldë rgu rall guë'shu rua' nisë. Hia nga'li zubë rall parë rbë rall mbeldë. Rgutsa'u rall ra mbeldë za'quë la'ni tubi tēpë. Hia grë ra mbeldë nadë rllu'idi'i rru'ldë rall tubi ladë.

⁴⁹ Zni gac fin shtë guë'dchiliu.

⁵⁰ Guëdchini ra ianglë lu guë'dchiliu parë cuë rai' ra mënë narunë mal ladi ra mënë narunë bien të parë tsa ra hiumbrë mal gabildi catë nanú be'lë. Nga'li gu'në rall nu guëchushí lai' rall.

Tesurë cubi nu nagushë

⁵¹ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Gu riasë të grëtë' cusë rë'?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Aha, Dadë. Riasë na'a.

⁵² Iurní repi më:

—Tubi mësë shtë lëy naná bësë'dë shcuendë lugar catë rnibë'a Dios, iurë rluá'all stubi sa'll, nall ziquë tubi lamë shtë hiu'u. Rac rgu lamë cusë cubi nu rac rgull ra cusë guahietë. Zni lë'ë mësë rac rluá'all enseñansë cubi nu enseñansë antigu.

Jesús bëabré guë'dchi Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ Iurë Jesús gualú guni'i më grë ra comparaciuni, iurní gubi' më nga'li.

⁵⁴ Bëabré më guë'dchi shtënell më. Nga'li guzublu quëglua'a më la'ni iadu'u shtë rall.

Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë nu guni'i rall:

—¿Callë guagsë'dë nguiu rë'? ¿Chull bëdë'ë tantë llni? ¿Llallë rúnëll milagrë ru'bë?

⁵⁵ Nu ndë'ë lë'ë shini carpintërë José, nu shní'all María. Bëchill Jacobo nu José, Simón nu Judas.

⁵⁶ Nu ra zánëll también quëreldënu rall lë'ë hia'a. ¿Callë nezë guagsë'dëll grëtë' cusë rë'?

⁵⁷ Adë bëgá'adi'i guzac mënë shtë guë'dchi; bë'nëdi'i rall cuendë de lë'ë më. Jesús repi:

—Adë rúnëdi'i mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios ladzë muzë, nilë por shfamí'll. Stubi lugar sí, runë ra mënë rëspëti lë'ë muzë shtë Dios.

⁵⁸ Adë bë'nëdi'i më zihani milagrë nga'li purquë adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më.

14*Guti Juan Bautista*

(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

¹ Tiempë dzë ni, Herodes gac rëy shtë Galilea. Bínill famë shtë Jesús.

² Iurní répill lu ra narunë sirvë lull:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë; por ni nápëll pudërë; rúnëll milagrë ru'bë.

³ Perë Herodes hia nanëll de quë antsë lé'ëll gunibë'all tsa Juan lachigui'bë lí'bi' con cadënë. Bë'në Herodes zni por causë Herodías naná tse'lë bëchi Herodes. Felipe lë bëchill.

⁴ Zihani vultë Juan guni'i lu Herodes:

—Adë nádi'i bien cuá'al tse'lë bëchil ziquë tsé'lël.

⁵ Herodes gac shtu'u quínill lë'ë Juan perë bëdzëbëll por ra mënë purquë casi grë mënë guni'i rall de quë Juan na tubi naguni'i shti'dzë Dios.

⁶ Perë gac lë Herodes; shtsa'pë Herodías bëguí'll lu grë ra invitadë shtë Herodes. Nu bëquitë ldu'u Herodes bëgu'i lliguëna'a ni.

⁷ Bë'në Herodes prometer con juramentu guëdë'll cualquier cusë naguëna'bë lliguëna'a.

⁸ Iurní lë'ë lliguëna'a guagni'i lu shn'í'ai' nia'a pë guená'bëll lu Herodes. Shn'í'all bëquili guëni'i shtsá'pëll tē guená'bëll lu Herodes:

—Ne' guéné'el guéc Juan Bautista tsu la'ni tubi platē.

⁹ Nalé gulaguë tristē ldu'u Herodes, perē hia cumē bé'nëll jurar delantē lu ra invitatē shténëll,

¹⁰ iurní gunibé'all de quē gati Juan nu guédë'ë ra suldadē lo quē naguna'bë lliguëna'a. Gunibë'a Herodes guriuguë guéc Juan lachigui'bë.

¹¹ Iurní be'dénú suldadē guéc Juan la'ni platē; bédë'ë rall cua'a lliguëna'a. Nu lë'ëll bédë'ëin cua'a shn'í'all.

¹² Iurní bini ra naganaldē lë'ë Juan; bédchini ra' nga'li parē bia'a ra' cuerpē shtē Juan parē guaca'chi rallin. Hia despuēsē guaguēchi mënë lu Jesús de quē lë'ë Juan guti.

Jesús bédë'ë nagudáu ga'i mili nguui
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ Iurē lë'ë Jesús bini naguni'i Herodes de lë'ë mē, bēru'u mē nga'li, sulē lë'ë mē con ra shini gusē'dē mē. Gūe'pi ra' tubi barcu; zia'a ra' tubi lugar catē chu nád'i'i. Perē iurē bini ra mënë nu guc bē'a rall ca zia'a mē, bēru'u rall guē'dchi parē zia'a rall lugar ni.

¹⁴ Bédchini mē rua' nisē; bēru'u mē la'ni barcu; guná mē cantidá mënë. Iurní bēga'a ldu'u mē lë'ë ra mënë nu bënëac mē grē ra narac ll'u.

¹⁵ Iurē riu' gue'lē, iurní ra shini gusē'dē Jesús bédchini ra' lu mē nu repi ra':

—Hia guadze'. Ni tubi adē chu quéréldēdi'i lugar ndē'ë. Guchi lu ra mënë tē guzēá rall; tsa rall lu ra guē'dchi naquē guëlladchi. Tsasi'i rall nagáu rall.

¹⁶ Jesús repi:

—Rquí'nidi'i guzēá rall; gulē bédë'ë nagáu rall.

¹⁷ Lë'ë ra' repi ra':

—Adē chu nápēdi'i nagáu ra', niétiquē ga'i guetështildi con chupē mbeldē.

¹⁸ Jesús guni'i:

—Gulē gude'enuhin ndē'ë.

¹⁹ Iurní gunibë'a mē subē ra mënë lu gui'lli. Iurní guna'zi mē guetështildi, guzēá

ga'i guetështildi con chupē mbeldē. Iurní gubi'a mē lu gube'e. Bédë'ë mē graci lu Dios nu bëshullē mē guetështildi. Iurní bédë'ë mēhin cua'a ra shini gusē'dē mē. Lë'ë ra' gudi'dzin cua'a ra mënë.

²⁰ Grétë' ra mënë gudáu rall hashtë bielē rall. Despuēsē guadzē chi'bē chupē tēpē grē ra pedasē nabë'nē subrē.

²¹ Grē ra naná gudáu guetështildi na rall ziquē ga'i mili nguui sin adē nagábēdi'i ra na'a nilē ra llguē'nē.

Jesús ziazú mē lu nisē
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Iurní Jesús gunibë'a mē parē guzia'a ra shini gusē'dē mē la'ni barcu parē quiblú ra' lu mē stubi ladē rua' nisē. Quēgni'i mē lu ra mënë parē guzēá ra mënë.

²³ Despuēsē de ni, be'pi Jesús lu tubi dani parē guēni'inú mē Shtadē mē. Iurē lë'ë gue'lē gu', Jesús zuga'a mē lë'ësē mē nga'li.

²⁴ Lë'ë barcu ziazú casi guēruldē nisē. Mbē con nisē nalé nadushē runin parē barcu purquē mbē ze'dē al contrari con zihani fuersē.

²⁵ Hia ze'dē grēgue'lē; Jesús ze'dē guédchíni' catē ziazú ra'. Ziazú mē lu nisē.

²⁶ Iurē shini gusē'dē mē guná ra' rzē mē lu nisē, bédzēbē ra'. Gurushtiá ra' fuertē: —Aquē tu fantasmē ze'dē.

²⁷ Perē lueguē guni'i Jesús lu ra':

—Gulē gapē valurē. Na ndē'ë. Adē rdzēbēdi'i tē.

²⁸ Iurní lë'ë Pedro repi lu Jesús:

—Dadē si talē lë'ël ni'i, gunibë'a tē nu na sēa lu nisē parē guelda catē zul.

²⁹ Jesús repi:

—Gude'e pē.

Iurní lë'ë Pedro bietē la'ni barcu. Guzublú rzēhi' lu nisē parē tsáhi' catē zuga'a mē

³⁰ perē iurē bédë'ë Pedro cuendē por tantē fuersē nanapē mbē, bédzēbēi' nu ré'azi' la'ni nisē. Iurní guni'i' fuertē:

—Bélá na, Dadē.

³¹ Mizmē iurní guna'zi Jesús guia'a Pedro nu repi mē:

—¿Pē du'psē fe nápēl? ¿Pēzielú adē rialdídí'i ldú'ul na?

³² Iurní lë'ë rai' güe'pi rai' la'ni barcu nu bëac dchi mbë.

³³ Grë ra nazúbëga'a la'ni barcu, bëzullibi rai' lu Jesús nu repi rai':

—Verdá nal Shini Dios.

*Bënëac Jesús ra mënë shtë Genesaret
(Mr. 6.53-56)*

³⁴ Gudëdë rai' stubi tēchi nisë. Bëdchini rai' tubi regiuni nalë Genesaret.

³⁵ Ra mënë shtë lugar ni bënguë bë'a rall lë'ë Jesús. Bëshe'ldë rall rsunë guëdubi regiuni shtë lugar de quë bëdchini më ndë. Be'dënú ra mënë lu më grëtë' ra mënë narac llu'u.

³⁶ Bë'në rall ruëguë lu më parë guëdë'ë më permisi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra naguna'zi shabë më, bëac rall.

15

*Lo quë narshi'ni ldu'u nguui
(Mr. 7.1-23)*

¹ Iurní bëldá fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, guabi'guë rall lu Jesús. Ze'dë rall ciudá Jerusalén. Guna'bë di'dzë rall:

² —¿Pëzielú shini gusë'dël adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë shtë ra shtadë guëlu hia'a? sino rau rall guetështildi sin quë riétidi'i guia'a rall.

³ Perë Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Pëzielú lë'ë tē tambien adë rzu'bë diáguëdi'i tē mandamientë shtë Dios? Mejurë zianaldë tē custumbrë shtë tē

⁴ purquë Dios guni'i: "Gulë gapë rëspëti lu shtádëll nu lu shní'al". Nu guni'i Dios: "El quë nargué guëc shtádëll u guëc shní'all, napë quë zu rátill".

⁵ Perë lë'ë tē rni'i tē stubi cusë. Rni'i tē: "Si talë guëni'i nguui lu shtádëll u lu shní'all: Gáquëdi'i guna compa'ni lë'ë tē purquë grë lo quë naniaca'a tē de na, nahin ofrendë parë Dios".

⁶ Rni'i tē cualquier nguui narni'i zni, hiadë rqu'i'nidi'i guëdë'ë nguui dumí ca'a shtádëll. Zni cagni'i tē lasáquëdi'i mandamientë shtë Dios. Más tsanaldë tē tēchi custumbrë shtë tē.

⁷ Na tē falsë. Bien guni'i Isaías guahietë shcuendë tē; bëquë'ëi lo quë naguni'i Dios zdë'ë:

⁸ Ra mënë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall perë ldu'u rall nalë zitu zuga'a parë na.

⁹ Adë rllu'í'di'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na.

Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguui.

¹⁰ Iurní guna'bë më ra mënë nu repi më:

—Gulë bëquë diaguë nu gulë tsasë lo quë narnia'a.

¹¹ Grë ra nariuté rua' nguui, lëdë nídi'i rshí'nidi'i lë'ë nguui. Más bien lo quë narru'u rua' nguui, ze'din de la'ni ldu'u nguui, ni sí rshi'nin ldu'u nguui.

¹² Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pë adë nanël de quë ra fariseo bëldënú rall lë'ël por di'dzë rë'?

¹³ Perë Jesús repi:

—Cualquier plantë nabëcabnídi'i Shtada, më naquëbezë gube'e, guie'shi ni con grë shlu'chin.

¹⁴ Adë gúnëdi'i tē meter con lë'ë rall. Na rall ziquë ciegu nu rlua'a rall shti'dzë rall lu los de más ciegu. Si talë tubi ciegu guësëll sa'll, guërupë rall ldaguë rall la'ni guëru.

¹⁵ Iurní Pedro repi:

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁶ Jesús repi:

—¿Pë nu lë'ë tē adë riasëdi'i tē? ¿Pë na tē ziquë los de más mënë?

¹⁷ ¿Pë adë rac bë'adi'i tē, grëtë' lo quë naráu mënë zia'a la'ni nguui; despuësë rrú'uhin la'ni cuerpë?

¹⁸ Perë lo quë narru'u rua' mënë, ze'dë de la'ni ldu'u nguui. Ni sí, rshi'ni lë'ë nguui lu Dios

¹⁹ purquë la'ni ldu'u nguui rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rguini rall sa'll; rquënú rall sa'll; nu napë nguui zihani na'a nu napë na'a zihani nguui; rbaa'në rall pë shtë mënë; nu ruadi'dzë rall bishi; nu rni'i rall didzabë cuntrë Dios.

²⁰ Grë ra cusë rë' rshi'ni ldu'u nguui, perë parë gaul sin gúnëdi'il cumplir ra custumbrë ziquë guíbi'di'il guiá'al, lëdë nídi'i narshi'ni ldu'u nguui lu Dios.

*Tubi na'a nagualdí ldu'i Jesús**(Mr. 7.24-30)*

²¹ Jesús bëru'u lugar ni; zia'a më parë regiuni shtë Tiro nu Sidón.

²² Tubi na'a më Cananea quëréldëll regiuni ni; bëdchíni' lu Jesús nu guní'ill fuertë:

—Dadë, llëbni David, bëga'a ldú'ul na. Lë'ë shtsa'pa nanú tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Nalë rzac zi shtsa'pa.

²³ Perë Jesús adë bëquëbidi'i ni tubi di'dzë. Iurní ra shini gusë'dë më bëdchini rai' lu më nu bë'në rai' ruëguë lu më:

—Bë'në lo quë narna'bë na'a rë' të guziá'all purquë nalë cagní'ill nezë técha'a; ze'dë náldëll lë'ë hia'a.

²⁴ Iurní repi Jesús:

—Dios bëshel'dë na nadë más parë guna sirvë ra më israelitë purquë na rall ziquë lli'li nabënti lu Dios.

²⁵ Perë lë'ë na'a guabi'guë nu bëzullíbill lu më. Guní'ill:

—Dadë bë'në compa'ni na.

²⁶ Jesús repi:

—Nádi'i bien guëdchisúl guetështildi shtë ra shini mënë parë gau ra mbëcu'në.

²⁷ Perë lë'ë na'a guni'i:

—Nia Dadë, perë ra mbëcu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁸ Iurní Jesús repi:

—Nanë, llëru'bë na fe shténël. Gaquin según rac shtú'ul.

Mizmë iurní lë'ë shtsa'pë na'a bëac.

Bënëac Jesús zihani mënë

²⁹ Jesús bëru'u nga'li parë zia'a më rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Lueguë güe'pi më lu tubi lumë nu guzubë më nga'li.

³⁰ Cantidá mënë bëdchini rall catë quëbezë më. Be'dënú rall cujë, ciegu, gu'pë, mancu, nu cantidá ra narac ll'u. Bëdchininú rall lë'ë narac ll'u lu Jesús. Lë'ë më hënëac më lë'ë rall.

³¹ Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë iurë guná rall ra gu'pë biadi'dzë rall; ra mancu bëac rall, ra cujë bëabré guzé rall, ra ciegu bëabré guná rall. Ra mënë bë'në alabar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios de Israel.

*Jesús bëdë'ë nagáu tapë mili nguiu**(Mr. 8.1-10)*

³² Iurní guna'bë Jesús ra shini gusë'dë më nu repi më:

—Nalë rga'a ldua'a ra mënë rë' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë naldë rall na. Nápëdi'i rall nagáu rall. Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin quë gáudi'i rall, sca'a mbee'zë rall lu nezë.

³³ Ra shini gusë'dë më repi rai' iurní:

—¿Perë llallë gac guëdzëlë dau parë blac zihani mënë? Lugar rë' ni tubi adë chu nádi'i.

³⁴ Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Bëldá guetështildi napë të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Gadchi guetështildi nu du'pë mbeldë mitu'në.

³⁵ Iurní gunibë'a më parë subë ra mënë lu guiu'u.

³⁶ Iurní guna'zi më guëzá gadchi guetështildi nu guna'zi më ra mbeldë. Bëdë'ë më graci lu Dios. Lueguë lë'ë më bëshullë mëhin. Bëdë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' gudi'dzë rai' parë ra mënë.

³⁷ Grëtë' ra mënë gudáu hashtë bielë rall. Despuësë gaulú gudáu rai', guadzé gadchi tēpë ra pedasë nabë'në subrë.

³⁸ Grë ra nagudáu na ra ziquë tapë mili nguiu sin nagábëdi'i na'a nilë ra llguë'në.

³⁹ Despuësë Jesús bë'në më despedir ra mënë. Iurní guaté më la'ni barcu parë zia'a më regiuni nalë Magdala.

16*Ra fariseo guna'bë guëná rall tubi mila-grë**(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)*

¹ Ra fariseo nu ra saduceo bëdchini rall lu Jesús parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë më nihunë më nanádi'i voluntá shtë Dios. Guna'bë rall guëlua'a më tubi milagrë con pudërë shtë Dios.

² Perë lë'ë më bëquebi:

—Guadze' rni'i të: “Glli gac tubi dzë za'quë purquë lu gube'e nalë nallní rlua'a”.

³ Nu rsili rni'i të: “Nedzé gac tubi mal tiempë purquë lu gube'e nallní nu rëta' shcahi”. Lë'ë të na të falsë; runguë bë'a

të lla rlua'a shcahi lu gube'e perë adë ráquëdi'i riasé të sēñi shtë tiempë ne'.

⁴ Ra mēnē mal nu mēnē nadē rzu'bē diáguëdi'i shti'dzē Dios, rac shtu'u rall guēná rall tubi milagrē ru'bē perë adë guēnádi'i rall lu más sēñi; niétiquē guēná rall tubi sēñi ziquē guc con Jonás, el quē nabiadi'dzē shti'dzē Dios guahietē.

Iurní bēsēa'nēgá mē lē'ē rall. Zia'a mē.

Ldai' shtë ra fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵ Iurní lē'ē ra shini gusē'dē Jesús gudēdē rai' stubi ladē rua' nisē, perë bēa'ldē ldu'u rai' niua'a rai' guetēshtildi.

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulē gupē cuidadē con levadurē shtë ra fariseo nu saduceo.

⁷ Ra shini gusē'dē mē guzublú guni'i lu sa' rai':

—Aquē por adë chu nuá'adi'i guetēshtildi, por ni guni'i mē zní.

⁸ Perë Jesús guc bē'a shgabē rall nu repi mē:

—¿Pēzielú ruadi'dzē lu sa' të adë nuá'adi'i të guetēshtildi? Du'psē fe napē të.

⁹ ¿Pē todavía runē fáltēru'u tsasé të chu nahia? ¿Pē adë rēagnádi'i ldu'u të ga'i guetēshtildi nagudi'dza parē ga'i mili nguui? ¿Bēldá tēpē bēca'a tē?

¹⁰ ¿Pē adë rēagnádi'i ldu'u të gadchi guetēshtildi nagudi'dza gudáu parē tapē mili mēnē? ¿Bēldá tēpē bēca'a tē?

¹¹ ¿Pēzielú adë rac bē'adi'i të adë quēadí'dzēdia'a shcuendē shtë guetēshtildi? Gulē gupē cuidadē levadurē shtë ra fariseo nu ra saduceo.

¹² Iurní guc bē'a ra shini gusē'dē mē de quē Jesús adë quēgní'idi'i' shcuendē levadurē, sino shcuendē enseñansē narlua'a ra fariseo nu saduceo.

Guni'i Pedro na mē Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ Iurní guzia'a Jesús parē regiuni shtë Cesarea nanaquē Felipo. Iurní guna'bē di'dzē mē lu ra shini gusē'dē mē:

—¿Chu rni'i ra mēnē chu nahia? nguui nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu.

¹⁴ Lē'ē rai' bēquebi rai':

—Bēldá ra mēnē rni'i rall nal Juan Bautista. Sēbēldá ra mēnē rni'i rall nal

Elías. Stubi tantē rni'i rall nal Jeremías u stubi naná biadi'dzē shti'dzē Dios.

¹⁵ Iurní repi mē:

—Lē'ē të ¿chu rni'i të nahia?

¹⁶ Simón Pedro repi iurní:

—Lē'el nal Cristo. Nal shini Dios nana-bani.

¹⁷ Jesús bēquebi:

—Dichusē nal Simón shini Jonás, purquē ni tubi nguui bēluá'adi'i lē'el chu nahia sino quē Shtada naquēbezē gube'e; ni bēluá'ai' lul chu nahia.

¹⁸ Perë na rnia'a lul; lē'el Pedro. Subrē tubi guē'ē ru'bē guna formar grupē shtë shmēnē Dios naná rianaldē tēchi ldai' shtëna. Nu ni siquierē pudērē shtë galguti gúnēdi'i gan lu ra mēnē narialdí ldu'i na.

¹⁹ Na guēnehia shti'dza ziquē liahi parē tsagní'il lu ra mēnē të guēdchini mēnē lu Shtada catē rnibē'a mē. Lo quē narúnēl permitir es quē hia bē'nē mē permitirin más antsē. Nápēl autoridá; guēní'il napē mēnē libertá. Lo quē narúnēl prohibē es quē hia bē'nē mē prohibin dizdē más antsē. Guēní'il chu naperdunē nu chu nádí'i perdunē.

²⁰ Iurní guni'i Jesús tubldí; gunibé'ai' adë chu lu guadí'dzēdi'i ra shini gusē'dē mē na mē Cristo.

Guni'i mē gati mē

(Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Dizdē iurní Jesús guzublú quēgni'i mē lu shini gusē'dē mē de quē lē'ē mē napē quē guzia'a mē Jerusalén nu de quē ra mē guani'si shtë naciuni Israel nu ra jēfē shtë ra bēshuzi con ra mēsē narlua'a lēy, guēzac zi rall lē'ē mē. Gunē rall zihani cusē cuntrē lē'ē mē. Nu repi mē de quē quini rall lē'ē mē perē dzē tsunē tsashtë mē ladi ra tēgulē.

²² Iurní lē'ē Pedro bia'a lē'ē mē tubi ladē nu guzublú gudíldill lē'ē mē. Guni'i Pedro:

—Aquē Dadē, ni lo quiere Dios. Nunquē adë guēdchínidi'i tédēl cusē rē'.

²³ Perë Jesús bēdchigrē lu mē nu repi mē lu Pedro:

—Guabsú lua, Satanás, lē'el nal ziquē guē'ē narreldē mēnē. Adë riasēdi'il lo quē narac shtu'u Dios. Rúnēl llgabē ziquē mēnē shtë guē'dchiliu.

²⁴ Iurní Jesús repi lu ra shini gusē'dē mē:

—Si talë nanú tubi mënë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi vidë shténëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na nu guidë náldëll na.

²⁵ El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perë el quë naguënti vidë shténi' por na nu por diza'quë, guëbánil parë siemprë; gac salvárëll.

²⁶ Adë pë rllu'idi'i gunë nguiu gan grétë' cusë lu guë'dchiliu nu despuësë guënitill vidë shténëll, adë nídi'i fin parë lé'ëll. ¿Pë ofrendë guëdë'e nguiu lu Dios parë gac salvárëll?

²⁷ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia con pudërë shtë Shtada. Guëdchinia con ra ianglë shtënë më. Iurní quilla cadë tubi nguiu según lo quë nabë'nëll.

²⁸ Guldía nabani bëldá mënë ndë'e; adë gátidi'i rall hashtë guëná rall lua; iurní napa pudërë ziquë rëy. Guëdchinia parë guëribé'ahia.

17

Guc cambi Jesús stubi formë (Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a më Pedro nu Jacobo nu Juan, bëchi Jacobo; zia'a rai' lu tubi dani catë más guia'a.

² Iurní guc cambi Jesús stubi formë delantë lu rai'. Lu më rabtsë'e ziquë ngubidzë. Hia shabë më bëaquin naquichi como llini.

³ Mizmë iurní guná ra shini gusë'dë më lu Moisés nu Elías; quëadi'dzënu rai' Jesús.

⁴ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Dadë, bien dzu na'a ndë'e iurne'. Si talë rac shtú'ul guëdëntsa'u na'a tsunë ranchi, tubin parë lé'ël, tubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁵ Nianá lë'e Pedro quëadi'dzë, iurní bëdchini tubi shcahi narabtsë'e nabësë'au lë'e rai'. La'ni shcahi bëdchini tubi bë. Nu bini rai' tubi voz narni'i:

—Ndë'e lë'e shinia narac shtua'a. Nalë rquitë ldua'a con lé'i'. Gulë bëquë diagüë shti'dzi'.

⁶ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë ni, bëzullibi rai' hashtë bëdia'a luquë rai' lu giu'u nu bëdzëbë rai'.

⁷ Iurní Jesús guabi'guë lu rai'. Bëdchi'bë guia'a më guëc rai' nu répi':

—Gulë tsasuldí; adë rdzëbëdi'i të.

⁸ Iurë lë'e rai' gubi'a rai' stubi vueltë, hia ni tubi chu lu gunádi'i rai' sino sulë Jesús zuga'a.

⁹ Iurë bietë rai' lu dani, Jesús gunibë'a:

—Adë chu lu guadí'dzëdi'i të shcuendë lo quë naguná të hashtë iurë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu tsashtëhi' ladi ra tégulë.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guidi' primërë, antsë guëdchini Cristo?

¹¹ Jesús bëquebi:

—Verdá Elías guidë primërë. Gúni' rëglë grë cusë.

¹² Hia bidë Elias perë ra mënë adë bënguë bë'adi'i rall lé'i' sino quë bë'nënu rall lé'i' lo quë naguc shtu'u rall. Mizmë manërë el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, sac zi më lu guia'a rall, gati më.

¹³ Iurní ra shini gusë'dë më bëdë'e rai' cuendë de quë Jesús quëadi'dzi' shcuendë Juan Bautista.

Bënëac Jesús tubi llguë'në narati zini (Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Iurë bëdchini rai' catë rëta' los de más mënë, iurní guabi'guë tubi nguiu lu Jesús nu bëzullíbill lu më. Répill:

¹⁵ —Dadë, bëga'a ldú'ul shinia. Ráquëll galguidzë rati zini nu rzac zill. Zihani vueltë guláguëll la'ni gui'i nu guláguëll la'ni nisë.

¹⁶ Na ze'dënúa lé'ëll lu ra shini gusë'dë perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac shinia.

¹⁷ Jesús guni'i:

—Lë'e të mënë narialdídi'i ldu'i na, siemprë rsini të sa' të lu duldë. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'e të, të parë tsaldí ldu'u të shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'e të, të gapë të fe? Gude'enú shínil lua.

¹⁸ Iurní Jesús guni'i guëc mëdzabë ni. Nu gunibë'a më guëru'u mëdzabë la'ni ldu'u ngulë'në. Lueguë bëac ngulë'në.

¹⁹ Despuësë de ni, ra shini gusë'dë më biadi'dzë rai' lu Jesús stubi cu'. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú adë bé'nëdi'i na'a gan niagú na'a mëdzabë fier la'ni ngulë'në?

²⁰ Jesús repi:

—Purquë lë'ë të du'psë fe napë të. Guldía rnia'a, si talë napë të fe masiá zucsë du'pë, guëni'i të lu daní rë': "Guabsú nga'li të parë súbël stubi lugar". Lë'ë dani tsabsú. Zac gunë të grë cusë si talë rialdí ldu'u të Dios. [

²¹ Perë mëdzabë fier sa' ndë'ë sulë rru'u rall si talë runë të ruëguë lu Dios nu si talë quëhunë të ayunë.]

Stubi vueltë guni'i Jesús gati më
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Mientras ziazú rai' juntë regiuni shtë Galilea, Jesús guni'i' de quë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac in-triégui' guia'a ra mënë mal

²³ nu quini rall lë'i' perë dzë tsunë gac resucitári'. Di'dzë rë' nalé bësëdchini tristë ldu'u ra shini gusë'dë më.

Gudilli rai' impuestë shtë iádu'u

²⁴ Iurë Jesús nu shini gusë'dë më bëdchini rai' guë'dchi Capernaum, ra narunë cubrë impuestë shtë iádu'u guagná rall Pedro nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro:

—¿Gu rguilli mësë shtë të impuestë parë iádu'u?

²⁵ Pedro bëquebi:

—Aha'.

Iurní guaté bëabrí Pedro lídchi'; guni'i Jesús primëre lu Pedro:

—¿Pë llgabë quëhúnël, Simón? ¿Chu mënë runë cubrë rai' impuestë nu ra contribución ca'a rëy shtë guë'dchiliu rë'? ¿Gu rguilli ra shini rëy u rguilli ra mënë zitu nanádi'i shmënë rëy?

²⁶ Simón bëquebi:

—Ra më zitu rguilli rall impuestë.

Jesús repi:

—Por ni ra shini rëy adë rguíldi'i rall impuestë.

²⁷ Perë parë adë ldaguë llánëdi'i rall, gua rua' nisë. Bëtia'a iagullë shtë'nël la'ni nisë. Primëre mbeldë naná guená'zil, bësha'lë rua' ma. Guëdzélël tubi dumí. Gudilli impuestë por lë'ë hia'a.

18

Chu na más lasac
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Tiempë dzë ni ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Chu gac más më ru'bë iurë guëni'bë'a Dios ziquë Rëy?

² Iurní Jesús guna'bë tubi llguë'në; bëzú më llguë'në guéláu de lë'ë rai'.

³ Nu repi më:

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të adë gúnëdi'i të cambi shgabë të nu gac të ziquë llguë'në rë', adë gáquëdi'i të tsuté të lugar catë rnibë'a Dios. Napë quë gac të mënë humildë.

⁴ Nguui namás lasac lugar catë rnibë'a Dios, na el quë narialdí ldu'i na ziquë ra llguë'në, adë runë llë'ú'bëdi'i rall.

⁵ Si talë ra mënë gunë rall recibir tubi shmëna naná ziquë llguë'në humildë, también quëhúnëll recibir na.

Gupë cuidadë gúnëdi'il duldë
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶ 'Perë cualquier el quë naná guëldaguë sáhi' la'ni duldë cumë ziquë tubi mënë humildë naná rialdí ldu'i shti'dza, el quë narlua'a tubi më humildë mal nezë të gúnëll duldë, mejurë galdë nguui ni tubi guichi ru'bë iénill, tsagrú'ldëll lë'ëll la'ni nisëdu'u.

⁷ Prubi mënë shtë guë'dchiliu iurë ze'dë ocasiuni gunë rall duldë. Napë quë guëdchini tiempë guëquili mëdzabë lë'ë mënë parë gunë rall duldë perë prubi el quë naquëglua'a sáhi' mal nezë.

⁸ 'Por ni rnia'a lu të; si talë guiá'al u guëa'l rac shtu'u guëldaguë lë'ël lu duldë, bëchuguin; bëru'ldin zitu. Mejurë guëdchínil catë nápël vidë sin fin ziquë cujë u ziquë narunë faltë guiá'all u guëa'll quë guëdubi cuerpë tsal gabildi. Ndë nunquë réaldëdi'i be'lë.

⁹ Si talë slul rac shtu'u guëldaguë lë'ël lu duldë, gulú slul, bëru'ldin zitu. Más mejurë tsuté catë rnibë'a Dios tubsë slul lëdëdi'i tsal gabildi con guërupë slul.

Comparaciuni shtë lli'li naguniti
(Lc. 15.3-7)

10 'Adë rúnëdi'i të desprëci tubi ziquë llguë'në rë'. Pues rnia'a lu të lu gube'e, ra ianglë shtë rai' siemprë napë rai' entradë catë quëbezë Dios. [

11 Nguiu nabëshe'ldë Dios, bíd'i parë gúni' salvar grë lo quë nabëniiti.]

12 '¿Pë rni'i ldu'u të? si talë tubi nguui nápëll tubi gahiu'a lli'li nu gunítill tubi lli'li, tsatíllil lë'e ma. Guësá'nëll noventa y nueve lli'li lu dani parë tsatíllil lli'li naguniti.

13 Si talë guëdzélëll lë'e ma, runa segurë de quë guëquitë ldú'ull por lli'li ni más quë ra noventa y nueve nadë gunítidi'i.

14 Zni zac Shtadë të naquëbezë gube'e, rac shtu'u më guënitidi'i ni tubi shmënë më naná humildë.

Gulë bënë perdunë sa'l (Lc. 17.3)

15 'Si talë béchil quëhúnëll mal cuntrë lé'el, guni'inú lé'ell, sulë lé'ell të parë gac bé'all guadë faltë nanápëll. Si talë guëdë'ell cuendë shtí'dzël, guëabré ldú'ull con Dios. Zni lé'el bé'nëll compa'ni sa'l të tsaglá'guëll shnezë Dios.

16 Perë si talë adë rúnëdi'ill cuendë shtí'dzël, iurní bia'a tubi testigu u chupë testigu të parë gac bē'a rall shcuendë ra cusë rë'.

17 Si talë adë rúnëdi'ill cuendë lë'e ra mënë ni, iurní guchi lu grë ra nardëa la'ni iádu'u faltë nanapë béchil. Si adë rúnëdi'ill cuendë grupë shtë shmënë Dios, iurní bënë tratë lé'ell cumë ziquë tubi adë guënëdi'i Dios u ziquë tubi më mal narunë cubrë impuestë.

18 'Guldía rnia'a, grë lo quë narunë të permitir es quë hia bënë më permitirin más antsë. Napë të autoridá të guëni'i të napë mënë libertá. Lo quë narunë të prohibë es quë hia bënë më prohibin dizdë más antsë. Guëni'i të chu na perdunë nu chu nádi'i perdunë.

19 'Nu rnia'a lu të, si talë chupë de lë'e të cue të lu guë'dchiliu de acuerdë subrë lo quë naguëna'bë të lu Shtada naquëbezë gube'e, grëtë' guëne'e më

20 purquë catë rdëa chupë u tsunë mënë por nombre shtë na nu rialdí ldu'u rall na, nga'li quëbezëna lë'e rall.

21 Iurní bédchini Pedro nu guna'bë dí'dzi' lu më:

—Dadë, ¿bëldá vësë guna perdunë bëcha, el quë narunë duldë cuntrë na, hashtë gadchi vultë?

22 Jesús bëquebi:

—Guëni'idia'a gadchi vultë perë sino gadchi vësë setenta, bënë perdunë béchil.

Comparaciuni tubi mënë adë nédi'i gúnëll perdunë sa'll

23 'Lugar catë rnibë'a Dios nahin ziquë tubi rëy naguc shtu'u suldí cuendë shtë ra muzë.

24 Iurë guzublú quëgna'bë rëy lë'e ra muzë, bédchini tubi naze'bi tubi millón bëllë.

25 Cumë muzë ni adë nápëdi'ill parë quíllil, lë'e lamë gunibë'a guëtuu' mënë muzë ni con tsé'lëll nu shínill. Guëtuu' rëy grë lo quë nanapë muzë parë quilli muzë lo quë nazé'bill.

26 Iurní lë'e muzë bëzullíbill lu lamë nu bënëll ruëguë: "Dadë, gupë pacënci lë'e na; quilla grëtë' lo quë naze'bia".

27 Lë'e lamë bëga'a ldú'ull muzë nu bënë lamë perdunë grë lo quë naze'bi muzë.

28 Perë lueguë lë'e muzë bëdia'guëll stubi sa'll naze'bi tubi dumí mitu'në. Iurní guná'zill ieni sa'll parë bëté'ell ieni sa'll. Iurní répill: "Gudilli lo quë nazé'bil".

29 Lë'e prubi nguui bëzullíbill lull nu bënëll ruëguë lull: "Gupë pacënci con na. Quilla grë lo quë naná ze'bia."

30 Perë lé'ell adë nédi'ill sino quë bëtiá'all sa'll lachigui'bë hashtë quíllil lo quë nazé'bill.

31 Iurë stubi sa' muzë shtë lamë gunall pë guc, iurní gulaguë tristë la'ni ldu'u muzë ni. Biadí'dzëll lu shlámëll grë lo quë nabë'në primëre muzë.

32 Iurní lë'e lamë gunibë'a parë gue'dë guézë muzë lu lamë. Iurní repi lamë: "Muzë mal, na bëna perdunë grëtë' dumí nazé'bil purquë bënëll ruëguë lua.

33 Zni lé'el niápël pacënci con sa'l cumë ziquë napa pacënci lé'el."

34 Iurní lë'e lamë bëldëll nu gunibë'a lamë tsa muzë lu cashtigu hashtë quíllil grëtë' lo quë nazé'bill.

³⁵ Jesús gualú guni'i më grét'e' ndë'e nu guni'i më:

—Shtada naquëbezë gube'e, gunë më ziquë rëy rë' si talë cadë lë'e të adë gúnëdi'il perdunë sa'l con guëdubinú ldú'ul.

19

Jesús bëlua'a shcuendë divurci
(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Despuësë de guni'i Jesús grë ra di'dzë rë', bëru'u më Galilea. Bëdchini më regiuni shtë Judea nanaqué ladi guia'a guëe'gu Jordán.

² Cantidá mënë guanaldë rall lë'e më. Nga'li bënëac më zihani ra narac llu'u.

³ Iurní bëldá fariseo guabi'guë rall lu Jesús parë guëldaguë rall lë'e më tubi trampë. Guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nanú mudë según lëy parë guëlë tse'lë mënë por cualquier cusë?

⁴ Lë'e më bëquebi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras de quë iurë nabëcue'shtë Dios guë'dchiliu, bëntsa'u më nguii nu na'a?

⁵ Nu guni'i më: “Lë'e nguii guësá'nëll shtádi' nu shní'ai' parë guëquërdënull tsé'lëll. Hia guërupë rall gac rall tubsë.”

⁶ Zni hiadë nádi'i rall chupë sino tubsë; unidë na rall. Lo quë nabë'në Dios unir, adë chu guëldédi'i lë'e rall.

⁷ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú bënë Moisés permitir guëdë'e nguii tubi cartë shtë divurci parë ca'a tsé'lëll nu guëlë tsé'lëll?

⁸ Jesús repi:

—Purquë nalë naguëdchi ldu'u të; por ni bënë'e Moisés permisi parë guëlë tse'lë mënë, perë dizdë principi shtë guë'dchiliu, adë gúquëdi'in voluntá shtë Dios guësá'në nguii tse'lë nguii.

⁹ Nanú tubsë motivë parë guëlë tse'lë nguii, sulë si talë quëhunë tsé'lëll duldë con stubi nguii. Perë si ca'a mënë ni stubi na'a, quëhúnëll duldë adulteri. [Nu el quë naguëtsë'a con lë'e na'a divorciadë pues nu záquëll quëhúnëll duldë adulteri.]

¹⁰ Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Si talë nídi'i permisi guëlë tse'lë nguii, mejurë adë cá'adi'i nguii na'a.

¹¹ Jesús repi:

—Lédëdi'i grë mënë riasë nacagnia'a lu të, sino nadë más el quë nagunë Dios compa'ni parë gac bé'allin.

¹² Nanú nguii nádi'i rall completë dizdë gulë rall. Sëbëldá nguii nádi'i rall completë; bë'në mënë. Nanú sëbëldá mënë adë nédi'i guëtsë'a rall por prupi voluntá shtë rall të parë guadi'dzë rall diza'quë shtë Dios lu los de más mënë. El quë nariasë di'dzë rë', gúnëll recibirin.

Jesús bë'në ldai' ra llguë'në
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní bëdchininú ra mënë llguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu guëna'bë më lu Dios por lë'e rall. Perë ra shini gusë'dë më guzublú gudildi rai' guëc ra nabëdchininú llguë'në.

¹⁴ Perë Jesús repi:

—Bëdë'e sí, guidë bi'guë ra llguë'në lua, adë guëcádi'i të lu ra ni'i purquë ra mënë naná ziquë ra llguë'në, tsuté rall catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁵ Bëdchi'bë guia'a më guëc ra llguë'në; iurní zia'a më stubi lugar.

Tubi sultërë ricu
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

¹⁶ Tubi sultërë guagná lë'e Jesús nu répill: —Mësë za'quë, ¿pë cusë za'quë guna parë gapa vidë eternë?

¹⁷ Jesús repi:

—¿Pëzielú rni'i lua, mësë za'quë? purquë ni tubi adë chu naza'quë, sulë Dios. Perë si talë rac shtú'ul gac salvárel, bëzu'bë diaguë grë mandamientë.

¹⁸ Repi sultërë:

—¿Guadë naná ra mandamientë ni?

Jesús repi:

—Adë quínidi'il sa'l. Adë rquënúdi'il ra sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadi'dzëdi'il bishi.

¹⁹ Bëzu'bë diaguë shti'dzë shní'al nu shtádël, nu guc shtu'u bëchi sa'l mizmë manërë cumë ziquë rac shtú'ul lé'ël.

²⁰ Lë'e sultërë repi:

—Bëna cumplir grë mandamientë rë' dizdë nabi'cha. ¿Pë runë faltë?

²¹ Jesús guni'i:

—Si talë rac shtú'ul gac tubldí shcuéndél lu Dios, bëtúu' grë cusë nanápël; bédë'e dumí ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Iurní sênáldël na.

²² Perë iurë lë'e sultërë bini di'dzë rë', nalé gulaguë tristë la'ni ldú'ull; ziazgzell purquë nalé ricu nall.

²³ Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, naganë tsuté tubi ricu lugar catë rnibë'a Dios.

²⁴ Rnia'a lu të, más sencigi tsuté tubi camellë ichi tubi iagullë quë tubi ricu tsutëll gube'e, lu lugar catë rnibë'a Dios.

²⁵ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', nalé guasë ldu'u rai' nu bëdzëguë' ldu'u rai'. Iurní guna'bë di'dzë lu sa' rai':

—¿Chúllëti'i gac salvar?

²⁶ Jesús gubi'a lu rai' nu répi':

—Adë gúnëdi'i nguïu gan gunë salvar mizmë lé'i, perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁷ Iurní Pedro repi:

—Dadë, lë'e na'a bësëa'në na'a grëtë' lo quë nanapë na'a parë ze'dë naldë na'a lé'ël. ¿Pë guëdë'në na'a recibir?

²⁸ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, tiempë grë cusë gáquin nacubi, iurë nguïu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu súbi' lu trunë shténi' catë quëbezë Dios, lë'e të naze'dë naldë na cuezënú të na lu chi'bë chupë trunë parë gunë të juzgar ra chi'bë chupë grupë shtë Israel.

²⁹ Grëtë' narsëa'në lídchi' u béchi' u záni' u shtádi' u shní'ai' u tsé'li' u shíni' u shguïu'u rai' purquë rac shtú'ull gáquëll shmëna, ni gúnëll recibir tubi gahiu'a vësë más nu gápëll vidë sin fin.

³⁰ Zihani naná más nasac entrë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni nu zihani naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás nasac lu Dios.

20

Comparaciuni shtë narunë dchi'ni

¹ 'Lugar catë rnibë'a Dios na ziquë tubi nashtënë tubi guïu'u lachi nargabni. Bëru'u lamë tumpranë rsili parë ziatíllil muzë, gunë rall dchi'ni catë nanú hiaguë uvë.

² Primërë guagnëll muzë de quë quíllil tubi dumí denario por tubi dzë. Nu gunibë'all tsaguënë ra muzë dchi'ni.

³ Despuësë bërú'ull rquë guë'e; gunall lu stubi ra muzë nazuga'a shquini llguëa'. Adë pë quëhúnëdi'i rall.

⁴ Iurní repi lamë lu mënë ni: "Gulë tsa shchi'nia. Quilla lë'e të narunë tucarë." Iurní lë'e rall zia'a rall.

⁵ Lë'e nashtënë guïu'u bërú'ull casi guërdë dzë, nu gual rquë tsunë guadze'; mizmë zni bé'nëll con másru'u muzë.

⁶ Hia rquë ga'i guadze' gual stubi shquini llguëa'. Bëdzëll sèbëldá muzë nadë pë quëhúnëdi'i. Iurní repi lamë: "¿Pëzielú rëta' të ndë'e casi hia mërë tsa'a dzë? ni dchi'ni adë quëhúnëdi'i të".

⁷ Repi rall: "Purquë ni tubi adë chu bënë'e dchi'ni". Iurní repi lamë: "Nu lë'e të gulë tsa shchi'nia; tsaguënë të dchi'ni lu guïu'u. Guëguilla lë'e të narunë tucarë."

⁸ Iurë lë'e gue'lë bédchini, lë'e nashtënë guïu'u repi lu encargadë shtë dchi'ni: "Guagna'bë grëtë' muzë të parë gallë rall. Bédë'e pagu ca'a cadë tubi rall el quë naguaté lu dchi'ni rquë ga'i nu hashtë ra naguaté lu dchi'ni tumpranë."

⁹ Iurní bédchini ra naguaté lu dchi'ni rquë ga'i guadze'; cadë tubi rall bënë rall recibir pagu completë, tubigá dumí denario.

¹⁰ Despuësë bënë tucarë naguaté primërë; bënë rall llgabë de quë gunë rall recibir más dumí quë naguaté guadze'. Perë mizmë pagu bédë'e lamë, lë'e quë lë'e tubigá denario.

¹¹ Nagutë ra tumpranë iurë bënë rall recibirin, iurní guzublú bënë rall reclamë lu lamë.

¹² Repi rall: "Ra nabédchini lúltimë, bënë rall dchi'ni tubsë iurë nu gudíllil igual ziquë lë'e na'a, nu lë'e na'a bédë'në na'a dchi'ni doblë; bia'a ldu'u na'a lu ngubidzë gua'të dzë".

¹³ Perë lë'e nashtënë guïu'u bëquebi lu tubi rall: "Amigu, adë quëhúnëdia'a ni tubi cusë mal. Hia bédë'na'a tratë gáshtël tubi denario.

¹⁴ Guna'zi shtumil nu bëagzé. Na rac shtua'a quilla mizmë pagu ca'a naguaté

rquë ga'i ziquë narunë tucarë të.

¹⁵ Napa derechë rnibë'ahia shtumía; guna lo quë narac shtua'a. ¿Pë nal mbidi purquë nahia naza'quë?"

¹⁶ Zihani mënë nalasac delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani mënë naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás lasac lu Dios. [Guna'bë Dios zihani mënë perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.]

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jesús ziazú më nezë parë Jerusalén. Bia'a më ra shini gusë'dë më tubi cu' nu repi më:

¹⁸ —Hia nané të ziagdchínia'a Jerusalén catë lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégui' lu jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy parë gunë rall condenar lë'i' lu galguti.

¹⁹ Nu gunë rall intriegu lë'i' lu guia'a mënë naná'di' israelitë të parë gunë rall burnë lë'ë nguii ni, nu guëdë'ë rall galné nu guëquë'ë rall lë'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tēgulë.

Shni'a Jacobo nu Juan guná'bëll tubi favurë

(Mr. 10.35-45)

²⁰ Iurní guabi'guë shni'a Jacobo nu Juan lu Jesús. Na rall shini Zebedeo; bēdchini rai' lu Jesús. Iurní bēzullibi na'a ni delantë lu Jesús parë guená'bëll tubi favurë lu më.

²¹ Guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Shni'a ra nguii ni répill:

—Gunibë'a guërupë shinia subēnú rall lë'ël iurë guënbë'al ziquë Rëy, túbill ladë ldi shténël, stúbill ladë rubësë.

²² Perë Jesús bëquebi:

—Lë'ë të adë rac bé'adi'i të lo quë narna'bë të. ¿Zëzac zi të ziquë na? ¿Pë zac tēdë të cusë durë natēda, cusë demasiadë durë?

Lë'ë rai' bëquebi:

—Zac na'a, Dadë.

²³ Iurní repi më:

—Verdá gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të mizme vasë shtë sufrimientë; perë subë të cula'nia, tubi de

lë'ë të ladë ldi nu stubi ladë rubësë, adë rúnēdi'i tucarë guënehia sí, subë të ndë. Shtada bē'në preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

²⁴ Iurë lë'ë ra stubi chi'i ra shini gusë'dë më bini lo quë naguna'bë Juan nu Jacobo, bēldë rai'.

²⁵ Perë Jesús guna'bë lë'ë rai' nu guni'i më:

—Lë'ë të nané të ra jëfë shtë naciuni naná'di' israelitë, nalë nadushë rnibë'a rall; rdchi'bë rall lëy naná dushë gunë mënë cumplir

²⁶ perë gáquēdi'in entrë de lë'ë të. Al contrari, el quë narac shtu'u gac më ru'bë entrë de lë'ë të, napë quë gúnēll sirvë lu los de más sáhi'.

²⁷ Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquēl mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquēl muzë shtë grë rai'.

²⁸ Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zēldēdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë präci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús chupë mënë ciegu

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Iurë lë'ë rai' ziagru'u rai' ciudá Jericó, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë Jesús.

³⁰ Nga'li zúbēga'a chupë ciegu. Zúbēga'a rall guēlladchi rua' nezë. Iurë bini ra ciegu Jesús hia zé'di', guni'i rall fuertë:

—Dadë llēbní David, bëga'a ldú'ul lë'ë na'a.

³¹ Ra mënë guni'i guëc ra ciegu parë guëac dchi rall, perë lë'ë rall más ziagla'guë guni'i rall fuertë:

—Dadë llēbní David, bëga'a ldú'ul lë'ë na'a.

³² Iurní guzudchí Jesús nu guna'bë më ra ciegu nu guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³³ Lë'ë rall bëquebi:

—Dadë, rac shtu'u na'a guená na'a.

³⁴ Iurní Jesús bëga'a ldu'u më lë'ë rall. Bëshá guia'a më slu rall. Lueguë iurní ra ciegu guná rall llni. Bëac slu rall nu guanaldë rall lë'ë Jesús.

21

Guatë Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Hia ziagdchini rai' Jerusalén; bédchini rai' guë'dchi Betfagé. Betfagé quëhin guëlladchi tubi dani nalë Olivos. Bëshe'ldë Jesús chupë shini gusë'dë më

² nu repi më:

—Tsa të guë'dchi naná quë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë quëdú con shini ma. Gulë bëscha'quë ma të gue'dënu të ma ndë'ë.

³ Si talë chu guëni'i lu të u guëna'bë dí'dzël lu të, guchi de quë lë'ë Dadë rqui'ni lë'ë ra ma. Lueguë guëshé'ldëll nague'dënu ra ma.

⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guni'i':

⁵ Gulë guchi lu ra mënë naquëreldë guë'dchi Sión: “Gulë guná, lë'ë Rëy shtë të ze'dë guëdchíni'. Nadú'ui'; dchí'bi' tēchi tubi burrë, shini tubi ma narua'a carguë.”

⁶ Iurní lë'ë shini gusë'dë më zia'a rai'; bē'nē rai' tal cumë guni'i' Jesús lu rai'.

⁷ Be'dënu rai' burrë con shini ma. Iurní gudchi'bē rai' shabē rai' tēchi ma nu gudchibē Jesús tēchi ma.

⁸ Hia ra mënë zihani gudishi rall shabē rall lu guiu'u parë ziazúhi' lu nezë. Sëbëldá ra mënë bëchuguë rall ndiaguë shtë hiaguë parë gudishi rall ndiaguë lu nezë.

⁹ Hia ra mënë nazia'a delantë tambien naná ze'dë trasë, guzublú guni'i' rall:

—Gunë Dios salvar llëbni David. Benditë el quë naze'dë guëdchini por partë shtë Dios. Rac shtu'u na'a Dios nacabezë gube'e gunë më salvar llëbni David.

¹⁰ Iurë Jesús bédchini Jerusalén, guëdubi ciudá bëdzatsu ra mënë. Nu grë mënë guna'bë dí'dzë rall:

—¿Chu ndë'ë?

¹¹ Ra mënë rni'i' rall:

—Lëhi' Jesús më Nazaret shtë Galilea. Ruadí'dzi' shti'dzë Dios.

Jesús bësëllu'në mënë mal la'ni iádu'u

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Despuësë de ni, Jesús guatë la'ni iádu'u ru'bë. Iurní gualdú hia'ldë më grëtë' mënë nartuu' nu narzi'i'. Bërë'shë më mellë

shtë ra nacagchili dumí shtë ra mënë. Bërë'shë më ra iagshili shtë ra naquëgtuu' ra palumë.

¹³ Iurní guni'i' më:

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i' zndë'ë: “Lidcha na parë gunë mënë orar lu Dios” perë lë'ë të bē'nē të cambi lugar ni ziquë cuevë shtë nguba'në.

¹⁴ Mizmë la'ni iádu'u guabi'guë ra ciegu nu ra cujë lu Jesús. Bënëac më lë'ë rall.

¹⁵ Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, guná rall lu milagrë naquëhunë më. Iurë lë'ë rall bini rall lo quë naguni'i' ra llguë'në, bëldé rall. Fuertë guni'i' ra llguë'në la'ni iádu'u:

—Gunë Dios salvar llëbni David ndë'ë.

¹⁶ Bëldé ra bëshuzi; repi rall lu Jesús:

—¿Gu rínil lo quë naquëgni'i' ra llguë'në rë'?

Jesús bëquebi:

—Aha'. Rinia. ¿Pëllë adë bí'ldidi'i' të Sagradas Escrituras? lo quë naruadi'dzë zndë'ë:

Dios bē'ni' të rua' llguë'në nu ra me'dë radchi guëru'u labansë parë Dios; nahin labansë más chulë parë lë'ë më.

¹⁷ Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më parë guë'dchi Betania. Hia nga'li gudëdë gue'lë më.

Jesús guludé hiaguë bëlda'u

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Hia brëgue'lë rsili iurní ziagdchini rai' Jerusalén. Bëldia'në ldu'u më.

¹⁹ Guná më lu tubi hiaguë bëlda'u nazubë rua' nezë. Iurní guabi'guë më lu hiaguë; gáuhi' tubi nashi perë adë bëdzélëdi'i' më nashi; purë ndiaguë nua'a hiaguë. Iurní Jesús repi lu hiaguë:

—Nunquë jamás adë guëabrídi'i' quë nashi lul.

Mizmë iurní lë'ë hiaguë bëlda'u gubidchi.

²⁰ Iurë guná ra shini gusë'dë më zndë'ë, bëdzëguë' ldu'u rai'. Guni'i' rai':

—¿Guná, nasesë gubidchi hiaguë rë'?

²¹ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lu të, si talë napë të fe nu adë rzádi'i' ldu'u të, lëdë niá'asëdi'i' gunë të ziquë bëna con hiaguë bëlda'u sino guëni'i' të lu dani: “Guabsú ndë'ë; tsal la'ni nisëdu'u”. Pues zni gaquin.

²² Grëtë' lo quë naguëna'bë të con oraci-uni, si talë rialdí ldu'u të Dios, pues gunë të recibirin.

Pudërë nanapë Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Iurní Jesús guaté la'ni iádu'u. Mien-tras quëglua'a më nga'li, bédchini ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë shtë guë'dchi. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Chu bëshel'dë lë'ël nu bënë'e derechë nu pudërë parë rúnël cusë rë'?

²⁴ Jesús bëquebi:

—Nu na runa tubi preguntë lu të. Si talë guëquebi të lua, guënia'a lu të chu bënë'e pudërë runa grë ra cusë rë'.

²⁵ ¿Chu gunibë'a lë'ë Juan parë bëchu'bë nís'i' ra mënë? ¿Pë Dios u nguii'?

Iurní guzublú rall quëadi'dzë lu sa' rall; repi rall:

—Si talë guëni'i hia'a Dios gunibë'a lë'ë Juan, iurní guëquebi nguii' rë': "¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan?"

²⁶ Si talë guëni'i hia'a ra nguii' bëshel'dë lë'ë Juan, pues rdzéba'a ra mënë purquë grë rall rialdí ldu'u rall de quë biadi'dzë Juan shti'dzë Dios.

²⁷ Iurní repi rall lu Jesús:

—Adë rdé'edi'i na'a cuendë chu bëshel'dë lë'ë Juan.

Iurní lë'ë më repi:

—Pues ni na tampusquë adë guëquëbidia'a chu shtë pudërë nu autoridá quëhuna ra cusë rë'.

Comparaciuni shtë chupë shini mënë

²⁸ Jesús repi:

—¿Pë runë të shgabë të zndë'ë? Tubi nguii' napë chupë shínill. Repi dadë lu shíni': "Llga'në, tsaguénël dchi'ni shtë cusechë catë nanú hiaguë uvë".

²⁹ Lë'ë shini më bëquëbill: "Tsaguénëdia'a dchi'ni", perë despuësë bënë'll cambi shgábëll; guaguë'nëll dchi'ni.

³⁰ Lueguë lë'ë dadë ni guagná lë'ë stubi shíni'; guní'ill: "Tsaguénël dchi'ni". Nguii' ni bëquebi lu shtádi': "Aha' Dadë, tsaguëna dchi'ni" perë adë guádi'ill.

³¹ ¿Guadë de guërupë ra llguë'në ni bënë'ë lo quë naguni'i shtádi'?

Iurní repi rall:

—Lë'ë primërë.

Iurní Jesús repi:

—Guldía rnia'a, ra cubradurë shtë im-puestë nu ra na'a mal, tsuté rall lugar catë rnibë'a Dios antsë de lë'ë të

³² purquë Juan Bautista bidë guëluá'ai' shnezë Dios lla gac salvar të, perë lë'ë të adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan. Perë en cambi ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, gualdí ldu'u rall shti'dzi'. Lë'ë të guná të lo quë nabënë Juan perë adë bënë'di'i të cambi mudë nanabani të; adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'.

Comparaciuni shtë ra muzë mal

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ 'Gulë bëquë diaguë stubi comparaci-uni. Gu' tubi nguii' nanapë tubi ldë guiu'u lachi nargabní. Bëcabnill hiaguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu' alrededurë; bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë. Bëzá'all tubi hiu'u guia'a parë quëhapë ra muzë ra plantë.

'Iurní bédë'ë mënë ni guiu'u parë ra trabajadurë gunë rall dchi'ni mëdi. Iurní zia'all zitu.

³⁴ 'Iurë lë'ë tiempë shtë cusechë bédchini, gunibë'a lamë shtë guiu'u beldá muzë parë tsaglli'i rall mëdi narunë tucarë ca'a lamë.

³⁵ Ra trabajadurë guna'zi rall lë'ë ra muzë ni; tubi muzë bédë'ë rall galné. Stubi muzë gudini rall. Stubi muzë bédë'ë guë'ë rall.

³⁶ Iurní lë'ë nashtënë guiu'u bëshel'dëll másru'u muzë perë ra trabajadurë bënë'ë rall tratë muzë ni mizme manërë.

³⁷ 'Por fin gunibë'a nashtënë guiu'u tsa llgá'ni'. Bënë'ë shgáb'i': "Zunë rall rëspëti shinia".

³⁸ Perë iurë guná trabajadurë lu shini nashtënë guiu'u, repi rall: "Ndë'ë na el quë nagunë recibir herenci. Cha guëdínia'a lë'ël të parë guëa'në guiu'u rë' ca'a hia'a."

³⁹ Zni guna'zi rall llgá'nëll. Gulú hia'ldë rall shini lamë lu guiu'u nu gudini rall shini lamë.

⁴⁰ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—Iurë lë'ë nashtënë guiu'u gue'dë guëzé, ¿pë gúnëll con ra trabajadurë iurní?

⁴¹ Bëquebi rall:

—Pues gati ra muzë mal sin adë chu guëgá'adi'i ldu'u lë'ë rall. Iurní ca'a stubi

mënë guiu'u të parë gúnëll intriegu ra cusechë cadë izë.

⁴² Iurní Jesús repi:

—¿Pë nunquë bí'ldidi'i të ra Escrituras narni'i zndë'ë?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë, guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u.

Zni bënë më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë shtë më; nalé nasa'a nahin.

⁴³ Por ni rnia'a lu të, Dios adë guënë'edi'i lugar tsuté të catë rnibë'a më. Lo quë nanapë të, guëshe'ldë mëhin hashtë stubi mënë naná ziquë trabajadurë za'quë nabëdë'ë cusechë narunë tucarë nashtënë guiu'u. [

⁴⁴ El quë narreldë guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll perë iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.]

⁴⁵ Iurë lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra fariseo bini rall grë comparaciuni lo quë naguni'i Jesús, bédë'ë rall cuendë de quë quëadi'dzë më shcuendë rall.

⁴⁶ Iurní guc shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë më prësi perë bëdzëbë rall los de más mënë purquë guni'i mënë na Jesús tubi profetë narni'i shti'dzë Dios.

22

Comparaciuni shtë sa'a

¹ Jesús guzublú quëadi'dzë më stubi por comparaciuni. Repi më:

² —Lë'ë lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi rëy nabënë tubi laní shtë sa'a parë shíni'.

³ Gunibë'a rëy ni ra muzë parë tsagna'bë rai' ra invitatë lu sa'a, perë adë nédì'i ra mënë niagdchini rall lu sa'a.

⁴ Iurní guna'bë rëy stubi shcua'a muzë. Guni'i rëy: “Gulë guni'i lu ra invitatë hia napreparadë dau; hia ngunë nandchú con los de más ra ma hia gu'i; grété' nahin listë. Nadë más guëdchini rall parë cuezë rall lu sa'a.”

⁵ Perë ra invitatë adë bënëdì'i rall cuendë. Tubi de lë'ë rall guagnall lu shguiú'ull. Stubi guagnall ra neguci shtënell.

⁶ Hia stubi ra invitatë guna'zi rall muzë shtë rëy; bënë rall maltratë muzë ni hashtë gudini rall lë'ë muzë.

⁷ Iurní lë'ë rëy bëldëll. Gunibë'all ra suldadë parë tsatini rall lë'ë narguini mënë. Nu tsa quëgui'i ra suldadë guë'dchi ni.

⁸ Lueguë repi rëy lu muzë stubi: “Hia grë na listë parë sa'a; perë ra invitatë bëlua'a rall de quë adë rúnëdì'i tucarë rall invitación shtëna.

⁹ Gulë tsa iurne' ra nezë principal. Gulë bënë invitar lë'ë mënë lu sa'a, grë ra naguëdia'guëllú të; tsuté rall.”

¹⁰ Iurní bëru'u ra muzë nezë; guagtëa rall grété' lo quë nabëdia'guëllú rall, tantë hiembrë mal nu nguii za'quë. Iurní sí, guadzë hiu'u catë na preparadë parë sa'a.

¹¹ Iurní rëy guaté catë nanú ra mënë. Guná rëy lu tubi nguii naquëbezë nga'li, perë adë nuá'adi'll lari shtë sa'a.

¹² Repi rëy: “Amigu, ¿lla guatéll ndë'ë sin adë nuá'adi'il lari shtë sa'a cumë ziquë na custombrë?” Perë nguii ni adë pë guni'idi'll.

¹³ Iurní lë'ë rëy repi lu naquëhunë sirvë lu mellë: “Gulë bëldi'bi guëa'll nu guia'a nguii rë'. Gulë bëtia'a lë'ëll parë lu nacahi catë gu'në mënë nu hashtë guëchushí lai' rall.”

¹⁴ Rnia'a lu të, zihani mënë guëna'bë Dios parë tsuté rall catë rnibë'a më, perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.

Shcuendë impuestë

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Iurní ra fariseo zia'a rall parë gurë rall de acuerdë lla tsu mudë guësigué rall lë'ë më të nini'i më cusë mal.

¹⁶ Nu bëshe'ldë rall partidë shtë rall con stubi partidë shtë Herodes parë tsaguëchi rall lu Jesús:

—Mësë rdë'ë na'a cuendë de quë lë'ëll rni'il verdá nu rluá'al nezë shtë Dios sin adë rúnëdì'il cuendë lo quë narni'i mënë. Adë rúnëdì'il juzguë según el quë narná mënë.

¹⁷ Guni'i lu na'a ¿pë na bien según lëy guëdília'a impuestë lu rëy César, u guëdillidi'ia'a impuestë?

¹⁸ Perë Jesús bédë'ë cuendë de quë cabezënu rall mal llgabë. Repi më lu rall:

—Na të falsë. ¿Pëzielú ze'dë guësigué të na?

19 Gulë bëlua'a dumí denario naquilli të impuestë.

Iurní be'dënú rall tubi monedë.

20 Guná Jesús lu monedë; iurní guna'bë di'dzë më:

—¿Chu lu nu chu lë naqué lu dumí rë'?

21 Bëquebi rall:

—Lu rëy César naqué lu dumí.

Iurní Jesús repi:

—Gulë bédë'ë naca'a César lo quë naná shtë César nu gulë bédë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

22 Iurë bini rall ra di'dzë rë', bëa'në dchi rall nu guasë ldu'u rall. Iurní bësëa'nëgá rall lë'ë më; zia'a rall.

Guna'bë di'dzë ra mënë shcuendë lla tsashtë ra tëgulë

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Mizmë dzë ni bëldá ra saduceo guagná rall lë'ë Jesús. Ra saduceo rni'i de quë adë tsashtëdi'i ra tëgulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

24 —Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tëgulë napë quë cá'all tse'lë tëgulë të gapë rai' shíni parë adë tsalúdi'i shfamili tëgulë.

25 Guc gadchi bëchi; primëre nguiu bëtsé'all perë gútill sin ni tubi shíni'. Bësëa'nëll viudë parë segundë bëchill.

26 Segundë bëchi tëgulë cuá'all lë'ë viudë perë gútill sin ni tubi shíni'. Na tsunë lo mizmë; cuá'all tse'lë tëgulë perë gútill sin ni tubi shíni'. Guëzá bëchi tëgulë cua'a rall lë'ë na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'.

27 Despuësë lë'ë na'a ni gúti'.

28 Iurë tsashtë ra tëgulë ¿chu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

29 Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasédi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras; nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios.

30 Iurë ra tëgulë tsashtë rai' stubi, adë guëtsé'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsë'a shini rai'. Na rai' ziquë ianglë shtë Dios nacabezë gube'e.

31 Perë shcuendë tsashtë ra tëgulë ¿pë adë bíldidi'i të lo quë narni'i Dios? Guni'i më zndë'ë:

32 “Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nu Dios shtë Jacob”. Grë shmënë Dios nabani rai' aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Perë lë'ë më adë nádi'i Dios parë el quë nanápëdi'i vidë sin fin.

33 Iurë bini mënë zndë'ë, nalë bëdzëguë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall lo quë naquëglua'a më.

Lë'ë mandamientë namás lasac

(Mr. 12.28-34)

34 Iurë ra fariseo guc bë'a rall de quë Jesús bësëac dchi më ra saduceo, iurní bédëá rall.

35 Tubi de lë'ë rall na mësë shtë lëy. Guc shtú'ull ldaguë më lu trampë; guna'bë di'dzëll:

36 —Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

37 Jesús repi:

—“Gulë guc shtu'u Dadë Dios con guëdubinú ldu'ul nu guëdubi almë shténël nu guëdubi shgábël”.

38 Ndë'ë namás lasac nu nahin primëre mandamientë lu grë mandamientë.

39 Hia nachupë na cumë ziquë primëre. Rni'in: “Gulë guc shtu'u sa'l cumë ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël”.

40 Si talë rzu'bë diaguë të mandamientë rë' también canihunë të cumplir lo de más nabëquë'ë Moisés nu lo quë nabëquë'ë ra muzë shtë Dios guahietë.

Chu na shtadë Cristo

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

41 Mientras lë'ë ra fariseo nianá rëta' rall lu Jesús,

42 lë'ë më guna'bë di'dzë:

—¿Pë runë të shgabë të? ¿Chu na Cristo? ¿Chu shini lë'ë më?

Iurní repi rall:

—Llëbni David.

43 Iurní guna'bë di'dzë Jesús:

—Espíritu Santo quëbezënúhi' lë'ë David nu por pudërë shtë Espiritu Santo guni'i David shcuendë llëbni David:

44 Dadë Dios guni'i lu lamë shtëna, el quë narnibë'a na:

“Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shténël të guëzu'bë diaguë rall shtí'dzël”.

45 ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David cumë David guni'i Cristo na Dadë narnibë'a lë'ë David?

46 Iurní ni tubi rall gúquëdi'i niaquebi rall lu më. Dizdë dzë ni hia ni tubi rall adë gúpëdi'i rall valurë niana'bë di'dzë rall lu më.

23

*Bëlua'a Jesús lla na ra fariseo nu sa-
duceo*

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Iurní guni'i Jesús lu ra mënë nu lu ra shini gusë'dë më:

2 —Ra mësë shtë lëy nu ra fariseo rzubë rall shlugar Moisés iurë rlua'a rall ra mënë.

3 Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rall. Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i rall perë adë tsanaldëdi'i të tëchi manërë nanabani rall. Bien rni'i rall perë adë rúnëdi'i rall cumplir.

4 Bien rlua'a rall lëy shtë Dios perë ra cusë naquëhunë rall obligar gunë mënë, na ziquë tubi carguë në'ë; adë chu tìpëdi'i guëldisin. Rnibë'a rall mënë të parë gua'a ra mënë carguë ni, perë lë'ë rall ni siquierë más zucsë tubi shcuënë rall guëldisë rallin.

5 Grëtë' devociuni narunë rall quëhunë rallin të guená mënë. Luqué rall nu rua' llicu rall nua'a rall partë di'dzë shtë Sagradas Escrituras të guená mënë devociuni narunë rall. Chulë zutsa'u lu shabë duni shtë rall.

6 Nu rac shtu'u rall subë rall lugar más lasac catë rau mënë shtse nu catë zubë më ru'bë la'ni iádu'u.

7 Nu rac shtu'u rall grë mënë gunë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti iurë lë'ë rall ziazú rall nezë. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con di'dzë rë': "Mësë".

8 'Perë lë'ë të adë rúnëdi'i të ziquë lë'ë mënë ni. Adë rac shtú'udi'i të guëni'i mënë na të mësë, purquë napë të tubsë mësë; náhi' Cristo. Grë të na të bëchi la sa' të.

9 Adë rní'di'i të lu tubi sa' të: "Dadë" parë lu guë'dchiliu rë', purquë nanú tubsë Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

10 Nu adë rní'di'i të: "Lamë" lu sa' të, purquë Jesucristo náhi' lúniquë lamë nanapë të.

11 Mënë narunë sirvë parë los de más sa' hia'a, ni más më ru'bë entrë lë'ë të

12 purquë grëtë' narunë naru'bë, gac nasáquëdi'i rall. El quë narunë lasáquëdi'i, ni nasac iurní.

13 'Prubi të mësë shtë lëy nu fariseo, na të mënë falsë purquë rta'u të rua' nezë shtë Dios të parë adë chu tsutëdi'i, nu nilë mizmë lë'ë të adë nédi'i të tsuté të. Nu adë rdë'ëdi'i të lugar parë grë narac shtu'u tsuté nezë za'quë.

[14 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të mënë falsë purquë rdchisú të lidchi ra viudë; iurní parë guësigué të ra mënë, runë të orar zihani vultë. Lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë.]

15 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Ria të stubi guë'dchi namás zitu parë tsagtë'tsë të shldai' të lu ra mënë, perë iurë lë'ë të runë të gan tubi shmënë të, nall chupë vultë más shini gabildi quë lë'ë të purquë riuguëll bishi shtë të.

16 'Prubi de lë'ë të, na të ziquë mësë ciegu. Rni'i të si talë quëhunë mënë jurar por iádu'u ru'bë, pues adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplirin, perë si talë runë mënë jurar por orë shtë iádu'u, ni sí, runë mënë comprumisi; napë quë gunë mënë cumplirin. Zni cagni'i të.

17 Tuntë nu ciegu na të. ¿Pë más lasac orë u lë'ë iádu'u? Iádu'u nu orë na santu.

18 Nu también caglua'a të si talë chu runë jurar por bëcu'guë la'ni iádu'u, adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplir juramentu ni, perë rni'i të si talë runë mënë jurar por ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë, ni sí, napë quë gúnëll cumplir.

19 Tuntë nu ciegu ¿pë más lasac ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë u lë'ë bëcu'guë nabëdë'ë Dios ziquë lugar santu?

20 Pues rnia'a lu të, el quë narunë jurar por bëcu'guë, adë quëhúnëdi'ill jurar por bëcu'guë sulamëntë perë también por grë ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë.

21 El quë narunë jurar por iádu'u, adë quëhúnëdi'ill jurar sulamëntë por iádu'u sino quë también por lë'ë Dios nacabezë la'ni iádu'u.

²² Tambiën el quë narunë jurar por gube'e, quëhúni' jurar por trunë shtë Dios nu por mizme Dios narnibë'a lugar ni.

²³ 'Prubi de lë'e të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Lë'e të rdë'e të ofrendë narunë tucarë Dios, cadë chi'i ra cusë rdë'e të tubi parë Dios. Correctë nahin; perë adë rúnëdi'i të cuendë ra enseñansë más lasac shtënë më. Adë rúnëdi'i të cumplir; adë rgá'adi'i ldu'u të sa' të. Nádi'i të justë. Adë rúnëdi'i të cumplir shti'dzë të. Cagnia'a lu të, rqui'ni gunë mieti cumplir grë mandamientë ru'bë nu tambiën los de más mandamientë shtë Dios.

²⁴ Lë'e të na të ziquë mësë ciegu; rdchi'bi të vini parë guëru'u rëshë antsë gul vini, perë adë rdë'edi'i të cuendë de quë nanú tubi ma ru'bë ziquë camellë guti naga'a la'ni vini.

²⁵ 'Prubi de lë'e të mësë shtë lëy nu ra fariseo; na të falsë. Zunë të por fuërë vasë nu ra platë perë nezë la'ni, nalé suci nahin. Zni na të; na të nguba'në nu quëhunë të cumplir deseo mal.

²⁶ Fariseo ciegu, primëre gulë bëzunë nezë la'ni ldu'u të, iurní napë të conductë za'quë. Iurní na të ziquë vasë narië'ti guëdubi partë.

²⁷ 'Prubi de lë'e të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Na të ziquë ba'a. Nalé cusë za'quë naquichi rlua'a fuërë nu chulë rlua'ain, perë nezë la'ni gadzé ra ba'cu shtë tégulë nu grë cusë ziquë narru'ldë mënë rua' guë'dchi.

²⁸ Zni na të, lë'e të; por fuërë rlua'a të cusë za'quë. Lu ra mënë rlua'a të bien, perë nezë la'ni të nalé gadzé ra bishi nu adë quëhúnëdi'i të cumplir lëy shtë Dios.

²⁹ 'Prubi de lë'e të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë; rza'a të capillë shtë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, nu rzutsa'u të rua' ba'a shtë ra mënë naguc më za'quë lu guë'dchiliu con guë'e iarë.

³⁰ Iurní lueguë rni'i të: "Si talë lë'e na'a niaquëreldë na'a tiempë shtë ra shtadë guëlu na'a, adë chu nihúnëdi'i compa'ni ra nagudini ra profetë".

³¹ Por mizme di'dzë shtënë të quëgni'i të na të llëbni shtë ra nagudini ra profetë. Na

të testigu cuntrë mizme lë'e të; na të tubsë rënë con shtadë guëlu të.

³² Gulë bënë cumplir lo quë narac shtu'u të, maldá nananú la'ni ldu'u të ziquë bënë shtadë guëlu të con ra muzë shtë Dios.

³³ 'Serpientë, llëbni mbe'ldë, ç'allë gunë të parë guëca'chilú të lu cashtigu shtë gabildi?

³⁴ Cashe'lda mënë za'quë naruadi'dzë shti'dza, perë lë'e të quini të sëbëldá rai'. Nu gunë të crucificar lë'e rai'. Sëbëldá rai' guëdë'e të galné la'ni iádu'u shtë të nu sunaldë të lë'e rai' guë'dchi por guë'dchi.

³⁵ Zni na të culpablë. Ldagüë cashtigu guëc të por grë duldë nabënë mënë guahietë iurë gudini rall Abel hashtë tiempë gudini mënë Zacarías, shini Berequías. Gudini të lé'i' entrë bëcu'guë nu iádu'u.

³⁶ Guldía rnia'a lu të, culpë shtë grë mënë ni ldagüë subrë guëc ra mënë naquëreldë lu guë'dchiliu iurne'.

Bi'ni Jesús por guë'dchi Jerusalén (Lc. 13.34-45)

³⁷ 'Mënë shtë Jerusalén, lë'e të rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios; rdë'e guë'e të grë ra naze'dënu diza'quë shtë më. Zihani vultë guc shtua'a niatëahia lë'e të cumë ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë adë nëdi'i të guëdchini të lua.

³⁸ Gulë guná, lë'e të con lidchi të guëa'në ziquë tubi hiu'u dachi; adë chu gúnëdi'i compa'ni lë'e të.

³⁹ Rnia'a lu të, hiadë guëabridi'i guená të lua hashtë guëdchini tiempë iurë lë'e të guëni'i të: "Benditë na el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dios. Bënë l dai' më lé'i'."

24

Jesús guni'i guëchili iádu'u ru'bë (Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Bëru'u Jesús iádu'u. Iurë zëagzé më, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guzublú bëlua'a rai' ra guë'e ru'bë shtë iádu'u.

² Jesús bëquebi:

—¿Gu rna të lu grëtë' ra cusë rë'? Guldía rnia'a lu të, lugar rë' ni tubi guë'ë adë guëá'nëdi'i guëc sa' guë'ë. Grëtë' tsaluhin.

Sëni shtë iurë tsalú gué'dchiliu
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Iurní zia'a rai' lu dani shtë Olivos. Jesús guzubë nga'li. Iurní ra shini gusë'dë më guagni'i lu më guitsë guitsë:

—Rac shtu'u na'a guëni'il lu na'a, gac gac grë ra cusë naquëgní'il. ¿Guadë naná sëni shtë tiempë naguëabril stubi? ¿Gac gac fin shtë gué'dchiliu?

⁴ Iurní Jesús repi:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu cuguëdi'i lë'ë të

⁵ purquë cantidá mënë guëdchini rall; guëni'i rall: “Na nahia Cristo”, nu guëguguë rall cantidá mënë.

⁶ Nu lë'ë të guini të nutici shtë ra guërru naze'dë guëlla' nezë rë' nu zitu, perë adë rdzëbëdi'i të purquë zni napë quë gac. Perë todavía lédëdi'i fin shtë gué'dchiliu

⁷ purquë tubi naciuni tildinú stubi naciuni; tubi guëdchi tildinú stubi guëdchi. Nu guidë ra gubini, galguidzë, nu guëllú zihani lugar.

⁸ Con cusë ni na principi shtë cusë durë naze'dë.

⁹ 'Iurní gunë ra mënë intriegu lë'ë të parë gunë rall mal tratë lë'ë të nu hashtë quini rall lë'ë të. Nu grëtë' mënë shtë gué'dchiliu, guëná zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna.

¹⁰ Tiempë dzë ni cantidá mënë guëni'i rall fe shtë rall. Lë'ë rall guëná zá'quëdi'i rall lu sa' rall. Nu gunë rall traicionar sa' rall.

¹¹ Guëdchini cantidá naguëguguë lë'ë ra mënë. Guëni'i rall de quë ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Cantidá mënë guëguguë rall.

¹² Zihani cusë mal tsadalë, por ni cantidá mënë hiadë gac shtú'udi'i rall sa' rall

¹³ perë grëtë' el quë nagac firmë hashtë fin, ni gac salvar.

¹⁴ Lë'ë diza'quë narni'i shcuendë lugar catë rnibë'a Dios, napë quë gac predicarin guëdubi gué'dchiliu. Guadi'dzë mënë diza'quë parë grëtë' naciuni parë gunguë

bë'a mënë lë'ë më. Iurní guëga'a iurë shtë fin.

¹⁵ 'Lë'ë muzë shtë Dios nabëru'él Daniel, bëquë'ëi' lla na tiempë natsuté cusë mal iádu'u ru'bë. Iurë lë'ë të guëná të lu cusë narunë manchar iádu'u santu, lë'ë iurë bëga'a; guëlladchi na fin shtë gué'dchiliu. El quë naquëhu'ldë shti'dza, gulë tsasé lo quë narnia'a.

¹⁶ El quë narëta' guëdchi Judea iurní, guëllu'në rall parë dani.

¹⁷ Grë el quë nazubë guëc hiu'u lídchi', adë gáquëdi'i tsaldú rall pë shtë'në rall la'ni hiu'u; mejurë guëllu'në rall lueguë.

¹⁸ Grë el quë nananú lachi iurní, adë gáquëdi'i guëabré rall parë tsaglli'i rall shabë rall.

¹⁹ Prubi ra na'a tiempë dzë ni, grë ra na'a nanua'a shíni' u grë ra narca'a me'dë.

²⁰ Gulë guna'bë lu Dios të gáquëdi'i ra cusë durë tiempë naldë, nilë por dzë narzi'i ldu'u mënë

²¹ purquë tiempë ni gac suceder cusë demasiadë durë nanadë guná'di'i mënë dizdë principi shtë gué'dchiliu, nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni.

²² Si talë adë bé'nëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimientë, adë chu nádi'i gac salvar perë por ra mënë nagulé Dios, gac menos ra dzë ni.

²³ 'Si talë guëni'i tubi nguü lu të: “Gulë guná, ndë'ë lë'ë Jesucristo”, u “Gulë tsagná ndë; lë'ë më nanú”, adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë mënë ni.

²⁴ Guëdchini ra naguëguguë lë'ë mënë. Guëni'i rall na rall Cristo. Sëbëldá rall guëni'i rall na rall naruadi'dzë shti'dzë Dios. Gunë rall sëni ru'bë nu milagrë parë guëguguë rall mënë hashtë si na posiblë guëguguë rall ra nagulé Dios.

²⁵ Hia gunia'a lu të antsë

²⁶ por ni, si talë chu guëni'i lu të: “Gulë guná, lë'ë më nanú më lu shlatë catë chu nádi'i”, adë tsádi'i të nga'li; u si talë chu guëni'i: “Gulë guná, nanú më la'ni tubi hiu'u”, adë tsaldídi'i ldu'u të

²⁷ purquë ziquë ra'a tubi gui'i shtë nguzi'u; rabtsë'ë gui'i nezë guia'a hashtë nezë guetë, zni gac iurë lë'ë nguü nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu, guëdchíni' stubi.

²⁸ Catë naga'a ra naguti, nga'li rdëa ra bëchu.

Lla na tiempë iurë guëdchini Cristo
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ 'Despuësë gudëdë ra dzë shtë cusë durë, lueguë lë'ë ngubidzë guëcahi lúhi' nu mbehu hiadë guënë'edi'in llni. Ra mbelëgui'i ldaguë. Grëtë' fuersë shtë gube'e guëni'bi.

³⁰ Iurní lu gube'e guená të sëni shtë nguii nabëshe'ldë Dios. Grëtë' ra mënë shtë guë'dchiliu, gu'në rall nu guená rall lu nguii nabëshe'ldë Dios; guëdchini' rua' shcahi lu gube'e. Guëlua'a llëru'bë pudërë nu llni shtënë më.

³¹ Nu guëshë'ldi' ianglë shtëni' con gu'ldë trompetë parë guëdëa grëtë' nagulé Dios guëdubi guë'dchiliu dizdë tubi cu' hashtë stubi ladë.

³² 'Gulë bësë'dë tubi comparaciuni shtë tubi hiaguë bëlda'u. Iurë guená të luhin, rguëhin nu rru'u ra ndiaguë lu llícuhi, hia rac bë'a të bédchini tiempë shtë galna'i.

³³ Mizmë manërë ni, iurë guená të ra cusë rë', gulë bédë'ë cuendë lë'ë më ze'dë guëdchini'.

³⁴ Guldía rnia'a, grëtë' ndë gac cumplir antsë quë gati ra mënë nanabani iurnë'.

³⁵ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³⁶ 'Perë dzë nu iurë adë chu rac bë'adi'i, ni por mizmë ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios, sulamëntë Dios Shtada rac bë'a më dzë shtë fin.

³⁷ 'Ziquë guzac tiempë shtë Noé, zni gac iurë lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios guëdchini'.

³⁸ Tiempë dzë ni antsë lë'ë juici shtë nisë bédchini, nabani ra mënë lu guë'dchiliu; gudáu rall nu bi'i rall; bëtsë'a rall, nu bédë'ë rall shini rall parë riu sa'a shtë ni'i, hashtë lë'ë Noé guté la'ni barcu.

³⁹ Todavía adë bédë'ëdi'i rall cuendë hashtë iurë lë'ë juici bédchini. Bia'a nisi grëtë' ra mënë. Zni gac iurë nguii nabëshe'ldë Dios guëdchini' stubi.

⁴⁰ Tiempë dzë ni chupë nguii nanú lachi; tubi nguii tsabsú, stubi nguii guëa'në.

⁴¹ Chupë na'a caniu'u; tubi tsabsú, stubi guëa'në.

⁴² 'Gulë cue nasini purquë adë rac bë'adi'i të ca iurë guëdchini el quë naguënbë'a lë'ë të.

⁴³ Perë gulë bësë'dë ndë'ë, si talë tubi nashtënë hiu'u rac bë'all ca iurë guëdchini nguba'në, ga'a nasínill parë gáquëdi'i tsaldanë nguba'në.

⁴⁴ Por ni gulë cue nasini nu gulë gac preparadë ldu'u të purquë menos runë të shgabë të, iurní guená të lu nguii nabëshe'ldë Dios; hia bédchini'.

Tubi muzë za'quë nu tubi muzë mal
(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ 'Chu na muzë namás riasé nu namás obedientë? Na ziquë el quë nabë'në recibir dchi'ni. Lamë shtë nguii ni guënbë'all guëdë'ë nguii nagáu iurë bë'në tucarë gau lamë.

⁴⁶ Dichusë muzë si talë quëhúnëll bien iurë lë'ë lamë guëdchini. Guëdzëlë lamë lë'ë muzë; quëhúni' cumplir.

⁴⁷ Guldía rnia'a, lë'ë lamë guëzú lë'ë muzë ni; gáquëll encargadë shtë grë lo quë nanapë lamë.

⁴⁸ Perë si talë muzë nall tubi nguii mal, gúnëll llgabë de quë shlámëll gac ldë'ë parë gue'dë guëzë

⁴⁹ nu gúnëll tratë mal stubi sa' muzë, nu tsataunull ra zudchi; ruu'll con lë'ë rall.

⁵⁰ Iurë lë'ë lamë guëabré, lë'ë muzë ni adë rúnëdi'i shgábëll ca iurë gue'dë guëzë lamë.

⁵¹ Perë lë'ë lamë guëdë'ë tubi cash-tigu ru'bë parë muzë ni; gac condenárëll mizmë manërë cumë ziquë mënë naná falsë. Iurní gúnëll nga'li hashtë rchushí lai'll.

25

Comparaciuni shtë chi'i lliguëna'a

¹ 'Iurë guëdchini tiempë, manërë naguënbë'a Dios na ziquë chi'i lliguëna'a naguna'zi lámpara nariú sëiti parë quëgui'in; bëru'u rall të parë gunë rall recibir lë'ë lliguë iurë guëdchini' lidchi sa'a.

² Ga'i lliguëna'a na tuntë, adë rúnëdi'i rall guëquëll, perë ga'i ra lliguëna'a na rall listë.

³ Ra lliguëna'a tuntë bia'a rall lámpara shtë rall perë adë biá'adi'i rall sèiti parë tsadzé lámpara.

⁴ Perë ra lliguëna'a listë bia'a rall bëtëi sèiti nu gadzé ra lámpara.

⁵ Lë'ë lliguë guc ldë'ë parë guëdchínill; iurní mbëca'ldë bédchini lu ra lliguëna'a. Por fin lë'ë rall gu'të ga'si.

⁶ Iurní cumë ziquë guërudë gue'lë, bini rall tubi nagoni'i fuertë: "Hia lë'ë lliguë ze'dë. Gulë bëru'u të parë gunë të recibir lë'ë lliguë."

⁷ Grëtë' lliguëna'a guashtë rall parë bënë rall preparar lámpara shtë rall.

⁸ Hia zëga'i ra naná tuntë repi rall lu zëga'i naná listë: "Denú du'pë sèiti purquë lë'ë lámpara shtënë na'a guëaldin".

⁹ Perë lliguëna'a naná listë bëquebi rai': "Aquëdi'i, purquë iurní guëbidchi sèiti shtënë na'a. Parë lë'ë të adë gáldëdi'in; mejurë gulë tsaca'a sèiti catë rduhin. Gulë tsasí'hin të parë iurní napë tēhin."

¹⁰ Perë mientras ga'i na'a guasi'i rall sèiti, lë'ë lliguë be'dë guézë. Ra lliguëna'a naná preparadë guatēnú rall lliguë lu sa'a. Iurní bë'au rua' puertë.

¹¹ Despuësë bédchini ra zëga'i lliguëna'a; iurní guni'i rall: "Dadë, bësha'lë puertë".

¹² Perë naná shtënë hiu'u bëquebi: "Guldía rnia'a de quë adë guënëdia'a lë'ë të".

¹³ Iurní Jesús repi:

—Gulë gac preparadë. Gulë gac nasini purquë adë rac bé'adi'i të pë dzë, ni pë iurë guëdchini nguiu nabëshe'ldë Dios.

Comparaciuni shtë dumí

¹⁴ 'Lugar catë rnibë'a Dios nu timpë gunë më juzguë ra mënë, na ziquë tubi nguiu naguzia'a parë stubi naciuni. Guna'bë nguiu ni ra shmúzëll. Bé'nëll incarguë shtumill lu ra muzë ni.

¹⁵ 'Tubi de lë'ë ra muzë bédë'ëll ga'i mili bëllë. Stúbill cua'a chupë mili dumí. Stúbill cua'a tubi mili bëllë, según narac cadë tubi rall. Iurní lë'ë nguiu ni guzia'a viajë.

¹⁶ Hia lë'ë muzë nabë'në recibir ga'i mili bëllë, lueguë bé'nëll neguci con dumí.

Bé'nëll gan stubi zëga'i mili bëllë de guëc ra nabë'nëll recibir.

¹⁷ Mizmë manërë ni nabë'në recibir chupë mili bëllë, bé'nëll gan stubi chupë mili más.

¹⁸ Perë el quë nabë'në recibir tubi mili bëllë, bëcá'chill dumí shtë lamë. Guatánill tubi guëru catë guacá'chill dumí.

¹⁹ 'Hia llëru'bë timpë gudëdë; bëabrí lamë shtë muzë ni. Iurní guzublú guna'bë lamë shcuendë dumí.

²⁰ Primërë bédchini nabë'në recibir ga'i mili bëllë. Bé'nëll intriegu lu shlámëll stubi zëga'i mili. Répill: "Dadë, lë'ë ga'i mili nabënë'el cuahia ndë'ë; perë guná, stubi zëga'i mili bëna gan subrë guëc ga'i mili".

²¹ Lë'ë lamë repi: "Bien nahin; lë'ël nal tubi muzë za'quë. Rac bé'ahia gúnëll lo quë narac shtua'a. Hia quë lë'ël bé'nëll bien de lo du'pë, guënehia másru'u cusë za'quë të guënbé'al. Guaté; bëquitë ldú'ul con na."

²² Despuësë bédchini stubi muzë nabë'në recibir chupë mili bëllë. Répill lu lamë: "Dadë, bënë'el chupë mili bëllë cuahia; lë'ë ndë'ë. Perë chupë mili bëllë más bëna gan subrë guëc chupë mili."

²³ Lë'ë lamë repi: "Bien nahin. Nal tubi muzë za'quë. Napa confiansë lë'ël. Hia quë lë'ël nal muzë za'quë de lo du'pë nabëna incarguë guiá'al; bé'nëll gan más. Guaté; bëquiténú ldú'ul na."

²⁴ Perë iurë bédchini muzë nabë'në recibir tubi mili bëllë, repill lu shlámëll: "Dadë, nanëa quë lë'ël nal tubi nguiu naná rzac zi muzë. Rcá'al cusechë catë adë bëcabnídí'il, nu rtëal catë adë bëtë'tsëdi'il bédchi.

²⁵ Por ni bëdzëba; guaca'cha shtumil la'ni nguiu'u perë iurnë' lë'ë shtënëll ndë'ë."

²⁶ Lë'ë lamë bëquebi: "Muzë mal nal, nu nabëchil. Rní'il de de quë rcahia cusechë catë adë rcabnídía'a, nu rtëáhia catë adë rtë'tsëdia'a bédchi.

²⁷ Por ni niagutël dumí lu bancu parë iurná nihuna recibir shini dumí lo quë narunë tucara."

²⁸ Iurní repi lamë lu ra narëta' nga'li: "Gulë bédchisú mili bëllë de muzë mal nu bédë'ëin ca'a naná bë'në recibir chi'i mili.

²⁹ Si talë guëqué diaguë të bien, Dios guëne'e më más shti'dzë më parë lë'ë

të perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narní'il nápël.

³⁰ Nu lë'ë muzë mal, gulë bëtia'a lë'ëll tëchi fuërë catë nacahi, catë gu'në mënë nu rchushí lai' rall."

Juici shtë ra naciuni

³¹ 'Iurë lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios guëdchíni' stubi, guëdchíni' con llni nu pudërë nu con ra ianglë shtë Dios. Subë më lu trunë shtënë më con llëru'bë pudërë.

³² Ra mënë shtë grë naciuni guëdëá rall delantë lu më. Hia lë'ë më cuë më ra mënë cumë ziquë rbë vëquërë ra lli'li con ra chivë.

³³ Cue'e za'quë më ra më za'quë nagulé Dios ziquë lli'li ladë ldi shtënë më, nu ra më mal, ra nagualdídi'i ldu'i lë'ë më, cue rall ladë rubësë.

³⁴ Iurní lë'ë rëy guëni'i lu naquëbezë ladë ldi: "Gulë te'e guëdchini të lua, lë'ë të el quë naná gulë Shtada. Gulë bënë'në recibir lugar za'quë naná preparadë parë lë'ë të dizdë Dios bëcueshtë guëdchiliu.

³⁵ Pues bëldí'ana, nu lë'ë të bëne'e të nagudáuha. Gubidcha, nu bëne'e të nabia'. Guca ziquë më zitu, nu lë'ë të bëne'e të catë gutë ga'sia.

³⁶ Bënë'në faltë shaba perë bëne'e të lo quë nabëqui'nia. Guc llú'uhia; bidë guëná të na; guahia lachigui'bë, nu be'dë guëná të na."

³⁷ Iurní lë'ë ra naná justë guëni'i rall lu më: "Dadë, ¿guc guná na'a lul; bëldiá'nël, nu bëne'e na'a nagaul? ¿Guc guná na'a gubídchil, nu bëne'e na'a nabii'l?

³⁸ ¿Guc guná na'a lul ziquë më zitu, nu bëne'e na'a catë guquëréldël? ¿Guc guná na'a bënë'në faltë shábël, nu bëne'e ná'ahin?

³⁹ ¿Guc guná na'a guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu be'dë guëná na'a lë'ël?"

⁴⁰ Iurní rëy guëquebi: "Guldía rnia'a, grëtë' lo quë nabënë'në të por tubi ra bëcha namás mitu'në, ziquë bënë'në të tratë grë ra shmëna hashtë el quë namás lasáquëdi'i, pues mizme na bënë'në të tratë".

⁴¹ 'Iurní lë'ë rëy guepi lu naná rëta' ladë rubësë: "Gulë guabsú lua, lë'ë të hia nanudé të parë gabildi. Tsa të lu be'lë nanápëdi'i fin, preparadë parë mëdzabë nu parë ra ianglë shtënëll.

⁴² Pues bëldí'ana perë adë bënë'edi'i të nagudáuha. Gubidcha perë adë bënë'edi'i të nabia'.

⁴³ Guca ziquë më zitu perë adë bënë'edi'i të catë naquërela. Runë faltë shaba perë lë'ë të adë bënë'edi'i të niétiquë. Guc llú'uhia; guahia lachigui'bë perë adë be'dë guënádi'i të na." Iurní lë'ë ra më mal guepi rall:

⁴⁴ "Dadë, ¿guc guná na'a bëldí'anël u gubídchil u ziquë më zitu u bënë'në faltë shábël u guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu adë chu be'dë guënádi'i lë'ël?"

⁴⁵ Lë'ë rëy guëquebi iurní: "Guldía rnia'a, manërë mal bënë'në të tratë shmëna naná más humildë, zni bënë'në të tratë mizme na".

⁴⁶ Lueguë iurní lë'ë ra nguiu guzia'a rall lu cashtigu nanápëdi'i fin perë grëtë' naná tubldí shcuëndi' lu Dios, guzia'a rai' gube'e catë cabezë Dios catë nídi'i fin.

26

Quëguili mënë mudë parë guëna'zi rall Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më grëtë' ra cusë ni, repi më lu ra shini gusë'dë më:

² —Lë'ë të hia rac bë'a të dentrë de chupë dzë shtë laní Pascu, lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios gac intriéqui' guia'a mënë mal nu gac crucificári'.

³ Tiempë dzë ni ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy nu ra më gushë entrë ra israelitë, bédëá rall lu rualdëa' shtë palaci shtë Caifás, jëfë shtë ra bëshuzi.

⁴ Nga'li bëntsa'u rall tubi tratë parë guëna'zi rall Jesús con di'dzë bishi parë quini rall lë'ë më

⁵ perë guni'i lu sa' rall:

—Lëdi la'ni dzë laní parë adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a nabëte'bi sëiti nashi guëc Jesús

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Jesús nanú Betania lidchi Simón el quë naguc llú'u ládi'.

⁷ Iurní guabi'guë tubi na'a; nuá'all tubi bëtëi guë'e shtë sëiti nashi nu nalé lasaquë sëiti ni. Iurë quëbezë Jesús lu mellë, lë'ë na'a ni bëtë'bi' sëiti guëc Jesús.

⁸ Iurë lë'ë ra shini gusë'dë më guná rai' pë bënë na'a, beldé rai' nu guzublú guni'i rai':

—¿Pëzielú bënë na'a rë' desperdici sèiti nashi guëc më?

⁹ purquë bien niatuu' na'a sèiti por zihani dumí nu niadé'ëll dumí ca'a ra prubi.

¹⁰ Perë guc bënë Jesús shgabë rai' nu guni'i më:

—¿Pëzielú cagni'i të cuntrë na'a rë'? El quë nabé'ni' nahin tubi cusë za'quë parë na.

¹¹ Pues ra prubi guëdubi tiempë quëbezënú rall lë'ë të perë na lëdë guëdubi tiempëdi'i quëbezënúa të.

¹² Lo quë nabë'në na'a nabëte'bi sèiti guëdubi cuerpë shtëna, bé'ni' parë gac preparar iurë gatia nu guëga'cha.

¹³ Guldía rnia'a, guëdubi lugar catë guadi'dzë ra mënë diza'quë guëdubi guédchiliu, guadi'dzë ra mënë lo quë nabë'në na'a rë'. Guëagná ldu'u mënë lo quë nabé'ni'.

Judas bënë prometer gúnëll intriegu Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Iurní tubi naná chi'bë chupë poshtë nabërlé Judas Iscariote, guagní'll lu ra jëfë shtë ra bëshuzi

¹⁵ nu répill:

—¿Blac guëne'e të talë guna intriegu Jesús guia'a të?

Iurní lë'ë rall gudilli rall galdë bi chi bëllë bédchichi.

¹⁶ Dizdë iurní Judas gudí'lll manërë parë gúnëll intriegu lë'ë më guia'a ra contrari shtë më.

La Santa Cena

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Primërë dzë shtë laní naráu mënë guetështildi sin levadurë, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Ca lu rac shtú'ul guëdë'në na'a preparar shtse shtë Pascu; guëdáuha'a?

¹⁸ Jesús repi:

—Gulë tsa tubi ciudá lidchi tubi nguui nu gulë guchi: “Lë'ë mësë guni'i zndë'e:

Hia lë'ë iurë zia guëdchini. Lídchil guna laní Pascu con ra shini gusë'da.”

¹⁹ Ra shini gusë'dë më bënë rai' cumë ziquë gunibë'a Jesús. Bënë rai' preparar shtse shtë Pascu.

²⁰ Iurë lë'ë gue'lë gu', quëbezënú Jesús lë'ë chi'bë chupë shini gusë'dë më lu mellë.

²¹ Mientras caniháu rai', repi më:

—Guldía rnia'a, tubi de lë'ë të gunë të intriegu na.

²² Iurní lë'ë rai' guzublú riá ldu'u rai' demasiadë; guna'bë di'dzë rai' tubi por tubi:

—Dadë ¿ni mudë guna intriegu lë'ë?

²³ Jesús repi:

—El quë naraunú na la'ni el mizme platë, ni lë'ë nagunë intriegu na.

²⁴ Lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios guzia'a parë nezë según narni'i Sagradas Escrituras, perë prubi de lë'ë nguui el quë nagunë intriegu na. Mejurë adë niálëdi'i nguui ni.

²⁵ Iurní lë'ë Judas, lë'ë traidor, guni'i:

—Mësë ¿ni mudë na guna intriegu lë'ë? Jesús bëquebi:

—Aha', lë'ë la la'.

²⁶ Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai', guna'zi më guetështildi nu bédë'e më graci lu Dios. Despuësë de bëshullë mëhin, bédë'e më guetështildi cua'a ra shini gusë'dë më; nu repi më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcuerpa.

²⁷ Iurní guna'zi më copë. Bédë'e më graci lu Dios nu bédë'e mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Repi më:

—Gulë bii' grëtë' të copë rë';

²⁸ ndë'ë lë'ë shrëna narunë sellar tëtë cubi purquë nahin tubi favurë parë cantidá mënë; bëllë'e rënë ni parë perdunë shtë ra duldë.

²⁹ Perë rnia'a, hiadë guëbrídi'i gunúhia lë'ë të juguë shtë uvë rë' hashtë dzë naná guëbezënúhia lë'ë të gube'e. Iurní guhia vini cubi lu gube'e catë rnibë'a Shtada.

Guni'i Jesús gunë Pedro negar lë'ë më

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ Despuësë de quëhu'ldë rai' tubi cantë, iurní gua rai' lu dani shtë Olivos.

³¹ Iurní Jesús repi:

—Grëtë' të guëtú lu të de na nu guësëa'në të na gue'lë ne' purquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras: “Tsatinia lë'ë vëquërë; hia ra lli'i guërë'tsë”.

³² Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tēgulë, tsahia delantë lu të hashtë Galilea.

³³ Iurní Pedro bëquebi:

—Aunquë nilë grëtë' rai' guësëa'në rai' lë'ël, perë na jamás adë guësëa'nëdia'a lë'ël.

³⁴ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, mizmë gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëllidchí, lë'ël gúnël negar na tsunë vultë.

³⁵ Perë Pedro repi:

—Masiá quini mënë na, adë gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë mē guni'i rai' lo mizmë.

*Biadi'dzēnú mē Dios la'ni Getsemaní
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)*

³⁶ Iurní Jesús bēdchini con ra shini gusë'dë mē tubi lugar lē Getsemaní. Repi mē lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras tsahia ndë. Guadi'dzēnúa Dios.

³⁷ Iurní bia'a mē Pedro nu ra shini Zebedeo; guzublú riá ldu'u mē; guasēnú ldu'u mē.

³⁸ Guni'i mē:

—Nalë rbini la'ni ldua'a por tristë shtë galguti. Gulë cuezë ndë'ë nu gulë cue nasini con na.

³⁹ Gua Jesús stu'pë delantë. Bëzullibi mē nu bëa'chi guēc mē hashtë lu guiu'u. Iurní bē'në mē orar lu Dios; répi':

—Dadë shtëna, si talë nahin posiblë bēlá na lu sufrimientë rē', perë adë gáquēdi'in según lo quē narac shtua'a sino según voluntá shtënël.

⁴⁰ Iurní bëabrí mē catë cabezë ra shini gusë'dë mē. Bēdzëlë mē lë'ë rai' naga'si rai'. Iurní repi mē lu Pedro:

—¿Pë adë gáquēdi'i cue nasini të du'pë tiempë, ni siquierë tubi iurë?

⁴¹ Gulë bētë'tsë mbēca'ldë; gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios parë adë ldáquēdi'i të lu prëbë shtë mēdzabë. Ldu'u të rni'i, niá; perë shcuerpë të adë nídi'i fuersë.

⁴² Hia narrupë zia'a mē; guaguë'në mē orar zndë'ë:

—Dadë, si talë na imposiblë tsalú vasë shtë sufrimientë, bē'nin según voluntá shtënël.

⁴³ Iurní bëabrí mē stubi; bēdzëlë mē ra shini gusë'dë mē hia naga'si rai' purquë nalë bēdchini mbēca'ldë lu rai'.

⁴⁴ Iurní bēsëa'në mē lë'ë rai'; zia'a mē; bē'në mē orar stubi natsunë vësë. Guni'i mē mizmë di'dzë ni.

⁴⁵ Bëabrí mē catë rēta' ra shini gusë'dë mē; repi mē:

—Iurne' sí, gulë guēga'si; gulë tsa descansë. Hia lë'ë iurë bëga'a de quē lë'ë nguiu nabēshe'ldë Dios, gac intriégui' guia'a ra nanapë zihani duldë.

⁴⁶ Gulë tsasuldí; gulë cha purquë hia el quē nagunë intriegu na zédëll.

*Bia'a ra mënë Jesús ziquë nguba'në
(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)*

⁴⁷ Nianá quēadi'dzë Jesús, bēdchini Judas naná de chi'bë chupë shini gusë'dë mē; ze'dënull cantidá mënë nanua'a spadë nu hiaguë. Ze'dë rall por partë shtë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mē gushë shtë guë'dchi.

⁴⁸ Judas lë'ë traidor, bēd'ëll tubi sēñi; répill:

—El quē naguna saludar, tsagruahia lë'ëll; gulë bia'a nguiu ni prësi.

⁴⁹ Iurní guabi'guë Judas lu Jesús nu répill:

—Shtsanë, Mësë.

Nu bëtsagraua'll lë'ë mē.

⁵⁰ Jesús guni'i lu Judas:

—¿Pë zédël? amigu.

Iurní guabi'guë ra mënë nu guna'zi rall lë'ë Jesús. Bia'a rall lë'ë mē prësi.

⁵¹ Mizmë iurní tubi sa' Jesús gulú spadë; bēchúgui' diaguë ladë ldi muzë shtë jëfë shtë bëshuzi.

⁵² Iurní Jesús repi:

—Gulútsa'u spadë shtënël shlugarin purquë grëtë' el quē narguini con spadë, zni gati rall con spadë.

⁵³ ¿Pëllë adë rac bé'al zac guëna'ba lu Shtada nu guēshe'ldë mē mizmë iurne' más quē chi'bë chupë grupë ianglë, chi'i mili cadë grupë të gunë rai' compaño na?

⁵⁴ Perë si talë gaquin zni çlla gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i napë quë gaquin zni?

⁵⁵ Iurní Jesús repi lu ra mënë:

—Be'dë guëdchini të con spadë nu hi-aguë parë guëna'zi të na cumë ziquë tubi nguba'në. Grëtë' dzë gulezënúa lë'e të. Cagluá'ahia lë'e të la'ni iádu'u shtënë të perë nunquë adë guná'zidi'i të na prësi.

⁵⁶ Perë ndë'e quëhac parë gac cumplir lo quë nabëquë'e muzë shtë Dios guahietë la'ni Sagradas Escrituras:

Iurní ra shini gusë'dë më bësa'në ra'i lë'e më. Bëllu'në ra'i.

Zuga'a Jesús lu Junta Suprema

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Ra naguna'zi lë'e Jesús prësi, bia'a rall lë'e më lu Caifás, jëfë principal shtë ra bëshuzi. Nu rëta' ra mësë shtë lëy nu ra më gushë nabëdëá nga'li.

⁵⁸ Guanaldë Pedro zitu hashtë rualdëa' shtë lidchi bëshuzi principal. Guatë Pedro nga'li; guzubënú Pedro ra soliar të parë guënáhi' nia'a lla tsalú shcuendë Jesús.

⁵⁹ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mënë gushë nu grë ra Junta Suprema, quëguili rall manërë parë gunë rall acusar lë'e më aunquë nilë nahin cusë falsë parë gac condenar Jesús lu galguti.

⁶⁰ Perë adë bëdzëlëdi'i rall prëbë aunquë nilë zihani testigu falsë guni'i rall bishi cuntrë lë'e më. Por fin bëdchini bëlda testigu falsë

⁶¹ naná repi:

—Lë'e nguüu rë' guni'i: “Zac guëchilia iádu'u shtë Dios nu guëabrí guëldishtéhia iádu'u entrë tsunë dzë”.

⁶² Iurní jëfë shtë ra bëshuzi guasuldí nu répill lu Jesús:

—¿Pë adë rquëbidi'il grë ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'el?

⁶³ Jesús dchisë náhi'. Iurní lë'e jëfë shtë bëshuzi repi:

—Por nombre shtë Dios nanabani, quëgnia'a lul, biadi'dzë lu na'a si talë nal Cristo, Shini Dios.

⁶⁴ Jesús repi:

—Ni nahia, cumë ziquë cagní'il. Nu zac rnia'a lu të guëná të lu Shini Dios; quëbézi'

ladë ldi shtë Dios, el quë narnibë'a grëtë' cusë. Nu guëná të lua; guëdchinia la'ni shcahi shtë gube'e.

⁶⁵ Iurní lë'e jëfë shtë bëshuzi bëche'zë shábëll cumë ziquë tubi sëñi de quë adë rëuu'di'i ldu'ull lo quë naguni'i Jesús. Bëldëll. Répill:

—Hia nguüu rë' bé'nëll ofender Dios con di'dzë nabëru'u rua'll. ¿Pë nidadá nápa'a de más testigu? Mizmë lë'e të bini të di'dzë mal naquëgni'ill.

⁶⁶ ¿Pë rni'i ldu'u të?

Guni'i rall:

—Runë tucarë gati nguüu rë'.

⁶⁷ Iurní bëchi'bë shënë rall lu më nu bëdë'e rall galné guëc më. Stúbill gulubë lu më

⁶⁸ nu guni'i rall:

—Lë'el nal Cristo; bë'në divini chu gudini lë'el.

Pedro bë'në negar Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mientras zu Pedro rualdëa, tubi cri-adë guabi'guëll lu Pedro nu répill:

—Lë'el zuga'anul Jesús, më Galilea.

⁷⁰ Perë Pedro bë'në negar delantë lu grë mënë. Répi':

—Adë rac bé'adia'a pë cagní'il.

⁷¹ Iurní Pedro ziagrú'ui' rua' nezë. Iurë guná stubi criadë lu Pedro, guní'ill lu ra mënë narëta' nga'li:

—Nu nguüu rë' rzënú Jesús më Nazaret.

⁷² Stubi vësë más Pedro bë'në negar nu bé'ni' jurar lu Dios:

—Adë guënëdia'a nguüu ni.

⁷³ Du'psë zia'a, iurní mënë nazuga'a nga'li guabi'guë rall lu Pedro nu guni'i rall:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë ru-adí'dzël ziquë mënë galileo.

⁷⁴ Iurní guzublú Pedro; bé'ni' jurar; répi':

—Adë guënëdia'a nguüu ni. Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadí'dzëdia'a verdá.

Mizmë iurní bëllidchí gay.

⁷⁵ Iurní bëagná ldu'u Pedro lo quë naguni'i Jesús: “Antsë guëllidchí gay, gúnëll negar na tsunë vuelte”. Iurní bëru'u Pedro nu nalé bí'ni'.

27

Bia'a ra mënë lë'ë Jesús lu Pilato
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Iurë brëgue'lë grëtë' ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë shtë ra israelitë, guc rall de acuerdë nu bëntsa'u rall tubi tratë parë quini rall Jesús.

² Bëldi'bi rall lë'ë më; bia'a rall lë'ë më parë guaguë'në rall intriegu lë'ë më lu Poncio Pilato gubernadurë.

Guti Judas

³ Iurë Judas el quë nabë'në intriegu Jesús, bédë'll cuendë de quë nacondenárëll, gubini ldú'ull. Bëdchigrëll galdë bi chi bëllë bédchichi parë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë,

⁴ répill:

—Na bëna duldë. Bëna intriegu lë'ë më rë' lu galguti nu nápëdi'i' duldë.

Perë lë'ë rall bëquebi rall:

—Parë ni'i, ¿pë runë importë na'a? Shcuëndël ni'i.

⁵ Iurní Judas bëquëldí dumí la'ni iádu'u. Guziá'all. guagzé'bill lë'll lu hiaguë.

⁶ Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëtëá rall dumí nu repi rall:

—Adë chu guëtiá'adi'i dumí rë' la'ni cajë shtë ofrendë purquë nahin probidë según lëy shtë Dios. Nahin prëci nabëtuu' Judas lë'ë Jesús parë galguti.

⁷ Iurní guc rall de acuerdë parë guëzi'i rall tubi ldë guiu'u con dumí ni. Bërlulé lachi ni: Lachi shtë el quë Naguctsa'u Trashtë. Lachi ni na catë guëga'chi ra më zitu.

⁸ Por ni bërlulé lachi ni hashtë iurne'; Lachi Catë Bëllë'ë Rënë.

⁹ Zni guc cumplir lo quë naguni'i Jeremías: “Guna'zi rall galdë bi chi bëllë bédchichi, prëci nabë'në më israelitë tratë lë'ë më.

¹⁰ Con dumí guzi'i rall tubi lachi shtë el quë naguctsa'u trashtë. Zni gunibë'a Dadë Dios.”

Pilato guna'bë dí'dzëll lu Jesús
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Bia'a rall Jesús lu gubernadurë; guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Pë lë'ë nal rëy shtë ra më israelitë? Jesús repi:

—Zni nahin cumë ziquë quëgní'il.

¹² Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mënë gushë, bédchi'bë rall demandë cuntrë Jesús perë Jesús adë pë bëquëbidi'i'.

¹³ Iurní Pilato repi:

—¿Pë adë rínidi'il lo quë naquëgni'i ra mënë cuntrë lë'el?

¹⁴ Perë Jesús adë bëquëbidi'i' më de manërë lë'ë gubernadurë guasé ldú'ull iurní nu adë guc bë'adi'ill pë gúnëll.

Guni'i ra mënë gati Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

¹⁵ Durantë dzë shtë laní, lë'ë gubernadurë napë custumbrë guëldá'all tubi prësi, el quë narac shtu'u ra mënë gápëll libertá.

¹⁶ Nanú tubi prësi namás më dushë, lë Barrabás.

¹⁷ Iurë lë'ë rall bédëá rall nga'li, Pilato guna'bë dí'dzë:

—¿Guadë narac shtu'u të guëdë'a libertá, Barrabás u Jesús nabërlulé Cristo?

¹⁸ Pilato bédë'ë cuendë de quë rldënú rall Jesús nu mbidi na rall; por ni bë'në rall intriegu lë'ë më.

¹⁹ Mientras Pilato zúbëga'a catë rúnëll juzguë, lë'ë tse'lë Pilato gunibë'a naganú rsunë: “Adë riutëdi'il con nguiu rë' purquë më za'quë náhi'; ne' gue'lë guni'i shca'lda tubi mbëca'ldë dushë de lë'ë më. Adë gurëdchídi'i ldua'a.”

²⁰ Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu më gushë guni'inú rall mënë parë guëna'bë rall libertá parë Barrabás nu guëna'bë rall gati Jesús.

²¹ Lë'ë gubernadurë guna'bë dí'dzë stubi; répill:

—¿Guadë de chupë ra mënë rë' rac shtu'u të guëdë'a libertá?

Lë'ë rall bëquebi:

—Barrabás.

²² Pilato guna'bë dí'dzë iurní:

—¿Pë rac shtu'u të guna con Jesús? el quë nabërlulé Cristo.

Grëtë' rall guni'i rall:

—Quëll lu cruz.

²³ Iurní Pilato guni'i:

—¿Pë mal bë'nëll?

Perë lë'ë rall bëabré gurushtiá rall:

—Quëll lu cruz.

²⁴ Iurní Pilato guná hiadë nídi'i mudë lla gúnëll sino quë másru'u ziadalë mënë nu rdzatsu mënë. Iurní gunibë'a Pilato nisë, tsati guiá'all ziquë tubi sēñi de quë nápēdi'ill faltë por galguti shtë Jesús. Gudíbill guiá'all; guní'ill:

—Nádia'a responsablë por galguti shtë nguiu rë' purquë nápēdi'i faltë. Shcuendë tē na ndë'ë.

²⁵ Grëtë' ra mënë bëquebi:

—Lë'ë na'a con shini na'a, na na'a responsablë por galguti shtë nguiu rë'.

²⁶ Iurní Pilato bēdē'ëll libertá Barrabás. Lueguë gunibë'all guēdia'a mē galné, nu bē'nē Pilato intriegu lē'ë mē parë gac crucificar mē.

²⁷ Iurní ra suldadë shtë gubernadurë, bia'a rall lē'ë Jesús la'ni palaci nu bēdēa grëtë' suldadë alrededurë lē'ë mē.

²⁸ Gulú rall shabë mē tē parë guëgacu rall stubi lari guindë lē'ë mē.

²⁹ Bëzu'bë rall tubi corunë shtë guitsë guëc mē. Bēdē'ë rall tubi varë ca'a mē parë gu' guia'a ladë ldi mē. Iurní bëzullibi rall delantë lu mē nu bē'nē rall burnë; guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë mē israelitë.

³⁰ Nu bëchi'bë shēnë rall lu mē nu guna'zi rall varë parë rdë'ë rall galné guëc mē.

³¹ Despuësë de quëhunë rall burnë zni, bēdchisú rall lari guindë. Bēdē'ë rall shabë mē, gutë mē stubi. Iurní bia'a rall lē'ë mē parë gac crucificar mē.

Bëquë'ë rall lē'ë mē lu cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² Hia ziagru'u mē parë ziazú mē rua' guë'dchi, bēdza'guëlu rall tubi nguiu, mē Cirene nalë Simón. Iurní gunibë'a ra suldadë parë gua'a Simón cruz shtë Jesús.

³³ Zni bēdchini rall tubi lugar nalë Gólgota narunë cuntienë, Lugar shtë Calavera.

³⁴ Nga'li bēdē'ë rall vini naná mescladë con naldá. Bi'i'di'i mēhin, nadë más bē'nē mē prëbëhin.

³⁵ Hia iurë gualú bē'nē rall crucificar lē'ë mē, ra suldadë gudchitë rall dado parë gudi'dzë rall shabë mē. Zni gac cumplir lo quë naguni'i profetë; "Gudi'dzë rall shaba

entrë mizmë lē'ë rall nu gudchitë rall suertë guëc shaba".

³⁶ Iurní guzubë rall nga'li parë gapë rall lē'ë mē.

³⁷ Guia'a guëc Jesús bëquë'ë rall tubi letrërë narni'i pëzielú bē'nē rall condenar lē'ë mē. Letrërë ni rni'i: "Ndë'ë na rëy shtë mënë israelitë. Lëll Jesús."

³⁸ Nu zac chupë nguba'në gac crucificar con lē'ë mē, túbill ladë ldi, stúbill ladë rubësë.

³⁹ Grëtë' nardëdë nga'li, runë rall burnë, rni'bi rall guëc rall;

⁴⁰ rni'i rall:

—Lë'ëll rni'il cuél iádu'u ru'bë nu dzë tsunë guëabrí guëzá'alín; bē'nē salvar mizmë lē'ëll talë nal shini Dios. Bēldaguë lē'ëll lu cruz.

⁴¹ Zni zac bē'nē burnë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu mësë shtë lëy con ra fariseo con grë ra mē gushë shtë ciudá. Guni'i lu sa' rall:

⁴² —Bē'nëll salvar stubi mënë perë el mizmë lē'ëll adë gúnēdi'ill gan gúnëll salvar lē'ëll. Si talë nall rëy shtë Israel, pues guëldáguëll lē'ëll lu cruz tē parë tsaldí ldu'u hia'a lē'ëll.

⁴³ Pues rialdí ldú'ull Dios; zuzull nia'a zunë Dios salvar lē'ëll purquë rni'ill: "Nahia shini Dios".

⁴⁴ Hashtë ra mizmë nguba'në naná quënú lē'ë mē lu cruz, bē'nē rall burnë; guni'i rall mizmë di'dzë ni guëc mē.

Guti Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ Iurní guëdubi guë'dchiliu bëcahi dizdë guërudë dzë hashtë rquë tsunë guadze'.

⁴⁶ Iurní fuertë guni'i Jesús:

—Elí, Elí, lama sabactani. Runë cuntienë di'dzë ni: Dios mio, Dios mio, ¿pëzielú bësá'nël na?

⁴⁷ Bēldá mënë narëta' nga'li, bini rall lo quë naguni'i mē nu repi rall:

—Cagná'bëll Elías.

⁴⁸ Mizmë iurní tubi de lē'ë rall guagllú'nëll; guagllí'ill tubi spongë nu bēgá'dzëll spongë con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc tubi varë tē parë gu mē vini.

⁴⁹ Perë sēbēldá mënë guni'i:

—Cha béza'a; guená hia'a nia zidë Elías të parë guësiéti' l'é'll lu cruz.

⁵⁰ Iurní stubi vueltë guni'i Jesús fuertë; iurní guti më.

⁵¹ Mizmë iurní lë'ë cortinë shtë iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë. Nu lë'ë guédchiliu bëllú. Ra dani gure'zë.

⁵² Ra ba'a bëlla'lë hashtë guashtë zihani tëgulë, ra mënë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios antsë.

⁵³ Grë ra më rë', bëru'u ra la'ni ba'a nu despuësë de guashtë Jesús ladi ra tëgulë, guaté rai' ciudá Jerusalén. Cantidá mënë guná lu mënë ni.

⁵⁴ Iurní lë'ë capitán nu ra nagupë cuerpë shtë Jesús, iurë guná rall llu, nu guná rall cusë naguzac nga'li, nalé bédzëbë rall; repi lu sa' rall:

—De verdá nguii rë' náhi' shini Dios.

⁵⁵ Cantidá na'a zu rall nga'li; gubi'a rall dizdë zitu. Na'a ni guanaldë rall lë'ë Jesús antsë dizdë Galilea. Bë'në rall compa'ni lë'ë më.

⁵⁶ Entrë ra na'a ni nanú María Magdalena nu María shni'a Jacobo nu shni'a José. Nu zuga'a shni'a ra shini Zebedeo.

Bëga'chi Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Hia iurë riu' gue'lë, bédchini tubi nguii ricu lë José. Nall më guédchi Arimatea nu zac nall shmënë Jesús.

⁵⁸ José guagnall lë'ë Pilato nu guná'bëi' cuerpë shtë Jesús. Pilato gunibë'a parë guédë'ë mënë cuerpë ca'a José.

⁵⁹ Bia'a José cuerpë shtë'në më nu bëtú'bill cuerpë tubi sabë naquichi.

⁶⁰ Iurní guacá'chi' lë'ë Jesús la'ni tubi ba'a cubi nabëda'ni hia más antsë la'ni guë'ë shtë dani. Despuësë de gualú bëga'chi më, iurní bësë'au José rua' ba'a con tubi guë'ë ru'bë. Hia iurní zëagzé José.

⁶¹ Nga'li quëbezë María Magdalena nu stubi María, Zúbëga'a rai' rua' ba'a.

Quëhapë suldadë ba'a catë bëga'chi Jesús

⁶² Brëgue'lë stubi dzë, quiere decir despuësë ra preparaci6n shtë dzë narzi'i

ldu'u mënë, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra fariseo, gua rall lu Pilato;

⁶³ guni'i rall:

—Dadë, rëagná ldu'u na'a de quë lë'ë nguii bishi guni'ill iurë nabánill de quë despuësë de tsunë dzë, gac resucitárëll ladi ra tëgulë.

⁶⁴ Por ni gunibë'a të parë gac segurë ba'a hashtë dzë tsunë të parë tsádi'i ra mënë shtë'nëll gue'lë parë tsaldanë rall cuerpë. Nu despuësë guëni'i rall lu mënë de quë guc resucitar Jesús ladi ra tëgulë. Zni lúltimë bishi rë' nahin más peor quë ra bishi naguni'i Jesús antsë.

⁶⁵ Pilato repi:

—Lë'ë të napë të guardë shtë ra suldadë. Gulë tsaguë'në segurë rua' ba'a, mejurë lo quë narac shtu'u të.

⁶⁶ Iurní zia'a rall; bë'në rall segurë rua' ba'a nu bëquë'ë rall tubi sëgi lu guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu bësëa'në rall guardë shtë ra suldadë.

28

Guashtë Jesús ladi ra tëgulë

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Iurë dzë narzi'i ldu'u mënë hia gua'a, hia zia grëgue'lë primëre dzë shtë llmalë, María Magdalena nu stubi María, guagná rall rua' ba'a.

² Perë dizdë lueguë bédchini tubi llu ru'bë lu guédchiliu; lë'ë ianglë shtë Dadë Dios ze'dë de gube'e. Bédchini' rua' ba'a. Bédchisúhi' guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu guzúbi' guëc guë'ë.

³ Nalé rabtsë'ë ianglë ni cumë ziquë nguzi'u. Nu shábi' naquichi cumë ziquë nievë.

⁴ Iurë guná ra suldadë lu llu, iurní bédzëbë rall; bëa'në rall ziquë tubi naguti.

⁵ Iurní lë'ë ianglë guni'i lu ra na'a:

—Adë rdzëbëdi'i të. Na rac, bë'ahia de quë quëguilli të Jesús, më nacuë lu cruz.

⁶ Perë adë nídi'i më ndë'ë. Guë resucitári' cumë guni'i më lu të antsë. Gulë te'e të guená të lugar catë bëca'chi ra mënë lë'ë më.

⁷ Gulë tsa; gulë guchi lu ra shini gusë'dë më quë lë'ë më guti perë guc resucitári'. Nu lë'ë më tsáhi' Galilea antsë guédchini të ndë.

Ndë guená të lu më. Ni na lo quë narnia'a lu të.

⁸ Iurní lë'ë ra na'a nasesë bëru'u rai' rua' ba'a perë nalë bëdzëbë rai'. Mizmë tiempë bëquitë ldu'u rai'. Guagllu'në rai' të guëni'inú rai' shini gusë'dë më.

⁹ Mizmë iurní Jesús bëlua'alú më lu ra na'a nu bë'në më saludar lë'ë rall. Iurní guabi'guë ra na'a lu më; bë'në rai' adorar lë'ë më. Gudëdchi rai' guëa' më.

¹⁰ Perë Jesús repi:

—Adë rdzëbëdi'i të. Gulë tsaguë'në visi los de más bëcha të parë tsa rai' Galilea. Ndë guená rai' lua.

Lo quë naguni'i ra suldadë

¹¹ Mientras zëagzé ra na'a, bëldá suldadë shtë guardë gua rall ciudá. Guaguëchi rall lu jëfë shtë ra bëshuzi grëtë' lo quë naguc.

¹² Iurní ra jëfë guagni'i lu ra më gushë parë guc rall de acuerdë; iurní bëdë'ë rall zihani dumí cua'a ra suldadë.

¹³ Repi rall:

—Gulë guni'i de quë durantë la'ni gue'lë mientras lë'ë të naga'si të, ra shmënë Jesús bidë ldanë rall cuerpë shtë Jesús.

¹⁴ Talë lë'ë gubernadurë gac bé'all lo quë naguc, lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë gubernadurë të parë guëzalú na'a grë ra dificultá parë lë'ë të.

¹⁵ Iurní ra suldadë bë'në rall recibir dumí nu guaguë'në rall lo quë naguni'i jëfë shtë ra bëshuzi lu rall. Bishi ni na lo quë naruadi'dzë ra më israelitë hashtë iurne'.

Jesús bëshe'ldë ra poshtë të guëni'i rai' diza'quë

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶ Zni guc; ra guëzá chi'bë tubi ra shini gusë'dë më zia'a rai' parë Galilea hashtë tubi dani catë guni'i Jesús.

¹⁷ Iurë guná rai' lu më, bë'në rai' adorar lë'ë më aunquë bëldá rai' bëzá ldu'u rai'. Gualdídi'i ldu'u rai' guashtë më ladi ra tëgulë.

¹⁸ Iurní Jesús guabí'gui' lu rai'; repi më:

—Grë pudërë bëne'e Dios parë guëni'bë'ahia gube'e nu guë'dchiliu.

¹⁹ Gulë tsa guëdubi naciuni. Gulë bë'në lë'ë rall shmëna. Gulë bëchu'bë nisë lë'ë rall iurë rialdí ldu'u rall shti'dza. Gulë

bëchu'bë nisë lë'ë rall por lë shtë'në Dadë Dios, nu por lëa, nu por Espíritu Santo.

²⁰ Gulë bëlua'a të gunë ra mënë cumplir grë di'dzë nagunibë'ahia lë'ë të. Nu gulë bëdë'ë cuendë de quë na quëbezënúa lë'ë të grëtë' dzë hashtë fin shtë guë'dchiliu. Amén.

Diza'quë según San Marcos

Juan Bautista

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Zndë'e guzublú diza'quë shtë Jesu-cristo, shini Dios.

² Guzubluhin según nabëquë'e Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'e Isaías shtidzë Dios narni'i shcuendë Jesucristo:

Gulë guná, guëshe'lda tubi shmuza naguëni'i por na delantë lul.

Lé'i' gúni' preparar ldu'u mënë antsë tsagni'inul lë'e rall.

³ Mënë ni guëni'i' lu tubi shlatë ru'bë. Fuertë guëni'i' parë guini grë mënë shti'dzi'.

Guëni'i' lu ra mënë: "Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi të parë iurë guëdchini Dadë".

⁴ Por ni Juan bëchu'bë nísí'; lugar ni adë nídi'i mënë catë naquë guëe'gu Jordán. Guni'inúhi' lë'e ra mënë chubë nisë rall ziquë sèni de quë runë nadzë'e rall mudë nanabani rall nu guëabré ldu'u rall con Dios parë gunë Dios perdunë duldë shtë rall.

⁵ Grëtë' ra mënë shtë regiuni Judea nu ra më Jerusalén bédchini rall lu Juan parë chubë nisë rall. Iurë bëshu'bë duldë rall lu Dios, iurní Juan bëchu'bë nísí' lë'e ra mënë la'ni guëe'gu Jordán.

⁶ Nacu Juan tubi lari nanactsa'u con guitsë ladi camellë nu lli'i lá'ni' tubldë guí'di. Ráuhi' shanchi nu dchini shtë ra mbee'zë lachi.

⁷ Guni'i' Juan shti'dzë Dios lu ra mënë: —Ze'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'e më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du guí'di shtënë shrachi më.

⁸ Na bëchu'bë nisa lë'e të con nisë perë lë'e më gunë më stubi cusë namás cusë ru'bë. Guëzunë më ldu'u të nu guëne'e më Espíritu Santo parë cuezënúhi' la'ni ldu'u të.

Jesús bëriubë nisë

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Gudëdë sëbëldá dzë, iurní bëru'u Jesús guë'dchi Nazaret nanaquë regiuni Galilea. Juan bëchu'bë nísí' lë'e Jesús la'ni guëe'gu Jordán.

¹⁰ Iurë bëru'u më la'ni nisë, mizmë iurní bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më catë quëbezë Dios. Guná më lu Espíritu Santo; bédchini' ziquë tubi palumë parë cuezënúhi' lë'e më.

¹¹ Nu bëru'u tubi di'dzë nezë lu gube'e naguni'i:

—Ndë'e lë'e shinia. Nalé rac shtua'a lé'i'. Nalé rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

Niasiguë Satanás lë'e Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Iurní Espíritu Santo bia'a lë'e Jesús lu tubi shlatë nezë cu' dani.

¹³ Ndë guquërelde më cuarenta dzë. Nga'li guc shtu'u mëdzabë Satanás niasiguë lë'e më parë guëni'i' më shnezë më. Guquërelde më ladi ra ma dushë. Despuësë bédchini ra ianglë parë bë'në rai' sirvë lu më.

Guzublú quëgni'i' Jesús diza'quë

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Despuësë de bëtia'a ra mënë Juan Bautista lachigui'bë, bëabré Jesús regiuni Galilea. Cagni'i' më diza'quë shtë Dios.

¹⁵ Repi më:

—Lë'e tiempë hia guc cumplir; bëga'a iurë parë guëni'bë'a Dios ziquë rëy. Gulë bëabré ldu'u të lu Dios nu gulë tsaldí ldu'u të shti'dzë më.

Guna'bë Jesús tapë nguui narna'zi mbeldë

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Gudëdë Jesús guëlla' rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Guná më lu Simón nu bëchi' Andrés. Cagldaguë rai' guë'shu la'ni nisë. Na rai' pescadurë shtë mbeldë.

¹⁷ Repi më lu rai':

—Gulë gude'e naldë na; na guënehia dchi'ni gunë të. Ziquë na të pescadurë; guna lë'e të pescadurë shtë mënë; gue'dénú të mënë lua.

¹⁸ Lueguë bësëa'nëgá rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'e më.

¹⁹ Gudëdë më stu'pë más delantë; guná më lu Jacobo, llga'në Zebedeo. Guná më lu

Juan, bëchi Jacobo. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu; zubë rai' la'ni barcu shtë rai'.

²⁰ Lueguë Jesús guna'bë lë'ë rai'. Iurní guanaldë rai' lë'ë më. Bësëa'nëgá rai' shtadë rai', Zebedeo; zubënú Zebedeo ra muzë la'ni barcu.

Jesús bënëac tubi nguii nanapë mēdzabë la'ni ldu'ull
(Lc. 4.31-37)

²¹ Guaté rai' guë'dchi Capernaum. Tubi dzë nabëzi'i ldu'u mënë, bëlua'a Jesús lë'ë ra mënë la'ni iádu'u.

²² Guasë ldu'u mënë por lo quë naguni'i Jesús lu rall. Bëlua'a më enseñansë shtëhi' ziquë tubi nanapë pudërë, lédëdi'i ziquë ra mësë narlua'a lëy shtë Moisés.

²³ De repëntë zuga'a tubi nguii la'ni iádu'u. Nanú tubi mēdzabë fier la'ni ldu'u nguii ni; biadí'dzëll guëc lalú. Guni'ill fuertë:

²⁴ —Ja, ¿pë nápël con na? lë'ël Jesús. Guë'dchi shtënél lë Nazaret. ¿Pëllë zé'dël parë guënítil lë'ë na'a? Na nanéa chu nal; nal limpi ldu'ul delantë lu Dios. Bëdchínil de Dios.

²⁵ Jesús guni'i fuertë lu mēdzabë:

—Guitsëgá nu bëru'u de lë'ëll.

²⁶ Iurní lë'ë mēdzabë fier nalë bësé'sëll lë'ë nguii. Gurushtiall; bëru'ull la'ni ldu'u nguii.

²⁷ Grë mënë guasë ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pëllë ndë'ë? ¿Pëllë ldai' cubi rë'? Napë Jesús autoridá hashtë ra mēdzabë rzu'bë diaguë rall shti'dzë Jesús.

²⁸ Por guëdubi nezë shtë Galilea bërë'tsë di'dzë nabë'në Jesús. Nasesë bërë'tsë famë shtë më.

Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ Lueguë bëru'u më la'ni iádu'u. Zi-azunú më Jacobo nu Juan; bēdchini rai' lidchi Simón nu Andrés.

³⁰ Suëgrë Simón nagá'ai' lu camë; ráquëll shldi ru'bë. Lueguë guni'i ra mënë lu Jesús pë cusë cazac nanë rë'.

³¹ Iurní bēdchini më; guna'zi më guia'a na'a nu bëldishtë më lë'ëll. Guashtëll; lueguë bëru'u shldill. Iurní bē'në na'a ni sirvë lu rai' nagáu rai'.

Bënëac Jesús zihani mënë
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² Mizmë dzë iurë nabëlaguetë ngu-bidzë, hia guadze', zihani mënë bia'a rai' sa' rai' lu Jesús, ra nanapë galguidzë nu ra nanapë mēdzabë la'ni ldu'u rall.

³³ Grëtë' ra mënë shtë guë'dchi, bëte'e sa' rall rua' hiu'u.

³⁴ Jesús bënëac zihani rall de grë clasë galguidzë. Bëgú më zihani mēdzabë la'ni ldu'u rall. Adë bēdë'di'i më permissi ra mēdzabë parë niani'i rall purquë bēnguë bë'a rall lë'ë më.

Guaglua'a Jesús ra mënë regiuni Galilea
(Lc. 4.42-44)

³⁵ Guashtë më tumpranë nianá nacahi. Zia'a më shlatë catë nídi'i mënë. Ndë guni'inú më Dios, Shtadë më.

³⁶ Iurní lë'ë Simón con ra sáhi' guatili rai' lë'ë më.

³⁷ Iurë bēdzëlë rai' lë'ë më, guni'i rai':

—Zihani mënë ze'dë tili lë'ël.

³⁸ Guchi më lu rai':

—Cha guiá hia'a ra guë'dchi naqué guëlla'. Guëdia'a di'dzënú hia'a lë'ë rall shti'dzë Dios; parë ni zelda.

³⁹ Iurní gua më grë nezë Galilea; rni'i më diza'quë shtë Dios la'ni iádu'u shtë ra mënë israelitë. Bëgú më mēdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mēdzabë.

Bënëac Jesús tubi nguii narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ Bidë tubi nguii narac galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më; bē'nëll ruëguë lu më; répill:

—Nápël pudërë; si talë nápël voluntá guëzunël ladia; guëaca.

⁴¹ Bëga'a ldu'u Jesús lë'ëll. Bēdchi'bë më guia'a më guëquëll nu repi më:

—Rac shtua'a; guëac galguidzë shtënél.

⁴² Despuësë de guni'i më ra di'dzë ni, lueguë lë'ë galguidzë bësa'në lë'ëll. Bëáquëll.

⁴³ Bē'në më incarguë lull ni tubi adë chu lu guadí'dzëll. Repi më:

⁴⁴ —Adë chu lu ruadí'dzëdi'il. Guaglua'a lë'ël lu bëshuzi. Bē'në cumplir lo quë naguni'i Moisés. Bēdë'ë ofrendë lu Dios

parë gac guëdë'e mënë cuendë de quë hia bëáquël.

⁴⁵ Perë iurë zëagzell, guzublu biadí'dzell lo quë nabë'në Jesús de manërë de quë Jesús adë gac më niadchini më guë'dchi rë' tantë mënë gulezë rall lë'e më. Bëa'në më fuërë shtë guë'dchi catë nídi'i mënë. Zihani mënë be'dë guëdchini rall lu më de grë ladë guë'dchi.

2

Jesús bënëac tubi nguii narac llu'u galguidzë llunguë

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ Gudëdë bëldá dzë, Jesús guaté stubi vultë guë'dchi Capernaum. Bini ra mënë quërelde më lidchi më.

² Lueguë bëdëá zihani mënë hashtë gúldëdi'i rua' hui'u niuté ra mënë. Cagni'i më shti'dzë Dios lu rall.

³ Iurní bidë tapë nguii; nua'a rall tubi daa' catë nanú tubi narac galguidzë llunguë.

⁴ Por tantë mënë adë gac niadchininú rall narac llu'u lu më. Iurní gudidë rall guëc hui'u parë bëldaguë rall daa' delantë lu më.

⁵ Guná më rialdí ldu'u rall lë'e më; iurní repi më lu narac llu'u:

—Dadë, runa perdunë duldë shtënl.

⁶ La'ni hui'u rë' zubë bëldá mësë narlua'a lëy; nalé runë rall llgabë la'ni ldu'u rall; rni'i rall:

⁷ “¿Pëzielú rni'i Jesús di'dzë rë'? Nablac rúnëll ofender Dios purquë sulë Dios napë pudërë gunë më perdunë duldë, lëdë núdi'i lë'ëll.”

⁸ Guc bë'a Jesús pë cagni'i rall; repi më lu rall:

—¿Pëzielú runë të llgabë zni'i?

⁹ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac llu'u: “Naperdunë duldë shtënl” u guënia'a lull: “Guasuldí nu bëagzé”?

¹⁰ Parë gac bë'a të na nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu nu napa pudërë parë guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní guni'i më lu narac galguidzë llunguë:

¹¹ —Guashtë nu bëtëá shtaa'l. Bëagzé lidchil.

¹² Lueguë guashtëll nu bëldísëll shtaa'll. Bërú'ull lu grë nacabezë lugar ni. Guasé ldu'u mënë; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Nu guni'i rall:

—Nunquë lá'adi'i guná hia'a cusë rë'.

Jesús guna'bë Leví

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Gua Jesús stubi vultë rua' nisë ru'bë. Zihani mënë guabi'guë rall lu më nu bëlua'a më lë'e rall.

¹⁴ Iurë gudëdë më nezë, guná më lu Leví, shini Alfeo. Leví zúbëga'a lu banju catë riatilli mënë impuestë. Guní'i më lu Leví:

—Gude'e naldë na.

Lueguë guasuldí Leví nu guanáldëll lë'e më.

¹⁵ Iurë nanú Jesús lidchi Leví, zubënú më shini gusë'dë më con zihani ra narunë cubrë impuestë. Nu zubë ra pecadurë nanadë runë cumplir ra custumbrë shtë mënë religiosë. Zihani mënë guanaldë rall lë'e më.

¹⁶ Iurní ra mësë narlua'a lëy con ra fariseo, guna'bë di'dzë rall lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra narunë cubrë impuestë?

¹⁷ Bini më lo quë naguni'i rall; repi më:

—Ra narac llu'u rqui'ni rall tubi ducturë perë el quë nabëráquëdi'i, adë rqui'nidi'ill ducturë. Zeldë guëna'ba gac salvar ra mënë mal të guëabré ldu'u rall con Dios; adë zeldë guëná'bëdia'a mënë narni'i mënë za'quë na rall.

Guna'bë di'dzë mënë shcuendë ayunë

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ Guzac iurë ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo bë'në rall ayunë, bëdchini bëldá mënë lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo quëhunë rall ayunë; adë ráudi'i rall? perë shini gusë'dë rau rall; quëhünëdi'i rall ayunë.

¹⁹ Guní'i Jesús lu rall:

—¿Ni mudë gunë të obligar ra invitatë shtë sa'a gunë rall ayunë mientras cabezënú lliguë lë'e rall? Si talë cabezënú lliguë lë'e rall, adë rúnëdi'i rall ayunë.

²⁰ Perë guëdchini dzë hiadë cuézëdi'i lliguë entrë lë'ë rall; iurní gunë rall ayunë.

²¹ 'Ni tubi chu rúnëdi'i rumiendë lu lari gushë con lari cubi purquë si talë guëguëu'l lari cubi lu lari gushë, más nas-esë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a rumiendë ni.

²² Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gui'di gushë. Adë gúnëdi'i gan bulsë gushë lu fuersë shtë vini cubi. Rche'zë vini cubi lë'ë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'in lu guiu'u. Hia lë'ë bulsë adë rlluí'idi'in. Rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi.

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ Tubi dzë descansë gudëdë Jesús con ra shini gusë'dë më catë nanú trigu. Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu të gau rai' bë'dchi.

²⁴ Iurní ra fariseo guni'i rall lu Jesús:
—¿Pëzielú runë rall lo quë naná providë quëhunë mieti dzë narzi'i ldu'u mënë?

²⁵ Jesús bëquebi:
—¿Pë adë bi'ldi të lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë téchi'? Nápëdi'i rai' pë gau rai' nu rldia'në rai'.

²⁶ Guaté David lidchi Dios. Dzë ni Abi-atar na jëfë shtë ra bëshuzi. Guna'zi David guetështildi naná sagradë; ni tubi adë chu rau guetështildi ni, sulë niétiquë bëshuzi. Perë David bédë'e guetështildi ni cua'a ra nacanaldë lé'i'; gudáu rai'.

²⁷ Nu guni'i më lu ra fariseo:
—Dios bédë'e dzë descansë parë bien shtë nguii të guëzi'i ldu'u rai'. Adë bé'nëdi'i Dios formar lë'ë nguii niétiquë parë gunë rall cumplir custumbrë shtë dzë descansë.

²⁸ Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu; napa dereché guënbé'ahia pë cusë gunë mieti dzë descansë.

3

Tubi nguii nagubidchi guiá'ai'

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Guzac tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, guaté Jesús la'ni iádu'u. Ndë zuga'a tubi nguii nagubidchi guiá'ai'.

² Quëgl'da'chi ra fariseo lë'ë më, nia zunë më rumëdi dzë descansë parë guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më.

³ Jesús guni'i lu nguii nagubidchi guiá'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí nga'li.

⁴ Guni'i më lu ra nacaglda'chi:

—Según lëy shtë Dios, ¿pë runë tucarë gunë nguii dzë narzi'i ldu'u mieti? ¿Gunë nguii bien u gunë nguii mal; zúnëll rumëdi nguii u zësá'nëll gati nguii?

Perë lë'ë contrari shtë më adë pë guní'idi'i rall.

⁵ Guná më lu grë rall; bëldé më; gulaguë tristë la'ni ldu'u më por tantë naguëdchi ldu'u rall. Iurní guni'i më lu nguii narac llu'u:

—Bëldí guiá'al.

Iurní bëldill guiá'all. Lueguë bëac guiá'all.

⁶ Nasesë bëru'u ra fariseo. Guzublú guna'bë di'dzë rall lu ra naná partidë shtë Herodes lla gunë rall parë gati Jesús.

Zihani mënë bédë'a rua' nisë ru'bë

⁷ Iurní bëru'unú Jesús ra shini gusë'dë më; bédchini rai' rua' nisë ru'bë. Guanaldë zihani mënë shtë regiuni Galilea.

⁸ Iurë bini ra mënë ra milagrë nabë'në Jesús, guagná rall lë'ë më. Mënë shtë Jerusalén nu mënë shtë regiuni Idumea nu regiuni Judea, bédchini rall. Mënë naquërelde stubi ladë rua' guë'gu Jordán nu ra mënë shtë regiuni Tiro nu Sidón bédchini rall të guená rall lu Jesús.

⁹ Por ni gunibë'a Jesús lu ra shini gusë'dë më gac preparadë tubi barcu lu nisë parë tsu më la'nin parë adë guëté'edi'i mënë lë'ë më.

¹⁰ Zihani mënë bédchini purquë antsë bënëac më zihani narac llu'u. Iurní grété' narac llu'u, be'dë guëte'e rall lë'ë më parë bëga'ldë rall shabë më.

¹¹ Iurë ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'i guná rall lu Jesús, bëzullibi rall lu më. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Nal lúniquë shini Dios.

¹² Perë Jesús nalé bë'në më incarguë lë'ë rall adë guadí'dzëdi'i rall chu na më.

Bë'në Jesús nombrar chi'bë chupë shini gusë'dëi'

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ La'ni ra dzë ni güe'pi Jesús lu dani. Guna'bë më ra naguc shtu'u më parë gulezënú rai' lë'ë më. Bëdchini rai' lu më.

¹⁴ Gudili më chi'bë chupë nguü parë sënú rai' lë'ë më nu parë tsagni'inú rai' mënë shti'dzë Dios.

¹⁵ Bëdë'ë më pudërë lë'ë rai' parë guëgú rai' mëdzabë la'ni ldu'u mënë, nu bëdë'ë më pudërë gunëac rai' narac llu'u.

¹⁶ Zndë'ë lë ra shini gusë'dë më. Primërë poshtë lë Simón; bëdë'ë më stubi léhi', Pedro.

¹⁷ Nu bë'në më nombrar Jacobo nu Juan; rac bëchi rai'; shtadë rai' lë Zebedeo. Bëdë'ë më stubi lë rai' parë Juan nu Jacobo naná Boanerges narunë cuntienë shini nguzi'u purquë runë rai' tubi cusë tubi chupëgá.

¹⁸ En seguidë bë'në më nombrar Andrés, nu Felipe, nu Bartolomé, nu Mateo, nu Tomás, nu Jacobo naná shini Alfeo. Tambien bë'në më nombrar Tadeo nu Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy.

¹⁹ Nu bë'në më nombrar Judas Iscariote nabë'në intriegu lë'ë Jesús más despuësë.

Guni'i mënë Jesús napë mëdzabë la'ni ldú'i'

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Despuësë de ni, guaté më lidchi më.

²⁰ Stubi vultë bëdëá zihani mënë hashtë adë gúquëdi'i niháu Jesús con ra shini gusë'dëi'.

²¹ Iurní bini shfamili Jesús ra cusë nabë'në më; bëdchini rai' parë gua'a rai' lë'ë më la fuersë purquë rni'i mënë rac luguë më.

²² Nu ra mësë narlua'a lëy bëdchini rall de Jerusalén; guni'i rall:

—Napë Jesús mëdzabë la'ni ldú'i'. Rgull ra mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú naná jëfë shtë los de más mëdzabë.

²³ Iurní guna'bë Jesús lë'ë ra mësë. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

—¿Acasë guëgú Satanás mizme lë'ëll?

²⁴ Si talë guërudë shmënë gobiernë rdildi rall cuntrë mizme gobiernë, tsalú gobiernë.

²⁵ Nu si talë nadivididë tubi famili, guëdchini tiempë tsalú famili ni.

²⁶ Nu zac, si talë Satanás nadivididë mizme shmënëll, tsalú pudërë shtëll; hia bëga'a fin shtëll.

²⁷ 'Ni tubi chu adë gac tsuté lidchi tubi nguü putëntë të parë guëgull pë shtë më putëntë sino quë primërë napë quë guëdí'bill nguü putëntë; iurní sí, gúnëll gan guëgull pë shtë nguü ni.

²⁸ 'Guldía rnia'a lu të de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguü nu grëtë' di'dzë narni'i rall cuntrë shini Dios

²⁹ perë si talë guëni'i mënë di'dzë mal cuntrë Espíritu Santo, ni sí, jamás nídi'i perdunë parë nguü ni. Nall culpablë parë guëdubi tiempë; adë nídi'i fin shtëll.

³⁰ Zni guni'i më purquë guni'i ra mënë napë më mëdzabë la'ni ldú'i'.

Shni'a nu bëchi Jesús

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Iurní lë'ë shni'a më con ra bëchi', bëdchini rai' catë cabezë më. Gulezë rai' tëchi fuërë; bëshe'ldë rai' tubi mënë naguagna'bë lë'ë më.

³² Ra mënë narëta' alreduerë lë'ë më guni'i:

—Lë'ë shní'al nu ra bëchil zuga'a rall tëchi fuërë. Rac shtu'u rall guadi'dzënú rall lë'ëll.

³³ Repi më lu ra mënë ni:

—¿Chull na shní'ahia; chull na bëcha?

³⁴ Guná më lu grë ra narëta' alreduerë lë'ë më nu guni'i':

—Ra nazubënú na ndë'ë, ni na shní'ahia nu ni na bëcha

³⁵ purquë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë Dios, ni na bëcha; nall zana; nall shní'ahia.

4

Comparaciuni shtë nacagtë'tsë bë'dchi

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Stubi vultë guzublú caglua'a më ra mënë rua' nisë ru'bë. Mënë zihani bëdchini rall lu më, por ni guaté më la'ni tubi barcu; guzubë më la'nin lu nisë. Grë mënë cabezë rall rua' nisë lu guü'u.

² Bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë por comparaciuni.

³ Guni'i më:

—Gulë bëqué diaguë.

⁴ Tubi nguiu guagté'tsëll bë'dchi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u nezë. Iurní lueguë bédchini ra ma'ñi; gudáu ma'ñi bë'dchi.

⁵ Stu'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë catë du'pë guiu'u nanú. Lueguë gutschëll bë'dchi purquë adë ni zihani guiu'u.

⁶ Iurë bëru'u ngubidzë, güe'qui plantë purquë nápëdi'in llëru'bë shlu'chin. Gubidchin.

⁷ Stubi partë bë'dchi gulaguë lu gui'lli guitsë; gualdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guëquin; adë bédë'edi'in nashi.

⁸ Stubi partë bë'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin; guaru'bin. Bëldá bë'dchi bédë'ë galdë bi chi por tubin. Stubin bédë'ë sesenta por tubin. Stubin bédë'ë tubi gahiu'a por tubin.

⁹ Iurní guni'i më:

—Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëqué diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëzielú guni'i ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Despuësë zu Jesús lë'ësë më, iurní ra mënë nazuga'a guëlla' lë'ë më con ra shini gusë'dë më, guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë ra comparaciuni.

¹¹ Guni'i më lu rall:

—Dios bë'në favurë parë guasé të manërë rnibë'a më ziquë rëy; perë na, ruadi'dza por comparaciuni lu ra mënë nanadë nédi'i tsasé shti'dzë më

¹² të parë guëná rall perë adë riasédi'i rall. Rini rall perë rúnëdi'i rall cuendë. Por ni ruadi'dza ra comparaciuni lu rall të parë adë guëabridi'i ldu'u rall con Dios, nu adë gúnëdi'i Dios perdunë duldë shtë rall.

Jesús guni'i pë runë cuntienë comparaciuni shtë bë'dchi

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ Iurní guni'i më lu ra nacabezënú më:

—¿Pëllë adë riasédi'i të comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi? ¿Lla gunë të parë tsasé të grëtë' ra comparaciuni narnia'a lu të?

¹⁴ El quë nartë'tsë bë'dchi, na ziquë el quë nartë'tsë shti'dzë Dios.

¹⁵ Nanú mënë ziquë guiu'u guëdchi catë gulaguë bë'dchi lu nezë. Rini rall shti'dzë Dios perë lueguë ridë mëdzabë Satanás nu rdchisú mëdzabë di'dzë la'ni ldu'u rall.

¹⁶ Stubi tantë mënë na rall ziquë guiu'u guë'ë catë gulaguë bë'dchi lu guë'ë. Rini rall; rëuu' ldu'u rall shti'dzë Dios perë adë guá'dzëdi'i di'dzë la'ni ldu'u rall.

¹⁷ Ziquë tubi plantë nanapë du'pë shlú'chi', rialdí ldu'u rall du'pë tiempë. Iurë ridë ra cusë durë nu rguini mënë sa' rall por diza'quë, iurní rsa'në rall diza'quë; rëazë guetë rall.

¹⁸ Nu zac nanú mënë naná ziquë bë'dchi nagulaguë lu gui'lli guitsë.

¹⁹ Rini rall shti'dzë Dios perë por tantë llgabë runë rall lla guëbani rall nu rzebi ldu'u rall zihani cusë; rac shtu'u rall zihani dumí. Rte'e ra cusë ni diza'quë; nídi'i mudë cuezë shti'dzë Dios la'ni ldu'u rall.

²⁰ Perë nanú mënë ziquë bë'dchi narlaguë lu guiu'u za'quë. Guëdubinú ldu'u rall rialdí ldu'u rall. Na rall ziquë plantë narne'e resultá galdë bi chi por tubi nu sesenta por tubi u tubi gahiu'a por tubi.

Comparaciuni shtë lintërnë

(Lc. 8.16-18)

²¹ Tambiën guni'i më lu rall:

—¿Ni mudë guidënu' tubi llni parë suhin guëa' camë u suhin la'ni rmudi? ¿Pëllë lëdë guiá'adi'i zubin të parë guëzianín la'ni hiu'u?

²² Grë ra cusë naga'chi lu ra mënë, napë quë guëru'u rahin lu llni parë tsasé mi-eti. Adë nídi'i mudë gaquin naga'chi parë siembrë.

²³ Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëqué diaguë bien shti'dza.

²⁴ Guni'i më lu rall:

—Gulë guná; gulë bëqué diaguë bien. Con el mizmë medidë narrë'shë të iurne', medidë ni napë quë guëbishi të. Nu guëne'e më másru'u llni lë'ë të narqué diaguë shti'dzë më.

²⁵ Si talë guëqué diaguë të bien, Dios guëne'e më más shti'dzë më parë lë'ë të, perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narní'il nápël.

Comparaciuni shtë bë'dchi narialdani

²⁶ Nu zac Jesús guni'i:

—Zni na catë rnibë'a Dios ziquë Rëy. Nahin cumë ziquë tubi nguïu nartë'tsë bë'dchi lu guïu'u.

²⁷ Nagá'sill gue'lë; despuësë riashtëll. Rdëdë ra dzë nu rdëdë ra gue'lë. Lë'ë bë'dchi rialdanin nu riaru'bë plantë. Lë'ë nguïu adë rac bé'adi'll lla riaru'bë plantë.

²⁸ De lë'ë guïu'u primërë rldani plantë, iurní rru'u ra du'u shtëhin. Lë'ë du'u ni nua'a zihani bë'dchi.

²⁹ Iurë lë'ë bë'dchi gubidchi, lueguë rchuguë rall bë'dchi purquë hia bëdchini tiempë shtë cusechë.

Comparaciuni shtë bë'dchi mitu'në

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Guni'i më stubi comparaciuni:

—¿Guadë di'dzë nu comparaciuni guëluá'ahia lu të parë tsasë të lla na tiempë naguënbë'a Dios ziquë rëy?

³¹ Tiempë ni na ziquë tubi bë'dchi mitu'në. Iurë bëtë'tsë nguïu bë'dchi ni, nahin ziquë más mitu'në lu grëtë' bë'dchi.

³² Despuësë de bërë'tsin nu guaru'bin, be'pin más de grë ra plantë. Gupin llicu ru'bë nu bëdchini ra ma'ñi; bëdchi'bë ra ma bëche'zë lu llicu hiaguë.

Bëlua'a më con zihani comparaciuni

(Mt. 13.34-35)

³³ Zihani cusë bëlua'a më con comparaciuni según guasë ra mënë.

³⁴ Siempre biadi'dzë më lu ra mënë con comparaciuni nu bëquebi më lu ra shini gusë'dë më pë runë cuntienë shtë'dzi'.

Jesús bëcuedchí nisë ru'bë

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Mizmë dzë ni iurë bëdchini gue'lë, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a stubi ladë rua' nisë.

³⁶ Iurní lë'ë rai' bënë rai' despedir ra mënë zihani narë rua' nisë ru'bë. Bia'a ra shini gusë'dë më lë'ë më ziquësë zuga'a më të parë zia'a rai' la'ni barcu. Nu zianaldë stubi shcua'a barcu con lë'ë rai'.

³⁷ Iurní bëdchini tubi mbë dushë lu nisë. Guatë nisë la'ni barcu hashtë mërë në'azë guëdubi barcu la'ni nisë.

³⁸ Naga'si Jesús nezë ichi barcu; nacu'guë më tubi almadë. Bëcua'ñi rai' lë'ë më nu guni'i rai':

—Mësë, aquë zati hia'a iurne'.

³⁹ Iurní guashtë më; guni'i më guëc mbë nu guëc nisë:

—Guitsëgá nu bëac dchi.

Lueguë gurëdchí nisë nu lë'ë mbë bëac dchi.

⁴⁰ Guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rdzëbë të? ¿Pë hia rialdídi'i ldu'u të Dios?

⁴¹ Nalé bëdzëguëe' ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë nisë nu mbë shtë'dzi'.

5

Tubi më gadareno nanapë mëdzabë la'ni ldú'ull

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ Bëdchini rai' stubi ladë tëchi nisë ru'bë ladzë ra më gadareno.

² Iurë bëru'u më la'ni barcu, lueguë guabi'guë tubi nguïu lu më; nanú tubi mëdzabë fier la'ni ldú'ull. Bëru'u nguïu ni catë nanú cuevë catë bëga'chi ra tëgulë.

³ Ndë guquërdëll. Nilë con cadënë adë chu gac guëldi'bi lë'ëll.

⁴ Zihani vultë bëldi'bi mënë lë'ëll con cadënë guëa'll nu guiá'all perë bëchúguëll cadënë nu rúnëll pedasë ra gui'bë. Adë chu rúnëdi'i gan lull të guëldi'bill lë'ë nguïu ni.

⁵ Dzë la gue'lë canzëll nu gurushtiall catë nanú ba'a nu catë nanú dani. Mizmë lë'ëll rguínill lë'ëll con guë'ë.

⁶ Dizdë zitu gubí'all lu Jesús; guagllú'nëll lu më nu bëzullíbill lu më.

⁷ Gurushtiall nu guni'ill fuertë:

—¿Pëllë nápël con na? Jesús. Lë'ëll nal shini Dios nacabezë gube'e. Por Dios rnia'a lul, adë guëtiá'adi'il na lu gui'i shtë cashtigu.

⁸ Zni guni'ill purquë antsë guni'i Jesús lull:

—Bësa'në lë'ë nguïu rë'. Nal tubi mëdzabë demasiadë fier.

⁹ Guna'bë di'dzë Jesús lull:

—¿Chu lël?

Bëquébill:

—Lëa Chupë Mili. Zihani na na'a.

¹⁰ Iurní ra mëdzabë bënë rall ruëguë lu Jesús parë adë guëgúdi'i më lë'ë rall fuërë de lugar ni.

¹¹ Guëlla' rua' dani rëta' zihani guchi; quëháu ra ma.

¹² Ra mëdzabë bënë rall ruëguë lu më; guni'i rall:

—Bëshe'ldë lë'ë na'a la'ni ldu'u guchi të tsutë na'a la'ni ldu'u ra ma.

¹³ Bëdë'ë më permisi; iurní ra mëdzabë bëru'u rall nguii ni nu guaté rall la'ni ra guchi. Na ra ma más quë chupë mili. Ziagllu'në ra ma catë nanú tubi bërrancu rua' nisë. De guia'a guzutu'u ra ma la'ni nisë; guti ra ma.

¹⁴ Ra narapë guchi iurë guná rall pë guc, guagllu'në rall lu më guë'dchi nu lu ra mënë naré lachi. Guni'i rall lo quë naguc. Bëru'u ra mënë; guagná rall nia pë guc lugar ni.

¹⁵ Bëdchini rall catë nanú Jesús nu guná rall lu nguii nanapë mëdzabë la'ni ldú'ull antsë. Nguii ni zubë nga'li nu nácull shábëll; hia be'rquë na shgábëll. Nalé bëdzëguë' ldu'u ra mënë.

¹⁶ Grë ra testigu naguná lo quë nabë'në Jesús, biadi'dzë rall lo quë nabë'në më con lë'ë nguii nu con ra guchi.

¹⁷ Iurní bënë ra mënë ruëguë lu Jesús të guëru'u më ladzë rall.

¹⁸ Güe'pi më la'ni barcu; lë'ë nguii nanagupë chupë mili mëdzabë antsë, bënëll ruëguë lu më parë tsanaldëll lë'ë më

¹⁹ perë Jesús adë gunédi'i; guní'i lu nguii:

—Bëagzé lídchil nu biadi'dzë lu shfamíll ra cusë ru'bë nabë'në Dios con lë'ëll. Biadi'dzë lu rall blac bëga'a ldu'u më lë'ëll.

²⁰ Iurní gubi'll; guzublú biadí'dzëll lu ra mënë shtë regiuni nalë Decápolis; biadí'dzëll cusë ru'bë nabë'në Jesús con lë'ëll. Grë ra nabini shtí'dzëll, guasé ldu'u rall.

Shtsa'pë Jario nu tubi na'a nabëga'ldë shabë Jesús

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ Be'pi më la'ni barcu; bëabrí më stubi ladë rua' nisë ru'bë. Zihani mënë bëdchini lu më catë zu më rua' nisë.

²² Be'dë guëdchini tubi mënë lë Jairo lu Jesús. Jairo nall tubi më importantë la'ni iádu'u shtë më israelitë. Iurë guná Jairo lu Jesús; bëzullíbill lu më.

²³ Nalé bënëll ruëguë lu më; guní'ill:

—Shtsa'pa hia rlúllëll. Bënë favurë, cha guëdchi'bë guiá'al guëqui' parë guëáquëll nu guëbánil.

²⁴ Iurní zia'anú më Jairo; nalé zihani mënë canaldë rall lë'ë më hashtë rte'e rall lë'ë më.

²⁵ Nanú tubi na'a ladi ra mënë; hia guc chi'bë chupë izë rllë'ë rénëll.

²⁶ Nalé bënëll sufrir por ra rumëdi nabë'në ra ducturë hashtë bënëll gashtë grëtë' dumí nanápëll perë ni du'pë adë bëáquëdi'll sino más rac llú'ull.

²⁷ Bini na'a rë' pë bënë Jesús nu guabí'guëll nezë tēchi më. Bëgá'ldëll rua' shabë më.

²⁸ Guni'ill la'ni ldú'ull: “Talë guëga'lda rua' shabë më zëaca”.

²⁹ Bëgá'ldëll shabë më nu lueguë gulezë galërlë'ë rénë. Bëdë'ëll cuendë hia bëáquëll.

³⁰ Jesús guc bé'ai' de quë bëac tubi më por pudërë shtë më. Bëdchigrë lu më; guná më lu ra nazuga'a ndë'ë; guna'bë dí'dzë më:

—¿Chu bëga'ldë shaba?

³¹ Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Guná; blac mënë zihani quëgte'e rall lë'ëll, nu rna'bë dí'dzëll chu bëga'ldë shábëll.

³² Jesús guná guëdubi ladë lu ra mënë të parë guená më chu bëga'ldë shábi'.

³³ Iurní lë'ë na'a ni bëdzëbëll; bëchí'chill; bëzullíbill lu më. Guc bé'all bëac galguidzë shtë'nëll. Bëquébill grë lo quë nabë'nëll.

³⁴ Guni'i Jesús lull:

—Nanë, bëáquëll purquë rialdí ldú'ul na. Bëagzé con bien. Hia gulezë galguidzë shtë'nëll.

³⁵ Nianá quëadi'dzënú më na'a ni, bëdchini bëldá mënë naze'dë lidchi Jairo. Guni'i rall lu Jairo:

—Shtsá'pëll hia gúti'. Adë guená'bëru'ul favurë lu më.

³⁶ Perë Jesús bini lo quë naguni'i rall. Repi më lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'il; guagla'guë tsaldí ldú'ul na.

³⁷ Adë nēdi'i më tsanaldë ra mënë, sulë Pedro nu Jacobo nu Juan bëchi Jacobo.

³⁸ Bëdchini rai' lidchi Jairo. Guná më zihani mënë; nalé ru'në rall nu bë'në rall ruidë.

³⁹ Guaté më hiu'u; guni'i më:

—¿Pëzielú tantë ruidë quëhunë të? ru'në të. Lë'ë ntsa'pë rë' adë gútidi'i' sino nagá'si'.

⁴⁰ Bë'në mënë burnë nu rllidchinú rall lë'ë Jesús. Iurní bégú më grë mënë. Bia'a më shtadë ntsa'pë con shní'ai' nu ra nabëdchininú më. Guaté rai' catë naga'a tégulë.

⁴¹ Guna'zi më guia'a tégulë; guni'i më:

—Talita cumi (di'dzë rë' runë cuntienë con dizé shtë më: "Ntsa'pë, guashtë nga'li").

⁴² Lueguë lueguë iurní guashtë ntsa'pë ni. Guzúbi'; guzéhi' purquë nápi' chi'bë chupë izë. Nalé bëdzëguëë' ldu'u mënë.

⁴³ Iurní gunibë'a më të guëdë'ë rall nagáu ntsa'pë. Gunibë'a më lu rall adë chu lu guadí'dzëdi'i' rall pë bë'në Jesús con shtsa'pë Jairo.

6

Jesús nanú Nazaret

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Bëru'u më lugar ni nu bëabré më ladzë më. Zia'anú më ra shini gusë'dë më.

² Iurë bëdchini dzë descansë, guzublú caglua'a më la'ni iádu'u. Zihani mënë nabëqué diaguë shti'dzë më, bëdzëguëë' ldu'u rall nu guni'i rall:

—¿Con pë pudërë quëhunë Jesús tantë cusë rë'? ¿Chull bëdë'ë tantë llni? ¿Chull bëdë'ë pudërë guiá'all tantë milagrë quëhúni'?

³ ¿Pëllë lëdë carpintëredí'i; nu nall shini María? Ra béchill lë rall Jacobo nu José nu Judas nu Simón. Nu zánëll quërelde rall ndë'ë entrë lë'ë hia'a.

Adë bégá'adi'i guzac rall

⁴ perë Jesús guni'i lu rall:

—Grëtë' ra muzë shtë Dios adë rúnëdi'i mënë rëspëti lë'ë rai', ni sáhi', ni ra shfamíli'; rúnëdi'i rall rëspëti lë'i'. Sulë stubi lugar runë mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios.

⁵ Por ni adë guc nihunë më milagrë, sulë bënëac më du'psë mënë narac ll'u.

Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu bëac rall.

⁶ Nalé bëdzëguëë' ldu'u më purquë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë më. Hia lë'ë Jesús guaglua'a ra mënë naquërelde ra guë'dchi naná guëlla'.

Jesús bëshé'ldi' ra shini gusë'dëi'; zia'a rai' ra guë'dchi

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Guna'bë më ra chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bëshë'ldë më chúpëll tubi ladë, chúpëll stubi ladë. Zni bëshë'ldë më grë rai'. Bëdë'ë më pudërë guëgú rai' ra mëdzabë fier la'ni ldu'u mënë.

⁸ Gunibë'a më lu shini gusë'dë më adë guá'adi'i rai' zihani cusë, sulë tubi bastunë parë nezë; adë guá'adi'i rai' bulsë, nilë guetështildi, nilë dumí, sulë bastunë.

⁹ Guni'i më lu rai' guëquë'ë rai' rachi nu gacu rai' tubsë shcua'a shabë rai'.

¹⁰ Guni'i më lu rai':

—Cualquier lidchi mënë ca guëdchini të, gulë bëa'në nga'li hashtë guzia'a të stubi guë'dchi.

¹¹ Si talë nédí'i mënë gunë rall recibir lë'ë të nu nédí'i rall guëqué diaguë rall diza'quë, gulë bëru'u guë'dchi ni; gulë bëdchibë gushëguiu'u nanaqué guëa' të ziquë tubi sëni de quë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Dios. [Rnia'a lu të gunë më cashtigu más ra mënë nanadë bënëndí'i recibir lë'ë të quë ra mënë shtë guë'dchi Sodoma nu Gomorra.]

¹² Iurní zia'a ra shini gusë'dë më. Cagni'inú rai' mënë të guëabré ldu'u rall con Dios nu gunë nadzë'ë rall mudë nana-bani rall.

¹³ Nu zac bégú rai' zihani mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Bëte'bi rai' sëiti guëc ra narac ll'u. Zihani mënë bëac.

Galguti shtë Juan Bautista

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Lë'ë rëy Herodes bínill lo quë nabë'në Jesús. Famë shtë më bërë'tsë guëdubi nezë. Guni'i bëldá mënë:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë; por ni nápi' llëru'bë pudërë.

¹⁵ Stubí mënë guni'i:

—Jesús na Elías.

Stubí rall guni'i:

—Jesús na tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë perë bëabré guashtëhi' ladi ra tégulë.

¹⁶ Iurë bini Herodes di'dzë ni, guni'ill:

—Juan Bautista ndë'ë. Guagchuguë ra suldadë guëc Juan perë guashtëhi' ladi ra tégulë.

¹⁷ Pues más antsë Herodes gunibë'a guëna'zi ra suldadë lë'ë Juan parë tsáhi' lachigui'bë. Bëldi'bi rall lë'ë Juan con cadënë. Guc ni por causë shtë Herodías, tse'lë Felipe naná bëchi Herodes. Herodes cua'a na'a ni ziquë tsé'llë.

¹⁸ Pues Juan guni'i lu Herodes:

—Guzá'quëdi'i cuá'al tse'lë bëchil.

¹⁹ Por di'dzë ni bëldë Herodías. Rac shtú'ull quínill lë'ë Juan perë adë bë'nëdi'ill gan

²⁰ purquë Herodes bëdzëbëll lë'ë Juan. Bë'nëll rëspëti Juan; guc bë'all na Juan nguü za'quë nu santu. Por ni bë'sé'auill lë'ë Juan lachigui'bë. Bëuu' ldu'u Herodes shti'dzë Juan perë bë'në chúpëll ldu'ull.

²¹ Perë bëdchini tubi dzë bë'në Herodías gan. Guc lë Herodes nu bë'nëll invitar ra më ru'bë shtë Galilea nu ra suldadë nu jushtici shtëhi'; gau rall lidchi Herodes.

²² Iurë dzu laní, shtsa'pë Herodías guaté nu bëgu'i'll lu ra invitatë shtë Herodes. Nalë bëuu' ldu'u Herodes con grë ra mënë nazuga'a ndë. Guni'i Herodes lu ntsa'pë:

—Cualquier cusë guëná'bël lua, guënëhiahin cá'al.

²³ Bë'në Herodes jurar lu lliguëna'a:

—Guldía, lo quë narac shtú'ul, guënëhiahin hashtë guëru'dë catë rnibé'ahia.

²⁴ Bëru'u lliguëna'a nu guna'bë dí'dzëll lu shní'all:

—¿Pë cusë guëna'ba lu Herodes?

Guni'i shni'a lliguëna'a ni:

—Guna'bë guëc Juan Bautista.

²⁵ Nasesë guaté lliguëna'a catë nanú Herodes. Guni'ill:

—Na rac shtua'a guënë'el lueguë guëc Juan Bautista; tsu la'ni platë cahia.

²⁶ Iurní nalë zunú rëy tristë perë bë'nëll jurar lu ra nazubënull lu mellë; napë quë gúnëll cumplir.

²⁷ Lueguë gunibë'a Herodes tubi suldadë parë tsagllí'ill guëc Juan.

²⁸ Gua suldadë lachigui'bë; bëchúguëll guëc Juan nu bëdchí'bëllin lu platë. Bë'nëll entregarin guia'a shtsa'pë Herodías. Hia lliguëna'a bëdë'ëin guia'a shní'all.

²⁹ Iurní bini ra shmënë Juan de quë hia gúti', bëdchini rai' nu bia'a rai' cuerpë parë guaca'chi rai' cuerpë la'ni ba'a.

Jesús bëdë'ë nagáu más de ga'i mili nguü

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Ra shini gusë'dë më bëabré rai'; guni'i rai' lu Jesús grëtë' lo quë nabë'në rai' nu lo quë nabëlua'a rai'.

³¹ Guni'i Jesús lu rai':

—Cha guiá hia'a tubi lugar catë nídi'i mënë të guëzi'i ldu'u hia'a du'pë.

Zni guni'i më purquë zihani mënë bëdchini lugar ni nu zia'a rall de manëre adë nápëdi'i më tiempë gáuhi'.

³² Iurní guaté rai' la'ni barcu; zia'a rai' catë na tubi shlatë; adë nídi'i mënë.

³³ Perë zihani mënë guná ca nezë zia'a rai'. Bënguë bë'a rall lë'ë Jesús nu guagllu'në rall delantë. Bëdchini rall guëa' rall de grë guë'dchi. Gudchibëlu' rall lu më.

³⁴ Iurë bëru'u më la'ni barcu, guná më lu mënë zihani; na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall; guzublu' bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë.

³⁵ Iurë guc guadze', bëdchini ra shini gusë'dë më; repi rai' lu më:

—Hia guadzéti' nu lugar rë' adë chu nádi'i.

³⁶ Bëshe'ldë ra mënë lu guë'dchi u lu ra ranchi guëlla'; tsasi'i rall nagáu rall. Ndë'ë nídi'i nagáu.

³⁷ Jesús guni'i lu rai':

—Gulë bëdë'ë nagáu rall.

Lë'ë shini gusë'dë më guni'i:

—¿Ca guiá si'i na'a guetështildi gau rall? Rqui'ni masiá chupë gahiu'a bëllë parë guëdë'ë hia'a nagáu rall.

³⁸ Iurní guni'i Jesús:

—¿Bëldá guetështildi napë të? Gulë tsagná.

Iurë guagná rai', guni'i rai':

—Nanú ga'i guetështildi con chupë mbeldë.

³⁹ Iurní gunibë'a Jesús subë ra mënë lu gui'lli nague'.

⁴⁰ Guzubë rall tubi gahiu'a mënë tubi ladë, cincuenta mënë stubi ladë. Zni guzubë grë mënë, por grupë guzubë rall.

⁴¹ Iurní guna'zi Jesús ga'i guetështildi nu chupë mbeldë. Guná më lu gube'e; bédë'e më graci lu Dios. Bëshullë më guetështildi cua'a ra poshtë. Lë'e rai' guati'dzë rai' guetështildi cua'a ra mënë. Nu zac bënë më con chupë mbeldë.

⁴² Grë ra mënë gudáu rall hashtë bielë rall.

⁴³ Iurní bëtëa ra shini gusë'dë më chi'bë chupë tēpë ra pedasë guetështildi nu mbeldë nabënë subrë.

⁴⁴ Grë ra mënë nagudáu guetështildi na rall ga'i mili nguui.

*Ziazú Jesús lu nisë
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)*

⁴⁵ Lueguë gunibë'a më lu shini gusë'dë më guëu' rai' la'ni barcu të parë zia'a rai' stubi ladë rua' nisë ru'bë. Gudchibëlú rai' parë zia'a rai' guë'dchi Betsaida mientras bënë më despedir ra mënë.

⁴⁶ Bësa'në më ra mënë; gua më lu dani të parë guadi'dzënú më Shtadë më.

⁴⁷ Iurní bédchini gue'lë; lë'e barcu ziazú guërdë nisë ru'bë. Bëa'në më lu gui'u tubsë më.

⁴⁸ Guná më lu barcu; hia ra shini gusë'dë më adë bé'nëdi'i rai' gan guësé rai' barcu purquë mbë ze'dë al contrari. Nalë bédzaguë rai'. Hia ze'dë grëgue'lë; lë'e Jesús ze'dë zu më lu nisë catë ziazú rai'. Guc ldu'u më niaguibëlú më lu barcu.

⁴⁹ Guná rai' lu më; ziazú më lu nisë. Iurní bënë rai' llgabë náhi' tubi fantasmë. Gurushtiá rai' por galërdzëbë.

⁵⁰ Guná rai' lu më; nalë bédzëbë rai' perë lueguë Jesús guni'i lu rai':

—Adë rdzëbëdi'i të. Na ndë'e; gulë gapë valurë.

⁵¹ Iurní be'pi më la'ni barcu nu lueguë gulezë mbë dushë. Nalë bédzëguë' ldu'u ra shini gusë'dë më.

⁵² Aunquë guná rai' bédë'e më guetështildi gau ga'i mili nguui, adë guasëdi'i rai' chu na më tantë nague'dchi ldu'u rai'.

*Bënëac Jesús ra mënë shtë Genesaret
(Mt. 14.34-36)*

⁵³ Gudëdë rai' stubi ladë nisë ru'bë. Bédchini rai' regiuni nalë Genesaret. Bëquëdú rai' barcu rua' nisë.

⁵⁴ Bëru'u rai' la'ni barcu; lueguë ra mënë bënguë bë'a rall lë'e më.

⁵⁵ Bëllu'në ra mënë grë ladë të tsaglli'i rall narac llu'u lu Jesús. Nua'a rall ra fërmë lu daa' ancalë bini rall nanú më.

⁵⁶ Cualquier guë'dchi u ciudá u lachi catë guaté Jesús, ndë rguishi ra mënë ra narac llu'u catë nezë tēdë më. Bënë rall ruëguë lu më parë guëdë'e më permisi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra na-guna'zi shabë më bëac rall.

7

*Lo quë narshi'ni ldu'u nguui
(Mt. 15.1-20)*

¹ Bédchini bédá fariseo lu Jesús nu mësë narlua'a lëy, bédchini rall lu më. Na rall më Jerusalén.

² Guná rall lu shini gusë'dë më; gudáu rai' guetështildi sin quë adë bé'nëdi'i rai' cumplir ziquë na custumbrë; adë gudíbidí'i rai' guia'a rai' ziquë custumbrë religiuse shtë ra fariseo. Iurní bënë rall juzguë ra shini gusë'dë më.

³ Ra fariseo nu grë ra mënë israelitë, adë ráudi'i rall sin quë adë rié'tidi'i guia'a rall zihani vueltë. Ziagla'guë rall con ra custumbrë shtë ra mëgulë.

⁴ Iurë rëabré rall lu llguëa' antsë gau rall, razë rall bien ziquë custumbrë religiuse. Zihani custumbrë napë rall, cusë ziquë rguibi rall vasë nu mbluri nu ra bandëjë, nu zac hashtë ra camë rguibi rall.

⁵ Ra fariseo nu ra mësë guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Pëzielú shini gusë'dë adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë shtë ra shtadë guëlu hia'a sino rau rall guetështildi sin quë adë rié'tidi'i guia'a rall?

⁶ Jesús guni'i:

—Na të falsë. Guldí Isaías el quë nabi-adi'dzë shti'dzë Dios; guni'i' shcuendë të lla na të. Bëquë'ëi' shti'dzë Dios narni'i: Ra mënë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall,

perë ldu'u rall nalé zitu zuga'a parë na.

⁷ Adë rllu'í'idi'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na.

Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguui.

⁸ Rlua'a tēchi tē lu mandamientë shtë Dios parë gunë tē cumplir ra custumbrë shtë tē, ziquë rguibi tē vasë nu ra mbluri nu zihani cusë más quëhunë tē cumplir.

⁹ Nu guni'i më lu rall:

—Quësguë tē; rsa'në tē mandamientë tubi ladë; más canaldë tē tēchi custumbrë shtë tē

¹⁰ purquë Moisés bëquë'ë: “Gápël rëspëti lu shtádëi nu lu shn'í'al”. Tambiën bëquë'ë Moisés: “El quë narguë guëc shtádi' u shn'í'ai' napë quë quini mënë nguui ni”,

¹¹ perë lë'ë tē rni'i tē: “Si talë tubi nguui guépill lu shtádi': Grë dumí narunë tucarë guënehia cá'al, na corbán, nahin sulë parë Dios”.

¹² Si talë guëni'i nguui zni, iurní rni'i tē rquí'nidi'i guëdë'ë nguui dumí ca'a shtádi'.

¹³ Pues zni cagni'i tē lasáquëdi'i shti'dzë Dios. Más ziaqla'guë tē tēchi ra custumbrë, nu rlua'a tē custumbrë ni lu ra shini gusë'dë tē. Zihani cusë igual runë tē.

¹⁴ Stubi vultë guna'bë Jesús ra mënë zihani nu guni'i më:

—Gulë bëquë diaguë nu gulë guasë nacagnia'a lu tē.

¹⁵ Lo quë nagáu nguui, adë rshí'nidi'i ldu'u nguui perë ra didzabë narru'u rua'll, sí, ni rshí'ni ldú'ull. [

¹⁶ Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë grë lo quë narnia'a lu tē.]

¹⁷ Iurní bëru'u më ladi ra mënë; guaté më lidchi më. Guna'bë di'dzë ra shini gusë'dë më pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁸ Guni'i më:

—¿Pëllë nu lë'ë tē adë riasëdi'i tē shti'dza? ¿Pëllë adë rac bë'a tē naráu nguui adë rúnëdi'i manchë ldú'ull?

¹⁹ purquë adë riutëdi'i naráu nguui la'ni ldú'ull sino riutëhin la'ni shpúchill; despuësë rru'uin.

Manërë ni guni'i më grë naráu mënë naza'quin; adë rúnëdi'in manchë ldu'u nguui.

²⁰ Nu guni'i më:

—Lo quë narru'u la'ni rua' mieti, ni ze'dë de la'ni ldu'u nguui. Ni sí, canihunin manchë ldu'u nguui.

²¹ La'ni ldu'u nguui rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rquënú nguui tse'lë mënë, napë nguui zihani na'a nu ra na'a napë zihani nguui.

²² Rbaa'në rall pë shtë mënë; rguini rall sa'll; rzebi ldu'u rall pë shtë mënë; runë rall mal cuntrë sa' rall; rsiguë rall sa'll; mal vidë nabani rall; nambidi rall; napë rall vici; runë nadchini rall; cusë nadë rllu'í'idi'i runë rall.

²³ Grë ra cusë ni rru'u dizdë la'ni ldu'u nguui nu por ni napë nguui duldë delantë lu Dios.

Tubi na'a më zitu nagualdí ldu'i Jesús (Mt. 15.21-28)

²⁴ Bëru'u më lugar ni; gua më regiuni shtë Tiro nu Sidón. Guaté më tubi hiu'u; guc shtú'udi'i më gac bë'a mënë catë nanú më perë grëtë' mënë guc bë'a rall catë nanúhi'.

²⁵ Lueguë bini tubi na'a catë nanú Jesús. Na'a ni shtsá'pëll napë tubi mëdzabë fier la'ni ldú'ull. Bëdchini na'a lu Jesús; bëzullibill lu më.

²⁶ Na'a ni na mënë sirofenicia; dizé shtëll na griego. Bé'nëll ruëguë lu Jesús guëgu më mëdzabë la'ni ldu'u shtsá'pëll.

²⁷ Perë Jesús guni'i lu na'a:

—Napë quë gau ra shini mieti hashtë guielë rall purquë nádi'i bien guëdchisul guetështildi shtë ra shini mënë parë gau ra mbëcu'në.

²⁸ Guni'i na'a:

—Nia Dadë, perë ra mbëcu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁹ Guni'i më iurní:

—Bien guní'il. Bëagzé lídchil; hia lë'ë mëdzabë bëru'ull la'ni ldu'u shtsá'pël.

³⁰ Zia'a na'a; bëdchíni' lídchi'; bëdzéli' shtsá'pi' naga'a lu camë. Bëáqui'; hia adë nídi'i mëdzabë la'ni ldú'i'.

Bënëac Jesús tubi gu'pë cue'të

³¹ Bëru'u më regiuni shtë Tiro nu gudëdë më lugar nalë Decápolis; bëdchini më guë'dchi Sidón naná rua' nisëdu'u.

³² Be'dënú mënë tubi naná gu'pë nu nati'ngu ruadí'dzëll. Runë mënë ruëguë lu

më guëdchi'bë më guia'a më guëc nguïu ni të guëáquëll.

³³ Bia'a Jesús lé'ëll tubi ladë. Bëzë'ë më shcuënë më la'ni diáguëll. Bëtia'a më du'pë shënë më lu ldúdzëll.

³⁴ Iurní guná më lu gube'e; bëca'a ldu'u më nu guní'i:

—Efata. (Ndë'ë runë cuntienë dizé shtë më, guëac diáguëll.)

³⁵ Lueguë bëlla'lë diaguë nguïu ni, nu bëac ldúdzëll. Guzublú ruadí'dzëll bien.

³⁶ Jesús gunibë'a ra mënë adë chu lu guadi'dzë rall lo quë nabë'ni' perë por más guni'i më, más bërë'tsë di'dzë nabë'në më.

³⁷ Nalé guasé ldu'u mënë; rni'i rall:

—Grë narunë Jesús na bien. Ra cue'të rini rall nu ra gu'pë ruadi'dzë rall.

8

Bëdë'ë Jesús nagáu tapë mili nguïu

(Mt. 15.32-39)

¹ Guc tubi dzë zihani mënë bédëá lu më, nu nápëdi'i rall nagáu rall. Jesús guna'bë ra shini gusë'dë më; guni'i më:

² —Nalé rga'a ldua'a ra mënë rë' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë naldë rall na nu nápëdi'i rall nagáu rall.

³ Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin adë gáudi'i rall, sca'a mbee'zë rall lu nezë. Bëldá rall zitu ze'dë rall.

⁴ Ra shini gusë'dë më bëquebi:

—¿Ca guiá ca'a hia'a guetështildi gau rall? Ni tubi mënë quërdëdi'i ndë'ë.

⁵ Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Bëldá guetështildi napë të?

Guni'i rai':

—Gadchi.

⁶ Iurní Jesús gunibë'a subë mënë zihani lu nguïu. Guna'zi më guëzá guetështildi. Bëdë'ë më graci lu Dios; lueguë bëshullë më guetështildi; bédë'ë më cua'a ra shini gusë'dë më të qui'dzë raihin parë gau ra mënë.

⁷ Nu nua'a rai' bëldá mbeldë. Jesús bédë'ë graci; guni'i më lu shini gusë'dë më të qui'dzë rai' mbeldë lu ra mënë.

⁸ Grëtë' mënë gudáu rall hashtë catë lu bielë rall. Iurní bëtëá rai' gadchi tēpē pedasë nabë'në subrë.

⁹ Grë ra nagudáu na ra ziquë tapë mili nguïu.

¹⁰ Iurní bënë Jesús despedir ra mënë; be'pi më la'ni barcu con ra shini gusë'dë më të zia'a rai' regiuni nalë Dalmanuta.

Ra fariseo guna'bë rall gunë më tubi milagrë

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Bëdchini ra fariseo lu Jesús. Guzublú rchupë di'dzë rall. Bëtë'dë rall tubi prëbë lë'ë më, nihunë më tubi milagrë lu rall.

¹² Bëca'a ldu'u më nu guni'i më:

—¿Pëzielú rac shtu'u të guená të tubi milagrë? Guldía rnia'a lu të; gúnëdia'a ni tubi milagrë delantë lu të.

¹³ Iurní bësëa'në më lë'ë ra mënë të güe'pi më stubi vultë la'ni barcu. Zia'a më stubi ladë rua' nisë ru'bë.

Ldai' shtë fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴ Ra shini gusë'dë më nua'a tubsë guetështildi la'ni barcu purquë bëa'ldë ldu'u rai' niua'a rai' nagáu rai'.

¹⁵ Jesús guni'i lu rai':

—Gulë gupë cuidadë levadurë shtë ra fariseo nu levadurë shtë Herodes.

¹⁶ Iurní guzublú guni'i rai' lu sa' rai':

—Aquë. Adë chu nuá'adi'i guetështildi, por ni rni'i më zndë'ë.

¹⁷ Jesús guc bë'a la'ni ldú'i' lo quë nabë'në rai' llgabë. Guni'i më:

—¿Pëzielú rni'i lu sa' të nuá'adi'i të guetështildi? ¿Pë adë riasédi'i të? ¿Pë adë rdé'edi'i të cuendë? ¿Pë naguëdchi ldu'u të?

¹⁸ ¿Pë adë nápëdi'i të slu të parë guená të? ¿Pë adë rini të? ¿Pë adë rëagná ldu'u të milagrë nabëna?

¹⁹ Dzë na bëshulla guetështildi parë gudáu ga'i mili nguïu, ¿bëldá tēpē pedasë bëtëá të?

Bëquebi rai':

—Chi'bë chupë tēpē.

²⁰ —Nu iurë bëshulla gadchi guetështildi parë tapë mili nguïu, ¿bëldá tēpē pedasë bëtëá të?

Guni'i rai':

—Gadchi tēpē.

²¹ Guni'i më lu rai':

—¿Pë la'di guëdë'edi'i të cuendë chu nahia?

Jesús bënëáqui' tubi ciegu më Betsaida

22 Iurní bēdchini rai' guē'dchi Betsaida. Be'dēnū ra mēnē tubi ciegu lu mē. Bē'nē rall ruēguē guēdchi'bē mē guia'a mē guēc ciegu tē guēāquēll.

23 Guna'zi mē guia'a ciegu; guanū mē lē'ēll fuērē shtē guē'dchi. Bētia'a mē du'pē shēnē mē rua' slull; bēdchi'bē mē guia'a mē guēquēll nu guna'bē di'dzē mē:

—¿Gu rnal du'pē?

24 Lē'ē ciegu guná guia'a; répill lu mē:

—Rnahia lu ra mēnē cumē ziquē ra hiaguē; ziazú rahin.

25 Iurní bēdchi'bē Jesús guiá'ai' rua' slu ciegu stubi. Bēldisē mē lull guia'a. Lueguē bēac slull; be'rquē rnall zitu.

26 Iurní Jesús bēshe'ldē lē'ēll; ziazgēll līdchill. Guni'i mē:

—Adē tsutēll guē'dchi nu adē chu lu guadī'dzēdī'il lo quē nabēna.

Pedro bēquebi Jesús na el quē nagudili Dios

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Jesús nu ra shini gusē'dē mē gua rai' parē regiuni nalē Cesarea Filipo. Iurē ziazú mē nezē, guna'bē di'dzē mē lu rai':

—¿Chu rni'i mēnē nahia?

28 Bēquebi rai':

—Nanú mēnē narni'i nal Juan Bautista. Stúbill rni'i nal Elías. Sēbēldá mēnē rni'i nal tubi nabiadi'dzē shti'dzē Dios guahietē.

29 Repi Jesús lu rai':

—Lē'ē tē ¿chu rni'i tē nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el quē nagudili Dios parē guēnibē'al.

30 Iurní gunibē'a mē adē chu lu guadī'dzēdī'i rai' na mē Cristo.

Guni'i Jesús lu shini gusē'dēi' gáti'

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Iurní guzublú rlua'a Jesús lē'ē ra shini gusē'dēi' de quē nguui nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu, gúni' sufrir demasiadē. Guni'i mē ra mēgulē narnibē'a nu ra bēshuzi namás lasac con ra mēsē narlua'a lēy, gunē rall desprēci lē'ē mē. Guni'i mē quini rall lē'ē mē perē despuēsē de tsunē dzē, tsashtē mē ladi ra tēgulē.

32 Clarē guni'i mē di'dzē ni. Iurní Pedro bia'a lē'ē Jesús tubi ladē nu guzublú gudildi Pedro lē'ē mē.

33 Jesús bēdchigrē lu mē; guná mē lu shini gusē'dē mē. Gudildi mē lē'ē Pedro; fuertē guni'i mē:

—Guabsú lua, Satanás. Adē rúnēdī'il llgabē ziquē Dios sino ziquē mēnē shtē guē'dchiliu.

34 Iurní guna'bē Jesús ra shini gusē'dē mē nu ra mēnē zihani; guni'i mē lu rall:

—Si talē nanú mēnē narac shtu'u gáquēll shmēna, napē quē gúnēll renunci prupi deseó shtēnēll. Napē quē gáquēll dispuestē gátill por na; nu guidē naldēll na.

35 El quē nadē rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perē el quē naguēniti vidē shtēni' por na nu por diza'quē, guēbánill parē siembrē; gac salvárēll.

36 Adē pē rlluí'idi'i gunē nguui gan grétē' cusē lu guē'dchiliu nu despuēsē guēnítill vidē shtēnēll, adē nídi'i fin parē lē'ēll.

37 ¿Pē ofrendē guēdē'ē nguui lu Dios parē gac salvárēll?

38 Ra mēnē bēsa'nē rall shnezē Dios nu napē rall zihani duldē. Cualquier de lē'ē nguui si talē rtu lull de na; si talē rtu lull de diza'quē delantē sa'll, iurní guētú lua de lē'ē nguui ni iurē gueldē guēdchinia de gube'e. Nahia nguui nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu; guēdchinia con ra ianglē shtē gube'e. Guēdchinia con pudērē nu llni shtē Dios.

9

1 Tambiēn guni'i mē:

—Guldía, nabani bēldá mēnē ndē'ē; adē gátidi'i rall hashtē guēná rall de quē cagnibē'a Dios la'ni ldu'u mēnē, de quē hia rnibē'a mē con pudērē.

Jesús guc cambi delantē lu rai'

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Gudēdē shu'pē dzē; Jesús bia'a Pedro nu Jacobo nu Juan; ziazú rai' tubi dani ru'bē. Iurní Jesús guc cambi delantē lu ra shini gusē'dē mē.

3 Shabē mē guc cambi hashtē rabēni'i tantē naquichin ziquē ni tubi biashtildi adē gúnēdī'i gan guēsēquichin.

⁴ Bëlua'alú Elías nu Moisés lu rai'. Guná rai' quëadi'dzë Jesús con Elías nu Moisés.

⁵ Iurní Pedro guni'i:

—Mësë, nabënë dzu hia'a ndë'ë. ¿Pë zëdëntsa'u na'a tsunë ranchi ndë'ë? tubin parë lë'ël guëquërdël, stubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁶ Perë rac bë'adi'i Pedro pë guni'i tantë bëdzëbë ra shini gusë'dë më.

⁷ Iurní bëdchini tubi shcahi nabësë'au grë rai', nu bini rai' tubi bë naguni'i la'ni shcahi:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a; gulë bëquë diaguë shti'dzi'.

⁸ Iurní guná ra shini gusë'dë më grë ladë; ni tubi chu lu guná rai'; sulë Jesús zuga'a.

⁹ Bietë rai' lu dani. Gunibë'a më ni tubi chu lu guepi rai' naguná rai' lu dani hashtë iurë lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu tsashtë'i ladi ra tëgulë.

¹⁰ Adë chu lu biadi'dzëdi'i rai' lo quë guná rai' guëc dani perë guna'bë di'dzë lu sa' rai' pë runë cuntienë shti'dzë më de quë tsashtë'i ladi ra tëgulë.

¹¹ Iurní guna'bë di'dzë rai' lu më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primërë?

¹² Bëquebi më:

—Verdá nahin. Hia bidë Elías tē parë gunë zá'qui' grëtē' ra cusë. Perë ¿pë rni'i ra Sagradas Escrituras cerquë shcuendë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu? Pues rni'i rahin de quë gúni' sufrir; sac zíhi'; nu gunë mënë desprëci lë'i'.

¹³ Guná, hia bidë Elías nu bënë ra mënë lo quë naguc shtu'u rall. Lo quë naná escritë de lë'i' hia guc cumplir.

*Jesús bënëac tubi llguë'në
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)*

¹⁴ Bëagrí rai' catë zubë los de más shini gusë'dë më. Guná rai' zihani mënë alrede-durë shtë rai'. Ra mësë narlua'a lëy gudildi di'dzë rall con lë'ë rai'.

¹⁵ Iurë guná ra mënë lu Jesús, guasé ldu'u rall; be'dë guëllu'në rall lu më parë gunë rall saludar lë'ë më.

¹⁶ Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rall:

—¿Pëllë quëadi'dzë tē nga'li? ¿Pëzielú gudildi di'dzë tē?

¹⁷ Iurní tubi nguii bëru'u ladi grë mënë; guni'ill:

—Mësë, zeldënúa llga'na lul. Nápëll tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Nall gu'pë, bënë mëdzabë.

¹⁸ Ancalë rna'zi mëdzabë lë'ë llguë'në, rru'ldë mëdzabë lë'ëll lu guiu'u. Rru'u bëchini rua'll nu rchuší lai'll. Zni másru'u rbá'cull. Ze'dënúa lë'ëll lu shini gusë'dël perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac llguë'në.

¹⁹ Repi më iurní:

—Lë'ë tē nalé naguëdchi ldu'u tē. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'ë tē, tē parë tsaldí ldu'u tē shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'ë tē, tē parë tsaldí ldu'u tē? Gude'enú shíni lua.

²⁰ Iurë be'dë guënú shtadë llguë'në lë'ë llguë'në lu Jesús, guná mëdzabë gu'pë lu Jesús. Bëru'ldë mëdzabë ngulë'në lu guiu'u. Bëchi'chi llguë'në nu gu'të gudu'bi llguë'në lu guiu'u; bëru'u bëchini rua'll.

²¹ Jesús guna'bë dí'dzi' lu shtadë llguë'në:

—¿Blac tiempë rac ll'u llguë'në?

Bëquebi shtadë llguë'në:

—Dizdë nabí'chill.

²² Zihani vueltë bëtia'a mëdzabë lë'ëll lu gu'i u lu nisë tē gati llguë'në. Si talë záquël gunëáquël lë'ëll zudu'pë, bënë favurë; bëga'a ldú'ul lë'ë na'a.

²³ Guni'i Jesús lu shtadë llguë'në:

—¿Pëzielú rni'il lua zni'i? Si talë tsaldí ldú'ul Dios, lë'ë më gunë më grëtē' cusë parë lë'ël.

²⁴ Lueguë shtadë llguë'në guni'i fuertë:

—Rialdí ldua'a perë bënë compa'ni na tē tsaldí ldua'a más.

²⁵ Jesús guná nalé zihani mënë bēdēa hashtë rdia'a lu sa' rall. Iurní fuertë guni'i më guëc mëdzabë:

—Lë'ël mëdzabë naná gu'pë nu cue'të, rnibé'ahia lë'ël; bëru'u de llguë'në rē' nu adë guëabridi'i tsutël la'ni ldú'ull jamás.

²⁶ Iurní lë'ë mëdzabë gurushtiá nu bërú'ldëll lë'ë llguë'në lu guiu'u nu bēsésëll lë'ë llguë'në. Bëru'u mëdzabë; bëa'në llguë'në ziquë naguti. Zihani mënë guni'i hia guti llguë'në.

²⁷ Perë Jesús guna'zi guiá'all parë bēldisē më lë'ëll. Guasuldill.

²⁸ Iurní guaté Jesús tubi hiu'u nu ra shini gusë'dë më guaté rai'. Guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pëzielú adë bé'nëdi'i na'a gan niagú na'a mëdzabë fier la'ni llguë'në?

²⁹ Repi Jesús:

—Sulë si talë rialdí ldu'u të de verdá nu gunë të ayunë, iurní gapë të pudërë parë guëgú të mëdzabë ziquë mëdzabë rë'.

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ Bëru'u rai' lugar ni; gudëdë më nezë Galilea. Adë gac shtu'u më ni tubi chu gac bë'a ca zia'a rai'.

³¹ purquë quëglua'a më ra shini gusë'dë më. Guni'i më lu rai':

—Nahia nguü nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Gac entregara lu guia'a mënë të quini rall na perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tëgulë.

³² Adë guasëdi'i rai' shti'dzë më. Bëdzëbë rai' niana'bë di'dzë rai' lu Jesús pë runë cuntienë lo quë naguni'i më.

¿Chu namás lasac?

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ Iurní bëdchini rai' guédchi Capernaum. Iurë nanú rai' la'ni hiu'u, guna'bë di'dzë më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pë cagni'i lu sa' të nga'li iurë ze'dë zu të nezë?

³⁴ Bëac dchi rai' purquë bëchupë di'dzë rai' chu namás më lasac entrë lë'ë rai'.

³⁵ Iurní guzubë më; guna'bë më ra chi'bë chupë shini gusë'dë më; guni'i më:

—Si talë tubi të rac shtú'ul gáquël më más lasac lu sa'l, napë quë gáquël lúltimë de grë të nu napë quë gúnël sirvë los de más sa'l.

³⁶ Iurní guna'bë më tubi llguë'në; bëzú më llguë'në guéláu ladi ra shini gusë'dë më. Gudëdchi më lë'ë llguë'në nu guni'i më lu rai':

³⁷ —El quë naquëhapë tubi llguë'në ziquë ndë'ë purquë mënë ni rac shtú'ull na, también quëhúnëll recibir na. El quë naquëhunë recibir na, también quëhúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na.

El quë nadë rní'idi'i cuntrë lë'ë hia'a nall favurë de lë'ë hia'a

(Mt. 10.42; Lc. 9.49-50)

³⁸ Iurní Juan guni'i lu Jesús:

—Mësë, guná na'a tubi nguü; rgull mëdzabë la'ni ldu'u mënë iurë rní'ill lël, perë lë'ë na'a bëdë'në na'a prohibë tsaglá'guëdi'i gull mëdzabë purquë adë rzënúdi'ill lë'ë hia'a.

³⁹ Jesús guni'i:

—Adë chu guécádi'i lë'ëll purquë el quë naquëhunë milagrë por pudërë shtëna, adë nádí'ill capaz guëní'ill cuntrë na.

⁴⁰ El quë nadë rní'idi'i cuntrë lë'ë hia'a, nall favurë de lë'ë hia'a.

⁴¹ Cualquier mënë naguëne'e tubi vasë nisë gu të, rné'ell nisë ni purquë na të shmëna, segurë guëdë'ë Dios premi ca'a nguü ni.

Gulë gupë cuidadë të gúnëdi'i të duldë

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² Iurní repi më:

—Cagnia'a shcuendë tubi më humildë naná rialdí ldu'i na. El quë narlua'a tubi më humildë mal nezë të gúnëll duldë, mejurë galdë nguü ni tubi guichi ru'bë iénill; tsagrú'ldëll lë'ëll la'ni nisëdu'u.

⁴³ Si talë guiá'al rac shtu'u guëldaguë lë'ëll lu duldë, bëchuguë guiá'al. Mejurë guëdchínil con tubsë guiá'al catë nápël vidë sin fin quë guëdubi cuerpë tsal gabildi. Ndë nunquë réaldëdi'i be'lë. [

⁴⁴ nu mbiziuguë adë rátidi'i; nunquë adë réaldëdi'i gui'i.]

⁴⁵ Si talë guëa'l rac shtu'u guëldaguë lë'ëll lu duldë, bëchuguë guëa'l. Mejurë guëdchínil tubsë guëa'l catë nápël vidë sin fin quë guëdubi cuerpë guziá'al gabildi catë nunquë réaldëdi'i be'lë [

⁴⁶ nu rátidi'i mbiziuguë nu adë réaldëdi'i gui'i.]

⁴⁷ Si talë slul rac shtu'u guëldaguë lë'ëll lu duldë, gulú slul. Mejurë tsutël catë rnibë'a Dios tubsë slul, no sea tsal gabildi con guërupë slul.

⁴⁸ Ndë ra mbiziuguë rátidi'i nu nunquë réaldëdi'i be'lë.

⁴⁹ 'Grë mieti napë quë gac purificar rai' con be'lë. [Guëtia'a mënë du'pë zedë guëc ma nadchi'bë lu bëcu'guë.]

⁵⁰ Nabënë na zedë perë si talë nápëdi'i zedë sabor, ¿lla gunë nguü të guëabré sabor shtë zedë? Gulë gapë zedë shtë

galnadu'u nu gulë gac më pacënci delantë lu sa' të.

10

Jesús bëlua'a shcuendë divurci
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

¹ Bëru'u më Capernaum; bëdchini më regiuni shtë Judea hashtë tubi lugar nanaquë nezë guia'a guëë'gu Jordán. Zihani mënë bëtëa lu më; bëlua'a më lë'ë rall ziquë siemprë.

² Bidë guëbi'guë ra fariseo lu më; caguili rall mudë guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më. Guna'bë di'dzë rall lu më si talë nanú permisi según lëy guës'a'në nguii tse'lë nguii.

³ Bëquebi më:

—¿Pë bëquë'ë Moisés la'ni librë shtë Dios?

⁴ Guni'i rall:

—Moisés bëtë'ë permisi guës'a'në nguii tse'lë nguii, sulë napë quë guëdë'ë nguii tubi guichi shtë divurci.

⁵ Iurní guni'i më:

—Purquë nalë naguëdchi ldu'u të, por ni bëquë'ë Moisés mandamientë rë'

⁶ perë dizdë guzublú guë'dchiliu, iurë bëntsa'u më grëtë' ra cusë, “Bë'në Dios formar lë'ë nguii nu lë'ë na'a”.

⁷ Por ni guëru'u nguii lidchi shtëdëll con shní'all nu guëbaninú nguii tsé'lëll.

⁸ Hia guërupë rall gac rall tubsë; nád'i rall chupë sino tubsë.

⁹ Por ni, lo quë nabë'në Dios unir, adë chu guëldëdi'i lë'ë rall.

¹⁰ Iurë nanú Jesús la'ni hiu'u, ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu më pë runë cuntienë di'dzë rë'.

¹¹ Guni'i më:

—El quë naguës'a'në tsé'li' nu guëtsé'all stubi vultë, rúnëll duldë lu primëre tsé'lëll; ni na adulteri.

¹² Nu si talë tubi na'a guës'a'nëll tsé'li' të parë guëtsé'all stubi vultë, rúnëll duldë adulteri.

Jesús bë'në l dai' ra llguë'në
(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní guanú mënë zihani ra llguë'në parë guëdchi'bë guia'a më guëc rai'. Ra

shini gusë'dë më gudildi rai' naganú ra llguë'në.

¹⁴ Iurë guná më lla bë'në ra shini gusë'dë më, bëtë'ë më; guni'i më:

—Gulë bëtë'ë sí, guidë ra llguë'në lua. Adë guëcadi'i të lu ra ni'i, purquë ra mënë naná ziquë ra llguë'në tsuté rall catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁵ Guldía, sulë el quë naganë recibir Dios ziquë Rëy të guënbë'a më lë'ëll ziquë tubi llguë'në, sulë nguii ni guëbani'll catë na më rëy.

¹⁶ Iurní gudëdchi më ra llguë'në. Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu bë'në l dai' më lë'ë rall.

Tubi sultërë ricu
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Iurë ziagla'guë Jesús nezë, bidë guëllu'në tubi nguii lu më. Bëzullíbill lu më nu guna'bë di'dzëll:

—Mësë za'quë, ¿lla guna parë gapa vidë sin fin? gac salvara.

¹⁸ Guni'i më:

—¿Pëzielú rní'il lua naza'ca? purquë ni tubi adë chu naza'quë, sulë Dios.

¹⁹ Nanëll ra mandamientë: “Adë rguinidi'il sa'l; adë rquënúdi'il tse'lë sa'l; adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadí'dzëdi'il bishi; adë guësiguëdi'il mënë, nu bëzu'bë diaguë shti'dzë shtëdëll nu shní'al”.

²⁰ Nguii ni guni'i:

—Mësë, bëna cumplir grë ra mandamientë rë' dizdë nabí'cha,

²¹ Jesús guná lull; nalë gac shtu'u më lë'ëll. Guni'i më:

—Tubi cusë runë faltë; bëtuu' grë cusë nanápëll; bëtë'ë dumí ca'a ra prubi; iurní gápëll tesurë lu gube'e. Nu gude'e naldë na; bë'në renunci propi deseo shtë'nëll të guëlua'a nadispuëstë sac zil por na.

²² Iurë bini nguii ni di'dzë shtë më, riá ldú'ull; zëagzëll tristë purquë nápëll tubi shtaci ru'bë.

²³ Guná më lu ra nazuga'a alreduerë lë'ë më; repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Nalë naganë tubi nanápë zihani dumí gúnëll recibir Dios ziquë Rëy.

²⁴ Ra shini gusë'dë më bëtëzëguë' ldu'u rai' por di'dzë shtë më. Jesús guni'i lu rai':

—Lë'ë të ziquë llguë'në, blac naganë gunë ra ricu recibir Dios ziquë Rëy, ra nguiu narunë confiar dumí.

²⁵ Más sencigi tsuté tubi camellë ichi iagullë quë tubi ricu tsutëll catë rnibë'a Dios.

²⁶ Iurní más guasé ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chúllëti'i gac salvar? ¿Chull gapë vidë sin fin?

²⁷ Jesús guná lu grë rai'; guni'i më:

—Adë gúnëdi'i nguiu gan gunë salvar lé'i' perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁸ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Guná, lë'ë na'a bësa'në na'a grëtë' cusë parë ze'dë naldë na'a lé'ël.

²⁹ Guni'i Jesús:

—Guldía, el quë nabësa'në lídchi', béchi', záni', shtádi' u shní'ai', u tsé'li', u shíni', u guiu'u lachi shténi'; guësánëll ra cusë ni purquë rac shtú'ull diza'quë shtëna, niétiquë guénítidi'll.

³⁰ Gúnëll recibir zihani cusë más iurne' hashtë tubi gahiu'a vueltë más lídchi', béchi', záni', shní'ai', shíni', shláchi'. Nu gunë mënë cuntrë nguiu ni perë despuësë guëbánil lu gube'e tubi vidë sin fin.

³¹ Zihani mënë nalasac iurne' delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás lasac lu Dios.

Stubi vueltë guni'i Jesús gátí'

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Nianá ziazú rai' nezë Jerusalén, ziazú më delantë lu ra shini gusë'dë më. Nalë guasé ldu'u rai' nu ra nacanaldë tëchi më, bëdzëbë rall. Iurní lë'ë më bia'a lë'ë ra shini gusë'dë më tubi cu'; guzubëlu guni'i më lu rai' ra cusë nangunënu mënë lé'i'.

³³ Guni'i më:

—Zia hia'a Jerusalén catë gunë ra mënë cuntrë na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Ndë gac entregara guia'a ra jëfë shtë ra bëshuzi nu lu ra mësë shtë lëy. Gunë rall condenar na lu galguti. Gunë rall intriegu na lu guia'a mënë de stubi naciuni.

³⁴ Gunë rall burnë de na; guëchi'bë shënë rall lua nu guëquë'ë hiaguë rall na nu quini

rall na, perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tégulë.

Guna'bë Jacobo nu Juan tubi favurë

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Iurní Juan nu Jacobo, shini Zebedeo, bëdchini rai' lu Jesús. Guni'i rai':

—Mësë, rac shtu'u na'a gúnëll tubi favurë naguëna'bë na'a lul.

³⁶ Guni'i më lu rai':

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³⁷ Guni'i rai':

—Rac shtu'u na'a guënë'el permisi iurë guënbë'al ziquë Rëy, subënu na'a lé'ël, tubi de lë'ë na'a ladë ldi, stubi de lë'ë na'a ladë rubësë.

³⁸ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Adë guënëdi'i të lo quë narna'bë të lua. Gulë guni'i lua, ¿zëzac zi të ziquë na? ¿Zac tédë të cusë durë natëda?

³⁹ Bëquebi rai':

—Zac na'a.

Jesús guni'i:

—Guldí të. Gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të el mizme vasë shtë sufrimientë

⁴⁰ perë parë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi, stubi ladë rubësë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí subë të ndë. Dios bë'në preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

⁴¹ Iurë bini chi'i shini gusë'dë më lo quë naguna'bë Jacobo nu Juan, bëldënu rai' Jacobo nu Juan.

⁴² Jesús guná'bëi lë'ë rai', nu guni'i më:

—Lë'ë të nanë të ra jëfë shtë naciuni nanádi'i më israelitë, nalë rzac zi rall mënë nu rdchi'bë rall lëy naná dushë

⁴³ perë adë gáquëdi'i zni entrë lë'ë të. Si talë rac shtú'ul gáquël më ru'bë lu sa'l, napë quë gúnëll sirvë los de más sa'l.

⁴⁴ Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquël mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquël muzë shtë grë rai'.

⁴⁵ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zéldëdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë prëci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús tubi ciegu nalë Bartimeo

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Iurní bēdchini Jesús con ra shini gusē'dē mē guē'dchi Jericó. Iurē hia na raí' parē guēru'u raí' guē'dchi, zianaldē cantidá mēnē lē'ē raí'. Tubi ciegu nalē Bartimeo naná shini Timeo, zúbēll lu nezē. Cagná'bēll gu'nē.

⁴⁷ Bini Bartimeo ze'dē Jesús mē Nazaret; iurní fuertē guni'ill:

—Jesús llēbni David, bēga'a ldú'ul na.

⁴⁸ Zihani mēnē guni'i rall guēc Bartimeo tē guēc dchill perē lē'ēll másru'u fuertē guni'ill:

—Llēbni David, bēga'a ldú'ul na.

⁴⁹ Iurní Jesús guzudchí; guni'i mē:

—Gulē guaglli'i ciegu rē'.

Guna'bē raí' lē'ē ciegu nu guni'i raí':

—Bēquitē ldú'ul. Guasuldí; cagna'bē Jesús lē'ēll.

⁵⁰ Iurní bēru'ldē Bartimeo shabē guítsēll nu bēchēsēll. Guagllú'nēll lu mē.

⁵¹ Jesús guni'i lull:

—¿Pē rac shtú'ul guna?

Bartimeo guni'i:

—Mēsē, rac shtua'a guēnahia ziquē antsē.

⁵² Jesús repi:

—Bēagzē, hia bēáquēll purquē rialdí ldú'ul na.

Bēac nguiu ni nu guanáldēll lē'ē mē.

11

*Guaté Jesús Jerusalén ziquē Rēy
(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)*

¹ Iurní ziaqdchini raí' guē'dchi Jerusalén guēlla' ra guē'dchi Betfagé nu Betania. Bēdchini raí' rua' dani shtē Olivos nanaquē frentē parē Jerusalén. Iurní Jesús bēshē'ldi' chupē shini gusē'dē mē.

² Guni'i mē:

—Gulē tsa guē'dchi nanaquē delantē. Nga'li guēdzēll tē tubi burrē; quēdú ma rua' nezē. Lē'ē burrē ni la'di chu quíbdē'i tēchi ma. Gulē bēsha'quē ma nu gulē tē'enú ma ndē'ē.

³ Si talē guēna'bē di'dzē mēnē pē gunē tē burrē, gulē guni'i lull de quē lē'ē mēsē shtēnē tē rquí'ni' lē'ē ma, nu lueguē guēshē'ldi' lē'ē ma.

⁴ Iurní zia'a ra shini gusē'dē mē; bēdia'guēllú raí' lē'ē ma naquēdú rua' nezē. Bēsha'quē raí' lē'ē ma.

⁵ Bēldá mēnē nazú nga'li guni'i rall:

—¿Pē quēhunē tē? ¿Pēzielú bēsha'quē tē burrē rē'?

⁶ Repi raí' ziquē guni'i Jesús lu raí'. Iurní bēsa'nē mēnē parē bia'a raí' burrē.

⁷ Bēdchini raí' lu Jesús, nu bēdchi'bē raí' shabē raí' tēchi burrē tē gudchibē Jesús tēchi ma.

⁸ Zihani mēnē gudishi shabē rall lu nezē catē ze'dē Jesús. Stubi shcua'a mēnē bēldietē rall ndiaguē shtē hiaguē. Gudishi rallin lu nezē.

⁹ Iurní mēnē naze'dē delantē nu ra naze'dē trasē nalē fuertē guni'i rall:

—Gunē mē salvar. Benditē el quē naze'dē guēdchini por partē shtē mē.

¹⁰ Bē'nē ldai' Dios lē'ē Rēy naze'dē; súbēll lu trunē shtē David, shtadē guēllú hia'a. Llēru'bē na pudērē shtē Dios nacabezē gube'e. Gunē mē salvar.

¹¹ Guaté Jesús Jerusalén. Lueguē guaté mē iádu'u ru'bē; guná mē grē ladē, iurní bēru'u mē; zia'a mē Betania con ra shini gusē'dē mē purquē hia guadze'.

Hiaguē nadē rgúdi'i nashi

(Mt. 21.18-19)

¹² Stubi dzē bēru'u raí' Betania. Iurē ziazú mē nezē, bēldia'nē mē; guná mē zitu tubi hiaguē bēlda'u nanapē ndiaguē.

¹³ Guagná mē si talē naquē nashi lu hiaguē, gau mē. Adē bēdzēllēdi'i mē nashi; purē ndiaguē naquē lu hiaguē purquē nádi'i shtimpē nashi.

¹⁴ Iurní guni'i mē lu hiaguē:

—Nunquē jamás adē chu gáudi'i nashi shtēnēll.

Bini ra shini gusē'dē mē lo quē naguni'i mē lu hiaguē.

*Bēsēllu'nē Jesús ra nacagtuu' la'ni iádu'u
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)*

¹⁵ Bēdchini raí' Jerusalén. Guaté mē la'ni iádu'u ru'bē. Guzubēllú bēsēllu'nē mē ra naquēgtuu' nu ra naquēgzi'i la'ni iádu'u. Bērē'shē mē mellē shtē ra nacagchili dumí. Bērē'shē mē ra iagshili shtē ra nacagtuu' palumē.

16 Gunibë'a më ni tubi chu gua'a trashtë la'ni iádu'u.

17 Bëlua'a më ra mënë; guní'i':

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë: "Iádu'u shtëna na parë gunë mieti orar lu Dios"; perë lë'ë të bënë të cambi iádu'u ziquë cuevë shtë nguba'në.

18 Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy bini rall shti'dzë më. Bëdzëbë rall lë'ë më purquë grëtë' mënë guasé ldu'u rall enseñansë shtë më. Por ni gudili ra contrari shtë më mudë parë quini rall lë'ë më.

19 Iurë bédchini gue'lë, Jesús con ra shini gusé'dëi' bër'u' rai' ciudá Jerusalén.

Gubidchi hiaguë bëlda'u

(Mt. 21.20-22)

20 Stubi dzë rsili gudëdë rai' catë zubë hiaguë bëlda'u. Guná rai' gubidchin hashtë shlu'chin.

21 Iurní Pedro bëagná ldu'i shti'dzë më; guni'i Pedro:

—Mësë guná, lë'ë hiaguë naguludel lë'in gubidchi.

22 Guni'i më:

—Gulë tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios.

23 Guldía rnia'a lu të, cualquier nguii narni'i lu dani rë': "Guabsú ndë'ë nu tsal la'ni nisëdu'u", si talë adë rzadí'i ldu'u nguii ni, si talë tsaldí ldu'ull, gunë më lo quë naguní'ill.

24 Por ni rnia'a lu të, grëtë' lo quë narná'bëi lu Dios, gulë tsaldí ldu'u të gunë të recibirin, iurní guëne'e mëhin.

25 Iurë cagná'bëi lu Dios, bënë perdunë contrari shtënëi, iurní Shtádëi naquëbezë gube'e gúni' perdunë duldë shtënëi. [

26 En cambi si talë adë nédí'il gúnëi perdunë sa'l, tampuquë gunë Dios perdunë lë'ëi.]

Pudërë nanapë Jesús

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Bëagrí rai' Jerusalén stubi vultë. Guaté më iádu'u ru'bë. Iurní bédchini ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy con ra më gushë shtë guë'dchi. Bédchini rall lu Jesús.

28 Guna'bë di'dzë rall:

—¿Chu shtë permisi rúnëi cusë rë'? ¿Chu bëshë'ldë lë'ëi?

29 Jesús bëquebi:

—Nu na guëna'bë di'dza lu të. Gulë guni'i lua, iurní guënia'a lu të chu bënë'e permisi parë guna ra cusë.

30 ¿Chu bëshë'ldë Juan Bautista parë guëchu'bë nísí', Dios u mënë? Gulë guni'i chu bédë'ë permisi lë'ëi.

31 Guzublú guna'bë di'dzë lu sa' rall. Guni'i rall:

—Si talë guëni'i hia'a lu Jesús de quë Dios bëshë'ldë Juan, iurní guëna'bë di'dzë Jesús lu hia'a: "¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'?"

32 Ni mudë guëni'i hia'a lu Jesús: "Ra mënë bëshë'ldë lë'ë Juan".

Zni cagni'i rall purquë bédzëbë rall ra mënë. Casi grë mënë gualdí ldu'u rall de quë Dios bëshë'ldë Juan të guëni'i' shti'dzë më.

33 Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Rdë'ëdi'i na'a cuendë chu bëshë'ldë lë'ë Juan.

Jesús guni'i lu rall:

—Nu na adë guëquëbidia'a lu të chu bëshë'ldë na parë runa ra cusë rë'.

12

Comparaciuni shtë muzë mal

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Guzublú Jesús cagni'i më por comparaciuni; guni'i më:

—Tubi nguii bëcabní zihani hiaguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu' alreduerë. Bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë; nu bëntsá'ull tubi hiu'u guia'a parë quëhapë muzë ra hiaguë.

'Nu bédë'ë nguii ni guiu'u parë traba-jadurë gunë rall dchi'ni mëdi. Iurní ziá'all zitu.

2 Iurë bëga'a tiempë shtë cusechë, lë'ë lamë bëshé'ldi' tubi muzë; tsagca'a muzë lo quë narunë tucarë lamë.

3 Perë ra nabëca'a guiu'u guna'zi rall lë'ë muzë; bédë'ë rall galné lë'ë muzë, nu bësëllu'në rall lë'ë muzë sin adë pë bédë'ëdi'i rall niua'a muzë.

4 Iurní lamë bëshé'ldëi stubi muzë; bënë ra nguii ridë guëc muzë. Guni'i rall didzabë guëc muzë.

5 Lë'ë lamë bëshé'ldëi stubi muzë. Muzë ni gudini ra nguii. Bëshë'ldë lamë más

zihani muzë. Bëldá rai' gudini rall lë'ë rai'. Sëbëldá ra muzë bédë'ë rall galné.

⁶ 'Lamë ni nápell tubsë shínill. Nalé rac shtu'u lamë shíni'. Bëshe'ldë lamë shíni' lu ra nguiu; guni'i lamë: "Gapë rall rëspëti lu shinia".

⁷ Perë ra nabëca'a guiu'u guni'i lu sa' rall: "Guná, ndë'ë lga'në lamë naguëca'a herenci shtë lamë. Cha guédínia'a lë'ëll nu grë herenci guëa'në parë lë'ë hia'a."

⁸ Guna'zi rall shini lamë; gudini rall lë'ëll nu bëru'ldë rall lë'ëll fuërë de lugar ni.

⁹ Iurní guna'bë di'dzë Jesús:

—¿Pë gunë lamë con ra muzë mal? Guidë lamë catë zu hiaguë uvë të quini lamë ra muzë mal, nu guëdë'ë lamë hiaguë uvë parë stubi mënë.

¹⁰ ¿Pëllë bíldidi'i të Sagradas Escrituras narni'i?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë, guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u.

¹¹ Zni bë'në më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Guná hia'a pudërë shtë më; nalé nasa'a nahin.

¹² Iurní ra contrari shtë Jesús gudili rall mudë parë guëna'zi rall lë'ë Jesús. Bien guc bë'a rall Jesús guni'i comparaciuni rë' cuntrë lë'ë rall. Niétiquë adë pë bë'nëdi'i rall cuntrë lë'ë më purquë bëdzëbë rall los de más mënë. Bësa'në rall lë'ë më; zëagzé rall.

Guni'i Jesús: "Gulë quilli impuestë"

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Ra contrari shtë Jesús bëshe'ldë rall bëldá fariseo, nu bëldá shmënë Herodes parë guësiguë rall lë'ë më. Guc shtu'u rall niani'i më tubi cusë mal të guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më.

¹⁴ Guna'bë di'dzë rall lu më:

—Mësë, nanë na'a rluá'al purë verdá. Rúnël tratë igual ra mënë humildë nu ra mënë narnibë'a. Quëgluá'al lla tsuté mënë shnezë Dios. Guni'i lu na'a iurne', según lëy ¿pë na bien guédíllia'a impuestë lu rëy César u guédíllidi'ia'a impuestë?

¹⁵ Guc bë'a Jesús na rall mënë falsë. Guni'i më lu rall:

—¿Pëzielú ze'dë guësiguë të na? Gulë bëlua'a tubi dumí të guënahia luhin.

¹⁶ Guagli'i rall tubi monedë; iurní guni'i më:

—¿Chu lë nu chu lu naquë lu dumí?

Guni'i rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

¹⁷ Bëquebi më:

—Gulë bédë'ë naca'a César lo quë naná shtë César, nu gulë bédë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

Guasé ldu'u rall shti'dzë më.

Jesús guni'i tsashtë ra tégulë

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Iurní bédchini bëldá saduceos lu Jesús. Ra saduceos rni'i rall adë tsashtëdi'i ra tégulë ladi ra tégulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

¹⁹ —Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tégulë napë quë cá'all tse'lë tégulë; gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁰ Guc gadchi bëchi. Primërë nguiu bëtsé'all perë gútill sin ni tubi shíni'.

²¹ Segundë bëchi tégulë cuá'all lë'ë viudë perë gútill sin ni tubi shíni'. Tecërë lo mizmé cuá'all tse'lë tégulë perë gútill sin ni tubi shíni'.

²² Guëzá bëchi tégulë cua'a rall lë'ë na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'. Despuësë lë'ë na'a ni gúti'.

²³ Iurë tsashtë ra tégulë, ¿chu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁴ Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasédi'i të Sagradas Escrituras nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios.

²⁵ Iurë ra tégulë tsashtë rai', adë guëtsé'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsé'a shini rai'. Na rai' ziquë ra ianglë nacabezë gube'e.

²⁶ Perë si talë cagna'bë di'dzë të si talë ra tégulë tsashtë rai' stubi, gulë bédë'ë cuendë lo quë nabëquë'ë Moisés la'ni histori shtë hiaguë narëuldë. ¿Pëllë adë bíldidi'i të histori ni? Bëquë'ë Moisés de quë Dios guni'i' lúhi': "Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nahia Dios shtë Jacob".

²⁷ Pues grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Lë'ë të saduceos, riasédi'i të shti'dzë Dios; zihani vësë rganë të.

*Mandamientë namás lasac
(Mt. 22.34-40)*

²⁸ Tubi mësë narlua'a lëy guabí'guëll lu Jesús. Bínill la quëdildi di'dzë ra sa'll nu bínill de quë Jesús bëquëbi' bien lu rall. Guni'i mësë ni lu Jesús:

—Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

²⁹ Guni'i më lull:

—Mandamientë namás lasac rni'i: “Gulë bëquë diaguë, lë'ë të mënë israelitë; Dios Shtáda'a tubsë na më.

³⁰ Gulë guc shtu'u lë'ë më con guëdubinú ldú'ul, nu guëdubi almë shténël, nu con guëdubi fuersë shténël”. Ni na mandamientë namás lasac.

³¹ Segundë mandamientë rni'i: “Gulë guc shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizmë lé'ël”. Nídi'i stubi mandamientë namás lasac quë mandamientë rë'.

³² Lë'ë mësë repi:

—Mësë, guldí shtí'dzël. Verdá na tubsë Dios; nídi'i chu stubi.

³³ Nu napë quë gac shtú'ul lë'ë më con guëdubinú ldú'ul nu con almë shténël, nu con fuersë shténël. Nu zac napë quë gac shtú'ul sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lé'ël. Ra cusë ni más lasac quë gunë nguiu ofrecërë lu Dios tubi ma u stubi cusë narie'qui lu bëcu'guë.

³⁴ Iurë bini Jesús de quë nguiu rë' guní'ill bien, guni'i më lull:

—Du'pë runë faltë të guëribë'a Dios lé'ël të gápël vidë sin fin.

Iurní adë chu nápëdi'i valurë niana'bë di'dzë lu më.

*Guna'bë di'dzë Jesús lu ra mënë chu na
shtadë Cristo
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)*

³⁵ Iurë caglua'a Jesús la'ni iádu'u ru'bë, guni'i më:

—¿Pëguëa' rni'i ra mësë shtë lëy de quë Cristo na shini David?

³⁶ Mizmë David bëquë'ë por pudërë shtë Espíritu Santo di'dzë rë':

Dadë Dios guni'i lu Shtada narnibë'a:

“Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shténël të guëzu'bë diaguë rall shtí'dzël”.

³⁷ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë David rni'i' Cristo na Dadë narnibë'a lë'ë David?

Ra mënë zihani bini rall shtí'dzë më; bëuu' ldu'u rall nacagni'i më.

*Jesús gudildi ra fariseo nu mësë shtë lëy
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ Quëglua'a më ra mënë; guni'i më:

—Gulë gapë cuidadë ra mësë narlua'a lëy. Rëuu' ldu'u rall gacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti lu nezë.

³⁹ Rguili rall lugar mejurë la'ni iádu'u; rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu mellë.

⁴⁰ Perë rdchisú rall lidchi ra viudë nu parë guësiguë rall mënë, quëhunë rall oraciuni llëduni. Lë'ë rall gunë rall recibir más cashtigu dushë.

*Tubi gu'në nabëdë'ë viudë prubi
(Lc. 21.1-4)*

⁴¹ Guzubë më la'ni iádu'u frentë catë rtia'a mënë ofrendë; guná më lu ra mënë nabëtia'a gu'në la'ni canciá. Zihani mënë ricu bëtia'a rall zihani dumí.

⁴² Iurní bëdchini tubi viudë prubi; bëtia'all chupë centavë la'ni canciá.

⁴³ Iurní Jesús guna'bë më ra shini gusë'dë më. Guni'i më lu rai':

—De verdá rnia'a, lë'ë viudë prubi rë' bëtia'all más quë grë mënë nabëdë'ë dumí

⁴⁴ purquë los de más rall bëtia'a rall dumí nabë'në subrë perë viudë rë' bëdë'ëll grëtë' nanápëll, grë nasí'ill parë gaull.

13

*Guni'i më cue iádu'u ru'bë
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ Nianá bëru'u më iádu'u, tubi shini gusë'dë më guni'i:

—Mësë, guná, blac chulë ra guë'ë ru'bë. Blac chulë hiu'u rë'.

² Jesús guni'i:

—¿Gu rna të lu guë'ë ru'bë shtë iádu'u? Adë guëá'nëdi'i ni tubi guë'ë nadchi'bë guëc sa'. Grëhin tsalú.

*Sëñi antsë tsalú guë'dchiliu
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)*

³ Guzubë më catë zu dani shtë Olivos nanaquë frentë nezë catë rlua'a iádu'u

ru'bë. Iurní Pedro nu Jacobo nu Juan nu Andrés guna'bë di'dzë rai' lu Jesús tubi cu':

⁴ —¿Guc gac ra cusë narní'il lu na'a? ¿Pë sëñi nanú de quë hia gac cumplirin?

⁵ Iurní guni'i Jesús:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu guësiguëdi'i lë'ël.

⁶ Zihani mënë guëca'a rall lëa; guëdchini rall nu guëni'i rall: “Nahia Cristo”. Guësigué rall zihani mënë.

⁷ 'Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gubiernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë gac cumplir perë runë faltë parë tsalú guë'dchiliu.

⁸ Tildi naciuni cuntrë stubi naciuni nu tildi guë'dchi cuntrë stubi guë'dchi. Guidë llu dushë zihani lugar. Guëdchini gubini dushë. Ni na principi shtë cusë durë naguër gac.

⁹ 'Gulë bënë preparar lë'ë të purquë gunë mënë intriegu lë'ë të lu ra gubiernë. Guëne'e mënë galné lë'ë të la'ni iádu'u. Guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë të lu gubiernë nu lu ra rëy purquë na të shmëna. Zni guëni'i të diza'quë lu ra më ru'bë; gac të testigu shtëna.

¹⁰ Antsë guëdchini fin shtë guëdchiliu, napë quë guërë'tsë diza'quë entrë grë ra naciuni.

¹¹ Iurná gua'a mënë lë'ë të lu gubiernë, adë rquëdi'nidi'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të. Gulë biadi'dzë lo quë narne'e Espíritu Santo lë'ë të iurní, purquë lédëdi'i lë'ë të guadi'dzë të sino Espíritu Santo quëadí'dzi' iurní.

¹² Tiempë ni ra nguui gunë rall intriegu bëchi rall parë gati bëchill. Nu ra shtadë llguë'në gunë rall cuntrë shínill. Ra llguë'në guëasë rall cuntrë ra shtádëll; gati shtádëll.

¹³ Guëldënú grë mënë lë'ë të purquë na të shmëna perë el quë nagac firmë lu shnezë Dios hashtë fin, nguui ni gac salvar.

¹⁴ 'Iurë guená të cusë mal tsuté iádu'u ru'bë, cusë ni gunin manchë iádu'u; zuhin catë nídi'i permisi. (Gulë tsasë ndë'ë el quë nagu'ldë di'dzë rë'.) Ra nananú Judea guëllu'në rall lu dani.

¹⁵ El quë nazuga'a guëc hiu'u adë guietëdi'll parë tsutëll la'ni hiu'u të guá'all pë shtëll sino guëllu'nëll.

¹⁶ Nu el quë nanú lachi adë guëabridi'll lídchill parë guá'all shábëll sino guëllu'nëll lu dani.

¹⁷ Prubi ra na'a nanua'a shíni' dzë ni, nu prubi ra narca'a me'dë.

¹⁸ Gulë bënë ruëguë lu Dios adë gaquin tiempë naldë.

¹⁹ La'ni ra dzë ni gunë mieti sufrir demasiadë, cusë durë naná lá'adi'i guná mënë dizdë principi shtë guë'dchiliu nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni.

²⁰ Si talë adë bé'nëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimientë, adë chu nádi'i gac salvar; perë por ra mënë nagudili Dios, gac menos ra dzë ni.

²¹ 'Si talë chu guëni'i lul: “Gulë guná, ndë'ë lë'ë Jesucristo”, u “Gulë tsagná; ndë lë'ë më nanú”, adë tsaldídi'i ldú'ul shti'dzëll.

²² Guëdchini ra naguëguguë ra mënë. Guëni'i rall na rall Cristo u tubi narní'i shti'dzë Dios nu gunë rall milagrë nu guëlua'a rall sëñi ru'bë të parë guësigué rall hashtë ra nagudili Dios si na posiblë.

²³ Por ni gulë guzú listë nu preparadë; hia gunia'a lu të ra di'dzë ni antsë gac cumplirin.

Nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëabri' stubi

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ 'Despuësë ra dzë shtë sufrimientë lë'ë ngubidzë guëcahi nu lë'ë mbehu adë guënë'edi'in llni.

²⁵ Ra mbelëgui'i ldaguë. Grëtë' fuerse shtë gube'e guëni'bin.

²⁶ Iurní guená mënë na, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia la'ni shcahi con llëru'bë pudërë nu llni.

²⁷ Iurní guëshe'lda ra ianglë parë guzia'a rai' guëdubi guë'dchiliu. Guëtëá rai' ra shmënë Dios, ra nagudili më. Guëdchini rall de guëdubi ladë shtë guë'dchiliu nu dizdë más zitu.

²⁸ 'Gulë tsasë comparaciuni shtë hiaguë bëlda'u. Iurë lë'ë ndiaguë rënë rru'u, rdë'ë të cuendë hia mërë guëdchini tiempë na'i.

²⁹ Zni iurë guëná të quëhac grë ra cusë rë', gulë tsasë hia mërë guëdchinia.

³⁰ Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati mënë naquëreldë lu guë'dchiliu dzë ni.

³¹ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³² 'Perë dzë nu iurë, ni tubi adë chu rac bé'adi'i, ni por mizme ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios; sulamëntë Dios, Shtada, rac bé'ai' dzë shtë fin.

³³ 'Gulë guzú listë; gulë gac nasini purquë lë'ë të adë rac bé'adi'i të dzë shtë fin.

³⁴ Nahin ziquë tubi nguii nazia'a zitu. Bësëá'nëll lídchill nu bédë'ëll dchi'ni ca'a muzë, cadë tubi rall con shchí'ni'. Nu gunibë'a nguii ni lu portërë sull listë guëdubi tiempë.

³⁵ Rnia'a lu të, gulë guzú listë; adë rdë'edi'i të cuendë gac guëdchini lamë. Ze'dë guëdchíni' iurë gue'lë u guërludë gue'lë u rquë tsunë cahi u hashtë rsili.

³⁶ Gulë guzú listë, no sea guëdchini më de repëntë nu lë'ël nagá'sil.

³⁷ Lo quë nacagnia'a lu të, rnia'a lu grë mënë; gulë guzú listë.

14

Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Chupë dzë antsë bédchini laní Pascu nu laní iurë gudáu mënë guetështildi sin levadurë, ra principal bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy, caguili rall mudë parë guëna'zi rall lë'ë më prësi sin quë adë chu gac bé'adi'i, nu quini rall lë'ë më.

² Guni'i rall:

—Lëdë la'ni dzédi'i laní gaquin të adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a bëtia'a sëiti nashi guëc Jesús

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Guzac Jesús nanú Betania; iurë nanú më lidchi Simón el quë naguc llu'u galguidzë naru'dzë ládi', guzubë më lu mellë. Iurní bédchini tubi na'a; nuá'all tubi bëtëi nanactsa'u de guë'ë alabastro. Gadzë bëtëi ni con perfumë shtë nardë purë. Lasaquin

zihani dumí. Bëldë na'a bëtëi nu bëtia'all perfumë guëc më.

⁴ Bëldá mënë bëldënú rall na'a ni; guni'i lu sa' rall:

—¿Pëguëa' bënë na'a rë' desperdici perfumë guëc më?

⁵ purquë bien niatuu' na'a perfumë por más de tsunë gahiu'a bëllë nu niadë'ëll dumí ca'a ra prubi.

Gudildi rall na'a.

⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Zuzú na'a. ¿Pëzielú cagni'i të cuntrë lë'ëll? Bënëll tubi cusë za'quë.

⁷ Siemprë nanú ra prubi entrë lë'ë të, nu cualquier dzë rac guëdë'ë të lo quë narac shtu'u të ca'a prubi, perë na adë guëquëreldënúdia'a lë'ë të llëduni tiempë.

⁸ Na'a ni bënë'ni' zni mientras nabania ndë'ë. Bëtia'all perfumë shcuerpa antsë gatia nu guëga'cha.

⁹ Guldía narnia'a lu të, ancalë catë guadi'dzë mënë diza'quë guëdubi guë'dchiliu, lo quë nabënë na'a rë' guini mënë. Guëagná ldu'u rall lo quë nabënënú na'a na.

Bënë Judas prometer gúnëll intriegu Jesús

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Iurní Judas Iscariote tubi naná chi'bë chupë shini gusë'dë më, ziá'all lu ra principal bëshuzi të gúnëll tratë nu gúnëll intriegu Jesús guia'a rall.

¹¹ Iurë bini rall shti'dzë Judas, nalë bëquitë ldu'u rall nu bënë rall prometer guëdë'ë rall dumí. Dizdë iurní gudili Judas mudë parë gúnëll intriegu lë'ë më.

La Santa Cena

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² Iurní bédchini primërë dzë shtë laní; gudáu mënë guetështildi sin levadurë. Mizmë dzë ni bënë tucarë quini mënë tubi lli'li shtë Pascu. Ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu më:

—¿Ca lu rac shtú'ul guëdë'në na'a preparar shtse shtë Pascu guëdáuha'a?

¹³ Bëshe'ldë më chupë shini gusë'dë më; guni'i më:

—Gulë tsa guë'dchi. Guëdza'guëlu të tubi nguui nanua'a tubi rëë' nisë. Gulë guanaldë lë'ëll.

¹⁴ Catë tsutëll, gulë guni'i lu nashtë hui'u: "Mësë shtë na'a cagna'bë d'í'dzi' lul, ¿ca lu guënë'el tubi cuartë parë guëdáu shtë na'a shtë Pascu?"

¹⁵ Iurní guëluá'all tubi cuartë ru'bë guia'a segundë pisë; listë nahin. Gulë bënë preparar laní ndë.

¹⁶ Ra shini gusë'dë më zia'a rai' guë'dchi. Bëdza'guëlu rai' lë'ë nguui nanua'a nisë, ecsactë ziquë guni'i më lu rai'. Ndë bënë rai' preparar shtë shtë laní.

¹⁷ Iurë bédchini gue'lë, bédchini më con ra chi'bë chupë shini gusë'dë më catë nanú tubi cuartë.

¹⁸ Iurë quëháu rai', guni'i më:

—Guldía cagnia'a lu të, tubi entrë de lë'ë të guëru'u tubi nagunë intriegu na lu galguti. Quëhaunú nguui ni na.

¹⁹ Guzublú gulaguë tristë la'ni ldu'u rai'; guni'i rai' lu më tubi por tubi:

—Dadë, ¿ni mudë guna intriegu lë'ël?

²⁰ Repi Jesús:

—Nguui ni na tubi de chi'bë chupë shini gusë'da. Quëgtiá'all guetështildi la'ni platë con na; gúnëll intriegu na lu galguti.

²¹ Gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras de na, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, perë prubi nguui el quë nagunë intriegu na lu galguti. Mejurë adë niálëdi'i nguui ni.

²² Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai', guna'zi më guetështildi nu bédë'ë më graci. Bëshullë më guetështildi; bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Guni'i më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcuropa.

²³ Nu zac guna'zi më copë shtë vini; bédë'ë më graci nu bédë'ë më lë'ë copë cua'a ra shini gusë'dë më. Bii' rai' lë'ë vini.

²⁴ Guni'i më lu rai':

—Ndë'ë na rënë shtëna naná sègi parë tubi tëtë cubi entrë Dios nu ra mënë. Guëllë'ë rënë shtëna parë gac salvar zihani mënë.

²⁵ Guldía rnia'a lu të, hiadë guëabridi'i gua' vini con lë'ë të hashtë dzë naná quëbezënúa lë'ë të catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

Guni'i Jesús lu Pedro gúnëll negar lë'ë më (Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ Despuësë bi'ldi rai' tubi cantë, iurní bëru'u rai'; zia'a rai' dani shtë Olivos.

²⁷ Guni'i më lu rai':

—Grëtë' të guës'a'në të na; zni rni'i ra Sagradas Escrituras: "Tsatinia lë'ë vëquërë nu ra lli'li guërë'tsë ra".

²⁸ Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tégulë, quibë'lúa lu të hashtë Galilea.

²⁹ Iurní guni'i Pedro:

—Aunque nilë grëtë' mënë guës'a'në rall lë'ël, perë na jamás guës'a'nëdia'a lë'ël.

³⁰ Jesús guni'i lu Pedro:

—Guldía, mizme gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëllidchi, lë'ël gúnëll negar na tsunë vësë.

³¹ Perë fuertë guni'i Pedro:

—Masiá quini ra mënë na, adë gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai' lo mizme.

Jesús zia'a Getsemaní të guadi'dzënúhi' Dios

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² Bédchininú më ra shini gusë'dë më lugar nalë Getsemaní. Guni'i më lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras guadi'dzënúa Dios, Shtada.

³³ Bia'a Jesús Pedro, Juan, nu Jacobo. Guzublú riá ldu'u më demasiadë. Bënë më sufrir.

³⁴ Guni'i më lu rai':

—Gulë cuezë ndë'ë; gulë cue nasini. Nalë tristë shtë galguti nanú la'ni ldua'a; mërë gatia.

³⁵ Zia'a më stu'pë delantë; bëzullibi më; bënë më orar; guná'bëi' Shtádi' si talë naposiblë guelá Dios lë'i' lu sufrimientë naná rdëdë ldu'u më.

³⁶ Guni'i më lu Dios:

—Dadë, cagna'ba lul; nápël pudërë gúnëll grë cusë. Bëlá na lu sufrimientë rë', perë adë gáquëdi'in según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtënël.

³⁷ Iurní bëabré më catë cabezë Pedro, Juan, nu Jacobo. Bëdzëlë më lë'ë rai' naga'si rai'. Guni'i më guëc Pedro:

—Moni, ¿pë adë gáquëdi'i guëru'u mbëca'ldë lul tubi iurë?

³⁸ Gulë cue nasini; gulë guna'bë lu Dios të adë guësiguëdi'i Satanás lë'e të. Ldu'u të rni'i, nia, perë shcuerpë të adë nidi'i fuersë.

³⁹ Stubi vueltë zia'a më; biadi'dzënuhi' Dios. Guni'i më mizme di'dzë ziquë antsë.

⁴⁰ Bëabrí më; bëdzëlë më lë'e shini gusë'dë më, naga'si rai' tantë mbëca'ldë lu rai'. Adë bëdzëlëdi'i rai' niani'i rai' lu më.

⁴¹ Gua më; bëabrí më stubi; guni'i më:
—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa descansë. Hia lë'e iurë bëga'a; nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu gac intriegu guia'a ra nanapë duldë.

⁴² Gulë guashtë; gulë cha purquë ze'dë bi'guë el quë nagunë intriegu na.

Guna'zi mënë Jesús prësi

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ Nianá cagni'i Jesús, bëdchini Judas naná tubi de chi'bë chupë shini gusë'dë më; bëdchininull zihani mënë nanua'a hi-aguë nu spadë. Ze'dë rall partë shtë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy nu ra mëgulë narnibë'a entrë lë'e rall. Bëshe'ldë rall mënë zihani ni.

⁴⁴ Judas, lë'e traïdor, bëdë'ëll tubi sëni antsë; guni'ill lu rall:

—El quë naguna saludar, tsagruahia lë'ëll; gulë guna'zi lë'ëll; gulë bia'a lë'ëll prësi.

⁴⁵ Iurë guabi'guë Judas lu më, lueguë guni'ill:

—Mësë.

Bëtsagrua'll lë'e më.

⁴⁶ Iurní guna'zi mënë lë'e më të gua'a rall lë'e më prësi.

⁴⁷ Tubi nazuga'a ndë, gulull spadë shtë'ëll. Bëchúguëll tubi diaguë muzë shtë principal bëshuzi.

⁴⁸ Iurní guni'i Jesús lu ra mënë:

—¿Pëzielú bëdchini të con spadë nu hi-aguë parë ze'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në?

⁴⁹ Dzë con dzë zugá'ahia con lë'e të iádu'u ru'bë perë adë guná'zidi'i të na iurní. Perë ndë'e quëhac parë gac cumplir ra Sagradas Escrituras.

⁵⁰ Iurní grë ra shini gusë'dë më bësà'në rai' lë'e më. Bëllu'në rai'.

Sultërë naziagllu'në

⁵¹ Tubi sultërë guanaldë lë'e më. Nacull tubsë lari sabë. Guna'zi mënë lë'ëll

⁵² perë bësëá'nëll lari guia'a ra mënë; gaíchill bëllú'nëll.

Bëdchi'bë mënë demandë cuntrë Jesús

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Bia'a rall lë'e Jesús lu principal bëshuzi. Ndë bëdëá grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy nu ra mëgulë narunë juzguë.

⁵⁴ Guanaldë Pedro dizdë zitu; guatëhi' lidchi bëshuzi principal. Guzubënuhi' ra soliar. Cagtsë'ë rall rua' gui'i.

⁵⁵ Iurní ra principal bëshuzi nu ra jushtici narunë juzguë, gudili rall tubi testigu cuntrë Jesús. Rac shtu'u rall quini rall lë'e më perë adë bëdzëlëdi'i rall testigu cuntrë lë'e më.

⁵⁶ Zihani mënë bënë rall testificar cuntrë lë'e më perë adë na igual di'dzë shtë rall.

⁵⁷ Por fin guasuldí bëldá mënë falsë naguni'i:

⁵⁸ —Bini na'a Jesús guni'i: “Guëchilia iádu'u ru'bë naná bëntsa'u nguiu, nu entrë tsunë dzë guntsa'ua stubi nanadë bëntsa'u nguiu”.

⁵⁹ Di'dzë naná rni'i ra testigu, adë rgá'adi'in purquë nádi'in igual.

⁶⁰ Iurní lë'e bëshuzi principal guasuldí nu guna'bë di'dzëll lu më:

—¿Pëzielú adë rquëbidi'il lu ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'ël?

⁶¹ Perë lë'e më dchisë na më; adë pë guni'i më. Iurní lë'e jëfë shtë bëshuzi bëabrí guna'bë di'dzëll:

—¿Pë lë'ël nal Cristo, shini Dios, lúniquë narunë tucarë gunë mieti adorar?

⁶² Jesús guni'i:

—Nahia Cristo nu guená të lua, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guená të na; cueza ladë ldi shtë Dios Pudërusë, nu guená të iurë guëabria con pudërë la'ni shchahi shtë gube'e.

⁶³ Lë'e jëfë shtë bëshuzi nalé bëldëll nu bëché'zëll shábëll tantë llanë gulaguë guëquëll. Guni'ill:

—¿Pë guëdë'na'a másru'u testigu?

⁶⁴ Hia bini të di'dzë dzabë naguni'i nguiu rë' cuntrë Dios. ¿Pë rni'i të iurne'?

Grë ra mënë guni'i runë tucarë gati Jesús.

⁶⁵ Iurní beldá rall guzublú bëchi'bë shënë rall lu më. Bëta'u rall lu më. Bëdë'e rall galné guëc më nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Chu bëne'e galné lë'ël?

Ra soliar bëdë'e rall galné lë'e më.

Bë'në Pedro negar lë'e Jesús

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Zuga'a Pedro guetë rualdëa' shtë lid-chi bëshuzi. Bëdchini tubi criadë shtë bëshuzi principal.

⁶⁷ Gunall lu Pedro naná cagtsë'e rua' gui'i. Iurní gubí'all lu Pedro nu guní'ill:

—Lë'ël zuga'anul Jesús më Nazaret.

⁶⁸ Perë Pedro bë'nëll negar; guní'ill:

—Guënëdia'a lë'e nguiu; adë rac bë'ahia pë cagní'ill.

Bëru'u Pedro fuërë rua' nezë. Bëllidchí gay.

⁶⁹ Stubi vueltë gubi'a criadë ni lu Pedro nu guní'ill lu ra mënë nazuga'a ndë:

—Nguiu ni'i nall shmënë Jesús.

⁷⁰ Pedro bëabrí bë'në negar; guní'i lo mizme. Gudëdë du'pë tiempë, iurní ra nazuga'a nga'li guni'i rall lu Pedro:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë nu nal më Galilea; ruadí'dzël ziquë ra mënë ni.

⁷¹ Iurní Pedro bë'në jurar. Guní'i:

—Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadí'dza verdá. Runguë bë'adia'a nguiu ni el quë narni'i të na Jesús.

⁷² Lueguë bëllidchí gay stubi vueltë. Pedro bëagná ldu'i lo quë naguni'i Jesús lúhi' antsë: "Antsë guëllidchí gay chupë vueltë, gúnëll negar na tsunë vueltë". Iurní bë'në Pedro llgabë nu bí'ni'.

15

Bia'a mënë lë'e Jesús lu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Iurë brëgue'lë, bëdëa' ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy nu ra mëgulë narunë juzguë. Bë'në rall tomar tubi acuerdë. Bëldi'bi rall lë'e Jesús. Bia'a rall lë'e më lu Pilato.

² Pilato guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Guldil nal rëy shtë ra israelitë?

Bëquebi më:

—Mizme lë'ël guní'ill di'dzë ni.

³ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nalé bë'në rall acuser lë'e më.

⁴ Stubi vueltë guna'bë di'dzë Pilato lu më:

—¿Pëguëa' adë pë rni'ill? Blac cusë quëgdch'i'bë rall cuntrë lë'ël.

⁵ Perë Jesús dchisë bëá'ni', nu nalé guasé ldu'u Pilato.

Bë'në rall condenar Jesús lu galguti

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

⁶ Durantë dzë shtë laní napë Pilato custrë guëldá'all tubi prësi, el quë narac shtu'u mënë guëru'u librë.

⁷ Lachigui'bë nanú tubi prësi nalé Barrabás. Lë'ëll con ra sa'll lachigui'bë, gudini rall mënë iurë bëdzatsu rall cuntrë gobiernë.

⁸ Bidë mënë lu Pilato të guëna'bë rall gunë Pilato ziquë custrë shtë'nëll.

⁹ Guna'bë di'dzë Pilato lu ra mënë ni: —¿Guadë narac shtu'u të guëdë'a libertá, Jesús naná rëy shtë të?

¹⁰ Guc bë'a Pilato por mbidi ra jëfë shtë ra bëshuzi bë'në rall intriegu lë'e Jesús.

¹¹ Perë ra jëfë shtë bëshuzi bëtsatsu rall ra mënë parë guëna'bë rall guëdë'e Pilato libertá Barrabás.

¹² Iurní Pilato guna'bë di'dzë lu rall stubi vueltë:

—¿Perë pë rac shtu'u të guna con Jesús? el quë narni'i të: "Rëy shtë naciuni Israel".

¹³ Iurní gurushtiá rall fuertë; guni'i rall: —Gati nguiu rë' lu cruz.

¹⁴ Pilato guni'i:

—¿Pëllë mal bë'nëll?

Perë lë'e rall más fuertë gurushtiá rall lu Pilato. Guní'i rall:

—Gati nguiu rë'. Gátill; gátill.

¹⁵ Pilato guc shtú'ull guëá'nëll bien con ra mënë; bëdë'ëll libertá Barrabás. Depuësë de bëdë'e ra suldadë galné shtë chicuti lë'e më, bë'në Pilato intriegu lë'e më të parë guëquë'e rall Jesús lu cruz.

¹⁶ Iurní ra suldadë bia'a rall Jesús parë rualdëa' shtë palaci. Lugar ni lë Pretorio. Bëdëa' grë ra suldadë.

17 Bëgacu rall lë'ë më tubi lari color guindë. Bëntsa'u rall tubi corunë guitsë; gulú rallin guëc më.

18 Guzublú bë'në rall saludar lë'ë më de burnë. Guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë mënë israelitë.

19 Bëdë'ë rall galné guëc më con hiaguë. Bëchi'bë shënë rall lu më; bëzullibi rall lu më; bë'në rall rëspëti lë'ë më ziquë burnë.

20 Despuësë de ni, bëdchisú rall lari guindë nanacu më të parë bëgacu rall shabë më stubi vueltë. Lueguë bia'a rall lë'i fuërë rua' guë'dchi të gunë rall crucificar lë'ë më.

Bëquë'ë rall lë'ë Jesús lu cruz

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21 Ziadëdë tubi nguiu nezë; lëll Simón. Gual lachi perë hia ze'dë guëdchinill guë'dchi. Simón nall shtadë Alejandro nu Rufo. Bë'në ra suldadë punërë lë'ë Simón të guá'all cruz shtë Jesús.

22 Bia'a rall lë'ë Jesús tubi lugar nalë Gólgota, narunë cuntienë Lugar shtë Calavera.

23 Bëdë'ë rall vini nanutsë mirra perë lë'ë më adë bi'di'i mëhin.

24 Iurní bë'në rall crucificar lë'ë më, nu ra suldadë gudchitë rall dado nia guadë nangunë gan shabë më. Mudë ni gudi'dzë rall shabë më.

25 Rquë guë'ë rsili bë'në rall crucificar lë'ë më.

26 Nu bëquë'ë rall tubi letrërë guëc cruz naná causë shtë më; rni'in: "Rëy shtë naciuni Israel".

27 Nu bëquë'ë rall chupë nguba'në lu cruz; túbill ladë ldi, stúbill ladë rubësë. [

28 Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Bë'në rall tratar lë'ë më ziquë nguba'në".]

29 Grë mënë nardëdë lugar ni, bë'në rall burnë; rni'bi guëc rall lu më; guni'i rall:

—Ja, lë'ël rni'il, guëcuel iádu'u ru'bë nu dzë tsunë guëabrí guëzá'alín stubi.

30 Bieti lu cruz; bë'në salvar mizme lë'ël.

31 Nu ra principal bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, bë'në rall burnë; guni'i lu sa' rall:

—Bë'nëll salvar stubi mënë perë el mizme lë'ël adë gúnëdi'ill gan gúnëll salvar lë'ël. Guni'ill nall Cristo.

32 Si talë nall Rëy shtë më israelitë, pues guëldáguëll lë'ël lu cruz të guená hia'a, iurní tsaldí ldu'u hia'a shti'dzëll.

Nu ra mënë mal naguc crucificar con lë'ë më bë'në rall burnë lë'ë më.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33 Iurë bëga'a rquë chi'bë chupë, bëcahi guëdubi guë'dchiliu hashtë rquë tsunë guadze'.

34 Mizmë iurë rquë tsunë, fuertë guni'i më:

—Eloi, Eloi, lama sabactani. (Di'dzë ni runë cuntienë: Dios mio, Dios mio, ¿pëguëa' bësá'nëll na?)

35 Bëldá ra nguiu nazú guëlla' lu cruz bini rall pë guni'i më. Repi rall lu sa' rall:

—Guná; lë'ë nguiu rë' cagná'bëll Elías.

36 Lueguë tubi nazuga'a ndë guagllú'nëll; guagllí'ill tubi spongë. Bëgá'dzëllin con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc varë të parë gu më vini. Guni'ill lu sa'll:

—Cha béza'a, guená hia'a nia zidë Elías të parë guësiéti' lë'ël lu cruz.

37 Iurní guni'i më fuertë; guti më.

38 Mizmë iurë ni lë'ë cortinë la'ni iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë.

39 Tubi capitán naná rnibë'a tubi gahiu'a suldadë, zull frentë lu cruz; gunall iurë naguti më. Guni'ill:

—De verdá nguiu rë' náhi' shini Dios.

40 Tambiën zuga'a nga'li bëldá ra na'a. Cagbi'a rall de zitu. Ladi rall zuga'a María Magdalena nu Salomé nu stubi María naná shni'a José nu Jacobo. Jacobo nápëll menor edá.

41 Ra na'a rë' guanaldë rall lë'ë më iurë ziazú më Galilea. Bë'në rall compa'ni lë'ë më. Nu zac ndë zuga'a stubi shcu'a ra na'a naganaldë lë'ë më hashtë Jerusalén.

Bëga'chi Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Bëdchini guadze' visperë shtë dzë descansë. Bë'në mënë preparar nagáu rall parë grëgue'lë dzë laní purquë dzë descansë adë bënëdi'i rall dchi'ni.

43 Por ni José naná më guë'dchi Arimatea bëdchinill lu Pilato. Gupë José valurë; guná'bëll permisi lu Pilato të parë

guécá'chill cuerpë shtë Jesús. José guc tubi më principal ladi ra jushtici narunë juzguë. Nu José quëbézell tiempë iurë guënbë'a Dios ziquë Rëy.

⁴⁴ Iurë bini Pilato guti Jesús, guasé ldu'ull. Guná'bëll lë'ë capitán shtë suldadë; guna'bë dí'dzell si de verdá guti Jesús.

⁴⁵ Capitán rë' bëquebi lu Pilato:

—Verdá nahin; hia guti Jesús.

Iurní bédë'e Pilato permisi lë'ë José të parë guëca'chi José cuerpë shtë më.

⁴⁶ José guzi'll tubi lari naquichi fini; bësiétëll cuerpë lu cruz nu bëtú'bill cuerpë shtë më con lari. Iurní bëcá'chill lë'ë më la'ni tubi ba'a nanactsa'u la'ni guë'e. Gudíshill tubi guë'e rua' ba'a.

⁴⁷ María Magdalena nu María shni'a José bëchi Rufo, guná rai' ca bëga'chi Jesús.

16

Guashtë Jesús ladi ra tëgulë

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Gudëdë dzë narzi'i ldu'u mënë. María Magdalena nu Salomé nu stubi María shni'a Jacobo, guzi'i rall loción parë tsagte'bi rallin ladi cuerpë shtë më.

² Tumpranë primërë dzë shtë lmalë iurë brëgue'lë, gua rall rua' ba'a. Hia gualdani ngubidzë.

³ Repi lu sa' rall:

—¿Chull guëdchibsú guë'e rë' rua' ba'a?

⁴ Iurní guná rai' lë'ë guë'e naga'a tubi ladë nu nablac llëru'bë guë'e.

⁵ Guaté rai' la'ni ba'a; guná rai' ladë ldi shtë ba'a tubi nguiu nazubë ndë. Nácuih' tubi lari naquichi. Bëdzëbë rai'.

⁶ Guni'i nguiu:

—Adë rdzëbëd'i të. Lë'ë të caguili të Jesús më Nazaret naguc crucificar. Hia guashtëhi' ladi ra tëgulë. Chu nádi'i ndë'e. Gulë guná catë bëga'chi më.

⁷ Gulë bëagzé nu gulë guni'i lu shini gusë'dë Jesús nu lu Pedro de quë Jesús guzia'a më delantë lu të parë Galilea. Ndë guená të lu më. Zni guni'i më lu të dizdë más antsë.

⁸ Iurní bëru'u rai'; bëllu'në rai'. Nalë bëdzëbë rai'; bëchi'chi rai' tantë bëdzëguë'e ldu'u rai'. Ni tubi adë chu lu biadí'dzëd'i rai' purquë bëdzëbë rai'.

Guná María Magdalena lu Jesús (Jn. 20.11-18)

[

⁹ Despuësë guashtë Jesús ladi ra tëgulë, primërë dzë shtë lmalë, bëlua'alú më lu María Magdalena primërë. Antsë bëgú më gadchi mëdzabë la'ni ldu'u María.

¹⁰ María guaguë'në visi lu ra naganaldë lë'ë më antsë. Lë'ë rall nalé riá ldu'u rai' nu ru'në rai'.

¹¹ Iurní bini rai' de quë Jesús nabani stubi nu guná María lúhi', adë gualdíd'i ldu'u rai' shti'dzi'.

Chupë shmënë Jesús guná rai' lu më (Lc. 24.13-35)

¹² Mizmë dzë guadze' chupë shmënë Jesús nazia'a nezë lachi, guná rall lu Jesús. Bëlua'alú më lu rall stubi formë.

¹³ Bëagrí rall guë'dchi nu biadí'dzë rall lu sa' rall de quë bëlua'alú më lu rall perë adë gualdíd'i ldu'u sa' rall.

Bëshe'ldë Jesús ra shini gusë'dë më *tsagni'i rai' diza'quë lu ra mënë*

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ Más guadze' bëlua'alú Jesús lu ra chi'bë tubi shini gusë'dë më; zubë rai' lu mellë. Gudildi më lë'ë rai' purquë naguëdchi ldu'u rai'. Adë gualdíd'i ldu'u rai' shti'dzë sa' rai' naguná lu më despuësë guashtë më ladi ra tëgulë.

¹⁵ Guni'i më lu rai':

—Gulë tsaglua'a diza'quë lu ra mënë narëta' guëdubi guë'dchiliu.

¹⁶ El quë narialdí ldu'i diza'quë nu chubë nís'i' gac salvárëll, perë el quë nanédi'i tsaldí ldu'i diza'quë gac condenárëll.

¹⁷ Sëñi rë' gunë rahin compa'ni ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios, por pudërë shtëna guëgú rall mëdzabë la'ni ldu'u mënë; guadi'dzë rall dizé naná guënëdi'i rall.

¹⁸ Guëna'zi rall serpientë nu si talë gu rall cusë venenë adë pë gúnëdi'i ra cusë ni. Guëdchi'bë rall guia'a rall guëc ra narac llu'u nu guëac rai'.

Jesús be'pi lu gube'e

(Lc. 24.50-53)

¹⁹ Despuësë biadí'dzë më di'dzë ni, be'pi më gube'e. Guzubë më ladë ldi shtë Dios.

²⁰ Ra shini gusë'dë më zia'a rai' nu
guaglua'a rai' diza'quë lu grë mënë.
Mizmë Dadë Jesús bë'në compaňi lë'ë rai';
bë'në rai' milagrë; zni bëlua'a Dios de quë
shti'dzë rai' na verdá.] Amén.

Diza'quë según San Lucas

Principi shtë diza'quë

¹ Na Lucas, quëquëa'a librë rë' nu guëshé'ldahin lul Tiófilo con llëru'bë rëspëti. Nanël zihani mënë bëquë'ë rall lo quë nabëlua'a Jesús nu lo quë nabë'në më. Guc shtu'u rall guëquë'ë rall cusë según tiempë ecsactë naguquin.

² Bëquë'ë rall lo quë narialdí ldu'u hia'a guquin. Bëquë'ë rall lo quë naguná mënë dizdë tiempë naguzublú ruadi'dzë më diza'quë.

³ Nu guc ldua'a cumë cusë za'quë guëquëa'a tubi histori ecsactë parë gac bé'al verdá na di'dzë rë'. Guna'bë di'dza lu zihani mënë pë guná rall, nu nanëa ra di'dzë rë' na verdá.

⁴ Caquëa'a lul iúbil Tiófilo, parë gac bé'al ra cusë nabëlua'a mënë lul nahin verdá.

Tubi ianglë bë'në anunci guëdchini Juan Bautista lu guë'dchiliu

⁵ Tiempë dzë ni Herodes guc rëy shtë Judea, nanú tubi bëshuzi lë Zacarías. Náhi' con los de más sáhi' grupë shtë Abías. Tse'lë Zacarías lë Elizabet; shtadë guëlú Elizabet guc bëshuzi nabërlé Aaron.

⁶ Zacarías nu Elizabet tubldí na shcuendë rai' lu Dios nu bëzu'bë diaguë rai' grë mandamientë nu lëy shtë Dadë Dios. Bë'në rai' cumplir.

⁷ Gúpëdi'i rai' shíni' purquë Elizabet gúdi'i shíni'. Además de ni guërupë rai' hia më gushë rai'.

⁸ Guzac tubi dzë bë'në tucarë Zacarías gúni' dchi'ni shtë bëshuzi lu Dios según turnë grupë shtë Zacarías gunë rai' dchi'ni.

⁹ Ziquë na custumbrë shtë ra bëshuzi, gua rai' tubi pueshtë nia'a chu gunë tucarë tsaldú gushialë lu Dios la'ni iádu'u ru'bë. Bë'në tucarë Zacarías. Guatéhi' lugar sagradë shtë iádu'u.

¹⁰ Iurë lë'ë ialë rie'qui, grë ra mënë zihani naré rualdëa' shtë iádu'u, quëadi'dzënú rall Dios.

¹¹ Iurní bëlua'alú tubi ianglë shtë Dios lu Zacarías. Zúhi' ladë ldi shtë bëcu'guë catë rie'qui ialë.

¹² Iurë guná Zacarías lu ianglë, bëdzëbë Zacarías; bëdzëlëdi'i Zacarías pë nihúni'.

¹³ Perë lë'ë ianglë guni'i:

—Zacarías, adë rdzëbëdi'il purquë shti'dzël bëdchini lu Dios. Gunë më lo quë narná'bël lu më. Lë'ë tsé'lël Elizabet gapë tubi me'dë naguëdë'ë të léhi' Juan.

¹⁴ Iurë lë'ë me'dë guëdchini guë'dchiliu, guëquitë ldú'ul nu tsu lëgrë ldú'ul. Zihani mënë guëquitë ldu'u rall iurë lë'ë me'dë galë.

¹⁵ Gáqui' siervë ru'bë shtë Dadë Dios, nu gúdi'i' vini. Gúdi'i' ni tubi clasë licor. Dizdë antsë gáli' hia cabezë Espíritu Santo la'ni ldú'i'.

¹⁶ Guëni'i' shti'dzë Dios nu zihani mënë shtë naciuni Israel guëabrí ldu'u rall con Dadë Dios shtë hia'a.

¹⁷ Shínil quiblú lu el quë naguëshe'ldë Dios. Ziquë guc el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios con llëru'bë pudërë; léhi' Elías; shínil guëdchini con mizme pudërë nu llni. Guëni'inú shínil naciuni Israel parë cue za'quë shtadë rall nu shini rall. Guëluá'ai' lu narzu'bë diaguëdi'i shti'dzë Dios parë guëabrí ldu'u rall lu nezë za'quë. Zni gac preparar mënë parë gunë rall sirvë lu Dadë Dios.

¹⁸ Iurní Zacarías guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac bé'ahia zni purquë hia gu'sha nu tse'la napë zihani izë?

¹⁹ Iurní bëquebi ianglë:

—Gabriel lëhia. Na zua lu Dios. Bëshe'ldë më na parë zeldë guënia'a lul diza'quë rë'.

²⁰ Perë guná, cumë adë gualdídi'i ldú'ul lo quë nagunia'a lul, gu'pë guëá'nël. Gáquëdi'i guëni'il hashtë guëdchini shínil lu guë'dchiliu. Gac cumplirin según tiempë nagunë Dios disponer.

²¹ Ra mënë naré rualdëa' shtë iádu'u quëbezë rall lë'ë Zacarías. Bëdzëlëdi'i rall pë niani'i rall pëzielú quëac ldë'ë Zacarías lugar sagradë,

²² perë iurë gualú bëru'u Zacarías, ráquëdi'i rni'i Zacarías. Guc bë'a mënë de quë guná Zacarías tubi cusë ru'bë shtë

Dios la'ni iádu'u. Purë con guiá'ai' ru-
adí'dzi' purquë bëá'ni' gu'pë.

²³ Iurní gualú ra dzë nabë'në tucarë
gunë Zacarías sirvë la'ni iádu'u, bëabri'
lídchi'.

²⁴ Despuësë de ni Elizabet, tse'lë
Zacarías, nua shíni'. Adë ca bërú'udi'i
Elizabet; guquëréldi' lídchi' por ga'i mbehu.

²⁵ Guní'i' la'ni ldú'i': "Dadë Dios
nacabezë gube'e bënë'e'i' permissi parë
gapa shinia. Bëga'a ldu'u më na; iurní adë
rtúdi'i lua lu ra mënë gúpëdia'a shinia."

Tubi ianglë bë'në anunci guëdchini Jesús

²⁶ Shu'pë mbehu nua shini Elizabet,
iurní bëshe'ldë Dios tubi ianglë lë Gabriel
parë guanúhi' rsunë lu María naquërelde
tubi guë'dchi Nazaret shtë Galilea.

²⁷ María na lliguëna'a. Nápi' comprumisi
parë guëtsé'ai' con tubi sultërë lë José.
Shtadë guëlu José guc rëy David.

²⁸ Gabriel guaté lugar catë quërelde
María, nu guní'i' lu María:

—Shtsanë. Nalë rac shtu'u Dios lé'ël.
Cabezë'nú më lé'ël. Bë'në ldai' më lé'ël
entrë grë ra na'a narë lu guë'dchiliu.

²⁹ Nalë bëdzëguëe' ldu'u María; bíní'
di'dzë rë'. Adë gurëdchídi'i ldú'i'. Runë
shgábi' pë runë cuntienë saludë shtë ian-
glë.

³⁰ Iurní ianglë guní'i':

—María, adë rdzëbëdi'il. Dios gudili lé'ël
parë gunë më tubi favurë parë lé'ël.

³¹ Shínil bë'a; gápël tubi shínil. Lë'e me'dë
naguëdchini guë'dchiliu, guërulëhi' Jesús.

³² Gáqui' tubi më ru'bë. Gápi' lë zndë'e:
Shini Dios nacabezë gube'e. Nu Dadë Dios
guëdë'e pudërë lé'i' parë guëribé'ai' grë
mënë israelitë. Cuézi' lu trunë shtë David,
shtadë guëluhi'.

³³ Shínil guëribé'ai' guëdubi naciuni Is-
rael parë siemprë, nu guëribé'ai' manërë
nanápëdi'i fin.

³⁴ Iurní María guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac lo quë naguní'il lua? La'di
guënëdia'a nguui.

³⁵ Repi ianglë iurní:

—Gaquin por pudërë shtë Espíritu
Santo naguëdchini lul. Pudërë shtë Dios
nacabezë gube'e, guëdchíni' lul ziquë tubi

shcahi naguësë'au lé'ël. Por ni shínil
nagápël, grë mënë shtë guë'dchiliu guëni'i
rall náhi' santu, shini Dios.

³⁶ Nu shprímël Elizabet gápi' tubi
ngulë'në. Hia më gushë na Elizabet perë
guná, hia guc shu'pë mbehu nua shíni', nu
rni'i mënë tsúdi'i shíni'.

³⁷ Parë Dios ni tubi cusë nádi'i naganë.

³⁸ Iurní bëquebi María:

—Nahia criadë shtë Dadë Dios. Gaquin
según nagunë Dios disponer, cumë ziquë
guní'il lua.

Lueguë lë'e ianglë zëagzë.

María gua visitë lidchi Elizabet

³⁹ Mizmë ra dzë ni María gua nasesë
lu tubi guë'dchi shtë Judea. Guë'dchi ni
naquë cula'ni dani.

⁴⁰ Guaté María lidchi Zacarías nu guní'i'
María lu Elizabet:

—Shtsanë.

⁴¹ Iurë bini Elizabet lo quë naguní'i
María, lë'e me'dë bëni'bi la'ni Elizabet.
Mizmë iurní bëdchini Espíritu Santo parë
cuezënuhi' lë'e Elizabet.

⁴² Fuertë guní'i' lu María:

—Dios bë'në ldai' lé'ël más quë grë na'a,
nu bë'në ldai' më shínil nanuá'al.

⁴³ ¿Chu nahia bidë guënal na? Nal shni'a
më el quë narnibë'a na.

⁴⁴ Iurë binia cha'l, lë'e me'dë bëni'bi lania
por tantë bëquitë ldú'i'.

⁴⁵ Nu nalë dichusë nal purquë gualdí
ldú'ul Dios. Gualdí ldú'ul gac cumplir lo
quë naguní'i Dios lul.

⁴⁶ Iurní guní'i' María:

Con guëdubinú ldua'a quëhuna alabar
Dadë Dios.

⁴⁷ Rquitë ldua'a purquë Dios na Salvador
shtëna.

⁴⁸ Bëga'a ldu'u më na; bë'në më cuendë
adë nádia'a më ru'bë sino tubi cri-
adë humildë shtëhi',
perë dizdë iurnë' grë mënë naguëdchini
lu guë'dchiliu, guëni'i rall bë'në ldai'
më na.

⁴⁹ El quë narnibë'a grë cusë, bë'ni' cusë
ru'bë parë na. Santu na më.

⁵⁰ Siemprë rga'a ldu'u më nu quëhunë më
compañi grë mënë nanapë rëspëti lu
më.

51 Zihani cusë ru'bë bënë më con guia'a më.
Bësëllu'në më ra narunë naru'bë con grë shgabë rall.

52 Mënë narunë naru'bë, gulaguë rall catë rnibë'a rall, bënë Dios,
perë bédë'ëru'u më parë güe'pi guia'a ra mënë narunë narú'bëdi'i lu guédchiliu.

53 Bëne'e më cusë za'quë parë ra narldia'në hashtë bielë rall.
Ra ricu bëshe'ldë më; zia'a rall sin adë pë nápëdi'i rall.

54 Bënë më compaňi lë'e ra më israelitë, ra narunë sirvë lu më.
Adë beá'ldëdi'i ldu'u më shmënë më.

55 Zni bënë më cumplir lo quë naguni'i më lu ra shtadë guëlú hia'a,
lu Abraham nu lu ra llënní shtëhi' naná shtadë guëlú hia'a. Di'dzë ni na parë siemprë.

56 María guquërelldënu Elizabeth tsunë mbehu. Iurní bëabri' lídchi'.

Bëdchini Juan lu guédchiliu

57 Hia guc cumplir tiempë gulë shini Elizabeth. Gúpi' tubi ngulënë.

58 Iurë ra shvëcini Elizabeth con shfamíli' bini rall de quë bëga'a ldu'u Dios lë'i' nu bédë'e më tubi shíni', bëdchini rall nu nalé bëquitë ldu'unú rall Elizabeth.

59 Gudëdë shunë dzë nu bëdchini tiempë parë gunë bëshuzi cumplir custumbrë religiusë; chuguë du'pë partë delicadë shtë me'dë. Ra mënë guc shtu'u rall niaca'a me'dë ziquë lë shtadë me'dë,

60 perë shni'a me'dë guni'i:

—Juan guërlé me'dë.

61 Guni'i rall iurní:

—Ni tubi Juan nídi'i ladi shfamíli'.

62 Iurní guna'bë di'dzë rall con guia'a rall lu shtadë me'dë parë gac bë'a rall nia chu guërlé me'dë; guëni'i shtadë me'dë.

63 Zacarías con sëñi guná'bëi' tubi tablë parë quë lëtrë luhin. Bëquë'ëi': "Juan guërlé me'dë". Grë mënë bëdzëguëe' ldu'u rall iurní.

64 Mizmë iurní bëabri' guni'i Zacarías. Bëni'bi ldúdzi'. Guzublú biadí'dzi'; guni'i llëru'bë na pudërë shtë Dios.

65 Ra mënë naquërelldë alreduerë lidchi Zacarías, bëdzëguëe' ldu'u rai'. Por grë

nezë shtë Judea hashtë lu lumë shtë dani, bërë'tsë ra di'dzë pë guc con Elizabeth nu Zacarías.

66 Grë ra nabini pë guc, bënë rall llgabë nu guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë cha'a gac me'dë?

Rni'i rall zni purquë en verdá cabezënu Dios lë'e me'dë.

Labansë shtënu Zacarías

67 Espíritu Santo cabezënu lë'e Zacarías, shtadë Juan, nu guni'i Zacarías di'dzë rë' por pudërë shtë Dios:

68 Llëru'bë na pudërë shtë Dios con lë'e hia'a; na hia'a më Israel.

Bidë guëná më lë'e hia'a nu bënë më salvar lë'e hia'a, ra nagulé më.

69 Nu bëne'e Dios tubi më ru'bë nagunë salvar lë'e hia'a. Nápi' llëru'bë pudërë. Bëdchíni' de famili shtë David, el quë nabënë sirvë lu Dios.

70 Zni guc cumplir lo quë naguni'i ra mënë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Santu na rai'.

71 Guni'i më dizdë guahietë de quë gunë më salvar lë'e hia'a guia'a ra enemigu shtë hia'a.

Nu gunë më librar lë'e hia'a de grë narldënu lë'e hia'a.

72 Gunë më ra cusë rë' purquë bënë më prometer lu shtadë guëlú hia'a de quë guëga'a ldu'u më lë'e hia'a.

73 Bënë më prometer con juramentu lu shtadë guëlú hia'a Abraham

74 de quë gunë më salvar lë'e hia'a de grë pudërë nanapë enemigu shtë hia'a parë gac guëdë'na'a sirvë lu më sin adë guëdzëbëdi'ia'a.

75 Guëdubi tiempë naguëbânia'a, guëdë'na'a sirvë lu më manërë za'quë sin ni tubi duldë la'ni ldu'u hia'a.

76 Lë'el shinia, Dios nacabezë gube'e, gunë më punërë lë'el ziquë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios lu ra mënë. Antsë guëdchini el quë narnibë'a lë'e hia'a, quibëlul lúhi' parë gac preparadë ra mënë parë iurë guëdchini më.

77 Guëni'il lu ra mënë nagulé më lla gac salvar rall të gac perdunë duldë shtë rall.

78 Grë ni na por galërğa'a ldu'u më.

Gac cumplirin iurë gue'dë guëdchini tubi ziquë llni shtë ngubidzë brëgue'lë ditzë nezë guia'a

79 të parë guianí nezë shtë ra naquërelde lu nacahi, ra nardzëbë lu galguti, të parë cuedchí ldu'u hia'a.

80 Juan, shini Zacarías, guarú'bi' nu másru'u riaru'bë llni shtë Dios parë lé'i'. Guquëréldi' lugar catë nídi'i mënë. Zni bé'ni' hashtë dzë guzublú guni'inúhi' ra mënë israelitë diza'quë shtë Dios.

2

Bëdchini me'dë Jesús lu gué'dchiliu (Mt. 1.18-25)

1 Tiempë dzë ni César Augusto gu-nibë'a tsasë cënsë shtë ra mënë guëdubi gué'dchiliu.

2 Ni na primëre cënsë naguc dzë na Cirenio guc gubernadurë shtë Siria.

3 Grë mënë gua ladzë shtadë guélú rai' parë guëdë'e rai' lë rai'.

4 Nu zac bëru'u José gué'dchi Nazaret shtënë regiuni Galilea. Bëdchíni' Belén shtënë regiuni Judea parë guagdë'ëi' léhi' purquë náhi' famili shtë David nu Belén na gué'dchi shtë David.

5 María nápi' comprumisi parë guëtsé'ai' con José. Tiempë ni hia nua shini María.

6 Nanú rai' Belén; bëdchini tiempë parë galë shíni'.

7 Ndë bëdchini primëre me'dë nguui. Bëtu'bi María me'dë tubi lari nu gú'ti' catë rau ma purquë nídi'i lugar catë guëa'në rai' pusadë.

Bëlua'alú ra ianglë lu ra vëquërë

8 Cerquë gué'dchi Belén rëta' ra vëquërë. Quëhapë rall lli'li lachi. Hia na gue'lë.

9 Iurní bëdchini tubi ianglë nabëshe'ldë Dadë Dios. Bëdchini tubi llni dushë shtë Dios. Rabtsë'e llni alrededurë de ra vëquërë. Nalë bëdzëbë rall.

10 Iurní repi ianglë:

—Adë rdzëbëdi'i të purquë zeldënúa tubi nutici za'quë; na parë grë sa' të. Di'dzë ni guësëquitë ldu'u të.

11 Nedzé gulë tubi me'dë gué'dchi shtë David. Na me'dë Cristo, el quë nagudili

Dios parë guënibë'ai'. Náhi' Dadë nagunë salvar lë'e të.

12 Parë gac bë'a të chu náhi', guëdzelë të lë'e me'dë dú'bi' tubi ldë lari. Nagá'ai' catë rau ma.

13 Mizmë iurní guná vëquërë másru'u zihani ianglë shtë gube'e cula'ni primëre ianglë. Bë'në rai' alabar Dios; guni'i rai':

14 Llëru'bë na pudërë shtë Dios nacabezë más guia'a lu gube'e.

Bë'në më tubi favurë parë ra mënë narsëquitë ldu'u lë'e më;

lu gué'dchiliu tsu paz, cuedchí ldu'u mieti.

15 Iurë ra ianglë bëabrí rai' gube'e, guni'i ra vëquërë lu sa' rai':

—Cha guiá hia'a Belén, nia pë guc de lo quë nabëlua'a Dadë Dios lu hia'a.

16 Iurní nasesë zia'a rai' Belén. Guná rai' lu María nu José nu me'dë. Lë'e me'dë naga'a catë rau ma.

17 Iurë guná ra vëquërë lu rai', guni'i rall lu ra mënë nazuga'a ndë lo quë naguni'i ianglë lu rall shcuendë me'dë.

18 Grë nazuga'a ndë bini naguni'i vëquërë; bë'në rall llgabë gu nanú verdá lo quë naguni'i vëquërë.

19 Perë María adë ruadí'dzëdi'i pë llgabë nananú la'ni ldú'i'. Guagla'guë bé'ni' llgabë lla na ra cusë rë'.

20 Ra vëquërë bëabrí rall. Guni'i rall de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Guni'i rall dushquilli Dios por lo quë naguná rall nu lo quë nabini rall. Bëdë'e rall graci lu më purquë grë cusë guc cumplir tal ziquë guni'i ianglë lu rai'.

José nu María guanú rai' Jesús iádu'u ru'bë

21 Gudëdë shunë dzë; iurní bëchuguë bëshuzi du'pë gui'di shtë partë delicadë shtë me'dë. Bërulë me'dë Jesús, el mizme naguni'i ianglë lu María antsë lé'i' gua'a shíni'.

22 Iurë gualú cuarenta dzë, iurní bë'në tucarë gunë María nu José cumplir según lëy shtë Moisés të gáqui' limpi. Bë'në rai' narunë tucarë tubi na'a narapë me'dë. Por ni José nu María guanú rai' lë'e Jesús iádu'u ru'bë ciudá Jerusalén. Guagdchin-inú rai' lë'e me'dë lu Dadë Dios.

23 Bë'në rai' ni purquë naescritë la'ni lëy shtë Dios narni'i: "Primëre ngulë'në

naguëne'e Dios parë lë'e të, gulë tsagdchin-inu të me'dë lu Dadë Dios purquë nahi' parë lë'e më".

²⁴ Nu zac María nu José bédë'e rai' chupë ma'ñi gati ra ziquë ofrendë lu Dios purquë lëy shtë Dios rni'i: "Ra prubi gunë rall ofrecërë chupë guguë u chupë palumë bi'chi".

²⁵ Tiempë ni guquëreldë tubi nguui guë'dchi Jerusalén. Lëhi' Simeón nu tubldi na shcuëndi' lu Dios. Bë'ni' cumplir shti'dzë më. Nu cabézi' guëdchini tubi nagunë salvar naciuni Israel de grë enemigu shtë rall. Espíritu Santo cabezënúhi' Simeón.

²⁶ Bëdchini tubi di'dzë lu Simeón por pudërë shtë Espíritu Santo de quë adë gátidi'i Simeón hashtë despuësë guënáhi' lu Cristo, el quë nagudili Dios parë guëñibé'ai'.

²⁷ Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'e Simeón të guáhi' iádu'u ru'bë mizme tiempë bédchini María nu José parë guëdchininú rai' me'dë Jesús lu Dios, nu bë'në rai' ofrecërë chupë ma lu më. Bë'në rai' cumplir lëy shtë Dios.

²⁸ Simeón gudëdchi lë'e me'dë. Bë'në Simeón alabar Dios; guni'i Simeón:

²⁹ Dadë, iurne' nahia cunformë; gualú shchi'nia.

Cuntëntë gatia purquë bë'nël cumplir lo quë naguní'il lua.

³⁰ Gunahia con prupi sluhia lu nagunë salvar lë'e na'a.

Bëshé'ldël nguui ni.

³¹ Bëshé'ldël lë'i' delantë grë ra naciuni shtë guë'dchiliu të guëná rall lu Salvador.

³² Lë'i' nahi' ziquë na llni parë guëziani' lu ra mënë nanádi'i më israelitë; gac bë'a rall shti'dzi',

nu por lë'i' ra më israelitë nagudíil, gapë rall hunurë.

³³ José con shni'a Jesús guasé ldu'u rai' iurë bini rai' lo quë naguni'i Simeón.

³⁴ Simeón guna'bë lu Dios të gunë ldai' më lë'e rai'. Nu guni'i Simeón lu María:

—Guná, por lo quë nagunë me'dë rë zihani mënë israelitë tsabi'guë rall lu Dios, nu zihani rall guëñiti rall lu më. Shti'dzi'

gac ziquë sëñi parë ra mënë naquëreldë tiempë ne' perë gunë rall cuntrë lë'i'.

³⁵ Perë lë'el, María, gápël dulurë ziquë tubi spadë dëdë laguë la'ni ldú'ul. Por me'dë rë' llgabë naga'chi shtë zihani mënë, guëru'u rahin lu llni.

³⁶ Nu zac la'ni Jerusalén nanú tubi na'a lë Ana naná shtsa'pë Fanuel. Aser gac shtadë guélú rai'. Ana gac tubi siervë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, perë hia gú'shi'. Llígui' bëtsé'ai'. Gubaninúhi' tsé'li' gadchi izë, guti tsé'li'.

³⁷ Bëá'ni' viudë; ne' nápi' ochenta y cuatro izë. Grë ra dzë riáhi' iádu'u. Dzë la gue'lë rúni' adorar Dios. Ruadi'dzënúhi' Dios nu rúni' ayunë.

³⁸ Mërë iurní guabi'guë Ana catë cabezë José nu María con me'dë, bédë'e Ana graci lu Dios. Guagla'guë biadi'dzënú Ana lu ra mënë naquëbezë el quë naguëshe'ldë Dios parë gúni' salvar naciuni Israel. Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios, guni'i Ana.

Bëabrí José nu María guë'dchi Nazaret

³⁹ Iurní gualú bë'në María nu José cumplir grë narunë tucarë según lëy shtë Dios iurë lë'e primërë shini mënë guëdchini guë'dchiliu, bëabrí rai' Galilea hashtë guë'dchi Nazaret, ladzë María nu José.

⁴⁰ Lë'e me'dë guaru'bë con llëru'bë llni shtë Dios. Bë'në Dios compa'ni lë'i' nu bë'në ldai' më guëqui'.

Gua Jesús visitë iádu'u ru'bë

⁴¹ Cadë izë ria shtadë Jesús Jerusalén parë gac laní Pascu.

⁴² Chi'bë chupë izë napë Jesús, iurní gua rai' Jerusalén ziquë na custumbrë shtë rai'.

⁴³ Iurë gualú laní, guna'zi rai' nezë Nazaret. Hia Jesús bëá'ni' Jerusalén perë adë bédë'edi'i rai' cuendë.

⁴⁴ Bë'në rai' llgabë Jesús ze'dë ladi ra mënë naze'dënú rai'. Hia gac tubi dzë ze'dë guëzé rai', iurní guatili rai' shini rai' entrë shfamili rai' nu entrë los de más sa' rai'.

⁴⁵ Adë bédzëldë'i rai' Jesús. Iurní bëabrí rai' Jerusalén parë tsatili rai' Jesús.

⁴⁶ Gudëdë tsunë dzë; bédzéli' la'ni iádu'u. Zubënúhi' ra mësë narlua'a lëy shtë

Moisés. Caqué diaguë Jesús shti'dzë rall nu zac guna'bë dí'dzi' lu rall.

⁴⁷ Grë nabini naguni'i Jesús, bëdzëguëë' ldu'u rall tantë ráqui' nu manërë rquëbi' lu shti'dzë ra mësë.

⁴⁸ Iurë lë'ë shtádi' bëdchini con shní'ai', bëdzëguëë' ldu'u rai'. Iurní guni'i María:

—Llga'në, ¿pëzielú b'é'nël zni'i con lë'ë na'a? Shtádël nu lë'ë na nalé rquëdi'ni ldu'u na'a; zudili na'a lë'ël.

⁴⁹ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—¿Pëzielú quëguili tē na stubi lugar? ¿Pë adë rac b'é'adi'i tē napë quë guna lo quë narac shtu'u Shtada?

⁵⁰ Perë lë'ë rai' adë gac b'é'adi'i rai' pë runë cuntienë shti'dzë Jesús.

⁵¹ Lueguë bëabrí Jesús con lë'ë rai' guë'dchi Nazaret. Guagla'guë bëzu'bë diaguë Jesús lu shtádi'. Hia shní'ai' quëhúni' tantë llgabë la'ni ldu'i' perë adë chu lu biadí'dzëdi'i' pë llgabë nápi'.

⁵² Jesús guagla'guë guarú'bi' nu bëdë'ë Dios llni guëqui'. Grë lo quë nabë'ni', bëa'nin bien lu Dios nu lu ra mënë.

3

Juan Bautista quëadi'dzë lugar catë nídi'i mënë

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

¹ La'ni izë che'ñi shtë gubiernë Tiberio César naná rëy rumanë, Poncio Pilato gac gubernadurë shtë Judea. Herodes gac gubernadurë shtë Galilea. Lë'ë bëchill, Felipe, gac gubernadurë shtë Iturea nu Traconite. Lisánias gac gubernadurë shtë Abilinia.

² Anás nu Caifás na rall primërë bëshuzi namás rnibë'a. La'ni ra dzë ni bëdchini shti'dzë Dios lu Juan, shini Zacarías, lugar catë nídi'i mënë.

³ Juan zia'a zihani nezë. Guagní'i' lu ra mënë naquërdë guëlladchi rua' guëë'gu Jordán. Guní'i' lu ra mënë chubë nisë rall parë gac bë'a mieti gunë nadzë'ë mudë nanabani rall, zni gac perdunë duldë shtë rall.

⁴ Zni bë'në Juan según nabëquë'ë Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios. Bëquë'ë Isaías:

Nanú tubi narni'i fuertë lugar catë quëréldëdi'i mënë.

Guní'i': "Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u tē ziquë nezë ldi parë iurë lë'ë mē guëdchini.

⁵ Grë bërrancu guëdze'.

Grë dani con ra lumë gaquin tubldí.

Grë nezë lecu guëldí rahin.

Ra nezë despareju guëac za'quin.

⁶ Grë ra mënë shtë guë'dchiliu guená rall lla mudë guëzunë mē almë shtë ra mënë parë gac salvar rall."

⁷ Iurë bëdchini zihani mënë lu Juan parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë rall, guni'i Juan:

—Na tē ziquë shini mbe'ldë. Gunë mē juzguë lë'ë tē. Nídi'i mudë guëru'u tē sin quë adë gac juzguë tē.

⁸ Si talë gunë nadzë'ë tē mudë nabani tē, gulë gac tē ziquë hiaguë nardë'ë nashi. Gulë bë'në bien lu sa' tē. Adë gápëdi'i tē confiansë purquë na tē llëbni Abraham gunë Dios salvar lë'ë tē purquë rnia'a lu tē, napë mē pudërë parë lë'ë guë'ë rë' gac rahin llëbni Abraham.

⁹ Mizmë iurnë' ziquë guiubëaguë nalistë parë chuguë ra hiaguë, grë ra hiaguë nanápëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsahin lu gui'i.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë ra mënë zihani:

—¿Pë rac shtu'u Dios guëdë'në na'a?

¹¹ Juan bëquebi:

—El quë nanapë chupë manguë, guëdë'ëll tubi ca'a el quë nabënapëdi'i. El quë nanapë naguëda'u, quí'dzëllin ca'a nabënapëdi'i.

¹² Nu bëdchini bëldá cubradurë shtë impuestë parë chubë nisë rall. Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Mësë. ¿Pë guëdë'në na'a?

¹³ Juan guni'i:

—Adë rúnëdi'i tē cubrë más de lo quë narni'i lëy ca'a tē.

¹⁴ Nu bëldá suldadë rumanë guna'bë di'dzë rall:

—Lë'ë na'a, ¿pë guëdë'në na'a?

Guni'i Juan lu rall:

—Adë cuánëdi'i tē shtë mënë con galné. Adë guëdchisúdi'i tē pë shtë mënë con bishi. Gulë gac cunformë lo quë naquëguilli gubiernë lë'ë tē.

¹⁵ Cumë ziquë ra mënë gualdí ldu'u rall ze'dë guëdchini cusë ru'bë, guni'i rall la'ni

ldu'u rall gu lë'e cha'a Juan náhi' Cristo, el quë nagudili Dios parë guënbé'ai'.

¹⁶ Perë Juan bëquebi lu ra mënë:

—Guldía, rchu'bë nisa con nisë perë ze'dë stubi më más nanapë pudërë quë na. Adë rúnëdi'i tucarë guëshaca du gui'di shtë shrachi më. Lë'e më gunë më stubi cusë. Guëzunë më ldu'u tē con Espíritu Santo nu guënë'e'i' pudërë. Stubi tantë lë'e tē gunë më juzguë con juici shtë gui'i.

¹⁷ Ziquë tubi narsú bë'dchi trigu tē parë rru'u gui'lli tubi cu', zni guëdchini më tē cuë më ra mënë za'quë parë lë'e më. Ra mënë narialdíd'i ldu'i Dios tsa rall lu gui'i catë nídi'i fin.

¹⁸ Con ra di'dzë rë' nu con zihani en-señansë, bëlua'a Juan diza'quë lu ra mënë.

¹⁹ Perë Juan guni'i guëc gubernadurë Herodes de quë nádi'i za'quë nabënë Herodes con tse'lë bëchi Herodes. Felipe lë bëchill. Na'a ni lë Herodías. Por zihani cusë mal nabënë Herodes guni'i Juan guéquëll.

²⁰ Nu Herodes bë'nëll stubi cusë más naná mal; bëtiá'all lë'e Juan lachigui'bë.

Jesús bëriubë nisë

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Antsë Juan gua lachigui'bë, iurë lë'e ra mënë bëriubë nisë, nu Jesús bëriubë nisë; guzac iurë guni'inú Jesús Dios, iurní bëlla'lë gube'e.

²² Iurní bëdchini Espíritu Santo parë cuesënuhi' lë'e më. Rluá'ai' ziquë shcuerpë palumë nu bëdchini tubi bë nezë lu gube'e nu guni'i bë:

—Lë'ël nal shinia narac shtua'a. Nalë rquitë ldua'a rnahia lul.

Ra shtadë guëlu Jesús

(Mt. 1.1-17)

²³ Jesús napë galdë bi chi izë, iurní guzublú bëlua'a më lë'e ra mënë. Grë ra mënë gualdí ldu'u rall Jesús na shini José. Shtadë José guc Elí.

²⁴ Shtadë Elí guc Matat. Shtadë Matat guc Leví. Shtadë Leví guc Melqui. Shtadë Melqui guc Jana. Shtadë Jana guc José.

²⁵ Shtadë José guc Matatías. Shtadë Matatías guc Amós. Shtadë Amós guc

Nahum. Shtadë Nahum guc Esli. Shtadë Esli guc Nagai.

²⁶ Shtadë Nagai guc Maat. Shtadë Maat guc Matatías. Shtadë Matatías guc Semei. Shtadë Semei guc José. Shtadë José guc Judá.

²⁷ Shtadë Judá guc Joana. Shtadë Joana guc Resa. Shtadë Resa guc Zorobabel. Shtadë Zorobabel guc Salatiel. Shtadë Salatiel guc Neri.

²⁸ Shtadë Neri guc Melqui. Shtadë Melqui guc Adi. Shtadë Adi guc Cosam. Shtadë Cosam guc Elmodam. Shtadë Elmodam guc Er.

²⁹ Shtadë Er guc Josué. Shtadë Josué guc Eliezer. Shtadë Eliezer guc Jorim. Shtadë Jorim guc Matat.

³⁰ Shtadë Matat guc Leví. Shtadë Leví guc Simeón. Shtadë Simeón guc Judá. Shtadë Judá guc José. Shtadë José guc Jonan. Shtadë Jonan guc Eliaquim.

³¹ Shtadë Eliaquim guc Melea. Shtadë Melea guc Mainán. Shtadë Mainán guc Matata. Shtadë Matata guc Natán. Shtadë Natán guc David.

³² Shtadë David guc Isaí. Shtadë Isaí guc Obed. Shtadë Obed guc Booz. Shtadë Booz guc Salmón. Shtadë Salmón guc Naasón.

³³ Shtadë Naasón guc Aminadab. Shtadë Aminadab guc Aram. Shtadë Aram guc Esrom. Shtadë Esrom guc Fares. Shtadë Fares guc Judá.

³⁴ Shtadë Judá guc Jacob. Shtadë Jacob guc Isaac. Shtadë Isaac guc Abraham. Shtadë Abraham guc Taré. Shtadë Taré guc Nacor.

³⁵ Shtadë Nacor guc Serug. Shtadë Serug guc Ragau. Shtadë Ragau guc Peleg. Shtadë Peleg guc Heber. Shtadë Heber guc Sala.

³⁶ Shtadë Sala guc Cainán. Shtadë Cainán guc Arfaxad. Shtadë Arfaxad guc Sem. Shtadë Sem guc Noé. Shtadë Noé guc Lamec.

³⁷ Shtadë Lamec guc Matusalén. Shtadë Matusalén guc Enoc. Shtadë Enoc guc Jared. Shtadë Jared guc Mahalaleel. Shtadë Mahalaleel guc Cainán.

³⁸ Shtadë Cainán guc Enós. Shtadë Enós guc Set. Shtadë Set guc Adán. Adán na shini Dios.

4

Niasigué mēdzabē lē'ē Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Jesús bēsēa'nē guē'gu Jordán, nu guc mē completamente de acuerdē con lo quē narac shtu'u Espíritu Santo. Iurní Espíritu Santo bia'a lē'ē Jesús catē nídi'i mēnē.

² Hia ndē guquēreldē mē cuarenta dzē. Durantē guēdubi tiempē ni adē gudáudi'i mē, nu bēdchini mēdzabē Satanás parē guētē'dē mēdzabē prēbē lē'ē mē tē niasigué mēdzabē lē'ē mē. Iurē gualú cuarenta dzē, bēdchini galērdia'nē ldu'u mē.

³ Guni'i mēdzabē lu Jesús:

—Si talē rní'il nal shini Dios, guni'i lu guē'ē rē' guēaquin guetēshtildi gaul.

⁴ Jesús repi lull:

—Naescritē la'ni shti'dzē Dios: “Lēdē niá'asēdi'i guetēshtildi guēbani nguii sino por grē di'dzē narni'i Dios guēbani nguii”.

⁵ Iurní bia'a mēdzabē lē'ē Jesús lu guēc dani ru'bē. Mizmē iurní bēluá'all grē lugar catē rnibē'a ra mēnē. Guná mē lu rahin tubi chupē mumēntē.

⁶ Repi mēdzabē lu mē:

—Grē ndē'ē guēnehia cá'al con grē cusē za'quē nananú lu guē'dchiliu. Guēnibē'al rahin. Bēna recibir pudērē guēnibē'ahia grē cusē ni, nu guēdē'ahin ca'a el quē naquēhuna disponer.

⁷ Grē guēnibē'al si talē guēzullíbil lua nu gúnēl adorar na.

⁸ Perē Jesús repi:

—Guabsú lua. Naescritē la'ni shti'dzē Dios: “Sulē Dadē Dios gúnēl adorar. Sulē lē'ē mē guēzu'bē diáguēl.”

⁹ Despuēsē lē'ē mēdzabē bia'a lē'ē mē ciudá Jerusalén catē zubē iádu'u ru'bē. Zia'anú mēdzabē lē'ē mē guēc iádu'u. Iurní guni'i mēdzabē:

—Si talē guldil rní'il nal shini Dios, bēru'ldē lē'ēl hashtē lu guiu'u

¹⁰ purquē shti'dzē Dios rni'i:

Dios guēnibē'a ra ianglē parē gapē rai' lē'ēl.

¹¹ Gua'a rai' lē'ēl guia'a rai' tē ni tubi guē'ē gunēnēdi'i guē'al.

¹² Iurní Jesús guni'i lu mēdzabē:

—Nu zac shti'dzē Dios rni'i: “Adē rtē'dēdi'il prēbē lē'ē Dadē Dios shtēnē tē. Adē rúnēdi'il obligar lē'i”.

¹³ Despuēsē gualú zihani prēbē shtē mēdzabē nihunē mē mal, bēsēá'nēll lē'ē mē por tubi tiempē.

Jesús guzublú dchi'ni shtēni Galilea
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ Completamentē cabezēnú Espíritu Santo Jesús; bēabrí mē Galilea. Bērē'tsē famē shtē mē grētē' guē'dchi alreduerē de regiuni ni.

¹⁵ Quēgluá'ai' la'ni grē iádu'u shtē mē israelitē, nu grē mēnē guni'i rall napē mē llēru'bē pudērē.

Jesús nanú Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶ Be'dē guézē Jesús Nazaret catē guarú'bi'. Guzac tubi dzē descansē gua mē iádu'u ziquē custumbrē shtēhi'. Guasuldí mē parē gu'ldē mē shti'dzē Dios.

¹⁷ Bēdē'ē mēnē nabēquē'ē Isaías, el quē nabiadi'dzē shti'dzē Dios guahietē. Bēdchili mē luhin catē bēdzēlē mē narni'i zni:

¹⁸ Espíritu shtē Dadē Dios cabezēnúa.

Gudili mē na parē guēnia'a diza'quē lu ra prubi, ra nadē guēnēdi'i Dios.

Bēshe'ldē mē na parē gac librē ra naná bajo ordē shtē mēdzabē.

Nu nahia parē guēabrí slu ra ciegu, gac bē'a rall shnezē Dios.

Nu nahia parē cuedchí ldu'u ra naná rzac zi.

¹⁹ Nu bēshe'ldē mē na parē guadi'dza de quē bēga'a tiempē za'quē gunē mē favurē parē mēnē narēta' lu guē'dchiliu.

²⁰ Iurní bētu'bi Jesús librē nu bēdē'ē mēhin guia'a el quē nacanihapē ra librē. Iurní guzubē mē. Grē ra mēnē narēta' la'ni iádu'u, rbi'a rall lu mē.

²¹ Jesús guzublú biadí'dzi' lu rall:

—Nedzē guc cumplir shti'dzē Dios rē' mientras bini tē di'dzē rē'.

²² Grē mēnē cagni'i bien na shti'dzē Jesús. Bēdzēguē' ldu'u rall diza'quē na-guni'i mē tantē nasa'a rac mē. Nu guni'i lu sa' rall:

—Ndë'ë naruadi'dzë, nadë más nall shini José.

²³ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Seguramentë guëni'i të lua dichë narni'i: "Ducturë, bënëac mizme lë'ë". Nu guëni'i të lua: "Lo quë nabé'nëi ladi guë'dchi Capernaum, bënë ra cusë rë' lászë. Bini na'a lo quë nabé'nëi guë'dchi Capernaum."

²⁴ Guagla'guë biadi'dzë më:

—En verdá rnia'a lu të, ra mënë adë nápëdi'i rall rëspëti parë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios si talë náhi' më ladzë rall.

²⁵ Guldía, tiempë shtë Elías nanú zihani viudë ladi ra më israelitë. Guláguëdi'i guiu por tsunë izë guërudë, nu gu' gubini guëdubi naciuni rë'.

²⁶ Perë Dios bëshë'ldë lë'ë Elías guë'dchi Sarepta shtë Sidón parë guëni'i' lu tubi viudë nananú ladi guë'dchi rë'. Adë bëshë'ldëdi'i Dios lë'ë Elías lu ra viudë nananú ladi mënë Israel.

²⁷ Nu tiempë guahietë ladi naciuni Israel, nanú zihani narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'. Tiempë ni nanú Eliseo el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, perë ni tubi mënë narac ll'u galguidzë ni ladi mënë Israel, bëáquëdi'i rall. Perë Naamán sulamëntë bëáquëll por pudërë shtë Dios. Nu lë'ëll nall mënë shtë Siria, lédëdi'i shtë naciuni Israel.

²⁸ Iurë bini ra mënë di'dzë rë', grë ra naré la'ni iádu'u, nalé bédë rall.

²⁹ Lueguë gulú rall lë'ë Jesús rua' guë'dchi nu bia'a rall lë'i' guia'a rua' tubi berrancu të parë guëldaguë rall lë'ë më la'ni parë gáti'. Guë'dchi Nazaret zubë lu dani rë',

³⁰ perë Jesús gudëdë lu rall parë guzia'a më stubi ladë.

Jesús bënëac tubi nguiu nanapë mēdzabë la'ni ldú'ull
(Mr. 1.21-28)

³¹ Gua Jesús Capernaum ciudá shtë Galilea. Ziaqlua'a më stubi la'ni iádu'u ra dzë narzi'i ldu'u mënë.

³² Iurní bēdzēguēē ldu'u mēnē ldai' nu di'dzē naruadi'dzē mē. Bēnguē bē'a rall de quē bēlua'a Jesús con pudērē shtë Dios.

³³ La'ni iádu'u nanú tubi nguiu nanapë mēdzabë mal la'ni ldú'ull. Fuertë gurush-tiall. Guní'ill:

³⁴ —¿Pë nápël con lë'ë na'a, Jesús mē Nazaret? ¿Pë zé'dël parë guēzalul lë'ë na'a? Nanéa chu nal. Nalimpi ldú'ul lu Dios.

³⁵ Iurní Jesús guni'i guēc mēdzabë. Guni'i Jesús fuertë lu espíritu mal:

—Guitsëgá, nu bēru'u de lë'ëll.

Iurní mēdzabë bēru'ldë lë'ë nguiu ni lu guiu'u delantë lu ra mēnē. Bēru'u mēdzabë sin adë pë bē'nēnúd'i'ill.

³⁶ Grë mēnē bēdzēguēē ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pëllë ldai' cubi rë'? Jesús rnibë'a ra mēdzabë. Nápi' pudērë parë rgúhi' mēdzabë la'ni ldu'u mēnē. Rzu'bë diaguë ra mēdzabë shti'dzi'.

³⁷ Por guëdubi nezë bërë'tsë di'dzë nabé'në Jesús.

Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Iurní Jesús bēru'u iádu'u. Gua mē lidchi Simón Pedro nu guaté mē la'ni hiu'u. Suëgrë Simón rac llú'ull; ráquëll shldi ru'bë. Bē'nē mēnē ruëguë lu Jesús gunëac mē lë'ë na'a.

³⁹ Iurní bēa'chi mē, guná mē lu narac ll'u. Fuertë guni'i mē lu shldi. Lueguë bēru'u shldi. Lueguë lueguë guashtë na'a nu bēdë'ë na'a nagáu rai'.

Jesús bënëac zihani ra narac ll'u
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ Iurë gua'zë ngubidzë, grë ra narac ll'u nu ra nanapë grë clasë galguidzë, bē'dēnú ra mēnē lë'ë rall lu Jesús. Bēdchi'bē mē guia'a mē guēc rall. Grë rall bēac rall.

⁴¹ Nu bēgú mē zihani mēdzabë nananú la'ni ldu'u mēnē. Gurushtiá ra mēdzabë. Guni'i rall:

—Lë'ëll nal shini Dios.

Perë lë'ë Jesús bēsëac dchi lë'ë rall nu guni'i mē fuertë lu rall të adë guadí'dzēdi'i rall purquë guc bē'a rall na mē Cristo el quë nagudili Dios parë guëni'bē'ai'.

Jesús guaglua'a regiuni Galilea
(Mr. 1.35-39)

⁴² Iurë brëguë'lë, bēru'u Jesús guë'dchi rë'. Zia'a mē tubi lugar catë nídi'i mēnē.

Lë'e ra mënë caguili rall lë'e më. Bëdchini rall catë cabezë më. Rac shtu'u rall guëa'nënú më lë'e rall. Guni'i rall adë guësëa'në më lë'e rall,

⁴³ perë Jesús guni'i:

—Rqui'ni tsahia grë ra guë'dchi parë guadi'dza diza'quë lla tsuté mënë catë rnibë'a Dios. Parë ni bëshe'ldë Dios na.

⁴⁴ Nu guagla'guë biadi'dzë më diza'quë la'ni iádu'u catë quërelde ra mënë israelitë.

5

Jesús bënë milagre catë rga'a mbeldë
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ Guzac tubi dzë nanú Jesús rua' nisë ru'bë lë Genesaret. Bëdchini mënë zihani hashtë rte'e mënë lë'e më. Rac shtu'u rall guini rall shti'dzë Dios.

² Jesús guná lu chupë barcu nananú rua' nisë. Ra narna'zi mbeldë bëru'u rall la'ni barcu nu caguibi rall guë'shu shtë mbeldë.

³ Iurní guaté më la'ni barcu shtë Simón Pedro. Guni'i më lu Pedro guëazë guetë barcu du'pë. Guzubë më lu barcu të parë guëlua'a më diza'quë lu ra mënë narë rua' nisë ru'bë.

⁴ Iurní gualú biadi'dzë më, guni'i më lu Pedro:

—Cha guiá hia'a ca más zili nisë të guëtia'a të guë'shu shtë të parë guëga'a mbeldë.

⁵ Perë Pedro repi:

—Mësë, guëdubi gue'lë bënë'në na'a dchi'ni sin ni tubi mbeldë gá'adi'i guëga'a. Perë hia quë lë'el rnibë'al guëtia'a na'a guë'shu la'ni nisë, guëdë'në na'ain.

⁶ Lueguë bënë ra' lo quë naguni'i Jesús. Bëga'a mbeldë zihani hashtë lë'e guë'shu guzublú chí'ezë.

⁷ Iurní bënë ra' sēñi lu sa' ra' ra' nazubë la'ni stubi barcu parë guidë guë'në ra' compa'ni. Bëdchini ra'. Bëguëu' ra' mbeldë la'ni chupë barcu. Por tantë zihani mbeldë hia mërë nē'azë barcu la'ni nisë.

⁸ Iurë guná Simón Pedro zihani mbeldë bëga'a, bëzullibi Pedro lu Jesús nu guni'i Pedro:

—Bësëa'në na, Dadë, nahia pecadurë. Napa zihani duldë.

⁹ Zni guni'i Pedro purquë nalé bēdzēguëë' ldú'i' nu grë narëta' nga'li bēdzēbē ra' por tantë mbeldë guna'zi ra'.

¹⁰ Nanú Jacobo nu bëchill Juan nga'li. Bē'nēnú ra' dchi'ni con Pedro. Na Jacobo nu Juan shini Zebedeo. Nalé bēdzēguëë' ldu'u ra'. Iurní Jesús guni'i lu Pedro:

—Adë rdzēbēdi'il. Ziquë nal pescadurë iurne', zni gáquël pescadurë; gue'dēnul mēnē lua.

¹¹ Iurní gulú ra' barcu rua' nisë catë na guiu'u. Bēsēa'nē ra' dchi'ni nu guanaldë ra' lē'e Jesús.

Jesús bënëac narac ll'u galguidzë ru'dzë ládi'
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² Guzac ladi tubi guë'dchi, bēdchini tubi nguii lu Jesús. Rac llú'ull galguidzë naru'dzë ládi' guëdubi cuerpë shtēnēll. Bēzullíbill lu më hashtë bēdchini luquēll lu guiu'u. Bē'nēll ruëguë lu më:

—Dadë si talë rac shtú'ul, záquël gunēáquël na.

¹³ Iurní Jesús bēdchi'bē më guia'a më guëquēll. Guni'i më:

—Rac shtua'a. Guëac galguidzë shtēnēl.

Niá'asë gualú guni'i Jesús di'dzë rē, lueguë bëáquēll.

¹⁴ Iurní Jesús gunibë'a lē'ēll adë chu lu guadi'dzēll. Guni'i më:

—Gua iádu'u; tsagnal bēshuzi parë guēná bēshuzi lul. Nu bē'nē ziquë guni'i Moisés shcuendë ra narac ll'u galguidzë ládi' perë bëac rall. Gúnēlin parë grë mēnē gac bë'a rall de verdá hia bëáquēll.

¹⁵ Guëdubi nezë ruadi'dzë mēnē lo quë nabē'nē Jesús nu guaglá'guëru'u bērē'tsē naguni'i mēnē de lē'e më. Zihani mēnē bēdēá parë guëquë diaguë rall shti'dzë më nu parë gunēac më narac ll'u.

¹⁶ Perë Jesús zia'a tubi lugar catë nídi'i mēnē. Nga'li biadi'dzēnúhi' Dios.

Jesús bënëac tubi nguii narac galguidzë llunguë

(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ Tubi dzë Jesús caglua'a ra mēnē. Ndë nanú bēldá mēnē religiúsë fariseos nu mēsë narlua'a lēy shtë Moisés. Guzubë rall. Ze'dë rall zihani guë'dchi shtë Galilea

nu Judea. Ze'dë rall de Jerusalén. Jesús napë pudërë shtë Dios parë bënëac më narac ll'u'u.

¹⁸ Iurní guzac bédchini beldá nguiu; nua'a rall tubi daa' catë dchi'bë tubi nguiu narac llunguë. Rac shtu'u rall tsutënú rall narac ll'u'u la'ni hiu'u catë cabezë më të gunëac më lë'ëll.

¹⁹ Perë adë gúquëdi'i guédchini rall lu më tantë zihani mënë. Iurní güe'pi rall guëc hiu'u guia'a. Gudidë rall dëllë guëc hiu'u të parë beldaguë rall daa' catë naga'a nguiu narac ll'u'u. Beldaguë rallin entrë de ladi ra mënë hashtë delantë lu Jesús.

²⁰ Jesús guná rialdí ldu'u rall lë'ë më. Guni'i më lu narac ll'u'u:

—Lë'ëll, naperdunë duldë shtënëll.

²¹ Iurní lë'ë ra mësë shtë lëy nu ra fariseo guzublú quëhunë rall llgabë. Guni'i rall la'ni ldu'u rall: “¿Chu ndë'ë? Blac di'dzë dzabë ruadí'dzëll cuntrë Dios purquë tubsë Dios runë perdunë duldë, lëdë núdi'i mënë.”

²² Perë Jesús guc bë'a pë llgabë quëhunë rall. Iurní guni'i më:

—¿Pëzielú runë të llgabë zni'i?

²³ ¿Pë más sencigi guënia'a: “Naperdunë duldë shtënëll”? u guënia'a: “Guasuldí nu guzë”.

²⁴ Parë gac bë'a të nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu, nu napa pudërë parë guna perdunë duldë, gulë guná.

Iurní repi më lu nguiu narac ll'u'u galguidzë llunguë:

—Lul rnia'a, guasuldí. Bëtëá shtaa'l nu bëagzé lídchil.

²⁵ Lueguë lë'ë nguiu narac ll'u'u galguidzë, guasuldíll delantë lu rall. Bëtëall shtaa'll nu bëagrill lídchill. Bédë'ëll graci lu Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më, guní'll.

²⁶ Grë mënë bédzëguëë' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bëchi'chi rall tantë rdzëbë rall. Guni'i rall:

—Ne' guná hia'a cusë ru'bë nadë ri-asédi'ia'a.

Jesús guna'bë lë'ë Leví

(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Iurní Jesús bëru'u gué'dchi ni. Guná më lu tubi nguiu narunë cubrë impuestë.

Lëll Leví nu guzúbëll lugar catë riatilli mënë impuestë. Guni'i Jesús lu Leví:

—Gudë'e naldë na.

²⁸ Lueguë Leví guasuldill nu guanáldëll lë'ë Jesús. Bësëa'nëgall shchí'nill nu grë nashtënëll.

²⁹ Más despuësë Leví gunibë'a gac tubi laní parë Jesús lidchi Leví. Zihani mënë narunë cubrë impuestë bédchini rall. Lë'ë rall con más mënë guzubë rall lu mellë con Leví nu Jesús.

³⁰ Perë ra fariseo nu mësë shtë ra fariseo guzublú guni'i rall cuntrë ra shini gusë'dë më; guni'i rall:

—¿Pëzielú raunú të con ra pecadurë nu con ra narunë cubrë impuestë nu ruu'nú të lë'ë rall?

³¹ Jesús guni'i lu rall:

—Ra narac ll'u'u, rqui'ni rall tubi ducturë perë el quë nabëráquëdi'i, adë rqui'nidi'ill ducturë.

³² Zeldë guëna'ba gac salvar ra pecadurë të guëabré ldu'u rall con Dios. Na adë zeldë guená'bëdia'a mënë narni'i nápëdi'i duldë.

Guna'bë di'dzë mënë lu Jesús shcuendë ayunë

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Iurní ra fariseo guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Ra shini gusë'dë Juan Bautista quëhunë rall ayunë zihani vueltë nu zihani ruadi'dzënú rall Dios, nu ra shini gusë'dë fariseo runë rall zni. ¿Pëzielú shini gusë'dël rau rall; ruu' rall?

³⁴ Jesús guni'i iurní:

—¿Pë zunë të obligar ra invitatë shtë sa'a gunë rall ayunë mientras cabezënú rall lliguë?

³⁵ Perë guédchini dzë hiadë cuezënúdi'i lliguë lë'ë rall, iurní sí, gunë rall ayunë.

³⁶ Guni'i Jesús comparaciuni rë:

—Ni tubi chu rúnëdi'i rumiendë lu lari gushë con lari cubi, purquë si talë guëguëu'l lari bëuldë con lari cubi, rche'zë lari cubi. Adë rgá'adi'i rlua'a lari cubi rëu' lu lari gushë.

³⁷ Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë. Adë gúnëdi'i bulsë gushë gan lu fuersë shtë vini cubi. Rí'ezë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'ë lu guiu'u.

³⁸ Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'ë vini nu ra bulsë adë guënitidi'in.

³⁹ El quë naruu' vini nanapë tiempë, rac shtú'udi'ill gull vini cubi purquë rni'ill: "Vini nanapë tiempë na mejurë".

6

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ Guzac tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, gudëdë Jesús con ra shini gusë'dë më catë nanú trigu. Lë'ë shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu nu quëshá guia'a rai' guëc du'u parë guëru'u bë'dchi gau rai'.

² Iurní ra mënë religiosë fariseo nazuga'a nga'li, guná rall pë quëhunë rai'. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Pëzielú runë të lo quë naná providë quëhunë të dzë narzi'i ldu'u mënë?

³ Jesús bëquebi lu rall:

—¿Pë adë bíldidi'i të lo quë nabë'në David guahietë? Iurë bëldia'në grë shmënë David,

⁴ guaté David lidchi Dios. Guna'zi David guetështildi sagradë nabëdchi'bë bëshuzi lu Dios. Gudáu David. Bëdë'ë David gudáu ra mënë naze'dënú lë'i'. Perë guetështildi sagradë niétiquë bëshuzi ráuhin. Naprovidë gau cualquier mënë.

⁵ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Napa derechë guë nibé'ahia pë cusë gunë ra mënë dzë descansë.

Tubi nguii nagubidchi tubi guiá'ai'

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Guzac stubi dzë narzi'i ldu'u mënë guaté Jesús iádu'u. Quëglua'a më diza'quë lu ra mënë. Ndë zuga'a tubi nguii nagu-bidchi guiá'ai' ladë ldi.

⁷ Ra mësë shtë lëy con ra fariseo quëglida'chi rall lë'ë më parë guená rall nia pë gunë më dzë narzi'i ldu'u mënë. Quëglida'chi rall nia zunëac më parë guëdzëlë rall mudë parë pë gunënú rall lë'ë më.

⁸ Perë Jesús guc bë'a pë llgabë quëhunë rall. Iurní guni'i më lu nguii nagubidchi guiá'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí guëláu.

Lë'ë nguii nu guasuldill. Guzull catë guni'i më.

⁹ Iurní guni'i Jesús lu ra nazuga'a:

—Rna'bë di'dza tubi cusë. ¿Pë rni'i lëy shtë hia'a? ¿Gunë nguii bien u gunë nguii mal dzë descansë? ¿Zúnëll rumëdi nguii u zësá'nëll gati nguii?

¹⁰ Iurní Jesús gubi'a lu grë ra mënë nabëdëá nga'li. Guni'i më lu nguii:

—Bëldí guiá'al.

Lueguë bëldí guiá'ai'. Lueguë bëáquëll.

¹¹ Ra fariseo nu ra mësë nalé bëldë rall. Iurní guzublú rall guëna'bë di'dzë lu sa' rall pë gunë rall con Jesús.

Bë'në Jesús nombrar chi'bë chupë shini gusë'dë më

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² La'ni ra dzë ni Jesús zia'a lu dani parë guadi'dzënúhi' Dios. Gua'a gue'lë biadi'dzënúhi' Dios.

¹³ Iurná brëgue'lë guna'bë më ra shini gusë'dë më. Bë'në më nombrar chi'bë chupë mënë parë gac rall poshtë shtë më.

¹⁴ Ndë'ë na lë ra poshtë: primëre poshtë lë Simón nu bëtë'ë më stubi léhi', bëruléhi' Pedro. En seguidë na Andrés, bëchi Simón. Nanú Jacobo, nu Juan nu Felipe nu Bartolomé,

¹⁵ nu Mateo nu Tomás nu Jacobo. Jacobo na shini Alfeo. Nu bë'në Jesús nombrar Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy.

¹⁶ Nu nanú Judas, shini Jacobo con stubi Judas nabërlé Iscariote, el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Jesús con ra shini gusë'dë më, bietë rai' lu dani. Cabezë rai' lu lumë shtë dani con zihani narianaldë lë'ë më. Nu ze'dë mënë zihani de Judea nu Jerusalén nu ze'dë rall regiuni shtë Tiro nu Sidón naquë rua' nisë ru'bë. Bëdchini rall parë guëqué diaguë rall shti'dzë Jesús, nu parë gunë më rumëdi ra galguidzë shtë rall.

¹⁸ Nu ra nanapë mëdzabë fier la'ni ldu'i, bëac rall.

¹⁹ Grë mënë rac shtu'u rall guëga'ldë rall shabë më parë guëac rall. Bënëac më narac llu'u con pudërë shtënë më.

Ra naguëquitë ldu'u nu ra nadë guëquitëdi'i ldu'i
(Mt. 5.1-12)

²⁰ Iurní Jesús gubi'a lu shini gusë'dë më, nu guní'i:

—Dichusë të, adë nápëdi'i të zihani cusë shtë guë'dchiliu perë rnibë'a Dios lë'ë të; tsuté të lugar catë na më Rëy.

²¹ 'Dichusë të, napë të nicidá la'ni ldu'u të iurne'. Gunë të recibir lo quë narqui'ni të.

'Dichusë të, lë'ë të naru'në iurne'. Guëquitë ldu'u të.

²² 'Dichusë të iurë rna zá'quëdi'i mënë lu të, nu iurë rgu rall lë'ë të iádu'u, iurë rushtiá rall guëc të, nu iurë guëni'i mënë na të cusë mal. Gunë rall grë ndë'ë purquë na të shmëna, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²³ Gulë bëquitë ldu'u të nu gulë bëchesë tantë rquitë ldu'u të dzë naguëni'i mënë cuntrë lë'ë të. Zni ra shtadë guëlu rall bë'në rall cuntrë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Gulë bëquitë ldu'u të purquë napë më tubi premi ru'bë gube'e parë lë'ë të.

²⁴ 'Perë rnia'a lu ra ricu, prubi de lë'ë të purquë hia napë të grë lo quë narsëquitë ldu'u të.

²⁵ 'Nu rnia'a lu të nanapë grë lo quë narac shtu'u të. Prubi de lë'ë të purquë guëdchini tiempë guëa'në të sin quë adë pë nápëdi'i të.

'Nu rnia'a lu të nabëquitë ldu'i guë'dchiliu. Prubi de lë'ë të purquë despuësë gu'në të nu cushtiá të.

²⁶ 'Nu rnia'a lu të nanapë gustë iurë lë'ë mënë rni'i bien de lë'ë të. Prubi de lë'ë të purquë na të ziquë shtadë guëlu të. Shtadë guëlu të guni'i rall bien de nguiu bishi naguni'i na rall siervë shtë Dios.

Jesús guni'i: "Gulë gac shtu'u enemigu shtënë të"
(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Rnia'a lu të nabini shti'dza, gulë guc shtu'u ra narldënu lë'ë të. Gulë bë'në bien lu contrari shtë të.

²⁸ Gulë guni'i bien lu narni'i guidzë guëc të. Gulë guna'bë lu Dios por el quë narushtiá guëc të.

²⁹ Si talë chu cubé lul, adë rúnëdi'il ziquë bë'nëll; más bien bédë'ë lë'ël cubëll stubi ladë. Si talë chu rquëdu'u guëdchisú shábël, bédë'ë lë'ël guëdchisull shmánguël.

³⁰ Gulë bédë'ë naca'a el quë narna'bë lul. Si talë chu rdchisú pë nápël, adë guená'bëdi'il lull parë guënë'ellin.

³¹ Gulë bë'në tratë sa'l igual ziquë rac shtú'ul gunë rall tratë con lë'ël.

³² 'Si talë rac shtú'ul lë'ësë narac shtu'u lë'ël, ¿pë premi gápël? purquë ra mënë mal rac shtu'u rall el quë narac shtu'u lë'ë rall.

³³ Si talë runë të bien lë'ësë narunë bien con lë'ë të, ¿chu guëne'e premi cá'al? purquë ra mënë mal runë rall bien con sa' rall.

³⁴ Si talë rúnël prështë dumí lë'ësë ra naguëdchigré lë'ë dumí, ¿chu guëne'e premi cá'al? Ra mënë mal runë rall prështë dumí; quëbezë rall quilli mënë mizmë cantidá dumí.

³⁵ Perë rnia'a lu të, gulë guc shtu'u ra mënë narunë cuntrë lë'ë të. Gulë bë'në bien con grë mënë. Gulë bë'në prështë aunquë adë guëdchigrédi'i rall dumí. Si talë quëhunë të ra cusë ni, gapë të premi ru'bë nu na të ziquë shini Dios nacabezë gube'e. Pues Dios rac shtú'ui' ra mënë mal nu quëhunë më bien con ra mënë nanadë rdë'ëdi'i graci lu më.

³⁶ Gulë bëga'a ldu'u të ra mënë igual ziquë Shtadë të rga'a ldú'i' lë'ë ra mënë.

Jesús guni'i: "Adë rúnëdi'il juzguë sa'l"
(Mt. 7.1-5)

³⁷ 'Nu rnia'a lu të, adë rúnëdi'il juzguë sa'l purquë gunë më juzguë lë'ël igual ziquë quëhúnël juzguë sa'l. Adë rúnëdi'il condenar mënë, nu Dios gúnëdi'i më condenar lë'ël. Gulë bë'në perdunë sa' të guëdubinú ldú'ul nu Dios gunë më perdunë lë'ë të.

³⁸ Gulë bédë'ë naca'a nabënapëdi'i, iurní gunë Dios igual con lë'ë të. Guëne'e më

medidë completë hashtë guëqui'chi mëhin, hashtë guëni'bi mëhin, hashtë guër'tsin, guëne'e më ca'a të. Medidë nardë'el mizmë medidë gúnël recibir.

³⁹ Iurní guni'i Jesús tubi comparaciuni:

—¿Gu rac guësë ciegu stubi ciegu? Guërupë rall ldaguë rall la'ni guëru.

⁴⁰ Tubi narsë'dë lu mësë shtënëll, nád'i'll más më ru'bë quë mësë shtënëll, perë iurë tsalú studi shtënëll, iurní gáquëll ziquë mësë shtënëll. Gulë guná bien guadë guëlua'a lë'ë të.

⁴¹ ¿Pëzielú guëni'il lu sa'l nanú tubi gui'lli la'ni slull nu iurní nanú tubi trunquë la'ni slul?

⁴² ¿Lla guëni'il lu sa'l: "Amigu, bënë'e sí guëdchisúa gui'lli nananú la'ni slul"? Perë lë'el rnádi'il trunquë la'ni slul. Lë'el nal falsë; gulú primërë trunquë nananú la'ni slul, iurní gac guënal bien parë cul gui'lli la'ni slu sa'l.

Ra nashi naqué lu hiaguë rlua'a pë clase hiaguë

(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nané mieti hiaguë za'quë rné'edi'in nashi mal, nu hiaguë mal rné'edi'in nashi za'quë.

⁴⁴ Ra nashi naqué lu hiaguë rlua'a pë clasë hiaguë nahin. Adë tsagllí'idi'i ra mënë nashi higu lu hiaguë guitsë nu adë guësiëtëdi'i ra mënë uvë lu hiaguë guitsë.

⁴⁵ Tubi më za'quë ruadi'dzë cusë za'quë purquë nabënë na ldu'u mënë ni. Perë tubi mënë mal ruadi'dzëll cusë nadë rllu'i'idi'i purquë lë'ësë mal nanú la'ni ldu'ull. Lo quë nananú la'ni ldu'u mënë ruadi'dzë rall.

Comparaciuni shtë chupë nabëza'a hiu'u
(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ Guagla'guë guni'i Jesús lu ra mënë:

—Rni'i të nahia el quë narnibë'a lë'ë të ziquë shtadë të perë rúnëdi'i të cumplir shti'dza.

⁴⁷ Iurní guënia'a lu të lla na el quë naguidë rini shti'dza nu rúnëll cumplir shti'dza.

⁴⁸ Nall ziquë tubi nguii narza'a tubi hiu'u. Gudánill guetë catë naguëdchi guiu'u. Bëzá'all hiu'u lu cimientë shtë

guë'ë. Iurë lë'ë nisë guaru'bë nu bédë'ë nisë hashtë guëa' hiu'u, perë ni adë bënë'bid'i' hiu'u purquë zubë hiu'u lu guë'ë.

⁴⁹ Perë el quë narini shti'dza perë rúnëdi'ill cuendë, na ziquë tubi nguii narza'a tubi hiu'u lu iu'lli perë nídi'i cimientë shtë hiu'u. Iurë guaru'bë nisë nu bédë'ë nisë hashtë guëa' hiu'u, gurëhin lueguë. Completamente gualúhin sin ni tubi adë bë bëá'nëdi'i.

7

Jesús bënëac tubi narunë sirvë lidchi më rumanë

(Mt. 8.5-13)

¹ Iurní gualú biadi'dzë më lu ra mënë, bëabí më Capernaum.

² Ndë guquërdë tubi capitán më rumanë narnibë'a tubi gahiu'a suldadë. Nápëll tubi muzë narac llua'u hashtë hia rlullë muzë. Lë'ë më rumanë nalé rac shtú'ull muzë shtënëll.

³ Iurë bini capitán lo quë nabënë Jesús, bëshë'ldëll beldá më gushë israelitë parë tsaglli'i rall lë'ë Jesús; guidë më nu gunë më rumëdi muzë narac llua'u.

⁴ Ra më gushë bédchini rall catë nanú Jesús nu guagla'guë bënë rall ruëguë lu më. Guni'i rall:

—El quë nabëshë'ldë lë'ë na'a lul, runë tucarë gúnël favurë narac shtú'ull.

⁵ Rac shtú'ull ra më israelitë; bëzá'all con dumí shtënëll iádu'u shtënë na'a.

⁶ Guanú Jesús lë'ë rall lidchi capitán. Iurë hia ziaqdchini rall hiu'u shtë capitán, bëshë'ldë capitán beldá amigu shtënëll. Guni'i rall lu Jesús shti'dzë capitán:

—Dadë, tsutédi'il lidcha purquë më ru'bë nal. Na adë chu nádia'a.

⁷ Adë rúnëdi'i tucara guënia'a lul, por ni bëshë'lda guidë guëlli'i ra mënë lë'el. Rialdí ldua'a sulamëntë guëni'il tubi di'dzë, guëac shmuza.

⁸ Na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na. Nu napa suldadë narunë narnibë'ahia. Iurë guepia lu túbill, tsall; rzu'bë diáguëll shti'dza. Nu iurë guënia'a lu stúbill, guidëll; lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza. Iurë guëni'bë'ahia lu muzë gúnëll dchi'ni, lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza.

⁹ Iurë bini Jesús shti'dzë capitán, guasé ldu'u më tantë gualdí ldu'u capitán. Bëdchigré lu më; gubi'a më lu mënë nazianaldë lë'e më; guni'i më lu rall:

—Guldía, ni tubi israelitë adë rialdídi' ldu'u rall na cumë ziquë rialdí ldu'u capitán rë'.

¹⁰ Iurë bëabré ra amigu shtë capitán lídchill, guná rall lu muzë. Hia lë'e muzë bëac.

Jesús bëldishtë tubi tēgulë shini na'a viudë

¹¹ Iurní Jesús zia'a parë guë'dchi nalé Naín. Ra shini gusë'dë më con zihani mënë, bë'në rai' compa'ni lë'e më.

¹² Iurë zia'gchini rai' cerquë rua' guë'dchi, bëdza'guélú rai' ra mënë nazi-aca'chi tubi tēgulë. Tēgulë ni na tubsë shini lu shní'ai', nu shní'ai' náhi' viudë. Zihani mënë shtë guë'dchi, bë'në rall compa'ni parë zia'ca'chi rall tēgulë.

¹³ Guná Jesús lu viudë. Bëga'a ldu'u më lë'ëll; guni'i më lull:

—Adë rúnëdi'il.

¹⁴ Iurní Jesús guabi'guë nu bēdchi'bë guia'a më guëc cajón. Hia nanua'a lë'e tēgulë guzudchí. Jesús guni'i lu tēgulë:

—Lë'ël, na rnia'a lul, guashtë nga'li.

¹⁵ Lueguë lë'e tēgulë guashtë nu guzubë ldill. Guzublú ruadí'dzëll. Iurní Jesús bēdë'e lë'e nguui ni lu shni'a nguui.

¹⁶ Grë mënë guná gubani nguui ni; bēdzēguë' ldu'u rall. Guzublú guni'i rall:

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios. Hia bēdchini tubi më ru'bë naruadi'dzë shti'dzë Dios entrë lë'e hia'a.

Nu guni'i rall:

—Bëagná ldu'u Dios shti'dzë më; bidë guëdchini më con lë'e hia'a.

¹⁷ Por guëdubi nezë nu hashtë grë luga shtë Judea, guni'i ra mënë lu sa' rall bëldishtë Jesús tubi tēgulë.

Juan Bautista bēshe'ldë chupë mënë lu Jesús

(Mt. 11.2-19)

¹⁸ Bini Juan lo quë nabë'në Jesús purquë ra nazianaldë lë'e Juan biadi'dzë rall lu Juan. Iurní guna'bë Juan chupë shmëni'.

¹⁹ Bēshe'ldë Juan lë'e rai' lu Dadë Jesús parë tsagna'bë di'dzë rai' si talë lë'e më na

el quë nanapë quë guëdchini, lë Cristo, u cuezë mënë stubi më naguëdchini.

²⁰ Bēdchini rai' catë nanú Jesús. Guni'i rai' lu më:

—Juan Bautista bēshe'ldë lë'e na'a parë guëna'bë di'dzë na'a, ¿pë lë'ël nal el quë nanapë quë guëdchini, Cristo, u guëbezë na'a stúbi'?

²¹ Mizmë iurë nabēdchini ra shmënë Juan, bēnëac Jesús zihani mënë narac llu'u de grë clasë galguidzë nu guë'dzu. Bëgú më mēdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bēnëac më zihani ciegu.

²² Iurní guni'i Jesús lu shmënë Juan:

—Gulë tsagni'i lu Juan lo quë naganá tē nu lo quë nabini tē. Gulë guni'i lúhi' con pudërë shtëna bëac ra ciegu. Ra cujë bëac za'quë guëa' rall. Ra narac llu'u galguidzë naru'dzë ládi', bëac rall. Ra naná cue'të bëac diaguë rall. Ra tēgulë gubani rall con pudërë shtëna. Ra mënë prubi rini rall diza'quë shtë Dios.

²³ Rquitë ldu'u ra mënë, el quë nat-sagla'guë tsaldí ldu'i shti'dza.

²⁴ Iurë ra shmënë Juan zia'a, Jesús guzublú guni'i lu ra mënë shcuendë Juan:

—¿Chu guagbi'a tē lúhi' rua' guë'gu Jordán? ¿Pë guná tē tubi nguui fuertë u tubi nguui ziquë gui'lli narni'bi mbë?

²⁵ ¿Chu guagbi'a tē lúhi'? Adë gunádi'i tē tubi nguui nanacu con lari za'quë. Bien nané tē ra nanacu lari chulë, ra nabani con galëlujë, quërelde rall lidchi ra rëy.

²⁶ ¿Lla na nguui nuguagbi'a tē lúhi'? ¿Gu náhi' ziquë tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë? Rnia'a lu tē Juan napë más llëru'bë dchi'ni quë ra mënë naquërelde guahietë.

²⁷ Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Juan:

Rshe'lda el quë narni'i por na delantë lul parë gúni' preparar nezë delantë lul.

²⁸ Rnia'a lu tē entrë grë ra mënë nabiadi'dzë shti'dzë Dios lu ra mënë shtë guë'dchiliu, ni tubi rall na rall más më naru'bë quë Juan Bautista. Perë guná, el quë natsuté shnezë Dios catë rnibë'a më, aunquë nádi'i më naru'bë, nápëll más dchi'ni llëru'bë quë Juan.

²⁹ Ra mënë nabëchu'bë nisë Juan nu ra narunë cubrë impuestë nabëchu'bë nisë

Juan, iurë bini rall shti'dzë Juan, guni'i rall bënë nu justë na Dios.

³⁰ Perë ra më religiosë fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, gunédi'i rall niachu'bë nisë Juan lë'ë rall. Bëqué guia'a rall voluntá shtë Dios parë mizme lë'ë rall.

³¹ Jesús guni'i lu rall:

—Rnia'a lu të, ulla na ra mënë shtë tiempë ne'?

³² Na rall ziquë llguë'në. Rzubë llguë'në; rguitë rall lu llguë'a. Rushtiá rall lu sa' rall; rni'i rall: “Bëdi'ldi na'a musiquë shtë sa'a perë adë nēdi'i të guëgui'i të. Bëdi'ldi na'a marchë shtë tēgulë perë adë bínidi'i të. Ni tubi cusë rēuu'di'i ldu'u të.”

³³ Bidë guēni'i Juan lu të. Adë gudáudi'i Juan guetështildi nu bi'i'di'i' vini, perë lë'ë të guni'i të nápi' tubi mëdzabë la'ni ldú'i'.

³⁴ Iurní bēdchinia, nguiu nabēshe'ldë Dios lu guē'dchiliu; rauha lu laní, nu ruha vini, perë rni'i të rau sha'ta. Rni'i të ruha zili vini. Rni'i të nahia amigu shtēnē ra pecadurē. Amigu shtēnē ra narunē cubrē impuestē, rni'i të.

³⁵ Manērē nacanihunē Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná sabi de verdá.

Jesús gua lidchi Simón naná fariseo

³⁶ Tubi fariseo lë Simón bē'nēll invitar lë'ë Jesús parë tsa më lídchill të gaunú më lē'ēll. Jesús gua lídchill nu guzubë më lu mellë.

³⁷ Iurní bēdchini tubi na'a nanapë zihani nguiu. Quērēldë na'a lu mizme guē'dchi. Iurë bini na'a lë'ë Jesús ziatáu lidchi fariseo, bēdchininú na'a tubi bē'tēi naná guē'ë; gadzēhin sēiti nashi.

³⁸ Bēzullibi na'a guēa' Jesús catë cabezë më. Bi'ni na'a nu guzublú radzë guēa' më con nisë narru'u slu na'a. Lueguë bēshá na'a guitsë guēc na'a guēa' më parë guēbidchi guēa' më.

³⁹ Iurë guná Simón lo quë nabē'nē na'a, bē'nēll llgabë: “Si talë lë'ë nguiu nabēna invitar lidcha, na tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, niadē'ēi' cuendë pë clasë na'a na el quë nabēdchini lúhi'. Nall tubi na'a nanapë zihani duldë.”

⁴⁰ Iurní guni'i Jesús lu Simón:

—Moni, rac shtua'a guēnia'a lul.

Guni'i Simón:

—Mësë, ¿pë rac shtú'ul guēni'il lua?

⁴¹ Jesús guni'i:

—Guc chupë nguiu nazé'bi dumí lu nargudini. Túbill naze'bi ga'i gahiu'a bēllë bēdchichi. Stúbill naze'bi cincuenta bēllë bēdchichi.

⁴² Perë ni tubi de lë'ë rall nápēdi'i rall dumí parë quilli rall. Lë'ë nargudini bē'nēll perdunë guērupë rall.

'Guna'bë di'dza lul, Moni, ¿guadë de lë'ë rall rac shtu'u más lë'ë nargudini dumí?

⁴³ Simón bēquebi:

—Lluá'ahia el quë narze'bi más llēru'bē dumí rac shtú'ull más lë'ë nargudini dumí.

Guni'i Jesús iurní:

—Guldil, zni nahin.

⁴⁴ Iurní lë'ë Jesús guná lu na'a nu guni'i më lu Simón:

—Hia gunal lla bē'nē na'a rē'. Gutēa lídchil. Bēné'edi'il nisë parë tsati guēahia ziquë na custombrë, perë lë'ë na'a rē' bēga'dzë guēahia con nisë narru'u slúhi. Nu bēcuē'dchill guēahia con guitsë guéquēll.

⁴⁵ Adë bētsagrua'dí'il guiahia ziquë na custombrë, perë na'a rē' dizdë iurë bēdchinia, adë rbézēdi'i rtsagrua' na'a guēahia.

⁴⁶ Nu adë bētiá'adi'il sēiti nashi guēca, perë na'a rē' bētiá'all sēiti nashi guēahia.

⁴⁷ Rnia'a lul de quë duldë zihani shtēnēll naperdunë; por ni nalé rac shtú'ull na. Perë el quë naguc perdunë du'pë, du'psë rac shtú'ull na.

⁴⁸ Iurní guni'i Jesús lu na'a:

—Duldë nabē'nēll hia bēna perdunë.

⁴⁹ Ra invitadë nazúbēga'a con Jesús, guzublú rni'i lu sa' rall:

—¿Chu rni'ill nall? Rni'ill nápēll pudērë gúnēll perdunë duldë shtë mēnē.

⁵⁰ Perë Jesús guni'i lu na'a:

—Hia nasalvárēl purquë gualdí ldú'ul na. Bēagzé con bien.

8

Ra na'a nabē'nē compaṇi lë'ë Jesús

¹ Despuēsë de ni, lë'ë Jesús zia'a zihani guē'dchi nu ranchi parë guadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsuté mēnē shnezë

Dios. Ra chi'bë chupë poshtë guanaldë rai' lë'ë Jesús.

² Nu ra na'a zianaldë rall Jesús; antsë bënëac Jesús lë'ë rall narac llu'u. Gulú më mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë. Entrë lë'ë rall zianaldë María Magdalena nabëru'u gadchi mëdzabë la'ni ldu'i'.

³ Nu zianaldë Juana, tse'lë Chuza naná encargadë gapë lidchi Herodes. Nu zianaldë Susana con zihániru'u na'a nabëdë'e dumí shtë rall parë el quë narqui'ni Jesús nu ra shini gusë'dë më.

Comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi
(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ Bëdëa zihani mënë lu Jesús. Bëdchini ra mënë de grë ladë. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

⁵ —Tubi nguii guagtë'tsë bë'dchi lachi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu nezë. Nga'li bëlú mënë guëquin. Iurní bëdchini ra ma'ñi; gudáu ma'ñi bë'dchi.

⁶ Stubi tantë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'e. Iurë lë'ë bë'dchi gutsëlú, lueguë guidchi plantë purquë du'pë shcupë nanú.

⁷ Stubi tantë bë'dchi gulaguë ladi guilli guitsë. Gualdani bë'dchi perë guni guilli guitsë guëquin.

⁸ Perë stubi partë bë'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin. Guarubín nu bëdë'ein cusechë hashtë tubi gahiu'a por tubin.

Iurní Jesús guni'i fuertë:

—Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëqué diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëziehú guni'i më ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁰ Guni'i më:

—Rnia'a lu të, Dios bë'në favurë parë tsasë të lla rnibë'a më ziquë Rëy. Antsë guasëdi'i mënë ra cusë ni. Ra mënë nanëdi'i tsasë shti'dza, na rnia'a lu rall con comparaciuni të rna rall perë adë riasëdi'i rall. Rini rall perë adë rdë'di'i rall cuendë pë runë cuntienë ra comparaciuni.

Jesús biadi'dzë pë runë cuntienë comparaciuni shtë bë'dchi

(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹ 'Guënia'a lu të pë runë cuntienë comparaciuni nartë'tsë bë'dchi. Ra bë'dchi na ziquë shti'dzë Dios.

¹² Tubi tantë bë'dchi nagulaguë lu nezë, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios perë ridë mëdzabë, rdchisull shti'dzë Dios ldu'u ra mënë parë adë tsaldídi'i ldu'u mënë parë gáquëdi'i salvar rall.

¹³ Ra bë'dchi nagulaguë ladi guë'e, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios nu rca'a rallin con gustë. Ziquë plantë nanapë du'pë lu'chi rialdí ldu'u rall por du'pë tiempë, perë iurë ridë tubi prëbë, rni'i guidzë mënë guëc rall, iurní rsa'në rall shti'dzë Dios.

¹⁴ Ra bë'dchi nagulaguë la'ni guilli guitsë, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios nu rianaldë rall nezë shtë më, perë por tantë llgabë shtë dchi'ni, lla guëbani rall, nu rzebi ldu'u rall gapë rall zihani dumí, nu por mal deseo nananú la'ni ldu'u rall, hia iurní rte'ein shti'dzë Dios la'ni ldu'u rall. Iurní na rall ziquë tubi plantë nadë rnë'di'i nashi.

¹⁵ Perë bë'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë mënë narini shti'dzë Dios. Con guëdubinú ldu'u rall rialdí ldu'u rall. Rdë'e rall cuendë shti'dzë më. Na rall më pacënci. Na rall ziquë tubi plantë nariagla'guë rdë'e nashi za'quë.

Comparaciuni shtë lintërnë
(Mr. 4.21-25)

¹⁶ 'Ni tubi mënë guësëu'ldë llni la'ni lintërnë nu lueguë guëtá'ull con tubi tēpë u guëzullin guëa' camë, sino quë guia'a zubin parë el quë natsuté la'ni hiu'u guëzianí.

¹⁷ Grë lo quë naga'chi lu ra mënë iurne', napë quë guëru'u lu llni parë tsasë mieti.

¹⁸ 'Si talë guëqué diaguë të bien, guëne'e Dios más llni; perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narní'il nápël.

Shni'a Jesús nu ra bëchi'
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Iurní lë'ë shni'a Jesús con bëchi', bëdchini rai' catë cabezë më, perë gúquëdi'i niabi'guë rai' lu më por tantë zihani mënë.

20 Tubi mënë guanú rsunë lu Jesús. Guní'ill:

—Lë'ë shní'al nu ra béchil zuga'a tēchi fuërë. Rac shtu'u guadi'dzēnú rai' lë'ël.

21 Perë Jesús repi:

—Ra narqué diaguë shti'dzë Dios nu runë rall cumplir narni'i më, ni na ra shní'ahia, ni na ra bëcha.

*Jesús bëcue'dchí nisë ru'bë
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)*

22 Tubi dzë guaté Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më nu guni'i më lu rai':

—Cha guía hia'a stubi ladë rua' nisë.

Iurní zia'a rai'.

23 Mientras ziazú rai' lu nisë, Jesús gutëga'si. Iurní bēdchini tubi mbë dushë lu nisë. Guaté nisë la'ni barcu hashtë mērë nē'azë barcu la'ni nisë.

24 Lueguë guacua'ñi rai' lë'ë Jesús nu guni'i rai':

—Mësë, Mësë, aquë zati hia'a iurne'.

Iurní Jesús guashtë. Gunibé'ai' lu mbë nu nisë parë cuedchí nisë. Iurní lueguë gurēdchí nisë.

25 Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pë hia adë rialdídí'i ldu'u tē Dios?

Iurní bēdzēbë rai' nu bēdzēguë' ldu'u rai'. Guní'i lu sa' rai':

—¿Chull më rē'? tantë pudërë nápi'. Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shti'dzi'.

Tubi më gadareno nanapë mēdzabë la'ni ldu'ull

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Bēdchini rai' stubi ladë nisë ru'bë, ladzë ra më gadareno. Galilea naqué stubi ladë rua' nisë ru'bë.

27 Bēdchini rai' rua' guiu'u. Bēru'u më la'ni barcu. Lueguë guabi'guë tubi nguii shtë guē'dchi gadareno lu Jesús. Por zihani izë rácudi'ill lari nu adë nídi'i lídchill sino quë guquérédëll la'ni cuevë catë rga'chi ra tēgulë. Nguii ni napë zihani mēdzabë fier la'ni ldu'ull.

28 Iurë guall lu Jesús, bēzullíbill lu më. Gurushtiall. Guní'ill fuertë lu Jesús:

—¿Pë nápël con na? Jesús. Lë'ël nal shini Dios nacabezë gube'e. Runa ruëguë lul adë guëtia'adi'il na lu gui'i shtë cash-tigu.

29 Zni guní'ill purquë más antsë Jesús gunibë'a lë'ë ra mēdzabë fier parë guëru'u rall de lë'ë nguii. Vidë shtë nguii ni guc zndë'ë; zihani vueltë lë'ë mēdzabë guna'zi lë'ë nguii ni. Lë'ë ra mënë bēldi'bi guiá'all nu guëa'll con cadënë parë gac segurë nguii ni, perë lë'ëll bēchúguëll cadënë. Lë'ë mēdzabë bēsëllu'në lë'ëll tubi lugar catë nídi'i mënë.

30 Jesús guna'bë di'dzë lull:

—¿Chu lël?

Lë'ëll bëquebi:

—Lëhia Chupe Mili. Zihani na na'a.

Zni guní'ill purquë zihani mēdzabë gutë la'ni ldu'ull.

31 Ra mēdzabë bē'në ruëguë lu më parë adë guënbé'adi'i më lë'ë rall tsa rall gabildi.

32 Tiempë ni nanú zihani guchi lu lumë shtë dani. Quëháu ra ma. Lë'ë ra mēdzabë bē'në ruëguë lu Jesús tsa rall la'ni ldu'u ra guchi. Bēdë'ë më permisi.

33 Iurní bēru'u ra mēdzabë la'ni ldu'u nguii. Bēu' rall la'ni ldu'u guchi. Iurní bēllu'në ra ma catë naqué tubi nisë ru'bë. Guzutu'u ra ma hashtë guetë la'ni nisë. Nga'li gualú ra ma.

34 Ra narapë guchi iurë guná rall pë guc, guagllu'në rall hashtë guē'dchi. Biadi'dzë rall lu ra mënë naquërdë guē'dchi nu lu ra më nananú lachi pë guc con ra guchi.

35 Ra mënë guagbi'a rall nia'a pë guc. Nu bēdchini rall catë nanú Jesús. Guná rall lu nguii nananú mēdzabë la'ni ldu'i'. Zúbëll cula'ni Jesús. Nácull lari nu be'rquë ruadi'dzëll. Bëac za'quë shgábëll. Ra mënë bēdzēguë' ldu'u rall.

36 Grë naguná nabë'në Jesús, biadi'dzë rall lla bē'në më parë bëac nguii nanapë mēdzabë la'ni ldu'i'.

37 Iurní grë ra më gadareno, bē'në rall ruëguë lu më parë guëru'u më ladzë rall tantë bēdzēbë rall. Iurní Jesús güe'pi la'ni barcu parë ziá'ai' stubi ladë.

38 Lë'ë nguii nabëru'u mēdzabë la'ni ldu'i', bē'nëll ruëguë lu Jesús parë guēdë'ë më permisi tsanádëll lë'ë më. Perë Jesús gunibë'a guëá'nëll lādžëll. Guní'i më:

39 —Bëabrí lídchil nu biadi'dzë grë lo quë nabë'në Dios con lë'ël.

Bëagzëll nu biadíd'zëll por guédubi nezë nu guë'dchi lo quë nabë'në Jesús con l'éëll.

Naguzac shtsa'pë Jairo nu tubi na'a nabëga'ldë shabë Jesús

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Bëabré më stubi ladë rua' nisë ru'bë. Ra mënë quëbezë l'éë më nu bë'në rall recibir l'éë më. Rquitë ldu'u rall.

⁴¹ Iurní bédchini tubi nguiu lë Jairo. Nall tubi jëfë shtë iádu'u. Bëzullíbill lu Jesús. Bë'nëll ruëguë tsa më lídchill

⁴² purquë Jairo nápëll tubsë shtsá'pëll. Napë ntsa'pë chi'bë chupë izë. Hia rlúllëll. Iurë l'éë Jesús zia'a, mënë zihani guanaldë rall l'éë më hashtë rte'e mënë l'éë më.

⁴³ Nu guanaldë tubi na'a con los de más mënë; rllëë rénëll. Hia guc chi'bë chupë izë rac llú'ull. Ni chu bë'nëdi'i gan nëáquëll.

⁴⁴ Iurní guabi'guë na'a nezë tëchi më. Bëgá'ldëll rua' shabë më. Lueguë gulezë rënë nu bëáquëll.

⁴⁵ Iurní Jesús guni'i:

—¿Chu bëga'ldë shaba?

Grë mënë guni'i:

—Ni túbidi'i.

Iurní guni'i Pedro:

—Mësë, ra mënë zihani quëgte'e rall l'éëll, nu cagsini rall l'éëll.

⁴⁶ Perë Jesús guni'i:

—Entrë de l'éë të nanú tubi nabëga'ldë shaba, purquë guc bë'ahia tubi mënë bëáquëll con pudërë shtëna.

⁴⁷ L'éë na'a guc bë'all adë nídi'i mudë gaquin naga'chi. Iurní bédchínill nu rchí'chill nu bëzullíbill lu më. Guni'ill de-lantë lu grë mënë pëzielú bëgá'ldëll shabë më. Guni'ill lueguë bëáquëll.

⁴⁸ Iurní Jesús guni'i lull:

—Nanë, bëáquëll purquë rialdí ldú'ul na. Bëagzé con bien.

⁴⁹ Nianá quëadi'dzë Jesús, bédchini tubi mënë nabëru'u lidchi Jairo. Guni'ill lu Jairo:

—Hia l'éë shtsá'pël gualú guti. Adë rsiú'bëdi'il más l'éë më.

⁵⁰ Iurë bini Jesús pë guni'i nguiu ni, guni'i më lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'il. Guagla'guë tsaldí ldú'ul na. L'éë shtsá'pël guëáquëll.

⁵¹ Iurë guaté Jesús lidchi Jairo, gunëdi'i më chu niuté catë naga'a tégulë; sulë Pedro nu Juan con shtadë nu shni'a ntsa'pë guanú më.

⁵² Grë mënë bi'ni nu bë'në rall ruidë por l'éë tégulë. Perë Jesús guni'i lu rall:

—Adë rú'nëdi'i të. Gútidí'i ntsa'pë sino naga'si ni'i.

⁵³ Bë'në rall burnë nu rllidchinú rall l'éë Jesús purquë hia rac bë'a rall tégulë na ntsa'pë.

⁵⁴ Iurní Jesús guna'zi guia'a tégulë. Guni'i më fuertë:

—Ntsa'pë, guashtë nga'li.

⁵⁵ Iurní lueguë bëabré gubani tégulë. Guashtë ntsa'pë lueguë. Gunibë'a Jesús të guëdë'e rall nagáu ntsa'pë.

⁵⁶ Ra shtadë ni'i guasë ldu'u rall. Perë Jesús gunibë'a ni tubi chu lu guadí'dzëdi'i rall lo quë naguc.

9

Jesús bëshe'ldë chi'bë chupë poshtë

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Bëtëá Jesús l'éë chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bédë'e më pudërë parë guëribë'a rai' grë mëdzabë; guëlu rai' mëdzabë la'ni ldu'u mënë nu gunëac rai' narac llú'u.

² Bëshe'ldë më l'éë rai' parë guëni'i rai' lu mënë bëga'a iurë parë guëribë'a Dios l'éë rall, nu guni'i më gunëac rai' grë clasë galguidzë.

³ Guni'i më:

—Adë pë guá'adi'i të parë nezë, ni tubi bastunë ni panitë parë quë dumí, ni guëtështildi guá'adi'i të. Gulë bia'a tubsë manguë gacu të cadë tubi de l'éë të.

⁴ Cualquier lidchi mënë ca guëdchini të, gulë bëa'në nga'li hashtë guzia'a të stubi guë'dchi.

⁵ Si talë ca nëdi'i mënë gunë recibir l'éë të, gulë bëru'u guë'dchi ni. Iurní guëdchibë të gushëguiu'u guëa' të cumë ziquë tubi sëni de quë adë gualdídi'i ldu'u rall diza'quë shtë Dios.

⁶ Bëru'u rai'. Gua rai' por guédubi nezë shtë ra guë'dchi. Biadíd'zë rai' diza'quë shtë Dios. Bënëac rai' narac llú'u.

Galguti shtë Juan Bautista
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ Lë'ë gubernadurë Herodes bini grë lo quë nabë'në Jesús. Bë'nëll tantë llgabë perë adë bédë'ëdi'ill cuendë chu na Jesús. Bëldá mënë guni'i Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë.

⁸ Stubi rall guni'i Jesús na tégulë Elías nagubani stubi. Sëbëldá mënë guni'i Jesús na tubi nabe'dë guëni'i shti'dzë Dios más guahietë perë guashtëhi' ladi ra tégulë.

⁹ Herodes guni'i:

—Lëdë lë'ëdi'i Juan ndë purquë na gunibë'ahia guagchuguë ra suldadë guëc Juan. Gúti'. ¿Perë chu na nguiu rë'? Binia zihani cusë ru'bë nabë'nëll.

Herodes guc shtu'u guënall lu Jesús.

Jesús bédë'ë nagáu más de ga'i mili mënë
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ Iurë bëabrí ra poshtë, biadi'dzë rai' lu Jesús lo quë nabë'në rai'. Bia'a më lë'ë rai' tubi lugar catë nídi'i mënë cerquë rua' guë'dchi Betsaida.

¹¹ Perë iurë bini ra mënë cabezë më lugar ni, guanaldë rall lë'ë më. Nu Jesús bë'në recibir lë'ë rall con gustë. Biadi'dzë më lu rall lla gac salvar rall, nu bënëac më narac llu'u.

¹² Bëga'a iurë guna'zi guadze', iurní bédchini ra poshtë lu më. Guni'i rai':

—Gunibë'a lu ra mënë tsa rall guë'dchi lugar catë nanú mënë. Gau rall nu tsa rall descansë purquë ni tubi mënë quëréldëdi'i ndë'ë.

¹³ Jesús guni'i iurní:

—Gulë bédë'ë nagáu rall.

Lë'ë ra shini gusë'dë më bëquebi rai':

—Nápa'a gá'isë guetështildi con chupë mbeldë. ¿Ca lu tsasi'i na'a guetështildi gau ra mënë rë'?

¹⁴ Nanú más de ga'i mili nguiu nazuga'a. Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë guni'i lu ra mënë të subë mënë cadë grupë masiá de cincuenta mënë.

¹⁵ Zni bë'në rai'. Guzubë grë ra mënë.

¹⁶ Iurní Jesús guna'zi ga'i guetështildi con chupë mbeldë. Guná më lu gube'e. Bédë'ë më graci lu Dios. Bëshullë më guetështildi nu belë mbeldë. Bédë'ëi' guetështildi

cua'a ra poshtë. Lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi cua'a ra mënë.

¹⁷ Grë rall gudáu rall hashtë ca lu bielë rall. Iurní ra shini gusë'dë më bëtsadzë chi'bë chupë tēpē ra pedasë nabë'në subrë.

Bëquebi Pedro Jesús náhi' Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ Tubi dzë gua Jesús lë'ësë më tubi lugar. Quëadi'dzënu më Dios. Iurní bédchini ra shini gusë'dë më lu më. Guna'bë di'dzë Jesús lu rai':

—¿Chu rni'i ra mënë nahia?

¹⁹ Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Bëldá ra mënë rni'i nal Juan Bautista. Sëbëldá mënë rni'i nal Elías. Sëbëldá mënë rni'i nal tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios más guahietë. Rni'i rall guashtël ladi ra tégulë.

²⁰ Iurní Jesús guni'i lu rai':

—Lë'ë tē, ¿chu rni'i tē nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'al.

Guni'i Jesús gati më perë despuësë tsashtë më

(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1)

²¹ Jesús gunibë'a ni tubi chu lu guadí'dzëdi'i rai' na më Cristo.

²² Guni'i më lu rai':

—Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Napë quë guëzac zia. Ra bëshuzi ru'bë, ra më gushë shtë iádu'u, nu ra mësë shtë lëy, guëqué guia'a rall na. Quini rall na perë dzë tsunë despuësë, tsashtëa ladi ra tégulë.

²³ Iurní guni'i më lu grë ra mënë:

—El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupí deseo shtë'nëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na. Dzë con dzë napë quë tsanárdëll shneza.

²⁴ El quë narac shtu'u gapë vidë shtë'nëll, guënitill, perë el quë naguënití vidë shtë'nëll purquë nall shmëna, guëbánil parë siemprë.

²⁵ Adë pë guëllu'i gunë nguiu gan guëdubi guë'dchiliu nu despuësë guënitill almë shtë'nëll.

²⁶ Si talë chu rtu lúhi' por na nu por shti'dza iurnë', zni na guëtú lua de lë'ëll

iurë lë'ë na guëabría de gube'e. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu perë guédchininhia con ra ianglë. Guëlua'a llëru'bë llni nu pudërë shtë Dios iurë guëabría.

²⁷ Guldía rnia'a lu të, nanú mënë entrë lë'ë të guená rall rnibë'a Dios ziquë rëy; despuësë de ni gati rall.

Jesús guc cambi delantë lu rai'
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Gudëdë shunë dzë; bia'a Jesús Pedro nu Jacobo nu Juan. Ziazú rai' lu dani parë guadi'dzënú Jesús Dios.

²⁹ Iurë biadi'dzënúhi' Dios, guc cambi lu Jesús delantë lu rai'. Shábi' bëac más naquichi hashtë rabtsë'in.

³⁰ Iurní guná rai' chupë nguiu nabiadi'dzënú Jesús. Lë'ë rai' náhi' Moisés nu Elías.

³¹ Nanú rai' la'ni tubi shcahi nanapë llni. Quëadi'dzë rai' lla gati Jesús nu lla guëzac zi më ciudá Jerusalén.

³² Pedro, Jacobo, nu Juan nalé mbëca'ldë guna'zi lë'ë rai', perë guná rai' lu llni. Guná rai' lla guc cambi Jesús. Nu guná rai' lu chupë nguiu nazunú Jesús.

³³ Nianá lë'ë chupë nguiu bësëa'në rai' Jesús, guni'i Pedro lu më:

—Mësë, nabënë dzu hia'a ndë'ë. Guëza'a na'a tsunë ranchi, tubin parë lë'ëll guëquërdël; stubin parë Moisés; stubin parë Elías.

Perë Pedro rac bé'adi'i pë guni'i.

³⁴ Nianá quëadi'dzë Pedro, bëdchini tubi shcahi nabësë'au grë rai'. Bëdzëbë ra shini gusë'dë më iurë lë'ë Moisés nu Elías nanú la'ni shcahi.

³⁵ Iurní bini rai' tubi bë nabëru'u la'ni shcahi. Guni'i bë:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a; gudilia lë'i'. Gulë bëqué diaguë shti'dzi'.

³⁶ Despuësë gualú guni'i bë, guná rai' lë'ësë Jesús zúga'a. Ra shini gusë'dë më adë biadi'dzëdi'i rai' lu sa' rai' por tubi tiempë lo quë naguná rai' guëc dani.

Bënëac Jesús tubi ngulë'në; nanú mëdzabë la'ni ldu'i'
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Brëgue'lë stubi dzë bietë rai' lu dani. Iurní zihani mënë bëdchini lu Jesús.

³⁸ Ladi ra mënë ze'dë tubi nguiu. Guni'ill fuertë:

—Mësë, bë'në favurë, gude'e guená shinia, pues tubsë ni'i napa.

³⁹ Nanú tubi mëdzabë narguitsuë' lë'ëll. Rdchibi mëdzabë lë'ëll. Rushtiall nu rru'u bëchini rua'll. Rzianë mëdzabë lë'ëll nu iurë zia'a mëdzabë, rdzaguë lla'na.

⁴⁰ Hia bëna ruëguë lu ra shini gusë'dël parë guëgú rai' mëdzabë la'ni ldu'u shinia, perë adë bë'nëdi'i rai' gan.

⁴¹ Jesús guni'i lu ra mënë:

—Lë'ë të mënë nadë rialdidi'i ldu'i na, naguëdchi ldu'u të. ¿Hashtë guc guëbezënuhia lë'ë të parë tsaldí ldu'u të? ¿Blac tiempë guca pacënci con lë'ë të? Guaglli'i shínil ndë'ë.

⁴² Iurë guabi'guë ngulë'në, lë'ë mëdzabë bëru'ldë ngulë'në lu guiu'u. Nu bësë'sëll ngulë'në, perë Jesús guni'i guëc mëdzabë fier, nu bënëac më lë'ë llguë'në. Iurní Jesús bëdë'ë ngulë'në guia'a shtádëll.

⁴³ Grë ra mënë bëdzëguëë' ldu'u rall por llëru'bë pudërë shtë Dios.

Stubi vësë guni'i Jesús lla gátí'
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Nianá rdzëguëë' ldu'u ra mënë lo quë nabë'në Jesús, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

⁴⁴ —Gulë bëqué diaguë naguënia'a lu të iurne', nu adë réa'ldëdi'i ldu'u të shti'dza. Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu perë gaca intriegu guia'a ra mënë parë quini rall na.

⁴⁵ Perë ra shini gusë'dë më adë guc bé'adi'i rai' lo quë naguni'i Jesús purquë naga'chi na di'dzë ni nu adë guasëdi'i rai' pë runë cuntienë di'dzë shtë Jesús. Nu bëdzëbë rai' niana'bë di'dzë rai' lu Jesús pë runë cuntienë lo quë naguni'i më.

Chu na más më ru'bë
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Ra shini gusë'dë më guzublú quëdildi di'dzë rai' chu na más më ru'bë entrë lë'ë rai'.

⁴⁷ Jesús bëdë'ë cuendë pë llgabë quëhunë rai' la'ni ldu'u rai'. Iurní bëzú Jesús tubi llguë'në culá'ni'.

⁴⁸ Guni'i më lu rai':

—El quë naquëhapë tubi llguë'në ziquë ndë'e purquë rac shtu'u mënë ni na, también na quëhúnëll recibir. Nu mizmë tiempë quëhúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na. El quë quëhunë sirvë lu sáhi' entrë lë'e të, ni na más më ru'bë lu Dios.

El quë nadë rní'idi'i cuntrë lë'e hia'a, nall favurë de lë'e hia'a

(Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Iurní Juan guni'i lu Jesús:

—Mësë, guná na'a tubi nguii; rgull mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Rnì'ill lël parë guënbë'all ra mëdzabë. Iurní lë'e na'a gunibë'a na'a lull adë guëgúdi'ill mëdzabë purquë adë rsënúdi'ill lë'e hia'a.

⁵⁰ Perë Jesús guni'i:

—Bëdë'e sí, gull mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Bien quëhúnëll. El quë nadë rní'idi'i cuntrë lë'e hia'a, nall favurë de lë'e hia'a.

Jesús guni'i guëc Jacobo nu Juan

⁵¹ Bëdchini tiempë parë tsepi Jesús gube'e. Zia'a më nezë parë Jerusalén. Adë bëdzëbëdi'i më.

⁵² Bëshe'ldë më bëldá nguii parë tsa rall guë'dchi Samaria. Guagna'bë rai' pusadë parë guëquërelde rai'.

⁵³ Perë ra më guë'dchi shtë Samaria, adë gunëdi'i rall nihunë rall recibir lë'e më purquë guc bë'a rall zia'a më nezë parë Jerusalén.

⁵⁴ Iurë Jacobo nu Juan guná rai' nēdi'i mënë shtë Samaria gunë rall recibir lë'e Jesús, guni'i rai' lu më:

—Dadë, ¿gu rac shtú'ul guënbë'a na'a të guëdchini gu'i lu gube'e parë tsepi ra më Samaria ziquë bë'në Elías guahietë?

⁵⁵ Iurní Jesús bēdchigré lúhi'; guni'i' guëc rai':

—Llgabë narunë të nádi'i bien. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; rac shtú'udia'a tsa mënë gabildi sino rac shtua'a gac salvar mieti.

⁵⁶ Iurní zia'a rai' stubi guë'dchi.

El quë narac shtu'u gáquëll shmënë Jesús (Mt. 8.19-22)

⁵⁷ Iurní ziazú rai' tubi nezë, tubi nguii guni'i lu Jesús:

—Dadë, sēnalda lē'el ancalë ca tsal.

⁵⁸ Guni'i Jesús lull:

—Ra ma lachi napë catë rga'si ma. Ra ma'ni napë bëche'zë shtë ma lu hiaguë. Perë na nápēdia'a lidcha ca rga'sia. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁵⁹ Iurní Jesús guni'i lu stubi nguii:

—Gude'e naldë na ziquë shmëna.

Perë guni'i nguii ni:

—Nia Dadë, perë bëne'e permisi despuësë de gati shtada, iurní sēnalda lē'el.

⁶⁰ Jesús repi lull:

—Nanú mënë nadë rialdidi'i ldu'u rai' shti'dza parë guëca'chi rall ra tēgulë. Lē'el lueguë biadi'dzë lu ra mënë lla mudë gac salvar rall.

⁶¹ Iurní stubi nguii guni'i lu Jesús:

—Dadë, sēnalda lē'el perë runa ruëguë lul, bëne'e permisi tsahia lidcha primërë, guna despedir shfamilia.

⁶² Jesús guni'i lull:

—El quë naná ziquë naraa'në lachi perë rbí'all nezë téchill, adë rlluí'idi'ill parë tsutëll catë rnibë'a Dios. Adë chu guëní'idi'i nguii ni nall shmëna.

10

Bëshe'ldë Jesús setenta shmënë më

¹ Gudëdë stubi tiempë; iurní gudili Dadë Jesús setenta nguii. Bëshe'ldë më lē'e rai' lu grë ra guë'dchi catë rac shtu'u më tsa më despuësë. Chupë nguii bëshe'ldë më tubi ladë. Chupë nguii bëshe'ldë më stubi ladë. Grë rai' gua.

² Guni'i më lu rall:

—Ra mënë shtë guë'dchiliu na ziquë lachi con ganza'quë perë du'psë na el quë narunë dchi'ni. Por ni gulë guna'bë lu Dios guëshe'ldë më más nagunë dchi'ni.

³ Gulë gua. Rshē'lda lē'e të ziquë lli'li lu ra ma dushë; mënë humildë entrë mënë dzabë.

⁴ Adë guá'adi'i të bëdu shtë dumí. Adë guá'adi'i të bëdu lari. Adë guá'adi'i të rachi. Adë gac ldë'e të lu nezë parë guadi'dzēnū të mënë.

⁵ Iurë guëdchini të lidchi mënë, gulë bë'në saludar ra mënë. Gulë guni'i lu rall: "Gulë bë'në recibir bendición shtë Dios".

⁶ Si talë quërelde nguiu ndë nagunë recibir bendición shtënë, cuezënu bendición con lë'ëll; perë si talë guëqué guiá'all bendición ni, guëabré guëa'në bendición parë lë'ëll stubi.

⁷ Gulë tsagla'guë cuezë të mizme hiu'u ni catë bënë mënë recibir lë'ëll. Gulë gau narne'e rall gau të. Gulë bi' lo quë narne'e rall purquë zni na el quë narunë dchi'ni; nápëll derechë gaull lu mellë shtë lamë shtëhi'. Adë rnítidi'i të tiempë zia'a të zihani lidchi mënë.

⁸ Iurë guëdchini të lu guë'dchi catë runë ra mënë recibir lë'ë të, gulë gau lo quë narne'e rall gau të.

⁹ Gulë bënëac ra nanapë galguidzë. Gulë guni'i lu mënë shtë guë'dchi: "Hia bëga'a iurë, guëlladchi zuga'a Dios parë guë'nibë'a më lë'ë të".

¹⁰ Perë si talë guëdchini të lu guë'dchi catë adë rúnëdi'i mënë recibir lë'ë të, gulë tsa grë nezë shtë guë'dchi.

¹¹ Gulë guni'i: "Gushëguiu'u naqué guëa' na'a, guëdchibë na'a ziquë sëni cuntrë lë'ë të, të gac bë'a të bëdchini na'a nu guni'i na'a lu të bëga'a iurë; guëlladchi zuga'a Dios parë guë'nibë'a më lë'ë të".

¹² Rnia'a lu të iurë ze'dë guëdchini juici shtë Dios, ra mënë shtë guë'dchi nadë rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë Dios, gunë Dios cashtigu lë'ë rall más quë mënë shtë ciudá Sodoma.

*Prubi ra mënë narialdídi'i ldu'i
(Mt. 11.20-24)*

¹³ 'Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Corazín nu Betsaida, purquë adë gualdídi'i ldu'u të na. Si talë nihuna milagrë lu mënë shtë guë'dchi Tiro nu Sidón cumë bëna entrë lë'ë të, niabré ldu'u rall con Dios. Niasubë rall lu dë nu niacu rall lari nagasë ziquë sëni de quë bë'në nadzë'ë rall mudë nanabani rall.

¹⁴ Por ni, iurë guëshe'ldë Dios juici guëc ra mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro nu Sidón gunë rall sufrir menos quë lë'ë të.

¹⁵ Nu rnia'a lu të mënë shtë Capernaum, llua'a të na të mënë nabë'në ldi' Dios guëc të perë guëtia'a Dios lë'ë të lu cashtigu shtë gui'i.

¹⁶ Guni'i më lu setenta shmënë më:

—El quë narzu'bë diaguë shti'dzë të, también rzu'bë diaguëll shti'dza. El quë narqué guia'a lë'ë të, rquë guiá'all na. Nu mizme tiempë rquë guiá'all el quë nabëshe'ldë na.

Bëabré ra setenta shmënë më

¹⁷ Gua ra setenta shmënë Jesús. Rquitë ldu'u rai'. Guni'i rai' lu Jesús:

—Dadë, guni'i na'a lël parë guëgú na'a mëdzabë la'ni ldu'u mënë nu rzu'bë diaguë ra mëdzabë shti'dzë na'a.

¹⁸ Guni'i Jesús lu rai':

—Vencidë na Satanás. Gunahia lu Satanás iurë bëquëdí Dios lë'ëll; guláguëll ziquë tubi ray shtë nguzi'u. Guláguëll dizdë gube'e catë quëbezë Dios hashtë guetë.

¹⁹ Guná, bënehia pudërë parë guëlu të guëc ra serpientë nu nillë. Napë të pudërë gunë të gan lu Satanás. Adë pë gáquëdi'i të.

²⁰ Perë guná, adë rquitëdi'i ldu'u të purquë rzu'bë diaguë mëdzabë shti'dzë të sino quë gulë bëquitë ldu'u të purquë nasalvar të. Lë të naescritë lu gube'e.

*Bëquitë ldu'u Jesús
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ La'ni mizme iurë Jesús bëquitë ldu'i' por pudërë shtë Espiritu Santo. Guni'i më lu Dios:

—Shtada, dushquíllil, rnibé'al gube'e nu guë'dchiliu. Quëhuna alabar lë'ëll. Bëluá'al shti'dzël lu mënë humildë, rac bë'a rall. Perë nacahi shti'dzël bë'nëll parë ra mënë narni'i na rall më ru'bë, nu parë ra mënë narianaldë tëchi llgabë nguiu. Zni bë'nëll, Dadë, purquë zni rac shtú'ul gac.

²² Guni'i më lu ra mënë:

—Shtada bëne'e grë ra cusë guiahia. Ni tubi chu runguë bë'a chu nahia de verdá, sulamëntë Shtada runguë bé'ai'. Ni tubi chu runguë bë'a chu na Shtada de verdá, sulamëntë na runguë bé'ahia chu náhi'. Nahia shini më, nu gunguë bë'a mieti Shtada sulamëntë si rac shtua'a guëluá'ahia nguiu ni Shtada.

²³ Iurní guni'i më lu lë'ësë ra shini gusë'dë më:

—Nalé b'ē'nē l'dai' Dios l'ē' mēnē nariasē lo quē nariasē tē.

²⁴ Zihani mēnē nabiadi'dzē shti'dzē Dios nu rēy naguquērdē guahietē, guc shtu'u rai' guēnā rai' lo quē narnā tē, perē gunādi'i rai'. Guc shtu'u rai' guini rai' lo quē narini tē perē bínidi'i rai' di'dzē ni.

Comparaciuni shtë tubi samaritano nabē'nē bien

²⁵ Tubi narlua'a lēy shtë Moisés bēdchínill lu Jesús parē guētē'dēll tubi prēbē l'ē' mē. Guna'bē dí'dzēll lu mē:

—¿Pē rni'il lla guna parē gac salvara?

²⁶ Jesús bēquebi:

—¿Pē rni'i lēy shtë Dios? ¿Lla rni'il quēgni'i lēy?

²⁷ Guni'i nguui iurní:

—Naná escritē: “Gulē guc shtu'u Dadē Dios con guēdubinú l'dú'ul. Gulē guc shtu'u Dios con guēdubi almē shtë tē, nu con guēdubi fuersē shtë tē. Gulē guc shtu'u Dios con guēdubi shgabē tē.” Nu rni'i lēy shtë Dios: “Gulē guc shtu'u grē sa'l ziquē rac shtú'ul mizmē l'ē'el”.

²⁸ Jesús guni'i lull:

—Bien rni'il. Si talē gúnēl cumplir lo quē naná escritē, guēbānil parē siembrē.

²⁹ Perē l'ē' nguui rac shtu'u guēni'i mēnē bien de l'ē'ell. Guna'bē dí'dzēll lu mē:

—¿Chu na sahia?

³⁰ Jesús bēquebi con comparaciuni rē':

—Tubi nguui bēru'ull Jerusalén parē zia'all guē'dchi Jericó. Terciuni bēru'u nguba'nē lu nezē. Gulaa'nē rall grē nanuá'all hashtë nu shábēll. Bēdē'ē nguba'nē galné l'ē'ell, iurní bēsēa'nē rall l'ē'ell hia mēre niátill.

³¹ Guzac tubi bēshuzi bēdchini catē naga'a nguui ni. Iurē guná bēshuzi lu nguui, gudēdē bēshuzi stubi nezē.

³² Nu tubi mē levita narunē compāni l'ē' bēshuzi la'ni iádu'u, bēdchínill; gunall lu nguui naga'a nezē. L'ē' quē l'ē' stubi nezē gudēdēll.

³³ Perē tubi nguui shtë guē'dchi Samaria zia'a mizmē nezē ni. Gunall lu nguui naga'a. Bēga'a l'dú'ull l'ē' nguui.

³⁴ Iurní guabi'guēll lu nguui, nu bē'nēll rumēdi lu ridē. Bētiá'all sēiti con vini nu bēshí'll tubi lari lu ridē. Bēdchí'bēll nguui ni tēchi ma nanuá'all. Guanull l'ē' nguui

catē rēa'nē nguui pusadē. Ndē bē'nēll compāni naná ridē.

³⁵ Stubi dzē nabrēgue'lē, iurē l'ē' samaritano guzia'a, gulull chupē dumí bēdchichi. Bēdē'ēll cua'a nashtēnē pusadē. Nu guni'ill: “Gupē nguui rē'. Si talē gúnēl gashtë más, na guēguilla iurē guēabríá.”

³⁶ Guni'i Jesús lu narlua'a lēy:

—Guni'i lua, de tsunē nguui naguná lu nguui naguc ridē por ra nguba'nē, ¿chu guc shtu'u l'ē' sáhi'?

³⁷ Guni'i mēsē shtë lēy:

—El quē nabēga'a ldu'u naná ridē.

Iurní guni'i mē lull:

—Zni l'ē'el, guaguē'nē ziquē bē'nē mē samaritano.

Gua Jesús lidchi Marta nu María

³⁸ Guagla'guē zia'a Jesús nezē con ra mēnē. Bēdchini mē tubi guē'dchi catē quērdē Marta nu bēdēll María. Bē'nē rai' recibir l'ē' Jesús lidchi rai'.

³⁹ María guzubē guēa' Dadē Jesús parē guēquē diágui' shti'dzē mē.

⁴⁰ Marta rquēdi'ni l'dú'ull tantē dchi'ni nanú la'ni hiu'u. Guabi'guē Marta lu Jesús, nu guni'i':

—Dadē, ¿pēzielú bēdē'el permisi guzubē belda guēa'l? guēquē diáguēll shti'dzēll, nu tubsia quēhuna dchi'ni. Guni'i lull gúnēll compāni na.

⁴¹ Guni'i Jesús lu Marta:

—Marta, Marta, nalē rquēdi'ni l'dú'ul por dchi'ni nananú; adē rbedchídi'i l'dú'ul.

⁴² Tubsē cusē rqui'ni. María gudili lo mejurē. Adē chu guēdchisú lo quē nanápi'.

11

Jesús bēluá'ai' lla guēna'bē mēnē lu Dios (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ Guzac Jesús biadi'dzēnúhi' Dios. Iurē gualú, tubi shini gusē'dē mē guni'i lu Jesús:

—Dadē bēlua'a l'ē' na'a tubi oraciuni ziquē Juan Bautista bēluá'ai' mēnē shtëhi' lla guēna'bē rai' lu Dios.

² Jesús guni'i:

—Iurē ruadi'dzēnú tē Dios, gulē guni'i: Nal Shtadē na'a; rac shtu'u na'a grē mēnē gunē rall alabar l'ē'el.

Rac shtu'u na'a guënbë'al grë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

Rac shtu'u na'a grë mënë gunë rall lo quë narac shtú'ul igual ziquë ra ianglë lu gube'e rzu'bë diaguë rai' shtí'dzël.

³ Bëne'e nagáu na'a dzë con dzë.

⁴ Bë'në perdunë duldë shtë na'a purquë runë na'a perdunë el quë narunë mal cuntrë lë'e na'a.

Adë rdë'edi'il permisi guëtë'dë mēdzabë prëbë lë'e na'a tē ldaguë na'a lu duldë.

⁵ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Si talë nápël tubi amigu, nu tsal lídchill guërudë gue'lë. Guëni'il lúhi': "Amigu, bë'në prështë tsunë guetështildi

⁶ purquë tubi amigu bēdchini zitu. Nápēdia'a pē gaul.

⁷ Perë amigu shténël guëquébill dizdë la'ni hiu'u zndë'e: "Adë rsiú'bēdi'il na; nē'au puertë rua' lidcha. Grë na'a naga'si na'a. Nídi'i mudë guënehia narac shtú'ul."

⁸ Rnia'a lu tē, mënë ni na amigu shténël perë aunquë adë nēdi'ill guënë'ell lo quë narquín'il purquë nal tubi amigu, perë si talë tsagla'guë guená'bēru'ul, lē'ell tsashtēll; guënë'ell lo quë narquín'il.

⁹ Rnia'a lu tē, gulë bë'në zni. Gulë guagla'guë guēna'bē tē lo quë narac shtú'ul, iurní guēne'e mē ca'a tē. Gulë tsagla'guë quili tē, tē guēdzēl tē. Gulë bēsēdchi rua' puertē hashtë guēlla'lē puertē.

¹⁰ Grë mënë narna'bē lu Dios, gúnēll recibirin. Grë mënë narguili, guēdzēlin. Grë mënë narsēdchi rua' puertē, guēnall lla rlla'lē puertē parē lē'ell.

¹¹ 'Lē'e tē naná shtadē llguē'nē, si talē shínil guēná'bēll belē mbeldē gaul, ¿pē zēdē'ēl tubi mbe'ldē cá'all? Aquēdi'i.

¹² Si talē guēná'bēll tubi dchitē gaul, ¿pē zēdē'ēl tubi nillē?

¹³ Si talē lē'e tē naná mënë mal, perē rac tē guēdē'e tē cusē za'quē ca'a ra shini tē, mucho más guēne'e Shtadē tē naquēbezē gube'e lē'e Espíritu Santo parē cuezēnúhi' lē'e tē si talē tsagla'guë rná'bēl lu mē.

Guni'i mënë Jesús napē mēdzabē la'ni ldú'i'
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

¹⁴ Guzac tubi dzë Jesús cagúhi' tubi mēdzabē gu'pē nananú la'ni tubi nguui. Ruadí'dzēdi'ill. Perē iurní bēru'u mēdzabē, bien ruadí'dzē nguui. Ra mënë bēdzēguēē' ldu'u rall.

¹⁵ Perē bēldá rall guni'i:

—Rgu Jesús mēdzabē por pudērē shtë Beelzebú naná jēfē shtë los de más mēdzabē.

¹⁶ Sēbēldá mënë bētē'dē rall prēbē lē'e mē, nihunē mē lo quē nanádi'i voluntá shtë Dios. Guna'bē rall gunē mē tubi milagrē lu rall, ziquē tubi sēñi de quē na mē shini Dios.

¹⁷ Guc bē'a mē llgabē naquēhunē rall. Guni'i mē:

—Si talē guërudë shmënë gobiernē rdildi cuntrë mizmē gobiernē, tsalú gobiernē. Nu si talē nadivididē tubi famili, guēdchini tiempē tsalú famili ni.

¹⁸ Nu Satanás si talē Satanás nadivididē mizmē lē'ell, tsalú pudērē shténēll. Cagnia'a ndē'e purquë rni'i tē rguhia mēdzabē por pudērē shtë Beelzebú.

¹⁹ Si talē rguhia mēdzabē por pudērē shtë Beelzebú, ¿chu runē compa'ni ra mënë entrē lē'e tē nargú mēdzabē la'ni ldu'u mënë? Lē'e nargú mēdzabē entrē lē'e tē, guēni'i rall lu tē chu bëne'e pudērē guiahia parē rguhia mēdzabē, nu guēni'i rall runē tē mal llgabē.

²⁰ Perē si talē con pudērē shtë Dios, rguhia mēdzabē la'ni ldu'u mënë, hia bēga'a iurē, guēlladchi zuga'a Dios parē guënbē'ai' lē'e tē.

²¹ 'Si talē tubi nguui putētē quēhápēll bien lídchill con gui'bē narguini mënë, pues grë nanapē nguui ni nasegurē.

²² Perē si talē guēdchini stubi nguui más fuertē nu gúnēll gan lu primērē nguui, iurní guégull grë nanapē primērē nguui nu rtē'tsēllin entrē ra shmēnēll. Ra gui'bē naná rialdí ldu'u primērē nguui, hia na rahin guia'a stubi nguui.

²³ 'El quē nanédi'i guēni'i favurē de na, nall cuntrē de na. El quē nadē rtēádi'i mënë lua, na ziquē tubi narsēllu'nē mënë lua.

Tubi mēdzabē nabēabré catē bēru'ull
(Mt. 12.43-45)

²⁴ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Iurë bëru'u mëdzabë la'ni ldu'u nguui, riazëll catë nidi'i nisë. Rguill catë cuézëll perë adë rdzëldi'ill lugar. Iurní rní'ill: “Guëabríá ldu'u mënë catë bërua'a”.

²⁵ Bëdchini mëdzabë. Bëdzëll ziquë tubi hiu'u bien arregladë nu limpi.

²⁶ Iurní tsalli'i mëdzabë gadchi mëdzabë más mal quë lë'ëll; riutë rall la'ni ldu'u nguui ni. Bëa'në nguui ni con gadchi mëdzabë, lëdë túbsëdi'i mëdzabë. Más mal bëa'në nguui ni.

Ra narquitë ldu'u de verdá

²⁷ Iurë cagni'i më ra di'dzë rë', tubi na'a nazú entrë ra mënë zihani guní'ill fuertë lu më:

—Dichusë na gullanë lë'ël, nu bëgá'dchill lë'ël.

²⁸ Jesús guni'i:

—Más bien na el quë narqué diaguë di'dzë shtë Dios nu rzu'bë diáguëll shti'dzi'.

Ra mënë mal guna'bë rall gunë më tubi milagrë lu rall

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ Zihani mënë bëdchini; bëdëá rall lu Jesús. Guni'i më lu rall:

—Nalë mal na mënë tiempë ne'. Cagna'bë rall tubi sëñi shtë Dios. Cagna'bë rall guna tubi milagrë. Ni tubi cusë ru'bë guëná rall, sulamëntë tubi cusë ziquë naguzac tiempë shtë Jonás guëná rall.

³⁰ Ziquë gac Jonás tubi sëñi parë ra mënë shtë Nínive de quë gac cumplir shti'dzë Dios, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu gáqui' sëñi parë ra mënë nanabani ne'.

³¹ Iurë gac juici shtë Dios, lë'ë reina nagunibë'a ladzë Sur, tsasuldill nu gúnëll juzguë mënë nanabani iurne', na rall culpablë purquë na'a ni bidë guëná lë'ë Salomón parë guëqué diáguëll shti'dzë Salomón. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më ru'bë quë Salomón.

³² Nu zac ra mënë naguquërdë guë'dchi Nínive, tsasuldí rall lu juici con ra mënë naguërdë ne'; nu guëni'i ra mënë shtë Nínive, ra mënë nanabani ne' na rall culpablë purquë ra mënë shtë Nínive, iurë bini rall shti'dzë Jonás, bëabrí ldu'u rall con Dios. Gulë guná, hia bëdchini tubi más më ru'bë quë Jonás.

Lintërnë parë almë shtë të

(Mt. 5.15; 6.22-23)

³³ 'Ni tubi mënë rsëu'ldëdi'ill llni la'ni lintërnë nu despuësë tsagcá'chill lintërnë lugar naga'chi. Adë guëtá'udi'ill lintërnë con tubi tēpë. Perë guëzu'bëllin guia'a parë el quë natsuté la'ni hiu'u guëzianí.

³⁴ Slul na ziquë tubi lintërnë. Si talë naza'quë slul, nápël llni guëdubi la'ni ldú'ul. Perë si talë rac ll'u'u nacahi slul, nápëdi'i tē llni.

³⁵ Gulë bë'në llgabë bien si talë llni nanapë tē adë nahin nacahi.

³⁶ Iurë nanú llni guëdubi la'ni ldu'u tē, ni tubi partë nacahi; na ziquë tubi lintërnë narzianí lu nacahi.

Jesús guni'i guëc ra fariseo nu mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Nianá caglua'a Jesús ra mënë, tubi fariseo bë'në invitar gau më lidchi fariseo. Gua më lidchi fariseo nu guzubë më lu mellë.

³⁸ Guná fariseo zubë më lu mellë perë adë gudíbidí'i më guia'a më ziquë na custrumbë religiusë. Guasë ldu'u fariseo.

³⁹ Iurní guni'i Dadë Jesús lu fariseo:

—Lë'ël con los de más fariseo na tē ziquë trashtë narí'etidi'i. Rguibi tē bien ladi ra trashtë ziquë custrumbë religiusë, perë la'ni ldu'u tē nanú zihani maldá. Rzebi ldu'u tē pē shtë mënë.

⁴⁰ Tuntë na tē. Dios bëntsa'u lë'ë nguui nezë fuërë nu nezë la'ni.

⁴¹ Gulë bëdë'e nanapë tē ca'a mënë. Gulë gac tē mënë za'quë, iurní grë cusë na limpi parë lë'ël.

⁴² 'Prubi de lë'ë tē fariseo; caguilli tē lo quë narunë tucarë ca'a Dios hashtë ra plantë namás mitu'në, perë ra cusë ru'bë adë rúnëdi'i tē cumplir. Rúnëdi'i tē tratë bien con sa' tē. Nu rac shtú'udi'i tē Dios. Runë tucarë gunë tē cumplir cusë rë' nu los de más mandamientë shtë Dios.

⁴³ 'Prubi de lë'ë tē fariseo. Nalë rac shtu'u tē guëzubë tē primërë asientë la'ni iádu'u. Rquitë ldu'u tē iurë mënë runë rall saludar lë'ë tē con zihani rëspëti catë rdëá mënë.

⁴⁴ 'Prubi de lë'ë tē. Na tē ziquë ra ba'a naga'chi catë bëga'chi tēgulë. Ra mënë

rdedë rall guëc ra ba'a perë rdë'edi'i rall cuendë blac fier na lugar ni.

⁴⁵ Iurní tubi mësë narlua'a lëy guní'ill lu mē:

—Mësë, nu zac cagní'il guëc na'a por di'dzë rē'.

⁴⁶ Jesús guni'i:

—También prubi de lë'ë të mësë shtë lëy purquë quëhunë të obligar ra mënë gunë rall zihani custumbrë. Nahin ziquë tubi carguë nē'ë, perë lë'ë të adë rldísidi'i tëhin ni siquierë con tubi shcuënë të.

⁴⁷ Prubi de lë'ë të. Rza'a të capillë shtë ra profetë nabiadi'dzë shti'dzë Dios. Shtadë guelú të gudini rall ra profetë ni.

⁴⁸ Na të testigu gudini ra shtadë guelú të lë'ë ra profetë, nu na të de acuerdë con lo quë nabë'në rall purquë rza'a të capillë shtë ra profetë.

⁴⁹ Por ni la'ni librë nanua'a sabiduría shtë Dios rni'i: "Guëshe'lda profetë nu poshtë lu ra mënë perë quini mënë beldá ra nabëshe'lda, gati rai'. Sëbeldá rai' guëzac zi mënë."

⁵⁰ Perë rnia'a lu të, gunë Dios juzguë ra mënë tiempë ne' por grë maldá nabë'në ra mënë cuntrë ra profetë dizdë bëcue'shtë më guédchiliu.

⁵¹ Ra mënë nanabani ne' na rall culpablë por galguti shtë Abel nu por galguti shtë grë më za'quë, hashtë galguti shtë Zacarías, el quë nagudini mënë entrë iádu'u nu bëcu'guë. Gunë më juzguë lë'ë të por grë ra cusë rē'.

⁵² Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy purquë napë të liahi parë gac bë'a lla gac salvar mënë perë adë nédi'i tsuté të shnezë Dios nu adë nédi'i të tsuté mënë shnezë më; gac rall shmënë më.

⁵³ Nianá cagni'i më ra cusë rē', ra mësë shtë lëy nu ra fariseo beldënú rall Jesús. Bëdchi'bë rall zihani di'dzë guëc më. Gudildi di'dzë rall të guëni'i më cusë mal.

⁵⁴ Bëtë'dë rall prëbë lë'ë më parë ldaguë më lu trampë shtë rall. Mudë ni gudili rall parë gunë rall acusar lë'ë më lu gobiernë rumanë.

12

Gulë gupë cuidadë ra mënë falsë

¹ Tiempë ni bēdēá zihani mili mēnē hashtë rte'e sa' rall. Jesús guzublú guni'i më lu ra shini gusë'dë më, primērë lu rai':

—Gulë gupë cuidadë enseñansë shtë ra fariseo. Na rall falsë. Enseñansë shtë rall rrë'tsë ziquë levadurë la'ni nacubë.

² Lo quë nanú la'ni ldu'u mēnē guëru'u lu llni. Grë cusë naga'chi napë quë gac bë'a mēnē.

³ Grë lo quë narni'i të lu nacahi, guini mēnē lu llni. Lo quë narni'i të naga'chi nu lo quë naruadi'dzë të la'ni hiu'u catë nē'au, gac bë'a mēnē. Guëabré guadi'dzë mēnē fuertë shti'dzë të lu ra mēnē.

Guni'i Jesús: "Adë rdzëbëdi'i të lu mēnē" (Mt. 10.28-31)

⁴ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Na të amigu shtëna. Rnia'a lu të adë rdzëbëdi'i të mēnē narguini cuerpë perë nápëdi'i rall pudërë gunë rall más cusë cuntrë lë'ë të.

⁵ Perë na guënia'a lu të chu guëdzëbë të lúhi'. Náhi' el quë despuësë quíni' lë'ël, nápi' pudërë parë guëshé'ldi' lë'ël gabildi. Rnia'a lu të stubi, gulë bēdzëbë lë'i'.

⁶ Rdu ga'i ma'ñi por chupë dumí bi'chi. Perë Dios rëagná ldú'i' lë'ë ra ma.

⁷ Nu napë më cuendë bēldá guitsë guëc të zubë cadë de lë'ë të. Adë rdzëbëdi'i të lo quë quëhunë mēnē cuntrë lë'ë të; más lasac të quë zihani ma'ñi.

El quë narni'i lu ra mēnē nall shmënë Jesús

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Rnia'a lu të, si talë rni'i të lu ra mēnē na të shmēna, guënia'a lu ra ianglë shtë Dios na të mēnē shtëna. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu.

⁹ Perë si talë guëni'i të lu ra mēnē adë nádí'i të shmēna, iurní guënia'a lu ra ianglë nádí'i të mēnē shtëna.

¹⁰ Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. El quë narni'i didzabë cuntrë na, gac gunë Dios perdunë lë'ël; perë si rni'il didzabë cuntrë Espíritu Santo, gúnēdi'i më perdunë lë'ël.

¹¹ Iurë gua'a mēnē lë'ë të lu ra gobiernë u lu ra juësi u lu ra narunë juzguë la'ni iádu'u, adë rúnēdi'i të llgabë pë guëni'i të lu rall, lla guëquebi të parë guëru'u të,

¹² purquë mizmë iurë ni Espíritu Santo guëluá'ai' lë'ë të pë guëquebi të lu rall.

Comparaciuni shtë nguii ricu perë natúntëll

¹³ Iurní tubi mënë nabëru'u ladi mënë zihani, guní'ill lu Jesús:

—Mësë, bënë favurë; guni'i lu bëcha guënë'ell herenci narunë tucarë cahia.

¹⁴ Perë Jesús guni'i lull:

—Rúnëdi'i tucara nihuna juzguë entrë lë'ë të. Ni tubi të bënëdi'i nombrar na parë qui'dza herenci shtë të.

¹⁵ Guagla'guë guni'i më lu ra mënë:

—Gulë gupë mizmë lë'ë të parë adë rzëbidi'i ldu'u të ra cusë shtë guë'dchiliu. Galërquitë ldu'u nguii ze'dë de Dios, lëdëdi'i por cusë zihani nanapë nguii lu guë'dchiliu.

¹⁶ Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguii ricu. Shguiú'ull bënëdi'i tubi bënë ganza'quë.

¹⁷ Bënëll llgabë: “Lla guna con tantë llubë. Nídi'i lugar parë cuetsá'uhin.”

¹⁸ Guní'ill: “Guëchilia hiu'u catë cuetsa'u llubë. Guëzá'ahia stubi más naru'bë, cuetsa'u llubë la'ni con grë cusë nanapa.”

¹⁹ Mizmë na runa llgabë, nanú sufsientë por zihani izë. Gúnëdia'a dchi'ni lachi; más bien guëbeza lidcha. Gáuha; gua' vini. Guëquitë ldua'a.”

²⁰ Nianá quëhúnëll llgabë, guni'i Dios lull: “Tuntë nal. Gue'lë ne' gátill. Ra cusë nabëtëal, ¿chu gac nashtënë rahin?”

²¹ Zni na grë ra nguii nartëa zihani cusë parë mizmë lë'ëll perë nápëdi'ill cusë nalasac lu Dios.

Quëhapë Dios shíni'

(Mt. 6.25-34)

²² También guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Rnia'a lu të, adë rquëdí'nidi'i ldu'u të por lo quë nagáu të parë guëbani të, ni por shabë të nagacu të.

²³ Vidë shtë të na más lasac quë nagáu të. Cuerpë shtë të más lasac quë shabë të.

²⁴ Gulë guná, ziquë ra ma riegu adë rcabnídi'i ma llubë. Adë riagllí'idi'i ma cusechë lachi cuetsa'u mahin la'ni hiu'u. Perë Dios rgáuhi' ra ma. Lë'ë të lasac të más quë ra ma'ni.

²⁵ ¿Chu de lë'ë të por tantë rúnëll llgabë guëbánil tubi dzë más?

²⁶ Si talë gáquëdi'i gunë të ra cusë mitu'në, ¿pëzielú runë të llgabë por ra cusë ziquë nagáu të u nagacu të?

²⁷ 'Gulë guná, lla riaru'bë ra guë'ë. Adë rúnëdi'i rahin dchi'ni. Adë rtí'bidí'i rahin, perë rëy Salomón con guëdubi galëlujë shtëhi', bënëdi'i' gan niácuhi' ziquë ra guë'ë lachi.

²⁸ Gulë guná, lë'ë të narialdí ldu'i du'pë, chulë rlua'a guë'ë lachi nedzé, quëhunë Dios; perë gllí guëbidchi guë'ë nu tsahin lu gui'i. Mucho más guëne'e më narqui'ni të.

²⁹ Adë rianáldëdi'i të tēchi ra cusë pë gau të, pë gu të; adë rquëdí'nidi'i ldu'u të por ra cusë rë'.

³⁰ Ra mënë nadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë Dios, rianaldë rall tēchi ra cusë shtë guë'dchiliu, perë lë'ë të napë të Shtadë të. Runë më cuendë grë nicidá nanapë të.

³¹ Primërë gulë guanaldë tēchi narac shtu'u Dios. Na më rëy. Iurní guëne'e më grë cusë narqui'ni të parë guëbani të.

Gulë bëcuetsa'u tesurë la'ni gube'e

(Mt. 6.19-21)

³² 'Na të du'pë mënë narianaldë tēcha ziquë ra lli'li narianaldë tēchi vëquërë. Adë rdzëbëdi'i të purquë Shtadë të gudili lë'ë të, të guëribë'a të catë na më rëy.

³³ Gulë bëtuu' nanapë të ca'a mënë dumí, el quë nabënëpëdi'i. Gulë gapë të panitë nadë rú'shidi'i con dumí nadë rialúdi'i; quiere decir, tesurë lu gube'e. Ndë ni tubi nguba'në riutëdi'i. Nídi'i ma naráu panitë parë tsaluhin.

³⁴ Catë nacuetsa'u tesurë shtënëll, ndë rac shtú'ul guëbánil.

Gulë gac të preparadë

³⁵ 'Gulë gac listë nu preparadë guëdubi tiempë, ziquë nguii nalli'i lá'ni' parë dchi'ni, ziquë mënë nanua'a lintërnë naquë llni.

³⁶ Gulë gac ziquë ra muzë naquëbezë lamë shtë rall. Gua lamë lidchi sa'a. Ra muzë naná listë parë guësha'lë rall puertë lueguë, iurë rsëdchi lamë rua' puertë;

³⁷ rquitë ldu'u ra muzë si nabani rall iurë lë'ë lamë guëdchini, purquë rnia'a lu të de verdá, guëru'u shumbrelë lamë nu

guëni'i lamë lu ra muzë: "Gulë guzubë lu mellë". Iurní lë'ë lamë gúnëll sirvë lu rall, gau rall.

³⁸ Si talë guëdchini lamë guëru'dë gue'lë; si talë guëdchini lamë ze'dë grëgue'lë nu guëdzelë lamë lë'ë ra muzë quëbezë rall, hia nabani rall; rquitë ldu'u ra muzë iurní.

³⁹ Nanë të bien si talë niac bë'a nashtënë tubi hiu'u pë iurë guëdchini nguba'në lídchi', zúga'a nguui ni listë. Nédi'll tsuté nguba'në lídchill.

⁴⁰ Nu zac lë'ë të napë quë gac të listë purquë adë nápëdi'i të cuendë ca iurë guëdchinia stubi. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia iurë rni'i të runë faltë parë guëdchinia.

Muzë nabënë nu muzë mal (Mt. 24.45-51)

⁴¹ Iurní guna'bë di'dzë Pedro lu më:

—¿Pë guní'il comparaciuni rë' lu grë mënë u guní'ilin sulë parë lë'ë na'a?

⁴² Guni'i më:

—¿Chu na muzë za'quë nu nasini guëquëll? Nall ziquë tubi mënë encargadë con lidchi shlámëll. Rnihë'a shlámëll guënall grë dchi'ni, nu guëdë'll nagáu ra muzë iurë rga'a iurë rau rall.

⁴³ Nalë rquitë ldu'u encargadë ni si talë quëhúnëll bien iurë guëdchini lamë shténëll.

⁴⁴ Guldía rnia'a lu të, lë'ë lamë gúnëll nombrar lë'ë nguui ni, guëribë'all grë nanapë lamë.

⁴⁵ Perë si talë lë'ë nguui rni'll la'ni ldú'ull, adë guëdchínidi'i lamë lueguë, nu guëzublú nguui ni sac zill ra muzë nu ra criadë con galné, perë lé'ëll raull, ruu'll, rzuu'dchill.

⁴⁶ Guëdchini lamë shténëll mërë iurë adë quëbézëdi'll lë'ë lamë. Guëabré lamë de repëntë iurë adë quëhúnëdi'i nguui ni bien. Lë'ë lamë gúnëll cashtigu lé'ëll nu guëribë'a lamë gátill nu tsall lugar catë nanú ra nadë rialdídidi'i ldu'i Dios.

⁴⁷ Lë'ë muzë naguc bë'a pë rac shtu'u lamë gúnëll perë adë bë'nëdi'll cumplir, adë bë'nëdi'll preparar, guëdë'ë lamë zihani galné guëc muzë ni.

⁴⁸ Perë lë'ë muzë nadë guc bë'adi'i pë rac shtu'u lamë gúnëll, nu bë'në muzë

lo quë narunë tucarë cashtigu, guëdë'ë lamë du'psë galné guëc muzë ni. Si talë bédë'ë Dios zihani llni guëc nguui, nall responsablë lu më gúnëll bien con ra cusë ni. Lë'ë nguui nabë'në recibir pë shtë mënë, nall responsablë nu mënë guëna'bë rall más de nguui ni.

Por shti'dzë më nanú divisioni (Mt. 10.34-36)

⁴⁹ Be'dë guëdchinia parë gac cashtigu mënë shtë guë'dchiliu lu gui'i. Nalë rac shtua'a de quë subluhin.

⁵⁰ Napë quë guëtiá'ahia lu galërzac zi, ziquë rtia'a mënë nguui la'ni nisë parë chubë nisë nguui. Nahia ziquë mënë narlullë hashtë tsalú gac cumplirin.

⁵¹ ¿Gu llua'a të be'dë guëdchinia parë cuedchí ldu'u mënë con sa' rall? Aquëdi'i. Lëdë znídi'i. Be'dë guëdchinia parë gac divididë ra mënë.

⁵² Dizdë iurne' gac divididë famili; tsunë mënë guëru'u rall favurë de na. Mizmë famili guëru'u chupë mënë cuntrë de na.

⁵³ Shtadë llguë'në rldënú rall cuntrë shíni'. Llguë'në na cuntrë shtadë llguë'në. Shni'a na cuntrë shtsá'pi'. Shtsa'pë na cuntrë shní'ai'. Suëgrë rldënú llí'llill. Llí'lli na cuntrë suëgrëll.

Gulë guc bë'a sēñi shtë tiempë ne' (Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ Nu zac guni'i Jesús lu ra mënë zihani: —Iurë rna të shcahi nagasë nezë guetë, rni'i të: "Hia mërë guëdchini guiui". Lueguë rlaguë guiui.

⁵⁵ Si ze'dë mbë nezë sur, rni'i të: "Ze'dë galna'i". Nu lueguë rac na'i.

⁵⁶ Na të falsë, nanë të sēñi nananú lu guë'dchiliu nu ra sēñi nananú gube'e. ¿Pëzielú rac bë'adi'i të pë runë cuntienë lo quë naquëhac iurne'?

Bë'në rëglë asuntë con contrari shténëll (Mt. 5.25-26)

⁵⁷ Gulë bë'në llgabë cadë tubi të lo quë naza'quë lu Dios.

⁵⁸ Por ejemplë, si talë tubi mënë runë demandë lé'ëll lu gobiernë, antsë guëdchínill lu autoridá, bë'në rëglë con contrari shténëll parë guëa'në en paz. Si adë

rúnëdi'il zni, lë'ë contrari shtënël gúnëll demandë lë'ël lu juësi. Lë'ë juësi gúnëll intriegu lë'ël lu suldadë. Lë'ë suldadë tsagsa'në rall lë'ël lachigui'bë.

⁵⁹ Guldía, adë guërú'udi'il hashtë quílli grë centavë nanazé'bil.

13

Rqui'ni guëabré ldu'u të lu Dios

¹ Nianá biadi'dzë Jesús di'dzë rë', bëru'u bëldá nguii naguni'i lu Jesús mal nabë'në Pilato, purquë Pilato gudini bëldá mënë shtë Galilea la'ni iádu'u ru'bë. Rënë shtë ra nguii ni guc mescladë con rënë shtë ma nabë'në ra më israelitë ofrecëre ziquë ofrendë lu Dios.

² Jesús guni'i lu rall:

—¿Pë lligabë quëhunë të ne'? Ra mënë nabë'në sufrir zni, adë nápëdi'i rall más duldë quë los de más sa' rall.

³ Rnia'a lu të, si talë adë guëabré ldu'u të con Dios, zac guënititi të catë nídi'i fin.

⁴ ¿Pë llua'a të ra che'ni bi tsunë nguii naguti iurë gulaguë tubi hiu'u guia'a guëc rall, na rai' más më duldë quë grë ra mënë naquërelde Jerusalén dzë ni? Guti rai', bënë lu' shtë Siloé.

⁵ Rnia'a lu të, lëdë znídi'i. Si talë adë gúnëdi'i të cambi mudë nanabani të lu Dios, zac lë'ë të guënititi të catë nídi'i fin.

Comparaciuni shtë hiaguë nanápëdi'i nashi

⁶ Iurní guni'i më comparaciuni rë':

—Tubi nguii bëcabní tubi hiaguë higu entrë ra hiaguë uvë. Gudëdë izë. Guaglli'i nguii nashi shtë hiaguë higu perë pë bëdzélëdi'ill.

⁷ Iurní guni'ill lu naquëhapë ra plantë: “Guná, tsunë izë be'dë guëllihia nashi shtë hiaguë higu perë ni tubi nashi bëdzélëdia'a. Bëchuguë hiaguë ni. ¿Pëzielú quëhunë hiaguë cupar lugar lu shlatë?”

⁸ Perë nguii naquëhapë ra plantë guni'i: “Dadë, bësëa'në hiaguë ni stubi izë. Tsagldë'a guiu'u nu guëtiá'ahia bonë guëa' hiaguë parë guëne'e hiaguë nashi.

⁹ Guëbéza'a stubi izë, si talë adë guëné'edi'in nashi, gunibë'a, guëchúgahin iurní.”

Jesús bënëac tubi na'a nabëlecu téchi'

¹⁰ Tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, Jesús caglua'a ra mënë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë.

¹¹ Ndë nanú tubi na'a narac ll'u'u che'ni bi tsunë izë. Bëlecu téchi', bënë mëdzabë mal. Adë bënë na'a gan guzulduill.

¹² Iurë guná Jesús lu na'a ni, guna'bë më lë'ëll nu guni'i më:

—Lë'ël, hia bëáquël; nal libré galguidzë shtënël.

¹³ Bëdchi'bë më guia'a më guëc na'a. Guasulduill. Guzublú guni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios.

¹⁴ Perë lë'ë jëfë shtë iádu'u bëldënull Jesús purquë bënëac më lë'ë na'a dzë narzi'i ldu'u mënë. Guni'i jëfë lu ra mënë:

—Shu'pë dzë nanú gunë mënë dchi'ni. Guëdchinj ra mënë narac ll'u'u entrë la'ni llmalë, lëdëdi'i dzë descansë guëac rall.

¹⁵ Iurní guni'i Dadë Jesús lull:

—Na të mënë falsë. Cadë tubi të nanapë burrë u tubi ngunë, rsha'quë të ma nu ria'anú të ma, gu ma nisë. Grë ra dzë quëhunë të zni.

¹⁶ Guná lu na'a rë', nall llëbni Abraham. Che'ni bi tsunë izë rac llú'ull; quëdull por pudërë shtë Satanás. ¿Pë rni'il; guëshaca lë'ëll lu galguidzë rë' dzë narzi'i ldu'u mënë?

¹⁷ Iurë guni'i Jesús di'dzë rë', grë ra mënë narunë cuntrë lë'ë më, rtu lu rall. Los de más mënë bëquitë ldu'u rall iurë guná rall cusë ru'bë nabë'në Jesús.

Comparaciuni shtë bë'dchi bi'chi (Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Guni'i Jesús tubi comparaciuni:

—¿Lla guërë'tsë di'dzë de quë guëlladchi na Dios parë guëribé'ai' mieti? ¿Pë guënia'a lu të, të gac bë'a të?

¹⁹ Manërë narnibë'a Dios mënë, na ziquë tubi bë'dchi bi'chi. Gudishi nguii bë'dchi ni. Gualdani bë'dchi nu guaru'bin hashtë guquin tubi hiaguë ru'bë. Ra ma'ni bëdchi'bë bëche'zë lu llicu hiaguë.

Comparaciuni shtë levadurë (Mt. 13.33)

²⁰ Guagla'guë guni'i Jesús:

—¿Pë comparaciuni guënia'a lu të? të gac bë'a të manërë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

21 Nahin ziquë levadurë nabëdchi'bë tubi na'a guëc tsunë medidë harinë. Lë'ë levadurë rdë'ëin fuersë grë nacubë.

Tubi puertë nade'e
(Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Guagla'guë guzé më nezë parë Jerusalén. Bëlua'a më ra më guë'dchi nu më ranchi catë canzé më.

23 Guzac tubi mënë guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—Dadë, ¿blac mënë gac salvar, du'psë u zihani mënë?

Guni'i më lull:

24 —Gulë guni'i ldu'u të parë tsuté të puertë nade'e, purquë guëdchini tiempë zihani mënë gac shtu'u tsuté rall puertë ni perë gúnëdi'i rall gan.

25 Gaquin ziquë nashtënë hiu'u. Në'au puertë shtë hiu'u. Lë'ë të zuga'a të fuërë. Rsëdchi të puertë ni nu guëni'i të: “Dadë, bësha'lë puertë, guëdchini na'a”. Perë lë'ë nguii ni guëni'i lu të: “Adë runguë bé'adia'a chu na të”.

26 Iurní lë'ë të guëzublú guëni'i të: “Gudaunú na'a lé'ël; bi'i'nú na'a lé'ël. Bëluá'al lë'ë na'a ladi guë'dchi shtë na'a.”

27 Iurní nguii ni guëquébill lu të: “Hia gunia'a lu të, rdë'dia'a cuendë chu na të, lë'ë të mënë naquëhunë maldá. Gulë guabsú lua.”

28 Rnia'a lu të lugar ni gu'në të; gau lai' të purquë guëbi'a të lu grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë lu gube'e perë lë'ë të adë tsutédi'i të. Guëa'në të fuërë.

29 Guëdchini mënë nezë guia'a. Guëdchini mënë nezë guetë. Guëdchini mënë nezë nortë nu nezë sur. Guëzubë rall; gau rall lu gube'e catë rnibë'a Dios.

30 Guná, bëldá mënë nalasáquëdi'i lu guë'dchiliu iurne', lasac rall lu Dios iurní; nu bëldá mënë naná më ru'bë ne', adë gáquëdi'i rall më ru'bë iurní.

Bi'ni Jesús guëc Jerusalén
(Mt. 23.37-39)

31 Mizmë dzë naguni'i Jesús di'dzë rë', bédchini bëldá fariseo lu Jesús. Guni'i rall lu më:

—Bëru'u de ndë'ë purquë Herodes rac shtu'u quínill lé'ël.

32 Jesús guni'i lu rall:

—Herodes nasini guéquëll parë guësiguëll. Gulë guagni'i lull: “Nedzé nu glli riagla'guë gunëaca ra narac llu'u. Guëgúa mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Perë tēchi glli guëzublúhia shchi'nia.”

33 Napë quë tsagla'ga shneza nedzé, glli, nu tēchi glli purquë nád'i'n posiblë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios gáti' stubi guë'dchi; sulamëntë Jerusalén gáti'.

34 'Mënë shtë Jerusalén, rnia'a lu të, rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios, guti rai'. Bëdë'ë guë'ë të ra narni'i shti'dzë Dios lu të. Zihani vueltë gac shtua'a niatëahia lë'ë të ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë nēdi'i të guëdchini të lua.

35 Rnia'a lu të, më Jerusalén, guëa'në të ziquë tubi hiu'u dachi. Gúnēdi'i Dios compa'ni lë'ë të. Nu adë guë'nádi'i të lua hashtë dzë naguëni'i të: “Benditë na el quë nabëshe'ldë Dadë Dios lu guë'dchiliu. Bë'në l dai' më lé'i'.” Zni guëni'i të.

14

Bënëac Jesús tubi nguii nagadzé gui'i

1 Guzac tubi dzë descansë, guataunú më lidchi jëfë shtë ra fariseo. Los de más fariseo quëgl'da'chi rall lë'ë më.

2 Guëlladchi më nanú tubi nguii narac llu'u nagadzé gui'i.

3 Jesús guna'bë di'dzë lu ra fariseo nu lu ra mësë shtë lëy:

—¿Pë rni'i të? ¿Gu runë providë lëy shtë Dios gunëaca'a ra narac llu'u dzë narzi'i ldu'u mënë?

4 Perë lë'ë rall adë bëquébidi'i rall. Iurní Jesús bia'a lë'ë nguii tubi ladë; bënëac më lé'ëll. Guni'i më tsall con bien.

5 Lueguë guni'i më lu ra fariseo:

—Grë të si talë guëlaguë tubi ngunë u tubi burrë la'ni guërzú dzë descansë, lueguë tsaldú të ma. Ni tubi të adë guëbézēdi'i hashtë stubi dzë parë guëgú të ma.

6 Gúquēdi'i rall nahunë rall contēstē lu Jesús.

Ra invitadë lu sa'a

7 Guná Jesús lla na ra mënë invitadë lidchi fariseo, gudili rall mejurë lugar lu mellë iurë gudáu rall. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

8 —Iurë runë mënë invitar lë'ël lu sa'a, adë rzúbëdi'il lugar mejurë purquë si talë nanul lugar za'quë nu guëdchiní stubi më más lasac quë lë'ël,

9 lë'ë më nabë'në invitar guërupë të, guëni'll lul: “Bë'në favurë guasuldí; subë nguïu rë' ndë'ë catë zúbël”. PUES tsasúbël stubi lugar trasë perë blac rtu lul iurní.

10 Perë guná, si talë tsal lidchi mënë, guzúbël lugar humildë, iurní lë'ë nguïu nabë'në invitar lë'ël, guëna'll catë zúbël. Guëni'll lul iurní: “Dadë, bë'në favurë guzúbë lugar za'quë cula'ni ra më nallasac”. Zni nápël hunurë lu ra mënë nazubënú lu mellë.

11 El quë narunë parë gáquëll më ru'bë, guëláquëll con shtu, perë el quë nadë rúnëdi'i parë gáquëll më ru'bë, Dios gunë honrar lë'ël.

12 Iurní guni'i Jesús lu nabë'në invitar lë'ë më gau më lídchill:

—Iurë quëhúnël invitar ra mënë të gau rall, guërudë dzë u gue'lë, adë rnábëdi'il amigu shtënë, nilë shfamíil, nilë ra béchil. Adë rnábëdi'il vëcini ricu shtënë purquë lë'ë rall despuësë gunë rall lo mizme con lë'ël, gaul lu mellë shtënë rall;

13 sino quë iurë quëhúnël invitar ra mënë lídchil, guna'bë ra prubi. Guna'bë ra mancu, ra cujë, ra ciegu të gau rall lídchil.

14 Bë nápëdi'i rall të parë guëabré quilli rall lë'ël. Guëquitë ldú'ul iurní; nu Dios quilli lë'ël dzë natsashtë ra shmënë më ladi ra tégulë.

Comparaciuni shtë cënë ru'bë

15 Tubi nazubënú Jesús lu mellë, iurë bínill di'dzë rë', guní'ill:

—Dichusë grë ra natsutë gube'e catë Dios na Rëy, të súbël lu mellë, gaul.

16 Jesús guni'i lu nguïu ni:

—Tubi nguïu bë'në preparar guëdë'ëll tubi cumidë za'quë. Guná'bëll zihani mënë guëdchini të gau rall.

17 Bëga'a iurë hia listë na grë cusë. Iurní bëshe'ldë nguïu ni tubi muzë naguagni'i lu ra invitadë: “Gulë gude'e lueguë. Hia nadchi'bë cumidë lu mellë gau të.”

18 Perë grë ra invitadë tubi por tubi bë'në rall dispensar. Primëre nguïu guni'i:

“Bë'në dispensar na. Guzía tubi ldë guïu'u, napë quë tsagnahia luhin.”

19 Stubi guni'i: “Guzía ga'i nezë ngunë. Mëre iurnë' gac prëbë ma nia zunë ma dchi'ni. Bë'në dispensar na.”

20 Stubi guni'i: “Tampa bëtsé'ahia. ¿Llallë tsahia iurnë?”

21 Bëabré muzë lidchi lamë ni. Guní'ill lúhi' grë lo quë guni'i ra invitadë. Bëldë lamë ni. Guní'ill lu muzë: “Gua lueguë nasesë lu nezë hashtë ra nezë bi'chi shtë guëdchi. Guagli'i ra prubi, ra mancu, ra cujë, nu ra ciegu; gau rall.”

22 Gudëdë stu'pë tiempë bëabré muzë. Guní'ill lu lamë: “Dadë, hia bëna lo quë naguni'il perë todavía nanú lugar lu mellë.”

23 Lë'ë lamë guní'ill: “Gua stubi; bë'në ruëguë lu mënë nazuga'a nezë lachi nu ra nananú caminë reali parë gue'dë guézë rall lidcha. Gac zihani mënë hashtë tsúdi'i lugar lu mellë.

24 Ni tubi naguna'ba primëre gáudi'i rall cumidë za'quë nabëna preparar.”

El quë narac shtu'u gáquëll shmënë Jesús

25 Zihani mënë guanaldë rall tëchi më. Bëdchigrë më; guná më tëchi më nu guni'i më lu rall:

26 —El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gac shtú'ull na más quë shtádëll, más quë shní'all, más quë tsé'lëll, nu shínill, nu ra béchill, nu zánëll. Napë quë rac shtú'ull na más quë prupi vidë shtënëll. Si talë rúnëdi'ill ni, nídi'i mudë gáquëll shmëna.

27 Cualquier narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deseo shtënëll nu gáquëll dispuestë gátill por na.

28 Cadë tubi de lë'ë të si talë rac shtú'ul guézá'al tubi hiu'u ru'bë, primëre guëna'bë dí'dzël blac dumí runë costar parë tsalú dchi'ni. Iurní guëlabël dumí nanápël; gac bé'al si talë nanú sufsientë dumí.

29 Si talë adë rúnëdi'il llgabë bien, despuësë de guntsá'ul cimientë shtë hiu'u, nídi'i dumí tsalú hiu'u, grë ra mënë naguëná lu cimientë, tsagla'guë gunë rall burnë lë'ël.

³⁰ Guëni'i rall iurní: "Nguíu rë' guzublú guézá'all híu'u perë nápëdi'll dumí parë tsalú dchi'ni".

³¹ Gulë bëqué diaguë stubi comparaciuni. Tubi rëy con chi'i mili suldadë rac shtu'u tsatíldill con stubi rëy. Primërë quëhúnëll llgabë si talë gúnëll gan con fuersë nanápëll lu rëy nanapë galdë mili suldadë.

³² Si talë rdé'ëll cuendë adë gúnëll gan, mientras zitu na rëy con galdë mili suldadë, guëshé'ldëll rsunë lu rëy parë gac en paz, parë tsalúdi'i tildi rall.

³³ Zni nahin con lë'ë tē, el quë nadë rúnëdi'i renunci grë lo quë nanápëll, nídi'i mudë gáquëll shmëna.

Zedë nanápëdi'i sabor

(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴ 'Nabënë na zedë perë si guëniti zedë sabor, ¿lla gunë nguíu guëabrí sabor shtë zedë?

³⁵ Adë rlluí'idi'in, nilë parë guëc guíu'u ziquë bonë, ni parë stubi cusë. Guëru'ldë mënë zedë ni lu nezë. Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëqué diaguë bien shti'dza.

15

Comparaciuni shtë lli'li naguniti

(Mt. 18.10-14)

¹ Zihani mënë mal ziquë ra narunë cubrë impuestë nu ra pecadurë, be'dë bi'guë rall lu mē parë guëqué diaguë rall shti'dzë mē.

² Ra fariseo con mësë narlua'a lëy, guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall:

—Jesús na amigu shtënë ra pecadurë. Ria Jesús lidchi rall tē gaull.

³ Iurní Jesús guni'i comparaciuni rē' lu ra contrari shtë mē:

⁴ —Si talë nápël tubi gahíu'a lli'li perë guénitil tubsë ma, rsëá'nëll los de más ra ma lachi parë tsatíll lë'ë ma naguniti hashtë guëdzélëll lë'ë ma.

⁵ Iurë guëdzélëll lë'ë ma, quëdchibël ma iénil nu nalé rquitë ldú'ul.

⁶ Iurë nanul lídchil, guená'bël amigu nu vëcini shtënëll nu guéní'ill lu rall: "Bë'në compa'ni na tantë rquitë ldua'a purquë bëdzela lë'ë ma naguniti".

⁷ Rnia'a lu tē, na lëgrë lu gube'e iurë tubi mënë nanapë duldë, guëabrí ldú'ull con Dios, más lëgrë quë noventa y nueve mënë za'quë nanadë rquí'nidi'i guëabrí ldu'u rall con Dios.

Comparaciuni shtë dumí naguniti

⁸ 'Gulë bëqué diaguë stubi comparaciuni. Tubi na'a nápëll chi'i munedë bëdchichi nalasac. Si talë guénitill tubsë munedë, ¿pë gúnëll? Rquëguí'ill llni lintërnë. Rldú'bëll guëdubi la'ni híu'u. Rguíill bien hashtë guëdzélëll dumí.

⁹ Iurë bëdzélëll dumí, guená'bëll vëcini nu amigu shtënëll; rní'ill: "Bë'në compa'ni na purquë hia bëdzela munedë naguniti nu rquitë ldua'a".

¹⁰ Manërë ni rquitë ldu'u ra ianglë iurë tubi mënë nanapë duldë, guëabrí ldú'ull con Dios.

Tubi sultërë nabëniti lu shtádi'

¹¹ 'Guzac tubi nguíu napë chupë llgá'ni'.

¹² El quë namás nabi'chi guni'ill lu shtádëll: "Dadë, rac shtua'a guéné'el herenci narunë tucarë cahia". Iurní gudi'dzë shtadë ra sultërë herenci shtëhi'. Bëdë'ë mënë ni entrë chupë llgá'ni'.

¹³ Gudëdë bëldá dzë, iurní lë'ë ngulë'në menurë bëtuu'll herenci. Guná'zill nezë. Gual ladzë mënë zitu. Con dumí nanuá'all bënëll zihani duldë.

¹⁴ Hia bëga'a tiempë bëshí'nill dumí lu ra cusë mal. Iurní guna'zi tubi gubini lugar ni nu rldia'në nguíu ni.

¹⁵ Guagná'bëll dchi'ni lu nguíu naquërelde lugar ni. Shlámëll gunibë'a tsaguëpill guchi lachi, gau ma.

¹⁶ Bëdchini galërldia'në ldú'ull; guc shtú'ull gaull cumidë shtë ra guchi perë ni tubi mënë bëdë'ëdi'i nagaull.

¹⁷ Iurní bë'a llnill. Guní'ill: "Zihani muzë napë shtada. Rau rall hashtë napë rall de subrë, perë na gatia tantë rldia'na.

¹⁸ Guëabrí lidchi shtada. Guënia'a lúhi': Dadë, bëna duldë lul; nahia pecadurë lu Dios.

¹⁹ Hia adë rúnëdi'i tucarë guëquërelde ziquë shínil. Bë'në tratë na ziquë tubi muzë shtënëll."

²⁰ Guna'zi nguíu ni nezë parë guëabrill lidchi shtádëll.

'Zitu nazé'dëll lídchill, guná shtádëll lull. Bëga'a ldu'u shtádëll lé'ëll. Bëdchini guëllu'në shtádëll lull. Bé'nëll recibir shínill con gustë. Gudédchill shínill. Bëtsagrau'll shínill.

²¹ Nguiu ni guni'i lu shtádëll: "Dadë, bëna duldë lul nu nahia pecadurë lu Dios. Hia adë rúnëdi'i tucarë guëquërela ziquë shínill."

²² Perë shtádëll guni'i lu ra muzë: "Nas-esë guaglli'i shabë zá'quëll, lo más mejurë, gacu shinia. Guaglli'i tubi nigi parë guiá'all. Guaglli'i sabadu parë guëquëhin guëa'll.

²³ Gulë quini ngunë nandchú tē guëdáuha'a.

²⁴ Gac laní purquë rnia'a guti shinia perë bëabrí nabani shinia. Bëníttill perë hia bëdzéla'a lé'ëll." Lueguë guzublú laní.

²⁵ 'Guzac shini mayurë nanull lachi. Iurë bëabrill lídchill, bínill musiquë nu cagui'i ra mënë.

²⁶ Guná'bëll tubi muzë. Guna'bë dí'dzëll pë runë cuntienë laní.

²⁷ Guni'i muzë: "Béchil bëabrill nabánill. Gunibë'a shtádëll guëdini na'a ngunë nandchú tē guëdáuha'a. Bë'në shtádëll recibir bëchil con gustë; nabánill."

²⁸ Iurní lë'ë llga'në mayurë bëdëll; nëdi'ill tsutëll la'ni hiu'u. Bëru'u shtádëll; guna'bë shtádëll lé'ëll; bé'ni' ruëguë lull tsutëll la'ni hiu'u.

²⁹ Perë guni'i shini mayurë: "Blac tiempë bëna sirvë lul nu bëzu'bë diaga shti'dzël perë nunquë bënë'edi'ill pë cahia, ni siquierë tubsë chivë mitu'në parë gac laní con amigu shtëna.

³⁰ Perë iurne' bëabrí shini ré'ël; bëshí'nill shtumil. Guagná'dëll zihani na'a mal. Nu lé'ël gunibé'al gati ma nandchú, gau tē. Gac laní."

³¹ Iurní guni'i shtádëll: "Nal shinia. Nabaninual. Grë lo quë nanapa nashtënëll.

³² Perë runë tucarë laní; gáca'a nalëgrë purquë bëchil gúttill perë bëabrill nabánill. Bëníttill perë iurne' bëdzéla'a lé'ëll stubi."

16

Comparaciuni shtë muzë nabé'nëdi'i bien

¹ Guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë mē:

—Guc tubi nguio ricu nabëdë'e dchi'ni gunë nguio narac rgu' cuendë. Perë los de más muzë guagni'i rall lu ricu de quë lë'ë nguio adë bé'nëdi'ill bien. Quëgníttill lo quë nanapë ricu.

² Lë'ë ricu guna'bë nguio ni. Guni'i ricu: "¿Pë na verdá narni'i ra muzë? Bë'në intriegu cuendë dchi'ni nabé'nëll purquë hia adë gáquël encargadë con shchi'nia."

³ Iurní lë'ë nguio bé'nëll llgabë: "¿Pë guna iurne'? Hiadë nahia encargadë con shchi'ni lamë. Rúnëdia'a gan dchi'ni ru'bë nu rtu lua tsaldúa gu'në.

⁴ Guna stubi cusë parë gapa amigu ngunë recibir na lidchi rall iurë nápëdia'a dchi'ni."

⁵ Iurní nguio ni guná'bëll ra mënë nanaze'bi dumí lu lamë. Tubi rall por tubi rall bëdchini rall. Guna'bë di'dzë nguio lu primërë nabëdchini: "¿Blac nazé'bil lu lamë?"

⁶ Bëquébill: "Naze'bia tubi gahiu'a barrili sèiti". Iurní guni'i nguio: "Ndë'ë na guichi pagaré shtënëll; bëche'zin nu bëntsa'u stubi narni'i nazé'bil cincuenta barrili sèiti".

⁷ Lu stubi mënë guni'ill: "¿Blac nazé'bil lu lamë?" Bëquébill: "Naze'bia tubi gahiu'a rmudi shtë trigu". Iurní guni'i nguio: "Ndë'ë na guichi pagaré shtënëll; bëntsa'u stubi pagaré narni'i nazé'bil lé'ësë ochenta rmudi shtë trigu".

⁸ Lë'ë lamë guni'i lu nguio mal: "Nasini guëquël. Bé'nëll segurë vidë shtënëll parë tiempë naze'dë." Ra mënë shtë guë'dchiliu quëhunë rall galénasini con ra sa' rall más quë ra mënë naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁹ 'Mënë runë rall gan dumí con zihani maldá, perë rnia'a lu tē, gulë bë'në bien con dumí nanápël; ze'dë guëdchini dzë adë lasáquëdi'i dumí. Iurní gunë mē recibir lé'ël lu gube'e catë nídi'i fin.

¹⁰ 'El quë narunë cumplir con du'pë nanápëll, gúnëll cumplir si talë nápëll zihani cusë. El quë nadë rúnëdi'i bien con du'pë, también gúnëdi'ill bien con zihani cusë.

¹¹ Si talë adë bé'nëll bien con dumí naná mal, ¿chu guëne'e cá'al lo quë nanasac de verdá?

12 Si talë adë bënëdi'il bien con cusë nanádi'i shtënë, ¿chu guëne'e lo quë narunë tucarë cá'al lu gube'e?

13 'Ni tubi mënë gáquëdi'i gúnëll sirvë chupë lamë. Rac shtú'ull tubsë lamë. Lu stubi lamë rúnëdi'ill cuendë. Rzu'bë diáguëll shti'dzë lamë, stubi lamë quëhúnëll desprëci. Nídi'i mudë gac shtú'ul Dios nu mizme tiempë gac shtú'ul dumí.

14 Ra fariseo narac shtu'u dumí, bini rall grë naguni'i Jesús. Bënë rall burnë lë'e mē.

15 Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'e të runë të parë rlua'a të naza'quë lu ra mënë. Rni'i të lo quë naquëhunë të naza'quin, perë Dios rna lla na ldu'u të. Lo quë narac shtu'u mënë gapë rall lu guë'dchiliu, nahin cusë narná zá'quëdi'i Dios.

Shti'dzë Dios napë pudërë parë siempre

16 'Lo quë nabëquë'e Moisés nu ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios la'ni Sagradas Escrituras, gunibë'a Dios gunë mënë cumplir hashtë tiempë shtë Juan Bautista. Perë iurne' na quëgnia'a diza'quë lu të, të parë tsuté mënë catë rnibë'a Dios. Perë ra mënë nariutë lugar ni runë rall zihani esfuersë por tsuté rall.

17 'Más sencigi tsalú guë'dchiliu nu gube'e quë tubi cusë mitu'në shtë lëy tsaluhin. Shti'dzë Dios adë tsalúdi'in.

Jesús bëlua'a lla na narlé tse'lë (Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

18 'Si talë guësa'në nguii tsé'li' nu guëtsé'all con stubi na'a, quëhúnëll duldë adulteri. Nu si talë stubi nguii ca'a lë'e na'a ni, quëhúnë nguii ni duldë adulteri.

Nguii ricu nu Lázaro

19 'Guc tubi nguii ricu. Nacull con lari za'quë nallasac zihani dumí. Grë dzë rau zá'quëll lu laní nananú lidchi ricu.

20 También gu' tubi prubi lë Lázaro. Rac llú'ull. Rátsull guëë'dzu. Guzúbëll rua'puertë shtë ricu.

21 Lázaro guc shtú'ull nihaull pedasë guetë nagulaguë guëa' mellë shtë ricu, tantë rldia'në Lázaro. Ra mbecu bédchini; bëlde'e mbecu lu guëë'dzu ladi Lázaro.

22 Tubi dzë guti Lázaro. Bédchini ra ianglë; bia'a rai' almë shtëhi' gube'e catë nanú Abraham. Nu lë'e ricu guti. Bëga'chi ricu.

23 Ricu nanull lugar shtë cashtigu catë ria nanadë rialdíd'i ldu'i Dios. Gubi'a ricu lu Abraham zitu. Guná ricu lu Lázaro nananú cula'ni Abraham.

24 Fuertë guni'i ricu: "Dadë Abraham, bëga'a ldú'ul na. Bëshe'ldë Lázaro; gá'dzëll bëcuënë shtënëll të parë ldaguë tubi gotë nisë lu ldudza tantë rbidchi ldua'a. Quëhuna sufrir la'ni be'lë rë'."

25 Iurní guni'i Abraham lu ricu: "Lë'ël, ¿gu rëagná ldú'ul lla guc vidë shtënë? Zihani cusë nápël; nídi'i nicidá de Dios. Perë Lázaro, vidë shtëhi' guc prubi. Iurní rquitë ldú'ull mientras nanul lugar shtë cashtigu.

26 Más de ni entrë lë'e hia'a nanú tubi berrancu. Nídi'i mudë guidë të ndë'e. Nu nídi'i mudë guidë mënë nananú ndë'e parë nga'li."

27 Iurní guni'i ricu: "Si es quë ni, Dadë Abraham, bë'në tubi favurë. Bëshe'ldë lë'e Lázaro lu ra bëcha.

28 Napa ga'i bëcha naquërelde lidchi shtada; guini rall shti'dzë Lázaro. Guadí'dzëll lu rai' lla na ra cusë të guidëdi'i rall ndë'e lugar shtë cashtigu."

29 Perë Abraham guni'i lu ricu: "Lë'e ra bëchil napë rall lo quë nabëquë'e Moisés nu ra shmuzë Dios nabiadi'dzë shti'dzë mē; guëquë diaguë rall shti'dzë rai'".

30 Guni'i ricu: "Dadë, si talë tubi nat-sashtë ladi ra tēgulë, guëni'i shti'dzë Dios lu rall, tsaldí ldu'u rall. Guëabrí ldu'u rall lu Dios iurní."

31 Guni'i Abraham lu ricu: "Aquëdi'i. Si talë runë nadzë'di'i rall mudë nanabani rall iurë rini rall shti'dzë Moisés nu shti'dzë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios, tampusquë tsaldídi'i ldu'u rall shti'dzë nat-sashtë ladi ra tēgulë."

17

Gulë gupë lë'e të al mizme lë'e të gúnëdi'i të duldë

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

1 Jesús guni'i lu ra mënë narianaldë enseñansë shtëhi':

—Napë quë guëdchini tiempë guëquili mēdzabē lē'ē tē parē gunē tē duldē, perē prubi nguīu el quë naquēhunē parē gunē mēnē duldē.

² El quë narlua'a tubi mē humildē mal nezē gúnēll duldē, mejurē galdē nguīu ni tubi guichi ru'bē iénill; tsagrú'ldēll lē'ēll la'ñi nisēdu'u.

³ Gulē gupē mizmē lē'ē tē.

'Si talē bēchil gúnēll cuntrē lē'ēll, guni'i lull pē faltē nanápēll. Si talē guēabrí ldú'ull nezē za'quē, bē'nē perdunē lē'ēll.

⁴ Si talē gúnēll mal cuntrē lē'ēll gadchi vultē tubi dzē nu gadchi vultē guēabrí guēn'ill lull: “Hia adē gúnēdi'irua'a cuntrē lē'ēll”, napē quë gúnēll perdunē lē'ēll.

Pudērē nanapē el quë narialdí ldu'i Dios

⁵ Ra poshtē guni'i rai' lu Jesús:

—Bē'nē compa'ni lē'ē na'a tē tsaldí ldu'u na'a lē'ēll más.

⁶ Guni'i Jesús:

—Si talē rialdí ldu'u tē shti'dza sudu'pē, masiá du'pē ziquē tubi bē'dchi bi'chi, zac guēn'ill lu hiaguē sicómoro nazubē ndē'ē: “Bí'eshi de ndē'ē nu bēcabn'í mizmē lē'ēll la'ñi nisēdu'u”, si talē tsaldí ldú'ul Dios, lē'ē hiaguē guēzu'bē diaguin shti'dzēll.

Comparaciuni shtē narunē sirvē

⁷ 'Si talē napē tē tubi muzē nabēabrí lídchil; guaguénēll u guaguépill ra ma lachi, iurē bēdchínill hui'u adē guēn'idi'ill lull: “Gudēdē gaul lueguē”.

⁸ Aquēdi'i. Guēn'ill lull: “Bē'nē preparar nagauha nu guatibi guiá'al; bē'nē sirvē lu mellē gauha nu gua'. Despuēsē gaul; gul.”

⁹ Si lē'ē muzē quēhúnēll lo quë narnibé'al, adē guēn'idi'ill: “Dushquíllil”.

¹⁰ Zni lē'ē tē, despuēsē de bē'nē tē cumplir grē lo quë narnibē'a Dios gunē mēnē, gulē guni'i: “Na na'a muzē nalasáquēdi'i. Bēdē'nē na'a sulamēntē lo quë nabē'nē tucarē guēdē'nē na'a.”

Jesús bēnēac chi'i narac llui'u galguidzē naru'dzē ládi'

¹¹ Guagla'guē zia'a Jesús nezē Jerusalén. Gudēdē mē regiuni naná entrē Samaria nu Galilea.

¹² Iurē guagbi'guē mē tubi guē'dchi, bēdza'guēllū mē chi'i mēnē narac llui'u galguidzē ru'dzē ládi'. Zitu bēa'nē rall.

¹³ Fuertē guni'i rall:

—Jesús, Mēsē, bēga'a ldú'ul lē'ē na'a; bēnēac lē'ē na'a.

¹⁴ Jesús guná lu rall nu guni'i mē:

—Gulē tsagná lē'ē bēshuzi tē guēnall lu tē.

Iurní nianá zia'a rall, mizmē iurní bēac rall.

¹⁵ Tubi de lē'ē rall iurē guná lla bēáquēll, bēabrill lu Jesús. Guni'ill fuertē, dushquíllil Dios por favurē nabē'nē mē.

¹⁶ Bēzullíbill lu Jesús hashtē bēdchini luquēll lu guīu'u. Bēdē'ēll graci lu mē. Nguīu ni na mē Samaria.

¹⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Chi'i nguīu narac llui'u bēnēaca. ¿Gua rall?

¹⁸ Túbsēll bēabrí, bēdē'ēll graci lu Dios. Nall de stubi naciuni.

¹⁹ Iurní guni'i mē lu nguīu:

—Guasuldí. Guzia'a con bien. Bēáquēll purquē rialdí ldú'ul na.

Guē'dchiliu antsē guēnibē'a Dios ziquē Rēy

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ra fariseo guna'bē di'dzē rall lu Jesús, guc guēdchini tiempē naguēnibē'a Dios ziquē Rēy. Jesús repí:

—Iurē guēdchini tiempē naguēnibē'a Dios, adē guēdchínidi'in con sēñi naguēná tē.

²¹ Adē guēn'idi'i mēnē: “Ndē'ē rnibē'a mē ziquē Rēy”, u “Ndē rnibē'a mē”; purquē hia ne' rnibē'a mē bēldá mēnē naquērelde entrē lē'ē tē.

²² Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusē'dē mē:

—Guēdchini tiempē lē'ē tē gac shtu'u tē guēná tē lua, nguīu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu. Guēdchinia perē lēdē guēnádí'i tē lua lueguē.

²³ Mēnē guēn'i lu tē: “Ndē'ē bēdchíní”, u “Ndē bēdchíní”. Adē tsagnádí'i tē lē'ē rall. Adē rianáldēdi'i tē tēchi rall,

²⁴ purquē ziquē rdchini nguzi'u; rlua'a llni dizdē ladē ldi hashtē guia'a ladē rubēsē, zni guēdchinia. Nahia nguīu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu.

²⁵ Antsë gac ra cusë ni, guna sufrir galguti. Ra mënë tiempë ne' guëqué guia'a rall na.

²⁶ Ziquë bë'në mënë shtë guédchiliu tiempë shtë Noé, zni gunë rall antsë guédchinia stubi.

²⁷ Gudáu rall. Bii' rall. Bëtsë'a rall. Guc laní shtë lliguë hashtë Noé guaté la'ni barcu ru'bë. Iurní bédchini juici shtë nisë guéc rall. Grë mënë guti.

²⁸ Zni gac tamién tiempë shtë Lot. Gudáu ra mënë. Bii' rall. Bëtuu' rall. Guzi'i rall. Bëcabní rall. Bëza'a rall lidchi rall.

²⁹ Perë iurë Lot bëru'u ciudá Sodoma, gulaguë gui'i dzë ni. Gulaguë asufrë narië'qui dizdë gube'e nu grë mënë guti.

³⁰ Ziquë bë'në mënë tiempë shtë Lot, zni gunë rall iurë guédchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Guená ra mënë lua.

³¹ 'Dzë ni si talë tubi de lë'e të nanú guéc hiu'u, adë tsutédi'il la'ni hiu'u parë guá'al lo quë nanápël. Si talë tubi de lë'e të nanú të lachi dzë ni, adë guëabridi'il parë guá'al cusë nanápël.

³² Gulë bëagná ldu'u të pë gac tse'lë Lot.

³³ El quë nanédi'i guëne'e vidë shtënell por na, segurë guënitill vidë shtënell; perë el quë naguënití vidë shtëni' por na, guëbánil parë siempërë.

³⁴ 'Dzë naguédchinia, nanú chupë mënë lu camë. Túbsëll guëna'bë Dios tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁵ Chupë na'a caniu'u juntë. Túbsëll guëna'bë mē tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁶ Chupë nguiu nanú lachi. Túbsëll guëna'bë mē tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁷ Iurë bini ra shini gusë'dë mē di'dzë rë', guna'bë di'dzë ra!:

—Dadë, ¿guc gac ra cusë ni?

Guni'i mē tubi dichë:

—Iurë gac ra cusë ni, gac bë'a të segu-ramëntë, igual ziquë rac bë'a të rdëa ra bëchu catë naga'a naguti.

18

Comparaciuni shtë viudë nu juësi

¹ Jesús guni'i tubi comparaciuni parë gac bë'a shmënë mē runë tucarë guadi'dzënu rall Dios guëdubi tiempë,

de quë adë guëzalúdi'i rall pacënci parë guëna'bë rall lu Dios.

² Guni'i mē:

—Guc tubi juësi naguquëreldë guë'dchi. Adë gualdídí'i ldú'ull Dios nu adë bë'nëdi'll rëspëti sa'll.

³ Mizmë guë'dchi guquëreldë tubi viudë nanapë dishi'bi con stubi narunë cuntrë lé'ëll. Guagna'bë viudë lu juësi parë gac rëglë asuntë shtënell según lëy. Guni'i viudë: "Bë'në rëglë asuntë con contrari shtëna". Zihani vueltë guagná viudë lë'e juësi.

⁴ Nédi'i juësi gúnëll rëglë asuntë ni, perë despuësë bë'në juësi llgabë: "Adë rialdídí'i ldua'a Dios nu nápëdia'a rëspëti parë mënë,

⁵ perë viudë rë' riagla'guë guëna'bëll lua. Guna rëglë asuntë shtënell të adë tsalúdi'i pacënci shtëna tantë rbézëdi'i ridëll lua."

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë bédë'e cuendë naguni'i juësi mal. Mucho más gunë Dios.

⁷ Gunë mē juzguë ra contrari shtë mënë narialdí ldu'i Dios. Gunë mē compa'ni ra nariagla'guë guëna'bë rall lu mē dzë la gue'lë. Adë gac ldë'e mē parë gunë mē lo quë narna'bë rall lu mē.

⁸ Rnia'a lu të, iurë rga'a iurë adë gac ldë'e mē sino gunë mē jushtici. Perë guëna'bë di'dza lu të, ¿iurë guëabré nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, nia'a zëdzéli' ra narialdí ldu'i Dios iurní?

Comparaciuni shtë fariseo nu narunë cubrë impuestë

⁹ Guni'i Jesús stubi comparaciuni lu ra narunë llgabë nabënë na rall perë bë'në rall desprëci sa' rall. Guni'i mē:

¹⁰ —Chupë nguiu guagni'inú rall Dios iádu'u ru'bë. Túbill na mē fariseo; stúbill na el quë narunë cubrë impuestë.

¹¹ Lë'e fariseo guasuldill; guní'll la'ni ldú'ull di'dzë rë': "Dadë gullanë, dushquíllil, rdë'ëhia graci nádia'a ziquë na ra mënë. Nádia'a ziquë ra nguba'në. Nádia'a ziquë narni'i bishi. Nádia'a ziquë ra nanapë stubi na'a. Dushquíllil nádia'a ziquë nguiu ndë'e narunë cubrë impuestë.

¹² Runa ayunë chupë vultë la'ni llmalë. Rdë'a tubi por cadë chi'i ra cusë, grë lo quë narunë tucarë ca'a Dios."

¹³ Perë lë'ë nguïu narunë cubrë impestë zugá'all rua' puertë shtë iádu'u. Adë rbí'adi'lll guía'a. Guni'lll: "Dadë, bëga'a ldu'ul na. Napa zihani duldë."

¹⁴ Rnia'a lu të, lë'ë pecadurë bëabrill lídchill limpi. Bëzunë Dios almë shténëll, lédëdi'i lë'ë fariseo. El quë narunë naru'bë, guëläguëll con shtu perë el quë narunë narú'bëdi'i, gunë Dios honrar lë'ëll.

*Bë'në ldai' Jesús ra llguë'në
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)*

¹⁵ Guanú mënë zihani llguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guía'a më guëc rall. Perë shini gusë'dë më guná rai', gudildi rai' naganú lë'ë ra llguë'në lu Jesús.

¹⁶ Perë guni'i më; guna'bë më ra llguë'në:
—Gulë bédë'ë sí, guidë ra llguë'në lua. Adë rcádi'i të guidë ra llguë'në lua purquë cagnibë'a Dios lë'ë ra mënë naná ziquë ra llguë'në.

¹⁷ Guldía rnia'a lu të; sulë el quë naganë recibir Dios ziquë Rëy të guëribë'a Dios lë'ëll cumë ziquë tubi llguë'në; rquitë ldu'u llguë'në rnibë'a Dios lë'ëll, sulë nguïu ni guëbánil lugar catë na më Rëy.

*Tubi më ru'bë ricu guni'i lu Jesús
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)*

¹⁸ Tubi nguïu narnibë'a ladi guë'dchi, guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—Mësë za'quë, ¿pë rní'il guna parë gac salvara parë gapa vidë sin fin?

¹⁹ Guni'i Jesús lull:

—¿Pëzielú rní'il nahia naza'quë? Nanú tubsë naná naza'quë. Náhi' Dios.

²⁰ Bien nanëll ra mandamientë: "Adë rquënúdi'il tse'lë mënë. Adë rguínidi'il sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë. Adë rní'idi'il bishi. Bëzu'bë diaguë shti'dzë shtádëll nu shní'al."

²¹ Nguïu guni'i:

—Grë mandamientë ni bëna cumplir dizdë nabi'cha.

²² Bini Jesús di'dzë rë' nu guni'i më:

—Tubi cusë runë faltë. Bëtuu' grë cusë nanápël, bédë'ëin ca'a ra prubi, iurní gápël

tesurë lu gube'e. Nu gude'e naldë na të gáquëll shmëna.

²³ Iurë lë'ë nguïu ni bini shti'dzë Jesús, bëá'nëll tristë purquë de verdá nall ricu.

²⁴ Guná Jesús lull; nalë bédchini tristë la'ni ldu'u më. Guni'i më:

—Naganë tubi nanapë zihani dumí, gúnëll recibir Dios ziquë rëy.

²⁵ Más sencigi tsuté tubi ma camellë ichi iagullë quë tubi ricu tsutéll catë rnibë'a Dios.

²⁶ Ra mënë nabini di'dzë ni, guna'bë di'dzë:

—Si es quë ni, ¿chu gac salvar?

²⁷ Guni'i më:

—Adë gúnëdi'i nguïu gan gunë salvar mizme lë'i perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁸ Iurní Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadë, lë'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' parë ze'dë naldë na'a lë'ëll.

²⁹ Guni'i Jesús:

—Guldía, el quë nabësëa'në lídchi', shtádi', shní'ai' u béchi', u tsé'li', u shíni' purquë rac shtú'ull guëribë'a Dios lë'ëll,

³⁰ gúnëll recibir zihani cusë más ne' la'ñi vidë shtëhi', nu guëquërdëll parë siempre tubi vidë sin fin con Dios.

*Stubi vultë guni'i Jesús gati'
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)*

³¹ Guna'bë Jesús ra poshtë tubi ladë. Guni'i më lu rai':

—Iurnë' guziá hia'a Jerusalén. Gac cumplir grë lo quë nabëquë'ë ra nabi-adi'dzë shti'dzë Dios de na, nguïu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

³² Gunë ra mënë intriegu na lu guía'a shtë mënë nanádi'i më israelitë. Gunë rall burnë; guëni'i guidzë rall na. Guëchi'bë shënë rall lua.

³³ Guëne'e rall galné na, despuësë gatia. Perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tëguë.

³⁴ Ra poshtë adë guasëdi'i rai' shti'dzë më, nacahin parë lë'ë rai'. Adë bédë'ëdi'i rai' cuendë pë runë cuntienë shti'dzë më.

*Bënëac Jesús tubi ciegu, më Jericó
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)*

³⁵ Guabi'guë rai' guë'dchi Jericó. Nanú tubi ciegu nazubë lu nezë. Cagná'bëll gu'në.

³⁶ Bini ciegu gudëdë zihani mënë. Guna'bë di'dzë ciegu pë quëhac.

³⁷ Guni'i mënë: "Jesús nazareno ziazúhi' nezë".

³⁸ Iurní ciegu fuertë guni'i:

—Jesús, llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

³⁹ Ra mënë nazia'a delantë, guni'i rall guëc ciegu parë guëac dchi ciegu perë másru'u guni'i ciegu. Fuertë guni'ill:

—Llëbni David, bëga'a ldú'ul na.

⁴⁰ Iurní Jesús guzudchi. Gunibë'a më tsaglli'i rai' lë'ë ciegu. Bëdchini ciegu lu më. Guni'i më lull:

⁴¹ —¿Pë rac shtú'ul guna?

Repi ciegu:

—Rac shtua'a, Dadë, guënë'el slua.

⁴² Guni'i më:

—Nia. Bëaquë purquë rialdí ldú'ul na.

⁴³ Mizmë iurní bëac ciegu. Guanáldëll lë'ë Jesús. Bëd'ëll graci lu Dios. Grë ra mënë guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios, purquë guná rall pë bë'në Jesús.

19

Jesús nu Zaqueo

¹ Iurní Jesús guaté guë'dchi Jericó. Mërë guëru'u më guë'dchi.

² Ladi guë'dchi ni guc tubi ricu lë Zaqueo. Nall jëfë narunë cubrë impuestë.

³ Guc shtu'u Zaqueo guënall lu Jesús perë gúnëdi'ill gan tantë zihani mënë gudëdë, nu nadupë shcuerpë Zaqueo.

⁴ Iurní Zaqueo bëllu'në delantë. Güé'pill ladi tubi hiaguë sicómore parë guënall lu më. Hiaguë ni zubi cula'ni nezë catë ze'dë Jesús.

⁵ Bëdchini më lugar ni; guná më lu Zaqueo. Guni'i më lull:

—Zaqueo, bietë nasesë. Napë quë guënë'el pusadë lídchil, guëana.

⁶ Lueguë bietë Zaqueo nasesë. Nalë bëquitë ldú'ull. Bë'nëll recibir Jesús lídchil.

⁷ Guná mënë guanú Jesús Zaqueo. Guagla'guë guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall Jesús gua visitë lídchi tubi pecadurë.

⁸ Iurní guasuldí Zaqueo. Guni'ill lu Dadë Jesús:

—Dadë, guëru'dë nanapa guëd'ëhia ca'a ra nabënapëdi'i. Nu si talë bédchisúa dumí shtë mënë con bishi, guëabría tapë vueltë más dumí ca'a rall.

⁹ Guni'i Jesús:

—Nedzë nasalvárëll. Salvaciuni bédchini lídchil. Nu lë'ël guc Abraham shtadë guëlul.

¹⁰ Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu parë quilia el quë nabëniti parë gac salvárëll.

Comparaciuni shtë muzë nabë'në recibir dumí

¹¹ Riagla'guë rini ra mënë shti'dzë Jesús. Hia mërë guëdchini rai' ciudá Jerusalén. Nu quëhunë mënë llgabë runë faltë du'psë parë guënbë'a Dios ziquë Rëy.

¹² Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguiu shini rëy; bërú'ull ládzëll. Ziá'all stubi naciuni parë gúnëll recibir pudërë ziquë rëy parë guënbë'all. Despuësë guëabrill ládzëll.

¹³ Antsë bërú'ull ládzëll, guná'bëll chi'i muzë naná encargadë shchí'nill. Bëd'ëll dumí lasac cadë tubi de lë'ë ra muzë. Guni'i shini rëy: "Gulë bë'në bien con dumí rë'. Gulë guzi'i; gulë bëtuu', hashtë guëabría." Iurní guziá'all.

¹⁴ Perë ra mënë naquëreldë ladzë nguiu ni bëldë rall; rac shtú'udi'i rall gáquëll rëy shtë rall. Bëshe'ldë rall rsunë narni'i: "Adë rac shtú'udi'i na'a gac nguiu rë' rëy shtë na'a".

¹⁵ Perë nguiu ni bë'nëll recibir ziquë rëy shtë rall. Bëabrill ládzëll. Guná'bëll ra muzë nabëca'a dumí tē guená rëy bëldá bë'në rall gan guëc dumí.

¹⁶ Primërë muzë bédchini nu guni'ill lu rëy: "Dadë, shtumil ndë'ë con chi'i vueltë más shini dumí".

¹⁷ Lë'ë rëy guni'i: "Bien bë'nëll con du'pë dumí. Iurní guënehia pudërë guënbë'al chi'i guë'dchi. Muzë za'quë nal."

¹⁸ Stubí muzë bédchini guni'ill: "Dadë, shtumil ndë'ë con ga'i vueltë más shini dumí".

¹⁹ Guni'i rëy lull: "Guënbë'al ga'i guë'dchi".

²⁰ Stubí muzë bédchini nu guni'ill: "Dadë, ndë'ë lë'ë shtumil. Bëquëtsa'uin tubi pan-itë.

21 Bëdzëba lë'ël. Nal nguui nargá'adi'i ldu'u mënë. Rcá'al lo quë nabëdchí'bëdi'il nu rcá'al cusechë sin adë rcabnídi'il."

22 Iurní guni'i rëy lull: "Nal mal. Con mizmë shti'dzël guna juzguë lë'ël. Guní'il nahia el quë nargá'adi'i ldu'u mënë nu rcahia lo quë nabëdchí'bëdia'a nu rcahia catë rcabnídia'a."

23 ¿Pëzielú adë bësëá'nëdi'il shtumía lu bancu parë gapa shini dumí iurë bëdchinia?"

24 Iurní guni'i rëy lu mënë nazuga'a nga'li: "Gulë bëdchisú dumí shtë nguui nabëquë'e dumí panitë. Nu bëdë'ein ca'a nabë'në gan chi'i tantë dumí."

25 Guni'i ra mënë: "Dadë, hia nápëll chi'i dumí".

26 Lë'ë rëy guni'i: "Rnia'a lu të, el quë nanapë, gúnëll recibir más perë el quë nabë'nápëdi'i, guëdchisú lë'ë du'pë nanápëll."

27 Perë lë'ë ra enemigu shtëna ra nanëdi'i guë'nibë'ahia lë'ë rall, gulë tsaglli'i lë'ë rall ndë'ë. Gulë quini lë'ë rall lua."

Jesús guaté ciudá Jerusalén; dchí'bi' tēchi burrē

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë, guagla'guë ziagdchini më parë Jerusalén.

29 Bëdchini më guë'dchi Betfagé nu Betania nanaqué lu lumë catë nanú zihani hiaguë olivo. Bëshe'ldë më shini gusë'dë më;

30 guni'i më lu rai':

—Gulë gua guë'dchi naná guëlladchi. Iurë guëdchini të, guë'ná të lu tubi burrë. Quëdú ma. Lë'ë burrë ni la'di chu quíbedi'i tēchi ma. Gulë bëscha'quë ma nu gude'enú ma ndë'ë.

31 Si talë guëna'bë di'dzë mënë pë gunë të burrë, gulë guni'i lull: "Lë'ë Dadë Jesús rqui'ni lë'ë ma".

32 Gua ra shini gusë'dë më. Bëdzëlë rai' burrë igual cumë zíquësë guni'i më lu rai'.

33 Iurë bëscha'quë rai' burrë, nashtënë burrë guna'bë dídzëll:

—¿Pëzielú bëscha'quë të shpurra?

34 Bëquebi rai':

—Purquë Dadë Jesús rqui'ni lë'ë ma.

35 Guanú rai' burrë lu Jesús. Bëdchi'bë rai' shabë rai' tēchi ma parë quibë Jesús tēchi ma.

36 Iurë lë'ë burrë ziazú lu nezë, gudishi mënë shabë rall lu nezë catë ze'dë më.

37 Bëdchini ra mënë lumë shtë dani catë nezë rlaguetë. Grë ra narianaldë tēchi më guzublú guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bë'në rall alabar lë'ë më por milagrë naguná rall.

38 Guni'i rall:

—Bë'në lda'i Dios lë'ë Rëy ndë'ë, el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dadë Dios. Llëru'bë na Dios nacabezë más guia'a lu gube'e; tsu paz lu gube'e.

39 Iurní bëldá fariseo nananú ladi zihani mënë guni'i rall lu Jesús:

—Mësë, guni'i lu ra shménël të adë guëni'idi'i rall di'dzë rë'.

40 Perë Jesús guni'i lu ra fariseo:

—Rnia'a lu të, si talë ra mënë guëac dchi, ra guë'ë rë' guërushtiá; guëni'i rahin di'dzë rë'.

41 Iurë bëdchini më guëlladchi Jerusalén, gubi'a më lu ciudá. Bi'ni më.

42 Guni'i më:

—Mizmë lë'ë të më Jerusalén, rac shtua'a lë'ë të niac bë'a të nezë catë rbedchí'ldu'u mieti con Dios, perë iurne' nacahi slu të parë tsasé të ra cusë ni.

43 Guëdchini cusë durë guëc të. Enemigu shtë të guëzubë grë ladë shtë ciudá parë tildi rall. Guntsa'u rall tubi lu' alreduerë guëdubi guë'dchi, tsu guërru cuntrë lë'ë të.

44 Guëcuë rall grë hui'u shtë të. Quini rall lë'ë të hashtë nu shini të gati rai'. Adë guëá'nëdi'i tubi guë'ë quibë guëc sa' guë'ë. Completamente tsaluhin; ziquë tubi hui'u dachi guëa'nin purquë adë bëdë'ëdi'i të cuendë iurë bë'në më favurë parë lë'ë të gac salvar të.

Bësëllu'në Jesús mënë nacagtuu' la'ni iádu'u ru'bë

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

45 Iurní Jesús guaté la'ni iádu'u ru'bë. Guzublú cagsëllú'ni' ra nacagtuu' la'ni iádu'u.

46 Guni'i më lu rall:

—Sagradas Escrituras rni'i shti'dzë Dios: "Iádu'u shtëna na parë gunë mieti orar lu

Dios, perë lë'e të bënë të cambi iádu'u ziquë cuevë shtë nguba'në".

⁴⁷ Grë dzë bëlua'a Jesús la'ni iádu'u. Ra bëshuzi narnibë'a más con ra mësë shtë lëy con los de más më naru'bë shtë guë'dchi, gudili rall formë lla gati më.

⁴⁸ Perë bëdzélëdi'i rall mudë niana'zi rall lë'e më purquë grë ra mënë con ánimo rac shtu'u rall rquë diaguë rall pë guni'i më.

20

Jesús bëquebi pë derechë nápi' parë gúni' ra cusë rë'

(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

¹ Tubi dzë nanú Jesús iádu'u ru'bë. Quëglua'a më ra mënë shti'dzë Dios lla mudë tsuté rall shnezë Dios të gac salvar rall. Iurní bëdchini ra bëshuzi narnibë'a más con mësë shtë lëy con më gushë narunë juzguë;

² guni'i rall lu më:

—Guni'i lu na'a. ¿Pë derechë nápël parë guëluá'al ra mënë? ¿Chu bënë'e permisi rúnël grë cusë nabé'nël?

³ Guni'i Jesús lu rall:

—Nu na guëna'bë di'dza lu të. Rac shtua'a guëni'i të lua.

⁴ ¿Chu bëdë'e derechë lë'e Juan Bautista parë guëchu'bë nísí'; Dios u mënë? ¿Chu bëshhe'ldë lë'i'?

⁵ Iurní guzublú quëgni'i rall entrë de lë'e rall. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë guëni'i hia'a lu Jesús? Si talë guëni'i hia'a Dios bëshhe'ldë lë'e Juan, iurní guëni'ill lu hia'a: "¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'?"

⁶ Si talë guëni'i hia'a mënë bëshhe'ldë lë'e Juan, iurní guëne'e guë'e mënë lë'e hia'a, gátia'a purquë grë mënë rialdí ldu'u rall guni'i Juan shti'dzë Dios.

⁷ Por ni bëquebi rall lu Jesús de quë adë bëdë'ëdi'i rall cuendë chu bëshhe'ldë lë'e Juan parë guëchu'bë nísí' ra mënë.

⁸ Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'e të rquëbidi'i të; nu na adë guëquëbidia'a chu bëshhe'ldë na; chu bënë'e permisi guna ra cusë.

⁹ Guzublú guni'i më lu ra mënë comparaciuni rë':

—Guc tubi nguiu nabëcabní hiaguë uvë lachi. Despuësë bëdë'ëll mëdi stubi mënë nu guziá'all zitu. Gudëdë tiempë.

¹⁰ Bëga'a iurë shtë cusechë, bëshé'ldëll tubi muzë; guëna'bë muzë partë narunë tucarë shlamëll. Perë ra mënë guna'zi rall lë'e muzë. Bëdë'e rall galné. Bësëllu'në rall muzë sin adë bë bëdë'ëdi'i rall.

¹¹ Iurní bëshhe'ldë shlamë rall stubi muzë, tsaglli'i muzë cusechë. Perë ra mënë guni'i di'dzë dzabë lu muzë nu bëdë'e rall galné. Bësëllu'në rall muzë sin adë bë bëdë'ëdi'i rall.

¹² Lamë ni bëshhe'ldë stubi muzë perë ra mënë gudini rall lë'e muzë. Gulú rall lë'e muzë tantë bëldë rall.

¹³ 'Iurní guni'i lamë shtë guiu'u: "¿Pë guna iurne'? Guëshe'lda shinia narac shtua'a. Iurë guëna' ra mënë lúhi', tal vez gunë rall rëspëti shinia."

¹⁴ Perë iurë guná ra mënë narunë dchi'ni lu shini lamë, guni'i rall lu sa' rall: "Ndë'e nagueca'a herenci. Cha dínia'a lë'ëll të iurní gáca'a nashtë guiu'u."

¹⁵ Iurní gulú rall shini lamë lu guiu'u stubi ladë. Gudini rall lë'i'.

Iurní guni'i Jesús lu ra mënë:

—¿Pë gunë nashtë guiu'u con ra naquëhunë dchi'ni?

¹⁶ Mizmë lamë guëdchini parë quínill ra mënë mal, le'. Guëdë'ëll guiu'u ca'a stubi mënë.

Iurní bini ra mënë comparaciuni rë', guni'i rall lu Jesús:

—Ni lo quiera Dios gac zni.

¹⁷ Perë Jesús gubi'a lu rall, guni'i më:

—Gulë guni'i lua pë runë cuntienë nanaqué la'ni Sagradas Escrituras. Rni'in zndë'e:

Guë'e nabëru'ldë ra albañil tubi ladë, guë'e rë' gunë sirvë parë gac shquini shtë iádu'u ru'bë.

¹⁸ El quë narrelde guëc guë'e rë', gac chupë ldëll, perë iurë ldaguë guë'e ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.

Comparaciuni shtë muzë mal
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

Jesús guni'i: "Gulë quilli impuestë"
(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ra jëfë shtë bëshuzi con mësë shtë lëy rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'e Jesús lueguë. Guc bë'a rall guni'i më compara-ciuni ni cuntrë lë'e rall. Adë guná'zidi'i rall lë'e më purquë bëdzëbë rall los de más mënë.

20 Iurní bëshë'ldë rall mënë naguaglda'chi lë'e Jesús. Rlua'a rall ziquë mënë za'quë. Rac shtu'u rall guësiguë rall lë'e më niani'i më tubi cusë mal parë gunë rall intriegu lë'e më lu gobiernë rumanë.

21 Por ni naguaglda'chi lë'e Jesús, guna'bë di'dzë rall:

—Mësë, nané na'a rluá'al nu rní'il purë verdá. Rluá'al igual lu mënë humildë nu lu mënë narnibë'a. Guldil, quëgluá'al lla tsuté mënë shnezë Dios.

22 Guni'i lu na'a, ¿pë na bien guédilli hia'a impuestë lu rëy rumanë u guédíllidi'i hia'a impuestë?

23 Perë Jesús bédë'e cuendë niasiguë rall lë'e më. Guni'i':

24 —Gulë bëlua'a tubi dumí. ¿Chu lu nu chu lë naqué lu dumí?

Bëquebi rall:

—Lu rëy César naqué lu dumí.

25 Guni'i më iurní:

—Nia, por ni gulë bédë'e ca'a rëy César lo quë nashtë César, nu gulë bédë'e ca'a Dios lo quë nashtë Dios.

26 Adë bënë ra contrari shtë Jesús gan niani'i më cusë mal lu ra mënë. Bëdzëguë'ldu'u ra mënë ni; bëa'në dchi rall.

Jesús guni'i lla tsashtë ra tēgulē

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Iurní bēldá nguīu religiūsē saduceos, guagná rall lē'e Jesús. Ra saduceos rni'i adë tsashtëdi'i tēgulē ladi ra tēgulē.

28 Perë guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Mësë, bëquë'e Moisés tiempë guahietë si tubi nguīu gati sin shíni', bëchi tēgulē napë quë guëtsé'all tse'lë tēgulē. Gapë rall shíni' parë adë tsalúdi'i shfamili tēgulē.

29 Guc gadchi bëchi. Primërë nguīu bëtsé'all perë gútil sin ni tubi shínill.

30 Segundë bëchi tēgulē bëtsé'all con viudë perë gútil sin ni tubi shínill.

31 Tecërë bëchi tēgulē bëtsé'all tse'lë tēgulē. Nu gútil; pues hashtë shu'pë bëchi

tēgulē bëtsé'a rall tse'lë tēgulē. Gúdi'i shini rai'.

32 Despuësë guti na'a ni.

33 Guni'i lu na'a, iurë tsashtë tēgulē, ¿chu gac tse'lë na'a cumë gadchi nguīu guc tse'lë na'a ni?

34 Iurní Jesús bëquebi:

—Iurnë' lu guë'dchiliu ra nguīu, ra na'a, rtsë'a rall,

35 perë grë ra naguëdë'e Dios permisi tsuté rall stubi guë'dchiliu nu tsashtë rai' ladi ra tēgulē, adë guëtsé'adi'i rai'. Adë rnádi'i rai' guëtsé'a shini rai'.

36 Nunquë gátidi'i rai'. Na rai' ziquë ra ianglë shtë gube'e. Na rai' shini Dios iurní, purquë guashtë rai' ladi ra tēgulē, guëbani rai' parë siempër.

37 Perë si talë rna'bë di'dzë të tsashtë ra tēgulē ladi ra tēgulē, gulë bédë'e cuendë lo quë Moisés bëquë'e la'ni histuri shtë hiaguë narëuldë. Bëquë'e Moisés de quë Dadë Dios na Dios shtë Abraham, nu Isaac, nu Jacob; nu blac tiempë guti rai' parë tiempë dzë ni.

38 Grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin.

39 Iurní bēldá mësë shtë lëy guni'i rall:

—Mësë, bien bëquëbil lu rall.

40 Hia bēdzëbë rall guëna'bë di'dzë rall más lu Jesús.

Jesús guna'bë di'dzë lu ra mësë, chu na shtadë Cristo

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Jesús guni'i lu rall:

—¿Llallë rni'i mënë Cristo na shini David?

42 purquë mizmë David guni'i la'ni librë nalë Salmos:

Dadë Dios guni'i lu Shtada narnibë'a:

Guzubë ladë ldi shtëna

43 hashtë guna gan lu enemigu shtënël të guëzu'bë diaguë rall shti'dzël.

44 ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë mizmë David rni'i Cristo na Dadë narnibë'a lë'i'?

Jesús gudíldi' mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 Iurë grë mënë caqué diaguë rall shti'dzë Jesús, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

⁴⁶ —Gulë gupë cuidadë ra mësë shtë lëy. Rëuu' ldu'u rall nacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti lu nezë. Rdzelë rall guëzubbë rall lugar mejurë la'ni iádu'u. Rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu mellë.

⁴⁷ Perë rdchisú rall lidchi viudë, pero parë guësiguë rall mënë, quëhunë rall oraciuni ru'bë. Rnia'a lu të gunë rall recibir más cashtigu dushë.

21

Tubi gu'në nabëdë'ë viudë prubi (Mr. 12.41-44)

¹ La'ni iádu'u guná Jesús ra ricu, bëtia'a rall dumí la'ni cajë shtë ofrendë.

² Nu tubi viudë prubi guná mē; bētiá'all chupë centavë.

³ Guni'i mē:

—Guldía, lë'ë viudë prubi bēdë'ë más quë ra ricu.

⁴ Grë mënë bēdë'ë nabë'në subrë perë na'a rē' bēdë'ëll grë nanápëll, grë nasí'll gaull.

Guni'i mē cue iádu'u ru'bë (Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Ruadi'dzë mënë lla na iádu'u ru'bë. Blac chulë na ra guë'ë nu blac chulë na ra regalë nabëzëlaa'dchi ra mënë parë iádu'u. Iurní Jesús guni'i:

⁶ —Guëdchini tiempë grë lo quë naquëgná të ne', cue. Ni tubi guë'ë quibë guëc sád'in.

Sëñi antsë tsalú guë'dchiliu (Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

⁷ Iurní guna'bë di'dzë rai' lu mē:

—Mësë, ¿guc gac ra cusë narní'il lu na'a? ¿Pë sëñi nanú naguëlua'a guëlladchi na tiempë gac cumplir shti'dzël?

⁸ Guni'i Jesús:

—Gulë gupë mizme lë'ë të, adë guësiguëdi'i mënë lë'ë të. Zihani mënë guëdchini ziquë shmëna. Guëni'i rall: “Nahia Cristo”; u guëni'i rall: “Hia bëga'a iurë guënbë'a Dios ziquë Rëy”. Perë rnia'a lu të, adë tsanárdëdi'i të tēchi shti'dzë rall.

⁹ Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gobiernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë

gac cumplir perë runë faltë parë guënbë'a Dios ziquë rëy.

¹⁰ Guagla'guë guni'i mē:

—Gac cumplir tubi naciuni tildi cuntrë stubi naciuni. Tubi gobiernë tildi cuntrë stubi gobiernë.

¹¹ Guëllú nadushë iurní. Guëdchini gubini dushë nu galguidzë zihani lugar. Lu gube'e guëlua'a cusë nadzë'bë nu sëñi ru'bë guëlua'a.

¹² 'Antsë gac cumplir ra cusë ni, gunë mënë cuntrë lë'ë të. Guëna'zi rall lë'ë të parë gunë rall juzguë lë'ë të la'ni iádu'u shtë të. Guëldaguë rall lë'ë të lachigui'bë. Gunë rall demandë lë'ë të lu gobiernë nu lu rëy purquë na të shmëna.

¹³ Zni gunë të gan guëni'i të lu ra gobiernë diza'quë shtëna.

¹⁴ Adë ráquëdi'i ldu'u të; adë gúnëdi'i të llgabë pë guëni'i të iurní,

¹⁵ purquë na guënehia di'dzë parë guëni'i të lu gobiernë. Guna compa'ni lë'ë të hashtë enemigu shtë të guëac dchi lu të; nápëdi'i rall pë guëni'i rall cuntrë lë'ë të iurní.

¹⁶ Gunë mënë intriegu lë'ë të gati të, bēldá të. Shtadë të gúnëll intriegu lë'ë të. Bēchi të, shfamili të nu ra amigu shtë të gunë rall intriegu lë'ë të, gati të.

¹⁷ Grë mënë guëldënu' rall lë'ë të purquë na të shmëna; rialdí ldu'u të na.

¹⁸ Perë pë gáquëdi'i të; ni tubi guitsë guëc të tsalúdi'i.

¹⁹ Si talë gac të firmë lu shnezë Dios, gapë të vidë nadë rialúdi'i parë siempër.

²⁰ 'Iurë guëná të lu suldadë grë ladë ciudá Jerusalén, hia mērë cue ciudá.

²¹ El quë nananú Judea dzë ni, guëllú'nëll parë lu dani. El quë nananú ciudá Jerusalén, guëru'u rall. El quë nananú lachi adë guëabrídi'ill guë'dchi,

²² purquë ra dzë rē' na shtë cashtigu. Grë lo quë naescritë la'ni Sagradas Escrituras gac cumplirin.

²³ Prubi ra na'a nanua'a shíni' u ra na'a narca'a me'dë dzë ni. Gunë mënë israelitë sufrir lu cashtigu shtë Dios. Cusë durë gac con mënë tiempë ne'.

²⁴ Bēldá mënë gati rall lu guërru. Stubi tantë tsa rall guëdubi naciuni ziquë prësi; gunë rall dchi'ni shtë stubi mënë. Ra

mënë zitu guënbë'a rall Jerusalén naná cue hashtë gac cumplir tiempë nabë'në Dios disponer. Jerusalén guëa'në ziquë hui'u dachi.

Nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu guëabri' stubi

(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ 'Dzë ni guëlua'a sëni lu gube'e con ngubidzë, mbelëgui'i, nu mbehu. Lu guédchiliu grë mënë shtë ra naciuni adë gáquëdi'i pë gunë rall nu adë rbedchí ldu'u rall por cusë nadzë'bë. Guini rall ruidë shtë nisëdu'u tantë rni'bi nisë.

²⁶ Iurní guëcahi mënë por tantë galërdzëbë nu galriá ldu'i por cashtigu naguëdchini. Ra fuersë shtë gube'e guëni'bi rahin shlugarin.

²⁷ Iurní guëná ra mënë lua, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Guédchinia la'ni shcahi. Guédchininúa con zihani puderë nu llni.

²⁸ Iurë guëná të ra cusë guëzublú gac, gulë gubi'a lu gube'e; gulë tsaldí ldu'u të purquë hia mërë gunë më salvar lë'e të.

²⁹ Guni'i më tubi comparaciuni:

—Gulë guná lu hiaguë higu u cualquier stubi hiaguë.

³⁰ Iurë lë'e ndiaguë rënë rru'u, rdë'e të cuendë hia mërë guédchini tiempë na'i.

³¹ Zni iurë guëná të ra cusë mal guédchini, gulë gac bë'a të hia mërë guédchini tiempë naguënbë'a Dios.

³² 'Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati ra mënë naquërelde tiempë ne'.

³³ Gube'e nu guédchiliu tsalú rahin perë shti'dza napë quë gac cumplir. Adë tsalúdi'i shti'dza.

³⁴ 'Gulë gubani guëdubi tiempë. Adë rdë'e të lugar gapë të vici. Adë rzuu'dchidi'i të. Adë ráquëdi'i ldu'u të por nagáu të purquë si talë quëhúnël ra cusë ni, adë gac bé'adi'i të naquëhac.

³⁵ Ziquë rldaguë lasë mënë tubi ma, zni guédchini ra cusë durë guëc ra mënë narëta' lu guédchiliu.

³⁶ Por ni, gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios guëdubi iurë të gunë më compa'ni lë'e të, guëru'u të ladi ra cusë dushë sin adë bë gáquëdi'i të. Gulë guëa'në nasini parë

iurë guédchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu; tsasuldí të lua.

³⁷ Jesús bëlua'a ra mënë la'ni iádu'u ru'bë rdzë perë gue'lë ria më lu dani shtë Olivos parë guëa'në më hashtë brëgue'lë.

³⁸ Grë mënë bédchini iádu'u tumpranë të guini rall shti'dzë më.

22

Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

¹ Hia mërë guédchini laní Pascu, iurë rëagná ldu'u mënë tiempë nabë'në Dios librar ra israelitë de Egipto. Dzë ni adë gudáudi'i rall guetështildi nanapë levadurë.

² Ra jëfë shtë bëshuzi con ra mësë shtë lëy gudili rall mudë quini rall lë'e Jesús naga'chi purquë bëdzëbë rall mënë.

³ Iurní Satanás guaté la'ni ldu'u Judas Iscariote, tubi poshtë shtë më entrë chi'bë chupë ra poshtë.

⁴ Guagni'i Judas lu ra jëfë shtë ra bëshuzi con los de más më ru'bë shtë iádu'u. Guni'i Judas lla gúnëll intriegu lë'e më guia'a rall.

⁵ Bëquitë ldu'u rall; bë'në rall prometer guëdë'e rall dumí ca'a Judas.

⁶ Bëa'në Judas de acuerdë nu gudíllil mudë parë gúnëll intriegu lë'e Jesús naga'chi iurë nídi'i mënë.

La Santa Cena

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Iurní bédchini dzë shtë laní, gudáu ra mënë guetështildi sin levadurë. Mizmë dzë bë'në tucarë quini rall tubi lli'li shtë Pascu.

⁸ Iurní bëshe'ldë Jesús lë'e Pedro nu Juan; guni'i më lu ra'i:

—Guaguë'në preparar shtse shtë Pascu, guëdáuha'a.

⁹ Guna'bë di'dzë ra'i:

—¿Ca lu rac shtú'ul guëdë'në na'a preparar shtse shtë laní?

¹⁰ Jesús guni'i lu ra'i:

—Gulë gua guë'dchi. Iurë guédchini të rua' guë'dchi, guëdza'guëlu të tubi nguiu nanua'a tubi rëë' nisë. Gulë guanaldë lë'ëll. Gulë tsuté catë tsutëll.

11 Gulë guni'i lu nashtënë hiu'u: "Lë'ë mësë cagna'bë di'dzë lul; ¿ca na cuartë catë gáuhi' shtse shtë laní con poshtë shtëhi'?"

12 Iurní guëlua'a nashtë hiu'u tubi cuartë ru'bë segundë pisë. Arregladë nahin. Gulë bë'në preparar ndë pë cusë guëdáuha'a.

13 Gua Pedro nu Juan. Bëdzëlë rai' grë cusë ziquë guni'i më. Bë'në rai' preparar shtse shtë laní, gau rai'.

14 Bëga'a iurë shtë shtse, Jesús guzubënúhi' lë'ë ra poshtë lu mellë.

15 Guni'i më lu rai':

—Con guëdubinú ldua'a rac shtua'a guëdáuha shtse shtë Pascu con lë'ë të antsë gatia,

16 purquë adë gáudia'a shtse shtë Pascu stubi hashtë gac cumplir grë lo quë narunë cuntienë shtse Pascu; gac cumplirin iurë guënbë'a Dios ziquë Rëy.

17 Iurní guna'zi më tubi vasë shtë vini. Bëdë'ë më graci lu Dios nu guni'i më:

—Gulë gudi'dzë nu gulë bi' vini rë'.

18 Adë gua' vini stubi vultë hashtë iurë guënbë'a Dios ziquë Rëy.

19 Iurní guna'zi më guetështildi. Bëdë'ëi' graci lu Dios nu gudi'dzë mëhin cua'a ra poshtë. Guni'i më:

—Ndë'ë lë'ë shcierpa naguna intriegu lu galguti parë gac salvar të. Gulë gau, nu gulë bësëagná ldu'u të galguti shtëna.

20 Iurë gualú shtse, guna'zi më vasë shtë vini; bëdë'ë më graci, bëdë'ë më vasë ni guia'a ra poshtë nu guni'i më:

—Ndë'ë na tëtë cubi entrë lë'ë të nu Dios. Guëru'u shrëna parë lasac tëtë ni.

21 'Perë guná, lë'ë nguiu nagunë intriegu na, zubënull na lu mellë.

22 Nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu napë quë zia'ai' nezë narunë tucarë según voluntá shtë Dios, perë prubi nguiu nagunë intriegu na lu galguti.

23 Iurní ra poshtë guna'bë di'dzë lu sa' rai', chull gunë intriegu lë'ë Jesús.

Gudildi di'dzë ra poshtë chu na más më ru'bë

24 Ra poshtë gudildi di'dzë chu na más më ru'bë entrë lë'ë rai'.

25 Guni'i Jesús lu rai':

—Ra rëy shtë naciuni nalé nadushë rnibë'a rall, nu rac shtu'u rall guëni'i mënë de quë na rall më za'quë.

26 Perë entrë lë'ë të adë nazá'quëdi'i quëhunë të llgabë zni. El quë na más më ru'bë entrë lë'ë të, napë quë gáquëll ziquë na más nalasáquëdi'i. El quë narnibë'a entrë lë'ë të, gáqui' ziquë el quë narunë sirvë lu sa'll.

27 ¿Chu na más më naru'bë, el quë nazubë lu mellë gaull primëre, u el quë narunë sirvë lu mellë? El quë nazubë lu mellë, le'; perë na, nahia ziquë mënë narunë sirvë entrë lë'ë të.

28 'Lë'ë të rianú të na. Adë bësëá'nëdi'i të na sino bë'në të sufrir con na.

29 Ziquë Shtada bënë'e pudërë guënbë'ahia ziquë Rëy, zni rnë'ehia pudërë ca'a të, guënbë'a të con pudërë.

30 Guëzubë të lu trunë catë rnibë'ahia parë gunë të juzguë guëzá chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel.

Jesús guni'i lu Pedro gunë Pedro negar lë'ë më

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31 Nu guni'i Jesús lu Pedro:

—Moni, Moni, Satanás guna'bë permisi lu Dios, gúnëll prëbë lë'ël të ldáguëll lu duldë; gaquin ziquë rgu rnërë mënë llubë.

32 Perë bëna ruëguë lu Dios por lë'ël parë adë gúnëdi'i faltë fe parë tsaldí ldú'ul Dios. Rnia'a lul, despuësë ra prëbë, iurë guëabré ldú'ul con Dios, bë'në compa'ni ra narialdí ldu'i diza'quë parë gac rall firmë lu shnezë Dios.

33 Simón Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadë, adë guësëá'nëdia'a lë'ël. Guna compa'ni lë'ël hashtë lachigui'bë nu nilë hashtë gatia con lë'ël.

34 Guni'i Jesús iurní:

—Bedë, antsë guëllidchí gay, gúnël negar na tsunë vultë. Guëni'il lu ra mënë adë guënédi'il na.

Mërë guëdchini dzë shtë sufrimientë

35 Iurní Jesús guna'bë di'dzi' lu poshtë:

—Iurë bëshe'lda lë'ë të parë guëni'i të diza'quë lu ra mënë, adë nuá'adi'i të bulsë. Adë nuá'adi'i të bëdu dumí, adë nuá'adi'i të sabadu. ¿Pë bë'në faltë lë'ë të iurní?

Bëquebi rai':

—Ni tubi cusë bë'nëdi'i faltë.

³⁶ Iurní guni'i më:

—Pues iurne' el quë nanapë bulsë, gua'ain. El quë nanapë bëdu dumí, guá'all dumí. El quë nadë nápëdi'i spadë, guëtuu'll manguë të sí'll tubi spadë.

³⁷ Rnia'a lu të, rqui'ni gac cumplir di'dzë rë' lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Bë'në mënë tratë lé'i' cumë ziquë narguini mënë". Vidë shtëna mërë tsaluhin. Runë faltë du'pë parë gac cumplir grë naná escritë de na.

³⁸ Iurní guni'i rai':

—Dadë, ndë'ë napë na'a chupë spadë.

Guni'i më:

—Hia na'.

Jesús gua Getsemaní të guëni'inúhi' Dios (Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Iurní guzia'a më. Gua më lu dani shtë Olivos ziquë bë'në më grë ra gue'lë. Ra shini gusë'dë më guanaldë rai' lë'ë më.

⁴⁰ Bëdchini rai' lu dani. Guni'i më lu rai':

—Gulë guna'bë lu Dios të gunë më compañi lë'ë të parë ldaguëdi'i të lu duldë.

⁴¹ Iurní gua më lé'ësë më tubi distanci ziquë narlda'a nguii tubi guë'ë. Bëzullibi më. Iurní biadi'dzënu më Dios, Shtadë më.

⁴² Guni'i më:

—Dadë, bë'lá lë'ë na lu sufrimientë rë' si talë na voluntá shtë'në, perë bë'në lo quë narac shtú'ul lédëdi'i lo quë narac shtua'a.

⁴³ Iurní bédchini tubi ianglë shtë gube'e. Bëdë'ë ianglë fuersë parë lë'ë më.

⁴⁴ Más fuertë bë'në më sufrir, se en-tiende, sufrimientë ldu'u më. Guni'inú më Dios con más di'dzë. Rdzu nisë lúhi' ziquë gotë ru'bë shtë rënë narlaguë lu guiu'u.

⁴⁵ Iurní gualú biadi'dzënu më Dios, bëabré më catë nanú ra poshtë. Bëdzelë më lë'ë rai' naga'si rai', tantë bédzaguë rai' purquë nalé riá ldu'u rai'.

⁴⁶ Guni'i më lu rai':

—¿Pëzielú naga'si të? Gulë guashtë nga'li. Gulë guna'bë lu Dios të gunë më compañi lë'ë të parë ldaguëdi'i të lu duldë.

Guna'zi ra mënë Jesús ziquë prësi

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá cagni'i më, bédchini zihani mënë. Judas, tubi poshtë shtë më, nall

cabësë shtë ra mënë. Guabi'guë Judas lu Jesús parë guëtsagrau'll lë'ë më.

⁴⁸ Guni'i më lu Judas:

—Judë, ¿pë con tubi dchidu gúnë in-triegu na? nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁴⁹ Ra mënë nanaldë Jesús guná rai' pë quëhac. Guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, ¿zëdildi na'a con spadë nadia'a na'a?

⁵⁰ Tubi de lë'ë rai' gulull spadë. Bëchúguëll diaguë ldi shtë muzë. Muzë ni bë'në sirvë lu narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi.

⁵¹ Guni'i Jesús:

—Hia na'. Adë tldidi'i të.

Iurní Jesús bëga'ldë diaguë muzë. Bënëac më lé'ëll.

⁵² Iurní guni'i' lu ra jëfë shtë bëshuzi con mënë naquëhapë iádu'u ru'bë; guni'i më lu më gushë nabëdchini të guëna'zi rall lë'ë më:

—¿Pëzielú bédchini të con spadë nu hi-aguë parë ze'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në?

⁵³ Dzë con dzë zugá'ahia con lë'ë të iádu'u ru'bë perë adë guná'zidi'i të na iurní. Perë hia bëga'a iurë según voluntá shtë Dios; gunë të narac shtu'u të, nu bëga'a iurë parë gac cumplir grë lo quë narnibë'a lu nacahi, gúnëll cuntrë na.

Pedro bë'në negar lë'ë Jesús

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Iurní ra mënë guna'zi lë'ë Jesús prësi. Guanú rall lé'i' lidchi jëfë shtë ra bëshuzi. Perë guanaldë Pedro zitu.

⁵⁵ Ra mënë bëcue'e rall gui'i rualdëa' lidchi bëshuzi. Rac naldë iurní. Guzubë rall grë ladë gui'i nu Pedro guzubënuhi' lë'ë rall.

⁵⁶ Iurní tubi criadë guná lu Pedro, guzúbi' guëlladchi rua' gui'i. Gubi'a na'a lu Pedro nu guni'ill:

—Nguii rë' na shmënë Jesús.

⁵⁷ Perë Pedro bë'në negar, guni'i':

—Guënëdia'a nguii ni'i.

⁵⁸ Gudëdë stu'pë tiempë, stubi mënë guná lu Pedro nu guni'ill:

—Nu lé'ël nal shmënë Jesús.

Perë Pedro guni'i:

—Aquëdi'i. Nádia'a shmënë Jesús.

⁵⁹ Tubi iurë gudëdë. Stubi mënë guní'iru'ull:

—Na verdá, nguiu rë' nall shmënë Jesús purquë nu nall më Galilea.

⁶⁰ Iurní guni'i Pedro:

—Lé'ël adë guënëdia'a pë quëadí'dzël.

Nianá quëadí'dzë Pedro, bëllidchí gay.

⁶¹ Iurní Jesús bëdchigré lúhi'. Gubí'ai' lu Pedro. Bëagná ldu'u Pedro naguni'i më lull: "Antsë guëllidchí gay nedzé, guëni'il lu mënë tsunë vuelte adë guënëdi'il na".

⁶² Iurní bëru'u Pedro rua' puertë shtë nezë, nalé bí'ni'.

Bë'në mënë burnë Jesús

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Ra nguiu narna'zi Jesús guzublú bë'në rall burnë. Bëdë'e rall galné lé'i'.

⁶⁴ Bësë'au rall lúhi' nu guni'i rall:

—¿Chu bëne'e galné lé'ël? Guni'i por pudërë shtë Dios, ¿chu læa?

⁶⁵ Zihani cusë mal guni'i rall lu më. Guagla'guë bë'në rall burnë lë'e më con di'dzë dzabë.

Jesús zuga'a lu Junta Suprema, gobiernë shtë bëshuzi

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Hia brëgue'lë bëdëá më gushë shtë naciuni Israel con ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë shtë lëy. Grë rall gua'a rall lë'e Jesús lu Junta Suprema, mënë narunë juzguë entrë lë'e rall. Guni'i ra mënë ni lu Jesús:

⁶⁷ —Guni'i lu na'a si talë nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guënbé'ai'.

Guni'i Jesús lu rall:

—Si guënia'a lu të nahia Cristo, adë tsaldídi'i ldu'u të na.

⁶⁸ Si talë guëna'bë di'dza lu të, guëquébidi'i të lu shti'dza.

⁶⁹ Dizdë ne' lë'e nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, guëzúbí' ladë ldi shtë Dios pudërusë.

⁷⁰ Lueguë grë mënë guna'bë di'dzë rall:

—¿Pë lé'ël nal tubsë shini Dios?

Guni'i më lu rall:

—Guldía nahia tubsë shini Dios. Mizmë lë'e të guni'i të di'dzë ni.

⁷¹ Iurní guni'i rall:

—Bini hia'a di'dzë naguní'ill. ¿Pë guëdë'na'a másru'u testigu?

23

Gua'a rall Jesús lu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Iurní lueguë ra contrari shtë Jesús gua'a rall lë'e më lu Pilato.

² Guzublú guëni'i rall; quëdchi'bë rall galquiá cuntrë Jesús:

—Bëdzëlë na'a nguiu rë'; rtsátsull ra mënë cuntrë gobiernë. Rní'ill rúnëdi'i tucarë guëdilli na'a impuestë ca'a gobiernë rumanë. Nu rní'ill mizmë lé'ëll na Cristo, tubi rëy nagudili Dios parë guënbé'ai'.

³ Iurní guna'bë di'dzë Pilato:

—¿Guldil nal Rëy shtë ra israelitë?

Jesús guni'i:

—Mizmë lé'ël guni'il di'dzë rë'.

⁴ Pilato guni'i lu ra jëfë shtë ra bëshuzi con grë ra mënë zihani:

—Bëdzëlëdia'a cusë mal nabë'në nguiu rë'.

⁵ Perë guní'iru'u rall más fuertë:

—Rtsátsull grë mënë shtë Judea con shti'dzëll. Bëluá'all më Galilea primërë, iurní ndë'e cagluá'all cuntrë gobiernë rumanë.

Gua'a rall Jesús lu Herodes

⁶ Iurë bini Pilato di'dzë rë', guna'bë di'dzëll si na Jesús më Galilea.

⁷ Guni'i mënë quë sí, iurní bëshe'ldë Pilato lë'e Jesús lu Herodes, gubernadurë shtë Galilea, gac rëglë asuntë ni. Pues Herodes nanú Jerusalén dzë ni.

⁸ Bëquitë ldu'u Herodes iurë gunall lu Jesús purquë dizdë más antsë guc shtu'u Herodes guënnall lu Jesús. Guni'i mënë pë bë'në Jesús, nu Herodes guc shtú'ull guënnall tubi milagrë naquëhunë më.

⁹ Zihani cusë guna'bë di'dzë Herodes perë Jesús pë guní'idi'i'.

¹⁰ Tambiën zuga'a ndë ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy. Bëdchi'bë rall galquiá con másru'u di'dzë. Gurushtiá rall cuntrë Jesús.

¹¹ Iurní Herodes con ra suldadë shténëll bë'në rall burnë lë'e më. Cumë burnë bëgacu rall lë'e më con lari za'quë.

Despuësë bëshel'dë Herodes lë'e Jesús, guëabrí mē lu Pilato.

¹² Dzē ni guc Herodes nu Pilato amigu purquē antsē na rall enemigu.

Bē'nē rall condenar Jesús lu galguti

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16)

¹³ Bētēá Pilato ra jēfē shtē bēshuzi con ra mē gushē shtē iádu'u con grē mēnē.

¹⁴ Guni'i Pilato lu rall:

—Lē'e tē be'dēnú tē lē'e nguui rē'. Guni'i tē rtsátsull ra mēnē con bishi. Guna'bē di'dza lull delantē grē tē perē bēdzélēdia'a cusē mal nabē'nēll ziquē rni'i tē. Nápēdi'll ni tubi delitē.

¹⁵ Nu Herodes bēdzélēdi'll cusē mal purquē bēdchigrē Herodes lē'ēll ndē'e. Adē bē'nēdi'll ni tubi mal parē gátill.

¹⁶ Guēnibē'ahia tsanull galné, despuësē guēdē'a libertá lē'ēll.

¹⁷ Pilato napē custumbrē guēdē'ēll libertá tubi prēsi cadē laní Pascu, el quē naguēna'bē mēnē gapē libertá.

¹⁸ Perē guagla'guē guni'iru'u mēnē ziquē tubsē bē; fuertē guni'i rall:

—Gati nguui rē'. Bēdē'e libertá parē Barrabás.

¹⁹ Pues Barrabás nanú lachigui'bē purquē gúquēll cabēsē shtē ra mēnē nabē'nē cuntrē gobiernē rumanē. Nu gudínill mēnē la'ni ciudá.

²⁰ Pilato guc shtú'ull guēdē'ēll libertá Jesús. Guni'i Pilato stubi lu mēnē,

²¹ perē más fuertē guni'i rall:

—Gati nguui rē' lu cruz. Gátill; gátill.

²² Stubi vultē guni'i Pilato lu ra mēnē:

—¿Pē mal bē'nēll? Gulē guni'i lua. Bēdzélēdia'a cusē mal parē gátill. Guna cashtigu con galné lē'ēll, despuësē guēdē'a libertá lē'ēll.

²³ Perē más ruidē bē'nē rall. Gurushtiá rall. Guna'bēru'u rall galguti parē lē'e mē. Guni'i rall fuertē hashtē bē'nē rall gan.

²⁴ Pilato bēdē'e ordē gac narac shtu'u rall; gati Jesús lu cruz.

²⁵ Bēdē'e Pilato libertá Barrabás naná culpablē de galguti shtē mēnē nu bē'nēll cuntrē gobiernē rumanē. Zni guna'bē ra mēnē. Bē'nē Pilato intriegu lē'e Jesús gua'a ra contrari shtē mē tē gac narac shtu'u rall.

Bēquē'e mēnē lē'e Jesús lu cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

²⁶ Iurē bia'a rall lē'e Jesús nezē parē gati mē, gudēdē tubi nguui lē Simón, mē guē'dchi Cirene. Ze'dē guēzēll lachi. Ra suldadē guna'zi lē'e Simón parē guá'all cruz nezē tēchi mē.

²⁷ Zihani mēnē con zihani na'a guanaldē rall lē'e mē. Bi'ni ra na'a tantē gubini ldu'u rall. Gurushtiá rall.

²⁸ Perē Jesús bēdchigrē lúhi', guná mē lu rall; guni'i mē:

—Lē'e tē na'a shtē Jerusalén, adē bí'nidi'i tē por na, más bien gulē bi'ni por mizmē lē'e tē nu por shini tē.

²⁹ Guēdchini tiempē guēni'i mēnē: "Dichusē ra na'a nariúdi'i shíni'. Dichusē ra na'a nadē nua shínidi'i, nu adē rcá'adi'i me'dē."

Nu guni'i mē:

³⁰ —Dzē ni ra mēnē guēzublú guēni'i rall lu dani: "Gulaguē guēc na'a". Guēni'i rall lu lumē: "Bēca'chi lē'e na'a".

³¹ Si talē gunē mēnē cuntrē na, nahia ziquē hiaguē nanabani; nápēdia'a duldē, gunē rall másru'u cusē mal cuntrē lē'e tē, na tē ziquē hiaguē bidchi, napē tē zihani duldē.

³² Tambiēn gua'a ra suldadē chupē nguba'nē, gatinú rall Jesús.

³³ Iurní bēdchini rall lugar nalé Calavera. Bē'nē rall crucificar lē'e mē. Bē'nē rall crucificar lē'e chupē nguba'nē, túbill ladē ldi mē, stúbill ladē rubēsē.

³⁴ Iurní guni'i Jesús:

—Dadē, bē'nē perdunē lē'e ra mēnē. Adē riasēdi'i rall pē quēhunē rall.

Nu ra suldadē gudchitē rall guē'e dado parē gudi'dzē rall shabē mē.

³⁵ Ra mēnē zuga'a; gubi'a rall lu mē. Ra mē gushē shtē iádu'u bē'nē rall burnē. Guni'i rall:

—Bē'nēll salvar pecadurē. Iurnē' guēná hia'a nia'a zúnēll salvar mizmē lē'ēll si talē nall Cristo, el quē nagudili Dios.

³⁶ Ra suldadē bē'nē rall burnē. Guabi'guē rall guēa' cruz. Bē'nē rall ofrecēre vini hi' tē gu mē.

³⁷ Guni'i rall:

—Si talē rní'il nal Rēy shtē mēnē Israel, bē'nē salvar mizmē lē'ēll.

38 Nanú tubi letrërë naqué guéc cruz narni'i: "Ndë'e na Rëy shtë më israelitë".

39 Tubi nguba'në nanaqué lu cruz, gurushtiall guéc më; guni'ill:

—Si talë rni'il nal Cristo, bënë salvar mizme lë'el nu bënë salvar lë'e na'a.

40 Perë stubi nguii mal guni'i guéc sa'll:

—¿Pë adë rdzëbëdi'il Dios? Bënë'e mënë ordë gátia'a ziquë lë'e më rë'.

41 Pues lë'e hia'a runë tucarë gátia'a por maldá nabëdë'na'a, perë nguii rë' adë bé'nëdi'i' mal parë quéhi' ndë'e.

42 Iurní guni'i nguba'në lu Jesús:

—Dadë Jesús, bësëagná ldu'ul na iurë gúnël recibir pudërë parë guënbë'al.

43 Jesús guni'i:

—Guldía na rnia'a lul, nedzé sënáldël na gube'e.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

44 Bëga'a rquë chi'bë chupë, iurní bëcahi guëdubi guë'dchiliu hashtë rquë tsunë guadze'.

45 Nacahi ngubidzë nu lari cortinë la'ni iádu'u ru'bë gure'zin. Guc chupë ldëhin.

46 Guni'i Jesús fuertë:

—Dadë, guna intriegu almë shtëna guiá'al.

Gualú di'dzë ni, iurní guti më.

47 Iurë guná capitán shtë ra suldadë pë guc, guni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bëquébill:

—Guldía, nguii rë' nápëdi'ill culpë. Më za'quë nall.

48 Grë mënë zihani nabëdëá lugar ni parë guená rall naquéac, gubi'a rall. Iurní bëabrí rall ciudá. Gulubé rall ldu'u rall tantë nadzë'bë guc.

49 Ra amigu shtë Jesús con ra na'a nabënë compa'ni lë'e Jesús dizdë tiempë nanú më Galilea, zuga'a rai' zitu. Gubi'a rai' grë lo quë naguzac.

Bëga'chi Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Gu' tubi nguii lë José; lãdzëll lë Ari-matea naqué Judea. Gúquëll miembrë shtë Junta Suprema. Nall më za'quë nu bé'nëll cumplir lëy shtë Moisés.

51 Quëbezë José guëdchini tiempë guënbë'a Dios ziquë rëy nu gúquëdi'i José de acuerdë naná bënë Junta Suprema iurë bënë rall cuntrë lë'e më.

52 José guagna'bë lu Pilato parë guëdë'e Pilato permisi guëga'chi Jesús.

53 Bësietë José cuerpë shtë më lu cruz. Bëtú'bill cuerpë shtë më tubi sabë. Bëcá'chill lë'e më la'ni ba'a nanactsa'u la'ni guë'e catë ni tubi mënë bëgá'chidi'i.

54 Guc dzë runë mënë preparar parë dzë narzi'i ldu'u mënë. Hia mërë rga'a iurë guëzublú dzë descansë.

55 Ra na'a naganaldë lë'e Jesús antsë dizdë nanú më Galilea, guagná rai' catë bëga'chi më. Guná rai' lla naga'a tégulë la'ni ba'a.

56 Despuësë bëabrí rai' lidchi rai'. Bënë rai' preparar nisë nashi con stubi cusë tsagte'bi rai' cuerpë shtë më. Iurní bëga'a dzë descansë; bëzi'i ldu'u rai' según mandamientë shtë Dios.

24

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Primërë dzë shtë lmalë, ra na'a bëabrí rai' rua' ba'a catë bëga'chi Jesús. Tumpranë bëdchini rai'. Nua'a rai' nisë nashi nabënë rai' preparar.

2 Guná rai' lu ba'a perë guë'e nanë'au rua' ba'a naga'a tubi ladë.

3 Guaté rai' la'ni ba'a. Guná rai' nídi'i cuerpë shtë Dadë Jesús.

4 Bëdzëlëdi'i rai' pë nihunë rai'. Iurní lueguë guná rai' chupë nguii nazuga'a guëlladchi lu rai'. Shabë rai' nalé rabtsë'e.

5 Más bëdzëbë ra na'a; bëzullibi rai' hashtë bëdchini luqué rai' lu guiu'u. Guni'i nguii lu rai':

—¿Pëzielú caguili tē el quë nanabani lugar catë rga'chi tégulë?

6 Nídi'i më ndë'e. Guashtëhi' ladi ra tégulë. Gulë bëagná ldu'u tē lo quë nanguní'i' lu tē dizdë tiempë nananú më Galilea.

7 Guni'i' iurní, rqui'ni nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégu' lu guia'a mënë mal. Nu guni'i' gunë rall crucificar lë'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

⁸ Iurní bëagná ldu'u ra na'a shti'dzë më.

⁹ Bëabrí rai' lu ciudá Jerusalén. Biadi'dzë rai' lu chi'bë tubi poshtë con stubi tantë mënë.

¹⁰ Ra na'a naguni'i di'dzë rë', lë rai' María Magdalena, con Juana, nu stubi María shni'a Jacobo. Gua rai' con sëbëldá ra na'a.

¹¹ Perë lo quë naruadi'dzë rai', na ziquë tubi cuendë. Ra mënë adë gualdídi'i ldu'u rai' shti'dzë ra na'a.

¹² Perë Pedro bëru'u; guagllú'ni' hashtë rua' ba'a. Gunáhi' la'ni ba'a. Lu lari shtë tégulë gunáhi'. Tubi ladë naga'a lari. Bëabrí Pedro; bëdzëguë' ldú'i. Bé'ni' llgabë pë guc.

Chupë shmënë Jesús zia'a guë'dchi Emaús

(Mr. 16.12-13)

¹³ Mizmë dzë, primërë dzë shtë llmalë, chupë shmënë Jesús zia'a rai' parë Emaús, tubi guë'dchi ziquë chi'bë tubi kilómetro de Jerusalén.

¹⁴ Quëadi'dzë rai' pë guc la'ni ra dzë ni.

¹⁵ Iurë quëadi'dzë rai', guni'i rai' llgabë nanú la'ni ldu'u rai', Jesús guabi'guë lu rai'. Grë rai' guagla'guë ziazú rai' nezë.

¹⁶ Guná rai' lu më perë adë bënguë bë'adi'i rai' lë'ë më, bë'në Dios.

¹⁷ Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rai':

—¿Pë quëadi'dzë të iurë ziazú të nezë? Guzudchí rai'; tristë rlua'a lu rai'.

¹⁸ Tubi de lë'ë rai' guni'i; léhi' Cleofas:

—De grë visitantë nabëdchini Jerusalén, sulë lë'ël adë guënëdi'il pë guc ndë la'ni dzë rë'.

¹⁹ Iurní guni'i Jesús:

—¿Pë guc?

Guni'i rai':

—Jesús Nazareno, gudini mënë lë'i. Náhi' tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios con pudërë. Bëlu'ái' diza'quë lu ra mënë. Bé'ni' milagrë con pudërë shtë Dios.

²⁰ Perë ra bëshuzi nu gobiernë shtëna'a, bë'në rall intriegu lë'i parë gac crucificári'. Gúti' lu cruz.

²¹ Nu lë'ë na'a quëbezë na'a nihúni' librar naciuni Israel de grë enemigu shtëna'a. Hia gudëdë tsunë dzë dizdë guquin.

²² Gúti' perë bëldá na'a narianaldë tēchi diza'quë, guni'i rall lu na'a di'dzë nadzë'bë.

Rsíliga guagná rall lugar catë bëga'chi Jesús.

²³ Gunádi'i rall lu shcuérpi'. Guná rall lu chupë ianglë naguni'i lu rai' guashtë Jesús ladi ra tégulë.

²⁴ Stubi de lë'ë shmënë na'a, gua rai' hashtë rua' ba'a. Guná rai' la'ni ba'a ziquë guni'i ra na'a perë gunádi'i rall lu më.

²⁵ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Lë'ë të nguüu narunë faltë llni guëc të, ¿hashtë guc tsaldí ldu'u të grë lo quë nabëquë'ë ra muzë shtë Dios guahietë?

²⁶ Gucc necesari gunë Cristo sufrir galguti nu despuësë guëabrí më lu gube'e catë gunë Dios honrar lë'i.

²⁷ Iurní Jesús guzublú biadí'dzi' pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras catë rni'i shcuendë Jesús. Guni'i më dizdë nabëquë'ë Moisés nu nabëquë'ë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios de mizmë lë'ë më. Biadí'dzi' pë runë cuntienë di'dzë ni.

²⁸ Iurní bédchini rai' guë'dchi catë cuezë rai'. Jesús niagla'guë niazéhi' delantë,

²⁹ perë lë'ë rai' bë'në rai' ruëguë guëa'në më con lë'ë rai'. Guni'i rai':

—Bëa'nënú lë'ë na'a ndë'ë. Hia guadze'. Hia gulaguetë ngubidzë.

Iurní guaté Jesús la'ni hiu'u të guëa'në më.

³⁰ Guzac guzubë rai' lu mellë të gau rai', guna'zi më guetështildi. Bëdë'ë më graci. Gudi'dzë mëhin cua'a rai'.

³¹ Lueguë lueguë bédë'ë rai' cuendë chu na më. Llni bédchini la'ni ldu'u rai'. Perë de repëntë gunitilú më lu rai'.

³² Guni'i lu sa' rai':

—Bini na'a la'ni ldu'u na'a bëga'a di'dzë naguni'i më lu na'a iurë biadí'dzi' lu na'a lu nezë pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras.

³³ Lueguë bëabrí rai' Jerusalén. Guná rai' lu ra chi'bë tubi poshtë rdëá rai' con stubi shcua'a mënë.

³⁴ Guni'i ra mënë lu rai':

—Verdá guashtë Jesús ladi ra tégulë nu bëlua'alúhi' lu Simón Pedro.

³⁵ Iurní guni'i rai' pë guc iurë ze'dëzú rai' lu nezë nu guni'i rai' bënguë bë'a rai' lë'ë më iurë gudi'dzë më guetështildi cua'a rai'.

Bëlua'alú Jesús lu ra poshtë

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ Mërë iurní quëadi'dzë rai', Jesús bëlúa'alú lu rai'. Guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u të.

³⁷ Bëdzëbë rai' nu nalé bëzezë rai'; guná rai' lu më. Llua'a rai' na më tubi espíritu shtë tëgulë.

³⁸ Guni'i Jesús lu rai':

—¿Pëzielú rdzëbë të? ¿Pëzielú rza ldu'u të?

³⁹ Gulë guná guiahia. Gulë guná guëahia. Gulë tsaldí ldu'u të nahia Jesús. Gulë guna'zi guiahia; gulë guná lua. Pues tubi espíritu nápëdi'i cuerpë ziquë rna të lua.

⁴⁰ Iurní bëlúa'a më guia'a më nu guëa' më catë gudëdë clavë.

⁴¹ Perë ni con ndë'ë adë gualdídi'i ldu'u rai' purquë nanú tantë lëgrë la'ni ldu'u rai'; bëdzëguëë' ldu'u rai'. Iurní guni'i më:

—¿Gu nanú pë gáuha?

⁴² Bëdë'ë rai' tubi pedasë belë mbeldë.

⁴³ Guna'zi mëhin nu gudáu më lu rai'.

⁴⁴ Guni'i më:

—Grë lo quë naguc con na, gunia'a lu të antsë napë quë gac cumplirin. Gunia'a lu të dizdë guzënú të na, gac cumplir lo quë nabëquë'ë Moisés de na. Gac cumplir lo quë nabëquë'ë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë de na nu gac cumplir naná escritë la'ni librë Salmos de na.

⁴⁵ Iurní bëdë'ë më llni parë riasë rai' di'dzë shtë Sagradas Escrituras.

⁴⁶ Guni'i më:

—Naescritë, Cristo napë quë gúni' sufrir galguti perë dzë tsunë gac resucitar më ladi ra tëgulë.

⁴⁷ Guëni'i mënë de quë napë quë guëabré ldu'u mënë con Dios, iurní gunë më perdunë duldë shtë rall iurë rna'bë rall lë shtëna. Primërë guëni'inú mënë lu ra mënë shtë Jerusalén, despuësë tsagni'inú rai' mënë narëta' guëdubi lu guë'dchiliu.

⁴⁸ Na të testigu de grë lo quë naguc.

⁴⁹ Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë Espíritu Santo el quë nabë'në Shtada prometer; cuezënúhi' lë'ë të. Perë gulë bëa'në ndë'ë la'ni ciudá Jerusalén hashtë gunë të recibir pudërë shtë Dios naguëdchini de gube'e; gacu të ziquë tubi lari con llëru'bë pudërë.

⁵⁰ Iurní bëru'u rai' ciudá. Jesús bia'a më ra shini gusë'dë më rua' guë'dchi Betania. Ndë bëldisë më guia'a më. Bë'në ldai' më lë'ë rai'.

⁵¹ Iurë gualú bë'në ldai' më lë'ë rai', bësëa'në më lë'ë rai'. Güe'pi më gube'e.

⁵² Iurní bëabré rai' Jerusalén. Bëquitë ldu'u rai'.

⁵³ Ria rai' iádu'u ru'bë; bëdë'ë rai' graci lu Dios, nu bë'në rai' alabar lë'ë më. Amén.

*Jesús bësëa'në ra poshtë
(Mr. 16.19-20)*

Diza'quë según San Juan

El quë nabësëdchini shti'dzë Dios

¹ Tiempë guahietë antsë cueshtë guédchiliu, nanú el quë nabësëdchini shti'dzë Dios. Quëbezënúhi' Dios. Náhi' Dios.

² Mizmë mënë ni quëbezënúhi' Dadë Dios dizdë principi shtë grë ra cusë.

³ Grë cusë gurështë por lë'ë më, el quë nabësëdchini shti'dzë Dios; ni chu stubi bëntsa'u lo quë nananú.

⁴ Por lë'ë më nanú galnabani nu lë'ë galnabani na llni shtë mieti.

⁵ Lë'ë llni tsagla'guë rabtsë'ë catë nacahi. Lë'ë nacahi adë bé'nëdi'i gan lu llni parë bësë'au lu llni.

⁶ Gu' tubi nguii nabëshe'ldë Dios. Nguii ni bërulé Juan.

⁷ Bëdchíni'; náhi' testigu parë guëní'i' chu na lë'ë llni tē parë grë mënë tsaldí ldu'u rall shti'dzë Dios por lë'ë më.

⁸ Juan nádi'i narne'e llni perë bēdchini Juan parë gáqui' testigu; guëní'i' chu na el quë narne'e llni verdadërë.

⁹ Lë'ë llni verdadërë naridë lu guédchiliu, rne'e llni parë grë mënë naquërdë lu guédchiliu.

¹⁰ Bēdchini më lu guédchiliu nu guctsa'u guédchiliu por pudërë shtë më, perë ra mënë shtë guédchiliu adë bēnguë bé'adi'i rall lë'ë më.

¹¹ Be'dë guēdchini më entrë ra mënë shtë guédchiliu perë adë bé'nëdi'i ra mënë recibir lë'ë më

¹² perë grë nabë'në recibir lé'i', ra nari-aldí ldu'i lë'ë më, bēdë'ë më derechë parë gac rall shini Dios.

¹³ Lë'ë rall gac rall shini Dios, lédëdi'i por deseo la'ni ldu'u mënë, ni por voluntá shtë mënë sino por pudërë shtë Dios.

¹⁴ Lë'ë nabësëdchini shti'dzë Dios, gúli' nu guquërdi' entrë lë'ë hia'a. Guná hia'a pudërë nu llni shtë më. Sulë lúniquë shini Dios quëbezënú llëru'bë favurë narquitë ldu'u hia'a. Ruadi'dzë më purë verdá.

¹⁵ Juan gac testigu shtëhi' nu guni'i' Juan:

—Ndë'ë na el quë nagunia'a lu tē más antsë, náhi' më ru'bë; na adë chu nahia. Bēdchíni' despuësë de na, perë nanúhi' dizdë tiempë guahietë más antsë guēdchinia lu guédchiliu.

¹⁶ Por pudërë shtë më ni bēdë'na'a recibir zihani bendición; por lë'ë më quëhúnëru'u Dios favurë nu más favurë parë lë'ë hia'a.

¹⁷ Lëy shtë Dios bēquë'ë Moisés según voluntá shtë më, perë por Jesucristo nadápa'a favurë shtë Dios, nu nadápa'a shti'dzi' naná verdá.

¹⁸ Ni tubi chu gunádi'i lu Dios Padre; sulë tubsë shini më nacabezënú Dios, bëluá'ai' chu na Dios verdadërë.

Biadi'dzë Juan Bautista favurë de Jesús (Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Juan bē'në testificar iurë ra më israelitë naquërdë Jerusalén, bēshe'ldë rall bēldá bēshuzi con mënë nabë'në compaño ra bēshuzi. Guna'bë di'dzë rall lu Juan chu náhi'.

²⁰ Adë bé'nëdi'i Juan negar sino bēquëbi': —Nádia'a Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribé'ai'.

²¹ Iurní guna'bë di'dzë rall stubi:

—¿Chu nal? ¿Gu nal Elías?

Juan guni'i':

—Aquëdi'i; nádia'a Elías.

Guagla'guë guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nal el quë naguadi'dzë shti'dzë Dios nanapë quë guēdchini?

Juan guni'i':

—Aquëdi'i.

²² Iurní guni'i' rall:

—¿Chu nal? tē parë guēdë'ë na'a rsunë lu ra nabëshe'ldë lë'ë na'a. ¿Pë rní'il de mizmë lé'ël?

²³ Juan repi:

—Nahia tubi bē, tubi narni'i lu shlatë catë nídi'i mënë: “Gulë bē'në preparar la'ni ldu'u tē ziquë nezë ldi parë iurë guēdchini Dadë”. Zni guni'i' Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

²⁴ Bēldá ra nabiadi'dzënú Juan na rall fariseos.

²⁵ Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Si talë adë nádi'il Cristo, si adë nádi'il Elías, ni tubi naguadi'dzë shti'dzë Dios

nanapë quë guëdchini, ¿pëzielú rchu'bë nísël ra mënë?

²⁶ Guni'i Juan:

—Na rchu'bë nisa con nisë perë nanú tubi më entrë lë'ë të, adë guënëdi'i të chu náhi'.

²⁷ Náhi' el quë naze'dë guëdchini despuësë de na. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca lë'ë du gui'di shtë shráchi'.

²⁸ Grë cusë ni guc lugar nalë Betábara nanaquë guë'gu Jordán ladë cu' guia'a catë lë'ë Juan bëchu'bë nisë ra mënë.

Jesús na ziquë lli'li naguti shlugára'a

²⁹ Stubi dzë Juan guná lu Jesús; ziabí'gui' lu Juan. Guni'i Juan lu ra mënë:

—Gulë guná, nguiu rë' naze'dë de Dios; gátí' ziquë tubi lli'li por duldë shtë mënë. Guëdchisúhi' duldë shtë ra mënë.

³⁰ Náhi' el quë nagunia'a lu të más antsë: “Náhi' më ru'bë. Na adë chu nahia. Bëdchíni' despuësë de na perë nanúhi' dizdë tiempë más antsë quë na.”

³¹ Adë bënguë bé'adia'a lé'i' perë bédchinia parë gunguë bë'a mënë israelitë lé'i'. Por ni rchu'bë nisa ra mënë parë guëná mënë chu na më.

³² Nu bë'në Juan testificar:

—Gunahia lu Espíritu Santo nabëdchini de gube'e. Biéti' ziquë tubi palumë parë cuesenúhi' lë'ë Jesús.

³³ Adë bënguë bé'adia'a chu guëdchini, perë el quë nabëshe'ldë na të guëchu'bë nisa, guní'i' lua: “Iurë guënal lu Espíritu Santo ze'dë guëdchini parë cuesenúhi' lë'ë nguiu, na më el quë naguëzuné ldu'u të nu guëshé'ldi' Espíritu Santo parë cuesenúhi' lë'ë të”.

³⁴ Gunahia lu më ni, nu nahia testigu de quë nguiu rë' na shini Dios.

Ra primëre shini gusë'dë më

³⁵ Stubi dzë Juan zuga'a stubi vultë con chupë nanaldë lé'i'.

³⁶ Iurë guná Juan lu Jesús nardëdë, guni'i Juan:

—Gulë guná, ndë'ë na lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios; gátí' ziquë lli'li.

³⁷ Guërupë nguiu nazianaldë lë'ë Juan, bini rai' lo quë naguni'i Juan. Iurní guanaldë rall lë'ë Jesús.

³⁸ Iurë lë'ë Jesús bédchigré lúhi' nezë téchi', gunáhi' lu rai'. Guni'i Jesús lu rai':

—¿Pë rguili të?

Guni'i rai' con di'dzë narunë cuntienë, lamë:

—Dadë, ¿ca quëréldël?

³⁹ Guni'i Jesús:

—Gulë gude'e nu gulë guná.

Iurní guagná rai' catë quërelde më, nu bëa'në rai' ndë purquë hia casi ziquë rquë tapë guadze' iurní.

⁴⁰ Tubi de lë'ë ra mënë nabini shti'dzë Juan nu guanaldi' lë'ë Jesús, na Andrés, bëchi Simón Pedro.

⁴¹ Primëre guatili Andrés bëchi Andrés, lëll Simón, nu guni'i Andrés:

—Bëdia'guélú na'a el Mesías. (Di'dzë ni runë cuntienë, Cristo, el quë nagudili Dios parë guënbé'ai'.)

⁴² Lueguë Andrés bia'a lë'ë Simón Pedro catë zuga'a Jesús. Iurë Jesús guná lu Pedro, guni'i më:

—Lé'ël lël Simón, shini Jonás; perë ne' guërulël Cefas, (lë ni runë cuntienë guë'ë).

Guna'bë Jesús Felipe con Natanael

⁴³ Stubi dzë Jesús guc shtú'ui' tsáhi' regiuni shtë Galilea. Gunáhi' lu Felipe nu guni'i më lu Felipe:

—Gude'e naldë na.

⁴⁴ Felipe na më guë'dchi Betsaida catë na ladzë Andrés nu Pedro.

⁴⁵ Iurní guatili Felipe lë'ë Natanael; répi':

—Guná na'a lu tubi nguiu naná bëquë'ë Moisés shcuëndi' la'ni ra librë shtë lëy, nu ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios bëquë'ë rai' di'dzë narni'i shcuëndi'. Náhi' Jesús, shini José. Guë'dchi Jesús na Nazaret.

⁴⁶ Repi Natanael:

—¿Ni mudë guëru'u tubi cusë za'quë guë'dchi Nazaret?

Felipe bëquebi:

—Gude'e guënal.

⁴⁷ Guabi'guë Natanael lu Jesús. Iurë lë'ë Jesús guná lu Natanael, guni'i':

—Ndë'ë lë'ë tubi nguiu israelitë verdadërë. Ni tubi bishi adë nídi'i la'ni ldú'i'.

⁴⁸ Iurní guna'bë di'dzë Natanael:

—¿Lallë nanël chu nahia?

Guni'i Jesús:

—Na gunahia lul antsë iurë lë'ë Felipe be'dë guëna'bë lë'ël, iurë lë'ël zugá'al guëa' hiaguë bëlda'u.

⁴⁹ Natanael guni'i:

—Mësë, lë'ël nal shini Dios. Lë'ël nal Rëy shtë naciuni Israel.

⁵⁰ Jesús guni'i lu Natanael:

—¿Gu rialdí ldu'ul purquë na gunia'a lul, gunahia lul guëa' hiaguë bëlda'u? Delantë guënarul más cusë ru'bë quë ndë'ë.

⁵¹ Nu guni'i Jesús:

—Guldía rnia'a lul, lë'ël guënal lla'lë lu gube'e. Ra ianglë shtë Dios tsepi rai' nu guëdchini rai' guëca, nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

2

Tubi sa'a guë'dchi Caná

¹ Dzë tsunë despuësë de ni, gu' tubi sa'a guë'dchi Caná nanaquë regiuni shtë Galilea. Lë'ë shni'a Jesús nanúhi' nga'li.

² Nu Jesús con ra shini gusë'dë më gua rai' purquë bë'në ra mënë invitar lë'ë rai' lu sa'a

³ perë gubidchi vini. Iurní lë'ë shni'a Jesús guni'i lu më:

—Nídi'i vini. Hia gubidchin.

⁴ Perë Jesús repi:

—Nanë, ¿pëzielú cagní'il lua zní'i? Gá'adi'i guëga'a tiempë parë gac bë'a mieti chu nahia.

⁵ Iurní shni'a më guni'i lu narëta', ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bë'në grëtë' lo quë naná guënbé'ai' lë'ë të.

⁶ Zuga'a shu'pë guë'ë nariú nisë, cadë tubi guë'ë ni riú gadchi u shunë rëë' nisë. Na rahin parë më israelitë; rie'ti guia'a rall según costumbrë religiosë shtë rall.

⁷ Jesús guni'i lu ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bëtsadzë guëzá guë'ë rë' nisë. Iurní guadzëhin guë'ë ni nisë;

⁸ Jesús guni'i:

—Iurnë' gulë cu du'pin nu guanuhin lu nguzanë shtë sa'a.

Zni bë'në rai'.

⁹ Lë'ë nguzanë shtë laní bë'në prëbë nisë naná bëac vini perë adë rdë'ëdi'll cuendë ca nezë bërú'uhin. (Sulë ra naquëhunë

sirvë, rac bë'a rall de quë nisë bëac vini). Iurní lë'ë nguzanë shtë sa'a guná'bëll lë'ë lliguë.

¹⁰ Guní'll:

—Grë lugar primëre rdë'ë mënë vini za'quë gu ra mënë. Hia despuësë iurë cantidá bi'i rall, rdë'ë mënë vini corrientë gu mieti, perë lë'ël bë'nëdi'il zní. Hashtë iurnë' bëné'el vini za'quë.

¹¹ Ndë'ë bë'në Jesús Caná shtë Galilea. Ndë guc primëre milagrë nabëlua'a Jesús lu ra mënë. Bëlua'a më pudërë nanapë më. Ra shini gusë'dë më gualdí ldu'u rai' bëshe'ldë Dios lë'ë më.

¹² Despuësë de ni, gua më guë'dchi Capernaum con shni'a më nu con shini gusë'dë më. Ndë guquëreldë rai' du'pë tiempë.

Gua më iádu'u ru'bë

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Hia mërë guëdchini laní Pascu shtë ra më israelitë, Jesús gua ciudá Jerusalén.

¹⁴ Guaté më iádu'u ru'bë. Guná më ra naquëgtuu' ngunë. Guná më ra naquëgtuu' lli'li nu palumë. Nu nga'li zúbëga'a mënë lu mellë catë rchili rall dumí.

¹⁵ Bëntsa'u më tubi chicuti con du lasë. Iurní bësëllu'në më grëtë' ra mënë la'ni iádu'u con ra lli'li nu con ra ngunë. Bërë'shë më mellë. Bërë'tsë dumí shtë ra narchili dumí.

¹⁶ Repi më lu ra nartuu' palumë:

—Gulë cu grë cusë ndë'ë. Adë rúnëdi'i të lidchi Shtada tubi lliguëa'.

¹⁷ Iurní lë'ë ra shini gusë'dë më bëagná ldu'u rai' ziquë naescri'të: "Nalé rzebi ldua'a por lidchi Dios; gaquin limpi".

¹⁸ Iurní lë'ë ra më israelitë guna'bë di'dzë:

—¿Pë milagrë guëluá'al lu na'a ziquë tubi sëni de quë nápël dereché quëhúnël ra cusë rë'?

¹⁹ Jesús bëquebi:

—Gulë bëzalú iádu'u rë'; dzë tsunë guëdishtë'ahin stubi nacubi.

²⁰ Iurní guni'i ra mënë:

—Cuarenta y seis izë guzú gua'a iádu'u rë'. ¿Ni mudë lë'ël guëdishtëlin tsúnësë dzë?

²¹ Perë lë'ë iádu'u, el quë naquëgni'i Jesús, na cuerpë shtë'në më.

²² Hia despuësë guashtë më ladi ra tēgulë, bëagná ldu'u ra shini gusë'dë më lo quë naguni'i më, nu gualdí ldu'u rai' shti'dzë më, nu gualdí ldu'u rai' ra Sagradas Escrituras.

Nané më lo quë naná la'ni ldu'u mieti

²³ Iurë lë'ë Jesús nanú Jerusalén, gu' laní Pascu. Cantidá mënë gualdí ldu'u rall lë'ë më iurë guná rall milagrë nabë'në më.

²⁴ Perë Jesús adë rúnëdi'i confiar lë'ë ra mënë purquë rac bë'a më ldu'u ra grëtë' rall.

²⁵ Adë rquí'nidi'i më chu guëni'i lu më shcuendë ra mënë. Mizmë lë'ë më rac bë'a më lla na la'ni ldu'u mieti.

3

Jesús nu Nicodemo

¹ Gu' tubi nguii nabëru' Nicodemo. Nall miembrë shtë partidë religiuse fariseo nu nall tubi nguii namás lasac ladi ra më israelitë.

² Nicodemo guagná lë'ë Jesús gue'lë nu guní'ill:

—Mësë. Rdë'ë na'a cuendë de quë Dios bëshe'ldë lë'ël parë ze'dë guëluá'al, purquë ni tubi adë chu gáquëdi'i guëlua'a pudërë nu milagrë cumë ziquë rúnë, sulë si talë Dios quëbezënúhi' lë'ël.

³ Iurní guní'i Jesús lu Nicodemo:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagalë nacúbidi'i stubi, gáquëdi'i tsutëll catë rnibë'a Dios.

⁴ Bëquebi Nicodemo:

—Perë no es posiblë tubi nguii hia gu'shë, guëabré gálëll stubi. ¿Ni mudë guëabré guëu'll la'ni shní'all stubi parë galë stubi nacubi?

⁵ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagalëdi'i con nisë nu con Espíritu Santo, adë tsutëdi'ill catë rnibë'a Dios.

⁶ Grëtë' naná gulë ziquë ra cualquier mënë, mënë na ni, perë el quë naralë con Espíritu Santo, espíritu na ni.

⁷ Adë rdzëguë'di'i ldú'ul lo quë na-gunia'a lul, grëtë' napë quë guësa'në guëdchini vidë cubi la'ni ldu'u rall por pudërë shtë Dios.

⁸ Lë'ë mbë rru'u nezë catë rac shtu'u mbë, nu rínil ruidë narunë mbë perë adë rdë'di'ill cuendë ca nezë ze'dë mbë nu ca nezë zia'a mbë. Zni na grëtë' nanapë vidë cubi por pudërë shtë Espíritu Santo.

⁹ Iurní Nicodemo bëabré guna'bë di'dzë:

—¿Perë llallë gac ndë'ë?

¹⁰ Jesús guní'i lull:

—Lë'ël nal tubi mësë ladi ra më israelitë nu adë guënedi'ill ndë'ë.

¹¹ Guldía rnia'a lul, lë'ë na'a rac bë'a na'a lo quë naruadi'dzë na'a nu lo quë narlua'a na'a; nu na na'a testigu de lo quë guná na'a, perë lë'ë tē adë rialdidi'i ldu'u tē lo quë narni'i na'a.

¹² Gunia'a lu tē cusë narac lu guë'dchiliu perë adë gualdidi'i ldu'u tē. ¿Lla tsasë tē cusë shtë gube'e narnia'a lu tē?

¹³ 'Ni tubi chu be'pi gube'e, sulë el quë nabëdchini de gube'e. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; lidcha na gube'e.

¹⁴ Ziquë Moisés bëldisi' serpientë lu shlatë, zni zac con na, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guna sufrir galguti;

¹⁵ parë grë natsaldí ldu'i na, adë tsagnítidi'i rall sino napë rall vidë sin fin.

Rac shtu'u Dios grë mënë

¹⁶ 'Dios nalé rac shtú'ui' ra mënë narëta' lu guë'dchiliu; bëshe'ldë më tubsë shini më parë grëtë' narialdí ldu'i lë'ë shini më, adë tsagnítidi'i rall sino napë rall vidë nadë rialúdi'i.

¹⁷ Dios adë bëshë'ldëdi'i shíni' lu guë'dchiliu parë gunë shíni' condenar ra mënë sino parë gúni' salvar ra mënë.

¹⁸ 'El quë narialdí ldu'i shini Dios, nádi'i condenaréll, perë el quë adë nédi'i tsaldí ldu'u, hia nacondenaréll purquë nédi'ill tsaldí ldú'ull tubsë shini Dios.

¹⁹ Ra nanédi'i tsaldí ldu'i shti'dza, na-condenaréll purquë iurë lë'ë llni bidë lu guë'dchiliu, más bëquitë ldu'u mënë nac-ahi quë llni. Adë rac shtú'udi'i rall llni. ¿Pëzielú? purquë runë rall cusë mal.

²⁰ Grëtë' lo quë narunë mal, rna zá'quëdi'i rall lu llni nu adë riabí'guëdi'i rall lu llni purquë lë'ë llni rlua'a ra cusë mal lo quë naquëhunë rall;

²¹ perë grë lo quë narquité ldu'u verdá, riabi'guëll lu llni tē parē guená mēnē de quë grë lo quë naquëhúnëll, ze'dē de Dios.

Lë'ë amigu shtë lliguë

²² Despuësē de ndë'ë, Jesús gua con ra shini gusë'dē mē hashtë regiuni Judea. Gulezēnú mē lë'ë rai' dupē'nē, nu bëchu'bē nisë rai' mēnē.

²³ Nu zac bëchu'bē nisë Juan Bautista lugar nabërlé Enón guëlladchi Salim purquë nga'li rēta' zili nisë. Bidē ra mēnē lu Juan, chubē nisë rall.

²⁴ Zndë'ë guzac antsē bëtia'a ra mēnē Juan lachigui'bē.

²⁵ Iurní bëldá shini gusë'dē Juan, gudildi di'dzē rai' con tubi israelitē nabënë cumplir custumbrē. Guzublú rall chupē di'dzē subrē shcuendē lla gunē rall parē gac limpi rall lu Dios.

²⁶ Iurní guaguëchi mēnē lu Juan:

—Mësē, guná; el quë naguzunú lë'ël stubi ladē guë'gu Jordán, el quë bë'nël testificar napē quë guëdchíni', quëgchu'bē nísí'. Grëtē' mēnē zianaldē rall lë'i'.

²⁷ Iurní guni'i Juan:

—Ni tubi adē chu nápēdi'i pudērē si talē adē bēdē'ēdi'i Dios pudērē.

²⁸ Mizmē lë'ë tē na tē testigu, gunia'a lu tē de quë na nádia'a Cristo sino quë bēshe'ldē mē na antsē guëdchíni'.

²⁹ Ziquë tubi nabëtsē'a, rquitē ldú'ull purquë nápēll tsé'lëll, perē zac amigu shtë lliguë, quëquë diáguëll nu rquitē ldú'ull quëbezēnull lliguë. Rínill lo quë naruadi'dzē lliguë. Zni iurnē' nalé rquitē ldua'a.

³⁰ Napē quë gáqui' más mē ru'bē, perē na napē quë gaca ziquë nalasáquēdi'i.

El quë naze'dē de gube'e

³¹ 'El quë naze'dē de gube'e, ni naná rnibē'a más quë grë nguui. El quë naná mēnē, no más nall mē shtë guë'dchiliu nu ruadi'dzëll cusē shtë guë'dchiliu; perē el quë naze'dē de gube'e, ni ruadi'dzi' cusē shtë gube'e. Nápi' grë pudērē.

³² Lë'ë mē quëhunē testificar lo quë naguná mē nu lo quë nabini mē, perē ni tubi adē chu rialdídí'i ldu'i lo quë narni'i mē.

³³ Perē el quë nagualdí ldu'u shti'dzē mē de verdá, quëhúnëll ziquë el quë narquë sēgi lu guichi; rquëbill Dios na verdá.

³⁴ El quë nabēshe'ldē Dios, ni ruadi'dzëll shti'dzē Dios purquë Dios rdë'ë Espíritu Santo sin medidē parē nguui ni tē cuezēnúhi' lë'ë nguui ni.

³⁵ Dios Padre rac shtu'u shíni' nu bēdē'ë mē pudērē parē guëribē'ai' grëtē' cusē.

³⁶ El quë narialdí ldu'u shini Dios, ni napē vidē sin fin, perē el quë nanēdi'i tsaldí ldu'i shini Dios, gápēdi'ill vidē sin fin sino quë rēa'nē cashtigu shtë Dios guëquëll.

4

Biadi'dzēnú Jesús tubi na'a shtë Samaria

¹ Ra fariseo bini rall de quë napē Jesús más zihani shmēni' nu más zihani mēnē naquëchu'bē nísí' quë Juan Bautista.

² Lédēdi'i Jesús bëchu'bē nisë ra mēnē sino shini gusë'dē mē bëchu'bē nisë rai' ra mēnē.

³ Iurē lë'ë Jesús guc bë'a naguni'i ra fariseo, bëru'u mē de Judea parē bëabrí mē Galilea.

⁴ Napē quë tēdē mē Samaria parē guëdchini mē Galilea.

⁵ Bëdchini mē guë'dchi Sicar nanaquë regiuni Samaria. Sicar na rua' guui'u lachi nabēdē'ë Jacob ziquë herenci parē shíni', José.

⁶ Nga'li zúbēga'a guërzú nabërlé Guërzú shtë Jacob. Lë'ë Jesús ze'dē bēdzágui'. Guzúbí' guëlladchi rua' guërzú; hia ziága'a ru ngubídzē.

⁷⁻⁸ Ra shini gusë'dē mē zia'a rai' parē guë'dchi. Ziasi'i rai' naguēda'u. Mizmē iurní bēdchini tubi na'a shtë Samaria rua' guërzú parē guëgúhi' nisë. Jesús guni'i lu na'a rē':

—Denú du'pē nisë gua'.

⁹ Iurní lë'ë na'a shtë Samaria bëquebi:

—¿Pëzielú rná'bēl nisë lua, nu mē israelitē nal?

(Adē rni'i lu sá'di'i mē israelitē lu ra mē shtë Samaria.)

¹⁰ Iurní guni'i Jesús:

—Si talē niac bé'al lo quë narne'e Dios ndigá, si talē niac bé'al chúlleti'i ndë'ë, el

quë narna'bë nisë lul, naná'bël nisë lúhi' nu l'é'i guënë'ei' nisë narne'e vidë sin fin.

¹¹ Lë'ë na'a guni'i:

—Dadë, nápëdi'il pë guëgul nisë la'ni guërzú. Más de ni guetë na guërzú. ¿Cát'i nápël nisë narne'e vidë?

¹² Shtadë guëlú hia'a Jacob bësëa'në guërzú rë' catë bíhi' nisë, l'é'i' nu bi'i' ra shíni' nu con ra ma shtënë rai'. ¿Ni mudë más më ru'bë nal quë lë'ë Jacob?

¹³ Bëquebi Jesús:

—Grëtë' el quë nagú nisë rë', guëabré guëbidchi,

¹⁴ perë el quë nagú nisë naná guëdë'a, jamás adë guëabridi'i guëbídchill, purquë nisë naná guëdë'a rcasë la'ni ldu'ull cumë ziquë nisë shtë zini parë guëdë'ëin vidë sin fin.

¹⁵ Iurní lë'ë na'a guni'i:

—Dadë, denú nisë ni tē parë adë guëbídchidia'a jamás nu gueldë cádia'a nisë ndë'ë.

¹⁶ Repi Jesús:

—Guagna'bë tsé'lël nu bëabré ndë'ë.

¹⁷ Lë'ë na'a guni'i:

—Nápëdia'a tse'la.

Jesús guni'i iurní:

—Nápël rsunë, guní'il verdá: “Nápëdia'a tse'la”,

¹⁸ purquë ga'i nguiu guc rai' tsé'lël nu el quë nanápël iurne', lédëdi'i tsé'lël. Verdá guní'il.

¹⁹ Iurë bini na'a lo quë naguni'i më, guní'ill:

—Dadë, llua'ahia nal tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios.

²⁰ Shtadë guëlú na'a, mënë Samaria, bë'në rai' adorar Dios lu dani rë', perë lë'ë tē më israelitë rni'i tē Jerusalén na lugar catë runë tucarë gunë mieti adorar Dios.

²¹ Jesús guni'i:

—Nanë, tsaldí ldu'ul shti'dza; guëdchini iurë de quë lë'ë tē gunë tē adorar Dios Padre sin adë rquínidi'i guidë tē lu dani rë' u tsa tē Jerusalén.

²² Lë'ë tē mënë Samaria, adë guënëdi'i tē lo quë narunë tē adorar perë lë'ë na'a, sí, nanë na'a lo quë nardë'në na'a adorar purquë el quë nagunë salvar ra mënë, na më israelitë.

²³ Perë guëdchini iurë nu mizme iurne', lë'ë ra mënë naná runë adorar Dios de verdá, napë quë gunë rall adorar lë'ë më con ldu'u rall nu de acuerdë con enseñansë shtëna. Pues Dios Padre rac shtú'ui' gunë mënë adorar lë'i' manërë ni.

²⁴ Dios na espíritu; ra narunë adorar lë'ë më, napë quë gunë rall adorar lë'ë më con espíritu nu de acuerdë con ra enseñansë shtëna.

²⁵ Lë'ë na'a guni'i:

—Nanëa de quë guëdchini Mesías narni'i ra mënë, Cristo, el quë nagudili Dios parë gunibé'ai'. Iurë lë'ë më guidë, guëluá'ai' parë gac bë'a na'a shti'dzë Dios.

²⁶ Repi Jesús:

—Nípa'ala, nahia mizme naquëadi'dzënu.

²⁷ Iurní bëdchini ra shini gusë'dë më; bëdzëguë' ldu'u rai' de quë quëadi'dzënu Jesús tubi na'a, perë ni tubi de lë'ë rai' guni'i lu Jesús: “¿Pëzielú quëadi'dzënu lë'ëll?” u “¿Pë quëgna'bë dí'dzël lu na'a?”

²⁸ Iurní lë'ë na'a bësëa'nëgá rë'ë; bëabrill parë guëdchi catë guagní'ill lu ra nguiu:

²⁹ —Gulë cha tē guená tē tubi nguiu naguni'i grë lo quë nabëna. ¿Adë lë'ë narni'i ra mënë Cristo ndë'ë?

³⁰ Iurní bëru'u ra mënë guëdchi. Bëdchini rall lu Jesús.

³¹ Mientras lë'ë shini gusë'dë më bë'në rai' ruëguë lu më; repi rai':

—Mësë, gudáu.

³² Perë Jesús guni'i:

—Na napa tubi dau naná guënëdi'i tē.

³³ Ra shini gusë'dë më guzublú rai' guna'bë di'dzë lu sa' rai':

—Aquë, ¿nu chu be'dënu nagudáuhi'?

³⁴ Perë Jesús bëquebi:

—Dau shtëna na guna cumplir voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na.

³⁵ Adë guní'idi'i tē: “Runë faltë stapë mbehu parë guëru'u cusechë”. Rnia'a lu tē, gulë guná, hia bëquichi bëcuelë shtë guezë; bëga'a iurë shtë cusechë.

³⁶ El quë narunë dchi'ni, runë tucarë tsu pagu shtëll. Grëtë' lo quë narcabní, guëcá'all cusechë; nápël premi lu gube'e. El quë narcabní nu el quë narldë guëni'a, rquité ldu'u rall juntë.

³⁷ Verdá na lo quë narni'i dichë: "El quë narcabní, ni na tubi; el quë narldé guëni'a, ni na stubi".

³⁸ Na bëshe'lda lë'ë të parë tsagni'i të lu mënë perë stubi el quë nague'dënú mënë lua. Zni stubi mënë bënë dchi'ni perë lë'ë të quëhunë të provëchë grëtë' dchi'ni shtë rall.

³⁹ Cantidá mënë shtë guë'dchi Samaria, gualdí ldu'u rall Jesús por lo quë naguni'i na'a iurë lë'ë na'a guni'i: "Guni'i më grë lo quë nabëna".

⁴⁰ Iurní bédchini ra mënë shtë Samaria lu më; bënë rall ruëguë lu më të parë guëa'në më con lë'ë rall. Bëa'nënú më lë'ë rall chupë dzë.

⁴¹ Nu másru'u zihani mënë gualdí ldu'u rall iurë bini rall lo quë naguni'i Jesús.

⁴² Iurní guni'i rall lu na'a:

—Iurne' rialdí ldu'u na'a, lëdë niá'asëdi'i por lo quë naguni'il lu na'a, sino quë mizme lë'ë na'a bini na'a shti'dzi', nu rac bë'a na'a de quë verdá më rë' na el quë nagunë salvar mënë shtë guë'dchiliu.

Jesús bënëac tubi llguë'në naquëreldë zitu parë lë'ë më

⁴³ Despuësë de guërupë dzë, Jesús bëru'u Samaria. Zia glá'gui' nezë shtëhi' parë regiuni shtë Galilea.

⁴⁴ Mizme Jesús bënë testificar de quë grëtë' ra muzë shtë Dios, adë rúnëdi'i mënë rëspëti lë'ë rai'. Sulë stubi lugar runë mënë rëspëti muzë shtë Dios.

⁴⁵ Iurë bédchini Jesús Galilea, ra mënë ni bënë rall recibir lë'ë më con bien purquë gua rall laní Pascu ciudá Jerusalén; guná rall lo quë nabë'në më, ra milagrë nabë'ni'.

⁴⁶ Iurní Jesús bëabrí Caná shtë Galilea catë bé'ni' cambi nisë vini. Bini tubi më ru'bë shtë gobiernë de quë bédchini Jesús ndë. Nguiu ni nápëll tubi shínill narac ll'u'u guë'dchi Capernaum.

⁴⁷ Iurë lë'ë nguui ni bini de quë Jesús bédchini Galilea, guagnall nu bënëll ruëguë lu më parë tsa më lídchill të parë gunëac më shínill purquë hia casi rlullë llguë'në.

⁴⁸ Iurní Jesús guni'i:

—Lë'ë të adë rialdídi'i ldu'u të si talë rnádi'i të milagrë.

⁴⁹ Perë lë'ë narunë shchi'ni gobiernë guni'i:

—Dadë, nasesë, cha lidcha purquë aquë zati shinia.

⁵⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Bëabrí lídchil; lë'ë shínill nabani.

Nguiu ni gualdí ldu'ull shti'dzë Jesús. Lueguë zëagzëll lídchill.

⁵¹ Iurë lë'ë nguui be'dë guëzé lídchill, lë'ë ra muzë naquëreldë hiu'u, guagtsa'guëll rall lë'ë nguui; repi rall lúhi':

—Lë'ë shínill bëac.

⁵² Iurní guna'bë dí'dzëll:

—¿Ca iurë bëac llguë'në? ¿Ca iurë guzublú nahue'i?

Repi rall:

—Na'guë ziquë rquë tubi guadze' bëru'u shldi.

⁵³ Lë'ë shtadë llguë'në bédë'ëll cuendë de quë mizme iurë ni guni'i Jesús: "Shínill nabani". Lë'ë nguui ni con grë shfamílll gualdí ldu'u rall Jesús.

⁵⁴ Ni na segundë milagrë nabë'në Jesús despuësë bëru'u më Judea parë guziá'ai' Galilea.

5

Tubi narac galguidzë llunguë

¹ Despuësë gudëdë ra dzë, bënë tucaré tubi laní shtë më israelitë, nu Jesús gua parë Jerusalén.

² Mizme ciudá ni cerquë rua' puertë nalë Puertë shtë Lli'li, nanú tubi tanquë ru'bë shtë nisë. Lugar ni lëhin Betesda con dizé hebreo. Napin ga'i portali alreduerë shtë tanquë.

³ Nga'li rëta' zihani narac ll'u'u; naga'a rai' lu daa'. Nanú ciegu; nanú cujë; nanú narac galguidzë llunguë. Quëbezë rai' parë guëni'bi nisë.

⁴ Rni'i rai' ridë tubi ianglë la'ni tanquë parë rní'bi' nisë. Primëre nariuté la'ni nisë despuësë lë'ë ianglë bëni'bi nisë, guëáquëll de cualquier galguidzë.

⁵ Ndë nanú tubi nguui; hia guc treinta y ocho izë rac llú'ull.

⁶ Iurë lë'ë Jesús guná lu nguui naga'a, bédë'ë më cuendë de quë hia zihani izë nagá'all lu galguidzë. Repi Jesús:

—¿Gu rac shtú'ul guëáquëll?

⁷ Lë'ë më narac ll'u'u bëquebi:

—Dadë, rac shtua'a perë chu nádi'i guëtia'a na la'ni nisë iurë lë'ë nisë rni'bi. Cadë vësë narac shtua'a tsahia la'ni nisë, lë'ë stubi rlaguë la'ni nisë primërë.

⁸ Jesús guni'i:

—Guashtë nga'li. Bëtëá shtaa'l nu bëagzé.

⁹ Mizmë iurní lë'ë nguui bëac. Bëtëall shtaa'll nu guzublú rzëll. Perë dzë ni na dzë narzi'i ldu'u ra mënë.

¹⁰ Iurní ra mē israelitë naquëhunë cumplir custumbrë, guni'i rall lu el quë nabëac:

—Nápëdi'il permisi parë guá'al shtaa'l purquë nedzé rzi'i ldu'u ra mënë.

¹¹ Lë'ë nguui bëquebi:

—El quë nabënëac na guni'i lua: “Bëtëá shtaa'l nu bëagzé”.

¹² Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Chull guni'i lul? “Bëtëá shtaa'l nu bëagzé”.

¹³ Perë lë'ë nguui adë guënëdi'ill chu bënëac lë'ëll purquë Jesús gunitilú mē ladi ra mënë zihani narëta' lugar ni.

¹⁴ Despuësë lë'ë Jesús bēdia'guëlú nguui ni la'ni iádu'u; iurní guni'i mē:

—Guná, hia lë'ëll bëáquël; adë rúnēdi'ill duldë tē adë guídēdi'i galguidzë más peor guéquël.

¹⁵ Lë'ë nguui zëagzëll iurní. Guagdë'ëll partë lu ra mē israelitë de quë Jesús bënëac lë'ëll.

¹⁶ Por ni lë'ë rall guzunaldë rall lë'ë Jesús parë quini rall lë'ë mē purquë bē'nē mē milagrë rē' dzë narzi'i ldu'u mënë.

¹⁷ Perë Jesús guni'i lu rall:

—Shtada todavía canihúni' dchi'ni; adë rbézēdi'i rúni' dchi'ni; nu zac quëhuna dchi'ni.

¹⁸ Por ni ra contrari shtë mē, másru'u rac shtu'u rall quini rall lë'ë mē purquë lēdë niá'asēdi'i rúnēdi'i Jesús cuendë ra custumbrë shtë dzë narzi'i ldu'u mënë, sino quë quëhúni' lë'i' ziquë Dios; guni'i mē Dios na Shtádi'.

Pudërë nanapë shini Dios

¹⁹ Iurní Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a de quë nahia shini Dios; adë gáquēdi'i guna según voluntá shtëna; sulamëntë runa lo quë narunë

Shtada. Grëtë' lo quë narunë Shtada, mizmë manërë runa

²⁰ purquë Shtada rac shtú'ui' na. Quëglua'a mē na grë lo quë narunë mē. Todavía runë faltë cusë ru'bë naguëlua'a mē na, cusë nartsëguëë' ldu'u tē.

²¹ Ziquë Shtada rcua'ñi ra tēgulë parë guëbani rai', igual guënehia vidë parë ra narac shtua'a guëbani rai'.

²² Cumë ziquë Dadë adë rúnēdi'i' juzguë ni tubi chúdi'i, sino bēne'e mē pudërë guiahia parë guna juzguë lë'ë ra mënë tē parë gunë mënë rēspēti na igual ziquë runë rall rēspēti Shtada.

²³ El quë nadë rúnēdi'i rēspēti na, adë rúnēdi'ill rēspēti Dadë Dios, el quë nabēshe'ldë na lu gué'dchiliu.

²⁴ 'Guldía rnia'a, el quë narquë diaguë shti'dza lo quë narnia'a nu tsaldí ldú'ull el quë nabēshe'ldë na, nápëll vidë sin fin. Adë gáquēdi'i condenárëll; gudédëll lu galguti. Iurne' nápëll vidë nanadë rialúdi'i.

²⁵ Verdá rnia'a, hia bëga'a iurë lë'ë ra tēgulë guini rai' voz shtë shini Dios. Grëtë' naguëzu'bë diaguë voz shtë mē, guëbani rall parë siemprë

²⁶ purquë ziquë grë mieti nabani rall por pudërë shtë Dadë Dios,ambiën bēdē'ë mē derechë lu shini mē parë gápi' mizmë pudërë. Rac guédë'a vidë parë ra mënë.

²⁷ Nu bēdē'ë mē derechë lu shini mē parë gúni' juzguë ra mënë purquë náhi' nguui nabēshe'ldë Dios lu gué'dchiliu.

²⁸ Adë rdzëguëë'di'i ldu'u tē ndē'ë purquë guédchini iurë grë ra tēgulë guini rai' chahia, nu guëru'u rai' la'ni ba'a.

²⁹ Grëtë' el quë nabē'nē bien, guëbani rall; gac resucitar rall parë vidë sin fin perë grëtë' ra nabē'nē mal, guëbani rall; gac resucitar rall parë gac condenar rall.

Napë mē pudërë

³⁰ 'Na adë gáquēdi'i guna shcuendë iu-bia; quëhuna juzguë según di'dzë narni'i Shtada lua. Tubldí quëhuna juzguë; adë rúnēdia'a según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtë el quë nabēshe'ldë na.

³¹ Si talë rnia'a favurë de na, lo quë narnia'a nádi'in ziquë tubi nanasac

³² perë nanú stubi testigu narni'i favurë de na. Nu rac bé'ahia de quë grë el quë narni'i më ni de na, lasaquin; verdá nahin.

³³ Lë'ë të bëshe'ldë të el quë naguagna'bë di'dzë lu Juan Bautista, perë lo quë nabëquebi Juan de na, verdá nahin.

³⁴ Perë na adë rqui'nidia'a guëni'i mënë favurë de na. Rnia'a lu të di'dzë rë' parë gac salvar të.

³⁵ Juan nadë más náhi' ziquë tubi lintërnë, ziquë narzianí parë ra mënë, nu lë'ë të guagnaldë të tëchi Juan por du'pë tiempë. Bëquitë ldu'u të shti'dzi'.

³⁶ Perë na napa testimonio más lasac lo quë naguni'i Juan. Grëtë' cusë el quë naruna, bënë'e Shtada parë guna cumplirin. Milagrë naquëhuna, rne'e prëbë de quë verdá bëshe'ldë Dios na.

³⁷ Lë'ë Dadë nabëshe'ldë na, bé'ni' testificar de na, perë lë'ë të nunquë adë bínidi'i të cha' më, nu nunquë adë gunádi'i të lu më.

³⁸ Grëtë' diza'quë shtëni', adë gutédi'in la'ni ldu'u të purquë nédi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzë el quë nabëshe'ldë më.

³⁹ Lë'ë të bësë'dë të la'ni ra Sagradas Escrituras con llëru'bë cuidá parë guëdzëlë të la'ni librë ni nezë parë gapë të vidë sin fin, perë rnia'a lu të, ra Sagradas Escrituras rne'e testimonio chu nahia

⁴⁰ perë adë nédi'i të guidë të lua parë gapë të vidë sin fin.

⁴¹ 'Na adë rcádia'a hunurë shtë mënë.

⁴² Más de ni nanëa lë'ë të adë rac shtú'udi'i të Dios.

⁴³ Na zelda por lë Shtada, perë adë bé'nëdi'i të recibir na. Perë si talë guëdchini stubi më por mizme lëll, ni sí, gunë të recibir lë'ëll.

⁴⁴ ¿Llallë tsaldí ldu'u të na purquë rguili të guëni'i mënë bien de lë'ë të? Adë rguilidi'i të lë'ë hunurë naze'dë de Dios verdaderë.

⁴⁵ Gulë tsasë de quë na adë guëdchi'ba galquiá guëc të delantë de Shtada. El quë naguëdchi'bë galquiá guëc të, na el quë nabëquë'ë Moisés, mizme lé'i' el quë más rianaldë të tëchi'.

⁴⁶ Si talë lë'ë të nialdí ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés, nu zac shti'dza nialdí ldu'u të purquë Moisés bëquë'ë shcuenda.

⁴⁷ Perë si talë adë rialdídí'i ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés ¿lla tsaldí ldu'u të lo quë narnia'a lu të?

6

Jesús bēdē'ē nagudáu ga'i mili nguii
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús gua stubi ladë rua' nisë ru'bë shtë Galilea; mizme nisë ni lëhin Tiberias.

² Zihani mënë guanaldë lë'ë më purquë guná rall ra cusë ru'bë nu milagrë lo quë nabë'në më. Bënëac më ra narac llu'u.

³ Iurní lë'ë Jesús be'pi guëc tubi lumë. Guzubë më nga'li con ra shini gusë'dë më.

⁴ Guëlladchi ze'dë guëdchini laní Pascu, laní shtë ra israelitë.

⁵ Iurë Jesús guná cantidá mënë zianaldë lë'ë më, guni'i më lu Felipe:

—¿Ca guiasí'i hia'a nagáu mënë zihani rë'?

⁶ Guni'i më të nia'a pë guëni'i Felipe purquë Jesús hia rac bé'ai' guadë el quë nagunë më.

⁷ Iurní Felipe bëquebi:

—Chupë gahiu'a bëllë bēdchichi guetēshtildi, adë galdēdi'i parë ni siquierë tubi pedasë gau cadë tubi de lë'ë rall.

⁸ Andrés, tubi shini gusë'dë më, nu náhi' bëchi Pedro; guni'i:

⁹ —Ndë zuga'a tubi llguë'në. Nuá'all ga'i guetēshtildi nu chupë mbeldë, ¿pë gunë ndë'ë parë blac mënë zihani?

¹⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë guni'i lu grëtë' mënë të parë subë ra mënë.

Nga'li cantidá ra gui'lli nanú lu guiu'u, subë rall. Iurní guzubë ra mënë ziquë ga'i mili nguii.

¹¹ Jesús guna'zi guetēshtildi. Bēdē'ē më graci lu Dios. Iurní bēdē'ē më guetēshtildi cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' guati'dzë rai' guetēshtildi parë grëtë' el quë nazúbëga'a. Zni bë'në më con mbeldë. Grëtë' gudáu tantë lo quë narac shtu'u rall.

¹² Iurë lë'ë rai' gualú gudáu, Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë bētéa grë pedasë nabë'në subrë të parë adë shínidi'i ni tubi.

13 Bëtëa rai' pedasë nabë'në subrë; tsadzë rai' chi'bë chupë tēpë grë ra pedasë nabë'në subrë de lo ga'i guetështildi.

14 Iurë guná ra mënë lo quë nabë'në Jesús nu milagrë nabëlua'a më lu rall, guni'i rall:

—Ndëë sí, de verdá náhi' el quë naru-adi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapë quë guëdchini lu gué'dchiliu.

15 Jesús guc bë'a de quë rac shtu'u rall gua'a rall lëë më la fuersë parë gac më rëy shtë rall. Iurní biequi më de nga'li. Zia'a më parë tubi dani parë guëquërdë më lë'esë më.

Jesús rzë lu nisë

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Iurë lëë gue'lë gu', ra shini gusë'dë më bietë rai' rua' nisë.

17 Guaté rai' la'ni tubi barcu. Iurní guna'zi rai' nezë parë stubi ladë rua' nisë parë guëdchini rai' Capernaum, Hia nacahi iurní, nu Jesús la'di guëabrídi'i'.

18 Iurní guzublú tubi mbë dushë. Ra olë shtë nisë ru'bë nalë rzuldí.

19 Iurë lëë rai' ziazú rai' cumë ziquë ga'i u shu'pë kilómetro lu nisë, iurní guná rai' lu Jesús; ziabi'guë më rua' barcu. Rzëhi' lu nisë. Iurní bëdzëbë ra nguii nananú la'ni barcu

20 perë Jesús guni'i:

—Na ndëë; adë rdzëbëdi'i të.

21 Iurní bëquitë ldu'u rai'; rac shtu'u gunë rai' recibir lëë më la'ni barcu. Mizmë iurní bëdchini rai' catë zia'a rai'.

Quëguili ra mënë lëë Jesús

22 Stubi dzë ra mënë nabëa'në stubi ladë rua' nisë ru'bë, bëdë'e rall cuendë de quë shini gusë'dë më zia'a rai' la'ni lúniquë barcu naná zuga'a nga'li perë Jesús adë guanáldëdi'i' lëë rai'.

23 Perë mientras bëdchini sëbëldá barcu naze'dë de guëdchi Tiberias, tubi lugar nanaqué catë gudáu ra mënë guetështildi, catë bëdë'e Jesús graci lu Dios por guetështildi.

24 Perë iurë guná ra mënë de quë adë nídi'i Jesús, nilë ra shini gusë'dë më nídi'i rai'; iurní guaté rall la'ni ra barcu. Zia'a rall parë Capernaum. Bëdchini rall; caguili rall lëë Jesús.

Guetështildi nanabani

25 Iurë bëdia'guélú rall Jesús, guna'bë di'dzë rall lu më:

—Mësë, ¿guc bëdchíni ndë'ë?

26 Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a, caguili të na, lédëdi'i purquë guná të nu riasë të ra milagrë nabëna, sino caguili të na sulë purquë gudáu të guetështildi hashtë bielë të.

27 Adë rúnëdi'i të dchi'ni por cumidë naná rialú sino quë gulë bënë dchi'ni tubi dau lo quë nunquë adë rialúdi'i nu rne'ein vidë sin fin. Lëë dau ni rne'e nguii nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu, purquë Dios bënë'ein parë na. Bëlua'a Dios con milagrë nahia el quë narquitë ldú'i'.

28 Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Lla guëdë'në na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios?

29 Jesús bëquebi:

—Lo quë narac shtu'u Dios gunë të, tsaldí ldu'u të el quë nabëshe'ldë më lu gué'dchiliu.

30 Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Pë milagrë guëluá'al të parë guená na'a nu tsaldí ldu'u na'a shti'dzël? ¿Pë sëñi guënë'el parë lëë na'a?

31 Ra shtadë guélú hia'a gudáu rai' guetështildi maná lu shlatë cumë ziquë rni'i Sagradas Escrituras: “Dios bëdë'e guetështildi de gube'e; gudáu rai'”.

32 Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, lëdë Moisés bëdë'e guetështildi naze'dë de gube'e sino quë Shtada; cagdë'e më guetështildi verdadëre naná ze'dë de gube'e

33 purquë guetështildi narne'e Dios, na el quë naze'dë de gube'e. Nu rdë'ëi' vidë sin fin parë ra nguii.

34 Iurní guni'i rall:

—Dadë, bënë'e guetështildi ni'i grë dzë nu parë siemprë.

35 Jesús guni'i:

—Na nahia guetështildi narne'e vidë sin fin. El quë naguidë lua, nunquë adë guëldiá'nëdi'ill jamás. Nu el quë natsaldí ldu'i shti'dza, nunquë adë guëbídchidi'ill.

36 Ziquë gunia'a lu të, guná të lua perë nédí'i të tsaldí ldu'u të shti'dza.

³⁷ Grë lo quë narne'e Shtada parë na, ni ze'dë lua, nu el quë naze'dë lua adë guëgúdia'a tëchi fuërë

³⁸ purquë na zëldëdia'a de gube'e parë guna según voluntá shtëna sino parë guna según voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na.

³⁹ Voluntá shtë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, es quë ni tubi adë chu guënitidia'a lo quë nabëne'e më sino quë guëcua'ña ra mënë ni lútimë dzë.

⁴⁰ Voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na, es quë grëtë' el quë naguëná lu shini Dios nu tsaldí ldú'ull lë'ë më, gapë rall vidë sin fin. Na guëcua'ña lë'ë rall lútimë dzë.

⁴¹ Iurní ra më israelitë guzublú guni'i guidzë rall lë'ë Jesús purquë guni'i më: "Na nahia guetështildi naze'dë de gube'e".

⁴² Iurní guni'i rall:

—Nguiu rë' na shini José. Lë'ë hia'a nanë hia'a shtádëll nu shní'all. ¿Pëzielú rní'ill de quë zé'dëll de gube'e?

⁴³ Jesús guni'i iurní:

—¿Pëzielú ruadi'dzë të cuntrë na?

⁴⁴ Ni tubi adë chu guídëdi'i lua lë'ësë, napë quë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, guësëdchini më mënë lua, nu na guëcua'ña lë'ëll lútimë dzë.

⁴⁵ Ra librë shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, rní'i zdë'ë: "Dios guëlua'a grë ra mieti". Zni grëtë' el quë naguëqué diaguë shti'dzë Shtada nu el quë nabëdë'ë cuendë shti'dzi', ni ridë lua.

⁴⁶ 'Ni tubi adë chu gunádi'i lu Shtada; sulë na gunahia lu më purquë na zelda de Dios.

⁴⁷ Guldía rnia'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, nápëll vidë sin fin.

⁴⁸ Na nahia guetështildi narne'e vidë eternë.

⁴⁹ Ra shtadë guëlú hia'a gudáu rai' maná lu shlatë perë guti rai'.

⁵⁰ Lë'ë guetështildi verdadërë ze'dë de gube'e; si talë gudáu tubi nguui guetështildi ni, guëbánill tubi vidë nanadë rialúdi'i; gátidi'ill.

⁵¹ Na nahia guetështildi verdadërë naze'dë de gube'e. Si talë gau nguui guetështildi ni, nápëll vidë sin fin. Lë'ë guetështildi nardë'a na prupi shcuerpa.

Guëdë'ahin parë gac salvar ra mënë narëta' lu guë'dchiliu.

⁵² Iurní lë'ë ra israelitë guzublú rall quëchupë di'dzë lu sa' rall, mizme lë'ë rall. Guni'i rall:

—¿Lallë gac guëne'e mënë ni mizme shcuérpi' guëdáuha'a?

⁵³ Jesús guni'i lu rai':

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të gáudi'i të cuerpë shtë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu si talë gúdi'i të rënë shtë më ni, nápëdi'i të vidë sin fin.

⁵⁴ El quë nagáu cuerpë shtëna nu el quë nagú shrëna, nápëll vidë sin fin, nu na guëcua'ña lë'ëll lútimë dzë.

⁵⁵ Cuerpë shtëna na verdadërë cumidë nu rënë shtëna na bebidë verdadërë.

⁵⁶ El quë nagunë recibir na ziquë cumidë verdadërë nu ziquë bebidë verdadërë, guëbaninull na, nu quëbezënúa lë'ëll.

⁵⁷ Lë'ë Dadë Dios nanabani, bëshe'ldë më na, nu nabanian por lë'i'. El quë nagunë recibir na, guëbánill por pudërë shtëna.

⁵⁸ Na ruadi'dza shcuendë guetështildi naná ze'dë lu gube'e. Guetështildi rë' nádi'i cumë ziquë maná naná gudáu ra shtadë guëlú hia'a; aunque gudáu rai' maná, guti rai'. El quë nagáu guetështildi verdadërë, guëbánill parë siempër.

⁵⁹ Jesús bëlua'a grëtë' ra cusë rë' la'ni iádu'u shtë Capernaum.

Di'dzë nanapë pudërë parë siempër

⁶⁰ Iurní zihani ra narianaldë lë'ë Jesús, iurë bini rall di'dzë rë', guni'i rai':

—Naganë di'dzë rë'. ¿Chu rac tsaldí ldu'u shti'dzë Jesús?

⁶¹ Iurní lë'ë Jesús bédë'ë cuendë de quë ra shini gusë'dë më guni'i rai' mizme di'dzë; guna'bë di'dzë më lu rai':

—¿Pë gulaguë llanë ldu'u të por shti'dza?

⁶² ¿Pë gunë të si talë guëná të lu nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, tsépi' catë cabézi' más antsë?

⁶³ Lë'ë Espiritu Santo rne'e vidë sin fin; lë'ë cuerpë shtë nguui adë nápëdi'in pudërë. Ra di'dzë narnia'a lu të, na pudërë shtë Espiritu parë gapë të vidë sin fin.

⁶⁴ Perë todavía nanú sēbēldá de lē'ē tē, adē rialdídí'i ldu'u tē shti'dza.

Jesús guc bē'a dizdē principi chu el quē narialdídí'i ldu'i nu guc bē'a mē chu el quē nagnē intriegu lē'ē mē.

⁶⁵ Guni'i mē:

—Por ni gunia'a lu tē, ni tubi adē chu guidē lua si talē Shtada adē gue'dēnúdí'i mē nguii ni lua.

⁶⁶ Dizdē iurní cantidá mēnē nazianaldē lē'ē Jesús, bēsa'nē rall lē'ē mē; hiadē rzēnúdí'i rall lē'ē mē.

⁶⁷ Iurní lē'ē Jesús guna'bē dí'dzi' lu ra chi'bē chupē shini gusē'dē mē:

—¿Pē nu lē'ē tē rac shtu'u tē guēsa'nē tē na?

⁶⁸ Perē Simón Pedro bēquebi:

—Dadē, ¿callē guiá na'a? Sulē lē'ēl ru-adí'dzēl dí'dzē narne'e vidē sin fin.

⁶⁹ Lē'ē na'a gualdí ldu'u na'a de verdá nu rdē'ē na'a cuendē de quē nal Cristo, shini Dios nanabani.

⁷⁰ Jesús bēquebi:

—Gudilia chi'bē chupē tē perē tubi de lē'ē tē na mēdzabē.

⁷¹ Zni quēgni'i mē shcuendē Judas Is-cariote, shini Simón purquē Judas bē'nē intriegu lē'ē mē parē gati mē. Bē'nē Judas ni aunquē nall tubi de chi'bē chupē shini gusē'dē mē.

7

Ra bēchi Jesús adē gualdídi'i ldu'u rall lē'ē mē

¹ Despuēsē de ndē'ē, Jesús zia'a regiuni shtē Galilea. Adē rac shtú'udi'i mē niazē mē Judea purquē ra contrari shtē mē rac shtu'u rall quini rall lē'ē mē.

² Perē hia ziagdchini laní narni'i rall Laní shtē Cusechē; na laní parē grē ra mēnē israelitē.

³ Ra bēchi Jesús guni'i rall lu mē:

—Adē rēá'nēdi'il ndē'ē; guziá'al parē Judea tē parē grētē' naze'dē naldē lē'ēl, ra naquērelde ndē, guená rall milagrē narúnēl.

⁴ Pues si talē tubi mēnē rac shtu'u gac bē'a mēnē chu nall, adē rúnēdi'ill milagrē naga'chi. Hia quē lē'ēl rúnēl ra milagrē, bē'nē lo mizme delantē lu grē mēnē shtē guē'dchiliu.

⁵ Nilē ra bēchi Jesús adē gualdídi'i ldu'u rall lē'ē mē.

⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Runē faltē guēga'a iurē parē guēnē mēnē chu nahia, perē parē lē'ē tē grē iurē na igual.

⁷ Grē ra narialdídí'i ldu'i Dios, adē guēdēnúdí'i rall lē'ē tē, perē na, sí, rna zá'quēdi'i rall lua purquē na runa grētē' lo quē narni'i Dios. Nu clarē rlua'a lo quē naquēhunē rall, nádí'in bien sino mal nahin.

⁸ Gulē gua laní. Na adē tsádia'a purquē la'di bēga'a iurē guēlua'a pudērē shtēna.

⁹ Despuēsē de guni'i mē zni, bēa'nē mē Galilea.

Jesús gua lu laní

¹⁰ Despuēsē de gua ra bēchi Jesús laní, nu zac Jesús gua mē laní. Lédēdi'i shlatē shlatē gua mē sino casi naga'chi gua mē.

¹¹ Ra contrari shtē mē caguili rall lē'ē mē lu laní, nu guni'i rall:

—¿Gua cha'a nguii ni?

¹² Ladi ra mēnē zihani quēadi'dzē ra mēnē shcuendē mē. Ze'dē narni'i: "Tubi nguii za'quē na mē rē". Stubi rall rni'i: "Nádí'i mē za'quē sino rgugué mēnē ni ra mēnē".

¹³ Perē ni tubi rall adē bērú'udi'i rall favurē de lē'ē mē purquē rdzēbē rall ra contrari shtē mē.

¹⁴ Hia guēruldē laní ziazú; iurní Jesús guaté iádu'u ru'bē. Guzublú quēglua'a mē.

¹⁵ Ra mēnē israelitē nabini shti'dzē mē, nalē rdzēguē' ldu'u rall lo quē narni'i mē. Guni'i rall:

—¿Lallē rac nguii rē' lētrē? ¿Ca guagsé'dēi'?

¹⁶ Jesús bēquebi:

—Enseñansē narluá'ahia, lēdē shtēnēdia'ain, sino ze'din de lē'ē mē nabēshe'ldē na.

¹⁷ Si talē cualquier mēnē na dispuestē gúnēll ziquē rac shtu'u Dios, gunguē bē'all ldai' nacagluá'ahia, ze'din de Dios; gac bē'all lédēdi'in por mizme shcuenda.

¹⁸ El quē naruadi'dzē por mizme léhi', rac shtú'ull hunurē shtē ra mēnē perē el quē naruadi'dzē parē gúnēll honrar el quē nabēshe'ldē mē ni, ni sí, nall verdá. Nídi'i bishi la'ni ldú'ull.

19 '¿Pëllë adë nádi'i verdá de quë Moisés bëne'e lëy parë lë'e hia'a? perë sin quë adë guëté'dëdi'i, ni tubi de lë'e të adë nëdi'i të guëzu'bë diaguë të lëy ni. ¿Pëzielú rac shtu'u të quini të na?

20 Ra mënë bëquebi:

—Nápël tubi mëdzabë la'ni ldu'ul. ¿Chull de lë'e na'a rac shtu'u quini lë'ël?

21 Jesús guni'i:

—Por tubi cusë nabëna, grëtë' të rdzëguë' ldu'u të hashtë pë nápëdi'i guëni'i të

22 perë Moisés bëne'e tubi custumbrë religiuse narunë ra mënë con ra ngulë'në. Lédëdi'i guzublú Moisés custumbrë ni sino quë shtadë guëlu hia'a más antsë, bëne'e rall custumbrë ni; por ni riuguë du'pë partë delicadë shtë ngulë'në aunquë runë tucarë dzë narzi'i ldu'u mënë.

23 Pues iurne' parë adë gunë fáltëdi'i lëy nabëquë'e Moisés, lë'e të quëhunë të cumplir custumbrë ni aunquë na dzë narzi'i ldu'u mënë. ¿Pëzielú rldënu të na purquë bënëaca tubi nguiu dzë descansë?

24 Adë rúnëdi'i të juzguë según cusë narná të sino gulë bë'në juzguë tubldí.

Guni'i Jesús zé'di' de Dios

25 Iurní beldá ra naquëreldë Jerusalén, guzublú rall quëgna'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë lëdë lë'ëdi'i naquëguili contrari shtënëll parë gati'?

26 Gulë guná, lë'ëll quëadíd'zëll delantë lu grë mënë nu adë pë rni'i contrari shtëhi'. ¿Ni mudë ra më gushë shtë iádu'u, rialdí ldu'u rall lë'e nguiu ni, de quë lé'i náhi' Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribé'ai'?

27 Perë lë'e hia'a nané hia'a ca nezë zé'di', perë iurë Cristo guëdchíni', ni tubi adë guënë'edi'i cuendë ca nezë guídi'.

28 Iurë lë'e Jesús bini zndë'e, quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë. Fuertë guni'i më:

—Lë'e të runguë bë'a të na nu nané të nezë ca zelda. Zéldëdia'a por partë shtëna sino bëshe'ldë më naná verdá, perë adë runguë bé'adi'i të lé'i'.

29 Perë na, sí, runguë bé'ahia lë'e më purquë de lë'e më zelda, nu bëshe'ldë më na.

30 Iurní guc shtu'u rall niua'a rall lë'e më prësi, perë ni tubi chu adë guná'zidi'i lë'e më purquë la'di guëga'a iurë gati më.

31 Perë cantidá mënë gualdí ldu'u rall shti'dzë më nu guni'i rall lu sa' rall:

—Iurë lë'e Cristo guëdchíni lu guëdchiliu, ¿ni mudë gúni' milagrë más naru'bë quë ra milagrë naquëhunë nguiu rë'?

Ra fariseo bëshe'ldë soliar parë guëna'zi rall Jesús

32 Ra fariseo bini rall shti'dzë mënë, lo quë narni'i rall shcuendë Jesús. Iurní lë'e rall juntë con ra bëshuzi naná më ru'bë entrë lë'e rall, bëshe'ldë rall soliar shtë iádu'u parë gua'a rall lë'e më prësi.

33 Iurní guni'i Jesús:

—Guëbezënuá lë'e të stu'pë tiempë más. Despuësë de ni, guëabrí; guzëahia lu më nabëshe'ldë na.

34 Lë'e të tsatili të na perë adë guëdzélëdi'i të na purquë adë gáquëdi'i tsa të catë quërela.

35 Iurní lë'e ra contrari shtënë Jesús guzublú rna'bë di'dzë lu sa' rall:

—¿Callë tsa nguiu rë'? nu adë gáquëdi'i chu tsatili lë'ëll. ¿Ni mudë guziá'all parë stubi guë'dchi zitu catë quëreldë más më israelitë entrë ra mënë griego? ¿Ni mudë tsagluá'all mënë nanádi'i israelitë?

36 ¿Pë runë cuntienë naguní'ill: "Quili të na perë adë guëdzélëdi'i të na purquë adë gáquëdi'i të tsa të catë quërela"?

Nisë nardë'e vidë sin fin

37 Hia bëga'a lúltimë dzë shtë laní, dzë namás delicadë. Dzë ni lë'e Jesús guasuldí nu guni'i më fuertë:

—Si talë tubi de lë'e të rbidchi të, gulë te'e lua, gu të naguënehia.

38 Ziquë rni'i Sagradas Escrituras, zili nisë guëldani nu guëru'u la'ni ldu'u ra narialdí ldu'u shti'dza.

39 Quëgni'i Jesús shcuendë Espíritu Santo el quë natsaldí ldu'u lë'e më, gunë rall recibir; perë todavía bëdchínidi'i Espíritu Santo purquë todavía runë faltë gac resucitar më ladi ra tégulë nu la'di guzëádi'i më gube'e.

Gu' tubi divisioni entrë lë'e ra mënë

⁴⁰ Bëldá ra mënë narëta' iurë bini rall naguni'i Jesús, guni'i rall:

—Verdá nguiu rë' na el quë naruadi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapë quë guëdchini.

⁴¹ Stubi rall guni'i:

—Ndë'ë na Cristo, el quë nagudili Dios parë guë nibë'ai'.

Perë stubi bëldá rall guni'i:

—¿Callë gac më Galilea Cristo?

⁴² Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo na llëbni David nu napë quë guëdchini' de Belén, guëdchi shtë David.

⁴³ Zni ra mënë guc dividir por shcuendë Jesús.

⁴⁴ Bëldá rall guc shtu'u niua'a rall lë'ë më prësi perë bëdzëlëdi'i rall pë nihunënú rall lë'ë më.

Ni tubi chu adë ruadi'dzëdi'i ziquë Jesús

⁴⁵ Lë'ë soliar shtë iadu'u bëabré rall stubi catë rëta' ra fariseo con ra jëfë shtë bëshuzi. Iurní guna'bë di'dzë rall lu soliar:

—¿Pëzielú be'dënúdi'i tē nguiu ni?

⁴⁶ Ra soliar bëquebi:

—Nídi'i chu stubi naruadi'dzë ziquë nguiu rë'.

⁴⁷ Iurní ra fariseo guni'i rall:

—¿Acasë nu lë'ë tē gugué tē?

⁴⁸ ¿Ni mudë gualdí ldu'u cualquier de tubi gobiernë shtë ra fariseo u stubi më ru'bë gualdí ldu'ull shti'dzë Jesús?

⁴⁹ Perë los de más mënë adë guënëdi'i rall lëy; nacondenarë rall.

⁵⁰ Nicodemo, el quë naguagná lë'ë Jesús gue'lë, nu nall tubi fariseo, guni'ill lu sa'll:

⁵¹ —Según rni'i lëy shtë hia'a, gáquëdi'i condenar tubi nguiu sin adë chu guínidi'i primëre parë gac bë'a hia'a pë lo quë nabë'në mënë ni.

⁵² Iurní guni'i rall guëc Nicodemo:

—¿Pë nul nal më Galilea? Bësë'dë shti'dzë Dios, nu guëdë'ël cuendë de quë ni tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, guëdchinidi'i de Galilea.

Lë'ë na'a nabë'në duldë adulteri

[

⁵³ Iurní cadë tubi rall ziagzé rall lidchi rall.

8

¹ Perë Jesús zia'a parë lu dani nalë los Olivos.

² Stubi dzë iurë brëgue'lë, bëabré më iadu'u ru'bë. Grëtë' ra mënë guabi'guë lu më. Iurní guzubë më nu guzublú caglua'a më ra diza'quë.

³ Iurní ra mësë shtë lëy con ra fariseo, be'dënú rall tubi na'a nabëdzëlënú nguiu nanádi'i tsé'lëll. Bëzú rall lë'ë na'a guëlaú lu ra mënë narëta' nga'li.

⁴ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Na'a rë' bëdzëlë shtu; bëdzëlënull tubi nguiu.

⁵ Lëy shtë Moisés rni'i; quëgnibë'ahin de quë gati na'a rë' con guë'ë, grë clasë na'a narunë zni. ¿Lé'ël pë rni'il?

⁶ Lë'ë rall guni'i rall zni parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë më nu parë gac guëdchi'bë rall galquiá cuntrë lë'ë më. Iurní Jesús bëá'chi'; guzublú guëquë'ë më lu guiu'u con shcuënë më;

⁷ perë lë'ë rall ziagla'guë quëgna'bë di'dzë rall. Iurní guasuldí më; guni'i më:

—Cualquier de tubi lë'ë tē nanápëdi'i duldë, gac primëre guëlda'a guë'ë lë'ë na'a rë'.

⁸ Iurní bëabré më bëa'chi më stubi parë guëquë'ë më lu guiu'u con shcuënë më.

⁹ Perë lë'ë rall iurë bini naguni'i Jesús, bini la'ni ldu'u rall; el mizmë shgabë rall rdë'ë cuendë napë rall duldë. Iurní guzublú rru'u tubigá rall. Guzublú dizdë de más nagushë ra hashtë grë rall bëru'u rall de nga'li. Iurë grëtë' rall gualú bëru'u, Jesús bëá'ni' niétiquë con lë'ë na'a nazuga'a lu më.

¹⁰ Iurní Jesús guasuldí nu guná më ni tubi chu nádi'i. Sulë lë'ë na'a zugá'all nga'li. Iurní guni'i më:

—Nanë, ¿gua ra nardchi'bë galquiá guëquë'l? ¿Pëllë ni tubi de lë'ë rall bë'nëdi'i condenar lë'ël?

¹¹ Lë'ë na'a bëquebi:

—Aquëdi'i, ni túbidi'i, Dadë.

Iurní Jesús guni'i:

—Ni na rúnëdia'a condenar lë'ël. Iurnë' bëagzé perë hia adë tsagla'guë gúnëdi'il duldë.]

Jesús na ziquë llni parë ra mënë

¹² Jesús guni'i stubi lu ra mënë:

—Nahia llni shtë ra mënë naré lu guédchiliu. El què nague'dë naldë na, gapë rall llni narne'e vidë sin fin. Jamás adë sédi'i rall nacahi.

¹³ Iurní lë'ë ra fariseo guni'i rall:

—Mizmë lë'ël quëgní'il favurë de lë'ël. Testimonio narní'il adë lasáquëdi'in.

¹⁴ Jesús bëquebi:

—Testimonio shtëna, sí, lasaquin aunquë mizmë na quëgnia'a favurë de na purquë nanëa ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia; perë lë'ë të adë guënëdi'i të ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia.

¹⁵ Lë'ë të runë të juzguë según règlë shtë guédchiliu; según rna të runë të juzguë, perë na adë rúnëdia'a juzguë ni túbidi'i.

¹⁶ Si talë na runa juzguë, lo quë narnia'a, tubldí nahin; lasaquin purquë adë rúnëdia'a juzguë tubsia perë Dios Padre quëbezënúhi' na; bëshe'ldë më na lu guédchiliu.

¹⁷ La'ni lëy shtë hia'a naescritë de quë por chupë testigu narni'i lo mizmë di'dzë, napë quë tsaldí ldu'u ra mënë.

¹⁸ Pues bien, na nahia tubi testigu favurë de na, nu lë'ë Shtada Dios, më nabëshe'ldë na, náhi' stubi testigu favurë de na.

¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Guátí'i shtádël?

Jesús repi:

—Lë'ë të adë runguë bé'adi'i të na, nilë runguë bé'adi'i të Shtada. Si talë niunguë bë'a të na nu zac Shtada niunguë bë'a të.

²⁰ Jesús guni'i ra di'dzë rë' mientras quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë, tubi lugar catë naga'a cajë shtë ofrendë; perë ni tubi de lë'ë contrari shtë më, adë cuédi'i valurë parë niua'a rall lë'ë më prësi. Gá'adi'i guëga'a iurë shtë më, gati më.

Catë tsahia adë gáquëdi'i guidë të

²¹ Jesús bëabré guni'i:

—Na guzëahia perë lë'ë të tsatili të na. Gatinú të duldë shtë të. Catë tsahia lë'ë të adë gáquëdi'i guidë të.

²² Iurní ra contrari shtë më guni'i:

—¿Ni mudë el mizmë lë'ël quínill lë'ël? por ni rní'ill: "Adë chu gáquëdi'i guidë të catë tsahia".

²³ Iurní Jesús guni'i:

—Lë'ë të na të mënë shtë guédchiliu rë' perë na, nahia de gube'e. Lë'ë të na të mënë shtë guédchiliu perë na adë nádia'a mënë shtë guédchiliu.

²⁴ Por ni quëgnia'a lu të, gatinú të duldë shtë të purquë si talë adë nédi'i të tsaldí ldu'u të nahia el quë narnia'a, gatinú të duldë shtë të.

²⁵ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Chull nal?

Jesús guni'i:

—Hia gunia'a lu të dizdë principi chu nahia

²⁶ nu nápëru'u más guënia'a lu të nu napë quë guna juzguë lë'ë të, perë el quë nabëshe'ldë na, ni ruadí'dzi' verdá. Lo quë naquëgnia'a lu mënë, ni lo quë nabinia de lë'ë më.

²⁷ Perë lë'ë rall adë guasédi'i rall pë guni'i Jesús, de quë quëgni'i më shcuendë Dadë Dios.

²⁸ Guni'i më iurní:

—Iurë lë'ë të guëdisë të na guia'a parë guëquë'ë të na lu cruz, iurní gunguë bë'a të nahia el quë narnia'a nahia. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Tsasé të adë rúnëdia'a según prupi voluntá shtëna sino rnia'a sulë lo quë nabëlua'a Shtada.

²⁹ El quë nabëshe'ldë na, ni quëbezënúhi' na. Shtada adë bësá'nëdi'i më na purquë siemprë runa lo quë narquitë ldú'i.

³⁰ Iurë Jesús guni'i ndë'ë, zihani mënë gualdí ldu'u rall na më el quë nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu.

Shti'dzë më napë pudërë parë gac salvar mënë

³¹ Iurní Jesús guni'i lu ra më israelitë nagualdí ldu'i shti'dzë më:

—Si tsagla'guë tsanaldë të shti'dza nu talë guëqué diaguë të shti'dza, iurní de verdá na të shmëna.

³² Gunguë bë'a të verdá nu lë'ë verdá gunin të gapë të libertá.

³³ Lë'ë rall bëquebi:

—Lë'ë na'a na na'a llëbni Abraham. Lë'ë na'a nunquë adë chu nádi'i bajo ordë shtë

mënë. ¿Pëzielú rní'íl lu na'a guëdapë na'a libertá?

³⁴ Guni'i më:

—Guldía rnia'a, grétë' el quë narunë duldë, ni nall bajo ordë shtë duldë; rnibë'a duldë lë'ëll.

³⁵ Tubi naná bajo ordë shtë mënë, nápëdi'll derechë gáquëll partë shtë famili perë tubi shini rai', sí, ni napë derechë gáquëll partë shtë famili.

³⁶ Zni si talë shini Dios gúni' librar lë'ë të, guëa'në të de verdá sin duldë.

³⁷ Nanëa de quë na të llëbní Abraham, perë el mizme tiempë rac shtu'u të quini të na purquë adë rialdídi'i ldu'u të lo quë narnia'a lu të.

³⁸ Na ruadi'dza lo quë nangunahia catë cabezë Shtada, perë lë'ë të runë të ziquë na shtadë të; cusë nabini të de shtadë të, ni quëhunë të.

³⁹ Ra mënë guni'i lu Jesús:

—Shtadë guëlu na'a guc Abraham.

Perë Jesús guni'i:

—Si talë lë'ë të na të de verdá shini Abraham, ziquë bé'ni', zni zac nihunë të.

⁴⁰ Rac shtu'u të quini të na, el quë nangun'i lu të purë verdá, di'dzë nabinia lu Shtada. Abraham nunquë bé'nëdi'i zni'i.

⁴¹ Quëhunë të lo quë narac shtu'u shtadë të.

Guni'i rall:

—Adë chu nádi'i ziquë me'dë lldubi. Napë na'a tubsë Shtadë na'a; náhi' Dios.

⁴² Iurní guni'i Jesús:

—Si talë de verdá Dios na Shtadë të, lë'ë të niac shtu'u të na purquë na adë zëldëdia'a shcuendë iubia; zelda de Dios nu zugá'ahia ndë'ë. Adë zëldëdia'a shcuendë iubia sino quë Dios bëshe'ldë më na.

⁴³ ¿Pëzielú adë nēdi'i të tsasë të lo quë narnia'a lu të? purquë adë rac shtú'udi'i të guini të shti'dza.

⁴⁴ Lë'ë shtadë të na mizme mëdzabë nu lë'ë të na të de lë'ëll. Ziquë rúnëll, runë të purquë lë'ë mëdzabë na tubi narguini mënë dizdë gurështë guë'dchiliu. Nunquë adë nídi'i verdá la'ni ldú'ull nu nunquë adë biadí'dzëdi'll verdá. Iurë ruadí'dzëll, bishi quëhúnëll purquë nídi'i stubi cusë la'ni ldú'ull. Nu lë'ëll na dadë shtë ra naruadi'dzë bishi.

⁴⁵ Perë cumë na ruadi'dza verdá, lë'ë të adë nēdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza.

⁴⁶ ¿Chu de lë'ë të rac guëlua'a të napa masiá tubi duldë mitu'në? Si talë rnia'a verdá lu të, ¿pëzielú nēdi'i të tsaldí ldu'u të na?

⁴⁷ El quë na shmënë Dios, ni rzu'bë diáguëll shti'dzë Dios; perë ziquë lë'ë të adë nádi'i të shmënë Dios, por ni nēdi'i të guëqué diaguë të shti'dzë më.

Nanú Jesús antsë gurështë guë'dchiliu

⁴⁸ Iurní ra contrari shtë Jesús guni'i:

—Napë na'a segurë iurë rni'i na'a de quë nal tubi samaritano nu nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul.

⁴⁹ Jesús repi:

—Nídi'i mëdzabë la'ni ldua'a. Quëhuna honrar Dadë Dios, perë lë'ë të runë të desprëci na.

⁵⁰ Adë rac shtú'udia'a gunë të honrar na; nanú tubi naná gunë honrar na, nu lë'ë më gunë më juzguë.

⁵¹ Guldía, el quë nangunë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'i nguii ni.

⁵² Iurní ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Iurne' sí, napë na'a segurë nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul. Abraham nu grétë' ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai', nu rní'íl: “El quë nangunë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'ill”.

⁵³ ¿Ni mudë nal más më ru'bë quë shtadë guëlu hia'a Abraham? Lë'i' gúti' nu grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai'. ¿Chull rni'i ldú'ul nal?

⁵⁴ Jesús repi iurní:

—Si talë mizme na quëhuna honrar na, adë lasáquëdi'i lo quë naquëhuna, perë Shtada quëhúni' parë gunë mënë honrar na. Na më el mizme de quë rni'i të náhi' Dios shtë të.

⁵⁵ Perë lë'ë të adë runguë bé'adi'i të lë'ë më perë na, sí, runguë bé'ahia lë'ë më. Si talë niania'a lu të de quë adë runguë bé'adia'a lë'ë më, iurní nabisha igual ziquë lë'ë të. Perë na guldía rnia'a, runguë bé'ahia lë'ë më nu quëhuna cumplir lo quë narni'i më lua.

⁵⁶ Abraham, shtadë guëlu hia'a, bëquitë ldú'i' nu gúpi' fe de quë guëdchini el quë naguëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Nu de

verdá gunáhi' de quë bédchinia nu gu' lëgrë la'ni ldú'i'.

⁵⁷ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Todavía ni nápëdi'il cincuenta izë nu rní'il gunal lu Abraham.

⁵⁸ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, antsë de Abraham hia nabania.

⁵⁹ Iurní guna'zi rall guë'ë të parë guëlda'a rall lë'ë Jesús perë lë'ë më bëca'chilú më. Bëru'u më la'ni iádu'u.

9

Jesús bënëac tubi nguii nagulë ciegu

¹ Iurní ziadëdë Jesús stubi lugar; guná më lu tubi nguii naná gulë ciegu.

² Ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë:

—Dadë, ¿pëzielú gulë nguii rë' ciegu; pë por duldë shtë shtádëll u por mizme duldë shtënëll gúlëll ciegu?

³ Jesús repi:

—Gúquëdi'in por duldë shtënëll ni por duldë shtë shtádëll, sino quë gúlëll ciegu parë guená mënë pudërë shtë Dios la'ni vidë shtënëll.

⁴ Iurnë' na tiempë parë guëdë'na'a dchi'ni shtë më, el quë nabëshe'ldë na, purquë lë'ë tiempë ze'dë, hia iurní adë chu gúnëdi'i dchi'ni.

⁵ Mientras zugá'ahia lu gué'dchiliu, nahia llni shtë ra narëta' lu gué'dchiliu.

⁶ Despuësë de guni'i Jesús ndë'ë, bëchi'bë shënë më lu guiu'u. Bëntsa'u më du'pë benë con bëllënë. Iurní bëte'bi më benë lu slu ciegu.

⁷ Iurní guni'i më:

—Guatibi lul rua' tanquë shtë Siloé. (Di'dzë ni runë cuntienë, el quë naguzia'a.)

Lë'ë ciegu guatibi slúhi'. Iurní bëabrill; hia be'rquë rnall.

⁸ Iurní lë'ë ra vëcini nu los de más ra nanané lë'ë ciegu, guni'i rall:

—¿Pë lëdë lë'ëdi'i narzubë glli glli; rná'bëll gu'në?

⁹ Bëldá rall guni'i:

—Lë'ëll ndë'ë.

Stubi rall guni'i:

—Lë'ëdi'ill ndë'ë perë ziquë rlua'a ciegu rluá'all.

Mizme lë'ë nguii guni'i:

—Na nahia nguii ni.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Llallë bëac slul?

¹¹ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Lë'ë nguii naná lë Jesús bëntsa'u benë. Bëtë'bi' slua nu guni'i' lua: “Gua rua' tanquë shtë Siloé të guatibi slul”. Guahia iurní. Iurë na gudibia slua, hia be'rquë rnahia.

¹² Guna'bë di'dzë rall:

—¿Guát'i' nguii ni?

Lë'ë ciegu guni'i:

—Guënëdia'a.

Ra fariseo guna'bë di'dzëru'u rall lu ciegu

¹³ Iurní bia'a mënë lë'ë naguc ciegu lu ra fariseo.

¹⁴ Jesús bëntsá'uhi' du'pë benë nu bënëaqui' lë'ë nguii ni dzë narzi'i ldu'u mënë.

¹⁵ Ra fariseo bëabrí guna'bë di'dzë rall lu nguii ni, llallë guc be'rquë rnall. Lë'ëll guni'ill:

—Benë bëte'bi' slua. Iurní guatibia slua; hia iurní gunahia.

¹⁶ Iurní bëldá ra fariseo guni'i:

—Perë nguii naná bë'në ndë'ë, lëdë de Diósëdi'i zë'dëll purquë rúnëdi'ill rëspëti dzë narzi'i ldu'u mënë.

Perë sëbëldá rall guni'i:

—¿Ni mudë nall pecadurë? purquë tubi pecadurë nápëdi'i pudërë gúni' milagrë ziquë narunë më rë'.

Guc dividir ra mënë.

¹⁷ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë ra fariseo lu naná antsë na ciegu:

—Lë'ëll, ¿pë rní'il parë lë'ë nguii nabëne'e slul?

Lë'ëll guni'ill:

—Na rnia'a de quë na më tubi naru-adi'dzë shti'dzë Dios.

¹⁸ Perë lë'ë rall adë gualdíd'i ldu'u rall de quë guc ciegu nguii ni nu iurnë' rnall, hashtë guna'bë rall ra shtadë nguii ni.

¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall lu shtadë nguii:

—¿Pë lë'ë shini të ndë'ë? naná rni'i të gulë ciegu. ¿Llallë guc ni rnall?

²⁰ Ra shtádi' bëquebi:

—Nané na'a de quë nguii ni na shini na'a nu gúlëll ciegu

²¹ perë adë chu guënëdi'i lla guc ni de quë ne' rnall. Tampuquë guënëdi'i na'a chu bënëac slull. Gulë guna'bë di'dzë lull. Hia më gúshëll; mizmë lé'ëll guëní'll chu bënëac slull.

²² Zni guni'i ra shtadë nguïu purquë rdzëbë rai' ra më shtë iádu'u. Ra mënë shtë iádu'u na rall de acuerdë guëgú rall grë ra mënë narni'i de quë Jesús na Cristo, el quë nagudili Dios parë guëñibé'ai'.

²³ Por ni guni'i shtadë ciegu: "Gulë guna'bë di'dzë lull; hia më gúshëll".

²⁴ Iurní ra mënë shtë iádu'u, bëabrí guna'bë rall lu ciegu; repi rall:

—Guni'i lu na'a purë verdá. Guni'i de quë Dios bënëac lé'ëll nu bédë'ë graci lu më, perë lë'ë na'a nané na'a de quë Jesús na pecadurë.

²⁵ Iurní repi ciegu:

—Adë guënëdia'a si nall pecadurë u aquëdi'i; lúniquë lo quë nananéa de quë na nahia ciegu nu iurne' rnahia bien.

²⁶ Bëabrí guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë bé'nëti'i? ¿Pëllë bé'nëll parë bënë'ëll slul?

²⁷ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Hia gunia'a lu të nu iurne' adë nédì'i të guëdë'ë të cuendë. ¿Pëzielú bëabrí guni'i të zni'i? ¿Ni mudë rac shtu'u të gac të shmënë nguïu ni?

²⁸ Iurní gurushtiá rall. Guni'i guidzë rall lë'ë ciegu:

—Lé'ëll nal shmënë nguïu ni, perë lë'ë na'a rianaldë na'a lëy shtë Moisés.

²⁹ Lë'ë na'a nané na'a de quë Dios guni'i lu Moisés perë ní'i, ni siquierë adë chu guënëdi'i ca nezë bërú'ull.

³⁰ Iurní lë'ë nguïu bëquebi:

—¿Lla na shgabë të? Rni'i të guënëdi'i të ca nezë bërú'ull perë gulë guná, bënëáqui' slua.

³¹ Bien nané hia'a de quë Dios rínidi'i shti'dzë ra mënë nanapë duldë; rini më shti'dzë el quë narunë adorar lë'ë më de verdá nu rini më el quë narunë según voluntá shtë më. Ni sí, rini më shti'dzi'.

³² Pues dizdë gurështë guë'dchiliu, la'di chu bínidi'i de quë tubi mënë bédë'ë slu nagulë ciegu.

³³ Si talë Jesús adë zé'dëdi'i' de Dios, adë gáquëdi'i pë gúni'.

³⁴ Iurní guni'i rall guëc ciegu:

—Lé'ëll gúlëll ziquë pecadurë nu nápëll duldë, nu rac shtú'ul guëluá'al lë'ë na'a.

Iurní gulú rall lë'ë ciegu la'ni iádu'u.

El quë narialdídì'i ldu'i, nápëdi'll llni shtë Dios

³⁵ Jesús guc bë'a de quë lë'ë nguïu ni gulú hia'ldë rall iádu'u, hia jamás guasúdi'iru'ui' iádu'u. Iurë lë'ë më bëdia'guëllú lë'ë nguïu ni, guni'i më lull:

—¿Gu rialdí ldu'ul shti'dzë shini Dios?

³⁶ Lë'ë nguïu ni guni'i:

—Dadë, guni'i lua ¿chull më ni? të parë tsaldí ldua'a lé'i'.

³⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Hia lé'ëll gunal lúhi'. Na nahia mënë ni naquëadi'dzënu.

³⁸ Iurní lë'ë nguïu bëzullibi lu Jesús nu guni'ill:

—Rialdí ldua'a, Dadë.

³⁹ Lueguë guni'i Jesús:

—Na zelda lu guë'dchiliu të parë guna juzguë ra mënë. Zelda të parë ra ciegu guená rall, nu parë grë ra narni'i rna rall, guëabrí gac rall ciegu.

⁴⁰ Iurní bëldá ra fariseo naquëbezënu lë'ë më, guni'i rall:

—¿Ni mudë nu lë'ë na'a na na'a ciegu?

⁴¹ Jesús bëquebi:

—Si talë lë'ë të na të ciegu, ni tubi faltë nápëdi'i të lu Dios, perë cumë ziquë rni'i të de quë rna të, pues napë të duldë delante lu Dios.

10

Comparaciuni shtë vëquërë nu lli'li

¹ 'Guldía rnia'a, el quë natsuté rua' gurráli shtë lli'li, na el quë naquëhapë ra ma; perë el quë naná riuté stubi tëchi, ni lë'ë nguba'në nartë'tsë ma.

² Perë el quë nariuté rua' gurráli, na vëquërë shtë ra lli'li.

³ Lë'ë naná portërë rshá'lëll rua' puertë parë riuté vëquërë shtë lli'li. Nu runguë bë'a ra lli'li cha' vëquërë ni. Rna'bë vëquërë cadë lë'ë ra ma con lë ma. Nu rgu vëquërë lë'ë ra ma la'ni gurráli.

⁴ Despuësë rgu vëquërë lë'ë ra ma shténëll, grétë' ra lli'li rianaldë tëchi vëquërë. Hia lë'ë lli'li zianaldë tëchi më purquë rini ma cha' më

⁵ perë adë rianáldëdi'i ra lli'li tubi mënë naguënëdi'i ma. Al contrari, rllu'në ma lu ra mënë ni purquë adë guënëdi'i ma cha' mënë ni.

⁶ Jesús bëzú comparaciuni rë' perë lë'ë rall adë guasëdi'i rall lo quë naquëadi'dzë më lu rall.

Jesús na vëquërë za'quë

⁷ Iurní lë'ë Jesús bëabré guni'i më:

—Guldía rnia'a lu të, nahia rua' puertë shtë ra lli'li.

⁸ Grë ra naná bidë antsë de na, na rall ziquë nguba'në naca'a ra lli'li parë mizmë lë'ë rall, nu na rall ziquë narru'u lu ra mënë, perë ra lli'li adë bë'nëdi'i cuendë shti'dzë rall.

⁹ Na nahia puertë; el quë natsuté por na nasalvárëll, nu na rall ziquë lli'li nariuté rua' gurráli nu rru'u ma; adë runë faltë nagáu ma. Napë ra ma zihani dau.

¹⁰ 'Perë lë'ë nguba'në nadë más rídëll parë rbaa'nëll nu parë rguínill ra lli'li nu rzalull lë'ë ma; perë na zelda parë gapë të vidë sin fin nu parë gapë tëhin sin adë runë fáltëdi'in.

¹¹ Nahia vëquërë za'quë. Guënehia vidë shtëna por ra lli'li.

¹² El quë narunë dchi'ni nadë más por pagu, iurë lë'ëll rnall ze'dë tubi ma dushë, rsá'nëll ra lli'li; más bien rllú'nëll lu ma dushë. Iurní lë'ë ma dushë rna'zi lë'ë lli'li nu rtë'tsë ma lli'li. El quë nádi'i vëquërë shtë lli'li, rsá'nëll ra lli'li purquë nádi'ill nashtënë ma.

¹³ Así es quë nguui rë' rllú'nëll purquë nadë más rúnëll dchi'ni por pagu; adë rúnëdi'ill importë ra lli'li.

¹⁴ 'Na nahia vëquërë za'quë. Runguë bë'ahia ra shi'lia nu ra shi'lia runguë bë'a raí' na.

¹⁵ Ziquë Shtada runguë bë'a na, na runguë bë'ahia lë'ë Shtada. Na rdchi'ba vidë shtëna por ra lli'li.

¹⁶ Napa stubi partidë lli'li nanádi'i ndë'ë; napë quë tsagna'ba lë'ë rall. Guëquë di-aguë ma chahia; gac ma tubsë partidë nanapë tubsë vëquërë.

¹⁷ 'Lë'ë Dadë Dios rac shtu'u na purquë rdë'ëhia vidë shtëna; gatia por ra mënë nu despuësë guëabré guëbania.

¹⁸ Ni tubi adë chu guëdchisúdi'i vidë shtëna sino na rdë'ëhia vidë shtëna por voluntá shtëna, nu napa pudërë de quë despuësë guëdë'ahin, guëbania stubi. Zni na ordë nabëna recibir de Shtada.

¹⁹ Iurë ra contrari shtë më bini rall grë di'dzë rë', iurní bëabré guc dividir rall.

²⁰ Cantidá rall guni'i:

—¿Pëzielú runë të cuendë hiembrë rë'? cumë nápëll mëdzabë la'ni ldu'ull. Rac lúquëll.

²¹ Sëbëldá rall guni'i:

—Ni tubi chu nanapë mëdzabë la'ni ldu'u, gac gunë ziquë runë më rë'. ¿Ni mudë tubi nanapë mëdzabë guëdë'ëi' slu ciegú?

Adë bë'nëdi'i ra mënë recibir lë'ë Jesús

²² Hia bëga'a tiempë naldë. Ciudá Jerusalén bë'në tucarë laní narëagná ldu'u ra mënë dzë nagualú dchi'ni shtë iádu'u.

²³ Jesús canzé rua' iádu'u ru'bë catë nanú portali shtë Salomón.

²⁴ Ra contrari shtë më bëtia'a rdondë rall lë'ë më nu guni'i rall:

—¿Guc guëní'ill lu na'a clarë de quë lë'ëll nal Cristo? të tsaldí ldu'u na'a. Guni'i por derechë tubigasë të guënë na'a de verdá nal el quë nagudili Dios parë guënbë'al.

²⁵ Guni'i Jesús:

—Hia gunia'a lu të perë adë nēdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza. Grétë' cusë el quë nabëna, guc por pudërë shtë Shtada; ra milagrë rlua'ain de quë nahia shini Dios

²⁶ perë lë'ë të adë nēdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza purquë nádi'i të shi'lia. Hia gunia'a lu të antsë.

²⁷ Ra shi'lia rini shti'dza nu nanëa ra lli'li shtëna, nu lë'ë ra shi'lia ridë naldë na.

²⁸ Na rdë'a lë'ë rall vidë sin fin; jamás adë tsagnítidi'i rall parë siemprë. Ni tubi adë chu cúdi'i shi'lia lu guiahia.

²⁹ Shtada bëne'e lë'e rall parë na. Lë'e më na más më ru'bë quë grë nanabani. Napë më pudërë nu adë ni tubi chu cúdi'i shi'lia lu guia'a Shtada.

³⁰ Lë'e Shtada con na, na na'a tubsë.

³¹ Iurní ra contrari shtë Jesús bëabrí guna'zi rall guë'e parë guëlda'a rall lë'e Jesús.

³² Jesús guni'i lu rall:

—Cantidá cusë za'quë bëna delantë lu të por pudërë shtë Shtada, ¿por guadë puntë naguëne'e guë'e të na?

³³ Guni'i rall:

—Adë chu guënë'edi'i guë'e lë'el por tubi cusë za'quë nabë'nël sino quë guni'il mal cuntrë Dios. Nguiu nal perë rni'il nal Dios.

³⁴ Iurní guni'i Jesús:

—La'ni lëy shtë hia'a naescritë: “Guni'ihia lë'e të na të dioses”,

³⁵ nu nané hia'a de quë Sagradas Escrituras na verdá, adë chu gúnëdi'i anular shti'dzë më catë bërulë ra mënë dioses, grëtë' ra nabë'në recibir shti'dzë më.

³⁶ Talë Dios gulë na nu bë'në l dai' më na nu bëshe'ldë më na lu guë'dchiliu, ¿pëzielú rni'i të de quë na gunia'a di'dzë cuntrë Dios iurë gunia'a lu të: “Nahia shini Dios”?

³⁷ Si talë quëhúnëdia'a dchi'ni shtë Shtada, adë tsaldídi'i ldu'u të na.

³⁸ Perë si talë runa milagrë con pudërë shtë Dios, aunquë adë rialdídídi'i ldu'u të na, gulë tsaldí ldu'u të lo quë naquëhuna të gac bë'a të nu tsaldí ldu'u të purquë Shtada quëhúni' grëtë' cusë ni por na; unidë na na'a.

³⁹ Bëabrí rall stubi parë gua'a rall lë'e më prësi perë Jesús bëru'u guia'a rall.

⁴⁰ Iurní Jesús bëabrí stubi ladë cu' guia'a guëë'gu Jordán, mizmë lugar catë bëchu'bë nisë Juan ra mënë guë'lútë'. Ndë bëa'në më.

⁴¹ Cantidá mënë guagná rall lë'e më nu guni'i rall:

—De verdá Juan adë bë'nëdi'i' milagrë ru'bë nanianá ra mënë perë grëtë' el quë naguni'i Juan shcuendë nguü rë', verdá nahin.

⁴² Cantidá ra mënë gualdí ldu'u rall lë'e Jesús lugar ni.

11

Guti Lázaro

¹ La'ni guë'dchi Betania guquëreldë Lázaro con chupë zánëll, María nu Marta. Rac ll'u Lázaro.

² Mizmë María ni antsë gati Jesús, bëtë'bëi' sëiti nashi guëa' Jesús nu bëcuë'dchi' con guitsë guëqui' guëa' më. Zanë María rac llú'ull.

³ Marta nu María bëshe'ldë bëldá mënë naguaguëchi lu Jesús:

—Dadë, lë'e el quë nalé rac shtú'ul, lë'ëll rac llú'ull.

⁴ Iurë bini më lo quë naguni'i rall, guni'i më:

—Galguidzë rë' adë tsalúdi'i con galguti, más bien parë guená të pudërë shtë Dios, nu por galguidzë rë' ra mënë guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtëna. Guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë shini Dios.

⁵ Nalé guc shtu'u Jesús Marta nu bédëll nu Lázaro.

⁶ Iurë lë'e ra mënë repi lu Jesús de quë Lázaro rac llú'i', bëa'në më chupë dzë catë nanú më.

⁷ Despuësë guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a stubi hashtë Judea.

⁸ Guni'i rai' lu më:

—Mësë, ¿ni mudë tsal Judea stubi? Guc ldu'u ra contrari shtë'nël niaguini rall lë'el con guë'e.

⁹ Jesús guni'i:

—¿Pëllë lëdë guldídi'i narni'i: “Chi'bë chupë iurë napë tubi dzë”? Si talë chu zia'a rdzë, adë rrëldëdi'ill purquë rnall lu llni shtë ngubidzë,

¹⁰ perë si talë chu zia'a gue'lë, ni sí, rreldë ni purquë runë faltë llni.

¹¹ Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë', guni'i më:

—Lë'e amigu shtë hia'a, Lázaro, gutëga'si perë na tsacua'ña lë'ëll.

¹² Iurní lë'e ra shini gusë'dë më guni'i:

—Dadë, si talë naga'si Lázaro, guëáqui'.

¹³ Perë Jesús quëgni'i de quë Lázaro guti. Ra shini gusë'dë më runë shgabë rai' de quë quëadi'dzë më shcuendë mbëca'ldë.

¹⁴ Iurní clarë guni'i më:

—Lázaro hia guti

¹⁵ perë na rquitë ldua'a de quë núdía'a con lé'i' parë tsaldí ldu'u të na. Cha guiá guená hia'a lé'i'.

¹⁶ Iurní lë'ë Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi, guní'i' lu los de más shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a nu lë'ë hia'a të parë gatinú hia'a lë'ë më ndë.

Jesús bëcua'ñi tēgulë

¹⁷ Iurë bēdchini Jesús guēlladchi Betania, bini' lë'ë Lázaro hia guc tapë dzë bēgá'chi'.

¹⁸ Betania naquë guēlladchi rua' Jerusalén cumë ziquë chupë kilómetro guēruldë.

¹⁹ Cantidá më israelitë guaguë'në visitar lë'ë Marta nu María parë gac consolar rai' por tēgulë, zanë rai'.

²⁰ Iurë Marta guc bē'a de quë Jesús ziagdchini, bē'ú'ui'; guagtsa'guēlúhi' lë'ë Jesús perë María bēa'në hiu'u.

²¹ Marta guni'i' lu Jesús:

—Dadë, si talë niaquērdël ndë'ë, adë niátidi'i zana.

²² Perë nanéa de quë Dios guēne'e grētë' lo quë naná rná'bēi lu më.

²³ Jesús guni'i' lu Marta:

—Lë'ë zánël guēabrí guēbáni'.

²⁴ Marta guni'i':

—Nanéa de quë guēabrí guēbáni' iurë guēbani ra tēgulë stubi, lúltimë dzë.

²⁵ Jesús guni'i':

—Rcua'ñia ra tēgulë, nu rdë'a vidë sin fin. El quë narialdí ldu'i na, aunque nilë gútil, guēabrí guēbaniill.

²⁶ Nu grētë' el quë nanabani iurne' nu tsaldí ldú'ull na, jamás adë gátidi'ill. ¿Gu rialdí ldú'ul ndë'ë, Marta?

²⁷ Marta guni'i' iurní:

—Aha' Dadë, rialdí ldua'a de quë nal Cristo, shini Dios, el quë nanapë quë guēdchini lu guē'dchiliu.

Jesús bi'ni rua' ba'a

²⁸ Despuësë de guni'i' Marta di'dzë rë', guagná'bēi' bēldi' María. Iurní guni'i' Marta guitsë guitsë:

—Hia lë'ë mësë nanú ndë'ë. Lé'i' quēgná'bēi' lë'ël.

²⁹ Lueguë guasuldí María nu guagnáhi' lë'ë Jesús.

³⁰ Jesús la'di tsutédi'i më guē'dchi. Lë'ë më quēreldë më lugar catë bēdia'guēlú më Marta.

³¹ Iurë ra më guē'dchi ni, ra nabēdchini parë gac consolar rai', guná rall guzia'a María, guasuldí rall nasesë. Guagnaldë rall lë'ë María; guni'i' lu sa' rall:

—Guzia'a María rua' ba'a parë gú'ni' nga'li.

³² Iurë lë'ë María bēdchini catë zuga'a Jesús, bēzullibi María guēa' Dadë nu guni'i':

—Dadë, si talë nanul ndë'ë, adë niátidi'i zana.

³³ Iurë lë'ë Jesús guná ru'në María, nu guná më lu ra mēnë narunë compa'ni lë'ë zanë tēgulë, nu guná më ru'në rai', nalë bēdchini tristë la'ni ldu'u më, demasiadë gubini ldu'u më.

³⁴ Guna'bë di'dzë më lu ra mēnë:

—¿Ca bēga'chi tēgulë?

Guni'i' rall:

—Dadë, gude'e guēnal.

³⁵ Iurní Jesús bi'ni'.

³⁶ Ra mēnë guni'i' iurní:

—Gulë guná, blac rac shtu'u më lë'ë tēgulë.

³⁷ Perë bēldá ra mēnë guni'i':

—Ndë'ë lë'ë el quë nabēdë'ë slu ciegu, ¿pēllë nápi' pudërë parë niátidi'i Lázaro?

Jesús bëcua'ñi Lázaro ladi ra tēgulë

³⁸ Jesús nalë gubini ldú'i' stubi. Iurní guabi'guë më rua' ba'a. Nahin ziquë tubi nichë la'ni dani. Da'u ruahin tubi guē'ë ru'bë.

³⁹ Jesús guni'i':

—Gulë bēdchisú guē'ë rë'.

Marta, zanë tēgulë, guni'i':

—Dadë, perë rldia'a nahi'u'dzë tēgulë purquë hia guc tapë dzë gúti'.

⁴⁰ Perë Jesús guni'i':

—¿Pë adë guní'idia'a lul de quë si talë tsaldí ldú'ul na, guēnal pudërë shtë Dios?

⁴¹ Iurní bēdchisú rall guē'ë nananú rua' ba'a. Jesús gubi'a lu gube'e nu guni'i' më:

—Dadë, dushquillil purquë rínil grētë' lo quë narna'ba lul.

⁴² Nanéa de quë lë'ël rquë diáguël shti'dza siemprë perë rnia'a lul por bien shtë ra mēnë narëta' ndë'ë të parë tsaldí ldu'u rall de quë lë'ël bēshë'ldël na.

⁴³ Despuësë de guni'i më ndë'e, iurní fuertë guni'i më:

—Lázaro, bëru'u nga'li.

⁴⁴ Lë'e tēgulë bëru'u. Ra guia'a Lázaro nu guëáhi' li'bi con lari vendas. Nu lu Lázaro da'u tubi lari. Jesús guni'i:

—Bëscha'quë lari rë' tē parë gac guzëáhi'.

Rac shtu'u mënë gati Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Con milagrë ni másru'u gualdí ldu'u ra mënë israelitë shti'dzë Jesús, ra mënë nabë'në compa'ni lë'e María. Guná rall lo quë nabë'në më nu gualdí ldu'u rall lë'e më.

⁴⁶ Perë bēldá mēnē gua rall lu fariseo nu guaguēchi rall grē lo quë nabë'nē Jesús.

⁴⁷ Iurní ra fariseo nu ra jēfē shtē ra bēshuzi bēdēá rall con ra Junta Suprema naná runē juzguē. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pē guēdē'na'a? Jesús quēhunē cusē ru'bē nu milagrē.

⁴⁸ Si talē guēdē'e hia'a sí lē'ēll, grētē' mēnē tsaldí ldu'u rall lē'e Jesús, nu ra gobiernē shtē ra mēnē rumanē guēdchini rall tē parē guēzalú rall iádu'u shtē hia'a. Guēdubi naciuni shtē hia'a guēdē'e rall fin.

⁴⁹ Perē tubi de lē'e rall, Caifás, nall mērē jēfē shtē ra bēshuzi izē ni; guní'i':

—Lē'e tē adē guēnēdi'i tē

⁵⁰ nu adē rdē'ēdi'i tē cuendē de quē más mejurē parē lē'e hia'a, gati tubsē nguīu, lēdēdi'i grē guē'dchi guēniti nu guēdubi naciuni tsalú.

⁵¹ Caifás guní'idi'i zndē'e por shcuéndēll; más bien cumē nall jēfē shtē ra bēshuzi izē ni, guní'i' di'dzē rē' purquē el Espíritu Santo bē'nē compa'ni lē'ēll guēnī'ill cusē naguēr gac. Guní'ill gati Jesús shlugar naciuni Israel.

⁵² Lēdē guní'idi'ill lē'ēsē shcuendē naciuni Israel sino quē gati Jesús parē guētēá mē grētē' shini Dios naná bē'rē'tsē stubi naciuni.

⁵³ Zni dizdē dzē ni, ra contrari shtē Jesús bē'nē rall de acuerdē parē quini rall lē'e më.

⁵⁴ Por ni hia Jesús adē nēdi'i' ziazē mē shlatē shlatē Jerusalén catē ra contrari shtē më nanú, sino bëru'u më regiuni shtē Judea. Guzia'a më tubi lugar naquē

guēlladchi catē na tubi shlatē, tubi lugar nalē Efraín. Nga'li bēa'nē më con ra shini gusē'dē më.

⁵⁵ Hia runē faltē stu'psē parē laní Pascu shtē ra mēnē israelitē. Cantidá mēnē guē'dchi gua rall Jerusalén parē gac laní. Bē'nē tucarē gunē rall custumbrē parē gac limpi rall según custumbrē shtē rall antse bēga'a laní.

⁵⁶ Ra mēnē quēguili rall lē'e Jesús. Iurē rēta' rall iádu'u ru'bē, guna'bē di'dzē lu sa' rall:

—¿Pē zidē Jesús lu laní u adē guídēdi'ill?

⁵⁷ Ra fariseo nu ra jēfē shtē ra bēshuzi gunibē'a rall de quē si talē chu guini u chu guná lu Jesús, tsanú rall rsunē tē parē guēna'zi rall lē'e më prēsi.

12

Bētia'a María nisē nashi guēa' Jesús

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

¹ Shu'pē dzē antse laní Pascu, Jesús gua guē'dchi Betania catē quērelde Lázaro. Lázaro na el quē nabēcua'ni Jesús ladi ra tēgulē.

² Nga'li bē'nē rall tubi shtse parē Jesús, gau më. Marta bē'nē sirvē lu mellē. Lázaro guzubēnúhi' Jesús lu mellē.

³ Iurní lē'e María bēdchininú tubi guēruldē litro sēiti nashi shtē nardo. Lasaquin zihani dumí. Bētē'bēi' sēiti ni guēa' Jesús. Iurní bēcua'dchi' guēa' më con guitsē guéqui'. Guēdubi la'ni hiu'u gu'tē olor nashi.

⁴ Iurní guni'i tubi shini gusē'dē më, Judas Iscariote, mizmē Judas nagunē intriegu lē'e Jesús, guni'i Judas:

⁵ —¿Pēzielú niatuu' nisē nashi rē' por tsunē gahiu'a bēllē bēdchichi parē guēdē'e hia'a ca'a prubi?

⁶ Perē Judas adē guní'idi'ill zni purquē bēga'a ldú'ull ra prubi sino nall nguba'nē. Nall tesurērē shtē dumí nu rbaa'nēll dumí lo quē nardē'e ra mēnē.

⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Zuzú na'a purquē bē'ni' zni'i por dzē na guēga'cha.

⁸ Ra prubi zuga'a con lē'e tē guēdubi tiempē perē na lēdē cuezēnúdia'a lē'e tē guēdubi tiempē.

Guc shtu'u mënë quini rall Lázaro

⁹ Cantidá ra më israelitë guc b'ë'a rall de quë Jesús nanú Betania. Gua rall nga'li, lëdë niá'asëdi'i parë guená rall lu Jesús sino quë rac shtu'u rall guená rall lu Lázaro, el quë nabëcua'ñi Jesús ladi ra tēgulë.

¹⁰ Iurní lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi gu' rall de acuerdë parë quini rall Lázaro

¹¹ purquë por shti'dzë Lázaro cantidá ra mënë israelitë bës'a'në rall ldai' shtë ra fariseo nu gualdí ldu'u rall Jesús.

*Guatë Jesús ciudá Jerusalén ziquë rëy
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)*

¹² Zihani mënë gua Jerusalén parë laní Pascu. Stubi dzë bini rall de quë Jesús ziagdchini parë ciudá Jerusalén.

¹³ Iurní bëchuguë rall llicu hiaguë zini parë guagtsa'guëlu rall lë'ë më, fuertë guni'i rall:

—Gunë Dios salvar. Llëru'bë na Rëy shtë hia'a naze'dë por lë Dadë Dios. Benditë na Rëy shtë Israel.

¹⁴ Jesús gudchibë më tēchi burrë. Zni rni'i Sagradas Escrituras:

¹⁵ Adë rdzëbëdi'i tē, mënë naquërelde guë'dchi Sión.

Gulë guná Rëy shtënë tē; ze'dë guëdchíni'. Dchí'bi' tēchi burrë.

¹⁶ Ra shini gusë'dë më adë guasëdi'i rai' lueguë; hashtë más despuësë iurë lë'ë Jesús guashtëhi' ladi ra tēgulë, iurní bëagná ldu'u rai' grëtë' ndë'ë naescritë lo quë narni'i la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús. Bëagná ldu'u rai' lo quë naguc con Jesús.

¹⁷ Nu ra mënë nazunú Jesús iurë lë'ë më guna'bë më Lázaro la'ni ba'a nu bëcua'ñi më lë'ë Lázaro ladi ra tēgulë, biadi'dzë rall lu ra mënë lo quë nagoná rall.

¹⁸ Por ni ra mënë bëru'u; guagtsa'guëlu rall lë'ë Jesús. Bini rall de quë Jesús bë'në milagre con Lázaro

¹⁹ perë ra fariseo guni'i lu sa' rall:

—¿Gu rna tē ni tubi adë chu pë rúnëdi'i? Gulë guná, grë ra mënë naré lu guë'dchiliu, zianaldë rall lë'ë Jesús.

Bëldá mënë griego gudili rall Jesús

²⁰ Entrë ra mënë nabëdchini Jerusalén parë gunë rall adorar Dios, nanú bëldá mënë griego.

²¹ Guabi'guë rall lu Felipe më Betsaida, tubi guë'dchi shtë Galilea. Bë'në rall ruëguë lu Felipe; guni'i rall:

—Dadë, rac shtu'u na'a guená na'a lu Jesús.

²² Felipe guagni'i lu Andrés. Guërupë rai' guaguëchi rai' lu Jesús de quë ra më griego rac shtu'u rall guená rall lu më.

²³ Iurní Jesús guni'i:

—Ne' bëga'a iurë tē guëlua'a Dios llëru'bë na pudërë shtëna, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²⁴ Guldía rnia'a, si talë tubi bë'dchi trigu adë ldaguëdi'in la'ni guiu'u nu ratsu luhin, todavía nahin tubsë bë'dchi, perë si talë ldaguë bë'dchi lu guiu'u nu gatsu luhin, tsaldanin nu guëne'ein zihani bë'dchi.

²⁵ El quë naquëhapë vidë shtëni' no más parë mizme lë'ëll, segurë guënitin, perë el quë naná dispuestë guënitin vidë shtëni' por na, guëbaniill parë siempër.

²⁶ Si talë chu rac shtu'u gunë sirvë lua, napë quë gue'dë naldëll na. Catë riahia, ndë guëdzëlë el quë narunë sirvë lua. Si talë chu gunë sirvë lua ziquë shmëna, gunë Shtada honrar nguiu ni.

Guni'i Jesús lu shini gusë'dë më gati më

²⁷ Guni'i Jesús:

—Iurnë' adë rbedchídi'i ldua'a perë ¿pë guna? ¿Ni mudë guënia'a lu Shtada: "Bëldá na lo quë nagaca"? purquë parë ni zelda lu guë'dchiliu.

²⁸ Dadë, bëlua'a pudërë nanápël.

Iurní bédchini tubi bë nabëru'u lu gube'e. Guni'i bë:

—Hia guc bëluá'ahia pudërë shtëna, nu guëluá'ahia pudërë shtëna stubi.

²⁹ Ra mënë zihani narëta' nga'li, bini rall lë'ë bë. Bëldá rall guni'i de quë nguzi'u gubë. Sëbëldá rall guni'i:

—Tubi ianglë biadi'dzë lu më dizdë gube'e.

³⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Lëdë por nádi'i bédchini bë rë' sino por lë'ë tē parë tsaldí ldu'u tē.

³¹ Iurne' bëga'a iurë de quë lë'ë guë'dchiliu rë' gac juzguë. Nu iurne' guësëllu'në Dios lë'ë Satanás, el quë narnibë'a mënë shtë guë'dchiliu.

³² Iurë lë'ë ra mënë guëquë'ë rall na lu cruz, manërë ni guëna'ba grë ra mënë lua.

³³ Zni guni'i më lu rall parë guëdë'ë rall cuendë lla mudë gati më.

³⁴ Ra mënë guni'i rall lu Jesús:

—Riasé na'a por ra Sagradas Escrituras de quë lë'ë Cristo guëbáni' parë siempër. ¿Pëzielú rní'íl de quë lë'ë nguïu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac crucificári'? ¿Chu na el quë nabëshe'ldë Dios?

³⁵ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Por stu'pë tiempë nanú llni entrë ladi të. Gulë tsagla'guë tsanaldë të llni. Gulë cue mientras napë të llni të parë adë guëná'zidi'i nacahi lë'ë të terciuni. Na ziquë el quë narzé lu nacahi; rdë'di'ill cuendë ca nezë tsall.

³⁶ Gulë tsaldí ldu'u të lë'ë llni mientras zuga'a llni lu guë'dchiliu. Zni gac të shini Dios nanapë llni shtë më la'ni ldu'u të.

Despuësë de guni'i më ra cusë rë', Jesús guzia'a nu bëca'chilú më lu rall.

Guná ra mënë milagrë shtë Jesús perë gualdídi'i ldu'u rall

³⁷ Jesús bë'në zihani milagrë ru'bë lu ra mënë perë adë gualdídi'i ldu'u rall na më shini Dios.

³⁸ Pues zni gac cumplir naguni'i Isaías, tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ë Isaías:

Dadë, ¿chull gualdí ldu'u diza'quë shtë hia'a?

¿Chull gualdí ldu'u iurë bëluá'al pudërë shténël lúhi'?

³⁹ Por ra di'dzë rë' adë bë'nëdi'i rall gan tsaldí ldu'u rall purquë nu zac naescritë la'ni mizme librë shtë Isaías:

⁴⁰ Dios bë'në ra mënë ciegu nu bë'ni' naguëdchi ldu'u rall të parë adë guënádi'i rall con slull,

nu tsasédi'i rall con ldu'u rall.

Guquin parë adë guëabridí'i ldu'u rall con Dadë Dios të gunëac më lë'ë rall.

⁴¹ Isaías guni'i zndë'ë purquë gunáhi' lu Jesucristo de quë llëru'bë na pudërë shtë më.

⁴² Zihani më narnibë'a, gualdí ldu'u rall lë'ë Jesús perë adë nēdi'i guēni'i rall de-lantë lu mēnē de quē na rall shmēnē Jesús. Bëdzëbë rall ra fariseo të parë guëgúdi'i ra fariseo lë'ë rall la'ni iádu'u.

⁴³ Más bëquitë ldu'u rall gunë mënë alabar lë'ë rall quë nihunë rall cumplir voluntá shtë Dios.

Ra di'dzë shtë Jesús gunë juzguë ra mënë

⁴⁴ Jesús guni'i fuertë:

—El quë natsaldí ldu'i na, lēdē niá'asēdi'i na rialdí ldu'i sino también rialdí ldu'i Shtada el quë nabëshe'ldë na.

⁴⁵ El quë narná lua, rna lu më el quë nabëshe'ldë na.

⁴⁶ Nahia llni. Zelda lu guë'dchiliu. Grétë' el quë narialdí ldu'i na, adë guëá'nēdi'ill la'ni nacahi.

⁴⁷ Si talë tubi de lë'ë të rini të shti'dza, perë adë rzu'bë diáguēdi'íl shti'dza, lēdē nádi'i guna condenar mēnē ni purquë adë zēldēdia'a lu guë'dchiliu parë guna condenar lē'ë ra mēnē sino zelda parë guna salvar ra mēnē.

⁴⁸ El quë naguëqué guia'a na nu adë rialdídi'i ldu'u shti'dza, nápëll el quë nagonë condenar lē'ëll. Ra di'dzë nagonia'a lull, ni nagonë condenar ra mēnē ni lúltimē dzë.

⁴⁹ Adë ruadí'dzēdia'a según voluntá shtēna; lē'ë Shtada el quë nabëshe'ldë na, gunibé'ai' na parë guēnia'a lu të. Lo quë nabēluá'ahia, na mandamientē shtë Dios.

⁵⁰ Nu rac bë'ahia el quë nagonë cumplir mandamientē shtë Shtada, nápëll vidē eternē. Grë lo quë narnia'a, ze'dë de Shtada; lo quë naguni'i më lua, zni ru-adi'dza.

13

Jesús gudibi guëa' ra poshtë

¹ Antsë bēdchini laní Pascu, rac bë'a Jesús de quë hia lē'ë iurë bëga'a parë gati më nu guësēa'nē më ra shini gusē'dë më; guzēá më lu Shtadë më. Nalé gac shtu'u më ra shini gusē'dë më nananú guë'dchiliu. Gac shtu'u më lē'ë rai' hashtë gati më.

² Hia gualú shtse shtë Pascu, iurní lē'ë mēdzabë bëu' la'ni ldu'u Judas Iscariote, shini Simón. Bë'nē mēdzabë parë

rac shtu'u Judas gúnëll intriegu lë'ë Jesús guia'a ra contrari shtë më.

³ Jesús hia guc bë'a de quë ze'dë më de Dios nu guëabré më con Dios nu lë'ë Dadë bédë'ë grëtë' pudërë parë Jesús.

⁴ Guasuldí më lu mellë. Iurní bédchisú më lari lu guia'a nanacu më. Bëldi'bi më tubi toallë la'ni më.

⁵ Iurní gudë më nisë la'ni tubi natsë'ë. Guzublú më gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më nu bëshá më toallë nanua'a më guëa' shini gusë'dë më parë guëbidchi nisë.

⁶ Iurë bédchini më lu Simón të quíbi' guëa' Simón Pedro, perë Pedro guni'i:

—¿Pë lë'ël quíbil guëahia?

⁷ Jesús guchi lu Pedro:

—Iurnë' adë riasëdi'il lo quë naquëhuna perë despuësë sí, tsasël.

⁸ Perë Pedro guni'i:

—Jamás adë quíbidil guëahia.

Jesús guchi lu Pedro:

—Si talë guëzunëdia'a lë'ël, hiadë nádi'il shmëna.

⁹ Guni'i Simón Pedro:

—Iurnë' pë Dadë, lëdë niá'asëdi'i guëahia tsati sino también guiahia nu guëca.

¹⁰ Perë Jesús guni'i:

—El quë naná gualú guzë, adë rquí'nidi'i gázëll stubi, nadë más guëa'll tsati. Hia lë'ë të limpi ldu'u të perë lëdë grëdi'i të.

¹¹ Guni'i më adë grëdi'i rai' na rai' limpi purquë guc bë'a më chu gunë intriegu lë'ë më. Por ni guni'i më: “Lëdë grëdi'i të na të limpi”.

¹² Despuësë de gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më, Jesús bëabré gutë më shabë më; iurní guzubë më stubi lu mellë. Guni'i më:

—¿Gu riasë të lo quë naná bëna?

¹³ Lë'ë të rni'i të nahia mësë nu Dadë shtë të. Napë të rsunë purquë ni nahia.

¹⁴ Pues na, mësë nu Dadë shtë të, gudibia guëa' të nu zac lë'ë të napë quë quibi të guëa' sa' të.

¹⁵ Na bédchi'ba tubi muestrë parë lë'ë të. El mizmë ni gunë të con sa' të ziquë nabëna.

¹⁶ Guldía rnia'a, tubi muzë adë lasáquëdi'll más quë shlámi'; más lasac nabëshe'ldë lë'ë muzë.

¹⁷ Si talë rdë'ë të cuendë lo quë narnia'a lu të nu gunë të cumplirin, iurní rquitë ldu'u të.

¹⁸ 'Adë quëgní'idia'a de grë të. Na rac bé'ahia guadë el quë nagulëhia perë napë quë gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras: “El quë naraunú na, ni bënë cuntrë na parë gatia”.

¹⁹ Dizdë iurnë' rnia'a lu të antsë gac ndë'ë të parë gac bë'a të nahia el quë nagunia'a nu parë tsaldí ldu'u të shti'dza iurë lë'ë ndë'ë gac.

²⁰ Guldía rnia'a lu të, el quë nagunë recibir el quë naná bëshë'lda, ni gunë recibir na, nu el quë nagunë recibir na, ni gunë recibir el quë nabëshe'ldë na.

Guni'i Jesús de quë Judas gúnëll intriegu lë'ë më

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Iurë gualú guni'i Jesús di'dzë ni, nalë bënë më llgabe la'ni ldu'u më; nalë gubini ldu'u më. Iurní guni'i më con di'dzë clarë:

—Guldía rnia'a, tubi de lë'ë të gunë intriegu na lu galguti.

²² Ra poshtë guzublú gubi'a rai' lu sa' rai' perë adë bédë'ëdi'i rai' cuendë chu gunë intriegu lë'ë më.

²³ Tubi de lë'ë rai', el quë narac shtu'u më, zúbi' cula'ni Jesús; caniháuhi'.

²⁴ Simón Pedro bënë sēñi con guiá'ai' të guëna'bë di'dzë nguii ni lu Jesús, chu gunë intriegu lë'ë më.

²⁵ Iurní nguii ni guni'i lu Jesús:

—Dadë, ¿chull gunë intriegu lë'ël?

²⁶ Jesús bëquebi:

—Guëtiá'ahia pedasë guetështildi la'ni platë nu guëdë'ahin ca'a nguii nagunë intriegu na.

Iurní bëtia'a Jesús guetështildi la'ni platë nu bédë'ë më pedasë cua'a Judas Iscariote, shini Simón.

²⁷ Judas bënë recibirin; lueguë lueguë Satanás guaté la'ni ldú'ull. Iurní Jesús guni'i lu Judas:

—Lo quë narac shtú'ul gúnëll, bënënin lueguë.

²⁸ Perë ni tubi de los de más poshtë adë guc bé'adi'i rai' pëzielú guni'i më zndë'ë lu Judas.

²⁹ Cumë Judas guc tesurërë shtë dumí, bëldá raí' bë'në raí' llgabë de quë Jesús rac shtu'u tsasi'i Judas lo quë naná rqui'ni lu laní, u tal vez guëdë'ë Judas gu'në ca'a ra prubi.

³⁰ Despuësë de lë'ë Judas bë'në recibir tubi ldë guetështildi, lueguë bërú'ull. Hia riu' gue'lë.

Mandamientë cubi shtë Jesús

³¹ Despuësë de lë'ë Judas bërú'u, Jesús guni'i:

—Iurne' guëlua'a Dios de quë llëru'bë na pudërë shtë nguiu nabëshe'ldë më lu guë'dchiliu, nu zihani mënë gunë rall alabar Dios por lo quë naguna; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

³² Si guëlua'a llëru'bë pudërë shtë Dios por lo quë naguna, también guëlua'a më llëru'bë na pudërë shtëna. Adë gac ldë'ë më parë gúni' cumplirin.

³³ Lë'ë të narac shtua'a, adë zúdia'a con lë'ë të llëru'bë tiempë. Lë'ë të tsatili të na perë cumë ziquë gunia'a lu contrari shtëna más antsë, rnia'a lu të lo mizme iurne'. Rnia'a lu të stubi de quë adë gáquëdi'i tsa të catë guzëahia.

³⁴ Perë rnehia tubi mandamientë cubi parë lë'ë të de quë gac shtu'u të bëchi sa' të. Cumë ziquë na rac shtua'a lë'ë të, zníga'a lë'ë të napë quë gac shtu'u të sa' të.

³⁵ Si talë gac shtu'u të sa' të de verdá, grë mënë shtë guë'dchiliu guëdë'ë rall cuendë de quë na të shmëna.

Guni'i Jesús lu Pedro, gúni' negar lë'ë më (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Simón Pedro guna'bë di'dzë lu Jesús:

—Dadë, ¿ca tsal?

Jesús guni'i:

—Catë guzëahia, hiadë gáquëdi'i gue'dë náldël lueguë perë despuësë, sí, iurní gue'dë náldël na.

³⁷ Iurní lë'ë Pedro guni'i:

—Dadë, ¿pëzielú gáquëdia'a gue'dë nalda lë'ël iurne'? Na nahia dispuestë guënehia vidë shtëna nu gatinúal.

³⁸ Jesús guni'i iurní:

—¿Guënë'el vidë shténël por na? Guldía rnia'a lul, antsë lë'ë gay guëllidchí, guëni'il

lu ra mënë de quë adë runguë bë'adi'il na. Tsunë vultë guëni'il zni.

14

Jesús na nezë parë gube'e

¹ 'Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u të. Gulë tsaldí ldu'u të Dios nu gulë tsaldí ldu'u të na.

² Lidchi Shtada nanú zihani lugar parë guëquërdë të; si talë adë nád'i'n zni, hia nianí'hia lu të. Zni gac tsaguëna preparar tubi lugar parë lë'ë të.

³ Despuësë de bëna preparar lugar ni, iurní guëabría stubi con lë'ë të, guëquërdënu të na lidchi Shtada catë quërela.

⁴ Lë'ë të nané të ca nezë guzëahia nu nané të nezë ni.

⁵ Repi Tomás:

—Dadë, adë chu guënëdi'i ca nezë tsal. ¿Lallë guënë na'a nezë?

⁶ Jesús bëquebi:

—Nahia nezë parë gube'e; na ruadi'dza verdá; rdë'a vidë sin fin; sulë por na gac guëdchini mënë lu Shtada.

⁷ Si talë lë'ë të runguë bë'a të na, nu zac Shtada runguë bë'a të. Nu lë'ë të hia runguë bë'a të lë'i' dizdë iurne' purquë guná të lu më.

⁸ Iurní Felipe guni'i:

—Dadë, bëlua'a Dios guëná na'a lúhi', hia con ni na'.

⁹ Guni'i Jesús:

—Felipe, ¿blac tiempë quëbezënúa lë'ë të nu todavía adë guënëdi'i të chu nahia? El quë naganá lua nu zac gunall lu Shtada. Nét'i, ¿pëzielú rná'bël de quë rac shtú'ul guënal lu Dadë Dios?

¹⁰ ¿Pëllë adë riasël na quëbezënúa Dadë nu Dadë quëbezënuhi' na? Grë lo quë narnia'a lu të, lëdë shcuendë iúbidia'a; lë'ë Dadë quëbezënuhi' na; lë'ë më quëhunë më shchi'ni më.

¹¹ Gulë tsaldí ldu'u të de quë Dadë quëbezënuhi' na nu na quëbezënúa lë'ë më. Si talë adë rac tsaldídi'i ldu'u të shti'dza, gulë tsaldí ldu'u të na por ra milagrë nabëna delantë lu të.

¹² Guldía rnia'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, gúnëll mizme dchi'ni naquëhuna,

nu hashtë más cusë nalasac gúnëll purquë guzëahia catë quëbezë Shtada.

¹³ Grëtë' lo quë naguëna'bë të lu Shtada por nombre shtëna, gúnahin. Grë lo quë narna'bë të por nombre shtëna, gúnahin të parë shini Dios guësëdchini labansë lu Dadë Dios.

¹⁴ Na guna cualquier cusë parë lë'ë të, grë lo quë naguëna'bë të por nombre shtëna.

Guni'i Jesús guëshe'ldë më Espíritu Santo

¹⁵ 'Si talë rac shtu'u të na, gulë bëzu'bë diaguë mandamientë shtëna.

¹⁶ Nu guna ruëguë lu Dadë Dios të guëshe'ldë më stubi natsagla'guë guëne'e cunseju parë lë'ë të nu cuezënúhi' lë'ë të parë siemprë.

¹⁷ Náhi' Espíritu Santo naruadi'dzë verdá. Ra mënë shtë gué'dchiliu, adë nédi'i gunë rall recibir lë'ë më purquë adë rnádi'i rall lúhi' nu adë runguë bé'adi'i rall lë'i'; perë lë'ë të runguë bë'a të lë'i' purquë lë'i' quëbezënúhi' lë'ë të. Quëhúni' compa'ni lë'ë të.

¹⁸ Adë guësëá'nëdia'a lë'ë të ziquë bëzebi. Guëabríá stubi parë guëquërdënúa lë'ë të.

¹⁹ Stu'pë tiempë quërdënúa lë'ë të perë hia lë'ë mënë shtë gué'dchiliu, adë guënádi'i rall lua. Lë'ë të guëná të lua stubi. Lë'ë të guëbani të purquë nabanía.

²⁰ Dzë ni guëdë'ë të cuendë de quë na con Shtada unidë na na'a, nu guëdë'ë të cuendë de quë unidë na hia'a, lë'ë të con na.

²¹ El quë narac bë'a nu rzu'bë diaguëll mandamientë shtëna, mënë ni rac shtú'ull na de verdá. Nu Shtada rac shtú'ui' el quë narac shtu'u na, nu zac na rac shtua'a lë'ë narac shtu'u na. Nu guëluá'ahia pudërë shtëna lúhi'.

²² Iurní Judas, lëdë Iscariótëdi'i, guní'ill lu Jesús:

—Dadë, ¿pëzielú rní'il guëluá'al pudërë shténëll lu na'a perë adë guëluá'adi'ill pudërë shténëll lu mënë shtë gué'dchiliu?

²³ Jesús guni'i:

—El quë narac shtu'u na de verdá, guëzu'bë diaguëll shti'dza. Shtada gúni' gac shtú'ui' lë'ë nguii ni, nu Shtada con na guëdchini na'a; guëlezënú na'a lë'ëll.

²⁴ Perë el quë adë rac shtú'udi'i na, tam-puquë guëzu'bë diaguëll shti'dza. Diza'quë shtëna nabini të, lëdë shténëdia'ain sino shténë Dadë Dios, el quë nabëshe'ldë na lu gué'dchiliu.

²⁵ 'Quëgnia'a lu të grë ndë'ë mientras quëbezënúa lë'ë të

²⁶ perë lë'ë Espíritu Santo, el quë naguëne'e cunseju parë lë'ë të, Shtada guëshe'ldë lë'i'; cuezënúhi' shlugara nu guëluá'ai' lë'ë të grëtë' lo quë nagunia'a lu të. Guëni'i' la'ni ldu'u të, të parë guëagná ldu'u të enseñansë shtëna.

²⁷ 'Paz shtëna guësëana parë lë'ë të, cuedchí ldu'u të. Ra mënë shtë gué'dchiliu gúnëdi'i rall gan cuedchí ldu'u të perë na sí, por na cuedchí ldu'u të. Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u të. Adë rdzëbëdi'i ldu'u të lo quë naguër gac.

²⁸ Hia bini të de quë guzëahia con Shtada perë guëabríá stubi parë guëquërdënúa lë'ë të. Talë de verdá rac shtu'u të na, napë të lëgrë la'ni ldu'u të. Bëa'në të tristë purquë gunia'a lu të: "Guzëahia lidchí Shtada". Lë'ë më napë më más pudërë quë na.

²⁹ Rnia'a lu të iurne' të parë iurë lë'ë ndë'ë gac, iurní tsaldí ldu'u të na.

³⁰ 'Hiadë guadi'dzënúdi'irua'a lë'ë të purquë hia mërë guëdchini el quë narnibë'a mënë shtë gué'dchiliu. Lë'ëll nápëdi'ill ni tubi pudërë parë na.

³¹ Napë quë gac zni të parë ra mënë shtë gué'dchiliu, gac bë'a rall de quë lë'ë më bëshe'ldë më na. Gac bë'a rall lo quë naruna, gunibë'a më gúnahin.

'Gulë tsasuldí. Cha guëru'u hia'a de ndë'ë.

15

Comparaciuni shtë hiaguë

¹ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë hiaguë nashi naná verdadërë. Shtada quëhapë më hiaguë ni.

² Rchúgui' grë llicu hiaguë nardë'ëdi'i nashi, nu grë llicu hiaguë nanua'a nashi, rqui'ni guëldin nu sunëhin të parë guëne'e másru'u nashi.

³ Lë'ë të na të ziquë llicu hiaguë nanápëdi'i ndiaguë bidchi. Guquin por shti'dza nagunia'a lu të.

⁴ Gulë gac unidë con na. Gulë tsagla'guë tsaldí ldu'u të na, iurní quëbezënúa lë'ë të. Tubi llicu hiaguë adë gáquëdi'i guëdë'ëin nashi si talë adë quëdi'in cula'ni trunquë shtë hiaguë. Mizmë manërë ni na të. Lë'ë të gáquëdi'i guëdë'ë të nashi si talë nádi'i të unidë con na.

⁵ 'Na nahia ziquë trunquë shtë hiaguë; na të ziquë llicu hiaguë. El quë naná unidë con na nu quëbezënúa lë'i, ni el quë naguëne'e zihani nashi. Pues adë gáquëdi'i gapë të nashi lë'ësë të. Con na sí, gac të ziquë tubi hiaguë narne'e nashi.

⁶ El quë nádi'i unidë con na, ni guëzebi të parë guëbidchi ziquë llicu hiaguë të guëdëahin parë tsequin lu gui'i.

⁷ 'Si talë tsagla'guë të, gac të unidë con na, nu adë guëá'ldëdi'i ldu'u të grëtë' nabëluá'ahia lu të. Gulë guna'bë grë lo quë narac shtu'u të, grëtë' guënehia ca'a të.

⁸ Lë'ë Shtada gunë recibir hunurë iurë lë'ë të rdë'ë të zihani nashi. Zni gac të de verdá shmëna.

⁹ Na rac shtua'a lë'ë të ziquë rac shtu'u Shtada na. Gulë tsagla'guë gac shtu'u të na.

¹⁰ Si talë guëzu'bë diaguë të grë mandamientë shtëna, zni guëná mënë de quë rac shtu'u të na de verdá. Mizmë mudë ni rzu'bë diaga grë mandamientë shtë Shtada nu tsagla'guë rac shtua'a Shtada.

¹¹ 'Na ruadi'dza zndë'ë të parë guëquitë ldu'u të con na nu tsu lëgrë ldu'u të siemprë.

¹² Ndë'ë na mandamientë shtëna de quë gac shtu'u të sa' të ziquë na rac shtua'a lë'ë të.

¹³ El quë narac shtu'u amigu shtënéll de verdá, rdë'ëll vidë shtënéll shlugar amigu ni. Nídi'i más llëru'bë amor quë ndë'ë.

¹⁴ Lë'ë të na të amigu shtëna si talë gunë të cumplir grëtë' lo quë narnibé'ahia.

¹⁵ Adë rní'idia'a na të muzë shtëna purquë ra muzë adë guënëdi'i rall pë runë shlamë rall; más bien rnia'a lu të na të amigu shtëna. Grëtë' nabëluá'ahia lu të,

nané të iurne'. Grëtë' lo quë naguni'i Shtada lua, ni na lo quë nabëluá'ahia lu të.

¹⁶ Adë gudíldi'i të na sino na gudilia lë'ë të parë gac të shmëna, nu na bëna incarguë lu të de quë gac të ziquë tubi hiaguë narne'e zihani nashi za'quë nu nashi ni adë tsalúdi'in. Grëtë' lo quë narna'bë të lu Shtada por lëa, guëne'e mëhin si talë tsaldí ldu'u të shti'dza.

¹⁷ Zndë rnia'a lu të nu rnibé'ahia lë'ë të de quë gac shtu'u të bëchi sa' të.

Ra mënë shtë guédchiliu guená zá'quëdi'i rall lu të

¹⁸ 'Si talë ra mënë shtë guédchiliu, adë guená zá'quëdi'i rall lu të, gulë bédë'ë cuendë guélú adë guná zá'quëdi'i rall lua.

¹⁹ Si talë na të mënë shtë guédchiliu, iurní sí, ra mënë niac shtu'u rall lë'ë të cumë rac shtu'u rall sa' rall. Na gudilia lë'ë të ladi ra mënë shtë guédchiliu, por ni ra mënë adë rna zá'quëdi'i rall lu të purquë hiadë nádi'i të mënë shtë guédchiliu.

²⁰ Gulë bësëagná ldu'u të lo quë nagunia'a lu të: "Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi". Si talë guzunaldë mënë na, nu zac lë'ë të sunaldë rall. Ra mënë nagualdí ldu'u grëtë' lo quë nabëluá'ahia lë'ë rall; nu zac tsaldí ldu'u rall naguëlua'a të lë'ë rall, zac gunë rall recibir shti'dzë të.

²¹ Zndë'ë gunë rall. Guená zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna. Adë runguë bé'adi'i rall el quë nabëshe'ldë na.

²² 'Lë'ë rall ni tubi faltë nápëdi'i rall si talë adë néldëdia'a lu guédchiliu nu si talë adë niuadí'dzëdia'a lu rall, perë iurne' naculpablë rall lu Dios purquë guná rall lua nu bini rall shti'dza.

²³ El quë narná zá'quëdi'i lua, nu lu Shtada rna zá'quëdi'i mënë.

²⁴ Ni tubi faltë niápëdi'i rall si talë adë nihúnëdia'a cusë ru'bë lu rall. Ni tubi mënë adë bé'nëdi'ill cumë ziquë bëluá'ahia lu rall, perë hia lë'ë rall guná rall grëtë' ra cusë rë' perë siemprë rna zá'quëdi'i rall lua nu rna zá'quëdi'i rall lu Shtada.

²⁵ Zndë'ë gac parë gac cumplir ra di'dzë nanaqué la'ni lëy nabë'në rall recibir. Rni'in: "Guná zá'quëdi'i rall lua sin pë lu nezë".

²⁶ 'Perë iurë guëdchini el quë nangunë consolar lë'ë të, guëni'i' favurë de na. Guëshe'lda lë'i' parë cuezënuhi' lë'ë të. Guëdchíni' por partë shtë Shtada nu guëni'i' lu të purë verdá purquë nádi'i' bishi.

²⁷ Nu lë'ëga'a të también guadi'dzë të favurë de na lu ra mënë; gac të teshu shtëna purquë gulezënu të na dizdë guzublúa shchi'nia.

16

¹ 'Rnia'a lu të grë ra cusë rë' parë gac preparadë të, të adë guëazë guëtëdi'i' të iurë guëdchini cusë mal.

² Guëgú ra mënë lë'ë të iadu'u nu guëdchini iurë quini mënë lë'ë të. Guëni'i' rall de quë ni na voluntá shtë Dios iurë quini rall lë'ë të.

³ Zndë'ë gac purquë nunquë adë runguë bé'adi'i' ra mënë shtë guë'dchiliu Dadë Dios nu runguë bé'adi'i' rall na.

⁴ Zndë'ë rnia'a lu të, të iurë guëga'a iurë, iurní guëagná ldu'u të hia grëtë' ndë'ë gunia'a lu të.

Lo quë narunë Espíritu Santo

'Adë guní'idia'a lu të ra cusë rë' dizdë guzublú shchi'nia purquë na quëbezënu lë'ë të iurní,

⁵ perë iurne' guzëahia parë cuezënuhi' mē el quë nabëshe'ldë na. Perë ni tubi de lë'ë të adë guna'bë dí'dzëdi'i' të lua: "¿Pëzielú tsal?"

⁶ Bini të de quë guzëahia, por ni bēa'nē të tristë

⁷ perë rnia'a lu të verdá, mejurë nahin parë lë'ë të. Guzëahia purquë si talë adë tsádia'a, adë guídëdi'i' mē nague'ne'e cunseju parë lë'ë të, perë si talë guzëahia, guëshe'lda lë'i'; cuezënuhi' lë'ë të.

⁸ Iurë lë'ë mē guëdchini, guëni'i' lu ra mënë të gac bē'a rall blac duldë quëhunë rall. Guëluá'ai' tubi nezë ldi shtë Dios, nu guëni'i' de quë gunë Dios juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu.

⁹ Napë rall duldë purquë adë gualdídí'i' ldu'u rall na.

¹⁰ Tsasë rall pë runë cuntienë nezë ldi shtë Dios purquë na guzëahia catë quëbezë mē. Hia lë'ë të adë guënádi'i' të lua.

¹¹ Tsasë rall de quë nanú juici shtë Dios purquë hia nacondenadë lë'ë narnibë'a lë'ë ra mënë shtë guë'dchiliu.

¹² 'Nápërua'a más lo quë narac shtua'a guënia'a lu të perë lë'ë të adë gáquëdi'i' tsasë të iurne'.

¹³ Perë iurë lë'ë Espíritu Santo guëdchíni', lë'ë mē guëluá'a mē lë'ë të grëtë' verdá purquë nídi'i' bishi la'ni ldu'i'. Adë guëni'idí'i' por partë shcuëndi'; más bien guëni'i' lu të lo quë nabíni' de Shtada. Gac bē'a të lo quë nague' gac por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Lë'ë Espíritu Santo guëluá'ai' nahia mē ru'bē. Guëluá'ai' shti'dza parë gac bē'a të, parë guëdë'ë të cuendë pë runë cuntienë shti'dza,

¹⁵ Grëtë' lo quë nanapë Shtada, shtëna; por ni gunia'a lu të lë'ë Espíritu Santo gúni' recibir lo quë naná shtëna nu guëluá'ai' lë'ë të parë tsalú guëdë'ë të cuendë shti'dza.

Rbini ldu'u të perë guëabré guëquitë ldu'u të

¹⁶ 'Stu'psë runë faltë, hia guënádi'i' të lua perë por dupë'nē másru'u tsadzé iurní sí, guëná të lua purquë hia guzëahia catë quëbezë Shtada.

¹⁷ Iurní bēldá ra shini gusë'dë mē guna'bē dí'dzë rai' lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra dí'dzë rē: "Stu'psë runë faltë hia guënádi'i' të lua perë por dupë'nē másru'u sí, guëná të lua"? ¿Pëzielú rní'i': "Purquë guzëahia catë quëbezë Shtada"?

¹⁸ Guagla'guë guni'i' rall:

—¿Pë runë cuntienë stu'psë nu despuësëga'a stu'psë? Adë chu riasédi'i' pë quëadi'dzë mē.

¹⁹ Jesús gac bē'a de quë rac shtu'u rai' guëna'bē dí'dzë rai'. Iurní guni'i' mē:

—Quëgna'bē dí'dzë të lu sa' të shcuëndë lo quë nagonia'a lu të: "Runë faltë stu'psë; hiadë guënádi'i' të lua perë despuësë másru'u tsadzé, guëabré të guëná të lua". Ni rac shtu'u guëna'bē dí'dzë të lu sa' të.

²⁰ Guldía rnia'a, lë'ë të gu'nē të nu ldaguë tristë la'ni ldu'u të perë ra mënë shtë guë'dchiliu, guëquitë ldu'u rall purquë rnádi'i' rall lua. Aunquë lë'ë të guëa'nē të

con galriá ldu'u, despuësë guëquitë ldu'u të.

²¹ Cumë tubi na'a iurë lë'ë na'a bëga'a shiurë galë shini na'a, rdzëbë na'a nu rbini ldu'u na'a por dudurë, perë despuësë lë'ë me'dë bédchini gué'dchiliu, hia adë rëagná ldu'u na'a dudurë. Iurní guëquitë ldu'u na'a purquë gulë tubi me'dë lu gué'dchiliu.

²² Zni zac lë'ë të; rbini ldu'u të iurne', perë na napë quë guëabría. Guënahia lu të stubi; iurní nalé guëquitë ldu'u të, tubi cusë lëgrë; adë chu guédchisúdi'in de lë'ë të.

²³ 'Dzë ni hiadë guená'bëdi'i di'dzë të lua ni tubi cusë. Guldía rnia'a, lë'ë Dadë Dios guëne'e grëtë' lo quë naguëna'bë të lúhi'. Guëne'e mëhin si talé guëna'bë të por na.

²⁴ Hashtë iurne' adë guná'bëdi'i të lu Dadë por na. Rnia'a lu të, gulë guna'bë lu më. Guëne'e më lo quë narunë faltë të parë guëquitë ldu'u të de verdá.

Bëna gan lu narnibë'a mënë shtë gué'dchiliu

²⁵ 'Hia gunia'a lu të grë ra cusë rë' por comparaciuni, perë guédchini iurë hiadë guadí'dzëdia'a por comparaciuni sino quë iurní guadí'dza clarë shcuendë Dadë.

²⁶ Dzë ni lë'ë të guëna'bë të lu Shtada por lëa purquë iurní rquí'nidi'i guëna'ba lu më por lë'ë të

²⁷ purquë lë'ë Shtáda'a rac shtú'ui' lë'ë të. Rac shtu'u më lë'ë të purquë rac shtu'u të na nu rialdí ldu'u të de quë beldë guédchinia de Dios.

²⁸ Bërua'a catë quëbezë Shtada nu bédchinia lu gué'dchiliu, perë iurne' guësa'na lë'ë gué'dchiliu parë guëabría con lë'ë Shtada.

²⁹ Iurní ra shini gusë'dë më guni'i:

—Iurne' sí, quëadí'dzël clarë sin adë quëhunë dchí'nidi'il comparaciuni.

³⁰ Iurne' rialdí ldu'u na'a lë'ël nu nané na'a riasël grë cusë. Rquí'nidi'il chu guëna'bë di'dzë lul. Rialdí ldu'u na'a de quë bédchínil por partë shtë Dios.

³¹ Jesús repi:

—¿Gu gualdí ldu'u të iurne'?

³² Guná, guédchini iurë nu mizme iurne', lë'ë të guërë'tsë të cadë lë'ë të tubi ladë. Iurní guësa'në të na tubsia, perë

adë zúdia'a tubsia purquë lë'ë Shtada quëbezënúhi' na.

³³ Rnia'a lu të grëtë' ndë'ë të parë cuedchí ldu'u të por na. Ra mënë shtë gué'dchiliu guëzac zi rall lë'ë të perë gulë bëquitë ldu'u të. Bëna gan lu narnibë'a mënë shtë gué'dchiliu.

17

Jesús guna'bë lu Dios por shini gusë'dë më

¹ Despuësë gualú biadi'dzë më grë ra cusë rë', gubi'a më lu gube'e nu guni'i më:

—Dadë, hia lë'ë iurë bëga'a. Bëlua'a ra mënë de quë shínil náhi' personë ru'bë delantë lul. Iurní shínil guëquébi' nal personë ru'bë delantë lu rall.

² Bënë'el pudërë guiahia parë guëribé'ahia grëtë' ra mënë narëta' lu gué'dchiliu, nu iurne' napa dereché guédë'a vidë sin fin parë mënë nabënë'el parë na.

³ Parë gapë ra mënë vidë sin fin, napë quë gunguë bë'a rall lë'ël nu napë quë gunguë bë'a rall na. Nahia shínil nabëshé'ldël lu gué'dchiliu. Sulë lë'ël nal Dios verdadërë.

⁴ 'Siempre bëluá'ahia lu ra mënë llëru'bë na pudërë shténël. Bëna gan grëtë' dchí'ni nabënë'el guna.

⁵ Bë'në honrar na culá'nil ziquë antsë lë'ë gué'dchiliu cueshtë, quëbezënúa lë'ël.

⁶ 'Grë ra mënë nagulël ladi ra mënë shtë gué'dchiliu, bënë'el lë'ë rall parë na; na rall shmëna. Bëluá'ahia lu rai' pudërë shténël nu bëzu'bë diaguë rai' diza'quë shténël.

⁷ Iurne' rdë'ë rall cuendë de quë pudërë nanapa, bënë'el guiahia.

⁸ Grë ra di'dzë naguní'il lua, biadi'dza lu rai' nu bënë'el rai' recibir ra di'dzë ni. Hia gualdí ldu'u rai' de verdá de quë bëshé'ldël na lu gué'dchiliu. Nané rai' zelda por ordë shténël.

⁹ 'Na runa ruëguë por lë'ë rai' iurne'. Adë rúnëdia'a ruëguë por ra mënë shtë gué'dchiliu sino por ra mënë nabënë'el parë na purquë shténël lë'ë rai'.

¹⁰ Grë ra mënë ni nashtënël nu na rai' shtëna. Por lë'e rai' zihani mënë guná rall pudërë shtëna.

¹¹ 'Na adë guëá'nëdia'a lu gué'dchiliu, perë lë'e rai' sí, guëa'në rai' lu gué'dchiliu. Hia lë'e na gueldë guézëa catë quërédël. Santo nal, nia Dadë. Gupë lë'e rai' con pudërë shtënël grë ra nabënë'el parë na parë gac rai' unidë ziquë lë'el nu na unidë na hia'a.

¹² Iurë quëbezënúa lë'e nabënë'el parë na, gupa lë'e rai'. Ni tubi adë chu bënítidi'i sino el quë nagulë parë gac condenádëll. Zni guquin parë gac cumplir naná escritë la'ni Sagradas Escrituras de lë'ell.

¹³ 'Turne' Dadë, mërë gueldë guézëa catë quëbézël perë mientras zugá'ahia stúpë'në lu gué'dchiliu, rnia'a lul grë ra cusë rë', guini naná guëqué diaguë di'dzë rë'. Guëquitë ldu'u rai'; mizme lëgrë nanapa gapë rai' guëdubi tiempë.

¹⁴ Na bëluá'ahia diza'quë shtënël lu rai' perë ra mënë shtë gué'dchiliu, adë rna zá'quëdi'i rall lu rai'. Grë rai' nabëqué diaguë shti'dzël, adë na rai' ziquë mënë shtë gué'dchiliu; igual ziquë na, adë rianáldëdi'i rai' tēchi ra cusë shtë gué'dchiliu.

¹⁵ Adë rná'bëdia'a, Dadë, de quë guëgul lë'e rai' lu gué'dchiliu, sino rac shtua'a gápël lë'e rai' lu ra cusë shtë mëdzabë.

¹⁶ Cumë ziquë na, adë nádia'a mënë shtë gué'dchiliu, nu lë'e rai' adë nádí'i rai' mënë shtë gué'dchiliu.

¹⁷ Por shti'dzël bë'në gac rai' santu parë lë'el. Grë diza'quë shtënël na verdá.

¹⁸ Cumë ziquë bëshé'ldël na lu ra mënë shtë gué'dchiliu, zni zac bëshe'lda lë'e rai' lu ra mënë shtë gué'dchiliu. Guëni'inú rai' shti'dzël lu rall.

¹⁹ Quëhuna apartar mizme na parë bien shtë rai' tē gac rai' completamente entregadë lu voluntá shtënël. Gac cumplir ndë'e, Dadë, por shti'dzël naná verdá.

²⁰ 'Perë adë rná'bëdia'a sulamëntë por lë'e rai', sino también por grëtë' natsaldí ldu'i shti'dza iurë guadi'dzë rai' diza'quë.

²¹ Grëtë' ra mënë ni natsaldí ldu'i shti'dza, quëhuna ruëguë gac rai' unidë,

Dadë. Gapë rai' tubsë llgabë ziquë na hia'a unidë nu nadápa'a mizme llgabë. Bë'në compa'ni lë'e rai' parë gac rai' unidë con lë'e hia'a, Dadë, parë ra mënë shtë gué'dchiliu, gac bë'a rall lë'el bëshé'ldël na.

²² Lë'e derechë nu pudërë nabënë'el parë na, bédë'ehia parë lë'e rai' parë gac rai' unidë ziquë lë'e hia'a na hia'a unidë.

²³ Ziquë quëbezënúa lë'e rai' nu quëbezënu na, zni rac shtua'a gac rall unidë completamente con lë'e hia'a parë ra mënë shtë gué'dchiliu, guëdë'e rall cuendë lë'el bëshé'ldël na nu guëdë'e rall cuendë de quë rac shtú'ul lë'e rall mizme manërë ziquë rac shtú'ul na.

²⁴ 'Dadë lë'el bënë'el grëtë' ndë'e, nu rac shtua'a de quë catë quëbézël nu zac lë'e rai' cuezë rai'. Rac shtua'a catë nezë guëquërela nu lë'e rai' guëquërelde rai' tē parë guëná rai' lugar za'quë lu gube'e. Guëná rai' pudërë nabënë'el purquë nalé rac shtú'ul na antsë lë'e gué'dchiliu cueshtë.

²⁵ Dadë, lë'el rúnël bien guëdubi tiempë perë ra mënë shtë gué'dchiliu, adë runguë bé'adi'i rall lë'el, perë na sí, runguë bé'ahia lë'el nu lë'e ra nagualdí ldu'i lë'el, rdë'e rai' cuendë de quë lë'el bëshé'ldël na.

²⁶ Bëluá'ahia lë'e rai' parë gunguë bë'a rai' chu nal, nu todavía tsagla'guë guëluá'aru'uhia lë'e rai' parë gac shtu'u rai' sa' rai' ziquë rac shtú'ul na; mizme amor shtëna gapë rai' la'ni ldu'u rai' parë sa' rai'.

18

Guna'zi ra mënë mal lë'e Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Despuësë de gualú biadi'dzë Jesús ra di'dzë rë', bëru'u më con ra shini gusë'dë më parë zia'a rai' stubi ladë rua' tubi rugi guë'e'gu nalë Cedrón. Nga'li naqué tubi lahuertë, nu guatënu Jesús ra shini gusë'dë më.

² Nu Judas, lë'e naná rac shtu'u gúnëll in-triegu Jesús, nanëll lugar ni purquë zihani vësë guanú Jesús lë'e rai' ndë. Nu nga'li rdëa rai' antsë.

³ Zni bë'në Judas; bédchínill con tubi shcua'a mënë con bëldá guëshiágdu'u. Ra

jëfë shtë ra bëshuzi con ra fariseo bëshe'ldë rall lë'ë mënë ni. Nua'a rall lintërnë nu grëaguë parë guëzianí. Nua'a rall spadë.

⁴ Hia rac bë'a Jesús grëtë' lo quë nana-gac; iurní bëru'u më ladi ra shmënë më nu guni'i më lu ra mënë:

—¿Chu rguili të?

⁵ Lë'ë rall bëquebi:

—Rguili na'a Jesús de Nazaret.

Jesús guni'i iurní:

—Na ndë'ë.

Lë'ë Judas nabë'në intriegu Jesús, zugá'all con ra mënë ni.

⁶ Iurë lë'ë Jesús guni'i: “Na ndë'ë”, iurní bëazë guetë rall nu gulaguë rall lu guiu'u.

⁷ Iurní guni'i më stubi:

—¿Chull rguili të?

Lë'ë rall guni'i rall:

—Jesús de Nazaret.

⁸ Jesús repi lu rall iurní:

—Hia gunia'a lu të de quë na ndë'ë. Si talë rguili të na, gulë bëne'e sí, të parë guzëa ra shmëna.

⁹ Zni guc parë gac cumplir di'dzë na-guni'i Jesús antsë: “Grëtë' el quë nabënë'el parë na, ni tubi adë gunitidia'a”.

¹⁰ Iurní lë'ë Simón Pedro nápi' tubi spadë; gulúhi' spadë nu bëchúgui' diaguë ladë ldi tubi naná lë Malco. Malco na muzë shtë jëfë shtë ra bëshuzi.

¹¹ Perë Jesús repi lu Pedro:

—Bëguëu' spadë shtë'nël shlugarin. Si talë según voluntá shtë Shtada ze'dë parë sac zia, napë quë guna cumplirin.

Guanú rall Jesús lu bëshuzi más narnibë'a

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Iurní lë'ë ra mënë con comandante shtë ra soliar nabëshe'ldë contrari shtë Jesús, guna'zi rall lë'ë më parë gua'a rall lë'ë më prësi. Bëldi'bi rall guia'a më.

¹³ Lueguë bia'a rall lë'ë më lu Anás naná suëgrë Caifás. Izë ni Caifás guc bëshuzi namás narnibë'a.

¹⁴ Caifás rë' mizme naguni'i lu ra më israelitë: “Más mejurë parë lë'ë hia'a gati tubsë nguü quë guëdubi naciuni tsalú”.

Pedro zu rualdëa' lidchi Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Simón Pedro con stubi ra poshtë, guanaldë rai' lë'ë Jesús. Lë'ë stubi poshtë ni na el quë nané Caifás naná bëshuzi namás narnibë'a. Guatënú poshtë ni Jesús rualdëa' lidchi Anás.

¹⁶ Pedro bëa'në fuërë rua' puertë shtë nezë. Iurní bëru'u lë'ë poshtë nanané lë'ë jëfë shtë ra bëshuzi. Lë'ë poshtë ni guchi lu na'a narapë rua' puertë parë tsuté Pedro.

¹⁷ Iurní lë'ë na'a guna'bë dí'dzëll lu Pedro:

—¿Pë nu lé'ël nal shmënë nguü rë'?

Pedro bëquebi:

—Aquëdi'i, nádia'a shmënë nguü ni.

¹⁸ Cumë nalé naldë dzë ni, ra muzë con ra soliar bëntsa'u tubi guërdë të parë bëcue'e rall gui'i të guëdzë'ë rall. Nu zac Pedro zuga'a con lë'ë rall. Quëtsë'ë Pedro rua' gui'i.

Guna'bë di'dzë Anás lu Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Lë'ë Anás, tubi jëfë shtë ra bëshuzi, guzublú guna'bë dí'dzëll lu Jesús shcuendë ra shini gusë'dë më nu pë ldai' rlua'a më.

²⁰ Repi Jesús:

—Na biadi'dza delantë lu grë mënë. Bëluá'ahia la'ni ra iádu'u nu hashtë iádu'u ru'bë, grëtë' lugar catë rdëa ra mënë israelitë. Ni tubi cusë adë guni'idia'a naga'chi.

²¹ ¿Pëzielú rna'bë dí'dzëll lua pë cusë bëluá'ahia? Gulë guna'bë di'dzë lu ra mënë nabini shti'dza. Nané rall ldai' lo quë bëluá'ahia.

²² Iurë lë'ë Jesús guni'i zndë'ë, tubi soliar shtë iádu'u nazuga'a guëlladchi, gulubëll lu më nu guni'ill:

—¿Pë zni'i rquëbil lu jëfë shtë ra bëshuzi?

²³ Jesús repi:

—Si talë gunia'a mal, bëlua'a nia pë mal bëna perë si talë gunia'a verdá ¿pëzielú gulubëll lua?

²⁴ Iurní lë'ë Anás bëshe'ldë lë'ë më lu Caifás. Li'bi guia'a më. Caifás na bëshuzi narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi.

Pedro guni'i lu ra mënë de quë adë guënëdi'i lë'ë Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.66-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Perë Pedro tsagla'guë quëgtsé'ëi' rua' gui'i con ra mënë. Iurní guchi ra mënë:

—¿Pë nul lé'ël nal shmënë Jesús?

Pedro bë'në negar; guni'i':

—Aquëdi'i, nádia'a shmënë Jesús.

²⁶ Iurní guna'bë di'dzë tubi muzë shtë Caifás, muzë ni nall shfamili shtë nguiu nabëchuguë Pedro diágui'. Guni'i muzë ni lu Pedro:

—¿Pë nul lé'ël gunahia la'ni lahuertë con Jesús?

²⁷ Pedro bë'në negar stubi. Mizmë iurní bëllidchí tubi gay.

Jesús zuga'a lu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Iurní bia'a rall Jesús lu palaci catë gunë gubernadurë juzguë. Hia ze'dë grëgue'lë iurní. Ra contrari shtë Jesús adë guatédi'i rall la'ni palaci parë guëa'në rall limpi según costumbrë religiuse shtë rall. Zni nanú permisi gau rall shtse shtë Pascu.

²⁹ Por ni Pilato bëru'u parë guagní'ill lu rall:

—¿Pë mal bë'në hiumbrë rë'?

³⁰ Guni'i rall:

—Si talë nádí'ill hiumbrë mal, adë chu guëdénëdi'i intriegu lé'ëll.

³¹ Iurní Pilato repi:

—Gulë bia'a lé'ëll mizmë lé'ë të nu gulë bë'në juzguë lé'ëll según narni'i lëy shtë të.

Ra contrari shtë Jesús bëquebi:

—Perë lé'ë na'a nápëdi'i na'a dereché parë guëdini na'a ni tubi mënë gátill.

³² Zni guc parë gac cumplir shti'dzë Jesús naguni'i más antsë parë gac bë'a rall lla mudë gati më.

³³ Iurní Pilato bëabrí guaté la'ni palaci; iurní guná'bëll lé'ë Jesús nu guni'i Pilato:

—¿Pë lé'ël nal Rëy shtë ra më israelitë?

³⁴ Jesús repi:

—¿Pë ni rna'bë dí'dzël por shcuéndël u nu chu stubi guni'i lul chu nahia?

³⁵ Pilato guni'i:

—Nádia'a më israelitë. Mizmë mënë sa'l con ra jëfë shtë ra bëshuzi, bë'në rall intriegu lé'ël lua ziquë tubi më mal. Guni'i lua pë mal bé'nëll.

³⁶ Guni'i më:

—Nahia Rëy shtë gobiernë nanádi'i ziquë gobiernë shtë gué'dchiliu. Si talë

gubiernë shtëna niac ziquë gobiernë shtë gué'dchiliu, pues niadildi shmëna parë gáquëdi'i intriegu na guia'a ra më israelitë. Perë iurne' rnia'a lul de quë rnibé'ahia; nahia Rëy perë lédëdi'i rëy shtë gué'dchiliu.

³⁷ Iurní Pilato repi:

—Rní'il de quë nal tubi Rëy.

Jesús guni'i:

—Nahia Rëy ziquë quëgní'ill, parë ni gula lu gué'dchiliu. Zelda lu gué'dchiliu parë guadi'dza verdá. Grétë' el quë narac shtu'u guini verdá, ni rdë'e rall cuendë shti'dza.

³⁸ Pilato repi:

—¿Pë runë cuntienë di'dzë, verdá?

Guni'i mënë gati Jesús

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Despuësë de gualú guna'bë di'dzë Pilato di'dzë rë', bëru'ull stubi parë guadi'dzënull ra contrari shtë Jesús. Guni'i Pilato:

—Ni tubi delitë adë rdzélëdia'a shtë nguiu rë'

³⁹ perë ziquë tubi costumbrë, guëdë'a libertá tubi prësi la'ni dzë laní shtë Pascu. ¿Sëldahia Jesús rëy shtë të, u pë rni'i të?

⁴⁰ Iurní grë ra mënë gurushtiá rall:

—Adë rldá'adi'il Jesús; bëdë'e libertá parë Barrabás.

Barrabás na tubi nguba'në, tubi më dushë.

19

¹ Iurní lé'ë Pilato gunibë'a guanú Jesús galné con chicuti.

² Ra suldadë bëntsa'u rall tubi corunë guitsë nu gulú rallin guëc Jesús nu bëgacu rall lé'ë më tubi lari color guindë.

³ Lueguë guabi'guë rall lu më; bë'në rall burnë. Guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë ra më israelitë.

Gulubé rall lé'ë më.

⁴ Iurní Pilato bëabrill; bëru'ull nu répill lu ra mënë:

—Gulë guná, rguhia nguiu rë' delantë lu të parë guëdë'e të cuendë de quë adë rdzélëdia'a ni tubi delitë parë lé'ëll.

⁵ Iurní bëru'u Jesús con corunë guitsë zubë guëc më nu nacu më tubi lari color guindë. Iurní Pilato repi:

—Lë'ë nguui ndë'ë.

⁶ Iurë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra soliar shtë iádu'u, guná rall lë'ë më, guzublú gurushtiá; guni'i rall:

—Quëll lu cruz. Quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—Gulë bia'a lë'ëll nu gulë bëquë'ë lë'ëll lu cruz purquë adë rdzélëdia'a ni tubi delitë nabë'nëll.

⁷ Perë ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Lë'ë na'a napë na'a tubi lëy; según lëy shtë na'a rni'in de quë gati mënë ni purquë guni'ill nall shini Dios.

⁸ Iurë Pilato bini zndë'ë, másru'u bëdzëbëll.

⁹ Iurní bëu'll stubi la'ni palaci nu guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—¿Chu ménëll?

Perë Jesús adë bëquëbidi'i'.

¹⁰ Iurní repi Pilato:

—¿Pë adë guëquëbidi'il lua chu ménëll?

¿Ni mudë adë guënëdi'il napa pudërë parë guna crucificar lë'ëll nu zac napa pudërë parë guënehia libertá lë'ëll?

¹¹ Jesús guni'i:

—Ni tubi pudërë nápëdi'il parë na si talë Dios adë bënë'edi'i' pudërë. Por ni rnia'a lul de quë ra nabë'në intriegu na lul, ni napë mayurë duldë. Na rall más pecadurë quë lë'ëll.

¹² Dizdë iurní Pilato gudíill manërë parë guëdë'ëll libertá lë'ë Jesús, perë ra contrari shtë më gurushtiá rall:

—Si talë guëldá'al nguui rë', nádi'il amigu shtë rëy César, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Cualquier el quë nagac rëy, ni quëhúnëll cuntrë gobiernë shtë César.

¹³ Iurë bini Pilato di'dzë rë', gunibé'all guëru'u Jesús lugar ni nu Pilato guzúbëll lu tribunal shtë'nëll, lugar naná lë Gabata con dizé hebreo. Lë ni runë cuntienë, Empedrado, lugar catë nanú pisë shtë cemëntë.

¹⁴ Guc visperë shtë Pascu, iurë bënë mënë preparar laní. Mizmë dzë ziquë guërudë dzë, iurní Pilato guni'i lu ra contrari shtë Jesús:

—Ndë'ë na rëy shtë'në tē.

¹⁵ Lë'ë rall gurushtiá rall; guni'i rall:

—Gátill, gátill, quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—¿Ni mudë guna crucificar rëy shtë'në tē?

Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi bëquebi rall:

—Lë'ë na'a sulë tubsë rëy napë na'a. Nall rëy César, el quë narnibë'a más la'ni guë'dchiliu.

¹⁶ Con ndë'ë Pilato bënë'nëll intriegu lë'ë Jesús lu rall parë gati më lu cruz. Bia'a rall lë'ë më de ndë.

Cuë më lu cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ Nua'a më cruz. Zia'anú rall lë'ë më lugar nalë Calavera, di'dzë hebreo lëhin Gólgota.

¹⁸ Nga'li bënë'në rall crucificar lë'ë më con chupë mënë mal, tubi rall cadë tubi cu', hia lë'ë Jesús guëlaú.

¹⁹ Pilato bëquë'ë tubi letrërë narni'i: "Jesús de Nazaret, rëy shtë naciuni Israel". Quë letrërë guëc cruz.

²⁰ Cantidá mënë narëta' ndë, bi'ldi rall letrërë ni purquë lugar catë cuë më lu cruz naquë guëlladchi rua' ciudá Jerusalén. Lë'ë letrërë ni naescritë con dizé hebreo, nu dizé griego, nu dizé latín.

²¹ Ra jëfë shtë ra bëshuzi guni'i rall lu Pilato:

—Adë rquë'ëdi'il "Rëy shtë naciuni Israel" sino más bien bëquë'ë lo quë na-guni'ill: "Nahia Rëy shtë naciuni Israel".

²² Perë Pilato bëquebi:

—Lo quë nabëquëa'a, zni guëa'nin.

²³ Despuësë lë'ë ra suldadë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, iurní bëtëá rall shabë më nu gudi'dzë rall lari ni. Gulú rallin tapë ldë, tubi ldégahin parë cadë tubi suldadë. Iurní guna'zi rall lari capë. Nahin tubi lari mantë, lari intërë de tubsë hili.

²⁴ Ra suldadë guni'i rall lu sa' rall:

—Adë chu guëché'zëdi'in; más mejurë guëdchíta'a guë'ë dado tē parë nia'a chu gunë gan lari rë'.

Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Gudi'dzë rall shaba, perë stubi ldëhin gudchitë rall guë'ë dado".

²⁵ Zndë bënë'në ra suldadë rumanë.

Guëa' cruz shtë Jesús quëbezë shni'a më nu quëbezë béldi' lë María naná tse'lë Cleofas. Nu quëbezë María Magdalena guëa' cruz.

26 Iurë Jesús guná më lu shni'a më, zugá'ai' cula'ni poshtë namás rac shtu'u më, repi më lu shni'a më:

—Nanë, lë'ë shínil ni'i. Gápi' lë'ël.

27 Nu guni'i më lu poshtë ni:

—Lë'ë shní'al ni'i.

Dizdë iurní lë'ë poshtë ni bé'ni' recibir lë'ë María lidchi poshtë.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

28 Despuësë de ndë'ë, cumë Jesús rac bë'a më de quë grëtë' guc cumplir nu parë gac cumplir la'ni Sagradas Escrituras, guni'i më:

—Rbidcha.

29 Nga'li zuga'a tubi mbluri gadzé vini hi'. Iurní guna'zi ra suldadë tubi spongë; bëga'dzë rallin con vini nu bëzu'bë rall spongë ni guëc tubi hiaguë shtë hisopo. Iurní bédchi'guë rallin rua' Jesús.

30 Jesús gudchi më guëc spongë ni, Bii' më vini; iurní guni'i më:

—Grëtë' guc cumplir.

Iurní bërë'ngu më nu bé'ni' intriegu espíritu shtëhi' lu Dios.

Tubi suldadë bëquë'ë lansë cula'ni Jesús

31 Stubi dzë antsë gac laní, dzë narzi'i ldu'u mënë, ra mënë israelitë adë nédi'i rall guëa'në ra cuerpë lu cruz parë dzë narzi'i ldu'u mënë, pues dzë ni na dzë descansë nu nalé laní ru'bë na. Nu na dzë delicadë. Por ni guna'bë rall lu Pilato parë quitsu suldadë guëa' ra naqué lu cruz parë gati rall nu tsabsú cuerpë shtë rall lu cruz.

32 Iurní ra suldadë bédchini rall guëa' cruz. Guditsu rall guëa' primërë naquënú më lu cruz. Nu guditsu rall guëa' stubi naqué stubi cu'.

33 Perë guabi'guë rall lu Jesús; guná rall hia guti më. Por ni adë gudítsudi'i rall guëa' më.

34 Perë tubi suldadë bëquë'ëll lansë cula'ni më. Iurní bëru'u rënë con nisë.

35 El quë naruadi'dzë ndë'ë gunall nu rní'ill verdá nu rac bé'all de quë verdá ruadi'dzell të parë lë'ë të tsaldí ldu'u të zndë'ë

36 purquë zndë'ë guzac parë gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Adë gudítsudi'i rall ni tubi ba'cu shtëni'".

37 Nu stubi partë shtë Escrituras rni'i: "Guëbi'a rall lu el quë nabëquë'ë rall lansë".

Jesús bëga'chi

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Despuësë de gualú grëtë' ndë'ë, José më guë'dchi Arimatea, guagná'bëll permisi lu Pilato parë guá'all cuerpë shtë Jesús të tsacá'chill lë'ë më. José guc tubi shmënë më perë aunquë nilë naga'chi purquë rdzëbëi' lu ra contrari shtë Jesús. Pilato bédë'ë permisi; iurní bia'a José cuerpë shtë më.

39 Nu zac Nicodemo, el quë naguagná lë'ë më gue'lë, bédchininú Nicodemo con nanutsë mirra nu áloes cumë cincuenta kilo nuá'all.

40 Zni lë'ë José con Nicodemo bia'a rall cuerpë shtë Jesús. Bëtu'bi rall lë'ë më tubi ldë lari naquichi con mizme naguctsa'u nisë nashi nanutsë según custumbrë shtë ra më israelitë napë quë guëga'chi tubi tégulë.

41 Lugar ni catë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, nga'li naqué tubi lahuertë. Mizme la'ni lahuertë ni naqué tubi ba'a catë ni tubi la'di chu bëgá'chidi'i.

42 Nga'li bëca'chi rai' cuerpë shtë Jesús purquë lë'ë ba'a ni naqué guëlladchi, nu dzë descansë hia bëga'a.

20

Guashtë më ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

1 Primërë dzë shtë lmalë María Magdalena gua rua' ba'a. Tumpranë nianá rru'u nacahi gunáhi' hiadë nídi'i guë'ë nada'u rua' ba'a.

2 Iurní guagllu'në María catë zúga'a Simón Pedro con lë'ë poshtë namás rac shtu'u Jesús. Guni'i María:

—Bia'a mënë shcuerpë Dadë Jesús catë bëgá'chi'; adë chu guënëdi'i catë guaca'chi ra mënë shcuérpi'.

3 Iurní Pedro con stubi poshtë bëru'u rai'. Gua rai' rua' ba'a.

⁴ Guërupë rai' ziaġllu'në rai' juntë perë lë'ë stubi poshtë gudchibëlú lu Pedro; bédchini' guëlútë' lë'i' rua' ba'a.

⁵ Iurní bēá'chi' nu gunáhi' lu lari liensë nanaga'a nga'li perë adë guatédi'i'.

⁶ Despuēsë Simón Pedro bédchini' tēchi poshtë ni. Iurní Pedro guatēhi' la'ni ba'a, nu zac lē'i' gunáhi' lu lari liensë; za'quë za'quë nē'achi dchi'bin shlugarin.

⁷ Nu guná Pedro lari naquichi nabēlli'i guēc Jesús; adë dchi'bin juntë sino tubi ladë nē'achi dchi'bin.

⁸ Iurní poshtë nabédchini' primērë, guatēhi' nu gunáhi'. Gualdí ldu'i' guashtë Jesús ladi ra tēgulë.

⁹ Perë todavía adë guasédi'i' rai' Sagradas Escrituras de quë Jesús napë quë gac resucitári' ladi ra tēgulë.

¹⁰ Iurní ra poshtë bēabrí rai' lidchi rai'.

*Jesús bēlua'alú lu María Magdalena
(Mr. 16.9-11)*

¹¹ María Magdalena bēá'ni' tēchi fuērë rua' ba'a. Rú'ni' cula'ni ba'a. Mientras quēhú'ni', iurní bēá'chi' parë guēnáhi' la'ni ba'a.

¹² Gunáhi' chupë ianglë zuga'a; nacu rai' lari naquichi. Zúbëga'a ra ianglë ni; tubi zúbëga'a nezë guēc catë bēga'chi Jesús. Stubi zúbëga'a nezë guēa' catë bēga'chi mē.

¹³ Lë'ë ra ianglë guni'i' rai' lu María:

—Nanë, ¿pēzielú rú'nēl?

Lē'i' bēquebi:

—Purquë bia'a ra mēnë lë'ë Dadë Jesús, perë adë chu guēnē'edi'i' rsunë ca nezë guaca'chi ra mēnë lē'i'.

¹⁴ Niá'asë gualú guni'i' María zni, bédchigréhi' lúhi' nezë tēchi'; gunáhi' lu Jesús. Lë'ë mē zuga'a mē nga'li perë adë rdé'edi'i' María cuendë de quë lë'ë Jesús ni.

¹⁵ Iurní Jesús guna'bē dí'dzi' lu María:

—Nanë, ¿pēzielú rú'nēl? ¿Chull rguílil?

María rúni' llgabë de quë aquë narapë lahuertë ni quēgni'i'. Iurní répi' lu mēnë ni:

—Si talë lē'el biá'al cuerpë shtë Jesús, guni'i' lua ca nezë guacá'chil lē'i' tē parë tsaglía shcuérpi'.

¹⁶ Jesús repi:

—María.

Lë'ë María bédchigréhi' nu guni'i' con dizé hebreo:

—Raboni. (Di'dzë ni runë cuntienë, Mēsë.)

¹⁷ Jesús repi:

—Adë cuézēdi'il na purquë la'di tsépidia'a catë quëbezë Shtada, perë tsagní'il lu ra los de más bēcha de quë lë'ë na tsepia catë quërelde Shtada nu Shtádëga'a tē también. Tsepia catë quërelde Díos shtëna nu Díos shtënë tē.

¹⁸ Iurní lë'ë María Magdalena guagué'ni' visi lu ra shini gusë'dë mē de quë lē'i' gunáhi' lu Dadë Jesús nu lë'ë mē guni'i' grë ra cusë rē'.

Jesús bēlua'alú lu ra shini gusë'dë mē

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Mizmë dzë ni na primērë dzë shtë llmalë; hia riu' guelë; ra poshtë rdéa' rai' nga'li. Nē'au rua' hui'u dchidchi'chi purquë rdzëbë rai' contrari shtë Jesús. Iurní Jesús bēlua'alú lu rai' la'ni hui'u. Guzú mē guéláu catë rēta' rai' nu guni'i' mē:

—Gulë cuedchí ldu'u tē.

²⁰ Despuēsë de gualú guni'i' mē, iurní bēlua'a mē guia'a mē con cula'ni mē catë gua clavë nu lansë. Iurní bēquitë ldu'u rai'; guná rai' lu Jesús.

²¹ Lueguë Jesús repi lu rai' stubi:

—Gulë cuedchí ldu'u tē. Cumë ziquë Dadë bēshé'ldi' na, zni guēshe'lda lë'ë tē. Guēni'i' tē lu ra mēnë shti'dza.

²² Iurní bēca'a mbë mē nu repi mē:

—Gulë bē'në recibir Espíritu Santo.

²³ Napë tē derechë; guēni'i' tē chu bē'në mē perdunë, nu chu bē'nēdi'i' mē perdunë.

Adë gualdídi'i' ldu'u Tomás shti'dzë ra poshtë

²⁴ Tomás, tubi de lë'ë ra poshtë narni'i' ra mēnë Cuachi, adë nídi'i' nga'li iurë lë'ë Jesús bēlua'alú lu ra poshtë.

²⁵ Los de más ra poshtë guni'i' rai' lu Tomás:

—Guná na'a lu Dadë Jesús.

Perë Tomás repi:

—Si talë adë guénadia'a catë gua lansë cula'ni mē nu guēgutëa shcuēna lugar shtë clavë nu cutëa guiahia culá'ni', hashtë iurní tsaldí ldua'a guashtë mē ladi ra tēgulë.

²⁶ Bëdza'guë llmalë despuësë gudëdë ni, ra poshtë rëta' rai' stubi nacubi hiu'u ni. Dzë ni zuga'a Tomás con lë'ë rai'. Iurní aunque nilë në'au rua' hiu'u dchidchi'chi, Jesús bëlua'alú lu rai' nu guzú më guëläu catë rëta' rai'. Guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u të.

²⁷ Nu guni'i më lu Tomás:

—Bëtia'a shcuénë lu guahia nu gude'enú guiá'al; bëtia'a guiá'al culania. Adë rní'idi'il la'ni ldú'ul de quë adë guashtëdia'a ladi ra tēgulë sino tsaldí ldú'ul nabania.

²⁸ Bëquebi Tomás iurní:

—Lë'ël nal Dadë shtëna. Lë'ël nal Dios shtëna.

²⁹ Jesús repi:

—Tomás, iurne' sí, rialdí ldú'ul purquë gunal lua perë más dichusë el quë na-gunádi'i lua perë rialdí ldu'u rall na.

Pëzielú guctsa'u librë rë'

³⁰ Jesús bë'në másru'u cantidá ra cusë ru'bë nu milagrë lu ra shini gusë'dë më, cusë ni adë bëquë'dia'a la'ni librë rë'.

³¹ Perë ndë'ë bëquë'a të parë tsaldí ldu'u të Jesús de quë na më Cristo, shini Dios. Si talë tsaldí ldu'u të shti'dzë Jesu-cristo, guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë të.

21

Jesús bëlua'alú lu gadchi ra poshtë

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús bëlua'alú lu ra shini gusë'dë më stubi vultë. Zuga'a më rua' nisë nalë Tiberias. Zni guc iurë bëlua'alú më lu rai'.

² Bëdëá ra poshtë, Simón Pedro con Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi. Zuga'a Natanael naná më Caná shtë Galilea nu zuga'a ra shini Zebedeo nu chupë de los de más shini gusë'dë më.

³ Iurní Simón Pedro guni'i lu rai':

—Tsagna'zia mbeldë.

Lë'ë rai' guni'i rai':

—Nu zac lë'ë na'a guézë na'a.

Iurní be'pi rai' la'ni barcu, perë gue'lë ni adë chu mbeldë guná'zidi'i rai'.

⁴ Hia iurë ze'dë grëgue'lë, Jesús bëlua'alú lu rai' rua' nisë perë ra shini gusë'dë më adë bédë'edi'i rai' cuendë de quë lë'ë më ni.

⁵ Iurní repi më:

—Lë'ë të narac shtua'a, ¿Pë adë chu mbeldë guna'zi të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Ni túbidi'i.

⁶ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Gulë bëtia'a guë'shu shtënë të ladë ldi cula'ni barcu; iurní guëna'zi të mbeldë.

Zni bë'në rai'. Despuësë adë bë'nëdi'i rai' gan niagú rai' guë'shu mbeldë la'ni nisë tantë zihani mbeldë nanú la'ni.

⁷ Iurní lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús más, guni'i lu Pedro:

—Lë'ë Dadë Jesús ndë.

Niá'asë gualú bini Pedro de quë lë'ë Dadë Jesús ni, iurní gúti' shabë purquë bëru'u lari iurë guagná'zi' mbeldë. Iurní beldá'ai' lë'i' la'ni nisë parë guëdchíni' guëlü lë'i' catë zuga'a më.

⁸ Los de más poshtë bédchini rai' rua' nisë con barcu. Nu quëshaguiú rai' guë'shu shtë mbeldë. Pues zuga'a ra poshtë ziquë tubi gahiu'a metro hashtë ca lu zu më.

⁹ Iurë lë'ë rai' bédchini rai' lu guiu'u, bëru'u rai' la'ni barcu nu guná rai' tubi guërdë dchi'bë tubi mbeldë lu gui'i. Guná rai' du'pë guetështildi.

¹⁰ Jesús guni'i:

—Gulë te'enú beldá mbeldë naguër gualú bëga'a.

¹¹ Simón Pedro güe'pi la'ni barcu; iurní bëshaguiúhi' guë'shu hashtë rua' nisë catë na guiu'u. Gadzëtë'in mbeldë, purë ma ru'bë, ciento cincuenta y tres; perë aunque nilë zihani ma, adë gurié'zidi'i guë'shu.

¹² Iurní guni'i më lu rai':

—Gulë te'e të gau të.

Ni tubi rai' adë cuédi'i valurë niana'bë di'dzë chu na më purquë rac bë'a rai' lë'ë Dadë Jesús ni.

¹³ Iurní lë'ë Jesús guabi'guë më lu rai'. Guna'zi më guetështildi nu belë shtë mbeldë; bédë'ë mëhin cua'a ra poshtë gau rai'.

¹⁴ Zndë guc natsunë vësë de quë lë'ë Jesús bëlua'alú më lu ra poshtë despuësë guashtë më ladi ra tēgulë.

Jesús guni'i lu Pedro: "Gupë shmëna"

¹⁵ Despuësë gualú gudáu ra poshtë, Jesús guni'i lu Simón Pedro:

—Simón, shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá más quë los de más sa'l rac shtu'u rai' na?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, lé'ël nanël de quë rac shtua'a lé'ël.

Jesús repi:

—Pues iurne', gupë ra mënë narialdí ldu'i na, ra naná ziquë lli'li mitu'në.

¹⁶ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë më nachupë:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, nanël de quë rac shtua'a lé'ël.

Iurní repi më:

—Ne' gupë ra mënë narialdí ldu'i na. Na rall ziquë lli'li narqui'ni vëquërë.

¹⁷ Hia natsunë vësë guna'bë di'dzë më lu Pedro:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na?

Iurní tristë bëa'në ldu'u Pedro purquë hia bëhunë guna'bë di'dzë më lúhi', si rac shtu'u Pedro lë'ë më. Iurní guni'i Pedro:

—Lé'ël nanël grétë' cusë. Nanël de quë rac shtua'a lé'ël.

Iurní repi më:

—Iurne' gupë ra lli'li shtëna, ra mënë nare'dë naldë na.

¹⁸ Guldía rnia'a lul, iurë gúquël sultërë, rácul shábël lo quë narni'i ldú'ul nu rial catë rac shtú'ul perë iurë lé'ël gú'shël, stubi mënë guëna'zi guiá'al parë sël, nu stúbi' gunë compa'ni lé'ël parë gácul shábël, nu guá'ai' lé'ël catë adë nédí'il tsal.

¹⁹ Zni guni'i më parë guëdë'ë hia'a cuendë lla mudë gati Pedro purquë por galguti shtë Pedro, gúni' guëluá'ai' llëru'bë na pudërë shtë Dios. Despuësë repi më:

—Guagla'guë bëzu'bë diaguë enseñansë shtëna.

Lë'ë poshtë namás guc shtu'u Jesús

²⁰ Iurní guná Pedro nezë téchi'; ze'dë naldë lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús, mizme poshtë el quë nagudaunú më nu nazubë cula'ni më lu shtse shtë Pascu, mizme el quë naguni'i lu më: “Dadë, ¿chull gunë intriegu lé'ël?”

²¹ Iurë lë'ë Pedro guná lu poshtë ni, guna'bë di'dzë Pedro lu Jesús:

—Dadë, ¿pë gac poshtë rë'?

²² Jesús bëquebi:

—Si rac shtua'a guëbánil ndë'ë hashtë iurë guëabría stubi, adë rúnëdi'i tucarë gac bé'al. Lé'ël guagla'guë bëzu'bë diaguë enseñansë shtëna.

²³ Iurní bërë'tsë di'dzë rë' ladi los de más bëchi sa' ra poshtë de quë adë gátidi'i poshtë ni, perë adë guní'idi'i Jesús de quë adë gátidi'i poshtë ni, sino quë guni'i më: “Si talë na rac shtua'a de quë guëbáni' hashtë guëabría stubi, adë rúnëdi'i tucarë gac bé'al”.

²⁴ Ndë lo mizme poshtë naquëhunë testificar grë ra cusë rë', nu më el quë nabëquë'ë la'ni librë rë'. Rdë'ë hia'a cuendë de quë verdá ruadí'dzi'. Grë ra poshtë rdë'ë rai' cuendë de quë verdá na grë ra di'dzë rë'.

²⁵ Nanú másru'u lo quë nabë'në Jesús. Si talë niaquë'ë por tubin, llúa'ahia de quë ni parë guëdubi guë'dchiliu adë niáldëdi'i nabé librë lo quë naniactsa'u. Amén.

Ndë'e bëntsa'u ra poshtë

Jesús guni'i guëdchini Espíritu Santo

¹ La'ni primëre librë nabëquëa'a lul, Teófilo, bëquëa'a lo quë nabënë Jesús nu lo quë nabëlua'a më dizdë nabëdchini më guë'dchiliu hashtë iurë be'pi më gube'e.

² Antsë güe'pi më gube'e gulezë më poshtë shtë më. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'e Jesús parë guni'i më lu ra poshtë guadë dchi'ni nabëa'nënu rai'.

³ Tsana gudëdë guti Jesús, lo mizme lë'e më bëlua'alú më lu ra poshtë tal zíquësë nabani më. Nu durantë cuarenta dzë guagla'guë bëlua'alú më lu rai'. Zihani cusë bë'në më lu rai'. Biadi'dzënu më lë'e rai' lla mudë tsutë mënë nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios të gac salvar rall.

⁴ Iurë nianá zuga'anú Jesús lë'e ra poshtë, guni'i më lu rai' adë guëru'udi'i rai' ciudá Jerusalén. Repi më:

—Gulë cuezë ndë'e hashtë guëdchini Espíritu Santo ziquë guni'i Shtada lu të, purquë guni'i Shtada nu na gunia'a lu të, guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'e të.

⁵ Verdá Juan Bautista bëchu'bë nís'i ra mënë con nisë perë la'ni sëbëldá dzë lë'e më guëzunë më ldu'u të con pudërë shtë Espíritu Santo. Guëdchini më parë cuezënuhi' lë'e të.

Jesús be'pi parë gube'e

⁶ Iurë zunú Jesús ra poshtë, guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, çpë hia bëga'a iurë parë guëcubi naciuni Israel ziquë nahin antsë?

⁷ Perë Jesús repi lu rai':

—Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të gac gaquin. Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të pë dzë Shtada gunë ra cusë rë' purquë niétiquë lë'e më napë më cuendë pë tiempë guëcubin.

⁸ Perë iurë guëdchini Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'e të, lë'i' guënë'e'i' pudërë parë gac të firmë; tsagni'inú të ra mënë grë ra cusë naguná të bëna. Guëni'i të lu ra më Jerusalén nu guzia'a të regiuni shtë Judea

nu regiuni shtë Samaria hashtë lúltimë guë'dchi catë rialú guë'dchiliu.

⁹ Iurë gualú biadi'dzënu Jesús ra poshtë, mientras rbi'a rai' lu më, be'pi më gube'e. Gunitilú më la'ni shcahi. Dizdë iurní adë gunádi'i rai' lu Jesús.

¹⁰ Nianá rbi'a ra poshtë nezë lu gube'e, be'pi Jesús. De repëntë guná rai' chupë ianglë zuga'a cula'ni rai'; nacu ianglë lari naquichi.

¹¹ Repi ianglë lu rai':

—Lë'e të më Galilea, çpëzielú rbi'a të lu gube'e? purquë Jesús naguná të be'pi lu gube'e, lo mizme lë'e më guëabré stubi vueltë tal zíquësë guná të be'pi më. Zni guëabré më stubi.

Matías bëu' lugar shtë Judas

¹² Iurní bietë rai' lu dani nalë Olivos. Bëabré rai' parë Jerusalén. Rëa'në Jerusalén guëlla' parë dani Olivos tubi distanci de tubi kilómetro.

¹³ Iurë bëdchini rai' Jerusalén, bëa rai' hiu'u catë quëreldë rai'. Be'pi rai' hashtë guia'a segundë pisë catë na tubi cuartë ru'bë. Grë ra nabëagré lë rai': Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo llga'në Alfeo. Nu zuga'a Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy shtë Moisés. Tambiën zuga'a Judas shini Jacobo.

¹⁴ Grë ra më rë' bëdëa rai' tubsë parë ruadi'dzënu rai' Dios. Nu ra bëchi Jesús nu María, shni'a më, bëdëa rai' con sëbëldá ra na'a; bëdëa rai' nga'li.

¹⁵ Dzë ni Pedro guasuldí guëlaú ladi grë nazubëga'a ndë. Na rall ziquë tubi gahiu'a galdë mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Guni'i Pedro lu rai':

¹⁶ —Rnia'a lu të iurne' cumë ziquë bëcha, napë quë gac cumplir nabëquë'e David. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'e David tsana bëquë'ëi' la'ni Sagradas Escrituras ra cusë nabënë Judas purquë Judas guanull ra mënë parë guna'zi rall Jesús.

¹⁷ Guc Judas tubi sa' na'a iurë guzënu na'a lë'e Jesús. Jesús gudili lë'ëll nu gúquëll tubi shini gusë'dë më parë bë'nëll dchi'ni con lë'e na'a,

¹⁸ perë bë'nëll duldë. Con dumí nabëtuu' Judas lë'e Jesús, guasi'i ra mënë tubi ldë

guiu'u lachi. Lo mizme lugar ni gulaguë Judas rguëc Judas. Nu gutsë lá'nill; bëru'u grë llëguëz'í'all.

¹⁹ Ra më Jerusalén bini rall pë guc con Judas nu gululé rall lachi ni Acéldama según dizé shtënë rall. Rni'i rall, Lachi Catë Bëllë'ë Rënë.

²⁰ Guni'i zac Pedro:

—Guc cumplir narni'i la'ni librë Salmos. Rni'i librë ni zndë'ë: Guëa'nëgá lídchill, nu adë guëdzélëdi'i chu guëquëreldë lídchill. Guëdzëlë stubi naguëu' shlugarëll, tubi nangunë dichi'ni.

²¹ 'Ze'dë naldë ra nguii naquëhunë compañi lë'ë na'a lu guëdubi tiempë naguzënu na'a Dadë Jesús.

²² Ze'dë naldë rall dizdë nabëchu'bë nisë Juan lë'ë Jesús nu hashtë tsana lë'ë më be'pi gube'e. Rqui'ni guëdili hia'a stubi nguii; guëu' nguii ni shlugar Judas. Rqui'ni tubi naná testigu de quë guashtë Jesús ladi ra tëgulë.

²³ Iurní gudili rai' chupë nguii naze'dë naldë lë'ë rai' dizdë naguzënu rai' Jesús. Túbill lë José nu lëll Barsabás. Nu napë stubi lëll Justo; tsunë lëll. Stúbill lë Matías.

²⁴ Iurní grë rai' biadi'dzënu rai' Dios:

—Dadë, lé'ël nanëll lla na la'ni ldu'u grë nguii; por voluntá shtënëll bëlua'a guadë de chupë nguii rë' gáquëll poshtë; gúnëll shchí'nil con lë'ë na'a

²⁵ purquë Judas bëniti. Bësëa'nëgall shchí'nil. Por duldë nabë'nëll, zëagzëll lugar shtënë cashtigu. Gabildi bë'në tucarëll.

²⁶ Iurní gudchitë rai' guë'ë dado nia'a chu guëru'unú poshtë. Bë'në tucarë Matías. Iurní lueguë bëu'll ladi ra poshtë parë bëzá rai' chibë chupë.

2

Tsana bédchini Espíritu Santo

¹ Tsana bédchini laní Pentecostés, grë ra poshtë nu ra narialdí ldu'i diza'quë, bédëa rall tubsë lugar.

² De repëntë bini rai' tubi ruidë nabëru'u nezë lu gube'e ziquë ridë tubi mbë dushë. Gubë guëdubi la'ni hiu'u catë zubë rai'.

³ Iurní bédchini llni guëc rai'. Cadë túbi' rlua'ain ziquë tubi be'lë cadë lë'ë ra nazubë la'ni hiu'u.

⁴ Grë rai' bë'në recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rai' parë cuezënu më lë'ë rai'. Espíritu Santo bëzunë ldu'u rai' nu bédë'ëi' pudërë të guadi'dzë rai' stubi dizé nadë ráquëdi'i rai'.

⁵ Dzë ni guquëreldë zihani israelitë ciudá Jerusalén. Bédchini rall de grë naciuni shtë guë'dchiliu. Rialdí ldu'u rall shti'dzë Dios nu runë rall cumplir creenci shtë mënë israelitë.

⁶ Iurë bini rall ruidë nagu' nga'li, bédëa rall nu adë bédzélëdi'i rall pë nihunë rall purquë cadë lë'ë rall bini rall dizé shtënë rall.

⁷ Nalë bédzëguëë' ldu'u rall. Guasë ldu'u rall; guni'i lu sa' rall:

—¿Pë lé'ëdi'i më Galilea grë ra ndë'ë naquëadi'dzë?

⁸ ¿Lallë bë'në rall rac rall ruadi'dzë rall dizé shtë hia'a?

⁹ purquë ndë'ë zë'pa'a zihani guë'dchi nu naciuni. Ndë'ë ze'dë mënë shtënë Partia. Ze'dë mënë shtënë Media. Ze'dë mënë shtënë Elam. Ze'dë mënë shtënë Mesopotamia. Ze'dë mënë shtënë Judea. Ze'dë mënë shtënë Capadocia. Ze'dë mënë shtënë Ponto. Ze'dë mënë shtënë Asia.

¹⁰ Nu ze'dë mënë shtënë Frigia. Ze'dë ra mënë shtënë Panfilia nu Egipto. Ze'dë ra mënë lugar shtënë Africa narëa'në más zitu quë Cirene. Nu entrë lë'ë hia'a nanú ra israelitë nanapë derechë ziquë mënë rumanë; quëreldë rall ndë'ë. Stubi shcua'a mënë gualdí ldu'u rall creenci shtënë ra israelitë.

¹¹ Tambiën nanú ra mënë naze'dë tubi dani nalë Creta nazubë la'ni nisëdu'u. Nu ze'dë ra mënë Arabia, perë grë hia'a rini hia'a quëadi'dzë ra mënë Galilea con dizé shtëna'a. Quëadi'dzë rall milagrë nu cusë za'quë nabë'në Dios parë ra mënë.

¹² Grëtë' mënë Jerusalén rdzëguëë' ldu'u rall; adë bédzélëdi'i rall pë gunë rall. Rni'i lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra cusë rë'?

¹³ Perë stubi tantë rall bë'në rall burnë; guni'i rall:

—Rzuu'dchi ra tuntë rë'.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra mënë

¹⁴ Iurní guasuldí Pedro con guëzá chi'bë tubi poshtë. Guni'i Pedro lu mënë; fuertë guní'i:

—Lë'ë të më Judea nu grë ra mënë naquëreldë Jerusalén, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu të iurne' parë gac bë'a të.

¹⁵ Ni tubi na'a adë rzuu'dchidi'i na'a cumë ziquë runë të shgabë të. Nanë të ni tubi chu rzuu'dchidi'i rquë guë'ë rsili.

¹⁶ Más ndë'ë ra cusë naguná të iurne', bëquë'ë Joel tiempë guahietë; bëquë'ëi shcuendë lo quë naguër gac. Joel guni'i shti'dzë Dios zdë'ë:

¹⁷ Lúltimë dzë guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënúhi' grë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

Llga'në ra mënë nu shtsa'pë rall guadi'dzë rall shti'dza.

Lë'ë rall guëná rall cusë naguër gac nu nagudëdë gac.

Nu mëgulë guëná rall cusë naguëni'i shca'ldë rall.

¹⁸ Dzë ni guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënúhi' nguii nu ra na'a narzu'bë diaguë shti'dza.

Guadi'dzë rall zihani cusë cumë ziquë guni'i ra shmuza guahietë.

¹⁹ Guia'a lu gube'e guëluá'ahia cusë natsasé ldu'u mënë, nu guetë lu guë'dchiliu guëshe'lda ra sëni nadzë'bë cumë ziquë rënë, be'lë nu tsasë ra shcahi cumë ziquë gushë.

²⁰ Guë'au lu ngubidzë guëcahi.

Nu mbehu guëac ziquë na rënë, antsë guëdchini më.

Dzë ni guëdchini më con llëru'bë pudërë nu llni shtënë më.

²¹ Nu grë ra mënë narna'bë lu më, gac salvar rall.

²² Lë'ë të më israelitë, gulë bëquë diaguë iurne' lo quë narnia'a lu të. Dios bë'në zihani milagrë lu guë'dchiliu. Bë'në më cusë ru'bë por Jesús, më Nazaret, parë guëná të nu parë guëdë'ë të cuendë de quë Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios. Hia lë'ë të nanë të ndë'ë.

²³ Perë gulë guná, tsana gac intriegu Jesús guia'a të, bia'a të lë'ë më prësi. Bë'në të intriegu lë'ë më lu ra nguii mal parë gudini rall lë'ë më. Bëquë'ë rall lë'ë më lu

cruz perë dizdë antsë, ni na voluntá shtë Dios purquë hia zni ze'dë më gati më lu guë'dchiliu.

²⁴ Perë tsana guti Jesús, bëldishtë Dios lë'ë më ladi ra tëgulë. Adë bë'në galguti gan nasëa'në lë'ë më purquë napë më pudërë parë guashtë më ladi ra tëgulë.

²⁵ Guahietë bëquë'ë rëy David shcuendë Jesús zdë'ë:

Siempre rnahia lu Dadë. Cabezënuhia lë'ë më, nu lë'ë më cabezë ladë ldi shtëna.

Con lë'ë më adë chu guësëni'bidí'i na.

²⁶ Por ni nanú nilli ldua'a nu biadi'dza ra diza'quë nabësëquitë ldu'u ra mënë.

Rialdí ldua'a si talë gatia, guëzi'i ldua'a.

Adë bë gáquëdi'i shcuërpa,

²⁷ purquë lë'ël adë guësëa'nëdi'il shcuërpa ladi ra tëgulë.

Nu adë guësá'nëdi'il gau guiu'u shcuërpa purquë nahia shínil narac shtú'ul.

²⁸ Bëlua'a na nezë za'quë catë nezë napa vidë sin fin.

Nalé rquitë ldua'a iurë guëquëreldënúa lë'ël.

²⁹ Rnia'a lu të Dadë, cusë clarë nahin. Shtadë guëlu hia'a David, gúti' nu bëgá'chi'. Pues catë naga'a ba'a shtëhi' grë hia'a nanë hia'a catë naga'a ba'a.

³⁰ Perë gac David muzë shtë Dios nu biadí'dzi' shti'dzë më. Bëquë'ë David lo quë naguc con Jesús. Dios guni'i lu David; bë'në më prometer nu bë'në më jurar de quë tubi shini David gac Rëy. Guërlé shini David, Cristo nu guënibé'ai' cumë ziquë gunibë'a David.

³¹ David cumë ziquë gunáhi' lo quë nagac cumplir dizdë antsë, biadí'dzi' shcuendë lla tsashtë Jesús ladi ra tëgulë. Nu guni'i David adë guësëa'nëgá Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgulë, nilë shcuërpë më adë guëá'nëdi'i la'ni ba'a parë adë gáudi'i guiu'u lë'ë më.

³² Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tëgulë, el mizmé Jesús nagudini të. Na na'a testigu de quë guti Jesús nu nabani më iurne'.

³³ Por voluntá shtë Dios guzubë më ladë ldi shtë më, nu bédë'ë Dios Espíritu Santo parë Jesús ziquë bë'në më prometer antsë. Bédë'ë Dios pudërë lë'ë Jesús parë

guëshe'ldë më Espíritu Santo guédchiliu parë cuezénúhi' grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtënë Jesús. Nu grë ra cusë rë' narini të nu narná të, ze'din de lë'ë Jesús.

³⁴ Zni nahin purquë lédëdi'i David be'pi gube'e sino mizmë David guni'i zdë'ë:

Lë'ë Dadë guni'i lu Shlama:

"Guzubë ndë'ë ladë ldi shtëna

³⁵ hashtë iurë guna gan lu grë enemigu shtënë' nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzël".

³⁶ 'Guëdubi naciuni Israel napë quë gac bë'a rall nahin verdá. Jesús nabë'në të crucificar, na më Cristo el quë nabëshe'ldë Dios parë guëribé'ai' lë'ë hia'a.

³⁷ Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i Pedro, nalé bédzëbë rall nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu lu ra poshtë nacabezë nga'li. Guni'i rall:

—Gulë guni'i Dadë, ¿pë guëdë'në na'a?

³⁸ Iurní Pedro repi lu rall:

—Gulë bësa'në duldë shtënë të. Gulë bëabrí ldu'u të con Dios nu gulë guni'i con guëdubinú ldu'u të Jesús na Cristo. Gulë tsa të, chubë nisë të. Iurní gunë më perdunë duldë shtë të nu guëne'e më Espíritu Santo të cuezénúhi' lë'ë të.

³⁹ Quëhunë Dios prometer grë cusë rë' parë lë'ë të nu parë ra shini të nu parë ra naquërdë zitu stubi naciuni. Dios guëshe'ldë Espíritu Santo parë grë mënë nacagna'bë më. Na më Dios narnibë'a lë'ë hia'a.

⁴⁰ Con ra di'dzë rë' nu zihani más, Pedro guagla'guë biadi'dzë'núhi' mënë. Guní'i:

—Lueguë lueguë gulë gunë salvar lë'ë të ladi mënë mal naná guëdchi ldu'i.

⁴¹ Grë ra nagueasé shti'dzë Pedro, bëriubë nisë rall. Ra nagualdí ldu'u diza'quë, na rai' ziquë tsunë mili mënë. Bëdëá rall con ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁴² Grë ra nagueanaldë ra tëchi ra poshtë, guc rall firmë. Bëzu'bë diaguë rall grë ra cusë nabëlua'a ra poshtë. Nu gubani rall cumë ziquë tubi famili. Guç ldu'u sa' rall. Rna'bë rall lu Dios. Bëdëá rall parë bëllullë guetështildi ziquë bëlua'a Jesús lë'ë rall antsë. Dzë ni bëagná ldu'u rall la Santa Cena naguc tsana guzé nabani Jesús lu guédchiliu.

Manërë nagubani ra shmënë Jesús

⁴³ Grë mënë nalé bédzëguë' ldu'u rall por tantë milagrë nu cusë ru'bë nabë'në ra poshtë.

⁴⁴ Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë tubsë llgabë nua'a rall. Gudi'dzë rall nanapë rall.

⁴⁵ Bëtuu' rall nanapë rall ziquë shguiu'u rall. Iurní gudi'dzë rall centavë cua'a sa' rall nabënapëdi'i.

⁴⁶ Dzë con dzë ria rall iádu'u ru'bë nu ria rai' lidchi mënë. Ria rai' parë rëagná ldu'u rai' la Santa Cena. Grë rai' tubsë rau rai'. Rquitë ldu'u rai' nu guc ldu'u sa' rai'.

⁴⁷ Rna'bë rai' lu Dios nu ru'ldë rua' rai'. Guni'i rai':

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios.

Los de más mënë guédchi bë'në rall rëspëti shmënë Jesús. Dzë con dzë guna'bë Dios mënë parë gac salvar mënë të guëdëá rall con shmënë më.

3

Bëac tubi cujë

¹ Tubi dzë Pedro nu Juan zia'a rai' iádu'u ru'bë rquë tsunë guadze'. Iurní na iurë rna'bë mënë lu Dios.

² Ndë zubë tubi nguiu rua' iádu'u; nall cujë dizdë nagúlëll. Ráquëdi'i rzëll; por ni glli glli rianú ra mënë cujë rua' iádu'u. Rzu'bë rall cujë ni rua' puertë nalë Hermosa parë rná'bëll gu'në lu ra mënë nazia'a iádu'u.

³ Iurë guná cujë lu Pedro nu Juan, zia'a rai' parë tsuté rai' la'ni iádu'u; guna'bë guni'i cujë lu rai' parë guëdë'ë rai' tubi gu'në.

⁴ Iurní Pedro nu Juan gubi'a rai' lu cujë; repi Pedro lu cujë:

—Guná lu na'a.

⁵ Lë'ë cujë gubi'a lu rai'. Llua'a cujë pë nadë'ë rai' niaca'a cujë.

⁶ Perë Pedro guchi lull:

—Adë napa dumí nu adë napa orë parë guënehia cá'al, perë lo quë nanapa guna con lë'ël. Ziquë muzë nanahia shtënë Jesucristo më Nazaret, rnia'a lul iurne'. Por lë shtë më guasuldí nga'li nu guzé.

⁷ Pedro guna'zi guia'a cujë ladë ldi parë guasuldí cujë. Lueguë lueguë guasuldill. Bëac guëa'll.

⁸ Iurní lë'ë cujë bëchësëll; guzublú rzëll. Guatënú cujë Pedro nu Juan la'ni iádu'u. Rzëll nu rchësëll. Guní'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios.

⁹ Grë ra mënë nazuga'a la'ni iádu'u, guná rall lë'ë cujë rzë nu bini rall nacagni'i cujë lu Dios.

¹⁰ Nalé bëdzëguëë' ldu'u rall nu rdzëbë rall iurë guná rall lu cujë. Hia nané rall nguiu ni na lo mizmë nguiu narzubë rua' iádu'u nalé Hermosa. Glli gllítë' guná'bëll gu'në.

Libanë shtë Pedro lugar catë lë Portali shtë Salomón

¹¹ Cujë nabëac hiadë bësá'nëdi'ill Pedro nu Juan. Zuga'a raí' rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón. Nalé guabi'guë guëllu'në mënë zihani lu Pedro nu Juan. Bëdzëguëë' ldu'u rall. Guná rall lë'ë cujë zuldí.

¹² Iurë guná Pedro ra mënë zihani, guní'i' lu rall:

—Lë'ë të më israelitë, adë rdzëguëë'di'i ldu'u të. ¿Pëzielú rbi'a të lu na'a zní'i? purquë lëdë lë'ëdi'i na'a bëdëneac na'a nguiu rë' parë rzëll. Adë gúquëdi'in con pudërë shtë na'a; adë gúquëdi'in por devociuni nanapë na'a con Dios sino quë bënëac Jesús nguiu rë'.

¹³ El mizmë Dios shtëne ra shtadë guëlu hia'a Abraham, Isaac, nu Jacob, nalé bënë më honrar shini më Jesús. Perë lë'ë të grë të bënë të intriegu Jesús lu ra gobiernë parë gati më. Nu iurë Pilato guc ldú'ull ni-adé'ëll libertá lë'ë Jesús, lë'ë të adë gunédi'i të.

¹⁴ Mejurë guna'bë të libertá shtë tubi nguiu nagudini mënë. Adë gunédi'i të niadë'ë Pilato libertá lë'ë Jesús, el quë naná limpi lu Dios, el quë naná justë delantë lu më. Santo náhi'.

¹⁵ Zni gudini të Jesús el quë narne'e vidë parë lë'ë mieti. Perë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë. Na na'a testigu purquë bëabré guná na'a lu më stubi vueltë.

¹⁶ Jesús bënëac lë'ë cujë rë' purquë gualdí ldu'u na'a shti'dzë më. Ziquë muzë nanahia shtë Jesús, gunia'a lu cujë: "Gua-suldí nu guzé". Bëaquëll lueguë ziquë rna të lull iurne', nu nané të lë'ëll bëaquëll.

¹⁷ 'Lë'ë të Dadë, nanëa tsana gunibë'a jëfë shtë të quini të Jesús, gudini të lë'ë më, perë adë guc bë'adi'i të chu gudini të. Nilë ra jëfë shtë të guc bë'adi'i rall chu na më.

¹⁸ Zni guc cumplir voluntá shtë Dios purquë bëquë'ë ra profetë shti'dzë më antsë quë Cristo gati më lu cruz.

¹⁹ Por ni iurne' gulë gunë nadzë'ë mudë nanabani të. Gulë bédchigré ldu'u të con Dios parë gunë më perdunë duldë shtëne të. Si talë gunë të zní, Dios guëzunë më la'ni ldu'u të nu gunë ldai' më guëdubi vidë shtë të.

²⁰ Nu guëshe'ldë më Jesucristo stubi vueltë guë'dchiliu. Ni na guni'i Dios antsë.

²¹ Perë iurne' Jesucristo cabezë gube'e hashtë iurë lë'ë Dios guëzú shnezë grëtë' ra cusë nabëquë'ë ra profetë santu, ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë.

²² Zni guni'i Moisés lu ra shtadë guëlu hia'a: "Dios Padre guëshé'ldi' tubi naguëni'i shti'dzë më, tubi nagalë ladi bëchi të ziquë bëshe'ldë më na. Gulë bëquë diaguë grë lo quë naguëni'i më lu të

²³ purquë grë ra nadë guëzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më, guëdchisú më derechë nanapë rall ziquë mënë israelitë nu gac condenar rall."

²⁴ 'Zni guni'i ra profetë dizdë Samuel hashtë ra profetë nabitë despuësë. Grë raí' guni'i raí' naquëac iurne'.

²⁵ Lë'ë të bëa'nënú të ra di'dzë naguni'i Dios lu ra profetë. Na ni parë lë'ë të nu parë bien shtëne të. Dios guni'i lu Abraham; bënë më prometer ra cusë naquëac cumplir iurne'. Guní'i më lu Abraham: "Por ra shíní gunë ldahia grë ra mënë nanaré lu guë'dchiliu".

²⁶ 'Iurë bëldishtë Dios lë'ë shini më Jesús ladi ra tégulë, bidë më primërë lu të. Bédchini më lu të parë gunë ldai' më lë'ë të. Gunë më compa'ni lë'ë të parë guës'a'në të duldë shtë të, të gac salvar të.

4

Zu Pedro nu Juan lu gobiernë

¹ Nianá cagni'i Pedro nu Juan lu ra mënë, bédchini ra bëshuzi. Bédchini tubi

jëfë narapë iádu'u ru'bë. Nu ra saduceos bédchini.

² Nalé nalaadchi rall purquë Pedro nu Juan caglua'a rai' ra mënë nu guni'i rai' guashtë Jesús ladi ra tégulë. Guni'i rai' por pudërë shtë Jesús, tsashtë grë tégulë catë bëga'chi rai'.

³ Guna'zi gobiernë lë'ë Pedro nu Juan nu bëtia'a rall lë'ë rai' lachigui'bë purquë hia guadze' parë gac rëglë shcuendë rai'.

⁴ Perë mënë zihani nabini diza'quë shtë Jesús, gualdí ldu'u rall shti'dzë më, na'a la nguiu. Nu ra nagualdí ldu'i shti'dzë më, guc rall ga'i mili, niétiquë nguiu bëgabë.

⁵ Iurë brëgue'lë stubi dzë, bédëa ra gobiernë nu ra mëgulë nu ra mësë narlua'a lëy. Grë rall bédëa rall Jerusalén.

⁶ Zuga'a Anás naná jëfë shtë ra bëshuzi. Zuga'a Caifás. Zuga'a Juan, shmënë bëshuzi. Zuga'a Alejandro nu grë shfamili shtë bëshuzi narnibë'a los de más bëshuzi. Zuga'a rall lugar ni.

⁷ Iurní gulú rall Pedro nu Juan lachigui'bë parë bëzú rall lë'ë Pedro nu Juan delantë lu ra mënë. Guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu Juan:

—¿Chu rnibë'a lë'ë të? ¿Chu bënë punërë lë'ë të; bënëac të kujë rë?

⁸ Iurní con pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo la'ni ldu'u Pedro, guni'i' di'dzë rë:

—Lë'ë të jëfë shtë guë'dchi rë' nu mëgulë shtë naciuni Israel,

⁹ hia quë lë'ë të rna'bë di'dzë të lu na'a lla bédë'në na'a parë bëac kujë rë;

¹⁰ rquebi na'a lu të parë gac bë'a grë ra mënë israelitë. Lë'ë kujë naguc llü'u zuga'a ndë'ë delantë lu grë të. Bëáquëll por pudërë shtë Jesucristo, më Nazaret, lo mizmë nagudini të. Bëquë'ë të lë'ë më lu cruz perë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë.

¹¹ Na Jesús ziquë tubi guë'ë principal shtë iádu'u. Guni'i' të adë guëllu'idi'in perë iurne' Jesús bëac më ziquë tubi guë'ë namás lasac. Lë'ë të adë guc shtú'udi'i të lë'ë më,

¹² perë ni tubi chu stubi gunë salvar lë'ë hia'a, niétiquë Jesús purquë tubsë nguiu bëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu nagunë per-dunë duldë shtë hia'a.

¹³ Ra gobiernë shtë ra israelitë guná rall adë bédzëbëdi'i Pedro nu Juan; cagni'i rai' lu ra mënë. Guc bë'a rall Pedro nu Juan adë na rai' më nabësë'dë nu adë nádi'i rai' më ru'bë. Guasë ldu'u rall. Guc bë'a rall Pedro nu Juan guzënú rai' Jesús más antsë.

¹⁴ Nu guná ra gobiernë lë'ë nguiu naguc kujë; lë'ëll zuga'anú Pedro nu Juan. Hiadë pë rní'idi'i rall cuntrë lë'ë rai'.

¹⁵ Iurní gunibë'a rall guëru'u Pedro nu Juan ladi rall parë gac guadi'dzë lul sa' rall lla mudë gunë rall.

¹⁶ Guni'i' lu sa' rall:

—¿Pë guëdë'na'a con ra nguiu rë? purquë grë ra naquërelde Jerusalén, nané rall milagrë ru'bë nabë'në Pedro nu Juan. Bënëac rall kujë. Nu lë'ë hia'a adë nu mudë guëcá hia'a.

¹⁷ Mejurë parë adë guërë'tsëdi'i di'dzë ladi ra mënë, guëtsëba'a lë'ë rall parë adë guadi'dzëdi'i rall lu ra mënë na rall shmënë Jesús.

¹⁸ Iurní guna'bë rall lë'ë Pedro nu Juan. Gunibë'a rall parë adë guadi'dzëdi'i rai', nilë guëluá'adi'i rai' diza'quë shtë Jesús, nu nilë adë guëní'idi'i rai' lë Jesús.

¹⁹ Iurní repi Pedro nu Juan lu ra gobiernë:

—Gulë bënë shgabë të chu shtënë di'dzë guëzu'bë diaguë na'a. ¿Pë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë të, u guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios?

²⁰ Lë'ë na'a adë nu mudë guëca'chi ldu'u na'a ra cusë naguná na'a nu ra cusë naná bini na'a. Napë quë guëdia'a di'dzë na'a lu ra mënë.

²¹ Iurní ra gobiernë bëtsëbë rall lë'ë Pedro nu Juan perë lo mizmë tiempë bëlda'a rall lë'ë rai' purquë adë bédzëldi'i rall lla mudë nihunë rall cashtigu lë'ë rai'. Bëlda'a rall lë'ë rai' purquë bédzëbë rall los de más mënë; grë mënë guni'i' bëac kujë con pudërë shtë Jesús. Llëru'bë na pudërë shtë më, guni'i' rall.

²² Kujë nabëac por pudërë shtë Jesús, nápëll más de cuarenta izë.

Ra shmënë Jesús guna'bë rall gunë Dios compa'ni lë'ë rall

²³ Iurní bëru'u Pedro nu Juan; bëagzë rai' catë rë los de más sa' rai'. Biadi'dzë rai' grë

lo quë naguni'i principal bëshuzi con ra më gushë lu rai'.

²⁴ Iurë gualú biadi'dzë rai' lla guc con lë'ë rai', grë ra narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, guna'bë rai' lu Dios. Juntë guni'i rai':

—Dios Padre, lë'ël nal Shtadë na'a. Lë'ël nápël llëru'bë pudërë. Bëntsá'ul gube'e; bëcueshtël guédchiliu. Bëcueshtël nisëdu'u nu grë ra cusë nananú lu guédchiliu.

²⁵ Lë'ël bëshé'ldël Espíritu Santo parë gulezënúhi' lë'ë David, muzë shtënél. Bëluá'al lë'ë David lla guëqué'ëi' ra di'dzë shtënél narni'i zdë'ë:

¿Pëzielú bëdzatsu ra mënë?

¿Pëzielú ra mënë shtë guédchiliu runë rall llgabë nanadë rllu'ídi'i?

²⁶ Ra rëy shtë guédchiliu nu ra gobiernë shtë ra guédchi, tubsë bëdzatsu rall cuntrë Dadë.

Bë'në rall cuntrë Cristo, el quë nagudíll parë guënbé'ai'.

²⁷ 'Verdá nahin Herodes nu Poncio Pilato bëdëa rall ndë'ë cuntrë Jesús, shíníl. Limpi náhi'; santu náhi'. Nu ra më rumanë con ra më israelitë, bë'në rall cuntrë shíníl nabëshé'ldël parë guënbé'ai' lë'ë na'a.

²⁸ Con ni guc cumplir ra cusë naguní'íl antsë. Bë'në rall ni purquë hia zni ze'dë gac.

²⁹ Dadë, iurne' guná pë runë rall cuntrë lë'ë na'a. Bë'në compa'ni lë'ë na'a parë adë guëdzëbëdi'i na'a. Guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtënél lu ra mënë.

³⁰ Bëlu'a'a pudërë shtënél. Bë'në compa'ni lë'ë na'a parë gunëac na'a narac ll'u'u. Guëdë'në na'a ra milagrë narac shtú'ul. Gac rahin por pudërë shtënél Jesús, shíníl, më naná limpi la'ni ldú'i'.

³¹ Iurë gualú biadi'dzënú rai' Dios, lugar catë rë rai' bëllú. Nacubi bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rai'. Nu adë bëdzëbëdi'i rai'; guni'i rai' diza'quë shtë Dios lu ra mënë.

Grë cusë na shtë rai'

³² Ra nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, guc rall zihani. Tubsë llgabë napë rall. Tubsë na ldu'u rall. Ni tubi adë chu rni'i: "Ndë'ë shtëna" purquë gudi'dzë rall grë

nanapë rall cua'a nadë pë nápëdi'i según nicidá shtënél cadë lë'ë rall.

³³ Ra poshtë guagla'guë guni'i rai' lu mënë con llëru'bë pudërë de quë Dadë Jesús gubani purquë bëldishtë Dios lë'i' ladi ra tëgulë. Nalë bë'në ldai' Dios guëc rai', nu ra mënë bë'në rëspëti lë'ë rai'.

³⁴ Ladi ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë, ni tubi rall adë pë bëquí'nidi'i purquë ra mënë nanapë ra guiu'u lachi nu ra nanapë lídchi', bëtuu' rai' guiu'u parë be'dë guënú rall dumí.

³⁵ Dumí ni bë'në rai' intriegu lu poshtë. Hia ra poshtë gudi'dzë rai' dumí parë narquí'ni según nicidá nanapë mënë.

³⁶ Tiempë ni gu' tubi nguiu lëll José. Gúlëll tubi dani nalë Chipre nazubë la'ni nisëdu'u. Nall levita. Ra poshtë gululë lë'ëll Bernabé narni'i, el quë narunë consolar.

³⁷ Bernabé bëtuu' tubi ldë guiu'u nanápëll. Dumí nabëtuu'll guiu'u guagsá'nëll lu ra poshtë.

5

Bishi nabë'në Ananías nu Safira

¹ Dzë ni gu' tubi nguiu lëll Ananías. Tsé'lëll lë Safira. Bëtuu' rall tubi ldë guiu'u.

² Nguiu ni bëa'nënú tubi partë dumí nabëtuu'll guiu'u. Stubi partë ni guagsá'nëll lu ra poshtë. Répill:

—Zeldë guënúa dumí nabëtúa shguiu'ua.

Perë tsé'lëll bien nanëll de quë bëa'nënú rall tubi partë dumí.

³ Iurní Pedro guchi lu Ananías:

—Ananías, ¿pëzielú bësá'nëll guaté mëdzabë la'ni ldú'ul parë bëntsá'ul bishi lu Espíritu Santo? Bëa'në guënu tubi partë dumí nagudilli mënë.

⁴ ¿Pëllë lëdë shtëdi'il guiu'u ni? Iurë bëtuu'l, shtënél grë dumí. ¿Pëzielú bé'nëll ni? purquë lu Dios bëntsá'ul bishi, lëdë niétiquëdi'i lu na'a.

⁵ Iurë Ananías bini ra di'dzë naguni'i Pedro, guláguëll nu gútill. Grë ra nabini naguc Ananías, nalë bëdzëbë rall.

⁶ Iurní bëdchini bëldá nguiu catë gulaguë Ananías. Bëtu'bi rall cuerpë tubi lari

naquichi. Lueguë bia'a rall tëgule parë guaca'chi rall tëgule.

⁷ Hia guc tsunë iurë guti Ananías; iurní bédchini tsé'lëll Safira perë gá'adi'i guc bé'all pë guc con Ananías.

⁸ Pedro guna'bë di'dzë lu Safira:

—Bëquebi lua. ¿Pë verdá nahin bëtuu' të guiu'u prëci shtë grë dumí nabe'dë guës'a'në Ananías lu na'a?

Safira guchi lu Pedro:

—Aha'. Dani bëtuu' na'a guiu'u.

⁹ Iurní Pedro guni'i lull:

—¿Pëzielú gu' të de acuerdë? Bëntsa'u të bishi parë bësiguë të Espíritu Santo nia'a guldí më runë më cashtigu. Perë fuërë ze'dë ra nguii nabia'a tsé'lëll parë guaca'chi rall tsé'lëll. Iurne' gua'a rall lë'ël parë tsaca'chi rall lë'ël.

¹⁰ Lueguë iurní gulaguë Safira lu Pedro. Gútil. Iurní guaté ra nguii catë zu Pedro; guná rall lu na'a; hia guti na'a. Gulú rall na'a la'ni hiu'u parë guaca'chi rall lë'ë na'a cu' tse'lë na'a.

¹¹ Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús nu grë ra nabini ra cusë rë' naguc con Ananías nu Safira, nalë bédzëbë rall.

Zihani milagrë bë'në ra poshtë

¹² Zihani milagrë nu cusë ru'bë bë'në ra poshtë lu ra mënë. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë, rdëá rall rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón.

¹³ Perë zihani mënë adë bédé'edi'i valurë të guëdëá rall ladi shmënë Jesús, perë adë pë rní'idi'i rall cuntrë ra mënë ni purquë casi grë mënë shtë ciudá Jerusalén, bë'në rall rëspëti shmënë Jesús.

¹⁴ Dzë con dzë más bëac zihani ra nguii nu zihani ra na'a nagualdí ldu'u shti'dzë më.

¹⁵ Iurní guzublú rall gulú rall narac llu'u nezë. Gudishi rall narac llu'u lu daa' u lu tubi pedasë lari na'ldë parë iurë tédë Pedro, guëqué shcaa'l shtë Pedro guëc ra narac llu'u.

¹⁶ Tambiën bédchini zihani mënë shtë guë'dchi guëlla' nu mënë shtë Jerusalén; bédchininú rall narac llu'u. Bédchininú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'i. Bëac grë rall.

Bëzac zi mënë Pedro nu Juan

¹⁷ Dzë ni jëfë shtë ra bëshuzi con shmënë ra partidë saduceo, gupë rall llëru'bë mbidi tantë zihani mënë zianaldë tëchi poshtë.

¹⁸ Guna'zi rall ra poshtë. Bëtia'a rall poshtë lachigui'bë

¹⁹ perë tubi ianglë shtë Dios la'ni gue'lë, guagshá'li' ra puertë shtë lachigui'bë parë bëru'u ra poshtë nu guchi ianglë lu ra'i:

²⁰ —Gulë bëagzé nu gulë biadi'dzë lu ra mënë la'ni iádu'u ru'bë, lla gunë rall parë gac salvar rall.

²¹ Iurë bini ra'i naguni'i ianglë, brëgue'lë tumpranë gua ra'i iádu'u ru'bë parë zia'gla'guë caglua'a ra'i mënë.

Iurní jëfë shtë ra bëshuzi nu ra nazuga'anú rall, bëtëá rall sa' rall miembrë shtë Junta Suprema. Ndë'ë na ra gobiernë narunë juzguë, quiere decir, grë ra më gushë shtë naciuni Israel. Iurní gunibë'a rall guëru'u ra poshtë lachigui'bë.

²² Perë iurë bédchini ra suldadë rua' lachigui'bë, adë chu nádi'i la'ni. Guanú rall rrunë lu ra gobiernë.

²³ Repi rall lu ra nazuga'a lu juntë:

—Biagná na'a rua' lachigui'bë. Niétiquë na; dchi'chi në'au rua' lachigui'bë. Guná na'a lu ra suldadë naquëhapë rua' lachigui'bë, perë iurë bësha'lë na'a lachigui'bë, ni tubi adë chu nádi'i la'ni.

²⁴ Jëfë narapë iádu'u con ra bëshuzi principal con lë'ë bëshuzi más më ru'bë, bini rall naguchi ra suldadë lu rall; bédzëguë' ldu'u rall. Guní'i lu sa' rall:

—¿Pë fin gapë ndë'ë iurne'?

²⁵ Lueguë iurní bédchini tubi nguii lu ra jëfë nu gúchill:

—Ra nguii nabëtia'a të lachigui'bë, lë'ë rall zuga'a la'ni iádu'u ru'bë. Caglua'a rall lë'ë ra mënë.

²⁶ Iurní lë'ë jëfë narapë iádu'u con sëbëldá suldadë, guaglli'i rall ra poshtë perë sin quë adë pë bë'nënú rall lë'ë ra'i purquë bédzëbë rall niagáu guë'ë ra mënë lë'ë rall.

²⁷ Iurë be'dë guënú rall ra poshtë, bëzú rall lë'ë ra'i lu Junta Suprema. Guní'i jëfë shtë ra bëshuzi:

²⁸ —Hia bédë'në na'a providë lë'ë të de quë adë guadí'dzëdi'i të lë Jesús parë

guëlua'a të ra mënë. Nu guná, ¿pë quëhunë të iurne'? Casi grë mënë Jerusalén hia bini rall nacaglua'a të. ¿Pë adë runë të shgabë të? Cagdchi'bë të guëc na'a por nguii naguti lu cruz.

²⁹ Iurní Pedro nu ra poshtë guni'i rai':

—Pimërë napë quë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios, lëdë guëlüdi'i shti'dzë ra nguii guëzu'bë diaguë na'a.

³⁰ Perë Dios shtë shtadë guëlü hia'a, bëldishtë më lëë Jesús ladi ra tēgulë, el mizmë Jesús nagudini të, el quë nabëquë'ë të lu cruz.

³¹ Dios bëldishtë lë'i' parë gube'e. Bëcuezë më lëë Jesús ladë ldi shtë më. Dios guni'i Jesucristo na el quë naguënbë'a lëë hia'a; náhi' el quë nagunë salvar lëë hia'a lu cashtigu shtënë më. Bënë Dios punërë nguii ni të parë gunë nadzë'ë të mudë nanabani të, nu parë gunë më perdunë lëë të.

³² De grë cusë rë' na na'a testigu con Espíritu Santo purquë cabezënuhi' lëë na'a. Verdá nahin guashtë Jesús ladi ra tēgulë, nu Dios bédë'ë Espíritu Santo parë grë ra nagualdí ldu'i shti'dzë më.

³³ Iurë bini ra nazuga'a lu juntë lo quë naguni'i ra poshtë, nalé bëldë rall nu guc ldu'u rall niaguini rall lëë ra poshtë.

³⁴ Perë ladi ra nazubë lu juntë, bëru'u tubi nguii lë Gamaliel. Nall mësë shtë lëy nabëquë'ë Moisés nu nall fariseo. Nalé runë ra mënë rëspëti lë'ëll. Guasuldill nu gunibë'all parë bëru'u ra poshtë stubi ladë.

³⁵ Lueguë guni'ill lu ra sa'll:

—Rnia'a lu të ziquë më ládza'a, gulë gapë cuidadë lo quë nagunënu të ra nguii rë'.

³⁶ Bësëagná ldu'u të hia zia'a tiempë ne'; dzë ni gu' tubi nguii nabëru'le Teudas. Guní'ill lu ra mënë lë'ëll nall tubi nguii ru'bë. Bësiquëll mënë. Ziquë tapë gahiu'a nguii guanaldë rall lëë Teudas, perë despuësë gudini ra mënë lë'ëll. Hia grë ra mënë nacanaldë lë'ëll, bëtë'tsë rall. Zni gualú partidë shtë Teudas.

³⁷ Despuësë de ra dzë ni, gu' stubi nguii. Bëru'ëll Judas. Nall më Galilea. Dzë ni guasë cënsë shtë ra mënë. Zihani mënë

guanaldë lëë Judas, perë gudini rall lë'ëll nu grë ra shmëne'ëll bësa'në sa' rall. Bëtë'tsë rall.

³⁸ Por ni rnia'a lu të, gulë bësa'në ra nguii rë'. Zuzia'a rall. Adë rzunáldëdi'i të lëë rall purquë si talë cusë rë' nahin cusë shtë nguii, zialuhin.

³⁹ Perë si talë ndë'ë nahin shchi'ni Dios nu rac shtu'u të guënitilú tēhin, ¿lla guëru'u të? Gulë gupë cuidadë, purquë si talë lëë rall quëhunë rall shchi'ni Dios nu lëë të rzu të lu rall, quëhunë të cuntrë Dios iurní.

⁴⁰ Iurë gualú biadi'dzë Gamaliel lu ra nazú lu juntë, bëa'në rall cunformë. Iurní guna'bë rall lëë poshtë. Gunibë'a rall guëdia'a rai' hiaguë, nu guni'i rall fuertë lu rai' de quë adë guadí'dzëdi'i rai' shti'dzë Jesús. Bédë'ë rall libertá lëë rai'.

⁴¹ Bëru'u ra poshtë lu juntë. Nalé bëquitë ldu'u rai' purquë ra nazubë lu juntë, guni'i guidzë rall lëë Pedro nu Juan purquë na rai' shmënë Jesús. Guc bë'a rai' grë lo quë naguc, bë'në më ordenar nu bëquitë ldu'u rai'.

⁴² Perë adë bësá'nëdi'i rai' guagla'guë biadi'dzë rai' lu ra mënë de quë Jesús na Cristo el quë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Glli gllitë' guazé guaglua'a rai' ra mënë la'ni iádu'u ru'bë nu lidchi ra mënë.

6

Gulë shmënë Jesús gadchi nguii parë gunë rall compa'ni ra poshtë

¹ Tiempë dzë ni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë. Cadë dzë gudi'dzë rall cumidë gau ra nanadë nápëdi'i, perë ra më israelitë naruadi'dzë dizé griego guzublú guni'i rall cuntrë ra më israelitë naruadi'dzë dizé hebreo. Guní'i rall lu ra poshtë, ra viudë naruadi'dzë griego adë cuá'adi'i rall igual ziquë cua'a ra viudë naruadi'dzë hebreo.

² Iurní guëzá chi'bë chupë poshtë bëtëa rai' grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Guchi rai' lu rall:

—Adë napë na'a tiempë parë qui'dzë na'a cumidë parë ra narqui'ni cumidë. Más nasac guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zni rac shtu'u më.

³ Por ni rní'a lu të, Dadë, gulë gudili gadchi nguii entrë lë'ë të. Gulë gudili ra nguii naná humildë, ra nanapë llgabë za'quë nu ra nguii nacabezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u rall; qui'dzë rall nagáu ra mënë.

⁴ Lë'ë na'a guëna'bë na'a lu Dios por lë'ë të nu tsagla'guë guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús.

⁵ Grë rall gurë rall de acuerdë. Iurní gudili rall gadchi nguii parë gunë rall dchi'ni. Primërë Esteban, nall tubi nguii con guëdubinú ldu'ull rialdí ldu'ull Dios. Cabezë Espíritu Santo la'ni ldu'ull. Guagla'guë lë rall: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas nu Nicolás. Nicolás na më guëdchi Antioquía. Adë nall më israelitë perë más antsë gualdí ldu'i creenci shtë ra më israelitë.

⁶ Lueguë be'dë guënú rall ra nguii rë' lu ra poshtë. Guna'bë rai' lu Dios por lë'ë rall nu bëdchi'bë ra poshtë guí'a' ai' guëc rall parë bënë rall recibir dchi'ni ni.

⁷ Guëdubi guëdchi shtë Jerusalén bërë'tsë diza'quë shtë Jesús. Nalë guadalë ra narialdí ldu'i diza'quë. Zihani ra bëshuzi israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

Guna'zi rall Esteban

⁸ Esteban nall tubi nguii nanapë pudërë nu favurë shtë Dios. Dios runë compa'ni lë'ëll parë rúnëll milagrë nu cusë ru'bë lu ra mënë.

⁹ Perë bëldá ra nguii gudildi di'dzë con Esteban. Ra nguii ni ze'dë rall de iádu'u shtë mënë nalë Esclavos Libertados. Ra nguii ni guc rall muzë naguzac zi, perë despuësë gupë rall libertá. Bëdchini sëbëldá nguii de los de másru'u lugar cumë ziquë Cirene, Alejandria, Cilicia nu regiuni shtë Asia. Grë ra nguii rë' gudildi di'dzë rall con Esteban,

¹⁰ perë adë bé'nëdi'i shti'dzë rall gan lu Esteban purquë Esteban ruadí'dzi' con llëru'bë pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo parë lë'i'.

¹¹ Iurë guná rall adë bé'nëdi'i rall gan parë niuadi'dzënú rall Esteban, gudilli rall bëldá nguii mal parë guëni'i rall bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall de quë bini rall

cagni'i Esteban ra di'dzë cuntrë lëy shtë Moisés nu cuntrë Dios.

¹² Mudë ni bëtsatsu rall ra mënë con ra më gushë nu mësë narlua'a lëy. Guna'zi rall Esteban nu bia'a rall lë'i' lu Junta Suprema.

¹³ Gudili rall stubi shcua'a nguii mal naguëni'i bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall: —Nguii rë' siembrë rní'ill cuntrë iádu'u santu shtëna'a nu cuntrë lëy nabëquë'ë Moisés.

¹⁴ Nu bini na'a rni'i nguii rë', quë Jesús më Nazaret, guëcuell iádu'u ru'bë; gúnëll cambi custumbrë nabësëa'në Moisés parë lë'ë hia'a.

¹⁵ Iurní ra gobiernë shtë Junta Suprema nu grë ra nazuga'a lu juntë, guná rall lu Esteban. Guë cambi lúhi'. Guná rall lúhi' cumë ziquë lu tubi ianglë.

7

Biadi'dzë Esteban lla na shcuëndi' lu Junta Suprema

¹ Iurë zuga'a Esteban lu Junta Suprema, jëfë shtë ra bëshuzi guna'bë di'dzë lu Esteban zdë'ë:

—¿Pë gualdí ra nguii narni'i cuntrë lë'ël?

² Con zihani histori biadi'dzë Esteban lu rall:

—Dadë bëchi, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu të. Llëru'bë na Dios shtëna'a. Bëlua'alú më lu shtadë guëlu hia'a Abraham tsana guquëréldi' regiuni Mesopotamia. Biadi'dzënú më Abraham antsë tsana guquëréldi' Harán.

³ Repi Dios lu Abraham: “Bës'a'në ládzel nu grë ra sa'l nu bëagzé zitu tubi lugar naguëluá'ahia lë'ël”.

⁴ Iurní bëru'u Abraham ládzi' nalë Caldea parë guëquëréldi' Harán. Despuësë guti shtadë Abraham, iurní Dios bëshe'ldë lë'ë Abraham lugar catë dzu hia'a iurne'.

⁵ Perë Dios adë bëdë'ëdi'i ni tubi partë shtë lugar rë' parë nianibë'a Abraham ni siquierë tubi ldë guiu'u mitu'në catë niazubë tubi hiu'u lídchi'. Perë Dios bë'në prometer lu Abraham guëdë'ë më lugar ni parë shíni' despuësë tsana gáti', perë dzë ni Abraham gá'adi'i nápi' shíni'.

⁶ Nu guni'i Dios lu Abraham ra shíni' natsadalë, guëquëreldë rall ziquë më zitu lugar catë adë na ladzë rall. Por tapë gahiu'a izë gac rall muzë nu guëzac zi rall lu dchi'ni.

⁷ Tambiën guni'i Dios lu Abraham: "Na guna cashtigu ra mënë naguëzac zi ra shíni' lu dchi'ni. Despuësë tsana guëru'u rall lugar ni, iurní gunë rall adorar na lugar rë'." Lugar ni dzu hia'a iurne'.

⁸ Dios bë'në prometer lu Abraham de quë grë ra shini' Abraham, na rall shmënë Dios. Ziquë tubi lëy parë lë'e rai', gunibë'a më gac circuncidar shini' Abraham, quiere decir, bëchuguë Abraham du'pë gui'di shtënë partë delicadë shtë llguë'në. Dzë Isaac napë tubi lmalë gúlëll, guc circuncidárëll. Isaac bë'në lo mizme tsana gúpëll shínill, Jacob. Nu zni bë'në Jacob con ra shíni'. Ra shini' Jacob bëac rall chi'bë chupë nanaguc chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel.

⁹ 'Ra shini' Jacob naguc ra shtadë guëlú hia'a, gupë rall mbidi José, bëchi rai'. Bëtuu' rai' lë'e José. Ra naguzi'i José bia'a lë'e José parë Egipto, perë Dios bë'në compañi lë'i';

¹⁰ adë bësá'nëdi'i më lë'i'. Nu bëtëdë më llëru'bë llgabë parë bëá'nëll bien lu rëy Faraón. Nu Faraón bë'në nombrar lë'e José ziquë gubernadurë shtë Egipto. José guná grë ra dchi'ni nagunë ra mënë lidchi Faraón.

¹¹ 'Gudëdë ra izë; bëdchini galzí guëc ra mënë shtë Egipto nu Canaán. Nalë bëldia'në rall lu gubini. Ra shfamili Jacob, ra shtadë guëlú hia'a, adë rdzélëdi'i rai' nagáu rai'.

¹² Perë bini Jacob de quë nanú dau Egipto, iurní bëshé'ldi' ra shíni' parë guaca'a rall nagáu rai'. Nu bëabrí rai' ladzë rai'. Ndë'e primërë viajë shtë rai'.

¹³ Dzë bërë dau shtë rai', gua rall Egipto stubi vueltë. José bëquebi lu ra bëchi' chu nall. Nu rëy shtë Egipto bínill ca nezë ze'dë José.

¹⁴ Iurní José bëshe'ldë ra bëchill parë guagli'i rall Jacob, shtadë rall con grë shfamili'. Famili rë' na rai' setenta y cinco mënë.

¹⁵ Zni guc con Jacob. Bëagzé rai' Egipto con grë shfamili'. Guquëreldë rai' ndë. Despuësë guti Jacob. Nu ndë guti ra shini' Jacob, ra shtadë guëlú hia'a.

¹⁶ Iurní bia'a rai' ba'cu shtë ra tégulë parë lugar nalë Siquem. Ndë bëga'chi ra ba'cu ni catë guzi'i Abraham tubi ldë guiu'u lachi más antsë lu shini' Hamor naquëreldë ra Siquem.

¹⁷ 'Dzë ni hia mërë gac cumplir lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, bë'në më jurar lu Abraham de quë guëdalë shíni'. Bëac rai' mënë zihani lugar Egipto.

¹⁸ Tiempë ni cagnibë'a tubi rëy naciuni Egipto perë adë bëagnádi'i ldú'ull pë bë'në José guahietë.

¹⁹ Mizme rëy ni bësiguëll shtadë guëlú hia'a. Gunibë'a rëy lu ra israelitë parë guëru'ldë rall shini' rall lu nisë parë gati ra me'dë.

²⁰ Dzë ni gulë Moisés. Guc me'dë chulë nu nacha'ngu me'dë delantë lu Dios. Bë'në shtadë me'dë gan; gupë rai' lë'e me'dë tsunë mbehu lídchi'.

²¹ Tsana guagsa'në rai' me'dë lu nisë parë nia'a pë niac me'dë, bëdchini shtsa'pë rëy shtë Egipto. Biá'all me'dë nu gunall me'dë cumë ziquë shínill.

²² Zdë'e mudë bësë'dë Moisés grëtë' studi narac bë'a ra më Egipto. Nu gúquëll tubi nguü de buen llgabë parë ruadí'dzëll nu grë ra cusë nalë ráquëll.

²³ 'Dzë ni napë Moisés cuarenta izë, guagnáhi' ra më ládzi', ra më israelitë naquëreldë tubi lugar shtë Egipto.

²⁴ Lugar ni gunáhi' lu mal tratë naquëhunë tubi më Egipto con tubi më israelitë. Moisés guagláhi' më ládzi'. Por mal nabë'nënú më Egipto, gudini Moisés më Egipto.

²⁵ Moisés bë'ni' llgabë ra më ládzi' nadë'e rall cuendë de quë Dios bëshe'ldë lë'i' parë guëdë'ëi' libertá lë'e rall, perë ra më israelitë adë guasédi'i rall.

²⁶ Stubi dzë Moisés bëdia'guëlú chupë më ládzi'; cadildi rall. Guaglá Moisés lë'e rall nu gúchi' lu ra nacadildi: "Lë'e tē bëchi sa' tē. ¿Pëzielú rdildi tē?"

²⁷ Iurní nacagdë'e galné sa'll, bësínill lë'e Moisés; répill: "¿Chull bëshe'ldë lë'el? ¿Pë

zé'dël ndë'ë ziquë narnibë'a parë ze'dë guë'nël juzguë lë'ë na'a?

²⁸ ¿Pëllë rac shtu'u quínil na ziquë gudíníl mē Egipto na'guë?”

²⁹ Iurë bini Moisés lo quë naguni'i nguui ni, bëllu'në Moisés. Bëagzëll parë regiuni nalë Madián. Ndë guquërdëll ziquë mē zitu. Bëtsé'all nu gúpëll chupë shínill.

³⁰ 'Hia guc cuarenta izë guquërdëll Madián. Dzë ni zull lachi guëlla' dani nalë Sinaí, bëlua'alú tubi ianglë lull. Bëru'ui' lu be'lë catë rëuldë tubi hiaguë.

³¹ Moisés bëdzëguëë' ldú'i'; bë'ni' llgabë, pëzielú rëuldë hiaguë rë'. Guabí'guëll parë gunall luhin. Bínill voz shtë Dios naguni'i:

³² “Nahia Dios shtë'në ra shtadë guëllul. Nahia Dios shtë Abraham. Nahia Dios shtë Isaac. Nahia Dios shtë Jacob.” Iurní lë'ë Moisés guzublú bëdzëbëll nu bëchí'chill. Hia adë gunëdi'ill niagbí'all lu hiaguë catë rru'u be'lë.

³³ Nu guchi Dios lull: “Gulú rachi guëa'l purquë lugar catë nanul na lugar santu purquë na zugá'ahia ndë'ë iurne'.

³⁴ Rnahia grë trabaju nardëdë ra shmëna naquërdë Egipto, nu rquë diaga iurë ru'në rall lua. Por ni iurne' guna librar lë'ë rall. Guëshe'lda lë'ël ziquë shmëna hashtë Egipto.”

³⁵ 'Antsë ra israelitë adë bë'nëdi'i rall cuendë lë'ë Moisés; repi rall: “¿Chu bëshe'ldë lë'ël ziquë jëfë parë ze'dë guë'nël juzguë lë'ë na'a?” Perë Dios bëshe'ldë lë'i' Egipto. Nu lë'ë ianglë naguni'i lull catë zubë hiaguë narëuldë, bë'ni' compa'ni lë'ë Moisés. Gúqui' jëfë parë gualdull mē israelitë lugar ni.

³⁶ Gua Moisés Egipto parë gualdúhi' ra shtadë guëllú hia'a. Por pudërë shtë Dios bë'ni' milagrë nu cusë ru'bë Egipto. Bë'ni' milagrë rua' Nisëdu'u Llni. Por cuarenta izë bë'ni' milagrë la'ni ra dani catë zia'a zu rai'.

³⁷ Lo mizmë Moisés rë' guni'i lu ra mē israelitë: “Dios guëshe'ldë tubi naguadi'dzë shti'dza delantë lu tē. Galë mē ladi bëchi sa' tē cumë ziquë bëshe'ldë mē na. Gulë tsaldí ldu'u tē grë lo quë naguëni'i mē lu tē.”

³⁸ Lë'ë Moisés ni guzënu lë'ë ra mënë la'ni ra dani Sinaí catë guni'i ianglë lúhi' antsë. Moisés guquërdënu ra shtadë guëllú hia'a. Bë'ni' recibir ra diza'quë shtë Dios tē guëne'e Moisés di'dzë ni parë lë'ë hia'a. Di'dzë ni napë pudërë parë siembrë; nunquë adë tsalúdi'in.

³⁹ 'Shtadë guëllú hia'a bëzu'bë diáguëdi'i rai' shti'dzë Moisés. Adë gunëdi'i rall nanibë'a Moisés lë'ë rall. Mejurë guc ldu'u rall nëabrí rall parë Egipto.

⁴⁰ Tubi dzë adë zuga'anú Moisés lë'ë rall, repi rall lu Aarón: “Adë guëne'e na'a rsunë pë cazac Moisés. Adë nídi'ill ndë'ë, nu gulull lë'ë hia'a Egipto; por ni rac shtu'u na'a iurne', guntsá'ul tubi dios naquiblú lu hia'a delantë.”

⁴¹ Lueguë bëntsa'u rall tubi ngunë mitu'në de orë. Gudini rall bëldá ma parë bédë'ë rall tubi ofrendë lu dzanë narunë rall adorar. Nalë bëquitë ldu'u rall por lo quë nabëntsa'u rall con guia'a rall.

⁴² Iurní Dios bë'në intriegu lë'ë rall parë quëhunë rall adorar ra cusë lu guë'dchiliu, ziquë ra mbelëgui'i nu ngubidzë. Zni naescritë la'ni librë nabëquë'ë ra profetë. Rni'i librë ni:

Lë'ë tē mē israelitë, guzé tē lu dani durantë cuarenta izë.

Gudini tē ra ma parë bë'në tē ofrecer lu dios shtë tē, perë ni tubi ma adë bë'në tē ofrecer lua con guëdubinú ldu'u tē.

⁴³ Be'rquë nua'a tē nichí shtë Moloc, dios shtë tē.

Nua'a tē tubi mbelëgui'i shtë dios Renfán. Ra ídolo rë' bëntsa'u tē parë runë tē adorar. Por ni guëgúa tē de ladzë tē parë guëshe'lda lë'ë tē más zitu stubi ladë Babilonia parë tsa tē cashtigu.

⁴⁴ 'Ra shtadë guëllú hia'a tsana guzé rall dani, nua'a rall tubi hiu'u lari nu tubi nichí catë nutsa'u ra lëy nabëquë'ë Moisés. Hiu'u lari guctsá'uhin ziquë guni'i Dios lu Moisés nu ziquë bëlua'a mē lúhi'.

⁴⁵ Ra shtadë guëllú hia'a gupë rall hiu'u lari ni por llëduni tiempë ziquë tubi cusë nabësëa'në Dios parë lë'ë rall. Nu ra mënë nabitë con Josué, nua'a rall hiu'u lari rë' tsana bédchisú rall ra guiu'u shtë'në stubi ra naciuni. Dios bë'në compa'ni lë'ë rall

parë guëru'u ra mënë lugar ni parë guëu' ra shtadë guëlú hia'a. Nga'li guquërdë rall hashtë tiempë nagunibë'a rëy David.

⁴⁶ Dios guc shtu'u lë'ë David. Guna'bë David lu Dios niuntsá'ui' tubi iádu'u catë niaquërdë Dios verdadërë, mizmë Dios nabë'në Jacob adorar.

⁴⁷ Perë David adë bënëdi'i' gan naza'a tubi iádu'u lidchi Dios, perë shínill Salomón, sí, bënëll gan; bész'ai' iádu'u lidchi Dios.

⁴⁸ Perë Dios nacabezë gube'e cumë llëru'bë na më, adë quërdëdi'i më la'ni iádu'u narza'a ra nguü. Ziquë guni'i profetë shti'dzë Dios narni'i:

⁴⁹ Gube'e cabeza, nu rnibë'ahia guëdubi guédchiliu.

Guédchiliu na ziquë tubi bangu catë rzu guëahia.

¿Pëllë clasë iádu'u guntsa'u të parë guëbeza la'ni?

Adë rquínidia'a lugar catë guëzi'i ldua'a.

⁵⁰ Na bëntsa'ua grë cusë rë' lu guédchiliu.

⁵¹ 'Lë'ë të de por si naguëdchi ldu'u të nu adë rínidi'i të shti'dzë Dios. Na të cumë ziquë ra mënë nadë guënëdi'i Dios. Siemprë quëhunë të cuntrë Espíritu Santo. Na të ziquë guc ra shtadë guëlú hia'a.

⁵² Ra shtadë guëlú hia'a, bënë'ë rall hiaguë grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Ni túbi' adë chu bídëdi'i sin quë adë niadë'ë hiaguë guëc rai'. Ra shtadë guëlú hia'a, gudini rall profetë nabiadi'dzë de quë guëdchini stubi nguü naná tubldí shcuëndi' lu Dios. Iurná bidë më perë lë'ë të bënë'ë të intriegu lë'ë më lu guia'a më rumanë nu gudini të lë'ë më.

⁵³ Lë'ë të bënë'ë të recibir lëy shtë Dios nabitënú ra ianglë, perë adë bëzu'bë diaguëdi'i të di'dzë ni.

Gudini rall Esteban

⁵⁴ Iurë gualú bini rall grë ra cusë naguni'i Esteban, nalé bëldë rall hashtë rchushí lai' rall; rna rall lu Esteban.

⁵⁵ Perë cabezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u Esteban. Bëldísi' lúhi' lu gube'e; gunáhi' lu gluri shtë Dios catë cabezë më. Nu gunáhi' lu Jesús nacabezë ladë ldi shtë Dios.

⁵⁶ Guni'i Esteban:

—Gulë guná, rnahia gube'e lla'lë. Rnahia lu Jesús, nguü nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Cabezë më ladë ldi shtë Dios.

⁵⁷ Perë grë rall bënë'au rall diaguë rall. Gurushtiá rall nu ze'dë guëllu'në rall parë quini rall Esteban.

⁵⁸ Gulú rall Esteban fuërë rua' guédchi. Ndë bënë'ë guë'ë rall Esteban parë gátí'. Ra nabini shti'dzë Esteban, gulú rall shabë rall nu guatishi rall shabë rall lu tubi nguü nalë Saulo.

⁵⁹ Iurë bënë'ë guë'ë rall Esteban, quëadi'dzënúhi' Jesús. Guná'bëi' lë'ë më; guní'i':

—Dadë Jesús, bënë'ë recibir espíritu shtëna.

⁶⁰ Despuësë iurní bëzullibi Esteban nu fuertë guní'i' lu Dios nacabezë gube'e:

—Adë rtiá'adi'il culpë duldë shtë rall.

Iurë gualú guni'i Esteban di'dzë ni, gúti'.

8

Rzunaldë Saulo ra shmënë Jesús

¹ Saulo gu' de acuerdë tsana gudini rall Esteban. Mizmë dzë ni guzublú guzunaldë mënë grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Grë ra shmënë Jesús bërë'tsë rall; gua naguna'zi nezë regiuni shtë Judea nu guna'zi rai' nezë Samaria, perë ra poshtë bëa'në rai' Jerusalén.

² Bëldá nguü za'quë bëca'chi rall lë'ë Esteban nu nalé bi'ni rall por lë'i.

³ Perë Saulo adë bégá'adi'i ldu'ull ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Riutëll hiu'u por hiu'u parë rgull ra mënë, na'a la nguü. Rshaguiull ra prubi parë riagsëa'nëll mënë lachigui'bë.

Caglua'a rai' diza'quë reguni Samaria

⁴ Ra nabëru'u Jerusalén cualquier nezë zia'a rall, rni'i rall diza'quë shtë Jesús lu ra mënë.

⁵ Felipe gua tubi guédchi shtë Samaria. Ndë guzublú guní'ill lu ra mënë chu na Jesucristo.

⁶ Bëdëa mënë zihani parë rquë diaguë rall bien grë ra di'dzë naguni'i Felipe. Nu rna rall lu milagrë nabë'në Felipe.

⁷ Zihani mënë narac llü'u, bëac rall. Gulú Felipe mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë

mëdzabë. Nalë gurushtiá ra mëdzabë iurë bëru'u rall. Zihani kujë nu mënë narac galguidzë llunguë, bëac rall.

⁸ Nalë bëquitë ldu'u ra mënë grë nabë'në Felipe ciudá ni.

⁹ Ndë guquërelde tubi nguii nalë Simón. Rac rquë'ë bëlliull. Zdë'ë mudë bësiguëll ra mënë shtë Samaria. Bëdzëguë' ldu'u rall iurë rna rall narunë Simón. Rní'll de quë lë'll nall tubi më nalasac.

¹⁰ Grë ra mënë dizdë ra më ru'bë hashtë más nabi'chi, bëquë diaguë rall pë rni'i Simón. Guni'i rall lë'll nall më ru'bë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

¹¹ Gualdí ldu'u rall lë'ë Simón por magi nabë'nëll. Llëduni tiempë bësiguëll ra mënë

¹² perë zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë naguni'i Felipe. Ruadi'dzë Felipe mudë tsuté mënë nezë lu gube'e parë tsa rall catë rnibë'a Dios. Por Jesús gac salvar mieti, guni'i Felipe nu bëchu'bë nís'i na'a la nguii, ra nagualdí ldu'i diza'quë.

¹³ Mizmë Simón bëriubë nísëll purquë gualdí ldú'ull diza'quë nu guanáldëll lë'ë Felipe. Nalë bëdzëguë' ldú'ull; gunall milagrë nu sëni ru'bë nabë'në Felipe.

¹⁴ Bini ra poshtë nabëa'në Jerusalén, ra mënë Samaria gualdí ldu'u rall diza'quë. Iurní bëshe'ldë rai' Pedro nu Juan parë zia'a rai' Samaria.

¹⁵ Bëdchini Pedro nu Juan guë'dchi ni; guna'bë rai' lu Dios parë guëdë'ë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' grë ra më Samaria nagualdí ldu'i diza'quë.

¹⁶ Ra nagualdí ldu'i diza'quë todavía adë bé'nëdi'i rall recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rall. Más antsë tsana bëriubë nisë rall, ra nabëchu'bë nisë lë'ë rall, guna'bë rall niétiquë lë shtë Dadë Jesús.

¹⁷ Iurní Pedro nu Juan bëdchi'bë guia'a rai' guëc ra mënë ni. Lueguë bëdchini Espíritu Santo parë gulezënúhi' lë'ë rall.

¹⁸ Iurë guná Simón bëdchi'bë poshtë guia'a rai' guëc ra mënë nu gunall bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall, Simón bé'nëll ofrecërë dumí.

¹⁹ Répill lu ra poshtë:

—Gulë bëtuu' du'pë pudërë nanapë të parë guna ziquë runë të, të iurë guëdchi'ba

guiahia guëc ra mënë, gunë rall recibir Espíritu Santo.

²⁰ Repi Pedro lull:

—Dios guënitilú lë'el con grë shtumil. ¿Pëllë llua'al sí'il con dumí lo quë narzëlaa'chi Dios ca'a mënë?

²¹ Adë nápël dereché con lë'ë na'a purquë bé'nëll duldë la'ni ldú'ul. Zuldídi'i shcuëndël delantë lu më.

²² Bësa'në llgabë mal shtë'nëll; bëagrí ldú'ul con Dios; guna'bë lu më të gunë më perdunë lë'el.

²³ Gadzë duldë la'ni ldú'ul; nal ziquë nanú bajo ordë shtë Satanás.

²⁴ Iurní guchi Simón lu poshtë:

—Gulë guna'bë lu Dios por na të parë adë guëzac zíd'i më na ziquë guni'i të.

²⁵ Ra poshtë guni'i rai' lu mënë Samaria ra cusë naguná rall nu biadi'dzë rai' diza'quë lu ra mënë. Iurní bëru'u rai' parë gua rai' los de más guë'dchi shtë Samaria. Guagni'i rai' diza'quë; despuësë bëagrí rai' parë Jerusalén.

Biadi'dzënú Felipe tubi më Etiopía

²⁶ Dzë ni repi tubi ianglë lu Felipe:

—Bë'në preparar të tsal tubi nezë narëa'në ladë sur; nezë nazia'a de Jerusalén parë guë'dchi nalë Gaza. Nezë rë' rdëdë catë nídi'i mënë.

²⁷ Lueguë bëru'u Felipe. Ziá'ai'; perë nezë naziá'ai', bëdia'guë'lúhi' tubi nguii më Etiopía. Nádi'll nguii completë nu nall tesorërë shtë Candace, tubi na'a narnibë'a naciuni Etiopía. Lë'ë tesorërë guall Jerusalén parë guaguë'nëll adorar Dios.

²⁸ Zëagzëll parë ládzëll. Zúbëll lu guërrëdë shtëll. Quëú'ldëll la'ni tubi librë nabëquë'ë Isaías.

²⁹ Iurní repi Espíritu Santo lu Felipe:

—Guabi'guë cula'ni guërrëdë shtë'në më Etiopía.

³⁰ Iurë guabi'guë Felipe cula'ni guërrëdë, bini' quëu'ldë nguii ni la'ni librë shtë Isaías. Felipe guna'bë di'dzë lull:

—¿Gu riasël lo quë nacagni'i la'ni librë?

³¹ Nguii ni repi lu Felipe:

—Adë riasédia'a purquë adë nápëdia'a chu guëni'i pë runë cuntienë ni.

Iurní répill lu Felipe të tsepi Felipe nu subë Felipe la'ni shguërrédëll.

³² La'ni librë catë quëu'ldë më Etiopía lë'ë partë ni cagni'i:

Bia'a rall nguiu parë gátì' ziquë lli'li, nu ziquë rëa'në lli'li ziquë gu'pë delantë lu ra narna'zi, zni bëa'në nguiu rë'.

Adë bëllá'lëdi'i rua'll parë niaru'u tubi di'dzë.

³³ Dzë ni guna'zi ra mënë lë'ëll, bë'në rall condenar lë'ë nguiu ni sin ni tubi causë.

Adë pë jushtisi bë'në rall. Nalé fier bë'në rall tratë nguiu ni.

Bëdchisú rall vidë shtënëll.

³⁴ Iurní më Etiopía guna'bë di'dzë lu Felipe:

—Bë'në favurë guni'i lua, ¿chu guzac zdë'ë? ¿Pë lu mizme lë'ëll rní'ill u nu chu stubi guzac zdë'ë?

³⁵ Iurní Felipe guzublú guni'i' pë runë cuntienë partë catë bi'ldi më Etiopía la'ni librë. Guni'i Felipe ra diza'quë shtë Jesús nu lla gac salvá'rëll.

³⁶ Iurë ziadëdë rall tubi lugar catë rë nisë, guna'bë di'dzë më Etiopía lu Felipe:

—Ndë'ë rë nisë. ¿Pë adë gac chubë nisa ndë'ë?

³⁷ Felipe repi lull:

—Si talë guëdubinú ldú'ul rialdí ldú'ul shti'dzë Jesús, zac chubë nísël ndë'ë.

Iurní repi nguiu ni:

—Rialdí ldua'a niétiquë Jesucristo na shini Dios.

³⁸ Gunibë'a nguiu parë guzudchí guërrëdë parë bietë rai'. Iurní guaté rai' la'ni nisë. Bëchu'bë nisë Felipe lë'ëll ndë.

³⁹ Iurë bëru'u rall rua' nisë, Espíritu Santo bia'a lë'ë Felipe. Lë'ë nguiu nillí gu' ldú'ull nu rquitë ldú'ull. Guaglá'guëll shnézëll.

⁴⁰ Bëdchini Felipe guë'dchi nalë Azoto, nu gudédëi' guë'dchi por guë'dchi. Cagluá'ai' mënë diza'quë hashtë bëdchíni' guë'dchi nalë Cesarea.

9

Bëac Saulo shmënë Jesús

(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Saulo guagla'guë bë'në nalaa'dchill; guc ldú'ull quínill ra mënë narialdí ldu'i

diza'quë. Por ni guagnall jëfë shtë ra bëshuzi

² parë gunë rall firmar tubi guichi parë zia'a Saulo. Guziá'all ra iádu'u shtë më israelitë guë'dchi Damasco. Ndë tsatíll ra na'a nu nguiu nacanaldë tēchi diza'quë shtë Jesús. Gue'dënull ra mënë ni; guëldáguëll lë'ë rai' lachigui'bë.

³ Guc iurë zia'a zull nezë, hia mërë guëdchínill guë'dchi Damasco, nasesë bëdchini tubi llni nezë lu gube'e. Gu'të llni lu nezë catë ziá'all.

⁴ Saulo gulaguë lu guiu'u; gunall lu llni nu bínill tubi bë naguni'i:

—Saulo, Saulo, ¿pëzielú rzunáldël na?

⁵ Iurní guna'bë di'dzë Saulo:

—¿Chu lë'ëll? Dadë, rní'ill lua zni'i.

Iurní bë guni'i:

—Nahia Jesús. Rzunáldël shmëna parë quínill. ¿Pë adë rac bé'al lo mizme na rzunáldël? Adë guëlluí'idi'i lo quë naquëhúnël. Quëhúnël ziquë runë ngunë narlda'a patadë lu garrudchi. Zni quëhúnël.

⁶ Iurní nalë bëdzëbë Saulo nu bëchí'chill. Répill:

—Dadë, ¿guadë narac shtú'ul guna?

Perë lë'ë bë guni'i:

—Guashtë nga'li nu gutë ladi guë'dchi. Ndë guëni'i mënë lul pë gúnël.

⁷ Ra nguiu nazënú lë'ë Saulo, bëa'në rall ziquë gu'pë tantë bëdzëbë rall purquë bini rall bë nacagni'i lu Saulo, perë ni tubi adë chu gunádi'i rall.

⁸ Iurní Saulo guashtë lu guiu'u, perë iurë bëshá'lëll slull, hiadë gúquëdi'i nianall. Bëá'nëll ciegu. Ra nguiu nazënúhi', guna'zi rall guiá'ai' parë guc bëdchíni' guë'dchi Damasco.

⁹ Ndë bëá'ni' tsunë dzë; adë gúquëdi'i nianáhi'. Adë gudáudi'i' nu adë pë bi'i'di'i'.

¹⁰ Guë'dchi Damasco quërelde tubi nguiu nalë Ananías. Rialdí ldú'ull shti'dzë Jesús. Bëlua'alú Jesús lull nu repi më lull:

—Ananías.

Bëquebi Ananías lueguë:

—Lë'ë na ndë'ë, Dadë.

¹¹ Jesús repi lull iurní:

—Guashtë nga'li nu gua lidchi Judas naquërelde nezë nalë Nezë Ldi. Guna'bë

di'dzë por tubi nguiu më Tarso. Lëll Saulo. Ndë quëadi'dzënull Dios.

¹² Lu Saulo bëlua'alú tubi nguiu lë Ananías. Nguiu ni lë'ël. Gunall guatël parë guëdchi'bë guiá'al guëquëll të parë guëac slull nu guëna Saulo stubi vultë ziquë nall antsë.

¹³ Iurní bini Ananías naguni'i Jesús, repi Ananías lu më:

—Perë Dadë, zihani mënë rni'i lua shcuendë nguiu rë'. Nablac fier quëhúnëll Jerusalén con ra mënë narialdí ldu'i shtí'dzël.

¹⁴ Iurne' zé'dëll ndë'e con guichi nabëdë'e ra jëfë shtë bëshuzi parë guá'all prësi grë ra mënë narunë adorar lë'ël.

¹⁵ Perë Jesús repi lu Ananías:

—Guasë purquë na gudilia nguiu rë' parë guëni'ill diza'quë delantë lu ra mënë shtë stubi naciuni nu lu ra rëy shtë rall. Nu tsagní'ill diza'quë shtëna lu ra më israelitë.

¹⁶ Na guëluá'ahia lë'ëll nu guënia'a lull grë cusë mal nagunënú mënë cuntrë lë'ëll purquë nall shmëna.

¹⁷ Iurní lë'e Ananías zia'a lidchi Judas catë quëreldë Saulo. Guatëll nu bëdchi'bë guiá'all guëc Saulo. Répill:

—Bëchi Saulo, lë'e Jesús naguni'i lul nezë nazé'dël, bëshe'ldë më na ndë'e parë gac guënal stubi vultë nu parë guëdchini Espíritu Santo të cuezënúhi' lë'ël.

¹⁸ Lueguë iurní bëlla'lë slu Saulo. Gunáhi' nu bini' gulaguë cumë ziquë tubi gui'lli la'ni slúhi'. Saulo guasuldí nu bëriubë nísí'.

¹⁹ Despuësë gudáuhi' nu bëu' fuersë shtëhi' stubi vultë. Bëá'ni' bëldá dzë Damasco con ra narialdí ldu'i diza'quë.

Guzublú Saulo guni'i diza'quë lu ra mënë Damasco

²⁰ Lueguë guzublú guni'i Saulo diza'quë shtë Jesús lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra israelitë. Guní'ill lu mënë, Jesús náhi' shini Dios nabitë lu guë'dchiliu.

²¹ Grë ra mënë nabëquë diaguë shti'dzë Saulo, bëdzëguëe' ldu'u rall nu guni'i lu sa' rall:

—Perë nguiu rë' na el quë naguzunaldë ra mënë Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë. Nu lo mizme lë'ëll zé'dëll ndë'e

parë guá'all prësi ra shmënë më parë tsagsá'nëll lë'e rall lu ra jëfë shtë bëshuzi.

²² Perë Saulo biadí'dzëll lu ra mënë con más llni; adë bëdzëbëdi'i. Guní'i' de quë Jesús na Cristo nabëshe'ldë Dios. Bë'në Dios compa'ni lë'e Saulo. Ra israelitë naquëreldë Damasco, bëa'në rall sin ni tubi di'dzë purquë adë bëdzëldëdi'i rall pë niani'i rall.

Bëru'u Saulo guia'a ra contrari shtëhi'

²³ Gudëdë zihani dzë; iurní ra më israelitë gurë rall de acuerdë parë quini rall lë'e Saulo.

²⁴ Lueguë bini Saulo pë llgabë quëhunë rall. Dzë la gue'lë rbezë rall Saulo rua' puertë salidë shtë ciudá parë quini rall Saulo.

²⁵ Ra shmënë Jesús bëtia'a rall Saulo la'ni tubi rëguelë parë iurë gu' gue'lë, bëldaguë rall Saulo stubi tëchi lu'. Lu' ni nahin ziquë tubi lu' bësu'u nasë'au alreduerë ciudá. Zni mudë gula'a Saulo lu galguti.

Bëabré Saulo Jerusalén

²⁶ Iurë bëdchini Saulo Jerusalén, guc ldú'i' niagdza'gui' ladi ra shmënë Jesús parë grë rall rdzëbë rall Saulo purquë gá'adi'i tsaldí ldu'u rall de quë Saulo hia bëabré ldú'ull, de quë bëáquëll shmënë Jesús.

²⁷ Perë Bernabé guagsëá'nëll Saulo lu ra poshtë. Biadí'dzëll lla guni'i Saulo lu ra mënë Damasco, de quë Saulo biadí'dzëll con guëdubinú ldú'ull ziquë tubi muzë shtë Jesús.

²⁸ Iurní Saulo bëá'ni' Jerusalén parë quëhúni' dchi'ni con ra poshtë. Guadi'dzënúhi' diza'quë hiu'u por hiu'u sin adë pë nádi'i.

²⁹ Con guëdubinú ldú'i' ruadí'dzi' ziquë muzë shtë Jesús. Biadí'dzënúhi' con ra më israelitë naruadí'dzë dizé griego. Perë ra mënë gudili rall mudë parë quini rall Saulo.

³⁰ Ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, guc bë'a rall de quë ra më israelitë zunaldë rall lë'e Saulo. Iurní bia'a rall lë'e Saulo parë guë'dchi Tarso.

³¹ Dzë ni grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, ra narëta' regiuni Judea nu Galilea nu Samaria, nalë rbedchí ldu'u

rall. Másru'u guc shtu'u rall lë'ë Jesús nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Nu Espíritu Santo bë'në compaňi lë'ë rall parë guaru'bë grupë shtë rall.

Bëac Eneas

³² Canzé Pedro; quëhúni' visitar grë ra naná shmënë Jesús. Gudëdë guagnáhi' ra narianaldë nezë santu shtë Jesús, ra naquërelde tubi guë'dchi nalë Lida.

³³ Ndë nanú tubi nguii nalë Eneas. Hia guc shunë izë ráquëll galguidzë llunguë. Nagá'all; adë ráquëdi'i rzëll.

³⁴ Pedro bëdchini lu Eneas nu guchi Pedro:

—Eneas, Jesucristo gunëac lë'ël. Guashtë nga'li nu bëldisë shtaa'l.

Lueguë lueguë guashtë Eneas.

³⁵ Grë ra naquërelde guë'dchi Lida nu grë ra naquërelde guë'dchi Sarón, guná rall lla bëac nguii ni. Lueguë bësa'në rall custumbrë guahietë shtë rall parë guanaldë rall nezë za'quë shtë Jesús.

Guashtë Dorcas ladi ra tëgulë

³⁶ Tiempë ni nanú tubi na'a guë'dchi shtë Jope. Rialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Lëll Tabita perë ra mënë naruadi'dzë dizë griego, rni'i rall lë na'a ni Dorcas. Dorcas bë'në bien nu bédë'ëll gu'në cua'a ra prubi. Bë'nëll zihani cusë za'quë.

³⁷ Bëdchini tubi dzë, guc llu'u Dorcas nu gútill. Custumbrë shtë ra mënë ni na rguibi rall cuerpë shtë ra tëgulë. Gudibi rall shcuerpë Dorcas nu bëcue'zë rall cuerpë guia'a la'ni hui'u guërupë pisë.

³⁸ Guë'dchi Jope rëa'në guëlla' guë'dchi shtë Lida catë nanú Pedro. Bini ra më Jope nanú Pedro guë'dchi Lida. Iurní bëshe'ldë rall chupë nguii parë guagni'i rall lu Pedro:

—Guërrë cha guiá hia'a guë'dchi Jope.

³⁹ Lueguë bëru'u Pedro con lë'ë ra nguii ni. Iurë bëdchini rall Jope, bia'a rall Pedro quartë catë naga'a tëgulë. Nalë ru'në ra viudë nabëdëa nga'li. Bëlua'a rall vestidë nu manguë nabëntsa'u Dorcas tsana gubáni'.

⁴⁰ Lueguë Pedro gunibë'a guëru'u grë ra mënë la'ni quartë. Iurní bëzullibi Pedro nu biadi'dzënúhi' Dios. Rbí'ai' lu naguti nu répi' lúhi':

—Tabita, guashtë nga'li.

Lueguë lë'ë tëgulë bëlla'lë slúhi'; gunáhi' lu Pedro. Guzubë ldi'.

⁴¹ Pedro guna'zi guiá'all parë guasuldill. Lueguë guna'bë Pedro ra viudë nu los de más narialdí ldu'i Jesús parë bë'ni' presentar lë'ë Dorcas nagubani.

⁴² Grë mënë shtë ciudá Jope bini rall milagrë nabë'në Pedro. Nalë zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

⁴³ Por zihani dzë bëa'në Pedro ciudá Jope lidchi tubi curtidor shtë gui'di ladi ngunë. Lëll Simón.

10

Biadi'dzënú Pedro Cornelio

¹ Gu' tubi nguii ciudá Cesarea; lëll Cornelio. Nall capitán narnibë'a tubi gahiu'a suldadë. Ra suldadë ni lë rall Italiano.

² Cornelio con grë shfamíll runë rall adorar Dios guëdubinú ldu'u rall. Adë nádi'i Cornelio më israelitë perë bédë'ëll zihani dumí. Bë'nëll ayudë ra më israelitë. Siemprë ruadi'dzënull Dios.

³ Tubi dzë quierë rquë tsunë guadze', bëlua'alú tubi ianglë lu Cornelio. Clarë gunall tubi ianglë shtë Dios naguaté catë zuga'a Cornelio. Repi ianglë lull:

—Cornelio.

⁴ Gubi'a Cornelio lu ianglë nu nalë bëdzëbëll. Guna'bë dí'dzëll lu ianglë:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Iurní repi ianglë lull:

—Dios bëqué diaguë ra di'dzë shtënëll iurë ruadi'dzënull më nu rëagná ldu'u më lë'ël purquë bë'nëll ayudë ra prubi.

⁵ Bëshe'ldë bëldá nguii guë'dchi Jope parë tsaglli'i rall Simón, nu lëll Pedro; chupë lëll.

⁶ Quërelde Pedro lidchi tubi curtidurë nalë zac Simón. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul pë gúnëll.

⁷ Iurë gubi' ianglë, guna'bë Cornelio chupë shmúzëll con tubi suldadë nanané Cornelio. Suldadë ni gualdí ldu'i shti'dzë Jesús. Guëzá rall na rall muzë shtë Cornelio.

⁸ Biadi'dzë Cornelio lu rall lla biadi'dzënull ianglë. Iurní bëshe'ldë Cornelio lë'ë rall parë ziaaglli'i rall Pedro.

⁹ Stubi dzë quierë guërludë dzë, ziagd-chini rall ciudá Johe. Lo mizme iurë Pedro be'pi guëc hiu'u të guadi'dzënúhi' Dios.

¹⁰ Nalé rldi'anë Pedro; rac shtú'ui' gáuhi'. Perë mientras quëhunë ra shfamili Pedro preparar cumidë, Pedro gunall bédchini tubi cusë shtë Dios lull.

¹¹ Guná Pedro bëlla'lë lu gube'e nu gunall lu ziquë tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din ca zu Pedro. Li'bi guëzá shquini.

¹² La'ni lari nanú grë clasë ra ma nanapë tapë guëáhi' nu ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u nu ra ma nariasë.

¹³ Iurní bini Pedro tubi bë naguni'i:

—Pedro, guasuldí nu gudini ma gaul.

¹⁴ Perë Pedro guchi:

—Dadë, nunquë adë ráudia'a ra ma naná providë según ra custumbrë shtë na'a.

¹⁵ Lë'ë bë guni'i lu Pedro stubi vultë:

—Lo quë nabëzunë Dios, limpi nahin; adë rní'idi'il nahin mal parë lë'ël.

¹⁶ Zni guc tsunë vësë; iurní be'pi lari lu gube'e.

¹⁷ Quëhunë Pedro llgabë pë runë cuntienë nagunall iurë lë'ë ra nguiu nabëshe'ldë Cornelio ze'dë guëna'bë di'dzë rall ca na lidchi curtidurë nalë Simón.

¹⁸ Bédchini rall rua' lidchi Simón; fuertë cana'bë rall:

—¿Gu quërelde tubi nguiu ndë'ë nalë Simón Pedro?

¹⁹ Pedro nianá zúbëll guia'a guëc hiu'u. Quëhúnëll llgabë nia'a pë runë cuntienë lo quë nabëshe'ldë Dios lull. Iurní repi Espíritu Santo lull:

—Pedro guná, tsunë nguiu cagna'bë rall lë'ël.

²⁰ Bietë; bë'në compa'ni lë'ë rall. Adë pë llgabë rúnëdi'il purquë na bëshe'lda lë'ë rall.

²¹ Iurë bietë Pedro, guagnall ra nguiu nabëshe'ldë Cornelio. Répill lu ra nguiu:

—Na lëa Pedro nacaguili të. ¿Pë rsunë nua'a të?

²² Repi rall lu Pedro:

—Zë'pë na'a purquë bëshe'ldë Cornelio lë'ë na'a parë sël con lë'ë na'a lidchill. Cornelio nall tubi nguiu honradë nu rialdí ldu'ull Dios. Nalé rac shtu'u më israelitë lë'ël. Tubi ianglë shtë Dios guni'i lu Cornelio parë bëshe'ldëll lë'ë na'a nu

guni'i ianglë lull lë'ël guëni'il lu Cornelio pë gúnëll.

²³ Iurní Pedro guni'i lu rall:

—Gulë tsuté ndë'ë; gulë bëa'në ne gue'lë.

Hia brëgue'lë bëru'unú Pedro lë'ë rall parë zia'a rall lidchi Cornelio. Nu guanaldë bëldá narialdí ldu'i diza'quë naquërelde guë'dchi Johe.

²⁴ Stubi dzë bédchini rall ciudá Cesarea. Ndë cabezë Cornelio lë'ë rall con grë shfamílll. Tambiën guna'bë Cornelio bëldá amigu shtëll.

²⁵ Iurë bédchini Pedro lidchi Cornelio, Cornelio bëru'u; bë'nëll saludar lë'ë Pedro nu bëzullíbill lu Pedro parë bë'nëll adorar Pedro.

²⁶ Perë Pedro guna'zi guia'a Cornelio; répi':

—Guzuldí purquë adë guzá'quëdi'i rzullíbil lua purquë nahia nguiu ziquë lë'ël.

²⁷ Mientras ziazú rall quëadi'dzë rall, guaté Pedro lidchi Cornelio. Guná Pedro zihani mënë rë.

²⁸ Guni'i Pedro lu ra mënë:

—Lë'ë të bien nanë të lla na creenci shtë ra më israelitë. Providë guëdza'guë ra më israelitë con mënë de stubi naci, uni. Adë nápëdi'i rall permissi parë tsuté rall lidchi mënë zitu, perë bëlua'a Dios na adë tsaglá'guëdia'a creenci ni. Grë ra nguiu nabëzunë Dios, limpi na rall. Adë naprovidë parë tsutéa lidchi rall. Bëlua'a Dios na de quë adë guëni'idia'a sulë mënë israelitë na rall allegadë lu Dios, de quë mënë zitu na rall condenadë.

²⁹ Por ni zíquësë guna'bë të na, lueguë zelda; adë bë'nëdia'a negar. Gulë guni'i lua nia'a pë rac shtu'u të.

³⁰ Iurní guzublú biadi'dzë Cornelio lu Pedro:

—Guc tapë dzë ne'; lo mizme iurë ziquë iurní, rquë tsunë guadze' quërelde; quëhuna ayunë nu quëhuna orar lu Dios. De repëntë gunahia tubi ianglë shtë Dios. Nalé rcabni'i lari naquichi.

³¹ Guni'i ianglë lëa: "Cornelio, Dios bëquë diaguë ra di'dzë shtënell iurë rná'bël lu më. Nu rëagná ldu'u më lë'ël purquë bédë'ël dumí cua'a ra prubi.

³² Bëshe'ldë bëldá shmënëi ciudá Jope parë tsaglli'i rall Simón Pedro. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul ra cusë nagúnëi." Zni guni'i ianglë lua.

³³ Por ni lueguë bëshe'lda ra shmëna; bidë guëlli'i rall lë'ëi. Iurne' dzu na'a grë na'a ndë'ë delantë lu Dios parë guëquë diaguë na'a grë lo quë naguni'i Dios lul parë guëni'il lu na'a.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra më lidchi Cornelio

³⁴ Guzublú guni'i Pedro lu grë mënë narë lidchi Cornelio. Guni'i Pedro:

—Iurne' gualú rac bé'ahia adë rúnëdi'i Dios menos ni tubi mënë lu guë'dchiliu

³⁵ sino quë rca'a më grë ra nanapë rëspëti nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

³⁶ Guni'i Dios más antsë lu grë na'a ziquë shini Jacob ra diza'quë shtë më. Bëshe'ldë më lë'ë Jesucristo parë bidë guëni'inúhi' lë'ë hia'a diza'quë shtë Dios parë cuedchí ldu'u hia'a. Jesucristo na rëy; napë më derechë parë rnibë'a më grë naciuni.

³⁷ Lë'ë të bien nanë të pë guc ladzë ra më israelitë. Primërë guzublú Juan Bautista, bëluá'ai' diza'quë lu ra mënë, iurní bëchu'bë nísi'. Despuësë guzublú Jesús shch'i'ni' nezë Galilea.

³⁸ Lë'ë të nanë të lla bédë'ë Dios pudërë parë Jesús më Nazaret. Bëshe'ldë Dios Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë më. Bënëac më grë ra nananú mëdzabë la'ni ldu'i. Bë'në më bien por pudërë shtë Dios cumë cabezënuhi' lë'ë Jesús.

³⁹ Lë'ë na'a na na'a testigu shtë grë ra cusë rë' nabë'në Jesús. Bë'në më milagrë nezë Judea nu ladi ciudá Jerusalén. Despuësë bëquë'ë ra mënë lë'ë Jesús lu cruz; guti më.

⁴⁰ Gudëdë tsunë dzë guti Jesús, iurní bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë. Nu Dios bëshe'ldë Jesús parë bëlua'alú më lu na'a stubi vuelte.

⁴¹ Adë bëlua'alú më lu grë ra mënë, niétiquë lu na'a bëlua'alú më. Dios gudili lë'ë na'a dizdë antsë parë na na'a testigu. Verdá nahin; guashtë më ladi ra tégulë. Despuësë lë'ë na'a gudaunú na'a lë'ë më; bëdi'nú na'a lë'ë më.

⁴² Nu bëshe'ldë më lë'ë na'a parë guiagni'i na'a diza'quë shtë më lu ra mënë. Iurne' cagni'i na'a verdá. Dios bédë'ë pudërë lë'ë Jesús ziquë tubi juësi parë gunë më juzguë grë ra mënë nanabani nu grë naguti.

⁴³ Tambiën ra profetë nagurë guahietë, cagni'i rai' shcuendë Jesús de quë grë ra natsaldí ldu'i lë'ë më, runë më perdunë duldë shtë rall. Por lë'ë më gac perdunë rall.

Bëdchini Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë ra mënë lidchi Cornelio

⁴⁴ Nianá quëadi'dzënu Pedro lë'ë ra mënë lidchi Cornelio, lë'ë Espíritu Santo bëdchini parë cuezënuhi' grë ra narqué diaguë di'dzë shtë Pedro.

⁴⁵ Ra israelitë narialdí ldu'i diza'quë, ra naze'dë naldë lë'ë Pedro, nalë bédzëguë' ldu'u rall. Guná rall ra narqué diaguë shti'dzë Pedro, adë na rall më israelitë perë bë'në rall recibir Espíritu Santo nabëzëlaa'dchi Dios parë lë'ë rall.

⁴⁶ Bini rall quëadi'dzë ra më rë' stubi dizë. Quëhunë rall adorar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios.

⁴⁷ Iurní guni'i Pedro:

—Hia quë bëdchini Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë rall igual cumë ziquë bédë'na'a recibir lë'i', hiadë nídi'i stubi cusë más. Guëriubë nisë rall iurne'.

⁴⁸ Gunibë'a Pedro lu rall:

—Gulë bëchubë nisë lë'ë të. Gulë guni'i lë Jesús parë purquë na të shmënë më.

Despuësë bë'në rall ruëguë lu Pedro parë guëa'në Pedro sëbëldá dzë con lë'ë rall.

11

Bëabré Pedro Jerusalén

¹ Ra poshtë nu ra nagualdí ldu'i diza'quë narë Judea, bini rall de quë tambiën ra mënë nanádi'i më israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

² Iurë bëabré Pedro Jerusalén, bëldá ra më israelitë gudildi di'dzë rall con Pedro. Mënë ni guanaldë rall tēchi custombrë shtë gac circuncidar mieti.

³ Bësëgua'a rēdchi rall Pedro. Guni'i rall:

—¿Pëzielú guagnal ra mënë nanádi'i më israelitë? ¿Pëzielú guataunul lë'ë rall?

⁴ Iurní biadi'dzë Pedro lu rall lla mudë guc guagná Pedro ra mënë de stubi naciuni. Répi':

⁵ —Na zuhia ciudá Jope. Iurë cagnia'a lu Dios, gunahia cusë nabëshe'ldë Dios lua. Gunahia tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din nezë lu gube'e. Li'bi guëzá shquinin, nu gulaguin hashtë catë zugá'ahia.

⁶ Iurë gunahia nia'a pë nanú la'ni lari, gunahia nanú ra ma nazubë tapë guëáhi'; nanú ra ma dushë; nanú ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u; nanú ra ma nariasë.

⁷ Nu binia tubi bë naguni'i: "Pedro, guasuldí. Gudini ma nagaul."

⁸ Perë na gucha lúhi': "Dadë, nunquë adë gudáudia'a ma naná providë según creenci shtë mënë israelitë".

⁹ Iurní bë guni'i lua stubi vultë: "Lo quë hia bëzunë Dios, limpi nahin. Adë chu guëní'di'i nahin mal parë Dios."

¹⁰ Zni guni'i bë tsunë vultë; despuësë be'pi lari guia'a stubi.

¹¹ Lueguë iurní bédchini tsunë nguiu mënë Cesarea catë quërela parë ze'dë ca'a rall na.

¹² Lë'ë Espíritu Santo bëshë'ldi' na parë tsanalda lë'ë rall sin ni tubi llgabë de quë na rall de stubi naciuni. Tambiën guzënú shu'pë nguiu rë' na. Grë na'a bëdzuté na'a lidchi Cornelio.

¹³ Lë'ëll biadi'dzëll lu na'a gunall zu tubi ianglë lédchill nu repi ianglë: "Bëshe'ldë bëldá shmënel ciudá Jope parë tsagli'i rall lë'ë Simón, stubi lëll Pedro.

¹⁴ Lë'ëll guëní'll lul lla mudë gúnëll parë gac salvar, lë'ëll con grë shfamíll."

¹⁵ Iurë guzublú quëadi'dzënúa lë'ë rall, bédchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall tal cumë ziquë bédchíni' tsana bédë'na'a recibir lë'i'.

¹⁶ Iurní bëagná ldua'a lo quë naguni'i Jesús lu na'a tsana guzënú na'a lë'ë më. Guni'i më: "Juan bëchu'bë nisë ra mënë con nisë perë Dios guëne'e më Espíritu Santo parë guëzunë më ldu'u tē nu parë cuezënúhi' lë'ë tē".

¹⁷ Si talë Dios bëshe'ldë Espíritu Santo parë cuezënúhi' ra mënë stubi naciuni, igual cumë ziquë bë'në më con lë'ë hia'a,

ra nagualdí ldu'i shti'dzë Dadë Jesucristo, adë nu mudë guna cuntrë Dios.

¹⁸ Iurë bini ra mënë grë lo quë naguni'i Pedro lu rall, bëac dchi rall; hiadë pë guni'idi'i rall. Iurní guzublú bë'në rall adorar Dios. Guni'i rall:

—De verdá Dios bë'në perdunë lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Bësha'lë më nezë parë guëabrí ldu'u rall con lë'ë më nu parë gapë rall vidë sin fin.

Ra mënë nagualdí ldu'i Jesús ciudá Antioquía

¹⁹ Tsana gudini rall Esteban, guagla'guë rzunaldë mënë los de más ra narialdí ldu'i diza'quë. Ra shmënë Jesús bëagzé rall hashtë regiuni Fenicia nu Chipre nu guë'dchi shtë Antioquía. Ndë guagni'i rall diza'quë niétiquë lu ra më israelitë, lëdë nudi'i lu ra stubi mënë.

²⁰ Bëldá narialdí ldu'i Jesús, na rall më Chipre nu Cirene. Bédchini rall ciudá shtë Antioquía. Guni'i rall diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më griego.

²¹ Guni'i rall lu mënë con llëru'bë pudërë shtë Dios. Zni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë nu guanaldë rall tēchi enseñansë shtë Jesús.

²² Bini ra shmënë Jesús narëta' Jerusalén de quë zihani më Antioquía, hia rzu'bë diaguë rall diza'quë. Iurní bëshe'ldë rall Bernabé parë gual Antioquía.

²³ Iurë bédchini Bernabé Antioquía, gunall lla mudë cagdë'ë Dios ra cusë za'quë parë ra narzu'bë diaguë diza'quë. Nalë bëquitë ldu'u Bernabé nu guni'inúhi' ra mënë tē tsanaldë rall shnezë Dios nu gac rall firmë, adë guëazë guëtëdi'i rall shnezë Dios.

²⁴ Bernabé nall tubi nguiu za'quë. Gualdí ldú'ull Dios. Cabezënú Espíritu Santo la'ni ldú'ull. Zihani ra më Antioquía gualdí ldu'u rall diza'quë shtë Jesucristo.

²⁵ Despuësë gubi' Bernabé parë ziá'ai' ciudá Tarso. Ndë guatíll Saulo parë be'dë guënull lë'i' Antioquía.

²⁶ Ndë bëa'në rai' tubi izë con ra shmënë Jesús. Bëlua'a rai' zihani mënë. Ra shmënë Dios naquërelde Antioquía por primërë vësë bërulé rai' cristianos.

²⁷ Tiempë dzë ni bédchini bældá nguui nabë'në recibir llni shtë Dios parë guëni'i rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall de Jerusalén parë bédchini rall Antioquía.

²⁸ Túbill lë Agabo. Guzull guní'ill lu ra narialdí ldu'i diza'quë tubi cusë nagac cumplir. Con pudërë nabëdë'e Espiritu Santo, lë'ell guní'ill guédchini tubi gubini dushë guédubi guédchiliu. Gubini rë' guc cumplirin tiempë tsana cagnibë'a rëy Claudio.

²⁹ Grë ra më Antioquía narialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gu' rall de acuerdë parë gunë rall ayudë; bëshe'ldë rall dumí parë prubi naquërdë Judea.

³⁰ Bëtëá rall dumí; cadë tubi rall bédë'e lo más posiblë. Bëshe'ldë rall dumí con Bernabé nu Saulo ca'a ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén.

12

Guti Jacobo nu gua Pedro lachigui'bë

¹ Tiempë ni rëy Herodes nalë guzunáldëll bældá ra shmënë Jesús.

² Gunibë'all guti Jacobo, bëchi Juan. Gudini rall lë'i' con spadë.

³ Herodes guná nalë rëuu' ldu'u ra më israelitë nu guc ldu'u Herodes guená'zill Pedro. Dzë ni bënë tucarë laní naráu ra më israelitë guetështildi sin levadurë.

⁴ Guna'zi rall Pedro prësi; Herodes gunibë'a tsa Pedro lachigui'bë nu gunibë'all tapë grupë sultadë gapë rall lë'e Pedro. Cadë tapëgá sultadë tubi grupë. Bënë Herodes llgabë niagull Pedro delantë lu ra mënë despuësë de laní Pascu.

⁵ Nalë segurë nanú Pedro lachigui'bë purquë quëhapë ra sultadë lë'ell. Perë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, zia'la'guë quëhunë rai' orar dzë la gue'lë. Con guëdubinú ldu'u rall cagni'inú rall lë'e më por shcuendë Pedro.

Por milagrë shtë Dios bëru'u Pedro lachigui'bë

⁶ Herodes bënë llgabë guëgull Pedro lachigui'bë; tsagsánëll Pedro lu ra mënë grëgue'lë. Pedro naga'si lachigui'bë. Lí'bi' con chupë cadënë. Nu quëhapë chupë

sultadë lë'i'. Stubi shcua'a sultadë zu rua' lachigui'bë.

⁷ Iurní bédchini tubi ianglë shtë Dios la'ni lachigui'bë nu gu'të tubi llni. Ianglë bënë'bi' lë'e Pedro parë guëbáni'. Bëcua'ñi ianglë lë'e Pedro nu répi' lu Pedro:

—Nasesë guashtë.

Lueguë bëru'u ra cadënë nali'bi guia'a Pedro.

⁸ Lë'e ianglë repi lúhi':

—Bëshi'i dchi'chi lá'níl nu bëquë'e shráчил.

Iurní bënë Pedro gan, repi ianglë lull:

—Gutë shábël nu gude'e naldë na.

⁹ Pedro bëru'u; zianáldi' tëchi ianglë. Adë rac bé'adi'i' gu nahin verdá lo quë naquëhunë ianglë con lë'i'. Llúa'ai' cani'i shcá'ldëll.

¹⁰ Gudëdë rai' lu ra primërë puertë gui'bë naná parë nezë shtë ciudá; iubi puertë bëlla'lë parë bëru'u rai'. Iurë guzé rai' tubi nezë, lë'e ianglë bësá'ni' lë'e Pedro.

¹¹ Iurní bédë'e'i' cuendë; guní'i' la'ni ldú'i':

—Iurnë' sí, rdë'ëhia cuendë, Dios bëshe'ldë ianglë shtëni' parë bældá'ai' na guia'a Herodes. Bældá'ai' na guia'a ra mënë israelitë, grë lo quë naguc ldu'u rall nihunënú rall na.

¹² Iurë quëhúni' llgabë, zia'ai' lidchi María, shni'a Juan Marcos. Ndë zihani mënë rë ra. Quëhunë rall ruëguë lu Dios parë guëru'u Pedro lachigui'bë.

¹³ Iurë bësëdchi Pedro rua' puertë, bëru'u tubi criadë; lëll Rode. Guagnall nia'a chu ndë nacagna'bë rua' nezë.

¹⁴ Perë iurë guc bé'all cha' Pedro, por tantë bëquitë ldú'ull, adë bëshá'lëdi'ill rua' nezë sino quë guagllú'nëll; guagní'ill lu ra mënë nazubë la'ni hui'u. Répill lu rall:

—Pedro zuga'a rua' nezë.

¹⁵ Iurní repi rall lu Rode:

—Rac túntël rní'il zní'i.

Perë Rode guni'i':

—Guldía, Pedro ndë nazuga'a rua' nezë.

Perë ra nazubë la'ni hui'u rni'i' rall:

—Lë'ëdi'i Pedro sino ianglë shtënë Pedro gudëdë.

¹⁶ Perë Pedro nianá cagsédchi' rua' nezë. Iurë bësha'lë rall rua' puertë nu guná rall lu Pedro, nalé bédzëguëë' ldu'u rall.

¹⁷ Pedro bë'në sëni con guiá'ai' të guëac dchi rall. Iurní guni'i Pedro, bëlda'a Dadë Jesús lé'ëll lachigui'bë. Répi':

—Gulë biadi'dzë ndë'ë lu Jacobo nu lu ra grë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús.

Iurní bëru'u Pedro parë zia'ai' stubi lugar.

¹⁸ Iurë brëgue'lë, nalé rdzëbë ra suldadë. Nezë rë' nezë rë' zia'a rall nia'a gua Pedro.

¹⁹ Gunibë'a Herodes tsatili rall lë'ë Pedro perë cumë adë bédzëlëdi'i rall Pedro, rëy Herodes guna'bë dí'dzëll shcuendë Pedro. Iurní gunibë'a Herodes gati ra suldadë. Despuësë bëru'u Herodes Judea parë zia'a guëquërdëll guë'dchi Cesarea.

Bëdchini dzë guti Herodes

²⁰ Nalé rldënú Herodes ra mënë naquërdë ra guë'dchi Tiro nu Sidón, perë lë'ë ra mënë guré rall de acuerdë parë guna'bë rall en paz lu rëy purquë lu guiu'u shtë rëy rru'u naráu ra mënë shtë Tiro nu Sidón. Tubi grupë mënë shtë guë'dchi rë', gultë rall amistá con Blasto, tubi muzë ru'bë shtë rëy. Blasto guagni'inull lë'ë rëy parë gu' en paz.

²¹ Herodes bëzú tubi tërmë lu rall parë pë dzë tsagdchini rall lidchi Herodes. Dzë ni gutë Herodes shábi' parë guzull de rëy nu guzúbëll lu tribunal shtënéll. Iurní guzublú guni'ill zihani di'dzë lu ra mënë.

²² Lë'ë ra mënë guzublú gurushtiá; guni'i rall:

—Ndë'ë nacagni'i adë nall tubi nguiu sino quë nall tubi dios.

²³ Lueguë iurní tubi ianglë shtë Dios bédchini. Bëru'ldë ianglë lë'ë Herodes lu tubi galguidzë dushë purquë adë bédë'di'ill cuendë di'dzë shtë Dios. Más bëuu' ldú'ull naguni'i ra mënë lull. Gudáu ra mbiziuguë lë'ë Herodes; gúti.

²⁴ Diza'quë shtë Dios guagla'guë bërë'tsë nezë rë' nezë rë'. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë.

²⁵ Bernabé nu Saulo guagsa'në dumí nabëshe'ldë ra mënë Antioquía parë ra prubi ciudá Jerusalén. Iurní bëagrí rai' con Juan Marcos hashtë Antioquía.

13

Bëshe'ldë Dios Bernabé nu Saulo lu dchi'ni

¹ Ladi mënë narialdí ldu'i diza'quë guë'dchi Antioquía, nanú Saulo. Nanú Bernabé. Nanú Simón narni'i ra mënë la'së. Nanú Lucio më Cirene. Nanú Manaén naguaru'bë lidchi Herodes, gubernadurë shtë Galilea.

² Tubi dzë ni bédëá rai'; cagna'bë rai' Dios nu quëhunë rai' ayunë; adë ráudi'i rai' dzë ni. Guni'i Espíritu Santo lu rai':

—Gulë bë'në nombrar Bernabé nu Saulo parë dchi'ni naguëdë'a gunë rall.

³ Iurë gualú bë'në rall orar nu bë'në rall ayunë, bédchi'bë rall guia'a rall guëc Saulo nu Bernabé parë gunë rai' recibir shchi'ni Dios. Iurní bënë rall despedir lë'ë rai'. Zia'a rai'.

Zia'a ra poshtë parë Chipre

⁴ Bëshe'ldë Espíritu Santo lë'ë Saulo nu Bernabé parë tubi guë'dchi nalë Seleucia nanaquë rua' nisëdu'u. Ndë be'pi rai' la'ni barcu parë zia'a rai' Chipre, tubi dani nananú la'ni nisë.

⁵ Bédchini rai' Salamina; nahin puertë catë riutë barcu. Ndë guzublú Saulo nu Bernabé cagni'i rai' diza'quë lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë. Nu zac Juan Marcos zia'anú rai'.

⁶ Guëdubi guë'dchi shtë Chipre guazé rai'. Bédchini rai' tubi guë'dchi lë Pafos. Ndë bedia'guëllú rai' tubi narunë galbëlliú. Nall më israelitë nu lëll Barjesús. Nalé runtsá'ull bishi; guni'ill grë ra di'dzë narni'ill nahin verdá.

⁷ Barjesús nall amigu shtë gubernadurë nalë Sergio Paulo. Gubernadurë nall tubi nguiu nasini guëquëll. Bëshe'ldëll rsunë parë cagna'bë mënë Bernabé nu Saulo purquë gubernadurë rac shtë'ull guinill diza'quë shtë Dios.

⁸ Napë Barjesús stubi lë, Elimas, quiere decir narunë dchi'ni shtë bëlliú. Adë nédi'i Elimas niuadi'dzënú Saulo gubernadurë purquë adë nédi'ill tsaldí ldu'u gubernadurë shti'dzë Dios.

⁹ Iurní Saulo, nápi' stubi léhi' Pablo, con pudërë shtë Espíritu Santo nacabeznú la'ni ldú'i, gubi'a guë'i lu Elimas.

¹⁰ Guni'i Pablo lull:

—Lë'ël guëdzë bishi nu duldë la'ni ldu'ul. Shini mëdzabë nal. Enemigu nal shtë cusë za'quë. Rluá'al ra mënë bishi, nu adë rsá'nëdi'il tsuté rall nezë za'quë shtë Dios.

¹¹ Iurne' Dios gunë më cashtigu lë'ël; guëá'nël ciegu por tubi tiempë; adë guënádi'il lu llni ngubidzë.

Lueguë lueguë bëcahi slu Elimas nu bëá'nëll ciegu. Caguílll tubi naguëna'zi guiá'all parë sëll.

¹² Iurë guná gubernadurë naguc con Elimas, gualdí ldu'u gubernadurë diza'quë. Nalë bëdzëguë' ldu'ull iurë bínill shti'dzë Dios naguni'i Pablo.

Zia'a Pablo nu Bernabé regiuni Pisidia

¹³ Pablo con ra sáhi' be'pi rai' barcu puertë nalë Pafos parë zia'a rai' hashtë tubi guë'dchi nalë Perge nananú regiuni Panfilia; perë bësa'në Juan Marcos dchi'ni shtë Dios. Mejurë bëagrill Jerusalén.

¹⁴ Iurní bëru'u Pablo con Bernabé guë'dchi Perge. Zia'a rai' ciudá Antioquia nanaqué regiuni shtë Pisidia. Dzë nabëzi'i ldu'u ra mënë, guaté Pablo con sáhi' iádu'u shtë më israelitë. Ndë guzubë rai' parë guëqué diaguë rai'.

¹⁵ Bi'ldi ra jëfë shtë iádu'u la'ni librë nabëquë'e Moisés nu bi'ldi rall librë shtë ra profetë. Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Lë'ë të sa' hia'a, talë nua'a të tubi di'dzë ziquë cunseju parë grë hia'a, dzu hia'a ndë'ë. Gulë guni'i.

¹⁶ Iurní guasuldí Pablo; bé'ni' tubi sëñi con guiá'ai' parë guëac dchi ra mënë. Guní'i:

—Gulë bëqué diaguë lë'ë të më israelitë, nu grë të naze'dë guë'në adorar Dios.

¹⁷ Dios shtë naciuni Israel, gulë më shtadë guë'lú hia'a parë mizme lë'i'. Bë'në më shtáda'a tubi naciuni ru'bë tsana nianá quëreldë rai' Egipto. Nu despuësë Dios gulú lë'ë rai' Egipto con pudërë shtë më.

¹⁸ Durantë cuarenta izë bia'a ldu'u Dios mudë fierë shtë rai' iurë zia'a rai' nezë catë nídi'i mënë.

¹⁹ Nu gunitilú më gadchi naciuni nanaqué regiuni shtë Canaán. Bëdë'ei' lugar ni parë guquëreldë shtadë guë'lú hia'a.

²⁰ Durantë tubi tiempë tapë gahiu'a guë'ruldë izë, guquëreldë naciuni Israel ndë. Ra juësi nabëshe'ldë Dios, gunibë'a rai' naciuni Israel hashtë tiempë shtë Samuel.

²¹ Iurní guna'bë ra mënë lu Dios tubi rëy naguëribë'a lë'ë rall. Bëdë'ë Dios tubi rëy nalë Saúl. Gunibë'a Saúl lë'ë rall cuarenta izë. Saúl nall shini tubi nguüu nalë Cis naze'dë ladi shini Benjamín.

²² Despuësë Dios gulú lë'ë Saúl lugar shtë'nëll parë subë David ziquë rëy naguëribë'a më israelitë. Guni'i Dios: "Gudilia David llga'në Isaí. David na tubi nguüu nabëuu' ldua'a nu gúnëll cumplir grë lo quë narac shtua'a."

²³ Gulë Jesús ladi llëbni David nu lë'ë Jesús náhi' el quë nagunë salvar më israelitë. Ni bë'në Dios prometer más antsë.

²⁴ Pues antsë guzublú Jesús dchi'ni shtëhi', Juan Bautista guni'i lu zihani mënë israelitë të gunë nadzë'e rall mudë nanabani rall nu chubë nisë rall ziquë sëñi de quë bëabré ldu'u rall con Dios.

²⁵ Tsana ze'dë guëdchini gati Juan, guní'i': "¿Chu runë të llgabë nahia? Adë rúnëdi'i të shgabë të nahia el quë nacabezë të. Ze'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'ë më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du gui'di shtë'në shrachi më."

²⁶ Rnia'a lu të Dadë naze'dë zu famili shtë Abraham, nu rnia'a lu grë të narunë adorar Dios. Dios bëshe'ldë diza'quë rë' parë gac salvára'a.

²⁷ Ra naguquëreldë Jerusalén nu jëfë shtë rall, adë guc bé'adi'i rall chu na Jesús. Nu adë guasédi'i rall ra di'dzë shtë ra profetë nabëquë'e shti'dzë Dios guahietë. Rsë'dë rall di'dzë rë' la'ni iádu'u shtë mënë israelitë cadë dzë narzi'i ldu'u ra mënë, perë tsana bë'në rall condenar Jesús, bë'në rall cumplir grë lo quë naná escritë de lë'ë më.

²⁸ Adë bëdzëldëdi'i rall ni tubi duldë nabë'në Jesús perë guna'bë rall lu Pilato parë gati më.

²⁹ Iurë guc cumplir grë lo quë narni'i la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús, bësietë mënë lë'ë më lu cruz parë bëga'chi më la'ni ba'a.

³⁰ Perë bëldishté Dios lë'ë më ladi ra tëgulë parë gubani më stubi vultë.

³¹ Nu zihani dzë bëlua'alú Jesús lu ra nabë'në compa'ni lë'ë më iurë ziazgë më de Galilea parë Jerusalén. Lë'ë ra mënë ni guná rall lu Jesús nu iurne' quëadi'dzë rall ziquë testigu de quë Jesús nabani.

³² 'Nu zac lë'ë na'a, cagni'i na'a diza'quë nabë'në më prometer lu shtëda'a. Guc cumplirin parë lë'ë hia'a purquë na hia'a shini' rai'.

³³ Bëldishté Dios lë'ë Jesús ladi ra tëgulë. Zni naescritë la'ni segundë Salmo: "Lë'ël nal shinia. Nedzë bënehia vidë parë lë'ël."

³⁴ Guni'i Dios guëldishtëhi' lë'ë Jesús ladi ra tëgulë parë adë gaudi'i guiu'u cuerpë shtë më. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras naguni'i Dios: "Guënehia ra cusë za'quë parë lë'ë të, lo quë nabëna prometer lu David".

³⁵ Por ni David la'ni stubi Salmo guni'i: "Adë guësëa'nëgal cuerpë shtë shínil narac shtë'ul la'ni ba'a parë adë gaudi'i guiu'u shcuérpi".

³⁶ David bë'në sirvë lu sáhi' tiempë nabani'. Bë'në zá'quëll ra cusë ziquë guni'i Dios lull. Perë despuësë gútill nu bëgá'chill. Gu'dzë cuerpë shtë'nëll.

³⁷ Perë cuerpë shtë nguiu nabëldishté Dios ladi ra tëgulë, adë gú'dzëdi'in.

³⁸ Bëchi, napë quë gac bë'a të lo quë narnia'a lu të; lë'ësë Jesús napë pudërë parë gunë më perdunë duldë shtë të.

³⁹ Grë narialdí ldu'i Jesús na perdunë duldë shtë rall. Adë nídi'i mudë parë suné almë shtë të por lëy nabëquë'ë Moisés purquë adë nápëdi'in pudërë parë nihunin perdunë duldë shtë mënë.

⁴⁰ Gulë gupë cuidadë të ldáguëdi'i cash-tigu shtë Dios guëc të, ra cusë nabëquë'ë ra profetë iurë guni'i rai' shti'dzë Dios narni'i:

⁴¹ Gulë guná, lë'ë të naquëhunë burnë.

Gulë bëtsëbë ldu'u të nu gulë gapë galguti sin fin.

Quëhuna tubi cusë ru'bë entrë lë'ë të, cusë adë tsaldídi'i ldu'u të ze'dë ra cusë de na. Nu adë tsaldídi'i ldu'u të si talë chu stubi guëni'i lu të.

⁴² Iurë bëru'u Pablo con sáhi', ra mënë nanádi'i më israelitë, guna'bë rall tubi

favurë lu Pablo, guëabrá rai' stubi vultë dzë naguëzi'i ldu'u mënë naguëdza'guë llmalë parë tsagla'guë guadi'dzë Pablo diza'quë lu rall.

⁴³ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë zihani, sëbëldá më israelitë canaldë lë'ë Pablo nu Bernabé. Nu zihani ra nanádi'i më israelitë perë guaté rall creenci shtë ra më israelitë, canaldë rall Pablo nu Bernabé. Pablo nu Bernabé guni'inú rai' lu mënë ni të tsagla'guë tsaldí ldu'u rai' diza'quë shtë Dios.

⁴⁴ Bëdza'guë llmalë bëdchini dzë descansë; casi grë mënë shtë guë'dchi bëdëa rall parë guëquë diaguë rall di'dzë shtë Dios.

⁴⁵ Guná ra më israelitë tantë zihani mënë bëdëa, bëldë rall; napë rall mbidi. Guni'i guidzë rall lë'ë Pablo nu Bernabé. Bë'në rall insultar Pablo.

⁴⁶ Iurní Pablo nu Bernabé adë bëdzëbëdi'i rai'. Guni'i rai':

—Bëshe'ldë Dios lë'ë na'a primërë lu të, na të më israelitë parë guëquë diaguë të diza'quë shtë Dios; perë nédi'i të guëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios. Adë nédi'i të gunë të recibir vidë sin fin. Iurne' guiagni'i na'a lu mënë de stubi naciuni

⁴⁷ purquë zni bëshe'ldë Dios lë'ë na'a. Bëquë'ë Isaías shti'dzë më narni'i:

Na Dios, rzua lë'ël ziquë tubi llni parë grë ra mënë nanádi'i më israelitë.

Lë'ël tsanul ra diza'quë hashtë lúltimë guë'dchi shtë guë'dchiliu parë gunë Dios salvar lë'ë ra mënë natsaldí ldu'i shti'dzë më.

⁴⁸ Iurë bëni ra mënë nanádi'i më israelitë, nalë bëquitë ldu'u rall. Guni'i rall nalë nasa'a diza'quë shtë Dios. Nu bëdë'e rall graci lu më. Grë ra nagudili Dios parë gac salvar, lueguë gualdí ldu'u rall shti'dzë më.

⁴⁹ Zni bërë'tsë diza'quë guëdubi regiuni shtë Pisidia.

⁵⁰ Perë ra israelitë naquërelde Antioquia biadi'dzë rall con bëldá na'a nu nguiu de rëspëti ladi guë'dchi. Na'a rë' napë rall devociuni parë Dios. Grë rall bëtsatsu rall më guë'dchi cuntrë Pablo nu Bernabé. Gulú rall lë'ë rai' fuërë rua' guë'dchi.

⁵¹ Pablo nu Bernabé bëdchibi rall gushëguu'u shtë shrachi rall ziquë tubi

sëñi de quë ra mënë Antioquía adë bëzu'bë diáguëd'i rall diza'quë shtë Jesús. Iurní zia'a rai' ciudá nalë Iconio.

⁵² Ra nagualdí ldu'i shti'dzë Jesús ciudá Antioquía, nalë bëquitë ldu'u rall. Cabezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u rall.

14

Nanú Pablo nu Bernabé guë'dchi Iconio

¹ Pablo nu Bernabé guërupë rai' guaté rai' iádu'u shtë më israelitë guë'dchi Iconio. Bëlua'a rai' diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë, më israelitë nu ra më griego.

² Perë ra më israelitë nadë néd'i tsaldí ldu'i, bëtsatsu rall mënë nanádi'i israelitë parë bë'në rall llgabë mal cuntrë ra nari-aldí ldu'i diza'quë.

³ Pablo nu Bernabé bëa'në rai' llëduni tiempë lugar ni. Adë bëdzëbëd'i rall guni'i rall lu mënë de quë Dios rac shtu'u më grë mënë narë lu guë'dchiliu. Dios quëhunë compa'ni lë'e Pablo nu Bernabé parë bë'në rai' milagrë. Bë'në rai' cusë ru'bë. Zni guasë ra mënë diza'quë naguni'i Pablo, ze'din de Dios.

⁴ Perë ra mënë guë'dchi ni, adë bé'néd'i rall tubsë llgabë. Bëldá rall guni'i naza'quë na di'dzë shtë rai'. Sëbëldá rall guni'i adë nazá'quëd'i di'dzë shtë rai'.

⁵ Iurní ra më israelitë nu ra nadë nádi'i israelitë, gu' rall de acuerdë con ra gubiernë parë guëna'zi rall Pablo nu Bernabé nu niadë'e guë'e rall lë'e rai'.

⁶ Bini Pablo nu Bernabé pë nihunë rall. Bëru'u rai' guia'a contrari shtë rai'. Gubi' rai' ciudá ni parë zëagzé rai' guë'dchi nalë Lистра nu Derbe naqué regiuni shtë Licaonia.

⁷ Guagni'i rai' diza'quë guëdubi ciudá nu guë'dchi shtë regiuni ni.

Bësëdchi guë'e mënë lë'e Pablo guë'dchi Lистра

⁸ Guë'dchi Lистра nanú tubi nguii cujë; ráquëd'i rzëll. Ndë zúbëll purquë dizdë nagúlëll nall cujë.

⁹ Caqué diaguë nguii ni nacagni'i Pablo. Iurní nalë rbi'a Pablo lu nguii ni; guc bë'a Pablo de quë rialdí ldú'ull parë guëáquëll.

¹⁰ Iurní fuertë guni'i Pablo lull:

—Guasuldí nga'li. Bëzú guëa'l lu guiu'u.

Lueguë guasuldí cujë nu guzublú rzëll.

¹¹ Iurë guná ra mënë pë bë'në Pablo con nguii ni, guzublú guni'i rall fuertë di'dzë naruadi'dzë ra më Licaonia. Guni'i rall:

—Dios ndë'e bëdchini ládza'a con cuerpë shtë nguii.

¹² Guni'i rall Bernabé na dios Júpiter nu Pablo na dios Mercurio purquë Pablo ruadi'dzi' lu ra mënë.

¹³ Iádu'u shtë dios Júpiter zubin entradë shtë guë'dchi. Bëshuzi narunë dchi'ni la'ni iádu'u ni, bidënull bëldá ngunë con zihani guë'e hashtë puertë shtë guë'dchi. Bëshuzi nu ra mënë rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'e ra poshtë nu quini rall ngunë ziquë tubi ofrendë parë lë'e rai'.

¹⁴ Perë Pablo nu Bernabé guná rai' pë rac shtu'u gunënú mënë lë'e rai'; guzublú bëchí'ezë rai' shabë rai' ziquë tubi sëñi de quë adë rëuu'di'i ldu'u rai' lo quë nacanihunë ra mënë. Guni'i rai' fuertë. Guaté rai' ladi ra mënë

¹⁵ nu guni'i rai':

—Lë'e të Dadë, ¿pëzielú runë të zni'i? Lë'e na'a na na'a nguii ziquë lë'e të. Zë'pë guëni'i na'a lu të parë guësa'në të ra custrumbër nadë guëllu'idi'i. Lë'e na'a rac shtu'u na'a tsanaldë të tēchi nezë za'quë shtë Dios nanabani. Bëntsa'u më gube'e nu guë'dchiliu nu grë cusë nananú lu guë'dchiliu bëntsa'u më.

¹⁶ Tiempë guahietë Dios bësëa'në më lë'e ra mënë gubani rall ziquë mudë narac shtu'u rall

¹⁷ perë siempër bë'në Dios bien parë lë'e rall nu bëshe'ldë më ganza'quë parë lë'e rall. Bëdë'e më sufsientë nagáu rall hashtë bëquitë ldu'u rall. Iurne' Dios quëhunë më lo mizme con lë'e hia'a.

¹⁸ Guni'i Pablo di'dzë rë' lu ra mënë perë apënë bë'ni' gan parë adë gudinidi'i ra mënë ra ma ziquë ofrendë lu rai'. Siempër rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'e rai'.

¹⁹ Ze'dë bëldá më israelitë shtë Antioquía nu Iconio. Bëdchini rall Lистра catë nanú Pablo. Bëquili rall mënë shtë Lистра con bishi parë bëdë'e guë'e rall Pablo. Bëshaguiú rall lë'i' parë gulú rall lë'i' rua' guë'dchi purquë llua'a rall hia guti Pablo.

20 Iurní bēdchini ra narialdí ldu'i diza'quē catē naga'a Pablo; bēdēá rdondē rall catē naga'a Pablo. Iurní bēlē ldú'i' nu guashtēhi'. Guatēhi' stubi vultē guē'dchi. Perē brēgue'lē bēru'u rai' guē'dchi parē zia'a rai' stubi guē'dchi nalē Derbe.

21 Ndē guni'i rai' diza'quē shtē Dios lu ra mē Derbe. Nalē zihani mēnē gualdí ldu'u rai' shti'dzē Dios. Despuēsē bēabrí rai' guē'dchi Listra, Iconio, nu Antioquía.

22 Ra lugar ni guni'inú rai' mēnē narialdí ldu'i diza'quē parē guagla'guē rall nu gac rall firmē, nu adē guēsá'nēdi'i rall shnezē Dios. Guni'i rai' de quē antsē tsuté mieti catē rnibē'a Dios, napē quē sac zi mieti purquē na rai' shmēnē Jesús.

23 Cadē guē'dchi catē nanú ra narialdí ldu'i diza'quē, Pablo nu Bernabé bēzú rai' bēldá nguīu naguēná dchi'ni shtē Dios. Despuēsē biadi'dzēnú rai' Dios nu bē'nē rai' ayunē, bē'nē rai' animar lēē mēnē ni tē gac rall firmē lu shnezē Dios, el quē narialdí ldu'u rai'.

Bēabrí Pablo nu Bernabé guē'dchi Antioquía

24 Gudēdē rai' regiuni shtē Pisidia parē bēdchini rai' regiuni shtē Panfilia.

25 Guni'i rai' diza'quē lu ra mēnē ciudá shtē Perge. Despuēsē gua rai' guē'dchi Atalia.

26 Ndē be'pi rai' barcu parē zia'a rai' Antioquía ciudá catē ra narialdí ldu'i shti'dzē Dios, bēdē'e rai' dchi'ni shtē Dios parē lē'e rai'; mizmē lugar ni antsē biadi'dzēnú rall Dios parē gunē mē compaṇi lē'e rai'. Iurnē' bēabrí rai' purquē hia bē'nē rai' gan dchi'ni rē'.

27 Iurē bēdchini rai' Antioquía, bētēá rai' grē mēnē narialdí ldu'i diza'quē. Biadi'dzē rai' lu rall mudē nabē'nē Dios compaṇi lē'e rai'. Guni'i rai' Dios bēdē'e lugar parē gualdí ldu'u ra mēnē nanádi'i mē israelitē perē guaté rall shnezē Dios.

28 Pablo nu Bernabé bēa'nē rai' ciudá ni llēduni tiempē con ra narialdí ldu'i diza'quē.

15

Gua Pablo nu Bernabé ciudá Jerusalén

1 Tiempē dzē ni bēdchini bēldá nguīu Antioquía. Na rall mē Judea. Guzublú caglua'a rall ra mēnē narialdí ldu'i diza'quē. Guni'i rall:

—Parē gac salvar tē napē quē gunē tē cumplir custumbrē riuguē tubi partē delicadē shtē ngulē'nē ziquē bēquē'e Moisés la'ni lēy parē guēdē'na'a cumplir.

2 Pablo nu Bernabé biadi'dzēnú rai' ra nguīu rē' llēduni tiempē hashtē gudildi di'dzē rall. Por fin ra narialdí ldu'i diza'quē, bē'nē rall nombrar Pablo nu Bernabé con sēbēldá nguīu parē zia'a rall Jerusalén. Guaguē'nē rall rēglē asuntē ni con los de más ra poshtē con ra mēgulē naná cabēsē shtē ra mē narialdí ldu'i Dios.

3 Bēshe'ldē ra mē Antioquía lē'e rai'. Gudēdē rai' ra regiuni shtē Fenicia nu Samaria. Quēadi'dzē rai' shti'dzē Dios lu ra mēnē narialdí ldu'i diza'quē. Guni'i rai' lu ra mēnē nanaré catē zia'a rai', grē lo quē nabē'nē Dios con ra mēnē de stubi naciuni, cumē bēagrí ldu'u rall con Dios nu bēsa'nē rall creenci gushē parē zianaldē rall shnezē Dios. Grē ra mē narialdí ldu'i diza'quē, bini rall shti'dzē Pablo nu Bernabé. Nalē bēquitē ldu'u rall.

4 Tsana bēdchini rai' Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quē bē'nē rall recibir lē'e rai' con llēru'bē cariṇi. Zubēnú ra mēnē rē' ra poshtē nu ra mēgulē naná cabēsē ladi grupē shtē rai'. Pablo nu Bernabé guzublú biadi'dzē rai' grē ra cusē nabē'nē Dios con lē'e rai', cumē ziquē mēnē stubi naciuni gualdí ldu'u rall diza'quē.

5 Perē iurní bēldá ra fariseo narialdí ldu'i shti'dzē Jesús, guasuldí rall nu guni'i rall:

—Rqui'ni riuguē du'pē partē delicadē shtē nanádi'i mē israelitē parē gac salvar rall. Cha guēdē'na'a obligar lē'e rall tsanaldē rall tēchi lēy shtē Moisés. Gac salvar rall iurní.

6 Bēdēá ra poshtē nu ra mēgulē parē bēsē'dē rall di'dzē rē'.

7 Llēduni tiempē biadi'dzē rall. Iurní guasuldí Pedro nu guni'i:

—Rnia'a lu grē tē narialdí ldu'i diza'quē, cumē ziquē nanē tē hia zia'a tiempē gudili Dios na entrē lē'e tē. Nu bēshe'ldē mē na parē guagnia'a diza'quē shtē mē lu ra

mënë nanádi'i më israelitë. Nu gualdí ldu'u rall diza'quë.

⁸ Dios rna la'ni ldu'u ra mieti; bënë më recibir lë'ë rai' cumë ziquë shini më. Bëdë'ë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë rai' igual ziquë bëdë'ë më Espíritu Santo parë lë'ë hia'a.

⁹ Quëhunë Dios compa'ni lë'ë rai' igual ziquë lë'ë hia'a masiá adë nádi'i rai' më israelitë. Bëzunë më la'ni ldu'u rai' purquë gualdí ldu'u rai' diza'quë shtë më.

¹⁰ Aunquë lë'ë të nanë të Dios quëhunë më salvar lë'ë rai', siembrë riagla'guë rni'i të tsanaldë rai' tëchi lëy shtë Moisés. Nahin tubi lëy dushë parë lë'ë rall; nilë ra shtadë guëlu hia'a, nilë lë'ë hia'a adë bëdë'nëdi'ia'a cumplir lëy ni. Nahin tubi lëy dushë parë lë'ë hia'a. Adë chu gúnëdi'i gan gunë cumplirin.

¹¹ Perë lë'ë hia'a bien nanë hia'a, bënë më salvar lë'ë hia'a ndigá. Rnia'a lu të na rall shini më purquë nalé gac shtu'u më lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Nu na Jesús Shtadë shtë grë ra narialdí ldu'i diza'quë.

¹² Grë rall bëac dchi nu bëquë diaguë rall; iurní Bernabé nu Pablo guzublú biadi'dzë rai' lla gua rai' ladi ra mënë de stubi naciuni. Nu bënë Dios zihani milagrë por lë'ë rai'. Dios bënëac zihani clasë galguidzë.

¹³ Iurë gualú biadi'dzë rai', Jacobo gualdí nu guní'i lu ra mënë:

—Iurnë' guadi'dza lu të narialdí ldu'u diza'quë; gulë bëquë diaguë.

¹⁴ Pedro biadi'dzë lu hia'a lla bënë Dios. Dzë ni por primërë vultë gudili më ra nanádi'i më israelitë parë gac rall shmënë më.

¹⁵ Ndë'ë bëru'uin de acuerdë con lo quë nabëquë'ë ra profetë la'ni Sagradas Escrituras tiempë guahietë. Rni'i rahin zdë'ë:

¹⁶ Despuësë guëabría të guëzá'ahia hiu'u shtë David naná ziquë hiu'u dachi.

Guëcubia reinadë shtëhi' naguré.

¹⁷ Gúnahin të parë ra mënë nanádi'i më israelitë quili rall na, nu ra mënë shtë grë naciuni narna'bë lëa, gac rall shmëna.

¹⁸ Zni cagni'i Dadë dizdë tiempë guahietë të gac bë'a mieti.

¹⁹ 'Por ni rnia'a lu të shgaba. Adë pë gunënúdi'i hia'a con ra nanádi'i mënë israelitë perë bëabré ldu'u rall con Dios. Adë chu gúnëdi'i obligar lë'ë rall parë tsanaldë rall lëy shtë Moisés.

²⁰ Perë guëquë'ë hia'a lu rall parë adë gaudi'i rall belë shtë ra ma narunë ra mënë ofrecërë ziquë ofrendë lu ra ídolo. Nu adë guëquënúdi'i rall sa' rall, nu adë gaudi'i rall rënë, nilë belë shtë ra ma nadë bëshë'di'i rënë.

²¹ Hia por llëduni tiempë bi'ldi ra mënë lëy nabëquë'ë Moisés cadë iádu'u shtë rall, nu cadë dzë nabëzi'i ldu'u rall caglua'a mësë lë'ë rall nabëquë'ë Moisés.

²² Iurní ra poshtë con ra mëgulë naná cabësë nu grë ra narialdí ldu'i diza'quë, gudili rall bëldá nguui ladi lo mizme sa' rall parë bëshë'ldë rall lë'ë rai' Antioquía con Pablo nu Bernabé. Bënë rall nombrar Silas con Judas. Judas stubi lëll Barsabás. Na rall nguui më ru'bë ladi ra narialdí ldu'i diza'quë.

²³ Bëntsa'u ra poshtë tubi cartë parë bia'a rai' narni'i:

“Lë'ë na'a ra poshtë nu ra mëgulë nu grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtë Jesús naquërelde Jerusalén, rshe'ldë na'a tubi saludë parë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nanádi'i më israelitë. Rshe'ldë na'a tubi saludë lë'ë të grë ra naquërelde Antioquía nu ra naquërelde regiuni Siria nu Cilicia.

²⁴ Nanë na'a bëru'u bëldá nguui ladi na'a. Bidë rall ciudá shtë të parë bidë guëni'i rall lu të rqui'ni tsanaldë të tëchi lëy nabëquë'ë Moisés parë gac salvar të. Perë adë bëshë'ldëdi'i na'a lë'ë rall. Niétiquë bidë guëchili rall shgabë të; rnibë'a rall gac circuncidar të nu gunë të cumplir lëy shtë Moisés.

²⁵ Por ni bëdzú na'a de acuerdë lu juntë shtë na'a parë gudili na'a bëldá nguui ladi na'a parë guidë guëná rai' lë'ë të. Bëshë'ldë na'a lë'ë rai' con Pablo nu Bernabé, nguui narac shtu'u hia'a.

²⁶ Bernabé nu Pablo na rai' nguui nabëdchi'bë ra vidë shtë rai' lu galguti iurë guagni'i rai' diza'quë shtë Jesucristo, Shtëda'a, lu ra mënë.

²⁷ Cagshe'ldë na'a lu të Judas nu Silas parë guëni'i rall lu të ra cusë naze'dë la'ni

cartë nanua'a rall.

²⁸ Bëuu' ldu'u Espíritu Santo nu bëuu' ldu'u na'a parë adë guëdchí'bëdi'i na'a ni tubi lëy dushë guëc të. Sulamëntë runë tucarë gunë të cumplir ra cusë naze'dë la'ni cartë catë rni'i:

²⁹ Adë gau të belë shtë ra ma nabë'në mënë ofrecer ziquë ofrendë lu ra ídolo, nu adë gau të rënë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshé'ëdi'i rënë, nu adë rquënúdi'i të sa' të. Talë gapë të lë'ë të lu grë ra cusë rë', zia të bien. Ndë'ë gualú cartë. Guëa'në të con Dios."

³⁰ Iurní bëru'u rai' parë zia'a rai' Antioquía. Ndë bëtëa rai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë. Bëdë'ë rai' cartë guia'a ra mënë nabëdëa nga'li.

³¹ Iurë bi'ldi rall cartë, nalë bëquitë ldu'u rall nu gurëdchí ldu'u rall por lo quë naguni'i la'ni cartë.

³² Judas nu Silas bë'në rall recibir tubi pudërë shtë Dios parë guëni'i rall ra cusë narac shtu'u Dios. Biadi'dzë rai' con llëru'bë pudërë shtë më. Con zihani di'dzë naguni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë, bëa'në ra mënë ni más firmë parë tsanaldë rall shnezë Dios.

³³ Bëa'në rai' tubi tiempë ciudá Antioquía. Despuësë ra narialdí ldu'i Jesús bë'në rall despedir lë'ë rai' parë bëabrí rai' Jerusalén. Guni'i rall lu rai':

—Dushquilli Dios, bidë guená të lë'ë na'a. Guzëa të con bien.

³⁴ Silas adë bëabridi'i' Jerusalén; bëa'ni' Antioquía.

³⁵ Pablo con Bernabé bëa'në rai' Antioquía parë guagla'guë guëni'i rai' diza'quë lu ra mënë. Con stubi tantë ra nguiu, caglua'a rai' mënë diza'quë shtë Jesús.

Bëshe'ldë Dios lë'ë Pablo segundë viajë

³⁶ Gudëdë bëldá dzë, iurní Pablo guni'i lu Bernabé:

—Cha guiá guëgná hia'a nia gua ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra ciudá catë biaglua'a hia'a ra mënë antsë.

³⁷ Bernabé guc ldú'i' niua'a rai' Juan Marcos

³⁸ perë Pablo adë nédi'i' nianaldë Juan Marcos purquë más antsë bësëa'nëgá Juan Marcos lë'ë rai' lugar nalë Panfilia.

³⁹ Gudildi di'dzë rai' por cuendë rë' nu bësa'në sa' rai'. Bernabé bia'a Juan Marcos parë zia'a rai' Chipre.

⁴⁰ Pablo gudili lë'ë Silas parë tsanaldë Silas lë'i'. Ra narialdí ldu'i diza'quë, biadi'dzënú rai' lë'ë më parë gunë më compa'ni lë'ë Pablo nu Silas iurná guzia'a rai' lu shchi'ni më.

⁴¹ Iurní Pablo nu Silas bëru'u rai' nu gudëdë rai' regiuni shtë Siria nu Cilicia. Guagni'i rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë parë tsagla'guë rall firmë shnezë Dios.

16

Guanaldë Timoteo lë'ë Pablo nu Silas

¹ Bëdchini Pablo nu Silas guëdchi Derbe nu Lистра. Ndë bëdia'guëlu rai' tubi nguiu narialdí ldu'i diza'quë; lëll Timoteo. Shni'a Timoteo na më israelitë; lë'ë quë lë'ë rialdí ldu'i diza'quë. Perë shtadë Timoteo na më griego.

² Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë naquërelde Lистра nu Iconio, rni'i rall na Timoteo tubi nguiu demasiadë humildë nu za'quë.

³ Guchi Pablo lu Timoteo parë tsanaldëll lë'ë rai'. Nu bë'në Pablo circuncidar lë'ë Timoteo ziquë na custumbrë shtë ra më israelitë. Zni bë'ni' parë adë bëldëdi'i më israelitë con lë'ë Pablo. Grë ra israelitë naquërelde lugar ni, nanë rall shtadë Timoteo nall më griego.

⁴ Grë ra guëdchi nardëdë rai', ruadi'dzënú rai' ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Quëadi'dzë rai' rsunë nabëdë'ë mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén të parë guëzu'bë diaguë rall.

⁵ Ra mënë narialdí ldu'i Dios, guc rall más firmë lu ra diza'quë shtë Jesús. Dzë con dzë guaru'bë grupë shtë shmënë Dios cadë guëdchi.

Gue'lë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo; nall ziquë më Macedonia

⁶ Adë bësá'nëdi'i Espíritu Santo nalua'a rai' diza'quë lu ra mënë naquërelde regiuni shtë Asia. Por ni gudëdë rai' ra regiuni shtë Frigia nu Galacia parë bëdchini rai' la raya shtë Misia.

⁷ Ndë bë'në rai' llgabë niutë rai' regiuni shtë Bitinia perë Espíritu Santo adë bësá'nëdi'i' niutë rai' ndë.

⁸ Mejurë gudëdë nezë rai' hashtë Misia parë guietë rai' puertë shtë Troas.

⁹ Ndë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo gue'lë. Gunáhi' tubi nguiu më Macedonia. Zuldí mënë ni nu rúnëll ruëguë lu Pablo. Rní'ill: "Cha regiuni shtë na'a Macedonia parë gúnëll compa'ni lë'e na'a".

¹⁰ Iurë gudëdë guná Pablo lë'e nguiu, na Lucas nacaquëa'a librë rë', bédë'në na'a preparar viajë shtë'në na'a parë guziá na'a Macedonia purquë Dios cagna'bë lë'e na'a guëdia'a na'a diza'quë parë ra mënë shtë Macedonia.

Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Filipos

¹¹ Puertë Troas bëdzepi na'a la'ni barcu parë zia na'a tubldí la'ni nisë hashtë Samotracia. Samotracia na tubi dani la'ni nisëdu'u. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a puertë Neápolis.

¹² De Neápolis bëru'u na'a parë Filipos. Filipos na tubi guë'dchi más llëru'bë lu grë ra guë'dchi shtë Macedonia. Quëreldë ra më rumanë ndë, nu grë ra më shtë guë'dchi bë'në rall rëspëti lëy shtë ra rumanë. Guquëreldë na'a Filipos bëldá dzë.

¹³ Tubi dzë nabëzi'i' ldu'u mënë, bëru'u na'a rua' guë'dchi parë bia na'a rua' tubi guëë'gu. Ra mënë bëne'e rsunë ndë nanú tubi lugar catë ruadi'dzënú rall Dios. Lugar ni guzubë na'a parë guëni'i' na'a diza'quë lu ra na'a nabëdëa nga'li.

¹⁴ Ladi ra na'a ni nanú tubi na'a lë Lidia. Zë'dëll guë'dchi shtë Tiatira. Nu rtuu'll lari za'quë color moradë. Na'a ni gualdí ldu'i Dios perë adë guë'nëdi'ill chu na Jesús. Bëdë'e më llgabë parë guasëll nu gualdí ldú'ull diza'quë nacagni'i' Pablo.

¹⁵ Lidia bëriubë nísëll con shfamíill. Iurní guní'ill lu na'a:

—Si talë nané të nahia shmënë Jesús, gulë gude'e lidcha të guëa'në të bëldá dzë.

Lidia bë'nëll ruëguë lu na'a hashtë bédëa'në na'a lídchill.

¹⁶ Guzac na'a tubi vultë iurë zia na'a lugar catë guëdia'a di'dzënú na'a Dios, bedia'guëlu na'a tubi lliguëna'a. Nápell tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Rúnëll divini por pudërë shtë mëdzabë. Guní'ill ra cusë

nagac con ra mënë. Zni bë'nëll gan zihani dumí parë ra shlámëll.

¹⁷ Lliguëna'a ni bidë náldëll lë'e na'a con Pablo. Fuertë guní'ill:

—Dios nacabezë gube'e, bëshe'ldë më ra nguiu rë'. Caglua'a rall nezë parë gac salvára'a.

¹⁸ Zihani dzë bë'në lliguëna'a rë' zdë'e. Glli, glli, fuertë guní'ill; bidë náldëll lë'e na'a. Perë bëldë Pablo nu guní'i' lu mëdzabë nananú la'ni ldu'u lliguëna'a:

—Con pudërë nabëne'e Jesucristo guiahia, rnia'a lul por lë shtë më, bëru'u la'ni ldu'u na'a rë'.

Lueguë lueguë iurní bëru'u espíritu dzabë.

¹⁹ Iurë guná shlamë shtë lliguëna'a, hi-adë nídi'i' mudë gunë rall gan dumí con pudërë nagúpëll, guna'zi rall Pablo nu Silas. Guagsëa'në rall lë'e rai' lu gobiernë nazubë cula'ni galërë.

²⁰ Bëagnú rall lë'e rai' lu ra juësi nu guní'i' rall:

—Nguiu rë' na rall mënë israelitë. Cagt-satsu rall mënë ciudá shtë hia'a.

²¹ Caglua'a rall creenci adë nádi'i' de acuerdë con lëy rumanë. Adë nídi'i' mudë guianálda'a tēchi rall purquë na hia'a më rumanë.

²² Iurní bëdzatsu mënë cuntrë Pablo nu Silas. Gunibë'a gobiernë parë bëru'u shabë Pablo nu Silas parë bédë'e hiaguë rall lë'e rai'.

²³ Despuësë huëtë' bédë'e hiaguë rall lë'e rai', bëldaguë rall lë'e rai' lachigui'bë. Nu gunibë'a rall lu carcelërë parë gápëll lë'e rai' con cuidadë.

²⁴ Iurë bë'në carcelërë recibir Pablo nu Silas, guagsëa'nëll lë'e rai' hashtë tubi cuartë namás dchi'chi. Ndë bë'nëll segurë; bégá'sëll guëa' rai' la'ni tablë nalë cepo.

²⁵ Iurë guc guërudë gue'lë, lë'e Pablo nu Silas quëadi'dzënú rai' Dios nu quëu'ldë rua' rai' cantë lu Dios. Los de más prësi nananú ndë, caquë diaguë rall.

²⁶ De repëntë bëdchini tubi lluru'bë nabësëni'bi hashtë cimientë shtë lachigui'bë. Grë ra puertë shtë lachigui'bë, bëlla'lin nu ra cadënë nali'bi guia'a ra prësi, gulaguë rahin lu guiu'u.

²⁷ Iurní gubani carcelërë; gunall rua' puertë lla'lë rahin. Gulull spadë shtë'nëll

parë quínill lo mizme lé'ëll. Bë'nëll llgabë grë ra prësi bëllu'në.

²⁸ Perë Pablo gunall pë nihunë carcelërë nu fuertë guni'i Pablo:

—Adë rguínidi'i lé'ëll. Grë na'a zuga'a na'a ndë'ë.

²⁹ Lueguë iurní guna'bë carcelërë tubi llni. Guaté guëllú'nëll catë zuga'a ra prësi. Nalé rchí'chill tantë rdzëbëll. Bëzullíbill lu Pablo nu Silas.

³⁰ Iurní gulull lë'ë rai' lachigui'bë nu guna'bë dí'dzëll lu rai':

—Dadë, guni'i lua çlla guna parë gac salvara?

³¹ Iurní repi rai':

—Guëdubínú ldú'ul tsaldí ldú'ul Jesu-cristo, lé'ëll con grë shfamílll parë gunë Dios salvar lë'ë të.

³² Iurní biadi'dzënú Pablo nu Silas lë'ë carcelërë diza'quë, lé'ëll con grë shfamílll naquërdë lidchill.

³³ Mizmë gue'lë ni carcelërë gudíbill lu ridë catë bëdia'a hiaguë ladi rai'. Lueguë carcelërë con shfamílll bëriubë nisë rall.

³⁴ Iurní bia'a carcelërë lë'ë rai' lidchill parë bédë'ëll nagudáu rai'. Nalé rquitë ldu'u shfamili carcelërë purquë grë rall hia gualdí ldu'u rall diza'quë.

³⁵ Brëgue'lë rsili, ra gobiernë bëshe'ldë ra suldadë lu carcelërë parë guëdë'ë carcelërë libertá lë'ë Pablo nu Silas.

³⁶ Repi carcelërë lu Pablo:

—Bëdchini suldadë shtë gobiernë parë guënehia libertá lë'ë të. Iurne' guzia'a të con bien.

³⁷ Perë Pablo guni'i lu ra suldadë:

—Adë chu guëru'u. Ra gobiernë bë'në bëdia'a hiaguë na'a lu ra mënë. Adë bë'nëdi'i rall juzgar lë'ë na'a según lëy rumanë, nu nadapë na'a lo mizme derechë nanapë më rumanë. Bëtia'a rall lë'ë na'a lachigui'bë nu iurne' rac shtu'u rall cu të lë'ë na'a llga'chi. Pues guidë ldu rall lë'ë na'a lo mizme lë'ë rall.

³⁸ Ra suldadë bëaguënú rall rsunë lu ra gobiernë grë naguchi Pablo lu rall. Bëdzëbë ra gobiernë iurë bini rall Pablo nu Silas napë rall derechë cumë më rumanë.

³⁹ Gua ra gobiernë rua' lachigui'bë. Guadi'dzënú rall lë'ë Pablo nu Silas; guni'i rall:

—Gulë bë'në dispensar lë'ë na'a por lo quë nabëdë'në na'a.

Iurní bëgú rall lë'ë rai'. Guni'i rall:

—Gulë bë'në favurë; gulë bëru'u guë'dchi shtë na'a.

⁴⁰ Bëru'u Pablo nu Silas lachigui'bë parë zia'a rai' lidchi Lidia. Despuësë guni'inú rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë; guni'i rai':

—Gulë gac firmë con di'dzë shtë Jesús.

Iurní bëru'u rai' ciudá ni.

17

Bëdzatsu më guë'dchi Tesalónica

¹ Gudëdë Pablo nu Silas ra guë'dchi nalë Anfípolis nu Apolonia parë bëdchini rai' ciudá Tesalónica. Ndë zubë tubi iádu'u shtë ra më israelitë.

² Ziquë na custumbrë shtë Pablo, guáhi' iádu'u. Tsunë llmalë bë'ni' parë guagni'inull ra mënë cadë dzë descansë.

³ Bí'ldi' la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë. Nu bëluá'ai' ra mënë Cristo napë quë gati më nu despuësë de guti më, napë quë tsashtë më ladi ra tëgulë. Rni'i Pablo:

—Lo mizme Jesús nacagnia'a lu të, na më Cristo el quë nagudili Dios.

⁴ Bëldá ra më israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë nu bëtsa'guë rall Pablo nu Silas. Zihani më griego narunë adorar Dios, gualdí ldu'u rall, nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë narnibë'a, gualdí ldu'u rall shti'dzë Jesús.

⁵ Perë los de más ra më israelitë nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë, nalë bëldënú rall Pablo nu Silas. Gudili rall bëldá nguii mal nandigá canzé ra nezë. Guni'i rall lu mënë ciudá parë guëasë mënë cuntrë Pablo. Guatsuté rall lidchi Jasón. Ziatili rall Pablo nu Silas purquë nanë rall Jasón bédë'ë lugar quërdë Pablo nu Silas. Rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë rai' parë gunë rall intriegu lë'ë rai' lu ra mënë parë gunë rall juzgar lë'ë rai'.

⁶ Perë adë bëdzëldëdi'i rall lë'ë rai' lidchi Jasón. Iurní guaca'a rall Jasón; bëshaguiú rall lé'ëll con sëbëldá ra narialdí ldu'u diza'quë. Guagsa'në rall lë'ë rai' lu gobiernë shtë ciudá. Gurushtiá ra nguii mal. Guni'i rall:

—Guëdubi lugar catë riutë Pablo rdzatsu ra më guë'dchi con ra creenci shtë rall nu ze'dë rall guë'dchi rë'.

⁷ Jasón bëdë'ë lugar lîdchill parë lë'ë rall. Grë ra nguiu rë' nanú rall cuntrë lëy shtë César purquë rni'i rall napë rall stubi rëy nalë Jesús.

⁸ Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i rall, bëdzatsu rall.

⁹ Perë Jasón con sëbëldá naguna'zi rall, gudilli rall dumí parë gupë rall libertá. Bëru'u rall.

Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Berea

¹⁰ Ra narialdí ldu'i diza'quë naquërdë Tesalónica, lueguë lueguë guguë'lë gulú nezë rall lë'ë Pablo nu Silas. Zia'a rall guë'dchi Berea. Ziquësë bëdchini rall ndë, gua rall iádu'u shtë ra më israelitë.

¹¹ Mënë naquërdë ndë, más nabënë na rall quë ra israelitë naquërdë Tesalónica purquë guëdubinú ldu'u rall bëquë diaguë rall diza'quë naguni'i Pablo, nu glli glli bë'në rall saber nia'a gu nahin verdá cumë ziquë na la'ni Sagradas Escrituras.

¹² De manërë quë zihani nguiu israelitë nu më griego, gualdí ldu'u rall diza'quë. Nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë, gualdí ldu'u rall diza'quë.

¹³ Tsana bini ra contrari naquërdë Tesalónica de quë nanú Pablo guë'dchi Berea, gua rall hashtë Berea parë guagt-satsu rall ra mënë guë'dchi ni. Cagni'i Pablo diza'quë lu ra mënë.

¹⁴ Perë ra narialdí ldu'i Jesús, lueguë bëshe'ldë rall lë'ë Pablo hashtë rua' nisëdu'u. Niétiquë Silas nu Timoteo bëa'në rall guë'dchi Berea.

¹⁵ Ra naguaguë'në compa'ni lë'ë Pablo, guagsa'në rall Pablo ciudá Atenas. Bëabrinú rall rsunë shtë Pablo; rac shtú'ui' tsa rall Atenas. Lueguë guzia'a Timoteo nu Silas catë nanú Pablo.

Nanú Pablo guë'dchi Atenas

¹⁶ Mientras cabezë Pablo lë'ë Silas nu Timoteo ciudá Atenas, nalë adë bëuu'di'i ldú'i'; adë gurëdchí ldú'i' iurë gunáhi' lu zihani ídolo narunë ra mënë adorar.

¹⁷ La'ni iádu'u shtë ra më israelitë biadi'dzënú Pablo con los de más mënë narunë adorar Dios. Nu cadë dzë rni'i Pablo lu ra mënë lu llguëa' catë rdëá rall.

¹⁸ Bëldá ra nguiu naná rsë'dë ldai' shtë narni'i rall estoicos nu sëbëldá nguiu naná rsë'dë ldai' narni'i rall epicúreos, biadi'dzënú rall Pablo. Nanú rall guni'i lu sa' rall:

—¿Pë quëadi'dzë ndë tantë ruadí'dzëll?

Sëbëldá rall guni'i:

—Llua'a na'a di'dzë shtënë stubi dios cubi quëadi'dzëll.

Rni'i rall zni purquë bini rall Pablo cagni'i diza'quë shtë Jesús, chu na më nu Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tëgulë.

¹⁹ Iurní bia'a rall lë'ë Pablo tubi lugar nalë Areópago catë rdëá ra më ru'bë parë guëquë diaguë rall pë rni'i ra mësë. Ndë guni'i rall lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë runë cuntienë ra ldai' cubi naze'dënu.

²⁰ Rnî'il lu na'a ra cusë cubi na nunquë gá'adi'i guini na'a. Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë na ra cusë naruadí'dzël.

²¹ Zni guni'i rall purquë grë më Atenas nu ra më de stubi naciuni naquërdë ndë, rëuu' ldu'u rall cualquier cusë cubi. Llëduni tiempë hiadë ruadí'dzë rall stubi cusë, niétiquë ra cusë cubi naguërë rini rall ruadí'dzë lu sa' rall.

²² Iurní Pablo guasuldí guëláu rall lugar nalë Areópago nu guni'i:

—Lë'ë të më Atenas, rnahia demasiadë devociuni napë të parë ra dios shtë të

²³ purquë tsana canzëa, rbí'ahia lugar catë cabezë ra dios shtë të. Bëdia'guëlúa tubi bëcu'guë naquë tubi letrërë luhin narni'i: "Dios nagá'adi'i chu guënëdi'i". Pues Dios naquëhunë të adorar sin quë guënëdi'i të, nanëa Dios rë'. Ze'dë guënia'a diza'quë shtë më.

²⁴ Na më Dios nabëntsa'u guë'dchiliu nu grë ra cusë nananú la'nin. Rnibë'a më guë'dchiliu nu gube'e. Adë quërdëdi'i më la'ni iádu'u nabëntsa'u ra mënë.

²⁵ Adë rquínidi'i më ra cusë naruntsa'u ra mënë. Niétiquë pë rqu'ni më purquë mizme Dios rne'e vidë nu grë cusë narqu'ni hia'a.

²⁶ Grë ra mënë nanaré lu guë'dchiliu na rall shini Adán, nguiu nabëntsa'u Dios iurë bësínú më guë'dchiliu. Bë'në Dios

punërë ra tiempë naguëbani grë ra naciuni nu lugar catë guëquërdë mënë.

²⁷ Bë'në Dios ni parë quili ra mënë lé'i' purquë rac shtu'u më grë mieti guëdia'guëlú rall lë'ë më. Dios adë núdi'i zitu de lë'ë hia'a.

²⁸ Por voluntá shtë Dios nacabezë gube'e, nadápa'a vidë nu por lë'ë më rni'bi hia'a nezë rë' nezë rë'. Por lë'ë më quërélda'a guë'dchiliu. Por voluntá shtë më nabánia'a nu rdé'na'a dchi'ni. Lo mizmë guni'i ra bældá mësë shtë të: "Na hia'a shini Dios".

²⁹ Ziquë shini Dios, adë chu gunë ll-gabë de quë na më cumë ziquë ra dzanë naguctsa'u con orë u bédchichi u guë'ë. Mënë runtsa'u rall cusë ni ziquë na shgabë rall.

³⁰ Adë pë guni'i Dios lu ra mënë tiempë guahietë tsana gá'adi'i guënë rall lë'ë më perë iurne' sí, rnibë'a më lu mënë gudubi guë'dchiliu, gunë nadzë'ë mudë nanabani rall nu guëabrí ldu'u rall con Dios

³¹ purquë Dios hia bë'në më designar tubi dzë nagunë më juzguë ra mënë. Dios gulë tubi nguii nagunë juzguë grë mënë lu guë'dchiliu. Verdá nahin purquë bældishtë Dios nguii rë' ladi ra tégulë.

³² Iurë bini ra mënë lo quë naguni'i Pablo de quë tsashtë ra tégulë, nanú rall bë'në burnë. Sëbældá rall guni'i rall lu Pablo:

—Mejurë stubi dzë guëqué diaguë na'a ra shti'dzël.

³³ Iurní Pablo gubi'. Bësëa'nëgáhi' lë'ë ra mënë,

³⁴ perë bældá rall gualdí ldu'u rall diza'quë nu guanaldë rall Pablo. Ladi ra mënë ni nanú tubi nguii lë Dionisio. Nall miembrë shtë partidë Areópago. Nu nanú tubi na'a lë Dámaris con zihani ra nagualdí ldu'u diza'quë shtë Jesús.

18

Pablo bédchini guë'dchi Corinto

¹ Despuësë de ni, bëru'u Pablo Atenas parë ziá'ai' ciudá Corinto.

² Ndë bëdia'guëlúhi' tubi më israelitë; lëll Aquila. Ze'dë nguii rë' tubi regiuni nalë Ponto. Antsë Aquila nu tsé'lëll Priscila

gubi' rall Italia purquë rëy Claudio gubibë'a guëru'u grëtë' më israelitë ciudá Roma. Pablo guagná lë'ë Aquila lídchi'.

³ Cumë nápi' mizmë dchi'ni nanapë Aquila bëa'ni' lidchi Aquila parë bë'në rai' dchi'ni. Bëti'bë rai' lari na'ldë naguëllu'i parë hiu'u lari.

⁴ Ra dzë narzi'i ldu'u mënë, Pablo ria iádu'u catë riagni'i' diza'quë lu ra mënë. Zihani rall gualdí ldu'u rall naguni'i Pablo, më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë.

⁵ Tsana bëru'u Silas nu Timoteo regiuni Macedonia, bédchini rall Corinto. Iurní Pablo bësëa'nëgall dchi'ni shtënë lari na'ldë parë guaglá'gui' niétiquë dchi'ni shtë diza'quë. Guni'inúhi' më israelitë quë Jesús na Cristo el quë nacabezë rall të guëdchíni' guë'dchiliu.

⁶ Perë ra israelitë bë'në rall cuntrë Pablo nu guni'i rall di'dzë fier guëc Pablo. Repi rall:

—Ze'dë guësiguël lë'ë na'a con bishi nanuá'al.

Iurní Pablo bédchíbi' shábi' lu ra mënë; nu guní'i:

—Hia beldë guënia'a diza'quë shtë Jesús lu të. Adë nédi'i të gua'a tēhin. Adë nahia responsablë talë guënití almë shtë të. Iurne' guziahia lu ra më nanádi'i më israelitë.

⁷ Bëru'u Pablo iádu'u. Ziá'ai' lidchi tubi nguii naquërdë cu' iádu'u, lëll Justo nu runë Justo adorar Dios.

⁸ Jëfë shtë iádu'u lëll Crispo. Gualdí ldu'u Crispo Jesucristo con grë shfamili Crispo. Nu zihani mënë Corinto bini rall diza'quë nu gualdí ldu'u rall nu bëriubë nisë rall.

⁹ Tubi gue'lë Pablo guná lu Jesús. Bëlua'alú më lull nu guni'i më:

—Adë rdzëbëdi'il. Guagla'guë guni'i diza'quë lu ra mënë

¹⁰ purquë na quëhuna compa'ni lë'ël parë adë chu guëná'zidi'i lë'ël parë quínidi'i rall lë'ël. Napa zihani mënë natsaldí ldu'i diza'quë ciudá rë'.

¹¹ Pablo bëa'në tubi izë guëru'ldë ciudá Corinto parë cagluá'ai' diza'quë shtë Jesús.

¹² La'ni ra dzë nacagnibë'a Galión; nall gubernadurë shtë regiuni Acaya; ra israelitë bë'në rall cuntrë Pablo nu bia'a rall Pablo lu tribunal.

¹³ Ndë guni'i rall lu gubernadurë:

—Nguiu rë' cagluá'all ra mënë nu rialdi ldu'u mënë shti'dzëll. Rnì'ill lla gunë ra mënë adorar Dios stubi ldai' naná cuntrë lëy shtë ra mē rumanë.

¹⁴ Hia guzublú Pablo parë guadi'dzë Pablo, iurní Galión guni'i lu ra israelitë:

—Si talë ndë'ë rac tratë tubi delitë ru'bë ziquë tubi galguti, pues guëqué diaga shti'dzë të

¹⁵ perë lëdë znídi'i. Rac tratë niétiquë lëy shtë të con di'dzë nu ra lë nanua'a të. Gulë bē'nē rēglë asuntë ni lo mizme lë'ë të. Adë nahia juësi shtë ra cusë naquëhunë të.

¹⁶ Iurní bēgú Galión ra mënë lu tribunal shtënëll.

¹⁷ Grë ra griego guna'zi rall lë'ë Sóstenes parë bēdē'ë galnë rall delantë lu gubernadurë. Sóstenes nall jēfë shtë iádu'u, perë lë'ë gubernadurë hiadë bē'nēdi'i casë nacanihunë ra mënë.

Bëagrí Pablo ciudá Antioquía

¹⁸ Bēa'nē Pablo zihani dzë ciudá Corinto. Despuësë bē'ni' despedir ra mē narialdí ldu'i diza'quë nu bē'pi' barcu con Priscila nu Aquila parë zia'a rai' regiuni Siria. Antsë tsepi rai' barcu puertë nalë Cencrea, bēga'a mënë guëc Pablo. Zni bē'ni' cumplir tubi promësë lu Dios.

¹⁹ Tsana bēdchini rai' ciudá Efeso, Pablo bēsēá'ni' lë'ë Priscila nu Aquila. Guáhi' iádu'u shtë ra israelitë. Ndë biadi'dzēnúhi' ra mënë nardēá.

²⁰ Ra mënë bē'nē ruëguë lu Pablo parë guēá'ni' más tiempë con lë'ë rall perë Pablo adë nēdi'i.

²¹ Mejurë bē'ni' despedir ra mënë; répi': —Rqui'ni tsahia Jerusalén parë sua pendientë lu laní naze'dë. Con voluntá shtë Dios guëabría stubi vueltë con lë'ë të.

Be'pi Pablo barcu. Gubi'll Efeso.

²² Despuësë bēdchíni' puertë Cesarea nu guall Jerusalén parë guagué'ni' saludar grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Lueguë bëagri' parë Antioquía.

²³ Zihani tiempë guquéréldi' ciudá Antioquía. Despuësë bē'rú'ui' stubi vueltë parë guagué'ni' visitar ra mënë narialdí ldu'i Dios regiuni shtë Galacia nu Frigia. Guni'inú Pablo lë'ë rall tsagla'guë rall firmë shnezë Dios.

Cagni'i Apolos diza'quë lu ra mē Efeso

²⁴ Bēdchini tubi nguio ciudá Efeso; lëll Apolos. Nall mē israelitë. Gúlëll ciudá Alejandría. Nalé nasini guëc Apolos parë ruadí'dzëll diza'quë shtë Dios. Bien bēluá'all nu guasëll Sagradas Escrituras.

²⁵ Nanëll bidë Jesús gué'dchiliu parë gunë mē salvar ra mënë natsaldí ldu'i lë'ë mē. Con guëdubinú ldu'ull bēluá'all ra mënë chu na Jesús. Bien nanëll Juan Bautista bēchu'bē nísi' ra mënë perë gá'adi'i guc bē'adi'ill ra nacanalde Jesús rriubë nisë rall ziquë shmënë Jesús.

²⁶ Apolos adë bēdzébēdi'i guní'ill lu ra mënë la'ni iádu'u, perë iurë bini Priscila nu Aquila naguni'i Apolos, guna'bē rall lë'ë Apolos stubi ladë. Biadi'dzēnú rall lë'ë Apolos ra cusë nadë riasēdi'ill de quë Jesús bēshē'ldi' Espíritu Santo parë cuezēnúhi' lë'ë mënë narialdí ldu'i Dios.

²⁷ Tsana bē'nē Apolos llgabë tédëll regiuni shtë Acaya, ra mē Efeso narialdí ldu'i Dios, bē'nē rall compa'ni lë'ë Apolos parë tsáhi' ndë. Bēquë'ë rall tubi cartë lu ra mënë Acaya të parë gunë rall recibir Apolos. Iurë bēdchini Apolos Acaya, nalé bē'nēll compa'ni ra shmënë Jesús parë cagsē'dë rall shti'dzë Dios. Más antsë Dios bē'nē compa'ni lë'ë rall parë tsaldí ldu'u rall diza'quë.

²⁸ Bi'ldi Apolos la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë israelitë. Bēluá'all de quë Jesús na Cristo nabēshe'ldë Dios lu gué'dchiliu hashtë guc rall cunformë lo quë naguni'i Apolos.

19

Bëagrí Pablo guë'dchi Efeso

¹ Nanú Apolos ciudá Corinto tsana gudēdë Pablo lugar la'ni dani parë bēdchíni' ciudá Efeso. Ndë bēdia'guëll Pablo zihani narialdí ldu'i diza'quë.

² Repi Pablo lu rall:

—Iurë gualdí ldu'u të shti'dzë Jesús ¿gu bē'nē të recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u të?

Iurní repi rall:

—Ni siquierë bini na'a gu nanú Espíritu Santo u nídí'i Espíritu Santo.

³ Iurní guna'bë di'dzë Pablo lu rall stubi vultë:

—¿Lla bëriubë nisë të?

Repi rall:

—Ziquë bëchu'bë nisë Juan Bautista ra mënë.

⁴ Iurní guni'i Pablo lu rall:

—Juan Bautista bëchu'bë nís'i ra mënë iurë bë'në nadzë'ë rall mudë nanabani rall. Nu guni'i Juan lu rall tsaldí ldu'u rall Jesús naná Cristo naguëdchini despuësë de Juan.

⁵ Iurë bini ra nguui rë' naguni'i Pablo lu rall, bëriubë nisë rall por lë Jesús.

⁶ Bëdchi'bë Pablo guiá'ai' guëc rall; lueguë bëdchini Espíritu Santo la'ni ldu'u rall nu cadë lë'ë rall guni'i rall stubi dizë. Guni'i rall di'dzë narunë rall recibir por pudërë shtë Dios.

⁷ Ra nabë'në recibir Espíritu Santo na rall cumë ziquë chi'bë chupë nguui.

⁸ Durantë lu tsunë mbehu Pablo gua iádu'u shtë ra më israelitë. Guëdubinú ldú'i' guni'inúhi' ra mënë, nu gualdí ldu'u rall lo quë nacagni'i Pablo. Adë rdzëbëdi'i Pablo. Cagni'i' por lë'ë Jesús tsuté mi-eti catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Ra mënë bëa'në rall cunformë lo quë naguni'i Pablo.

⁹ Perë bëldá më israelitë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Jesús tantë naguëdchi ldu'u rall. Delantë lu ra mënë guni'i rall lë'ë nezë naquëadi'dzë Pablo, na mal. Iurní Pablo biequi lu rall; biá'ai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë la'ni tubi hiu'u shcuelë lidchi tubi nguui lë Tiranno. Ndë bëlua'a Pablo lë'ë ra mënë glli glli.

¹⁰ Zni guagla'guë bëa'në Pablo chupë izë nga'li, de manërë grë mënë naquëreldë regiuni shtë Asia bini rall diza'quë shtë Jesús. Ra israelitë nu ra nanádi'i më israelitë, bini rall shti'dzë Pablo.

¹¹ Dios bëdë'ë pudërë guia'a Pablo parë bë'ni' zihani milagrë ru'bë

¹² hashtë ra panitë nu ra lari nabëga'ldë Pablo, guanú mënë lu narac llu'u. Bëac ra narac llu'u nu bëru'u ra mëdzabë nananú la'ni ldu'u ra mënë.

¹³ Perë bëldá ra israelitë canzë rall; rgu rall mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Guc ldu'u rall niaca'a dchi'ni rall lë Dadë Jesús parë

nagú rall mëdzabë. Guni'i rall lu espíritu mëdzabë:

—Gulë bëru'u. Rnibë'ahia lë'ë të por pudërë shtë Jesús, el mizmé lëhi' nacagni'i Pablo.

¹⁴ Zni bë'në gadchi shini tubi nguui israelitë nalë Esceva. Na Esceva tubi jëfë shtë ra bëshuzi.

¹⁵ Guzac tsana bë'në shini Esceva nagú rall espíritu mëdzabë, bëquebi mëdzabë lu rall:

—Naná Jesús. Nanéa Pablo perë lë'ë të ¿chu na të?

¹⁶ Iurní nguui nanapë espíritu mëdzabë la'ni ldu'i, guná'zill lë'ë ra shini Esceva. Bëdë'ë mëdzabë galné. Con guëdubi fuërsë shtëll bë'nëll gan lu guëzá gadchi nguui. Guc rall ridë. Bëru'u guëllu'në rall lugar ni sin shabë rall.

¹⁷ Grë ra naquëreldë ciudá Efeso, bini rall pë guc. Nalë bëdzëbë rall nu guni'i rall:

—Llëru'bë na pudërë shtë Dadë Jesús.

¹⁸ Iurní zihani ra narialdí ldu'i diza'quë, bëquebi rall ra cusë mal nabë'në rall antsë.

¹⁹ Nu zihani ra mënë nabësë'dë bëlliú, be'dënú rall shlibrë rall parë bëza'i rall libré delantë lu ra mënë. Gulú rall präci shtë libré. Lasaquin cincuenta mili bëllë bëdchichi.

²⁰ Zni guagla'guë bërë'tsë diza'quë con llëru'bë pudërë. Zihani mënë guaté rall shnezë Jesús.

²¹ Despuësë de ni, Pablo bë'ni' llgabë parë tsaguë'ni' visitar ra lugar shtë Macedonia nu Acaya parë tsaglá'gui' viajë shtëhi' hashtë Jerusalén. Guni'i' despuësë de tsáhi' Jerusalén, guziá'ai' ciudá Roma.

²² Iurní bëshë'ldi' chupë sáhi' parë Macedonia. Lë rall Timoteo nu Erasto purquë Pablo bëa'në stubi tiempë regiuni shtë Asia.

Rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo

²³ Tiempë dzë ni rëasë ra më Efeso cuntrë Pablo por shcuendë diza'quë.

²⁴ Tubi nguui lë Demetrio runtsá'ull dzanë con bëdchichi. Napë rahin figurë shtë iádu'u catë cabzë dios nalë Diana narunë ra mënë adorar. Ra mënë naruntsa'u dzanë, runë rall gan zihani dumí.

²⁵ Bëtëa Demetrio grë ra sa'll nu ra nanapë lo mizme dchi'ni rë'. Guní'll lu ra nguii ni:

—Lë'ë të Dadë, cumë ziquë nanë të nadápa'a tubi vidë za'quë; adë pë rúnëdi'i faltë parë lë'ë hia'a purquë segurë na dumí nardchi'bë shchi'ni hia'a.

²⁶ Perë cumë nanë të Pablo cagní'll lu ra mënë, ra dios naruntsa'u ra nguii nád'i'in Dios. Zni rialdí ldu'u zihani mënë, lëdë niétiquëdi'i ndë'ë më Efeso sino quë casi guëdubi regiuni shtë Asia.

²⁷ Demasiadë nadzë'bë na ndë'ë purquë shchi'ni hia'a, zëdchini dzë hiadë nídi'i dchi'ni guëdé'na'a. Nu lo mizme iádu'u catë cabezë dios Diana, zëdchini tiempë hiadë tsádi'i mënë iádu'u. Zni gac desprëci pudërë shtë Diana, el quë narunë ra mënë adorar guëdubi gué'dchiliu. Nanë hia'a grë gué'dchiliu quëhunë rall adorar lë'ë Diana.

²⁸ Iurë bini rall naguni'i Demetrio, nalë bëldé rall. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Guëbani Diana dios shtëna'a. Llëru'bë na Diana.

²⁹ Nalë bëdzatsu ra mënë guëdubi ciudá. Guna'zi rall chupë nguii naquëhunë compañi lë'ë Pablo. Túbill lë Gayo; stúbill lë Aristarco. Na rall më Macedonia. Bëshaguiú ra mënë lë'ë Gayo nu Aristarco hashtë lugar catë rdëa mënë.

³⁰ Guc ldu'u Pablo niuté Pablo lugar ni parë niani'inúhi' ra mënë, perë ra narialdí ldu'i diza'quë, adë bësá'nëdi'i rall nia Pablo ndë.

³¹ Nu ra bëldá gobiernë shtë Asia nartsa'guë Pablo, bëshe'ldë rall rsunë lu Pablo; bënë rall ruëguë lu Pablo de quë tsutëdi'i' ndë.

³² Lu juntë shtë ra mënë gurushtiá rall tubi cusë. Stubi tantë rall gurushtiá stubi cusë purquë nalë bëdzatsu rall, perë más zihani rall nabëdëa, adë guc bé'adi'i rall rsunë pëzielú bëdëa rall.

³³ Perë nanú bëldá ra israelitë nacagsini lë'ë Alejandro parë guëni'i Alejandro lu ra mënë favurë shtë ra më israelitë. Alejandro quëhúnëll sëni con guiá'ai' parë guëac dchi ra mënë.

³⁴ Perë iurë bëdë'ë ra mënë cuendë Alejandro náhi' më israelitë, gurushtiá rall ziquë chupë iurë. Guni'i rall:

—Guëbani Diana, dios shtë hia'a. Llëru'bë na Diana.

³⁵ Iurë bësëac dchi prësëntë lë'ë ra mënë, guní'll:

—Lë'ë të Dadë, grë më gué'dchiliu nanë rall de quë nadápa'a iádu'u catë cabezë dios Diana. Llëru'bë náhi'. Nanë të nadápa'a dzanë Júpiter nabietë lu gube'e.

³⁶ Ndë'ë adë chu rúnëdi'i negar. Gulë cuezë; adë pë rúnëdi'i të. Adë pë zia'a guë'nëdi'i të. Gulë bënë llgabë lla gunë të.

³⁷ Ra nguii naze'dënu të, adë quëhunë rall ofender nu adë cagni'i rall cuntrë dios shtë hia'a.

³⁸ Talë Demetrio nu ra narunënull dchi'ni, napë rall dishi'bi con stubi mënë, parë ni nanú gobiernë nu nanú ra juësi parë gunë rall rëglë. Ndë cadë lë'ë rall quili rall derechë shtë rall.

³⁹ Perë si talë rac shtu'u të stubi cusë, gac rëglin lu juntë perë gaquin legal

⁴⁰ purquë nanú peligrë parë lë'ë hia'a gunë gobiernë rumanë acusar lë'ë hia'a ziquë enemigu shtë gobiernë. Adë nídi'i mudë pë guëni'i hia'a lu rall pëzielú bësë ra mënë.

⁴¹ Iurë gualú guni'i prësëntë zdë'ë, bëtë'tsë ra mënë.

20

Gua Pablo Macedonia nu Grecia

¹ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë lu juntë, Pablo guna'bë ra narialdí ldu'i diza'quë parë guëni'inúhi' lë'ë rai' más enseñansë. Bé'ni' despedir lë'ë rai' con tubi abrasë parë ziá'ai' Macedonia.

² Grë ra lugar shtë Macedonia guaguë'ni' visitar nu guni'inúhi' grë ra narialdí ldu'i diza'quë të tsagla'guë rall firmë lu shnezë Dios. Despuësë ziá'ai' parë regiuni Grecia.

³ Ndë bëa'ni' tsunë mbehu. Iurní gubi' parë guëná'zi' barcu nu guziá'ai' Siria. Ndë bini Pablo caguili mënë mudë parë gátí'. Hiadë gualúdi'i gual con barcu, mejurë bëagri' nezë ziá'ai'. Gudédi' stubi vultë Macedonia.

⁴ Gadchi nguii bënë compañi lë'ë Pablo; gudchi'bélú rall hashtë ciudá Tesalónica. Lë rall Sópater më Berea. Stubi lë Aristarco. Stubi lë Segundo; na rall më Tesalónica. Stubi lë Gayo më Derbe. Stubi

lë Tíquico nu Trófimo naze'dë regiuni Asia. Nu zuga'a Timoteo.

⁵ Gulezë rall lë'ë na'a, Pablo nu Lucas, hashtë ciudá Troas.

⁶ Bëdëa'në na'a ciudá Felipos hashtë gudëdë laní naráu më israelitë guetështildi sin levadurë. Iurní bëdzepi na'a barcu. Guzé na'a ga'i dzë parë bëdchini na'a Troas. Ndë bëdëa'në na'a gadchi dzë con ra nguui nacabezë lë'ë na'a.

Nanú Pablo ciudá Troas

⁷ Primërë dzë shtë llmalë bëdëa ra narialdí ldu'i diza'quë parë bëshullë rall guetështildi parë gáu rall. Zni rëagná ldu'u rall la Santa Cena. Bëlua'a Pablo lë'ë rall hashtë guërudë gue'lë purquë grëgue'lë napë quë guëru'ui'.

⁸ Bëdëa rall la'ni cuartë naná pisë guia'a nu rquëgui'i zihani llni la'ni cuartë.

⁹ Ndë zubë tubi sultërë rua' ventanë shtë cuartë. Lëll Eutico. Por llëduni tiempë guni'i Pablo lu ra mënë; sultërë ni guna'zi mbëca'ldë lë'ëll. Nilli nagá'sill nu dizdë pisë tsunë hashtë lu guiu'u guláguëll. Gútil. Gualdishtë mënë lë'ëll.

¹⁰ Iurní Pablo biéti' hashtë catë gulaguë sultërë. Bëa'chu Pablo parë gudëdchi Pablo lë'ëll. Iurní guni'i Pablo lu ra mënë:

—Adë rdzëbëdi'i të purquë hia bëagrí gubánill stubi.

¹¹ Iurní be'pi Pablo parë guia'a. Bëshúlli' guetështildi parë gudáuhi'. Nu guagla'guë biadí'dzi' hashtë brëgue'lë. Iurní gubi'.

¹² Ra mënë bia'a rall sultërë lídchi' nabáni'. Nalë gurëdchí ldu'u rall.

De Troas guaté Pablo guë'dchi Mileto

¹³ Lë'ë na'a gudchi'bëlu na'a con barcu. Bia na'a hashtë guë'dchi Asón parë biaglli'i na'a Pablo ziquë guni'i' lu na'a antsë. Lë'i' por guëáhi' bëdchíni' Asón.

¹⁴ Tsana bëdia'guelú na'a lë'i' Asón, iurní tubsë bëdzepi na'a barcu parë zia na'a tubi guë'dchi nalë Mitilene.

¹⁵ Ndë bëru'u na'a parë bëdëdë na'a brëgue'lë cu' tubi dani la'ni nisëdu'u lë Quío. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a puertë nalë Samos. Bëzi'i ldu'u na'a guë'dchi shtë Trogilio. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a ciudá Mileto.

¹⁶ Zni bëdë'në na'a purquë Pablo adë gunëdi'i' nëá'ni' llëduni tiempë Asia. Adë gunëdi'i' Pablo nia Pablo Efeso purquë rac shtú'ui' guëdchíni' prontë Jerusalén parë súhi' pendientë laní narni'i rall Pentecostés. Guc ldú'i' nadchinigáhi'.

Shti'dzë Pablo lu ra mëgulë shtë Efeso

¹⁷ Tsana nanú na'a ciudá Mileto, gu-nibë'a Pablo guidë ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios ciudá shtë Efeso.

¹⁸ Iurë bëdchini' rai', Pablo guni'i lu rai':

—Lë'ë të nanë të lla mudë gubania dizdë primërë dzë na belda Asia.

¹⁹ Guëdubi tiempë guquërdënúa të, bëna sirvë lu Dios galnadu'u shtëna. Nu nalë gulaguë nisë slua por tantë naguëdchi ldu'u ra mënë. Quëhuna sirvë lu më bien aunquë zihani vultë bë'në mënë israelitë cuntrë na.

²⁰ Bëluá'ahia lë'ë të diza'quë shtë Jesús lidchi të nu catë bëdëa të parë bien shtë të. Ni tubi di'dzë shtë Jesús, adë bëca'chi ldú'udia'a.

²¹ Rnia'a lu ra më israelitë nu lu ra nanádi'i më israelitë guëabrí ldu'u rall con Dios. Guësa'në rall nezë mal nu tsaldí ldu'u rall Jesucristo, Shtáda'a.

²² Iurnë' guziahia parë Jerusalén purquë Espíritu Santo cagshé'ldi' na ndë. Más adë guënëdia'a cuendë pë saca ndë.

²³ Niétiquë nanëa lo quë Espíritu Santo guni'i lua de quë grë ciudá catë riahia, gunë ra mënë cuntrë na hashtë lachigui'bë guëtia'a rall na.

²⁴ Perë adë bë rni'idia'a pë runënú ra mënë na. Niétiquë rac shtua'a guëzalúa dchi'ni nabëne'e Jesús guiahia. Na më Shtada. Napë guënia'a lu ra mënë quë Dios cagna'bë më ziquë tubi favurë grë ra mënë parë gac rall shini më.

²⁵ 'Antsë gunia'a lu të lla tsuté të nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios, perë iurnë' nanëa ni tubi de lë'ë të hiadë guëabridi'i guëná të lua stubi vultë.

²⁶ Rnia'a lu grë të, bëna gan lu dchi'ni nabëne'e Dios guiahia. Si talë tubi të adë tsaldídi'i ldu'u të Jesús nu guëni almë shtë të, adë nádia'a responsablë

²⁷ purquë grë lo quë naguni'i Dios lua, guní'hia lu të. Ni tubi di'dzë adë bëca'chi ldú'udia'a de lë'ë të.

²⁸ Iurne' mizmë lë'ë të gulë gupë lë'ë të. Nu gulë gupë ra grupë mënë narialdí ldu'i diza'quë purquë Espíritu Santo bë'në më punërë lë'ë të cumë cabësë shtë rall. Por ni gulë bëlua'a shti'dzë Jesús lu ra narialdí ldu'i Jesús. Jesús bëne'e më vidë shtë më ziquë prëci parë gac salvar të.

²⁹ Nanëa tsana guziahia, guëdchini mësë falsë nagunë dañi ra nacanalde shnezë Dios. Ziquë ma dushë nardchini llgurrali lli'li, rtëtsë ma ra lli'li. Zni guëdchini ra mësë falsë ladi të.

³⁰ Lo mizmë ladi të guëru'u bëldá nguui naguëlua'a bishi lu ra narialdí ldu'i Jesús parë tsanaldë rall nezë mal.

³¹ Gulë gupë cuidadë nu gulë bëseägná ldu'u të purquë durantë lu tsunë izë, dzë la gue'lë, adë gulëzëdi'i guni'inúa lë'ë të. Nisë zubë slua bëluá'ahia lë'ë të.

³² 'Iurne' guësëana lë'ë të con Dios nu con diza'quë shtë më. Cagnia'a lu të na të bëcha. Nalë rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. Diza'quë shtë Dios napin pudërë parë tsaldí ldu'u të más parë gac të firmë lu shnezë Dios. Cagna'ba lu më guëne'e më grë ra cusë za'quë nanapë më parë ra më nagudili më parë gac rall shini më.

³³ Nunquë adë rzëbidi'i ldua'a dumí parë gaca ricu purquë lëdë parë nídí'i cagluá'ahia lë'ë të. Nu adë rzëbidi'i ldua'a lari chulë parë gacua.

³⁴ Cumë ziquë nanë të bëna dchi'ni con propi guiahia parë gudilia grë narqui'nia nu parë bédë'a narqui'ni ra naguzënú na.

³⁵ Siemprë bëluá'ahia lë'ë të napë quë gunë të dchi'ni parë gunë të compa'ni ra nanadë bë nápëdi'i. Rëagná ldua'a di'dzë naguni'i Dadë Jesús tsana guni'i më: "Más rquitë ldu'u hia'a guëdë'ë hia'a naca'a mënë, lëdëdi'i guëne'e mënë naca'a hia'a".

³⁶ Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', bëzullibi Pablo parë guëni'inúhi' Dios. Bë'në Pablo orar con grë ra nabëqué diaguë naguni'i Pablo.

³⁷ Grë rall bi'ni rall purquë gubini ldu'u rall. Gudëdchi rall lë'ë Pablo nu bëtsagraua' rall lë'ë Pablo.

³⁸ Nalë gubini ldu'u ra mënë purquë guni'i Pablo lu rall hiadë guëabridi'i guëná rall lúhi' stubi. Iurní grë rall guaguë'në rall compa'ni lë'ë Pablo hashtë rua' barcu.

21

Bëagrí Pablo Jerusalén

¹ Bësëa'në na'a ra narialdí ldu'i diza'quë parë bédzepi na'a barcu. Bia na'a tubldí hashtë tubi dani la'ni nisë nalë Cos. Brëgue'lë guzé na'a; bédchini na'a hashtë stubi dani la'ni nisë nalë Rodas. Ndë bëru'u na'a stubi parë bédchini na'a puertë nalë Pátara.

² Puertë Pátara bëdia'guëlú na'a tubi barcu naguëru'u parë Fenicia. Bédzepi na'a barcu ni.

³ Iurë ziazú na'a lu nisë, guná na'a lu dani la'ni nisë nalë Chipre. Bëa'nin ladë rubësë catë ziazú barcu. Bia na'a hashtë Siria. Bédchini na'a puertë shtë Tiro catë bësëa'në barcu carguë. Ndë bëdietë na'a barcu.

⁴ Bëdzëlë na'a ra narialdí ldu'i diza'quë nu bédëa'në na'a gadchi dzë con lë'ë rall. Espíritu Santo bëldaguë llgabë guëc rall lo quë nagac cumplir con Pablo. Guni'i rall lu Pablo adë tsádi'i' Jerusalén.

⁵ Iurë bëzá gadchi dzë, bëru'u na'a. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë con tse'lë rall nu shini rall, bë'në rall compa'ni lë'ë na'a hashtë fuërë ciudá. Bédchini na'a rua' nisëdu'u. Ndë bëzullibi na'a parë biadi'dzënú na'a Dios.

⁶ Iurní bédë'në na'a despedir lë'ë rall con abrasë parë bédzepi na'a barcu. Hia cadë lë'ë rall bëagrí rall lidchi rall.

⁷ Bëru'u na'a Tiro. Guzé na'a lu nisë hashtë Tolemaida. Bëdietë na'a barcu ndë, nu bédë'në na'a saludar ra narialdí ldu'u diza'quë nu bédëa'në na'a con lë'ë rall tubi dzë.

⁸ Brëgue'lë Pablo con grë nazuga'anú lé'i, bëru'u na'a parë bia na'a ciudá shtë Cesarea. Ndë bia na'a lidchi Felipe el quë narni'i diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Antsë bë'në ra poshtë nombrar lë'ë Felipe ziquë tubi muzë ladi gadchi nguui naquidzë alimëntë parë ra prubi. Bëa'nënú na'a Felipe lídchi'.

⁹ Napë Felipe tapë shtsá'pëll. Guëzá rall lliguëna'a; guni'i rall enseñansë narunë rall recibir por pudërë shtë Dios.

¹⁰ Hia zihani dzë guquëreldë na'a Cesarea tsaná bédchini tubi më Judea nalë Agabo. Nall muzë shtë Dios nu guni'll ra enseñansë nabé'nëll recibir por pudërë shtë Dios.

¹¹ Agabo be'dë gué'nëll visitar lë'ë na'a. Guná'zill cinturón shtë Pablo nu beldí'bill guërupë guëa'll con guërupë guiá'all; guni'll:

—Espíritu Santo cagni'i zdë'ë mudë guëldi'bi ra israelitë guëa' nashtënë cinturón rë'. Gunë rall intriegu nashtënë cinturón lu ra nanádi'i më israelitë. Gaquin Jerusalén.

¹² Iurë bini na'a zdë'ë, lë'ë na'a nu ra më Cesarea bédë'në na'a ruëguë lu Pablo parë adë tsádi'i Pablo Jerusalén.

¹³ Perë Pablo guni'i lu na'a:

—Adë rú'nëdi'i të purquë más rsëbini të ldu'a. Masiá iurne' guëldi'bi rall na ziquë tubi prësi, nahia cunformë. Masiá quini rall na ciudá Jerusalén, nahia dispuestë gatia por Dadë Jesús.

¹⁴ Adë bédë'nëdi'i na'a gan nazú na'a lull. Iurní adë biadí'dzëdi'i na'a más; niétiquë guni'i na'a lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac cumplir voluntá shtë Dios.

¹⁵ Despuësë bédë'në na'a preparar parë bia na'a Jerusalén.

¹⁶ Bëldá ra më Cesarea narialdí ldu'u diza'quë, bë'në rall compa'ni lë'ë na'a con tubi nguiu më Chipre. Lëll Mnasón. Nápëll tubi lidchi Jerusalén catë bédëa'në na'a. Hia guahietë gualdí ldu'u Mnasón diza'quë shtë Jesús.

Guaguë'në Pablo visitar lë'ë Jacobo

¹⁷ Iurní bédchini na'a Jerusalén; ra narialdí ldu'i diza'quë, nalë bëquitë ldu'u rall; guná rall lu na'a.

¹⁸ Brëgue'lë bianú na'a Pablo; biadë'në na'a visitar lë'ë Jacobo. Ndë zubë ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios.

¹⁹ Pablo bé'ni' saludar lë'ë rall. Iurní biadí'dzi' tubi por tubi ra cusë nabé'ni' por pudërë shtë Dios ladi ra mënë de stubi naciuni.

²⁰ Iurë bini ra mëgulë nabiadi'dzë Pablo, guni'i lul sa' rall: "Nalë nabënë na Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më." Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Guná Dadë, zihani më israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë. Na rall zihani mili, perë grë rall rni'i rall rqui'ni guianálda'a tēchi lëy shtë Moisés.

²¹ Iurne' bini rall de quë lë'ël cagluá'al grë ra israelitë naquëreldë stubi lugar, adë gúnëdi'i rall cumplir nabëquë'ë Moisés. Nu bini rall rni'il de quë adë gáquëdi'i circuncidar ra shini rall, nilë tsagla'guë rall custumbrë shtëna'a.

²² ¿Pë guëdë'na'a iurne'? purquë segurë gac bë'a rall lë'ël be'dë guëzël.

²³ Mejurë gúnëll lo quë naguëni'i na'a lul. Nanú tapë nguiu ladi hia'a. Cabezënu rall tubi promësë guëdë'ë rall lu Dios. Bë'në rall prometer tubi cusë lu më.

²⁴ Lë'ël bia'a lë'ë rall iádu'u parë gunë të ofrecërë bëldá ma ziquë ofrendë parë Dios. Gudilli gashtë shtë rall nu despuësë guëzá të guëga'a të guëc të. Zni guëdë'ë ra më israelitë cuendë de quë adë nádi'i verdá shcuëndël nabini rall, sino quë guëdë'ë rall cuendë nul canáldël lëy shtë Moisés.

²⁵ Perë ra nanádi'i më israelitë nu gualdí ldu'u rai' diza'quë, hia bëquë'ë na'a lu rall más antsë de quë adë pë quëdi'nidi'i ldu'u rall por ra cusë rë'. Niétiquë adë gáudi'i rall belë nabë'në ra mënë ofrecërë ziquë ofrendë lu ra ídolo. Nu adë gáudi'i rall rënë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshë'di'i rënë, nu adë quënúdi'i rall sa' rall.

La'ni iádu'u guna'zi mënë Pablo prësi

²⁶ Iurní Pablo bia'a guëzá tapë nguiu parë bë'në rall según lëy nabëquë'ë Moisés. Brëgue'lë stubi dzë bë'në rall cumplirin. Lueguë guaté rall iádu'u parë bë'në Pablo visi lu ra bëshuzi pë dzë gunë cadë tubi rall ofrecërë ra ma ziquë ofrendë lu Dios.

²⁷ Hia mërë gualú guëzá gadchi dzë naguni'i Pablo, bëldá ra israelitë naze'dë regiuni Asia, guná rall lu Pablo la'ni iádu'u ru'bë. Bëtsatsu rall grë ra mënë nu guna'zi rall lë'ë Pablo.

²⁸ Gurushtiá rall:

—Lë'ë të më israelitë, gulë bënë com-
pañi lë'ë na'a purquë nguiu rë' canzëll
grë ladë. Cagluá'all ra mënë ldai' naná
cuntrë naciuni shtë hia'a nu cuntrë lëy
shtë Moisés nu cuntrë mizme iádu'u shtë
Dios. Nu iurne' gulutëll la'ni iádu'u beldá
më griego. Zni quëhúnëll manchar lugar
santu rë'.

²⁹ Zni guni'i rall purquë antsë guná
rall Pablo canzënúhi' Trófimo ladi ciudá.
Trófimo nall më Efeso. Por ni bënë rall
llgabë de quë Pablo bia'a lë'ë Trófimo la'ni
iádu'u.

³⁰ Nalé bëdzatsu ra mënë guëdubi ciudá
nu bëdchini guëllu'në rall iádu'u parë
guëna'zi rall Pablo. Bëshaguiú rall lë'ë
Pablo parë gualdú rall Pablo la'ni iádu'u.
Lueguë bësë'au rall iádu'u.

³¹ Hia guc ldu'u rall niaguini rall Pablo.
Iurní gua rsunë lu capitán shtë ra suldadë
rumanë de quë grë mënë shtë ciudá nalé
bëdzatsu rall.

³² Iurní bëtëá capitán ra suldadë nu ra
sa' narnibë'a capitán. Bëdchini guëllu'në
rall catë rë ra mënë. Iurë guná ra mënë
lu capitán nu ra suldadë, gulezë bëtë'ë rall
shtë Pablo.

³³ Iurní guabi'guë capitán; biá'all Pablo
prësi. Gunibë'all bëli'bi Pablo con chupë
cadënë. Despuësë guna'bë di'dzë capitán:

—¿Chu na nguiu rë'? ¿Pë bënëll?

³⁴ Nalé gurushtiá ra mënë nu nalé ruidë
bëquë'ë rall. Hia guni'i mënë tubi cusë;
stubi tantë guni'i rall stubi cusë. De mudë
adë guasëdi'i capitán pë guni'i rall. Mejurë
bia'a capitán lë'ë Pablo cuartel.

³⁵ Iurë bëdchini rall rua' cuartel parë
tsepi rall, ra suldadë bëldisi rall lë'ë Pablo
guia'a purquë tantë bëtëá mënë caguini
rall lë'ë Pablo.

³⁶ Grë ra mënë nacanaldë, gurushtiá
rall:

—Gátill; gátill.

Bëquebi Pablo lu ra mënë chu na Pablo

³⁷ Mëre lë'ë ra suldadë guluté lë'ë Pablo
la'ni cuartel; Pablo repi lu capitán:

—¿Zac guënia'a lul chupë di'dzë?

Bëquebi capitán lu Pablo iurní:

—Perë lé'ël rac ruadí'dzël griego.

³⁸ ¿Lëdë lé'ëdi'il më egipcio nabëtsatsu
ra mënë ca dzë cuntrë gobiernë rumanë?
Bia'a më egipcio tapë mili nguiu mal
hashtë lumë catë nídi'i mënë.

³⁹ Iurní Pablo bëquebi lu capitán:

—Nahia më israelitë. Gula Tarso, ciudá
ru'bë shtë regiuni Cilicia. Tarso na catë
gula. Bënë favurë, bëne'e permisi të
guëni'inúa ra mënë.

⁴⁰ Bëtë'ë capitán permisi. Iurní guzuldí
Pablo lu shquilier catë re'pi mënë rua'
cuartel. Bënë Pablo sëni con guiá'ai' lu ra
mënë parë guëac dchi rall. Iurë bëac dchi
rall, Pablo guni'i lu rall con dizé hebreo:

22

¹ —Lë'ë të Dadë nu ra mëgulë, rac
shtua'a guëquë diaguë të pë guënia'a.

² Iurë bini ra mënë Pablo cagní'll lu rall
con dizé shtë rall, dchítë' bëac rall. Pablo
guni'i lu rall:

³ —Nahia israelitë; gula ciudá Tarso
regiuni shtë Cilicia perë guaru'ba ndë'ë
Jerusalén. Gamaliel guc shmësa. Bëluá'ai'
na lëy shtë shtadë guélú hia'a. Con
guëdubinú ldua'a bëna sirvë lu Dios, igual
ziquë quëhunë të iurne'.

⁴ Antsë guzunalda ra narialdí ldu'i
diza'quë parë gati rall. Nu guna'zia prësi
nguiu nu ra na'a parë bëtiá'ahia lë'ë rall
lachigui'bë.

⁵ Jëfë shtë ra bëshuzi nu grë mëgulë
narnibë'a, nané rall pë bëna. Lë'ë rall
bëne'e rall cartë parë biahia lu ra bëchi
sa' hia'a naquërdë ciudá Damasco. Ndë
niagllía ra narialdí ldu'i Jesús. Quëdú
rall con cadënë; ne'dë guënúa lë'ë rall
Jerusalén parë gac cashtigu rall.

*Biadi'dzë Pablo lu ra mënë lla bëáqui'
shmënë Jesús*

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Iurë ziazúa nezë, hia mërë guëdchinia
Damasco, quierë guërudë dzë, de repëntë
gu'të tubi llni catë ziazúa. Nahin tubi llni
fuertë nabëdchini nezë lu gube'e.

⁷ Gulaga lu guiu'u. Lueguë binia tubi
voz naguni'i lua: "Saulo, ¿pëzielú rzunáldël
na?"

⁸ Iurní guna'bë di'dza: “¿Chu lé'ël Dadë?” Iurní guni'i voz lua: “Nahia Jesús më Nazaret. Rzunáldël na.”

⁹ Ra nazianúa guná rall lu llni nu nalé bëdzëbë rall perë adë bínidi'i rall di'dzë shtë naguni'i lua.

¹⁰ Iurní repia: “Dadë ¿pë rac shtú'ul guna?” Lë'ë Dadë Jesús guni'i lua: “Guashtë nga'li nu guagla'guë shnézël parë Damasco. Ndë guëni'i mënë lul guadë nagúnël. Guëni'i rall lul pë cusë rnibë'a Dios gúnël.”

¹¹ Perë llni bësëa'në na ciegu. Hia ra sahia guna'zi rall guahia parë guc bëdchinia Damasco.

¹² 'Ndë guquërdë tubi nguii lëll Ananías. Humildë nall nu canáldëll tēchi lëy nabëquë'e Moisés. Grë ra israelitë naquërdë Damasco, rni'i rall Ananías na më za'quë.

¹³ Ananías bidë guëna na; iurë bëdchínill, nëll lua: “Bëchi Saulo, guëabrí guënal stubi vueltë”. Iurní lueguë lueguë gubí'ahia stubi vueltë nu gunahia lu Ananías.

¹⁴ Nëll lua: “Dios shtë ra shtëda'a gudili më lé'ël dizdë antsë parë gac bé'al guadë naná voluntá shtë më. Gudili më lé'ël parë guënal lu Jesús naná justë delantë lu Dios nu parë guëquë diáguël ra di'dzë naguëni'i më lul

¹⁵ purquë lé'ël nal testigu shtëhi'. Tsagní'il lu ra mënë lu guë'dchiliu grë lo quë nagunal nu nabínill de lë'ë më.

¹⁶ Iurne' gua; adë rac ldë'di'il. Gua tē chubë nísël. Guna'bë lu Jesús parë guëzuné më ldú'ul grë ra duldë shtënël.”

Bëshe'ldë Jesús lë'ë Pablo hashtë stubi naciuni

¹⁷ 'Iurní bëagría Jerusalén; guahia iádu'u ru'bë. Guaguëna adorar Dios. Gunahia tubi llni nabëshe'ldë Dios.

¹⁸ Bëlua'alú Jesús lua nu guni'i më: “Nas- esë bërú'u Jerusalén purquë adë gúnëdi'i mënë cuendë lo quë naguëni'il de na”.

¹⁹ Iurní gunia'a lu Jesús: “Dadë, ra mënë nané rall lla riahia grë ra iádu'u shtë rall parë ruahia ra mënë narialdí ldu'u lé'ël parë tsa rall prësi. Bëldaga lë'ë rall lachigui'bë nu rnibë'ahia rau rall galné.

²⁰ Tsana gudini rall Esteban, muzë shtënël, zugá'ahia ndë. Cagni'i Esteban diza'quë lu ra mënë. Guca de acuerdë parë gudini rall Esteban. Nu hashtë gupa ra shabë nabë'në ni.”

²¹ Perë Jesús guni'i lua: “Bëagzé purquë ziquë shmensajëra, guëshe'lda lé'ël zitu ladi ra mënë nanádi'i më israelitë”.

Quëhapë capitán lë'ë Pablo

²² Hashtë puntë rë' bëquë diaguë ra mënë shti'dzë Pablo. Iurní guzublú gurushtiá rall; guni'i rall:

—Gati nguii rë'. Gati nguii rë'. Hiadë rac shtú'udi'i na'a guëna na'a lu nguii rë'.

²³ Gurushtiá rall nu cagru'ldë rall shabë rall lu mbë nu cagru'ldë rall iu'lli tantë rldë rall.

²⁴ Iurní gunibë'a capitán caguëu' rall Pablo la'ni cuartel. Nu gunibë'all guëquë'e hiaguë ra suldadë lë'ë Pablo con chicuti parë guëquebi Pablo pëzielú gurushtiá ra mënë cuntrë lé'ëll.

²⁵ Perë iurë hia naquëdú Pablo parë guëquë'e hiaguë rall lé'ëll, Pablo repi lu menor capitán nazuga'anú rall:

—¿Pë napë tē derechë guëquë'e hiaguë tē tubi nguii nanapë derechë ziquë mënë rumanë, tubi nadë guc condenádëdi'?

²⁶ Iurë bini menor capitán lo quë n- aguni'i Pablo, guaguë'nëll visi lu capitán mayurë. Gúchill:

—Gupë cuidadë lo quë nagúnël con nguii rë' purquë nall tubi nguii nanapë derechë ziquë më rumanë.

²⁷ Iurní guabi'guë capitán lu Pablo nu guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë guldil; nápël derechë ziquë mënë rumanë?

Pablo bëquebi lu capitán:

—Guldía ni nahin.

²⁸ Iurní repi capitán lu Pablo:

—Perë gudilla zihani dumí parë bëaca më rumanë.

Pablo repi lull:

—Perë na napa derechë ziquë më ru- manë purquë dizdë gula, shtëda napë ra' derechë ni.

²⁹ Ra naniadë'e hiaguë lë'ë Pablo, bëazë guetë rall. Hiadë gualúdi'i bëquë'e hiaguë rall lé'i'. Lo mizmë capitán

bëdzëbëll bëquëdull lë'ë Pablo purquë bëdë'ëll cuendë Pablo nápi' derechë ziquë më rumanë.

Bëzú ra mënë lë'ë Pablo lu Junta Suprema parë gac rëglë shcuëndëll

³⁰ Brëgue'lë stubi dzë bëtëá capitán ra jëfë shtë ra bëshuzi nu miembrë shtë Junta Suprema. Bëshá'quëll Pablo parë bëzull Pablo lu Junta Suprema purquë capitán rac shtú'ull gac bé'all nia'a pë delitë guëdchi'bë ra israelitë cuntrë Pablo.

23

¹ Guná Pablo lu ra miembrë shtë Junta Suprema nu guní'i:

—Rnia'a lu të Dadë, hashtë iurne' nanëa shgaba nu vidë shtëna tubldí nahin delantë lu Dios.

² Ananías nall bëshuzi ru'bë shtë Dios. Gunibë'all lu ra mënë nazuga'a guëlla' lu Pablo parë capë rall rua' Pablo.

³ Iurní Pablo guní'i' lu Ananías:

—Dios guëzac zi lë'ël purquë nal guetë guërupë tëchi. Zúbël nga'li parë gúnël juzguë na ziquë rni'i lëy, lëdëdi'i parë guëribé'al capë rall ruahia. Adë quëhúnëdi'ill ziquë rni'i lëy.

⁴ Los de más nazuga'a lu Pablo repi rall:

—¿Pëllë zni ruadí'dzël di'dzë dzabë delantë lu bëshuzi ru'bë shtë Dios?

⁵ Pablo repi lu rall iurní:

—Lë'ë të Dadë, adë guënëdia'a cuendë lë'i náhi' bëshuzi ru'bë shtë Dios. Pues naescritë la'ni Sagradas Escrituras: “Adë rni'i guídžëdi'ill tubi narnibë'a mënë ladzë të”.

⁶ Iurní bëtë'ë Pablo cuendë de quë bëldá ra miembrë shtë Junta Suprema, na rall partidë shtë saduceos. Sëbëldá rall na partidë shtë fariseos. Guní'i Pablo fuerhtë:

—Rnia'a lu të Dadë, nahia fariseo purquë dizdë ra shtada gac ra më partidë shtë fariseo. Nu be'dë guëzú ra mënë na lu tribunal shtë të niétiquë purquë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tëgulë.

⁷ Iurní ra nabini lo quë naguni'i Pablo, gac dividir rall. Ra fariseo nu saduceo guzublú quëadi'dzë lul sa' rall hashtë gudildi di'dzë rall

⁸ purquë ra saduceo adë rialdídi'i ldu'u rall tsashtë ra tëgulë nu rni'i rall adë nídi'i ianglë nu nilë tubi espíritu nanabani. Perë ra fariseo rialdí ldu'u rall grë ra cusë rë'.

⁹ Grë rall gurushtiá rall. Iurní guasuldí bëldá mësë narlua'a lëy; na rall fariseo. Nalë nalaa'dchi guni'i rall:

—Nguiu rë' adë pë mal quëhúnëdi'ill purquë si talë guni'i tubi espíritu u tubi ianglë lull, adë chu su lull, no sea guëdë'na'a cuntrë Dios.

¹⁰ Nalë gudildi di'dzë rall nu nalë bëdzëbë capitán. Bë'nëll llgabë niabé guiu rall lë'ë Pablo nihunë rall pedasë lë'ë Pablo. Por ni gunibë'a capitán gue'dë guëzé ra suldadë parë tsaldú lë'ë Pablo, guëldisë guia'a rall nu guëguëu' ra suldadë lë'ë Pablo cuartel.

¹¹ Brëgue'lë stubi dzë bëlua'alú Jesús lu Pablo nu repi Jesús lull:

—Bëcuedchí ldú'ul. Adë rdzëbëdi'ill purquë ziquë guní'ill lu ra mënë shti'dza ndë'ë, zni guëshe'lda lë'ël; tsagní'ill lu ra mënë ciudá Roma. Nal testigu shtëna.

Gu' bëldá mënë de acuerdë parë quini rall Pablo

¹² Brëgue'lë stubi dzë bëldá ra israelitë gu' rall de acuerdë parë quini rall Pablo. Bë'në rall jurar lu Dios zndë'ë:

—Dios gunë më condenar lë'ë na'a si talë chu quínidi'i Pablo. Adë pë guëdáudi'i na'a; adë pë guëdii'di'i na'a hashtë nuvërë guëdini na'a lë'ë Pablo.

¹³ Más de cuarenta nguio bë'në jurar ni.

¹⁴ Gua rall lu jëfë shtë ra bëshuzi nu lu ra mëgulë shtë ra më israelitë, nu guchi rall:

—Lë'ë na'a guni'i na'a lu Dios de quë gunë më condenar lë'ë na'a. Adë pë guëdáudi'i na'a hashtë nu vërë guëdini na'a Pablo.

¹⁵ Iurne' lë'ë të con los de más miembrë shtë Junta Suprema, gulë guna'bë lu capitán glli; guidënú rall Pablo stubi vueltë delantë lu të. Gulë guchi lu capitán rac shtu'u të guësë'dë të lla na shcuendë Pablo, perë lë'ë na'a hia dzu na'a listë parë guëdini na'a lë'ëll antsë guëdchínill lu të.

¹⁶ Tubi nguio shini zanë Pablo, bínill lo quë narac shtu'u nguio mal gunënú rall

Pablo. Guall cuartel; guanull rsunë lu Pablo.

¹⁷ Pablo guna'bë tubi capitán parë guëni'i' lu capitán:

—Bia'a nguiu rë' lu capitán mayurë purquë nuá'all tubi rsunë natsagní'll lu capitán.

¹⁸ Iurní bia'a suldadë lé'ëll lu capitán mayurë nu repi suldadë:

—Lë'ë prësi Pablo guná'bëll favurë lua parë ze'dënúa nguiu rë' ndë'ë purquë nuá'all tubi rsunë parë lé'ël.

¹⁹ Iurní guna'zi capitán guia'a nguiu parë biá'all lé'ëll stubi ladë nu guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë rac shtú'ul guëni'il lua?

²⁰ Guni'i nguiu lu capitán:

—Ra israelitë nanú rall de acuerdë parë guëna'bë rall lul de quë glli guá'al Pablo lu Junta Suprema stubi vultë. Guëni'i rall ziquë protëstë guëzú rall lul de quë guësë'dë rall shcuendë Pablo.

²¹ Perë adë tsaldídi'i ldú'ul shti'dzë rall purquë más de cuarenta nguiu naca'chilú; cabezë rall lë'ë Pablo parë quini rall lé'i'. Bë'në rall jurar lu Díos de quë adë pë gau rall nu adë pë gu rall hashtë nuverë quini rall Pablo. Iurnë' niétiquë cabezë rall rsunë shtënëll nia'a zëgul Pablo glli.

²² Iurní gulú nezë capitán lë'ë nguiu. Repi capitán:

—Adë chu lu ruadí'dzëdi'il lo quë nabitë guëni'il lua.

Bëshe'ldë capitán lë'ë Pablo lu gubernadurë Félix

²³ Guna'bë capitán mayurë chupë capitán menor shtënëll nu gunibé'all gac armar chupë gahiu'a suldadë con setenta suldadë naquibë guay con chupë gahiu'a suldadë nagua'a lansë. Gunibé'all parë guzia'a ra suldadë ciudá Cesarea rquë guë'ë iurë gue'lë.

²⁴ Nu gunibë'a capitán gac preparar guay naquibë Pablo. Repi capitán lu ra suldadë gapë rall Pablo bien parë adë pë gunënú ra israelitë lë'ë Pablo nezë.

²⁵ Bëdë'ë capitán tubi cartë parë bia'a ra suldadë lu gubernadurë. Rni'i cartë:

²⁶ “Na capitán Claudio Lisias, runa saludar lé'ël Dadë gubernadurë Félix con llëru'bë rëspëti.

²⁷ Rquëa'a lul shcuendë nguiu rë', lë Pablo. Ra israelitë guna'zi rall lë'ë nguiu ni, perë iurë binia de quë dizdë gúlëll nápëll derechë ziquë më rumanë, guahia con ra suldadë parë bëna librar lé'ëll guia'a ra israelitë.

²⁸ Cumë na rac shtua'a gac bë'ahia pëzielú runë rall acusar lë'ë Pablo, biahia lé'ëll lu juntë shtë ra israelitë.

²⁹ Ndë guc bë'ahia adë pë delitë nápëdi'll parë gátill, nilë parë tsull lachigui'bë. Niétiquë runë ra israelitë acusar lë'ë Pablo purquë adë zianáldëdi'll tëchi lëy religiuse shtë rall.

³⁰ Perë binia de quë bëldá ra contrari rac shtu'u rall quini rall lë'ë Pablo, por ni lueguë cagshe'lda lé'ëll lul. Nu gunibé'ahia lu ra contrari shtënëll de quë gunë rall rëglë asuntë ni delantë lul. Gualú cartë rë'. Guëá'nëll bien.”

³¹ Iurní gunibë'a capitán lu ra suldadë të gua'a rall Pablo la'ni gue'lë hashtë tubi guë'dchi lë Antípatris.

³² Brëgue'lë bëagrí ra suldadë nanazë guëa' parë cuartel. Hia ra nanadchi'bë guay guagla'guë rall viajë shtë rall con Pablo.

³³ Iurë bëdchini rall Cesarea, bëdë'ë rall cartë guia'a gubernadurë nu bë'në rall intriegu lë'ë Pablo guiá'all.

³⁴ Iurë gualú bi'ldi gubernadurë cartë, guna'bë dí'dzëll lu Pablo chu mënëll. Bínill de quë Pablo na më regiuni Cilicia,

³⁵ repi gubernadurë lull:

—Na guna rëglë asuntë shtënëll iurë guidë ra mënë narunë acusar lé'ël.

Iurní gunibë'a gubernadurë parë gupë ra suldadë lë'ë Pablo la'ni palaci shtë rëy Herodes.

24

Pablo bë'në defender mizme lé'i' lu gubernadurë Félix

¹ Gudëdë ga'i dzë nanú Pablo prësi, bëdchini Ananías, jëfë shtë ra bëshuzi. Bëdchini Ananías ciudá Cesarea con bëldá ra mëgulë miembrë shtë Junta Suprema

con tubi naguëni'i por lë'ë rall, lëll Tértulo. Ra nguiu rë' bédchini rall lu gubernadurë parë gunë rall acusar lë'ë Pablo.

² Iurë be'dë guënú ra suldadë lë'ë Pablo lu gubernadurë, Tértulo guzublú quëhúnëll acusar lë'ë Pablo. Guni'i Tértulo:

—Dushquíllil Dadë gubernadurë; por lé'ël gurédchí ldu'u na'a, gutë en paz parë lë'ë na'a. Blac obrë quëhúnëll por lë'ë na'a nu parë bien shtë naciuni.

³ Por grë ra cusë rë' cane'e na'a graci lul; cadë'në na'a recibirin guëdubi ladë shtë naciuni. Por ni demasiadë rdë'në na'a rëspëti lé'ël Dadë gubernadurë.

⁴ Perë parë adë guëdchisúdi'i na'a tiempë shtënéll, rna'bë na'a favurë lul parë guëqué diáguëll bëldá dí'dzë shtë na'a.

⁵ Bëdzëlë na'a nguiu rë'; nall ziquë tubi gui'lli mal. Grë ladë lu guë'dchiliu cagtsátsull mënë nu quëgull divisioni ladi ra më israelitë. Nall guëc partidë nalë nazareno.

⁶ Nu hashtë guc ldu'ull nihúnëll manchar iádu'u shtëné na'a. Lë'ë na'a guna'zi na'a lé'ëll nu guc ldu'u na'a nidë'në na'a juzguë lé'ëll de acuerdë ziquë rni'i lëy shtë na'a,

⁷ perë capitán Lisias gudëdë láguëll lu na'a con zihani suldadë. Bëdchisull nguiu rë' lu na'a

⁸ nu guní'ill guëdchini na'a lul. Lo mizmë lé'ël guëna'bë dí'dzël lu nguiu rë' parë gac bé'al guadë naná verdá naquëhac acusar lé'ëll.

⁹ Grë ra israelitë nazuga'a lu gubernadurë, guni'i rall grë cusë nahin verdá.

¹⁰ Iurní bënë gubernadurë sëni lu Pablo parë guadí'dzëll. Guni'i Pablo:

—Rquitë ldua'a zugá'ahia delantë lul Félix parë guna defender na lo quë naquëhunë rall acusar na. Nanéa hia zihani izë nal juësi naciuni rë'.

¹¹ Si talë rac shtú'ul guëna'bë dí'dzël, gac bé'al pë guc Jerusalén. Guc chi'bë chupë dzë bédchinia Jerusalén parë guaguëna adorar Dios.

¹² Ni tubi adë chu bëdzëlëdi'i cadildi di'dzënúa. Nu adë bëdzëlëdi'i rall na ca tsatsua mënë la'ni iádu'u ru'bë, nilë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë stubi partë shtë ciudá.

¹³ Ra nguiu rë' adë nídi'i mudë gunë rall probar ni tubi cusë naquëhunë rall acusar na.

¹⁴ Perë sí, rquebia lul de quë quëhuna sirvë lu Dios shtë ra shtadë guëllú na'a; rialdí ldua'a grë ra cusë nanaqué la'ni ra librë nabëquë'ë ra profetë nu librë nabëquë'ë Moisés. Runa adorar Dios según nezë cubi shtë Jesús. Rni'i ra nguiu rë' nezë ni na mal; rni'i rall lo quë naquëhuna, adë nazá'quëdi'in.

¹⁵ Nu rialdí ldua'a ziquë ra nguiu rë' de quë Dios guëldishtë më ra tëgulë, grë ra nabë'në bien nu ra nabë'në mal.

¹⁶ Por ni quëapa mizmë na parë adë guna duldë delantë lu Dios nu nilë lu ra mënë.

¹⁷ 'Zni guc tiempë. Despuësë gudëdë bëldá izë, guazéa ladzë mënë, bëagría ladza parë bëna ofrecërë bëldá ma ziquë ofrendë lu Dios.

¹⁸ Iurë cadë'a ofrendë shtëna lu Dios iádu'u ru'bë, bédchini bëldá israelitë naze'dë regiuni Asia. Bëdia'guëllú rall na la'ni iádu'u despuësë de bëna cumplir ra cusë rë'. Perë adë bëdzëlëdi'i rall na con zihani mënë nu sin ni tubi ruidë.

¹⁹ Ra israelitë nidë guëdchini rall ndë'ë si talë napë rall tubi delitë nagunë rall acusar na.

²⁰ Perë cumë adë nídi'i rall iurne', ra nguiu rë' nacabezë ndë'ë guëni'i rall si talë bëna tubi cusë mal delantë lu Junta Suprema.

²¹ Rquebia lul tsana guagzú rall na, gunia'a fuertë lu Junta Suprema de quë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tëgulë. Niétiquë por ni quëhunë rall acusar na.

²² Félix nané zá'quëll lla na ra creenci nanua'a ra mënë narialdí ldu'i Jesús. Por ni bësëá'nëll asuntë rë' pendientë. Guní'ill lu grë ra nazuga'a lull:

—Guna rëglë asuntë ni tsana guidë capitán Lisias parë guëna'bë di'dza lull lla na asuntë shtë të.

²³ Iurní Félix gunibé'all lë'ë capitán parë tsagla'guë gapë rall Pablo ziquë prësi perë con du'pë libertá. Nu bëdë'ë capitán per-misi parë tsuté amigu shtë Pablo parë guadi'dzënú rall Pablo, nu gunë rall compa'ni lé'i pë cusë rqu'ni'.

²⁴ Despuësë gudëdë zihani dzë, Félix con tsé'lëll guna'bë rall lë'ë Pablo parë guadi'dzë Pablo lu rall lla mudë guëbani tubi mënë natsaldí ldu'i Jesús. Tse'lë Félix lë Drusila nu nall më israelitë.

²⁵ Biadi'dzë Pablo lu Félix con tsé'lëll lla mudë rac shtu'u Dios guëbani mieti tubi vidë ldi delantë lu më nu rac shtu'u Dios guës'a'në ra mieti nezë mal. También guni'i Pablo lu rall guëdchini tubi dzë nagunë Dios juzguë lë'ë ra mënë lu guë'dchiliu. Iurë bini Félix grë ra di'dzë naguni'i Pablo, bëdzëbëll nu répill:

—Bëagzé shlugárëll lachigui'bë. Iurë gapa tiempë, guëna'ba lë'ël ndë'ë stubi.

²⁶ Perë Félix cabézëll niadë'ë Pablo dumí nacá'all. Por ni rná'bëll lë'ë Pablo zihani vueltë parë ruadi'dzënull lë'ë Pablo.

²⁷ Chupë izë gudëdë znisë hashtë bëru'u Félix galgubernadurë nu bëu' Porcio Festo shlugar Félix. Félix guc ldú'ull guëa'nëll bien lu ra israelitë; por ni bësëa'nëll Pablo präsi.

25

Bë'në Pablo defender lë'i' lu Festo

¹ Gubernadurë Festo bëdchínill Cesarea. Tsunë dzë despuësë bëru'ull parë ziá'all Jerusalén.

² Ndë bëru'u ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra israelitë namás më ru'bë. Bë'në rall demandë lë'ë Pablo.

³ Guna'bë rall tubi favurë ru'bë lu Festo parë gue'dë guëzé Pablo Jerusalén, purquë nezë rac shtu'u rall quini rall Pablo.

⁴ Perë Festo guni'i lu rall:

—Pablo nanú präsi ciudá Cesarea. Na guëabráa ndë sëbëldá dzë.

⁵ Talë entrë de lë'ë të nanú ra namás rnibë'a, së rall con na Cesarea. Ndë gunë rall acusar lë'ë Pablo si talë bë'nëll tubi cusë narna'bë cashtigu.

⁶ Guquërelde Festo Jerusalén tubi llmalë u du'pë más. Iurní bëabrill Cesarea. Brëgue'lë stubi dzë guzúbëll lu tribunal shtënell nu gunibë'all gue'dë guënú rall Pablo lull.

⁷ Iurë guaté Pablo lu tribunal, guabi'guë ra më israelitë naze'dë Jerusalén. Bë'në rall acusar lë'ë Pablo zihani cusë ru'bë

perë ni tubin adë gúquëdi'i nihunë rall probar.

⁸ Iurní bë'në Pablo defender lë'i'; guni'i':

—Na adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë lëy shtë ra israelitë, nilë cuntrë iádu'u ru'bë nu nilë cuntrë rëy César.

⁹ Festo rac shtu'u guëa'në zá'quëll lu ra israelitë. Guna'bë dí'dzëll lu Pablo:

—¿Gu rac shtú'ul tsal Jerusalén parë guna règlë asuntë shtënell ndë?

¹⁰ Pablo repi lu Festo:

—Na zugá'ahia delantë lu tribunal shtë gobiernë rumanë catë runë tucarë gac règlë shcuenda. Bien nanëll adë bëna ni tubi delitë cuntrë ra më israelitë.

¹¹ Si talë bëna tubi delitë narna'bë parë gatia, adë rllú'nëdia'a lu galguti, perë si talë adë nídi'i verdá ladi ra cusë naquëhunë ra israelitë acusar na, ni tubi adë chu napë dereché parë gunë intriegu na guia'a rall. Por ni rna'ba iurne' lo mizmë rëy rumanë gúnëll règlë asuntë shtëna.

¹² Iurní biadi'dzënú Festo ra miembrë shtë Festo; iurní guni'ill lu Pablo:

—Hia quë rná'bëll gunë rëy rumanë règlë shcuëndëll, pues lu rëy guëshe'lda lë'ël.

Pablo delantë lu rëy Agripa

¹³ Gudëdë bëldá dzë, rëy Agripa con zánëll Berenice bëdchini rall Cesarea parë guaguë'në rall saludar lë'ë Festo.

¹⁴ Zihani dzë bëa'në rall ciudá rë'. Festo biadi'dzëll lu rëy shcuëndë Pablo. Guni'i Festo:

—Nanú tubi nguiu präsi ndë'ë; lëll Pablo. Félix bësëa'nëll lë'ë Pablo lachigui'bë parë guna règlë shcuëndëll.

¹⁵ Tsana guahia Jerusalén, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mëgulë shtëné ra israelitë, bë'në rall presentar tubi demandë cuntrë Pablo. Rna'bë rall guna condenar nguiu rë' parë gátill.

¹⁶ Perë repia lu rall gobiernë rumanë adë nápëdi'i rall dereché gunë rall condenar ni tubi präsi sino quë primëre runë präsi defender lë'i' lu ra naquëhunë acusar lë'i'.

¹⁷ Por ni tsana bëdchini rall ndë'ë, adë gunitia tiempë; lueguë brëgue'lë guzuba lu tribunal. Gunibë'ahia be'dë guënú rall Pablo.

¹⁸ Bëdchinj ra mënë narunë acusar lë'ëll perë adë bë'nëdi'i rall probar delitë nad-chi'bë rall guëc Pablo. Bëna llgabë nahin tubi cusë ru'bë perë lëdë znídi'i.

¹⁹ Niétiquë runë rall acusar lë'ë Pablo por creenci nanapë rall. Gudildi di'dzë rall por shcuendë tubi nguiu nalë Jesús. Gútil perë Pablo rní'ill nianá nabani Jesús.

²⁰ Adë rac bé'ahia lla mudë guna règlë asuntë rë' purquë rac tratë creenci shtë rall. Na guna'bë di'dza lu Pablo nia'a zia Pablo Jerusalén parë gac règlë shcuëndëll,

²¹ perë lë'ëll guná'bëll guëá'nëll prësi hashtë gunë rëy rumanë règlë shcuëndëll. Por ni gunibé'ahia tsagla'guë tsull prësi hashtë tsana tsu mudë guëshe'lda lë'ëll lu rëy ru'bë lë Augusto.

²² Iurní Agripa repi lu Festo:

—Na rac shtua'a guëqué diaga pë ru-adi'dzë Pablo.

Festo guni'i iurní:

—Talë rac shtú'ul, lueguë lo mizme gli guínil pë ruadí'dzëll.

²³ Brëgue'lë bëdchini rëy Agripa nu Berenice con zihani lujë shtë rall. Guaté rall la'ni cuartë shtë palaci con ra jëfë militari con ra më ru'bë de rëspëti shtë ciudá. Iurní Festo gunibë'a lë'ë ra suldadë parë guaglli'i rall Pablo.

²⁴ Guni'i Festo:

—Rnia'a lul rëy Agripa nu lu ra dadë nacabezënú lë'ë hia'a, guëzúa nguiu rë' lu të. Zihani ra më israelitë naquërdë Jerusalén nu ra naquërdë ndë'ë Cesarea, runë rall acusar lë'ë nguiu rë'. Nalë gurushtiá rall parë gati nguiu rë'.

²⁵ Perë na llua'ahia adë pë bë'nëdi'ill parë gátill. Nu lo mizme lë'ëll guná'bëll gunë rëy Augusto règlë shcuëndëll. Bëna llgabë guëshe'lda lë'ëll lu rëy Augusto

²⁶ perë cumë adë bëdzëlëdia'a ni tubi cusë mal nabë'nëll parë guëquëa'a lu Dadë rëy Augusto. Por ni rzuhia lë'ëll lu të, más bien lul rëy Agripa, parë guadi'dzënu lë'ëll nia'a zëquébill pë delitë bë'nëll. Rac shtua'a gac bé'ahia pë guëquëa'a lu rëy Augusto

²⁷ purquë adë guëlédi'i guëshe'lda lë'ëll lu rëy sin quë adë guënehia rsunë pë delitë nápëll.

26

Biadi'dzë Pablo shcuëndi' lu rëy Agripa

¹ Iurní guni'i Agripa lu Pablo:

—Guni'i lla na shcuëndëll.

Pablo bëldisë guiá'ai' ziquë tubi saludë parë zulú gúnëll defender lë'ëll. Guní'ill:

² —Nalë rquitë ldua'a iurne' purquë zugá'ahia delantë lul, rëy Agripa, parë guna defender na de grë ra cusë narunë ra israelitë acusar na.

³ Lë'ël nanëll ra custumbrë nu ra creenci nanapë ra israelitë, lla na pegadë rall lu cusë ni. Por ni rna'ba lul, bëcuedchí ldu'ul. Guëqué diáguël shti'dza naguënia'a lul.

Biadi'dzë Pablo lu Agripa lla guc vidë shtëhi' antsë gáqui' shmënë Jesús

⁴ 'Grë ra israelitë nanë rall lla guc vidë shtëna dizdë nabi'cha, tsana guquërdënuhia lë'ë rall ladza. Nanë rall mudë naguquërdëda Jerusalén.

⁵ Nanë rall dizdë nabi'cha guca partidë fariseo. Ra fariseo quëhunë rall cumplir creenci shtë rall más quë grë ra mënë. Si talë rac shtu'u rall, be'rquë guëni'i rall verdá cagnia'a lul.

⁶ Zugá'ahia lu tribunal niétiquë purquë rialdí ldua'a, Dios guëldishtë më ra tégulë purquë más antsë bë'në Dios prometer lu ra shtadë guélú na'a de quë tsashtë ra tégulë.

⁷ Grë ra chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel, runë rall adorar Dios dzë la gue'lë. Cabezë rall nia'a guc guëldishtë më ra tégulë, perë guná, quëhunë rall acusar na purquë rialdí ldua'a mizme cusë ni.

⁸ Perë rna'bë di'dza lul, ¿chu guëni'i naganë guëldishtë Dios ra tégulë parë guëbani rai' stubi vultë?

Bëquebi Pablo lla guzunáldëll ra shmënë Jesús

⁹ 'Más antsë llua'ahia quëhuna cusë za'quë narac shtu'u Dios; por ni bëna zihani cusë cuntrë ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús më Nazaret.

¹⁰ Zihani cusë bëna Jerusalén cuntrë lë'ë rall. Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëne'e cartë guiahia të guna'zia zihani ra nagualdí ldu'i diza'quë. Bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë.

También guca de acuerdë tsana gudini rall bældá shmënë Jesús.

¹¹ Zihani vueltë bēzac zihia lē'ë rall hashtë nihunë rall negar na rall shmënë Jesús. Bēquē'ë hiaga lē'ë rall la'ni grē ra iádu'u shtë rall. De tantë rldēnuhia lē'ë rall, rzunalda lē'ë rall hashtë ra ciudá de stubi naciuni.

Biadi'dzë Pablo lla bēáqui' shmënë Jesús (Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² 'Zni mudë canzēa con cartë nabēne'e ra jēfë shtë bēshuzi. Bēshe'ldë rall na hashtë ciudá Damasco parë ziatilia ra shmënë Jesús.

¹³ Perë rnia'a lul, Dadë rēy, nezë nazi-ahia, quierë guēruldë dzë, gunahia tubi llni ru'bë nabēdchini nezë lu gube'e. Nahin más fuertë quë llni ngubidzë. Rni'bë llni; bēdchini llni catë zugá'ahia con ra nanaldë na.

¹⁴ Grē na'a gulaguë na'a lu guiu'u. Nu binia tubi bē naguni'i dizé hebreo: "Saulo, ¿pēzielú rzunáldël na? Quēhúnël ziquë runë ngunë iurë rlda'a ma patadë lu gar-rudchi."

¹⁵ Iurní repia: "¿Chu lē'ël Dadë?" Iurní guni'i Dadë lua: "Na nahia Jesús. Rzunáldël na

¹⁶ perë guashtë nu guasuldí. Bēlua'aluhia lul nu gudilia lē'ël parë gúnël sirvë lua. Gáquël testigu shtëna. Tsagní'il lu ra mēnë shti'dzë naguēluá'ahia lul.

¹⁷ Guēguhia lē'ël guia'a shtë mēnë israelitë nu guia'a shtë mēnë nanadë mē israelitë. Iurne' cagshe'lda lē'ël lu ra mēnë ni.

¹⁸ Guēshe'lda lē'ël lu rall parë tsagní'il diza'quë lu rall parë guēsēa'nē rall nezë mal nu sē rall shnezë Dios nu guēru'u rall pudërë shtë mēdzabë Satanás parë tsanaldë rall Dios nu tsaldí ldu'u rall na. Zni gunë Dios perdunë duldë shtë rall. Gapë rall lugar con los de más shini mē naná rialdí ldu'i na."

Bēzu'bë diaguë Pablo di'dzë naguni'i Jesús lull

¹⁹ 'Zni guni'i Jesús lua, rēy Agripa. Bēzu'bë diaga di'dzë shtë Jesús nabēdchini nezë lu gube'e.

²⁰ Lueguë gunia'a diza'quë shtë Jesús lu ra mē Damasco. Despuēsë guahia

Jerusalén nu guēdubi regiuni shtë Judea. Lu ra mēnë nanádi'i mē israelitë, guagnia'a diza'quë. Gunia'a lu rall de quë gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guēabrí ldu'u rall con Dios. Gunia'a lu rall guēlua'a cambi la'ni ldu'u rall por cusë za'quë naquēhunë rall.

²¹ Bēna ra cusë rē', por ni guna'zi ra israelitë na la'ni iádu'u ru'bë. Nu guc ldu'u rall niguini rall na

²² perë Dios adë bēsá'nēdi'i guia'a mē na; nianá nabania hashtë ne'. Cagluá'ahia diza'quë lu ra mēnë ru'bë nu lu ra mēnë humildë. Grē ra cusë nabēluá'ahia nahin de acuerdë con nabēquē'ë Moisés nu ra profetë. Bēquē'ë rai' naguër gac.

²³ Bēquē'ë rai' de quë Cristo napë quë gunë mē sufrir galguti perë despuēsë de guti mē, tsashtë mē ladi ra tēgulë parë hiadë guēabridi'i gati mē. Zni guc tē quishi mē llni guēc ra mē israelitë nu guēc ra nanádi'i mē israelitë parë tsasé rall diza'quë shtënë mē.

Guc ldu'u Pablo nialdí ldu'u rēy Agripa diza'quë

²⁴ Iurë quēhunë Pablo defender lē'i', cagní'i' di'dzë rē', iurní fuertë guni'i Festo guēc Pablo:

—Rac lúguël tantë rsé'dël la'ni librë. Quēhunë luguë librë guéquël.

²⁵ Perë Pablo repi lull:

—Rac lúguēdia'a Dadë Festo. Al contrari grē di'dzë nacagnia'a lu tē nahin verdá.

²⁶ Ndë'ë zuga'a rēy Agripa. Bien nanëll ra cusë rē'. Por ni quēadi'dza guēdubinú ldua'a delantë lull purquë nanëll adë gúquēdi'in naga'chi sino quë guquin lu zihani mēnë.

²⁷ ¿Gu rialdí ldú'ul, rēy Agripa, lo quë naguni'i ra profetë? Nanéa de quë rialdí ldú'ul shti'dzë rai'.

²⁸ Agripa guni'i iurní:

—Por stu'psë nihúnël gan niaca shmënë Jesús.

²⁹ Pablo guni'i:

—Por stu'psë u por zihani di'dzë nagunia'a, rna'ba lu Dios de quë lē'ël nu grē ra nazubēga'a ndë'ë, guēcac rall shmënë Jesús

ziquë nahia; nadë más rac shtua'a adë guëli'bidì'i rall ziquë nali'bia con cadënë.

³⁰ Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', grë ra nazubë ndë guasuldí rall con rëy Agripa con Berenice nu Festo.

³¹ Gua rall tubi ladë parë biadi'dzë rall asuntë shtë Pablo. Guni'i lul sa' rall:

—Nguiu rë' adë pë bënëdi'ill tantë parë gátill nu nilë lachigui'bë adë rúnëdi'i tucarë tsull.

³² Agripa repi lu Festo iurní:

—Be'rquë nalda'a hia'a nguiu rë' si talë adë naná'bëdi'ill gunë rëy Augusto rëglë shcuéndëll.

27

Bëshe'ldë rall lë'e Pablo hashtë Roma

¹ Tsana gualú bënë rall llgabë të guëshe'ldë rall lë'e Pablo parë Italia, bënë rall intriegu lë'e Pablo con sëbëldá prësi guia'a capitán nalë Julio. Julio nall capitán shtë compañía Augusto.

² Bëdzepi na'a tubi barcu naze'dë lugar nalë Adramitio nu guzia'a barcu hashtë ra puertë shtë Asia. Bëdzepi na'a con Aristarco naguzë con lë'e na'a. Nall më guë'dchi Tesalónica nanaquë regiuni Macedonia.

³ Brëgue'lë bëdchini na'a puertë shtë Sidón. Ndë Julio bënë bien con Pablo; bédë'ëll permisi guaguë'në Pablo visitar ra sáhi' naquërdë Sidón nu parë bënë rall ayudë lë'e Pablo.

⁴ Bëca'a nezë na'a stubi vultë parë lu nisë. Adë chu gua tubldí purquë mbë ze'dë al contrari. Bësëa'në na'a Chipre ladë guia'a rubësë na'a.

⁵ Zia na'a lu nisë. Bëdëdë na'a lu nisë frentë shtë regiuni Cilicia nu Panfilia hashtë bëdchini na'a puertë Mira nanaquë regiuni shtë Licia.

⁶ Puertë Mira bëdia'guëlu capitán shtë suldadë tubi barcu naze'dë puertë shtë Alejandría. Nu guzia'ain parë Italia. Bëdzepi na'a la'ni barcu parë guagla'guë na'a viajë shtë na'a.

⁷ Zihani dzë guzé na'a tsalaa'dchiga; con zihani dchi'ni bëdchini na'a cu' tubi puertë nalë Gnido. Perë cumë nianá zuga'a mbë

al contrari, bëdëdë na'a lu puertë Salmón parë bëdëdë na'a guëlladchi Creta.

⁸ Bëdchini na'a tubi puertë narni'i rall Buenos Puertos, guëlla' nanú tubi guë'dchi nalë Lasea.

⁹ Hia demasiadë tiempë cagniti na'a. Nanú peligrë guézë na'a lu nisë purquë hia ze'dë guëdchini tiempë naldë. Iurní Pablo bédë'ëi tubi conseju lë'e capitán.

¹⁰ Guni'i Pablo:

—Rnia'a lu të Dadë, purquë rnahia nanú peligrë guézë hia'a lu nisë. Guënítia'a barcu con todë viajë nananú la'ni barcu hashtë guënítia'a vidë shtëna'a.

¹¹ Perë capitán shtë ra suldadë, adë bënëdi'ill casë lo quë naguni'i Pablo; más bënëll cuendë naguni'i capitán shtë barcu nu lë'e nashtënë barcu.

¹² Perë cumë puertë ni adë guëldi'i nahin parë guëtë'dë rall tiempë naldë, casi grë rall bënë rall llgabë guëru'u rall parë nia'a zunë rall gan guëdchini rall hashtë puertë Fenice shtë Creta. Puertë ni naza'quë nahin parë cuezë rall nga'li tiempë naldë. Adë riutëdi'i mbë dushë nga'li purquë naquëhin nezë guetë shtë Creta.

Guna'zi tubi mbë dushë lë'e rall lu nisëdu'u

¹³ Bëdchini tubi mbë du'u naze'dë nezë sur. Bënë rall llgabë zac tsagla'guë rall viajë. Iurní bëru'u rall parë guagla'guë guzé rall guëlla' rua' guiu'u nalë Creta.

¹⁴ Perë du'psë tiempë gudëdë, iurní bëdchini tubi mbë dushë nezë lu barcu, tubi mbë narni'i rall Mbë Nortë.

¹⁵ Bia'a mbë barcu; adë bédë'nëdi'i na'a gan nazënu na'a barcu cuntrë shnezë mbë. Mejurë bësä'në na'a bia'a mbë lë'e na'a.

¹⁶ Gudëdë na'a tubi dani la'ni nisë ladë sur. Dani ni lë Claudia catë adë nidi'i mbë. Iurní con tantë dchi'ni bëldisë na'a barcu bi'chi nacagubë barcu ru'bë parë bia'a barcu ru'bë lë'in.

¹⁷ Despuësë de bëshepi rall barcu bi'chi, bëldi'bi dchi'chi rall ra hiaguë shtlazë barcu con du ru'bë. Lueguë bëldaguë rall lari catë gutë mbë. Bësä'në rall ziazunú mbë barcu shmudë mbë purquë bëdzëbë rall nialdagüë barcu tubi lugar peligrösë catë nanú iu'lli narni'i rall La Sirte.

¹⁸ Brëgue'lë stubi dzë cumë nianá zuga'a mbë dushë, guzublú bëru'ldë rall carguë shtë barcu la'ni nisë.

¹⁹ Bëunë dzë zuga'a mbë dushë; lo mizmë lë'ë rall bëru'ldë rall pë shtë barcu lu nisë.

²⁰ Por zihani dzë adë gunádi'i na'a lu ngubidzë, nilë lu ra mbelëgui'i. Con tantë mbë dushë nazuga'a bëdë'në na'a llgabë aquë niati na'a.

²¹ Bëdëdë na'a llëduni tiempë sin quë adë gudáudi'i na'a. Iurní Pablo guasuldí ladi grë ra naze'dë la'ni barcu. Guni'i Pablo lu ra mënë:

—Mejurë nazu'bë diaguë të shti'dza, Dadë. Adë chu naru'u dani Creta. Iurne' nablac peligrë zia'a dëda'a; cagniti hia'a grë ra cusë nadia'a hia'a la'ni barcu.

²² Perë adë rbínidi'i ldu'u të. Gulë gupë valurë purquë adë chu gátidi'i. Barcu ni, sí guënití hia'a.

²³ ¿Pëzielú nanéa? purquë ne' gue'lë bidë guëlua'alú tubi ianglë shtë Dios lua, Dios naquëhuna adorar nu quëhuna shchí'ni'.

²⁴ Guni'i ianglë lua: “Adë rdzëbëdi'il purquë napë quë tsal lu rëy Augusto parë gúnëll rëglë shcuëndëll. Nu gunë Dios lo quë naguná'bël lúhi'. Dios gunë më librar grë ra naze'dënu' la'ni barcu.”

²⁵ Por ni rnia'a lu të Dadë, adë riádi'i ldu'u të; gulë guëdë'e valurë lë'ë të purquë na rialdí ldua'a Dios. Nanéa de quë sac lo quë naguni'i ianglë lua.

²⁶ Guënití hia'a barcu perë grë hia'a nabani hia'a guëdchini hia'a lu tubi dani la'ni nisë.

²⁷ Iurní gudëdë chidá dzë, bëdchini na'a lu nisëdu'u nalë Adria. Bia'a mbë lë'ë na'a nezë rë' nezë rë'. Iurë guc guëru'ldë gue'lë, ra marinërë bënë rall llgabë de quë hia ziadgchini na'a lu guiu'u bidchi.

²⁸ Bërë'shë rall nia'a bëldá metrë na parë ichi nisë guetë. Nahin cuarenta y dos metrë. Hia más delantë bërë'shë rall stubi vultë, hia rëa'në nisë niétiquë galdë bi gadchi metrë.

²⁹ Iurní bëdzëbë rall niazudchí barcu lu nisë; niac chucar barcu con ra guë'e narë la'ni nisë. Bëldaguë rall tapë gui'bë ru'bë nezë ichi barcu. Nalë rac ldu'u rall guiubë grëgue'lë.

³⁰ Ra marinërë guc ldu'u rall nihunë rall librar lë'ë rall lu peligrë naga'chi. Guzublú cagldaguë rall barcu bi'chi lu nisë. Bënë rall ziquë cagldaguë rall ra gui'bë ru'bë nezë delantë lu barcu,

³¹ perë Pablo guni'i lu capitán nu lu suldadë. Guni'i':

—Si talë ra nguiu rë' adë guëa'nëdi'i rall la'ni barcu, lë'ë të adë nídi'i mudë gac salvar të lu nisë purquë adë guënëdi'i të lla rsë të barcu.

³² Iurní ra suldadë bëchuguë rall du shtë barcu bi'chi parë gulaguin lu nisë.

³³ Tumpranë nianá nacahi, guni'i Pablo lu grë rall parë gau rall. Nu repi Pablo:

—Hia guc chupë llmalë gá'adi'i gaga'si të nu nilë adë gudáudi'i të.

³⁴ Iurne' rnia'a lu të parë gau të zudu'pë purquë rqui'ni gapë të fuërsë parë gac salvar të. Adë chu guënitídi'i vidë shtëhi'.

³⁵ Iurë guni'i Pablo zdë'e, guná'zill tubi guetështildi nu bëdë'ëll graci lu Dios delantë lu grë ra mënë naze'dë la'ni barcu. Iurní bëshúllëllin parë gudaull.

³⁶ Lueguë gupë rall valurë parë gudáu rall.

³⁷ Grë ra naze'dë la'ni barcu na na'a chupë gahiu'a con sesenta y seis mënë.

³⁸ Iurë gualú gudáu na'a catë lu bielë na'a, bëru'ldë ra marinërë trigu lu nisë.

Bë'azë barcu lu nisë

³⁹ Iurë brëgue'lë, ra marinërë bënguë bë'adi'i rall guiu'u narná rall lúhi'. Perë guná rall tubi lugar za'quë catë adë nádi'i guetë ichi nisë parë tsuté barcu. Bënë rall llgabë zac tsabi'guë barcu ndë.

⁴⁰ Bëchuguë rall ra du nali'bi ra gui'bë ru'bë parë bëa'në rahin la'ni nisë. Nu bëldë'e rall du nali'bi tablë narsé lë'ë barcu. Iurní bëldisë rall lari shtë barcu delantë parë bëdia'a mbë luhin. Lueguë ziabi'guë barcu rua' guiu'u.

⁴¹ Perë guagldaguë barcu catë rdza'guë sa' chupë nezë shtënë nisë. Ndë guasubë barcu la'ni iu'lli. Tubi partë nezë delantë gua'dzin la'ni iu'lli. Hia gáquëdi'i guëni'bin ni tubi ladë. Nu nezë ichi barcu guzublú guc pedasin por fuërsë shtë nisë.

⁴² Ra suldadë guc ldu'u rall niguini rall grë ra prësi parë adë cúbëdi'i prësi nisë të guëllu'në rall.

⁴³ Perë capitán shtë ra suldadë rac shtú'ull gúnëll salvar lë'ë Pablo. Por ni adë gunëdi'ill niguini ra suldadë ra prësi. Mejurë gunibë'all ra narac rgubë nisë, ldaguë rall lu nisë primërë parë guëdchini rall lu guiu'u.

⁴⁴ Nu gunibë'a capitán los de más prësi, tsagla'guë quibë rall lu ra tablë u lu ra hiaguë shtë barcu naguc pedasë. Zni grë na'a bëdchini na'a lu guiu'u.

28

Nanú Pablo dani nalë Malta

¹ Iurë hia grëtë' na'a bëdchini na'a lu guiu'u, bini na'a de quë lugar ni lë Malta. Zubin la'ni nisë.

² Ra mënë naquërdë ndë, bënë rall tratë lë'ë na'a por bien. Bëcue'e rall zihani gui'i parë bëdzë'ë ldu'u na'a tantë rac naldë na'a por guiu narlaguë. Por ni guna'bë rall lë'ë na'a parë bëdzë'ë ldu'u na'a rua' gui'i.

³ Iurní Pablo guagtëall du'pë hiaguë bidchi. Iurë cagtiá'all hiaguë lu gui'i, por galnaldë shtë gui'i, bëru'u guëllu'në tubi mbe'ldë dushë la'ni hiaguë. Cuë ma guia'a Pablo.

⁴ Guná ra mënë naquërdë lugar ni ze'bi na'ldë mbe'ldë guia'a Pablo, iurní guni'i lul sa' rall:

—Aquë, nguiu rë' nall tubi nguiu mal nagudini mënë. Masiá guc salvárëll lu nisëdu'u perë lu tubi dios narunë jushtici, adë guëdë'ëdi'i' lugar guëbánil.

⁵ Perë Pablo bëdchibi guiá'all parë gu-laguë mbe'ldë lu gui'i. Lë'ëll hiadë pë guquëdi'ill.

⁶ Grë ra mënë cabezë rall guená rall nia'a sëguí guia'a Pablo u zátill de repëntë. Hia llëduni cabezë rall; adë pë ráquëdi'i Pablo. Hia gurënë bënë rall llgabë iurní; guni'i lul sa' rall:

—Segurë tubi dios nall.

⁷ Guëlla' catë zuga'a na'a, naga'a shguiu'u nguiu namás më ru'bë; lëll Publio. Bë'nëll recibir lë'ë na'a con bien nu bë'nëll atender lë'ë na'a lídchill durantë lu tsunë dzë.

⁸ Perë shtadë Publio nagá'all; rac llú'ull; nanull shldí nu ráquëll narla'guë. Pablo guaguë'në visitar lë'ë shtadë Publio. Guna'bë Pablo lu Dios por lë'ëll nu bëdchi'bë Pablo guiá'ai' guëquëll. Bëac nguiu ni lueguë.

⁹ Despuësë de ni, grë ra mënë narac ll'u bidë rall lu Pablo nu bëac rall.

¹⁰ Nalë cusë bëzëlaa'dchi ra mënë ni parë lë'ë na'a iurë bëdzepi na'a barcu parë guëca'a nezë na'a. Bëzëlaa'dchi rall grë lo quë narqui'ni na'a.

Bëdchini Pablo ciudá Roma

¹¹ Tsunë mbehu guquërdë na'a Malta. Iurní bëdzepi na'a la'ni tubi barcu nabidë gudëdë tiempë naldë lugar ni. Barcu ni ze'din de puertë Alejandría. Nu naquë chupë figurë cula'nin shtë ra dios narni'i rall Cástor nu Pólux.

¹² Bëdchini na'a tubi puertë Siracusa catë bëdëa'në na'a tsunë dzë.

¹³ Hia de ndë bëru'u na'a; zia na'a guëlla' rua' guiu'u hashtë bëdchini na'a puertë nalë Regio. Brëgue'lë stubi dzë bëdapë na'a mbë naze'dë nezë sur. Hashtë guërupë dzë bëdchini na'a puertë narni'i rall Puteoli.

¹⁴ Ndë bëdia'guëllú na'a du'pë mënë narialdí ldu'i diza'quë. Bënë rall invitar lë'ë na'a parë bëdëa'në na'a con lë'ë rall tubi llmalë. Despuësë bëru'u na'a parë Roma.

¹⁵ Ra më Roma narialdí ldu'i diza'quë, hia napë rall nutici de quë guëdchini na'a Roma. Bëru'u rall; bidë guëlli'i rall lë'ë na'a hashtë nezë catë rni'i rall Foro de Apio. Bëdchini rall hashtë stubi lugar catë naquë paradë nalë Tsunë Tabernas. Iurní guná Pablo lu rall, nalë bëquitë ldú'i' nu bëdë'ëi' graci lu Dios. Guní'i':

—Dushquilli Dios, iurnë' bëdchinia ladzë tē.

¹⁶ Iurë bëdchini na'a Roma, lë'ë capitán bë'nëll intriegu lë'ë ra prësi lu jëfë shtë ra guardë. Perë bëdë'ë rall permisi guëquërdë Pablo stubi lugar, nu quëhapë tubi suldadë lë'ë Pablo.

Pablo guzublú guni'i' diza'quë lu ra më Roma

¹⁷ Iurë guc tsunë dzë bëdchini na'a Roma, Pablo bëtëáhi' ra më israelitë namás më ru'bë naquërdë Roma. Guní'i' lu rall:

—Iurne' guënia'a lu të Dadë, adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë ra më israelitë, nilë cuntrë custumbrë shtë ra shtadë guëlu hia'a, perë guna'zi ra israelitë na prësi Jerusalén. Nu bë'në rall intriegu na lu ra gobiernë rumanë.

¹⁸ Iurë zua lu tribunal shtë gobiernë, adë bëdzélëdi'i rall ni tubi delitë parë ni-hunë rall condenar na lu galguti. Por ni guc ldu'u gobiernë nalda'a rall na perë ra israelitë adë gunëdi'i rall. Por ni napë quë guna'ba gunë rëy Augusto rëglë shcuenda.

¹⁹ Perë na adë napa ni tubi cusë naguna acasar ra mënë shtë naciuni Israel.

²⁰ Por ni guna'ba lë'ë të parë guënia'a lu të nu guadi'dza lu të pëzielú bëzu'bë rall cadënë na. Nahin purquë rialdí ldua'a ziquë grë ra israelitë, de quë Dios guëldishtë më lë'ë ra tëgulë.

²¹ Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Gá'adi'i chu gúnëdi'i recibir cartë shtë më israelitë naquëreldë Judea naguëni'i lla na shcuëndël. Nu nilë ni tubi israelitë naze'dë ndë, niétiquë pë ruadi'dzë rall cuntrë lë'ël, pë mal bë'nël.

²² Rac shtu'u guëqué diaguë na'a nia'a pë rní'il purquë nanë na'a grë ladë rni'i ra israelitë cuntrë creenci cubi nanua'a ra shmënë Jesús.

²³ Iurní gudili rall tubi dzë naguadi'dzë rall. Dzë ni nalé zihani mënë bëdchini rall catë quëreldë Pablo. Dizdë rsili nu parë hashtë guadze' biadi'dzë Pablo lu rall lla na nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios. Bi'ldi Pablo zihani di'dzë lo quë nabëquë'ë Moisés nu lo quë nabëquë'ë ra profetë parë tsaldí ldu'u ra mënë na Jesús lúniquë shini Dios.

²⁴ Nanú rall gualdí ldu'i naguni'i Pablo perë nanú mënë adë gualdídi'i ldu'u rai'.

²⁵ Adë gúdi'i rall de acuerdë. Guzublú gubi' rall. Iurní Pablo guní'i:

—Profetë Isaías bëqué'ëi lo quë naguni'i Espíritu Santo lu ra shtadë guëlu hia'a lla na shcuëndë të. Guní'i:

²⁶ Gua guëchi lu ra mënë zdë'ë:

Lë'ë të de verdá guini të perë nunquë adë tsasë të.

De verdá guëná të perë nunquë adë guëdë'ëdi'i të cuendë.

²⁷ Purquë nalé naguëdchi bëac ldu'u të nu adë nëdi'i të tsasë të.

Bësë'au të diaguë të parë adë guínidi'i të.

Bësë'au të slu të parë adë guënádi'i të.

Adë nëdi'i të guëabré ldu'u të con na, Dios, parë guna salvar lë'ë të.

²⁸ Gulë bëdë'ë cuendë iurne'. Dios cagshe'ldë më ra diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë parë gac salvar rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

²⁹ Iurë guni'i Pablo zdë'ë, ra israelitë bëru'u rall. Nalé quëadi'dzë lul sa' rall cuendë rë'.

³⁰ Chupë izë guquëreldë Pablo hiu'u guërë'ë nu bë'ni' recibir grë ra nariá visitë lídchi'.

³¹ Guëdubínú ldú'i' bëluá'ai' ra mënë lla mudë tsuté mieti nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Nu bëlua'a Pablo ra mënë chu na Jesucristo Shtáda'a. Guëdubi tiempë rë' ni tubi adë chu bërú'udi'i ni-hunë cuntrë lë'ë Pablo.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Romanos

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu ra shmënë Dios naquërelde Roma

¹ Na Pablo, nahia muzë shtë Jesucristo. Dios gulë na; guna'bë më na cumë ziquë poshtë shtëni'. Bëshe'ldë më na especial parë tsagnia'a diza'quë naze'dë de Dios.

² Dios bëluá'ai' ziquë promësë diza'quë rë' dizdë guahietë por medio de profetë iurë bëquë'e rai' Sagradas Escrituras.

³ Diza'quë nabëquë'e rai' runë tratë shcuendë Jesucristo Shláma'a; náhi' shini Dios. Bidë Jesucristo; guc më nguui; na më llëbni shtë rëy David.

⁴ Manërë cubi bëlua'a Dios con llëru'bë pudërë nu milagrë de quë Jesucristo na shini më. Por Espíritu shtë Jesucristo naná santu, bëlua'a Dios Jesucristo na shini më purquë guashtë më ladi ra tëgulë.

⁵ Por Jesucristo bédë'na'a recibir llëru'bë favurë; bëshe'ldë më lë'e na'a, ra poshtë shtë më, parë tsagni'i na'a diza'quë shtë më entrë grë ra naciuni të guëzu'bë diaguë mënë shti'dzi' nu gunë rall honrar lë'e më.

⁶ Nu lë'e të guna'bë më parë gac të shmënë Jesucristo.

⁷ Quëquëa'a lu të naquërelde ciudá Roma. Rac shtu'u Dios lë'e të nu gulë më lë'e të parë gac të shmënë më narunë cumplir voluntá shtë më. Gulë bë'në recibir bendición shtë më. Gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtáda'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Rac shtu'u Pablo tsaguë'në visitar mënë rumanë

⁸ Quëgnia'a primërë, por Jesucristo quëgnehia graci lu Dadë Dios por lë'e të purquë grë ladë shtë guë'dchiliu, cagni'i ra mënë mudë rrë'tsë shti'dzë Dios entrë lë'e të.

⁹ Quëhuna sirvë Dios con guëdubinú ldua'a; quëadi'dza diza'quë shtë shini më, nu na më testigu de quë siemprë rna'ba lu më por lë'e të.

¹⁰ Rna'ba lu më de quë si talë nahin voluntá shtë më, guëne'e më permisi gueldë guënahia lë'e të tubi visitë. Si na voluntá shtë më, iurne' guna gan gueldë guënahia lë'e të.

¹¹ Rac shtua'a iurë guënahia lë'e të, guësëdchinia tubi don narzëlaa'dchi Dios por medio de Espíritu Santo të gac të más firmë lu shnezë më.

¹² Quiere decir, tantë lë'e të nu lë'e na guëdë'na'a recibir bendición shtë Dios parë bien shtë hia'a.

¹³ Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të, zihani vultë guc shtua'a gueldë guënahia lë'e të perë hashtë ne' la'di gúnëdia'a gan. Rac shtua'a gueldë guënahia lë'e të parë guadi'dza lu mënë shti'dzë Dios parë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. Rac shtua'a gac të mënë narianaldë tëchi Espíritu Santo. Zni bëna stubi lugar entrë los de más mënë nanádi'i më israelitë.

¹⁴ Napë quë quilla lo quë narze'bia; guadi'dza lu grë mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë griego nu ra mënë naquërelde zitu lu nacahi, nu mënë nabësë'dë tantë nu nabësë'dëdi'i.

¹⁵ Zni por partë shtëna nalé rac shtua'a guadi'dza diza'quë lu të naquërelde ciudá Roma.

Pudërë shtë diza'quë

¹⁶ Adë rtúdi'i lua diza'quë purquë nahin pudërë shtë Dios parë gac salvar grëtë' narialdí ldu'i shti'dzë më. Primërë bédchini diza'quë ni lu ra më israelitë; despuësë bédchinin lu ra më nanádi'i më israelitë.

¹⁷ Por mizme diza'quë rlua'a lla mudë gunë Dios perdunë ra pecadurë, perë mizme tiempë gunë më lo quë naná tubldí. Iurne' nu parë siemprë na salvára'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Zni rni'i Sagradas Escrituras: "Tubldí na shcuendë nguui lu Dios si talë rialdí ldu'i de verdá. Nguui ni guëbánil parë siemprë."

Faltë nanapë mënë lu Dios

¹⁸ Rac bë'a hia'a de quë cashtigu shtë Dios ze'dë guëdchini. Dios naquëbezë gube'e gúni' cashtigu grë ra narunë mal con grë ra nadë nápëdi'i rëspëti parë lë'e më. Zni gaquin con ra mënë naquërelde

lu duldë perë mizme tiempë rdë'e rall cuendë nanú Dios verdaderë.

¹⁹ Bien rdë'e rall cuendë nanú tubsë Dios purquë mizme lë'e më bëlua'a më ra cusë ni lu rall.

²⁰ Adë chu gáquëdi'i guná lu Dios, perë rac bë'a hia'a pudërë shtë më; riasë hia'a por lo quë nabëntsa'u më. Dizdë bëcueshtë më guë'dchiliu, clarë rlua'a pudërë shtë më nu de quë nápëdi'i më fin. Por ni grë mieti na culpablë delantë lu më.

²¹ Aunquë nilë nanë mënë nanú Dadë gullanë, adë bë'nëdi'i rall honrar lë'e më ziquë runë tucarë, nu adë bëtë'di'i rall graci lu më por lo quë nabë'në më. Al contrari, guanaldë rall tëchi ra llgabë shtë nguui, llgabë adë lasáquëdi'i. Zni bëa'në rall lu nacahi con duldë la'ni ldu'u rall.

²² Aunquë rni'i rall na rall mënë narac bë'a, perë mizme lë'e rall bësa'në rall guëdchini nacahi la'ni ldu'u rall; bëac rall tuntë.

²³ Adë bë'nëdi'i rall adorar Dios nanápëdi'i fin, sino mejurë bë'në rall adorar ra figurë ziquë mënë narati. Bë'në rall adorar figurë shtë ma shcuaguë nu ra serpientë; hashtë ma natapë guëahi', bë'në rall adorar.

²⁴ Por ni Dios bësa'në lë'e rall gunë rall cumplir cualquier mal nananú la'ni ldu'u rall. Quëhunë rall cumplir cusë dzabë narac shtu'u cuerpë shtë rall. Quëhunënu rall duldë fier entrë mizme sa' rall.

²⁵ Voluntariamente quëhunë nadzë'e rall verdá shtë Dios por bishi. Rzullibi rall lu ra cusë nabëntsa'u Dios. Más quëhunë rall adorar lo quë naguctsa'u, lëdëdi'i Dios nanabani, el quë narunë tucarë gunë mi-eti alabar parë siempër. Amén.

²⁶ Por grë cusë ni Dios bësa'në grëtë' rall lu deseo mal nananú la'ni ldu'u rall, cusë shtu ra, hashtë ra na'a bë'në rall cambi; adë rac shtú'udi'i guëtsë'a rall con nguui ziquë na nezë za'quë, sino rac shtu'u rall mizme sa' na'a.

²⁷ Mizme manërë ra nguui, adë guc shtú'udi'i rall na'a cumë na vidë za'quë sino nalë guc shtu'u rall mizme sa' nguui rall. Na rall mamflor. Bë'në rall recibir la'ni mizme cuerpë shtë rall cashtigu

narunë tucarë lë'e rall por mal vidë nanapë rall.

²⁸ Hia bëquë guia'a rall Dios, por ni Dios bësa'në lë'e rall parë tsanaldë rall llgabë dzabë shtë rall. Nu rúnëru'u rall cusë mal naná demasiadë fier.

²⁹ Nalë gadzë grë cusë dzabë la'ni ldu'u rall. Ra nguui rquënu rall stubi na'a; ra na'a rquënu rall stubi nguui. Runë rall cusë dzabë nadë rllu'idi'i. Rzebi ldu'u rall pë shtë mënë. Quëhunë rall grë clasë maldá. Nagubini rall. Rguini sa' rall. Nadishi'bi rall. Rguguë sa' rall. Nachismë rall.

³⁰ Naga'chi ruadi'dzë rall cuntrë sa' rall. Rna tushë rall cusë shtë Dios. Rushtiá rall guëc sa' rall. Nadchini rall. Rguili ldu'u rall cusë mal. Nápëdi'i rall rëspëti lu shtadë rall.

³¹ Nëdi'i rall tsasë rall. Adë rúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Nápëdi'i rall cariñi. Rac shtu'u rall gunë rall vengar. Adë rgá'adi'i ldu'u rall sa' rall.

³² Lë'e ra mënë ni, nanë rall gunë më juzguë lë'e rall. Nanë rall el quë naquëhunë ra cusë ni, runë tucarë gati rall; perë mizme lë'e rall tsagla'guë quëhunë rall ra duldë ni nu rsini rall sa' rall lu duldë. Iurní rquitë ldu'u rall.

2

Dios quëhúni' juzguë según verdá shtëni'

¹ Por ni rnia'a lu të, nápël faltë lë'el narunë juzguë sa'l, cualquier de lë'e të. Quëhúnël juzguë stubi sa'l por lo quë narunë sa'l, perë quëhúnël condenar mizme lë'el purquë quëhúnël mizme cusë.

² Pues nanë hia'a de quë Dios quëhunë më juzguë tubldí tubldí iurë quëhunë më condenar ra naquëhunë ra duldë.

³ Lë'el quëhúnël juzguë stubi sa'l perë quëhúnël ra cusë mal igual cumë runë sa'l. ¿Pë rúnël llgabë zúnël gan guëca'chilul lu condenación shtë Dios?

⁴ ¿Gu rúnël desprëci de quë quëhunë më zihani favurë parë lë'el, de quë na më pacënci? ¿Pë adë rdë'di'il cuendë de quë adë quëhunë më juzguë lë'el lueguë lueguë? të parë gunë nadzë'el mudë nan-abánil.

5 Perë lë'el nague'dchi ldu'ul, adë nedi'il guëabré ldu'ul con Dios. Por ni quëgdchí'bél guëquël más cashtigu dushë parë mizmë lë'el iurë gunë më juzguë grë mieti lu juici. Dzë ni gunë më juzguë tubldí parë guëlua'a mieti na më justë; runë më juzguë manërë tubldí.

6 Quilli më cadë tubi mieti narunë tucarë según nabë'në mieti.

7 Guëne'e më vidë sin fin parë ra naná pacënci nu rianaldë rall tëchi cusë za'quë, ra naquëreldë sulë parë gunë rall honrar lë'ë më, ra narianaldë tëchi cusë nari-alúdi'i.

8 Perë parë ra narunë cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall, ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë më, sino más rëuu' ldu'u rall maldá, gunë më cashtigu lë'ë mënë ni; guëdchí'bë më cusë dushë guëc rall.

9 Runë tucarë sufrimientë dushë nu gal-riá ldu'u parë grë ra natsagla'guë quëhunë duldë, primërë lugar parë ra më israelitë, nu zac parë ra më nanádi'i më israelitë.

10 Perë gunë më honrar; gunë më alabar; cuedchí ldu'u grë ra narianaldë tëchi ra cusë za'quë, primërë lugar parë ra më israelitë nu zac parë ra mënë nanádi'i më israelitë.

11 Dios runë tratë igual con grë mieti.

12 Grëtë' ra naquëhunë duldë aunquë guënëdi'i rall lëy shtë Moisés, grëtë' ra mënë ni gac condenar rall sin quë rúnëdi'i cuendë lo quë rni'i lëy. Perë grë ra nananë lëy shtë Moisés nu runë ra mënë ni duldë, gac rall juzguë según narni'i mizmë lëy.

13 ¿Chu naza'quë lu Dios? Pues sulë el quë narunë cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, lédëdi'i el quë narini shti'dzë më perë rúnëdi'ill cumplirin.

14 Hashtë ra nanádi'i më israelitë, nápëdi'i rall lëy shtë Moisés, perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy sulë purquë la'ni ldu'u rall nanú tubi lëy naze'dë de Dios; lëy ni rlua'a pë na mal nu pë na za'quë. Por ni napë ra mënë ni tubi lëy narunë juzguë lë'ë rall; mizmë lë'ë rall napë rall lëy narni'i naná za'quë u lo quë naná mal.

15 Mizmë mënë ni rlua'a por conductë

shtë rall, lë'ë lëy naná escritë la'ni ldu'u rall. Prupi shgabë rall na testigu na verdá ndë'ë. Mizmë shgabë rall quëhunë acusar lë'ë rall u guëlahin lë'ë rall.

16 Dzë nague'në Dios juzguë grë cusë naquëhunë mënë naga'chi, gunë mëhin por Jesucristo tal ziquë ruadi'dza diza'quë lu ra mënë.

Ra më israelitë nu lëy nabëquë'ë Moisés

17 Perë lë'el rni'il nal më israelitë, nu rni'i ldu'ul tubldí na shcuëndël lu Dios purquë nápël lëy shtë Moisés, nu runë nadchínil de quë nal shmënë Dios.

18 Bësë'dë të lëy shtë më nu rac bë'a të pë naná mal. Nanë të lo quë narac shtu'u Dios.

19 Rialdí ldu'ul ráquël guëluá'al tubi nari-sédi'i shnezë Dios. Rni'i ldu'ul nal tubi llni parë ra naquëreldë lu nacahi.

20 Rni'i ldu'ul nal mësë, de quë ráquël guëluá'al ra narac bë'adi'i nu ra nague'nëdi'i shti'dzë Dios. Zni rni'il purquë nápël lëy naná za'quë; nahin tubi mustrë grë verdá shtë Dios.

21 Si talë lë'el quëgluá'al stubi mënë ¿pëzielú adë rluá'adi'il el mizmë lë'el? Si talë rluá'al sa'l adë naza'quë cuánëll ¿pëzielú rbaa'nël?

22 Si talë mizmë lë'el rluá'al sa'l adë quënúdi'i tse'lë sa'll ¿pëzielú rquënul tse'lë mënë? Si talë mizmë lë'el rna túshël lu ra figurë naruntsa'u mënë të gunë rall adorar ¿pëzielú rbaa'nël lo quë nanú la'ni iádu'u?

23 Nalë nadchínil por lëy shtë Dios. Rni'il nal më za'quë purquë nápël lëy, perë quëhúnëru'ul desprëci Dios purquë adë quëhúnëdi'il cumplir lo quë narni'i lëy.

24 Por causë shtë'në të, ra mënë nanádi'i më israelitë, cagni'i rall cuntrë Dios. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras.

25 Na verdá custumbrë shtë narchuguë partë cuerpë shtë ngulë'në, napë valurë si talë quëhúnël cumplir lëy shtë Dios, perë si talë adë rzu'bë diáguëdi'il grë puntë shtë lëy, iurní nal igual ziquë ra më nanádi'i israelitë.

26 Nu grë ra nadë gúquëdi'i circuncidar, perë quëhunë rall cumplir lo quë naná escritë la'ni lëy, na rall lu Dios ziquë mënë nabë'në cumplir custumbrë rë'.

27 ¿Pë adë rdë'di'i të cuendë de quë ra naná'di'i më israelitë perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy, vidë shtë rall nahin mejurë quë vidë shtë të? Gunë rall juzguë lë'e të nanapë lëy nu custumbrë shtë circuncidar perë adë rzu'bë diáguëdi'i të mandamientë shtë lëy.

28 Tubi israelitë verdadërë na el quë nabëzunë Dios ldú'ull, lédëdi'i el quë nanapë sëñi shtë circuncidar. Parë gáquël shmënë Dios, nádi'in por fuërë shtë nguui sino runë tratë shcuendë almë shtë mieti, cusë dentrë ldu'u nguui.

29 Adë gáquëdi'i hia'a shmënë më por guëzu'bë diága'a lëy, sino gáca'a shmënë më por Espíritu Santo. Pues el quë naná limpi lu Dios, nápëll hunurë shtë Dios, lédë niá'asëdi'i hunurë shtë sa' nguui.

3

1 Iurní ¿pë provëchë napë tubi më israelitë? u ¿pë rllui'i custumbrë parë rigugë partë cuerpë shtë nguui?

2 Pues ra mënë israelitë napë rall más quë los de más mënë. Primërë lugar, Dios bédë'e më shti'dzë më parë ra më israelitë.

3 Perë rna'bë di'dza lu të ¿lla gac si talë beldá rall adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë më? ¿Pë por ni adë gunë më cumplir shti'dzë më? Aquëdi'i.

4 Al contrari, quëhunë Dios verdá aunquë grétë' ra nguui na bishi. Pues Sagradas Escrituras rni'i de Dios: Guëlua'a nal verdá por lo quë narní'íl. Adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá lul iurë guená mënë lo quë nabé'nël.

5 Perë tal vez guëni'i tubi nguui: "Si talë lë'e duldë naquëhuna, rllui'i parë guëlua'a más quë Dios na verdá, nádi'i më za'quë si talë gúni' cashtigu na". Ni na ziquë runë mieti llgabë.

6 Aquëdi'i bëchi, purquë si adë gúnëdi'i më juzguë duldë shtë hia'a, tampuquë adë rúnëdi'i tucarë gunë më juzguë los de más mënë narëta' lu guë'dchiliu.

7 U si talë guëni'íl: "Bishi shtëna, bë'nin parë rlua'a verdá shtë Dios nu bë'nin parë gunë mënë alabar lë'e më"; u rni'íl: "¿Pëzielú gunë më juzguë na ziquë los de más pecadurë?"

8 Aquëdi'i bëchi, purquë si talë zni nahin, cha guëdë'na'a duldë të parë más gunë mieti alabar lë'e më. Pues nanú mënë bishi narni'i de quë zni quëglua'a na'a. Justë na gac condenar ra mënë ni.

Grë hia'a nadápa'a duldë

9 ¿Pë guëni'i hia'a? Ra më israelitë ¿gu na rall más allegadë lu Dios? Aquëdi'i, purquë hia guni'i hia'a de quë grë mënë na rall pecadurë, tantë më israelitë nu zac ra naná'di'i më israelitë. Grë hia'a nadápa'a duldë.

10 Sagradas Escrituras rni'i:

Ni tubi më za'quë nídi'i; ni por tubi mënë.

11 Nídi'i chu riasé; nídi'i chu rguili Dios.

12 Grétë' rall bëñiti rall shnezë Dios. Grétë' na rall ziquë cusë nadë rllu'i'di'i.

Ni tubi adë chu nádi'i më za'quë, ni por túbidi'i.

13 Iurë ruadi'dzë rall, na ziquë tubi ba'a catë cuezë tégulë narldi'a.

Shti'dzë rall na purë bishi.

14 Rgue rall guëc sa' rall; shti'dzë rall na venenë shtë serpientë.

15 Nalé listë na rall parë quini rall sa'll.

16 Ancalë ria rall, rsëdchini galriá ldu'u nu galërzac zi.

17 Adë guënëdi'i rall nezë za'quë catë rbedchí ldu'u mënë.

18 Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios, cumë rúnëdi'i importë parë lë'e rall lo quë nacagni'i Dios.

19 Rdë'e hia'a cuendë grë lo quë narni'i lëy shtë Moisés, na parë ra mënë nabë'në recibir lë'e lëy të parë grétë' ra mënë guëac dchi delantë lu më nu parë grë mieti gac bë'a rall napë rall faltë delantë lu më.

20 Nídi'i mudë gac tubldí shcuendë nguui delantë lu Dios por más quë rúnëll cumplir puntë shtë lëy, purquë lëy rllui'i sulamëntë parë gac bë'a hia'a lo quë na mal delantë lu Dios.

Gac salvar nguui si talë rialdí ldu'i shti'dzë Dios

21 Iurnë' quëglua'a Dios stubi nezë parë gac tubldí shcuendë mieti lu më, lédëdi'i por gunë nguui cumplir grë puntë shtë lëy. Mizmë lëy con ra di'dzë shtë ra profetë, cagni'i lla gunë më salvar ra pecadurë.

²² Manërë narunë Dios parë gac tubldí shcuendë nguui lu më nadë más si talë rialdí ldu'u nguui shti'dzë Jesucristo. Ndë'ë na parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më, tantë parë më israelitë igual parë mënë nanádi'i më israelitë.

²³ Pues grëtë' ra mënë napë rall duldë. Grë mietë runë faltë gac rall za'quë ziquë na Dios.

²⁴ Perë Dios bë'në tubi favurë ru'bë; na tubldí shcuenda'a manërë ndigá por lo quë nabë'në Cristo Jesús. Gudilli më con mizmë rënë shtëhi' parë gac salvára'a.

²⁵ Dios bëcuezë më Cristo; galguti shtë Jesús bë'në më nadzë'ë galguti shtë hia'a. Iurne' gáca'a perdunë si talë rialdí ldu'u hia'a lë'ë më de verdá. Bë'në Dios zni parë guëlua'a më de quë na më justë; pues adë bë'nëdi'i më cashtigu ra mënë nabë'në duldë tiempë más guahietë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall.

²⁶ Pues iurne' bëlua'a më lu ra mënë, na më justë tē gac bë'a mieti quëhunë më tubldí tubldí aunquë grë mieti napë rall duldë. Natubldí shcuendë nguui lu Dios si talë rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

²⁷ ¿Pë nadápa'a parë runë nadchínia'a? Niétiquë. ¿Pëzielú? purquë tubldí na shcuenda'a lu më sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá.

²⁸ Zni clarë rlua'a iurne', lë'ë nguui nasalvárëll si talë rialdí ldu'i shti'dzë më, lédëdi'i purquë quëhunë nguui cumplir puntë shtë lëy.

²⁹ ¿Ni mudë Dios na Dios shtë më israelitë sulamëntë? Aquëdi'i; también na më Dios shtë ra nanádi'i më israelitë.

³⁰ Na më Dios; runë më tubldí shcuendë mieti si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Rúnëdi'i importë si riuguë partë shcuerpë rall u adë rúnëdi'i rall cumplir costumbrë ni.

³¹ Por di'dzë rë' ¿pë cagni'i hia'a adë rlu'ídi'i lëy? Aquëdi'i; más bien quëgni'ia'a másru'u firmë valurë shtë lëy.

4

Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios

¹ ¿Pëllë guëni'i hia'a shcuendë shtë Abraham, shtadë guëlu hia'a? ¿Pëzielú gúqui' më za'quë lu Dios?

² Primërë puntë, si talë natubldí shcuëndi' lu Dios purquë bë'ni' cumplir obrë za'quë, iurní nápi' rsunë gac nadchíni'; perë lédë delantë lu Diósëdi'i.

³ ¿Pë rni'i Sagradas Escrituras? "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu guni'i Dios tubldí na shcuendë Abraham lu më".

⁴ Pues iurne' si tubi nguui quëhúnëll tubi dchi'ni lu lamë, rguilli lamë pagu, lédëdi'i ziquë regalë sino quë ziquë narunë tucarë ca'a nguui.

⁵ Perë el quë adë rúnëdi'i obrë za'quë perë rialdí ldu'i shti'dzë Dios, el quë narunë natubldí shcuendë nguui, nguui ni na më za'quë lu Dios, sulë por galrialdí ldu'i shtëni'.

⁶ También zni guni'i David tiempë guahietë de quë dichusë na nguui, el quë Dios runë recibir ziquë mënë za'quë, lédëdi'i purquë bë'në nguui ni obrë za'quë.

⁷ Guni'i David:

Rquitë ldu'u ra nabë'në Dios perdunë nu bëca'chi më duldë shtë rall.

⁸ Rquitë ldu'u nguui naná lë'ë Dadë adë guëdchí'bëdi'i galquiá cuntrë nguui por duldë nabë'në nguui.

⁹ ¿Pë rni'i ldu'ul? ¿Niá'asë rquitë ldu'u më ra mënë israelitë u nu zac ra mënë nanádi'i më israelitë? Pues gunia'a, Dios bë'në tubldí shcuendë Abraham, shtadë guëlu hia'a, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

¹⁰ Perë ¿guc bë'në më tubldí shcuendë Abraham, despuësë guriuguë partë shtë shcuérpi' u antsë? Pues antsë, lédë despuësëdi'i.

¹¹ Custumbrë religiosë ni, Abraham bë'ni' recibirin ziquë sēni de quë hia gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më nu Dios bëca'a lë'i' ziquë nguui za'quë. Mudë rë' guc Abraham dadë shtë grëtë' ra mënë naná rialdí ldu'u shti'dzë Dios de verdá, hashtë ra nadë rúnëdi'i cumplir costumbrë shtë circuncisión.

¹² Nu Abraham na shtadë ra më israelitë nanadë rúnëdi'i confiar costumbrë ni parë gac rall më za'quë lu Dios sino rialdí ldu'u rall shti'dzë më, igual ziquë bë'në Abraham antsë gúqui' circuncidar.

Bë'në Dios cumplir promësë shtëhi purquë gualdí ldu'u ra mënë shti'dzë më

¹³ Dios bë'ni' prometer lu Abraham nu lu grëtë' llëbni' Abraham de quë gunë rai' recibir guë'dchiliu ziquë herenci parë guëquëreldë rai'. Bë'në më ni, lëdëdi' purquë bëzu'bë diaguë Abraham puntë shtë lëy, sino purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

¹⁴ Si talë sulamëntë ra nanapë lëy gunë rall recibir guë'dchiliu ziquë herenci, iurní adë lasáquëdi' tsaldí ldu'u mieti shti'dzë më, nu promësë shtë Dios nápëdi' valurë

¹⁵ purquë lëy nua'a cashtigu. Catë nanú lëy, nanú cashtigu parë ra nabë'nëdi' cumplir lëy, perë catë nídi' lëy, nídi' mudë parë runë mënë cuntrë lëy.

¹⁶ Por ni lë'e promësë naguni'i Dios lu Abraham, gac cumplirin ziquë tubi favurë parë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Manërë ni ra cusë za'quë shtë më, na parë grë llëbni' Abraham, lëdë niá'asëdi' parë ra narianaldë tëchi lëy sino también parë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Quiere decir, lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, nahin tubi favurë; guëdchinin ndigá parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Pues Abraham na shtëda'a, grëtë' hia'a.

¹⁷ Ni na lo quë narunë cuntienë Sagradas Escrituras. Rni'in de quë bë'në më lë'e Abraham ziquë shtëdë guëtú zihani naciuni. Gunë më recibir grë ra mënë narialdí ldu'i shti'dzë më mizmë manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Dios napë më pudërë parë cua'ni më ra tëgulë, nu cagni'i më shcuendë cusë naguër gac ziquë hia gudëdin.

¹⁸ Iurë guni'i Dios lu Abraham de quë gáqui' shtëdë zihani naciuni, gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më aunquë hia gú'shi'; gulézi' gac cumplir shti'dzë më. Nu gac cumplir shti'dzë më; llëbni' Abraham adë chu gúnëdi' gan guëlabë ra mënë ni.

¹⁹ Abraham adë gulézëdi' tsaldí ldu'i shti'dzë më aunquë napë Abraham más quë tubi gahiu'a izë; mërë gátí'; nu rdë'ei' cuendë de quë tantë lë'i' nu Sara tsé'li', hia

nalé gú'shi' parë gápi' shíni'. Nunquë tsúdi'i shíni'.

²⁰ Adë bëzádi' ldu'i sino quë gualdí ldu'i de verdá. Gulezë náldi' nu bédë'ei' graci lu Dios antsë gac cumplir promësë ni.

²¹ Abraham gúpi' segurë sin ni tubi galërzá ldu'i de quë Dios nápi' pudërë parë gunë më lo quë nabë'në më prometer.

²² Por ni bëca'a Dios lë'e Abraham; tubldí na shcuëndi' lu Dios, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

²³ Ra di'dzë: "Tubldí na shcuëndi' lu Dios purquë gualdí ldu'i shti'dzë më" adë naescritëdi'in sulë por bien shtë Abraham

²⁴ sino también parë lë'e hia'a naná rialdí ldu'u shti'dzë më. Gunë më tubldí shcuendë cadë túbia'a si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë el quë nabëcua'ni Jesús, Shtëda'a, ladi ra tëgulë.

²⁵ Bë'në Dios intriegu lë'e Jesús lu galguti por causë shtëlda'a nu bëcua'ni më lë'i' ladi ra tëgulë parë adë chu guëdchi'bëdi' galquiá cuntrë lë'e hia'a.

5

Bendición narsëdchini perdunë shtë Dios

¹ Zni natubldí shcuënda'a lu Dios purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Iurnë' rbedchí ldu'u hia'a lu më por Jesucristo Shláma'a.

² Por Cristo zuga'a hia'a lu nezë za'quë catë nanú bendición shtë Dios purquë rialdí ldu'u hia'a. Rquitë ldu'u hia'a nu dzuléza'a tiempë guëná hia'a lu më; cuezënu hia'a lë'i'.

³ Nu zac rquitë ldu'u hia'a iurë nadápa'a problemë, purquë nanë hia'a galërzac zi runë bien të gáca'a pacënci nu dzu hia'a más firmë lu shnezë më.

⁴ Si talë dzu hia'a lu shnezë më sin quë adë guëazë guëtëdi'ia'a, iurní nadápa'a esperansë; dzuléza'a ra cusë naguër gac.

⁵ Hia esperansë nadápa'a adë rsëdchinidi'in shtu parë lë'e hia'a purquë nanú zihani amor naze'dë de Dios la'ni ldu'u hia'a por Espíritu Santo nabëshe'ldë Dios parë cuezënuhi' lë'e hia'a.

⁶ Antsë lë'e hia'a completamente adë nadápëdi' hia'a esperansë; perdidë na hia'a, perë bëga'a iurë nabë'në Dios

punërë, iurní guti Cristo por grë ra nanapë duldë.

⁷ Nád'i senci tubi de lë'e hia'a gátia'a por tubi mënë, ni siquierë por tubi mënë za'quë; u tal vez nanú ejemplë gapë nguii valurë gát'i shlugar sáhi' naná demasiadë naza'quë.

⁸ Perë claramente bëlua'a Dios de quë rac shtu'u më lë'e hia'a purquë Cristo guti shlugára'a; dzë ni todavía na hia'a pecadurë.

⁹ Bë'në Dios recibir lë'e hia'a; tubldí na shcuénda'a lu më por galguti shtë Jesús. Más segurë iurne', gac salvára'a de grë cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios guëc mënë mal.

¹⁰ Antsë gúca'a enemigu shtë Dios; bédë'na'a cuntrë lë'e më, perë bë'në më të gáca'a amigu shtëhi'; nadápa'a paz por galguti shtë shini më. Iurne' mucho más segurë gáca'a salvar por lë'e më; cuezënúhi' lë'e hia'a; unidë na hia'a con lë'e më.

¹¹ Más de ni, nalé rquitë ldu'u hia'a iurne' nu rdë'na'a alabar Dios por lo quë nabëlua'a Jesucristo Shláma'a, el quë nabë'në të gáca'a amigu shtë Dios.

Comparaciuni Adán nu Cristo

¹² Zni guc, por tubsë nguii bidchini duldë lu guédchiliu. Hia de tëchi ni ze'dë naldë galguti. Hia bédchini cash-tigu shtë galguti parë grë mënë narëta' lu guédchiliu purquë grëtë' rall bë'në rall duldë.

¹³ Antsë bëquë'e Moisés lëy shtë Dios, nanú duldë lu guédchiliu, perë adë bë'nëdi'i më cashtigu ra mënë según lëy purquë nídi'i lëy iurní.

¹⁴ Perë sin quë adë guëtédëdi'i, dizdë tiempë shtë Adán hashtë Moisés, nanú galguti. Grë mënë guti aunquë adë bë'nëdi'i rall mizmë duldë nabë'në Adán nanadë bëzu'bë diáguëdi'i mandadë shtë Dios. Adán na tubi muestrë shtë më, el quë nanapë quë guédchini.

¹⁵ Perë favurë nabë'në Dios parë lë'e hia'a ndigá, na más llëru'bë quë duldë nabë'në Adán. Por duldë shtë tubsë nguii, bédchini galguti parë grë mënë, perë por galrac shtu'u shtë Dios nu favurë shtë

Jesucristo, be'dë guédchini vidë sin fin parë zihani mënë.

¹⁶ Pues resultadë shtë favurë nabë'në Dios, na más llëru'bë quë resultadë shtë duldë nabë'në Adán. Fin shtë duldë nabë'në Adán, na guc condenar grë mënë, perë fin shtë favurë nabë'në Dios, bédchinin despuësë zihani izë. Favurë ni napë resultadë naná adë nídi'i conde-nación parë pecadurë.

¹⁷ Bédchini sentenci shtë galguti parë grë mieti purquë tubsë nguii bë'në duldë, perë parë el quë narunë recibir favurë shtë Dios, el quë narunë recibir perdunë shtë më ziquë regalë, guënbë'a nguii ni juntë con Jesucristo. Sulë por tubsë nguii, Jesucristo, gac salvára'a.

¹⁸ Ziquë por tubsë nguii nabë'në duldë nu por ni nacondenadë grë mieti, también por tubsë nguii, por lo quë nabë'në Jesu-cristo, gunë Dios recibir grë mieti ziquë mënë za'quë naná tubldí shcuendë lu më të parë guëbani rall parë siembrë.

¹⁹ Quiere decir, por tubsë nguii nanadë bëquë diáguëdi'i shti'dzë Dios, cantidá mënë na rall pecadurë, perë por tubsë nguii nabë'në cumplir shti'dzë më, can-tidá mënë gac rall mënë za'quë delantë lu Dios sin ní tubi demandë en cuntrë lë'e rall.

²⁰ Bédë'e Dios lëy lu Moisés të parë másru'u guëdalë duldë, perë catë bëdalë duldë, ndë nanú más favurë ru'bë shtë Dios; más rlua'a rac shtu'u më ra mënë.

²¹ Zni guquin; antsë grë mieti nanú bajo ordë shtë duldë, nu por maldá nabë'në mënë guti rai', perë iurne' favurë shtë Dios rnibë'a, con resultadë gac mënë sin duldë delantë de Dios. Gac salvar rall siembrë por Jesucristo Shláma'a.

6

Hia gútia'a parë duldë

¹ ¿Pë guëni'i hia'a iurne'? ¿Guëdë'na'a duldë të parë guëlua'a Dios másru'u rac shtu'u më lë'e hia'a?

² Aquëdi'i. Hia bëru'u hia'a nezë mal catë nanú galguti eternë. ¿Lallë guëabré hia'a stubi parë nezë ni? Hia gútia'a parë duldë.

³ ¿Pë adë riasédi'i të de quë grë lë'ë hia'a naná unidë con Jesucristo, tambiën nadápa'a partë galguti shtëhi'?

⁴ Por ni iurë bëriubë nís'a'a, runë sig-nificar nadápa'a partë mizmë galguti shtë Jesús nu ziquë guashtë më ladi ra tēgulë por pudërë ru'bë shtë Dadë Dios, zni runë tucarë guëbânia'a manërë cubi con pudërë shtëhi'.

⁵ Si talë na hia'a unidë con Cristo nu con galguti shtëhi', zni zac gáca'a ziquë lë'ë më iurë tsashtë hia'a ladi ra tēgulë.

⁶ Rac bë'a hia'a vidë mal nanabânia'a antsë, guti juntë con Cristo lu cruz të parë jamás guësínidi'i duldë lë'ë hia'a lu maldá. Zni gápa'a libertá të guë nibé'adi'i duldë lë'ë hia'a

⁷ purquë grë ra naguti, lë'ë duldë nápëdi'in ni tubi pudërë parë nguii ni.

⁸ Si talë gutinú hia'a Jesucristo, rialdí ldu'u hia'a de quë guëbaninú hia'a lë'ë më.

⁹ Nanë hia'a Cristo guashtëhi' ladi ra tēgulë; hia jamás adë guëabrídi'i gati më. Hia gualú pudërë shtë galguti parë lë'ë më.

¹⁰ Por galguti shtë më, bēdē'ë më fin con pudërë shtë duldë; jamás gát'i, perë iurne' nabani më; unidë náhi' con Dios parë siempër.

¹¹ Mizmë manërë gulë bē'nē tratë duldë nananú la'ni ldu'ul ziquë cusë naguti, nu gulë gubani tubi vidë cubi, mēnē naquëgdē'nē cumplir voluntá shtë Dios purquë unidë na të con Jesucristo Shlám'a'a.

¹² Por ni adë rdé'ēdi'i të sí guë nibē'a duldë lë'ë të. Nanú deseo mal la'ni cuerpë shtë të; cuerpë ni napë quë gát'i, perë adë gúnēdi'i të cumplir lo quë narac shtu'u duldë gunë të.

¹³ Nu adë rdé'ēdi'i të sí parë ni tubi partë cuerpë shtënël gúni' duldë, ni tubi partë guëzúbē diáguēdi'i deseo mal. Mejurë gulë bē'nē intriegu cuerpë shtë të lu Dios, purquë na të ziquë mēnē naná guti perë bëabrí guëbani të stubi. Gulë bē'nē intriegu grë partë shcuérpēl lu Dios, cadë tubi partë cuerpë gaquin ziquë tubi trashtë parë dchi'ni za'quë shtë më

¹⁴ purquë duldë adë nádi'in shlámēl, adë nádi'il bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë

shtë Dios naquëhunë zihani favurë parë lë'ēl.

Comparaciuni shtë el quë narunë sirvë tubi lamë

¹⁵ ¿Pë runë cuntienë ndē'ë de quë nanú permisi guëdē'na'a duldë purquë adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios? Aquēdi'i.

¹⁶ Lë'ë të nanë të bien, el quë narnibē'a lë'ēl nu rzu'bē diáguēl shti'dzi', nall lamë shtënēl. Zniti'i nahin si talë rzu'bē diáguēl deseo mal naze'dēnū galguti u si talë rzu'bē diáguēl shti'dzē Dios parë guëbanil tubi vidë za'quë.

¹⁷ Dushquilli Dios; antsë lë'ë të na muzë shtë duldë perë iurne' na të muzë shtë Dios. Bëzu'bē diaguë të con guëdubinú ldu'u të enseñansë nabē'nē të recibir.

¹⁸ Dzē ni bē'nē më librar lë'ë të lu pudërë shtë duldë nu bē'nē më parë gac të mēnē narianaldë nezë za'quë.

¹⁹ Cagní'ihia comparaciuni rē' të parë más nasesë tsasë të. Ziquë más antsë bē'nē të intriegu shcuerpë të parë cusë dzabë, hashtë bē'nē të cumplir grë duldë naná cuntrë lëy shtë Dios, iurne' gulë bē'nē intriegu shcuerpë të parë cusë naná tubldí delantë lu Dios, con fin gac të mēnē santu.

²⁰ Iurë lë'ë të todavía bëzu'bē diaguë të duldë, iurní adë nápēdi'i të libertá parë gunë të sirvë Dios.

²¹ ¿Pë provëchë gulú të de ra cusë mal, cusë nabē'nē të antsë perë iurne' rtu lu të por duldë ni? Fin shtë duldë ni na galguti parë ra narianaldë tēchi cusë mal ni.

²² Perë iurne' na të librë; ra cusë ni adë rnibé'adi'i lë'ë të, sino quë na të muzë shtë Dios parë gunë të cumplir voluntá shtë më. Ndē'ë sí, napin provëchë. Primërë napë të vidë sagradë narēuu' ldu'u Dios nu despuësë guëquërdēnū të lë'ë më parë siempër.

²³ Lúniquë pagu narguilli duldë parë ra narunë duldë, na galguti, perë regalë shtë Dios na vidë sin fin por Jesucristo Shlám'a'a.

7

Comparaciuni shtë nabëtsē'a

¹ Bëchi, lë'e të narac bë'a lëy shtë Dios, rdë'e të cuendë lo quë narni'i lëy runë tucarë gunë mieti cumplir hashtë gati mieti.

² Por ejemplë, tubi na'a casadë nalí'bi' con tsé'li' por lëy hashtë gati tsé'li' perë iurë gati tse'lë na'a, iurní na na'a librë. Lë'e lëy shtë galcasadë hia adë rúnëdi'i obligar lë'ëll.

³ En cambi si talë na'a ni guëcá'all stubi nguiu mientras lë'e tsé'li' nabani, iurní quëhúnëll duldë adulteri; perë si talë tse'lë na'a guti, lë'e lëy nali'bi na'a con tsé'li', hia nápëdi'in pudërë parë lë'ëll nu si talë ca'a na'a ni stubi nguiu, hia adë nádi'in duldë.

⁴ Zni zac na lë'e të bëchi la sahia, na të ziquë tubi na'a naguti tsé'li'. Antsë guc të unidë con lëy shtë Moisés, perë iurne' por gac unidë të con Cristo lu cruz, iurne' adë rnibë'adi'i lëy lë'e të sino rnibë'a Cristo lë'e të, el quë naguashtë ladi ra tégulë. Zni guc të parë guëquërdë të tubi manërë santu.

⁵ Antsë iurë guanállda'a tēchi deseo mal naguc shtu'u cuerpë shtë hia'a, cusë nabëdë'na'a purquë lëy bë'në prohibëhin; cusë mal ni bēsini lë'e hia'a lu duldë, grë partë shtë shcuërpa'a. Bë'në duldë parë gua'a lë'e hia'a lu galguti.

⁶ Perë bë'në Dios parë adë nápëdi'i lëy pudërë subrë lë'e hia'a. Gútia'a parë lëy nanapë lë'e hia'a ziquë muzë shtëhin të parë guëdë'na'a sirvë Dios con libertá, lédëdi'i ziquë tubi naná bajo ordë shtë lëy sino tubi manërë cubi según Espíritu Santo.

Duldë nananú la'ni ldua'a

⁷ ¿Pë guëni'i hia'a de ndë'e, de quë lë'e lëy na mal? Aquëdi'i. Adë nádi'i lëy cusë mal purquë por lo quë naná escritë la'ni lëy, runguë bé'ahia faltë nanapa. Por ejemplë, sin lëy nunquë adë guëdë'edia'a cuendë de quë na duldë iurë rzebi ldua'a pë shtë mënë, purquë naescritë: "Adë sébidi'i ldú'ul pë shtë mënë".

⁸ Por lo quë narni'i mandamientë, lë'e duldë bë'në gan; bësëdchinin zihani deseo mal la'ni ldua'a. Pues catë nídi'i lëy adë rac bé'adi'i mieti pë na duldë.

⁹ Tubi tiempë más antsë, adë bédë'edia'a cuendë pë rni'i lëy; contentë nabania; perë iurë bēnguë bé'ahia pë rni'i lëy, guc bé'ahia

de quë napa duldë, de quë runë tucarë gatia parë siemprë.

¹⁰ Lëy naná designadë parë guëne'e vidë parë na, bëaquin ziquë tubi sentënci parë gatia.

¹¹ Bësiquë duldë na. Duldë bë'në provëchë të parë guësëdchinin mandamientë galguti parë na con resultatë bëna duldë nu nahia ziquë tubi naguti.

¹² Pues grë lëy con mandamientë shtë më na santu; na rahin justë nu za'quë.

¹³ Rna'bë di'dza ¿tubi cusë za'quë bësëdchinin galguti parë na? Aquëdi'i, sino duldë bia'a na lu galguti. Bë'në dchi'ni duldë cusë za'quë parë bësëdchinin galguti. Zni rlua'a lla na duldë, demasiadë mal. Por mandamientë shtë Dios, rac bë'a hia'a blac fier na duldë.

¹⁴ Rdë'e hia'a cuendë de quë lëy na santu perë na, nahia mal; quëhuna cumplir deseo mal nananú la'ni ldua'a por duldë naná ziquë lamë shtëna.

¹⁵ Lë'e duldë naruna, nanéa adë nazá'quëdi'in perë lo quë nadë rac shtú'udia'a, ni quëhuna; lo quë narac shtu'u guna, ni adë rúnëdia'a cumplir.

¹⁶ Zni si talë quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, nahia de acuerdë de quë tubldí na lëy shtë Dios.

¹⁷ Pues adë nádia'a naquëhunë ra cusë mal sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin cusë mal ni.

¹⁸ Rdë'ehia cuendë de quë la'ni ldua'a nídi'i cusë za'quë. Rac shtua'a guna bien perë adë nápëdia'a fuersë parë guna cumplir.

¹⁹ Adë rúnëdia'a cumplir ra cusë za'quë narac shtua'a guna, sino lë'e duldë nadë rac shtú'udia'a, ni sí, quëhuna cumplirin.

²⁰ Iurne' si quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, lëdë nádia'a naquëhunin sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin ra cusë mal.

²¹ Zni nahin iurë rac shtua'a guna bien, sulë mal runa.

²² Perë por partë shtë espíritu la'ni ldua'a, nalé rquitë ldua'a con lëy shtë Dios

²³ perë la'ni shcuërpa nanú stubi pudërë naná runë cuntrë cusë za'quë. Nahia ziquë prësi shtë pudërë mal ni nananú la'ni shcuërpa.

²⁴ Prubi de na. ¿Chu guëne'e libertá parë guna gan lu duldë nanua'a na lu galguti?

²⁵ Rdë'ëhia graci lu Dios purquë bënë më librar na lu pudërë shtë duldë nananú la'ni ldua'a. Bënë mëhin por Jesucristo, Shláma'a. La'ni ldua'a rac shtú'uhia guna cumplir ra mandamientë shtë Dios, perë shcuerpa runë cumplir mal deseo narsëdchini duldë.

8

Bendición narsëdchini Espíritu Santo

¹ Pues iurne' adë gúnëdi'i Dios condenar ni tubi naná unidë con Cristo Jesús

² purquë Espíritu Santo rne'e vidë sin fin por lë'ë më. Bëlá më na de duldë con sentënci naná gatiä.

³ Lo quë lëy adë rúnëdi'i gan; nápëdi'in pudërë parë gunë compa'ni lë'ë hia'a të guëdë'na'a cumplir lëy; débil na shcuërpa'a. Perë Dios sí, bëshe'ldë më shini më con cuerpë shtë nguiu; bëdchini Jesús parë guëdchisúhi' duldë; bënë më condenar duldë nananú la'ni ldu'u mjeti.

⁴ Zni bënë më të parë guëdë'na'a cumplir lo quë narnibë'a lëy. Cagnia'a shcuendë ra nardë'ë sí parë guësë Espíritu Santo lë'ë rai' nu adë rúnëdi'i rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rai'.

⁵ Grëtë' el quë narianaldë tëchi cusë mal, conductë shtë rall na mal; perë el quë narianaldë tëchi cusë shtë Espíritu Santo, runë rall cumplir lo quë narac shtu'u Dios.

⁶ El quë narianaldë tëchi cusë mal, gati' perë el quë narianaldë ra cusë za'quë shtë Espíritu, nápëll vidë verdadërë nu cuedchí ldú'ull.

⁷ Grë ra narianaldë tëchi deseo mal, na rall enemigu shtë Dios purquë adë nédì'i guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Adë ráquëdi'i guëzu'bë diaguë rall shti'dzi'.

⁸ Por ni ra narunë intriegu mizme lë'ë rall lu duldë, adë rquítëdi'i ldu'u rall Dios.

⁹ Perë lë'ë të adë rianáldëdi'i të tëchi deseo mal la'ni ldu'u të sino rnibë'a Espíritu Santo lë'ë të si talë verdá quëbezë Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Grë ra nanápëdi'i Espíritu shtë Cristo, nádi'i rall shmënë Cristo.

¹⁰ Perë si talë Cristo cuezënúhi' la'ni ldu'u të aunquë shcuerpë të gati por causë

duldë, espíritu shtë të napë vidë eternë purquë tubldí na shcuendë të lu Dios.

¹¹ Si talë lë'ë Espíritu nabëcua'ñi Jesús ladi ra tégulë, cuezënúhi' lë'ë të, mizme më ni guëne'e vidë parë cuerpë shtë të, cuerpë naná destinadë parë gati. Gunë Dios ni por Espíritu shtë më naquëbezënu të.

¹² Por ni bëchi, lë'ë deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a, adë nápëdi'in ni tubi pudërë ni derechë parë guëdë'na'a cumplir ra cusë ni

¹³ perë si talë tsagla'guë gunë të ra cusë mal, gati të. En cambi si talë por pudërë shtë Espíritu Santo guëdë'el fin con ra cusë mal narúnëll, iurní guëbánil parë siemprë.

¹⁴ Si talë quëgsé Espíritu Santo lë'el, nal shini Dios. Sulë mënë ni na legítimë shini më.

¹⁵ Lë'ë Espíritu nabë'në të recibir, nádi'i' Espíritu shtë galërzac zi parë rdzëbë të lúhi' stubi, sino bënë të recibir Espíritu narunë parë gac të shini Dios nu por Espíritu ni rná'ba'a lúhi': "Nal Dios, Shtadë na'a".

¹⁶ Mizme Espíritu ni na testigu juntë lo quë narni'i ldu'u hia'a de quë na hia'a shini Dios.

¹⁷ Na hia'a shini Dios nu quëhunë më tratë lë'ë hia'a ziquë shini më; juntë con Cristo nadápa'a derechë guëca'a hia'a lo quë nanapë më. Si talë rzac zi hia'a juntë con Cristo, también guëdápa'a partë con lë'ë më iurë gunë Dios honrar shíni'.

¹⁸ Parë na grëtë' galërzac zi shtë tiempë ne', adë rúnëdi'in comparar con cusë za'quë nu hunurë naguëdápa'a despuësë,

¹⁹ purquë grë lo quë nabëntsa'u Dios, quëbezin con llëru'bë deseo parë iurë gunë Dios honrar grë ra shini më.

²⁰ Grë cusë napë quë tsalú, lédëdi'i por prupi voluntá shtënin sino por voluntá shtë Dios naná bëntsa'u grëtë' cusë. Perë bëntsa'u më ra cusë ni con segurë de quë gac cambin

²¹ purquë lo quë nabëntsa'u më, gunë më librar të parë adë tsalúdi'in; adë rú'dzëdi'in, sino gapin partë juntë con ra shini më iurë gunë më librar lë'ë rai'.

²² Rdë'ë hia'a cuendë guëdubi cusë nabëntsa'u më riá ldu'in nu ru'nin ziquë

tubi na'a nanapë dulurë shtë nagalë shíni'. Zni na gué'dchiliu hashtë nedzë.

²³ Lëdë niá'sedì'i ra cusë nabëntsa'u Dios riá ldu'u hashtë gac cumplir tiempë, sino nu lë'ë hia'a, aunquë nadápa'a Espíritu cumë sēñi de lo quë guëdë'na'a recibir despuësë, riá ldu'u hia'a demasiadë; dzuléza'a nia'a ca iurë guëca'a mē lë'ë hia'a nu gac cambi shcuérpa'a parë adë gátidi'ia'a stubi jamás.

²⁴ Gúca'a salvar con esperansë tubi dzë gunë mē cambi shcuérpa'a, perë todavía rnádi'i hia'a lo quë narbéza'a. Lo quë rna hia'a rquínidi'i dzuléza'ahin

²⁵ perë si talë dzuléza'a lo quë nadë chu rnádi'i, iurní con pacënci dzuléza'a.

²⁶ Nadápa'a esperansë; nu Espíritu Santo quëhúni' compa'ni lë'ë hia'a catë adë ráquëdi'i hia'a. Pues adë rac bé'adi'i hia'a lla guená'ba'a lu Dios, perë lë'ë Espíritu Santo quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a. Quëhúni' ruëguë lu mē con bē nadë gúnëdi'i gan shti'dza'a guëni'i pē runë cuntienë.

²⁷ Nu Dios el quë nané grë shgába'a, riasé mē grë di'dzë shtë Espíritu Santo purquë lë'ë Espíritu canihúni' ruëguë de acuerdë con voluntá shtë Dios. Quëhunë mē ruëguë lu Dios por grë ra narialdí ldu'i shti'dzë mē.

Na hia'a más quë narunë gan

²⁸ Nané hia'a grë cusë quëac parë bien shtë ra mēnë narac shtu'u mē de verdá, ra nagulé Dios según voluntá shtë mē,

²⁹ purquë grëtë' nabënguë bē'a Dios dizdë antsë, bē'në mē destinar lë'ë rai' tē parë gac rai' ziquë shini mē nabërlulé Jesús parë gac Jesús el quë nangunë recibir más hunurë entre grë ra sáhi'.

³⁰ Grë ra nagulé Dios, gac destinar rai'; ni guna'bë mē lë'ë rai'. Ra mēnë naná guna'bë mē, bē'në mē tē gac tubldí shcuendë rai' lu mē. Na rai' justë; bē'në mē parë guëquërdënú mēnë ni Jesucristo lu gube'e.

³¹ ¿Pë más guëni'i hia'a? ¿Si Dios nanú favurë de lë'ë hia'a, chull gunë gan lu hia'a?

³² Dios voluntariamente bé'ni' intriegu prupi shini mē parë gátí' shlugára'a. Bē'në

mē intriegu shini mē lu galguti tē gac salvára'a. ¿Llallë gunë mē negar guëdë'ë mē los de más cusë za'quë? hia quë cuezënú shini mē lë'ë hia'a.

³³ ¿Chull guëdchi'bë demandë lu Dios cuntrë ra nagulé mē? Ni túbidi'i; Dios quëhunë tubldí shcuénda'a lu mē.

³⁴ ¿Chull gunë condenar lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Cristo gúti' nu zac guashtë mē ladi ra tēgulë nu quëbezë mē lugar shtë pudërë juntë con Dios nu quëhunë mē ruëguë por lë'ë hia'a.

³⁵ ¿Chull gunë gan parë guëdchisú amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Masiá rzunaldë mēnë lë'ë hia'a; si talë rguini mēnë lë'ë hia'a, u si nanú problemë u galërzac zi; masiá runë faltë naguëdáuha'a u runë faltë shába'a; si talë zuga'a hia'a lu peligrë, ni tubi cusë gúnëdi'i gan guëdchisú amor shtë Cristo de lë'ë hia'a.

³⁶ Sagradas Escrituras rni'i:

Nadzú hia'a nu na hia'a dispuestë gátia'a grë ra dzë purquë na hia'a shmënë mē.

Quëhunë mēnë tratë lë'ë hia'a cumë tubi lli'li lu ra narguini lë'ë ma.

³⁷ Perë entrë grë cusë rē', na hia'a mēnë narunë gan lu grë cusë mal por Jesucristo el quë narac shtu'u lë'ë hia'a.

³⁸ Znítí'i, napa segurë de quë ni tubi cusë guëguqué lë'ë hia'a de Dios, el quë narac shtu'u lë'ë hia'a; ni por galguti, ni por tubi nanabani iurne', nilë por ra ianglë, nilë por grë ra narnibë'a lu gube'e, ni por lo quë naguër guëdchini nu nilë por nananú iurne'

³⁹ nilë lo quë naná guia'a, ni por lo quë nananú guetë, ni por stubi clasë pudërë nananú la'ni gué'dchiliu, gáquëdi'i guëguqué lë'ë hia'a lu amor shtë Dios, amor nabëlúa'a mē lu hia'a por Cristo Jesús Shláma'a.

9

Gulë Dios ra mēnë israelitë

¹ Cagnia'a verdá cumë shmënë Cristo nanahia; quëbezënú Espíritu Santo na, nu mizmë shgaba quëhunë testificar ru-adi'dza verdá.

² Nalé nahia tristë nu riá ldua'a; se intiende quëhuna sufrir la'ni ldua'a por sahia, ra më israelitë.

³ Nahia dispuestë gunë më condenar na si talë por ni gac salvar ra sahia, ra më në naná më ladza.

⁴ Lë'ë rai' na rai' më israelitë; gudili Dios lë'ë rai' të gac rai' shini më. Bëlua'alú llni lu rai', llni naze'dë de Dios. Ra conveñi nu promësë nu lëy shtë Dios, bë'në rai' recibir. Bë'në rai' recibir ordë lla rac shtu'u Dios gunë rai' adorar Dios la'ni iádu'u.

⁵ Lë'ë rai' na llëbni shtadë guëlú hia'a nu de lë'ë rai', según nardchini më në lu guë'dchiliu, gulë Cristo el quë nagulé Dios parë guë nibë'ai'. Jesucristo na Dios nu runë tucarë grë mieti gunë rall alabar lë'i'. Benditë na më parë siemprë. Amén.

⁶ Quëgní'idia'a de quë adë bë'nëdi'i Dios cumplier shti'dzi', sino todavía napë shti'dzë më valurë parë ra më në purquë nanú më në nanádi'i llëbni Israel, perë gudili Dios lë'ë rai'; na rai' shmënë më.

⁷ Gudilidi'i Dios grë ra llëbni Abraham parë gac rai' legítimë shini Abraham sino rni'i më lu Abraham: "Por shínil Isaac, gápël llëbni naná ra nagudilia".

⁸ Grë ndë'ë runë cuntienë ni tubi na shini Dios sulë purquë gúlëll më israelitë, sino ra shini Dios na el quë narialdí ldu'u promësë shtë Dios. Mënë ni na de verdá llëbni Abraham.

⁹ Pues lë'ë promësë naguni'i Dios lu Abraham rni'i: "Stubi izë ziquë tiempë ne' guëabría nu Sara gápi' tubi shíni".

¹⁰ Más de ni nanú ejemplë shtë Isaac, shtadë guëlú hia'a. Guërupë shini Rebeca na rai' shini tubsë nguiu, Isaac.

¹¹⁻¹³ Ra shini Isaac nu Rebeca todavía lá'adi'i gálëdi'i rai', ni tubi mal bë'nëdi'i rai', perë guni'i Dios lu Rebeca: "Shínil naguëlú galë, gáquëll muzë parë shínil naguëdchini despuësë". Ni na de acuerdë lo quë Sagradas Escrituras rni'i: "Guc shtua'a Jacob perë guná zá'quëdia'a lu Esaú". Zni bëlua'a clarë Dios napë më derechë gulë më lo quë narni'i ldu'u më. El quë narac shtu'u më, rna'bë më; nídi'i importë pë cusë quëhunë rall.

¹⁴ ¿Gu runë cuntienë di'dzë rë' de quë adë nazá'quëdi'i Dios? Aquëdi'i.

¹⁵ Mizmë Dios guni'i lu Moisés: "Guna favurë parë el quë narac shtua'a; guëga'a ldua'a el quë narac shtua'a".

¹⁶ Zni nahin, lë'ë favurë shtë Dios, zë'dëdi'in lu më në purquë rac shtu'u më në, nilë por lo quë naquëhunë rall sino por voluntá shtë më, el quë narga'a ldu'i më në.

¹⁷ Nanú stubi ejemplë; la'ni Sagradas Escrituras rni'i shcuendë rëy shtë Egipto. Rni'in: "Bëzúa lë'ël ziquë rëy shtë Egipto parë guëná më në pudërë shtëna por mudë naruna tratë lë'ël të guini më në narëta' lu guë'dchiliu, blac llëru'bë na pudërë shtëna".

¹⁸ Zni zac guëni'i hia'a napë më pacënci parë el quë narac shtu'u më, nu zac runë më të gac naguëdchi ldu'u më në según voluntá shtë më.

¹⁹ Perë guëni'il lua: "Si talë zni nahin ¿pëzielú rdchi'bë Dios demandë cuntrë nguiu? ¿Chull rzutipë lu voluntá shtë Dios?"

²⁰ Perë rnia'a lul, ¿chu nal të parë rchupë dí'dzël con Dios? Nídi'i mudë gue'su guëni'i lu më në naruntsa'u gue'su: "¿Pëzielú bëntsá'ul na zndë'ë?"

²¹ Na Pablo rnia'a lu të, el quë naruntsa'u gue'su, nápëll derechë guntsá'ull cualquier cusë narni'i ldú'ull. Con mizmë benë shtë gue'su guntsá'ull tubi gue'su chulë nu especial, nu con mismë benë gactsa'u tubi cusë nadë rluá'adi'i chulë.

²² ¿Pë rni'i ldú'ul? Aunquë más antsë guc shtu'u guëlua'a Dios pudërë shtë më cuntrë ra më në nabë'në mal, bia'a ldu'u më mal mudë shtë nguiu ni; pacënci guc më con ra narunë tucarë cashtigu eternë.

²³ Nu guc shtu'u guëlua'a më ra favurë ru'bë nu bendición parë lë'ë hia'a. Bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a; bë'ni' preparar lë'ë hia'a dizdë más antsë parë guëquërdënú hia'a lë'ë më.

²⁴ Parë ni gulë më lë'ë hia'a, më në israelitë nu ra nanádi'i më israelitë.

²⁵ Ziquë rni'i la'ni librë nabëquë'ë Oseas: Ra nanádi'i shmëna, gululëhia lë'ë rai' shmëna.

Lë'e ra nadë rac shtú'udia'a antsë, ni gululëhia mënë narac shtua'a.

²⁶ Mizmë lugar catë antsë guni'i Dios: "Nádi'i të shmëna", ndë guëni'i mënë: "Na të shini Dios nanabani".

²⁷ Nu Isaías guni'i shcuendë naciuni Israel: "Aunque nilë llëbni shtë tēgulë Israel na cantidá mënë ziquë iu'lli shtë nisëdu'u, nadë más bēldasë rall gac salvar

²⁸ purquë gunë më cumplir shti'dzi' hashtë tsalú sentënci cuntrë ra narëta' lu guë'dchiliu".

²⁹ Gaquin ziquë mizme Isaías guni'i antsë: Dadë shtë ra ianglë, si talë adë bē'nēdi'i më perdunë bēldá shtadë guēlú hia'a të gátidi'i rai',

pues iurne' na hia'a ziquë ra mënë naguquërelde guë'dchi Sodoma nu Gomorra.

Ra mënë israelitë nu diza'quë shtë më

³⁰ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'e? ¿Pëllë guëni'i hia'a de quë ra nanádi'i më israelitë, ra nadë rac shtú'udi'i gunë rall cumplir lëy shtë Dios, hia nasalvar rall; tubldí na shcuendë rall lu Dios purquë gualdí ldu'u rall shti'dzë më

³¹ perë ra mënë israelitë narianaldë tēchi lëy shtë më, bē'nēdi'i rall gan gac rall më za'quë lu Dios?

³² ¿Pëzielú? purquë ra më israelitë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Dios parë gac salvar rall sino gualdí ldu'u rall mizme lë'e rall, u sea ra obrë za'quë nabē'nē rall gualdí ldu'u rall. Zni gulaguë rall ziquë tubi narrelde guëc guë'e.

³³ Ziquë naescritë la'ni shti'dzë Dios: Guná, na rdchi'ba tubi nguii naná ziquë tubi guë'e catë rrelde mënë guëquin. Na më ziquë guë'e narunë storbë. El quë narialdí ldu'i shti'dzë më, ni nunquë guënitill shnézi'.

10

¹ Bëchi, lo quë narac shtua'a con guëdubinú ldua'a, lo quë narna'ba lu Dios, gac salvar ra mënë israelitë.

² Nahia testigu de quë zianaldë rai' lëy shtë Dios con llëru'bë devociuni perë adë riasédi'i rall; nápēdi'i rall llni shtë Dios.

³ Adë guënëdi'i rall manërë runë Dios parë gac tubldí shcuendë nguii lu më; más bien gac shtu'u rall por gunë cumplir lëy, gac rall më za'quë lu Dios. Adë nēdi'i rall gunë rall recibir salvaciuni cumë favurë nabē'nē më por grë mieti.

⁴ Pues parë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë rianáldēdi'i rall tēchi lëy parë gac tubldí shcuendë rall lu më. Rac bē'a rall sulamēntë por Cristo napë nguii tratë con Dios.

⁵ Nu Moisés bēquë'e'i gac tubldí shcuendë nguii lu Dios si talë gunë nguii cumplir lëy; guni'i Moisés: "El quë nagunë cumplir grë puntë shtë lëy, guëquitë ldu'i parë siembrë".

⁶ Perë manërë parë gac tubldí shcuendë nguii lu Dios por fe na zndë'e; lēdë nagánēdi'in. Adë rúnēdi'il llgabë napë quë tsépil lu gube'e parë tsagllí'il Cristo parë gac salvárë.

⁷ nu adë rúnēdi'il llgabë napë quë guiétël catë nanú ra tēgulë parë tsagllí'il Cristo de ndë. Aquēdi'i.

⁸ ¿Pëllë rni'i lëy? Rni'in: "Bēdchini di'dzë parë lē'ël; hia ruadí'dzël di'dzë ni lu mënë; cabezin la'ni ldú'ul". Pues mizme diza'quë rē' naquēdē'nē na'a predicar, rni'i de quë napë quë tsaldí ldu'u mënë shti'dzë Jesús.

⁹ Ruadí'dzë na'a de quë si talë rni'il Jesús na Dadë nanapë dereché parë guënbē'ai' lē'ël nu si talë rialdí ldú'ul de verdá de quë bēldishtë Dios lē'e Jesús ladi ra tēgulë, zac salvárë.

¹⁰ Napë quë tsaldí ldú'ul shti'dzë më parë gac tubldí shcuendël lu Dios; con rua'l quëhúnël testificar rialdí ldú'ul Dios; por ni nasalvárë.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i: "Ni tubi chu narialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë guëtúdi'i lull".

¹² Nídi'i diferenci entrë ra më israelitë nu con ra nanádi'i më israelitë, pues mizme Dadë Jesús na Dadë shtë grë mënë nu rne'e më sín medidë ca'a grë ra narialdí ldu'i lē'e më.

¹³ Zni na, grë ra narna'bë Dadë Jesús parë gúni' perdunë lē'ëll, gac salvárëll.

¹⁴ Perë ¿lallë guëna'bë rall lē'e më si talë adë rialdídi'i ldu'u rall lē'e më? ¿Lallë tsaldí ldu'u rall lē'e më si talë chu nádi'i

naruadi'dzë lu rall diza'quë shtë më?
¿Lallë guini rall? nu adë chu nádi'i nanua'a
shti'dzë më parë lë'ë rall.

¹⁵ ¿Lallë tsagni'i mënë diza'quë si talë
adë chu nádi'i el quë nabëshe'ldë lë'ë
nguiu ni? Ziquë rni'i Sagradas Escrituras:
“Blac nasa'a iurë guëdchini ra naruadi'dzë
diza'quë nu nutici narsëquitë ldu'u mënë”.

¹⁶ Perë lëdë grédi'i mënë runë rall
cuendë diza'quë, ziquë bëquë'ë Isaías:
“Dadë ¿chull gualdí ldu'u di'dzë nabi-
adi'dzë na'a lu rall?”

¹⁷ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rialdí ldu'u
mënë iurë ruadi'dzë tubi më diza'quë lu
rall. Diza'quë ni na mizmë shti'dzë Jesu-
cristo.

¹⁸ Perë rna'bë di'dza lu të ¿pë adë bínidi'i
rall lo quë nacagni'i Dios lu mënë? Clarë
quë sí; bini rall grëtë' di'dzë ni. Sagradas
Escrituras rni'i:
Biadi'dzë Dios shti'dzi' guëdubi nezë shtë
guë'dchiliu.
Shti'dzë më bërë'tsë hashtë catë rialú
guë'dchiliu.

¹⁹ Guëabré guëna'bë di'dza: ¿pë na posiblë
adë guc bé'adi'i mënë israelitë shti'dzë
më? Pues primëre puntë, Moisés bëquë'ëi'
shti'dzë Dios narni'i:

Guna parë guëzebi ldu'u të lu tubi naciuni
nanadë runguë bé'adi'i na.

Guna tratë lë'ë rall të guëldënú të lë'ë rall,
mënë nanédi'i tsasë rall shti'dza.

²⁰ Segundë puntë, Isaías gupë valurë nu
bëquë'ëi':

Ra nagudíldi'i na, bëdia'guëlú rall na.

Guëlua'aluhia lu ra nadë guná'bëdi'i por
na.

²¹ Perë en cuantë shcuendë mënë israelitë
rni'i Isaías: “Guëdubi tiempë bëldí guiahia
parë guna recibir mënë nanédi'i guëquë
diaguë shti'dza, mënë narni'i cuntrë vol-
untá shtëna”.

11

Mënë israelitë naná salvar

¹ Iurne' quëgna'bë di'dza: ¿pë na posiblë
bëquë guia'a më parë siemprë ra mënë
israelitë? Aquëdi'i; pues mizmë na nahia
më israelitë; nahia llëbni Abraham; Ben-
jamín na shtadë guëluhia.

² Dizdë más antsë Dios gulë më ra
mënë israelitë; adë bëquë guia'a Dios
lë'ë rall. ¿Pë riasédi'i të lo quë narni'i
Sagradas Escrituras la'ni histori nabë'në
Elías? Bëdchi'bë Elías galquiá cuntrë mënë
israelitë; guni'i' lu Dios:

³ “Dadë, ra mënë gudini rall ra nabi-
adi'dzë shti'dzë lu bëzalú rall bëcu'guë
shtënel. Sulë na nahia muzë shtënel nan-
abani. Nu rac shtu'u rall quini rall na.”

⁴ Perë Dios bëquebi lu Elías: “Na gulëhia
mënë; napa gadchi mili nguiu nadë
bëzullíbi di' delantë lu dzanë Baal”.

⁵ Rnia'a lu të, mizmë iurne' ziquë tiempë
dzë ni, Dios napë tubi tantë mënë israelitë
nagulé më ziquë favurë shtë më të gac rai'
shini më.

⁶ Si talë na rai' shini më por tubi favurë,
iurní nádi'in por lo quë naquëhunë rai'
purquë iurní favurë nídi'i favurë sino sal-
vaciu ni na ziquë rallë narunë tucaré por
lo quë nabë'në rall. Bë'në më favurë ni
sulë por galërga'a ldu'i'.

⁷ ¿Pë guëni'ia'a? Casi grë mënë israelitë
adë bëdzéldi'i rall manëre parë gac salvar
rall, perë bëldá rall nagulé Dios, bë'në rai'
recibir favurë shtë më. Los de más më
israelitë guc naguëdchi ldu'u rall, bë'në
Dios.

⁸ Zni rni'i Sagradas Escrituras: “Bësa'në
Dios lë'ë rall lu nacahi të adë tsasédi'i rall;
adë rnádi'i rall con slu rall; adë rínidi'i rall
con diaguë rall, bë'në Dios. Zni na rall
hashtë iurne'.”

⁹ Nu zac rni'i David:
Grë cusë za'quë nanapë mënë ni, guëabré
ziquë trampë catë ldaguë rall.
Vidë chulë shtë rall guëabré guëc rall cumë
cashtigu.

¹⁰ Nu slu rall guëcahi të parë guënádi'i rall
verdá.

Nu galriá ldu'u shtë rall gac ziquë tubi
bultë në'ë.

Salvaciu shtë ra nanádi'i më israelitë

¹¹ Iurne' rna'bë di'dza: ¿pë na ra mënë
israelitë ziquë tubi mënë narreldë lu guë'ë
nu gúnëdi'ill gan jamás tsashtëll stubi?
Aquëdi'i, sino iurë bëquë guia'a më is-
raelitë salvaciuni, ra mënë nanádi'i më
israelitë guaté rall shnezë Dios parë gac
salvar rall të parë guëná mënë israelitë nu

guëzebi ldu'u rall lu mënë ni; iurní tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

¹² Guënia'a lu të stubi cusë, si talë iurë bëqué guia'a mënë israelitë salvaciuni shtë Dios, iurní bédchini bendición parë los de más mënë, blac llëru'bë bendición guëdchini iurë guëabré ldu'u rall lu Dios. Si talë ra më nanádi'i më israelitë, napë rall favurë shtë Dios purquë ra mënë israelitë bëniti rall shnezë Dios, blac cusë za'quë guëdchini lu guëdchiliu iurë tsaldí ldu'u mënë israelitë shti'dzë Dios.

¹³ Perë napa tubi di'dzë parë lë'e të nanádi'i më israelitë. Bëshe'ldë Dios na; nahia poshtë shtë më. Nahin tubi hunurë parë na.

¹⁴ Quëhuna shchi'ni më con guëdubinú ldua'a të ra sahia mënë israelitë, iurë guëná rall lë'e të, gac shtu'u rall gac salvar rall.

¹⁵ Pues si talë iurë bëqué guia'a Dios lë'e rall, ra mënë nanádi'i më israelitë guaté rall shnezë Dios, ¿lallë gac iurë ra mënë israelitë guëabré ldu'u rall shnezë Dios stubi? Gaquin ziquë iurë tsashtë tégulë ladi ra tégulë.

¹⁶ Iurne' guënia'a shcuendë Abraham nu naciuni Israel. Si talë tubi muestrë shtë nacubë na santu, grë nacubë na santu. Si slu'chi hiaguë na santu, también ra llicu hiaguë na santu.

¹⁷ Bëldá ra mënë israelitë na rall ziquë llicu hiaguë olivo guishi; bëriuguë rahin perë lë'e të guc injertar lu tronquë shlugar ra mënë ni, nu napë të partë con vidë shtë hiaguë verdadërë con ra naná shmënë Dios.

¹⁸ Adë runë nadchínidi'i të; adë chu guëni'idi'i na të mejurë quë los de más llicu hiaguë. Si talë runë nadchini të, gulë bësëagná ldu'u të de quë napë të vidë sin fin sulë purquë unidë na të con tronquë shtë hiaguë. Lë'e tronquë rne'e vidë parë lë'e të; lëdë lë'edi'i të rdë'e të vidë parë hiaguë ni.

¹⁹ Perë tal vez guëni'il lua: "Perë llicu hiaguë riuguin të parë guc injertara; guca injertë lu tronquë shtë hiaguë".

²⁰ Rnia'a lu të; bédchisú Dios ra mënë israelitë purquë adë gualdídí'i ldu'u rall shti'dzë Dios, perë lë'el nápël vidë sin fin

sulë purquë rialdí ldú'ul shti'dzë më. Zni nahin; adë runë nadchínidi'il sino gupë cuidadë

²¹ purquë si talë adë bé'nëdi'i Dios perdunë ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë legítimë, tampuquë gúnëdi'i më perdunë lë'el si adë rialdídí'i ldú'ul de verdá.

²² Gulë guná, blac llëru'bë na amor shtë Dios, perë runë më cashtigu. Ra naná ziquë llicu hiaguë nabëriuguë bë'në më cashtigu demasiadë, perë parë lë'el gunë më bien si talë tsagla'guë gáquël unidë con lë'e më; no sea quë zac lë'el gáquël ziquë llicu hiaguë nabëriuguë.

²³ Más de ni, si talë ra mënë israelitë nanádi'i unidë con Cristo iurne', si talë guëabré ldu'u rall lu shnezë Dios, gapë rall vidë sin fin; gac rall ziquë llicu hiaguë naguc injertë lu tronquë stubi. Napë më pudërë parë gunë mëhin.

²⁴ Perë lë'el nal ziquë llicu hiaguë olivo guishi; nádi'il më israelitë perë bëriuguë parë gáquël injertadë con verdadërë hiaguë olivo. Ni na contrari lo quë narunë mieti; adë gáquëdi'i unír tubi llicu hiaguë guishí lu tubi tronquë za'quë. Zni nahin con ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë verdadërë. Blac sencigi nahin gunë më injertë ra mënë ni lu tronquë shtë hiaguë stubi vësë.

Ra mënë israelitë gac salvar rall

²⁵ Bëchi, quëgnia'a comparaciuni purquë rac shtua'a gac bë'a të tubi secretë nabëlua'a Dios ne'. Antsë guasédi'i hiá'ahin. Perë adë rúnëdi'i të llgabë na të mejurë quë los de más sa' të. Bëldá ra më israelitë na rai' ziquë ciegu; naguëdchi ldu'u rai' hashtë gac cumplir zihani mënë nanádi'i më israelitë gac salvar.

²⁶ Iurë nasalvar ra mënë ni, iurní grë mënë israelitë gac salvar rall; Sagradas Escrituras rni'i: El quë nagunë librar, zé'di' de Sión. Guëdchisúhi' duldë shtë llëbni Jacob.

²⁷ Ndë'e na tubi promësë nardë'a con lë'e rai' iurë guëdchisúa duldë shtë rall.

²⁸ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'e parë ra nabë'në recibir diza'quë? Pues ra më israelitë na rall enemígu shtë Dios iurne' parë gunë të recibir bendición shtë më.

Perë gulë më lë'ë rall; bë'në ldai' më lë'ë rall purquë na rall shini shmënë Dios naguquërdë guahietë.

²⁹ Rna'bë më mënë; rzëlaa'dchi më ben-dición cua'a mënë; nunquë gunë më cambi galëni'i ldu'u më.

³⁰ Más antsë adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë më perë iurne' sí, bë'në të recibir galërga'a ldu'u më. Guquin purquë ra mënë israelitë nēdi'i tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

³¹ Aunquë iurne' lë'ë rall adë rzu'bë diáguēdi'i rall shti'dzë më, guēdchini tubi dzë guēga'a ldu'u Dios lë'ë rall stubi nu gac salvar rall. Gunë rall recibir galërga'a ldu'u më stubi juntë con lë'ë të.

³² Pues parë Dios grëtë' mënë na rall ziquë ra prësi la'ni lachigui'bë. Grëtë' mënë adë bë'nēdi'i cumplir mandadë shtë më të parë guēga'a ldu'u më grë mieti.

³³ Blac llëru'bë na shgabë më. Riasë më grëtë' ra cusë. Adë chu gúnēdi'i gan gac bë'all por completë shgabë më. Adë chu ráquēdi'i gac bë'all manërë naquēhunēnú më con lë'ë hia'a.

³⁴ “¿Chull tsasë llgabë nanapë Dadë Dios? u ¿chull bēdē'ë cunseju parë lë'ë më?”

³⁵ ¿Chu bēdē'ë nacua'a më të parë guēabrí quilli më lë'ëll ziquë pagu?”

³⁶ Purquë por lë'ë më rni'bi grëtë' cusë. Bēcue'shtë më grëtë' cusë; bēntsa'u më grëtë' cusë parë gunë më recibir hunurë nu graci shtë mënë. Runë tucarë grëtë' mënë guēdē'ë rall labansë parë lë'ë më hashtë nídi'i fin. Amén.

12

Rac shtu'u Dios guëquërdëda'a sulë parë lë'ë më

¹ Zniti'i bëcha, quēhuna ruëguë lu të gunë të intriegu mizme lë'ë të parë Dios purquë bëga'a ldu'u më lë'ë të. Gulë bë'në presentar mizme lë'ëll ziquë ofrendë parë lë'ë më. Gulë gac të mënë santu, mënë narëuu' ldu'u Dios. Ni runë tucarë gunë të purquë riasë të, nu zní gunë të alabar lë'ë më.

² Adë chu guëquërdēdi'i ziquë los de más mënë shtë guēdchiliu, sino gulë gac

mënë nacubi por cambi nananú la'ni ldu'u të. Zni másru'u gac bë'a të naná voluntá shtë Dios; quiere decir, guadë naná cusë za'quë nu guadë narquitë ldu'u më nu lo quë naná tubldí delantë lu më.

³ De acuerdë con favurë nabë'në më, gulë më na ziquë poshtë shtëhi', rnia'a lu të adë chu gúnēdi'i llgabë nall më ru'bë lu sa'll. Mejurë gulë bë'në llgabë lo quë naná verdá nu tubldí de acuerdë con fe nabëzëlaa'chi Dios parë lë'ëll.

⁴ Ziquë cuerpë shtë nguii naná zihani partë perë tubsë cuerpë,

⁵ zni zac lë'ë hia'a, cantidá na hia'a perë na hia'a tubsë cuerpë naná unidë con Jesucristo, nu lë'ë hia'a unidë na hia'a, cadë nguii con grë sa' nguii.

⁶ Cadë túbia'a nadápa'a don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según favurë nabë'në Dios. Llni nu fuersë narne'e Dios adë nád'i'n igual parë cadë túbia'a, perë runë tucarë guēdē'në dchí'nia'a llni nadápa'a. Si talë por pudërë shtë Dios ráquēl guēni'il shti'dzë më, guni'i shti'dzë më de acuerdë con ldai' shtë më nabēdē'na'a recibir de lë'ë më.

⁷ Si talë ráquēl rúnēl sirvë lu sa'l, pues bë'në sirvë lu rai' con guēdubinú ldú'ul. Si talë ráquēl guēluá'al shti'dzë më con pudërë shtë më, pues runë tucarë guēluá'al con guēdubinú ldú'ul.

⁸ Si talë ráquēl guēdē'ēl cunseju sa'l, bë'nin con guēdubinú ldú'ul. El quë nardē'ë parë shchi'ni Dios, pues guēdē'ēll sin quë cuézi' gúnēll recibir premi. El quë narac guēnibē'a, pues tsagla'guë guēnibē'all con cuidadë. El quë narga'a ldu'u sa'll, guēga'a ldú'ull con lëgrë.

Lo quë narunë tucarë gunë ra narialdi ldu'i diza'quë

⁹ Gulë gac shtu'u de verdá grë mënë. Gulë guná tushë ra cusë mal perë gulë tsagla'guë ra cusë za'quë.

¹⁰ Gulë gac shtu'u con llëru'bë cariñi grë sa' të. Gulë bë'në honrar sa'l; gulë bë'në rëspēti lu sa'l.

¹¹ Adë gac nabēchidi'il; gulë bë'në sirvë Dadë Jesús guēdubi tiempë.

¹² Gulë bëquitë ldu'u të con esperansë nanápël; gulë gac mënë pacënci iurë rzu-naldë mënë lë'ël; adë cuézëdi'i të sino gulë guna'bë lu Dios guëdubi tiempë.

¹³ Gulë bë'në compa'ni ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesús con nicidá shtë rai'. Gulë bë'në recibir bien grë naze'dë visitë lídchil.

¹⁴ Si talë tubi mënë rguell guéquël, guna'bë lu Dios parë guëdë'ë më bendición parë nguui ni. Adë rúnëdi'il igualadë con lë'ëll.

¹⁵ Gulë cue nalëgrë con ra naquëreldë nalëgrë nu gulë bëga'a ldu'u të con ra naru'në lu galëriá ldu'u.

¹⁶ Súdi'i ni tubi dishi'bi entrë lë'ë të. Adë runë narú'bëdi'il lu sa'l, sino gulë gac amigu shtë ra mënë nanádi'i më ru'bë lu guë'dchiliu.

¹⁷ Adë riabridi'i gúnël cusë mal parë el quë narunë cuntrë lë'ël. Gulë guni'i ldu'u gunë të bien delantë lu grë sa' të.

¹⁸ Gulë guquëreldë sin dishi'bi con grë mieti.

¹⁹ Adë rúnëdi'il vengar sino bédë'ë sí gunë Dios cashtigu purquë Sagradas Escrituras rni'i: "Runë tucarë guna vengar; na guëguíllahin, rni'i Dadë".

²⁰ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Si talë enemigu shtë'nël rldia'në, bédë'ë nagáuhi'. Si talë rbídchi', bédë'ë nagúhi' purquë si talë gúnël zni, iurní guëá shnill por galështú."

²¹ Adë rdé'ëdi'il sí gunë duldë gan lul, sino lë'ël bë'në gan lu mal con lo quë naná za'quë.

13

¹ Runë tucarë grëtë' mënë gunë rall rëspëti ra gubernë nu autoridá purquë grë ra autoridá na por voluntá shtë Dios. Ra autoridá zúbëga'a rai' por permisi shtë Dios.

² Grë ra narzutipë lu shti'dzë gubernë rúnëll cuntrë lo quë nabë'në Dios punërë. El quë narzutipë lu shti'dzë gubernë rsëdchínill cashtigu parë mizmë lë'ëll.

³ Grë ra narnibë'a nananú guë'dchiliu, adë rtsëbëdi'i rall ra mënë naquëhunë cusë za'quë sino quë rtsëbë rall ra naquëhunë mal. ¿Gu rac shtú'ul guëbánil sin quë

rdzëbëdi'il lu autoridá? pues gulë cue cusë za'quë; hia iurní guëá'nël ziquë ra më za'quë lu ra gubernë.

⁴ Pues lë'ë ra autoridá na rall el quë nabë'në Dios punërë parë bien shtë të, perë si talë lë'ël quëhúnël mal, iurní sí, guëdzëbël lu autoridá purquë bë'në më punërë lë'ë rall parë gunë rall cashtigu tubldí grëtë' el quë naquëhunë mal.

⁵ Por ni rqui'ni gunë të rëspëti ra autoridá, lëdë niá'asëdi'i parë zé'dëdi'i cash-tigu guéquël sino también purquë la'ni ldú'ul nanël zni naza'quin.

⁶ Por rsunë rë', gulë quilli ra impuestë nacagna'bë gubernë purquë na rall por voluntá shtë Dios. Bë'në më punërë lë'ë rall parë dchi'ni ni.

⁷ Gulë bédë'ë lo quë narunë tucarë parë cadë tubi sa'l. El quë naze'bi contribución, gulë quilli contribución. Grë ra naze'bi impuestë, gulë quilli impuestë. El quë narunë tucarë rëspëti, gulë bë'në rëspëti lë'i' nu el quë narunë tucarë hunurë, gulë bë'në honrar lë'i'.

⁸ Adë rzé'bidí'i të ni tubi lu sa' të sino gulë quilli lo quë narzé'bil lu sa'l. Gulë guc shtu'u sa'l purquë el quë narac shtu'u sa'll de verdá, bë'nëll cumplir lo quë nacagnibë'a lëy shtë Dios.

⁹ Ra mandamientë rni'i: "Adë rúnëdi'il duldë adulteri. Adë rguinidi'il sa'l. Adë rbaa'nëdi'i të. Adë ruadi'dzë bíchidi'il lu sa'l. Adë rzëbidi'i ldú'ul pë shtë mënë." Grë ndë'ë con los de más mandamientë shtë Dios, gúnël cumplir si talë gúnël lo quë narni'i shti'dzë më: "Gulë guc shtu'u grë sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël".

¹⁰ El quë naná rac shtu'u sáhi', adë quëhúnëdi'ill mal cuntrë bëchi sa' ni; por ni el quë narac shtu'u sa'll de verdá, canihúnëll cumplir lëy shtë Dios.

¹¹ Más de ni, gulë bédë'ë cuendë tiempë nabánia'a. Hia bëga'a iurë; gáca'a ziquë el quë nagubani lu mbëca'ldë purquë dzë naguëdchini Dadë Jesús stubi, más guëlladchi zuga'ain parë iurne' quë iurë lë'ë hia'a gualdí ldu'u hia'a diza'quë.

¹² Na ziquë gue'lë ze'dë grëgue'lë; hia lë'ë gue'lë ziagdzaguë. Lë'ë dzë ze'dë bi'guë. Por ni rqui'ni guësá'na'a grë cusë mal

narunë mieti lu nacahi. Ziquë suldadë nanacu shabë suldadë, cha zuga'a hia'a con llni shtë Dios parë tîdia'a cuntrë mal.

¹³ Ziaglâ'ga'a lu shnéza'a sin ni tubi duldë, ziquë narunë tucarë narzé rdzë. Adë chu gâquëdi'i zudchi. Nu adë chu tsádi'i ca nanú ruidë, nilë catë quërelde mënë ziquë mbecu. Adë chu gápëdi'i mal vici; adë chu tsutédi'i lu dishi'bi. Adë chu gâquëdi'i mbidiosë

¹⁴ sino gulë gac ziquë tubi nanacu bien con mizmë pudërë shtë Dadë Jesucristo. Adë rdé'edi'il sí lu ra deseo mal narsini l'é'el lu mal.

14

Adë rúnëdi'il juzguë sa'l

¹ Gulë bënë recibir sa'l narialdí ldu'i diza'quë aunquë adë zuga'adi'ill firmë lu shnezë më. Bënë recibir l'é'ell sin quë adë rchupë dí'dzëdi'il subrë puntë naraull.

² Por ejemplë nanú tubi sa'l nari-aldí ldú'ull nanú permisi gaull grë clasë cumidë, perë nanú stubi sa'l naná débíl; rní'ill runë tucarë gau mieti ra verdurë, lédëdi'i gau mieti belë.

³ Pues el quë naráu belë, adë gúnëdi'ill juzguë l'é'el sa'll naráu sulë ra verdurë. Nu zac el quë nadë rau belë, adë gúnëdi'ill juzguë el quë naráu grë clasë cumidë purquë Dios bënë recibir l'é'el mieti ni.

⁴ ¿Chull nal tē quëhúnëlj juzguë l'é'el muzë shtë stubi lamë? Pues lu shlamë muzë, gac muzë juzgar u gunë muzë recibir hunurë. Pues muzë shtë Jesús zull firmë lu shnezë më purquë Dios napë pudërë parë gunë muzë ni gan lu grë prëbë naze'dë lúhi'.

⁵ Stubi comparaciuni; nanú bældá mënë quëhunë rall cumplir ra dzë delicadë. Stubi sa'l rní'ill grë ra dzë na igual; nídi'i dzë delicadë parë l'é'ell. Pues nadë más runë tucarë cadë nguïu gâqui' firmë con creenci shtëhi'.

⁶ El quë nanapë rëspëti lu dzë delicadë, pues quëhúnëll honrar Dios, nu zac el quë naquëhúnëdi'i cumplir ra dzë delicadë, lu Dios nápëll rëspëti. El quë naráu grétë' cusë, pues quëhúnëll rëspëti Dios nu quëgdé'ell graci lu më por cumidë. Nu el quë narunë providë gaull cualquier cusë,

quëhúnëllin parë l'é'el më nu rdé'ell graci lu më.

⁷ Nadápa'a el quë narnibë'a l'é'el hia'a; mientras nabánia'a, na hia'a muzë shtë më nu iurë gátia'a, na hia'a shmúzi'.

⁸ Si talë nabánia'a, nabánia'a parë l'é'el Dadë. Si talë rátia'a, rátia'a parë l'é'el më. Si talë guëbánia'a u si talë gátia'a, na hia'a shmënë Dios.

⁹ Por mizmë rsunë ni, Cristo guti nu bëabrí nabani më tē parë gac më Dadë tantë ra mënë naguti nu zac ra nanabani.

¹⁰ Perë l'é'el ¿pëzielú rúnëlj juzguë ra bëchi sa'l? Grétë' hia'a napë quë guëdchínia'a delantë lu Cristo tē parë gunë më juzguë cadë l'é'el hia'a.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i:

Ziquë segurë na nabania, rni'i Dadë, grétë' mënë gac bë'a rall nahia Dios nu guëzullibi rall lua.

Grétë' mënë gunë rall alabar na.

¹² Zníti'i cadë tubi hia'a napë quë guëdë'ë hia'a cuendë lu Dios por lo quë naquëdë'na'a.

Adë chu gâquëdi'i mal ejemplë parë sa'l

¹³ Por ni rnia'a, adë chu gúnëdi'i juzguë sa'll sino al contrari, gulë guni'i ldú'ul guëquërdël naza'quë, lédëdi'i manërë mal; no sea quë guëlaguë sa'l lu duldë por causë shtënëlj.

¹⁴ Unidë nahia con Jesucristo, por ni napa segurë de quë grë cumidë nalimpi; nídi'i mal si talë guëdáuha'ain, perë si tubi nguïu rni'i ldú'ull nanú dau adë límpidi'i, pues parë l'é'ell naprovidë gaullin.

¹⁵ Perë si talë raul grë clasë cumidë nu zní quëhúnëlj ofender sa'l, pues adë rac shtú'udi'il sa'l iurní; runë fáltël amor parë sa'l. Adë rúnëdi'il niétiquë; adë gáudi'il belë si talë por ni guëniti sa'l. Jesucristo gúti' por l'é'ell.

¹⁶ Adë rdé'edi'il lugar guëni'i mënë mal por lo quë nanél na bien.

¹⁷ Si talë rnibë'a Dios l'é'el, si náhi' Rëy, nídi'i importë custumbrë pë raul u pë ruu'l, sino stubi cusë rqui'ni naná tubldí shcuënda'a lu më, nu cuëdchí ldu'u hia'a lúhi', nu rquitë ldu'u hia'a por Espíritu Santo nacuezënú l'é'el hia'a.

¹⁸ El quë narunë sirvë Cristo manërë za'quë, ni rquitë ldu'u Dios con lë'ëll nu ra sa'll adë bë nápëdi'i guëni'i rall cuntrë lë'ëll.

¹⁹ Por ni cha guiagla'ga'a nezë catë rbed-chí ldu'u hia'a, catë nídi'i dishi'bi, catë guëdë'na'a compa'ni sa' hia'a të gac rall más firmë lu shnezë Dios.

²⁰ Adë rshí'nidi'il dchi'ni shtë Dios por lo quë narául. Grë dau naza'quë gau mieti perë na mal si talë raul tubi cusë nu ejemplë shtënël na ziquë tubi guë'e catë rrelde sa'l nu gúnëll duldë.

²¹ Pues bien nahin adë chu gáudi'i belë, nu adë chu gúdi'i vini, nu ni por chu guëdë'nëdi'i cualquier tubi cusë narunë rrelde bëchi sa' hia'a lu duldë, ni lo quë runë dañi parë fe shtë sa' hia'a.

²² ¿Gu rialdí ldú'ul de quë grë dau naza'quë? Pues nabënë nahin perë adë rdildi dí'dzëdi'il con sa'l subrë puntë rë'. Rquitë ldu'u nguii el quë naná firmë lu shnézi', el quë nanëll rúnëll bien.

²³ El quë naráu cualquier cusë nu rza ldú'ull, nall culpablë purquë adë quëháudi'ill con fe; adë quëhúnëdi'ill cumplir según rialdí ldú'ull. Cualquier cusë naguëdë'na'a, si nápëdi'i hia'a confiansë naza'quin, pues duldë nahin parë lë'ë hia'a.

15

Gulë bë'në lo quë narac shtu'u sa'l

¹ Grë hia'a naná firmë lu shnezë Dios, runë tucarë guëdë'na'a compa'ni ra nazugá'adi'i firmë lu shnezë më. Gáca'a më pacënci, lédëdi'i mënë narguili bien shtëna'a.

² Cadë tubi hia'a runë tucarë guëdë'na'a bien con sa' hia'a të tsaldí ldu'u rall más; gac rall firmë lu shnezë më.

³ Mizmë Jesucristo adë bëquítëdi'i ldú'i' mizmë lë'i' sino gac cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Grë ra didzabë naguni'i mënë cuntrë lë'ël, bëabrí guni'i rall cuntrë na".

⁴ Pues grë lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras, cuë ra di'dzë ni parë bien shtë hia'a. Naescritin të guësé'da'a la'nin të gua'a ldu'u hia'a firmë lu shnezë

më të gáca'a më pacënci por shti'dzë më nu gápa'a esperansë.

⁵ Quëgna'ba lu Dios, el quë narni'inú lë'ë hia'a, gúni' compa'ni lë'ë të, të gac unidë të ziquë bëse'a'në më tubi ejemplë parë lë'ë hia'a.

⁶ të gac gunë të alabar Dios con tubsë llgabë nu con tubsë bë. Gulë bë'në alabar Dadë Dios naná Shtadë Shláma'a Jesucristo.

Bërë'tsë diza'quë ladi ra nanádi'i më israelitë

⁷ Por ni, gulë bë'në recibir grë sa' të cumë ziquë Jesucristo bë'ni' recibir lë'ë hia'a parë guëlua'a pudërë shtë Dios.

⁸ Lo quë narnia'a na, bidë Cristo parë bë'në më sirvë lë'ë ra më israelitë parë gac cumplir grë ra promësë naguni'i Dios lu shtadë guélú hia'a. Bidë më parë guëlua'a më ra di'dzë shtë Dios na verdá.

⁹ Nu bidë më parë ra mënë nanádi'i më israelitë, guëdë'e rall graci lu më por galërga'a ldu'u më. Ni na de acuerdë naná escritë:

Guna alabar lë'ël entrë grë naciuni.

Gulda cantë lul; guënia'a blac llëru'bë na pudërë shtënël.

¹⁰ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i: Gulë bëquitë ldu'u të mënë nanádi'i israelitë.

Gulë bëquitë ldu'u të juntë con shmënë më.

¹¹ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i: Gulë biadi'dzë cusë ru'bë nabënë Dios lu grë mënë shtë guë'dchiliu.

Lë'ë të nanádi'i më israelitë, gulë bë'në alabar lë'ë më juntë con ra shmënë më.

¹² Nu Isaías bëqué'ëi':

Tubi llëbni' Isái guëdchini të guëribë'a më ni ra naciuni.

Ra mënë tsaldí ldu'u rall lë'i', el quë naguë salvar lë'ë rall.

¹³ Quëgna'ba lu Dios, el quë narunë parë gápa'a esperansë, guëshe'ldë më lëgrë nu paz la'ni ldu'u të purquë rialdí ldu'u të shti'dzë më. Cagna'ba gapë të zihani esperansë por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Bëcha, napa segurë de quë lë'ë të na të më za'quë nu rac bë'a të ra cusë shtë Dios, nu nanëa de quë rac të guëdë'e të cunseju parë cadë tubi sa' të.

¹⁵ Perë la'ni cartë rë', adë bëdzëbëdia'a guëquëa'a lu të grë enseñansë rë' të adë guëá'ldëdi'i ldu'u të di'dzë ni. Bënahin purquë zni bënë më incarguë de quë gunahin.

¹⁶ Bënë Dios tubi favurë de quë guna sirvë lë'ë Dadë Jesucristo entrë ra nanádi'i më israelitë. Quëhuna dchi'ni rë' naná bënë'e Dios parë gac salvar mieti, parë raca guna presentar grë ra nanádi'i më israelitë lu Dios ziquë tubi ofrendë naguëca'a më, tubi ofrendë nabënë ldoi' Dios por Espíritu Santo.

¹⁷ Por Jesucristo naná runë compa'ni na, napa rsunë parë guëquitë ldua'a con dchi'ni nabëna por lë'ë më

¹⁸ purquë adë nápëdia'a valurë guënia'a lu të más cusë, sulamëntë lo quë nabënë Cristo la'ni vidë shtëna; gunia'a lu ra mënë të ra nanádi'i më israelitë tsaldí ldu'u rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

¹⁹ Por milagrë nu sëni nu con pudërë shtë Espíritu Santo, biadi'dza shti'dzë Jesucristo dëdzë Jerusalén nu alreduerë lugar ni hashtë regiuni Ilírico; biadi'dza guëdubi lugar ni.

²⁰ Zni guni'i ldua'a tsagnia'a diza'quë lu ra mënë catë nunquë gac bé'adi'i mënë lë Dadë Jesucristo të parë shchi'nia gáquëdi'in ziquë tubi mënë narza'a lídchi' guëc cimientë shtë hui'u nabëntsa'u stubi sáhi'.

²¹ Ziquë na escritë:

Grë ra nadë bé'nëdi'i recibir diza'quë shtëhi', guini rall.

Grë ra nadë riasëdi'i shti'dzi', tsasë rall.

Guc ldu'u Pablo tsáhi' ciudá Roma

²² Nalë rac shtua'a guënia'a diza'quë lu ra nanadë guënëdi'i lë'ë më. Zihani mënë runë rall cuntrë na; por ni adë bëna gan tsahia tubi visitë lë'ë të.

²³ Perë iurne' bëna gan shchi'nia ndë'ë, guëdubi regiuni rë'. Por zihani izë rac shtua'a guëbaninúa lë'ë të.

²⁴ Gueldë guëna visitar lë'ë të iurë tsahia España. Despuesë de tubi visitë con lë'ë të, rialdí ldua'a gunë të compa'ni na con nicidá nanapa parë nezë España.

²⁵ Perë iurne' tsahia Jerusalén; guahia du'pë ayudë parë ra shmënë Jesús narëta' ndë

²⁶ purquë ra mënë Macedonia nu Acaya bëtëá rai' tubi ofrendë parë ra shmënë Jesús nabënëpëdi'i, ra naquëreldë Jerusalén.

²⁷ Pues bënë rall llgabë ziquë cusë za'quë, gunë rall compa'ni ra mënë ni. Nabënë nahin purquë ra mënë Acaya nu Macedonia bënë rall recibir diza'quë por ra mënë israelitë. Iurne' runë tucarë gunë rall compa'ni ra prubi con dumí shtë rall.

²⁸ Iurë guna gan con asuntë rë', guna in-triegu ofrendë ni guia'a rai'; iurní guërua'a parë España. Pues iurní gueldë guënahia lë'ë të.

²⁹ Napa segurë de quë iurë guënahia lu të, guëdchinia con bendición shtë Jesucristo.

³⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të por nombre shtë Dadë Jesucristo nu por amor narne'e Espíritu Santo, de quë gunë të compa'ni na con oraciuni lu Dios.

³¹ Gulë guna'bë lu më të parë guelá më na grëtë' lo quë narac shtu'u gunë ra nadë rialdídi'i ldu'u shti'dzë Jesús, ra naquëreldë Judea. Gulë guna'bë lu më të parë ra shmënë Jesús nananú Jerusalén, gunë rall recibir con bien ayudë naguahia parë lë'ë rai'.

³² Nu gulë guna'bë lu më, si na voluntá shtë më, gueldë guënahia lë'ë të; guëdchinia con lëgrë shtë më nu guna du'pë descansë con lë'ë të.

³³ Dios el quë narunë parë cuedchí ldu'u mieti, cuezënúhi' lë'ë të. Rac shtua'a cuedchí ldu'u të por pudërë shtë Dios; cuezënú më lë'ë të. Amén.

16

Pablo quëhúni' saludar sáhi'

¹ Runa presentar lu të Febe, tubi na'a naná rialdí ldu'i diza'quë. Quëhúnëll sirvë ra shmënë Dios naquëreldë guë'dchi Cencia.

² Gulë bënë recibir lë'i' con bien por lë Dadë Jesús, cumë ziquë runë tucarë gunë mieti con ra narialdí ldu'i Dios. Gulë

bě'ně compaňi lě'i' cualquier cusë nar-quí'ni' purquë lě'i' bē'ně compaňi zihani mēnē nu na bē'ni' compaňi.

³ Gulë bē'ně saludar Priscila nu Aquila naná ra shmēna lu dchi'ni shtë Jesucristo.

⁴ Lě'ë rai' bēdchi'bē rai' prupi vidë shtënë rai' parë gac salvara lu peligrë. Lēdë niá'asë na rdé'ehia graci lu rai', sino zac ra los de más bēchi sa' hia'a nanádi'i mē israelitë perë rialdí ldu'u rai' shti'dzë mē.

⁵ Gulë bē'ně saludë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nardëá lidchi Priscila nu Aquila. Gulë bē'ně saludar Epeneto, el quë narac shtua'a. Epeneto gac primërë nagualdí ldu'i diza'quë regiuni Acaya.

⁶ Gulë bē'ně saludë María, el quë nalé bē'ně dchi'ni entrë lě'ë tē.

⁷ Gulë bē'ně saludë ra sahia, Andrónico nu Junias naganú rai' na la'ni lachigui'bē. Ra poshtë shtë mē, napë rai' zihani rēspēti parë Andrónico nu Junias; más de ni, gualdí ldu'u rai' diza'quë más antsë quë na.

⁸ Gulë bē'ně saludë Amplias, stubi shmēnë Jesús; nalé rac shtua'a lě'i'.

⁹ Gulë bē'ně saludë Urbano, el quë nabē'nēnú shchi'ni Jesús con lě'ë hia'a. Nu gulë bē'ně saludë Estaquis, el quë narac shtua'a.

¹⁰ Gulë bē'ně saludë Apeles naná bē'ně gan lu grë prëbë ziquë shmēnë Jesús. Nu zac gulë bē'ně saludë famili shtë Aristóbulo.

¹¹ Gulë bē'ně saludë ra mē ladza, Herodión, nu ra famili shtë Narciso naná rialdí ldu'u diza'quë.

¹² Gulë bē'ně saludë Trifena nu Trifosa naná bē'ně shchi'ni Jesús, nu zac bē'ně saludë Nanë Pérsida; nalé bē'ni' dchi'ni shtë Dadë Jesús.

¹³ Gulë bē'ně saludë Rufo el quë napë famë entrë ra naná rialdí ldu'i diza'quë, por lo quë nabē'ni'. Nu zac gulë bē'ně saludë shni'a Rufo naná ziquë shní'ahia.

¹⁴ Gulë bē'ně saludë Asíncrito nu Fle-gonte nu Hermas nu Patrobas nu Her-mes con los de más shmēnë Dios naná quëreldeñú rai'.

¹⁵ Gulë bē'ně saludë Filólogo nu Julia nu Nereo con zánell. Gulë bē'ně saludë Olimpás con grë ra naná rialdí ldu'i

diza'quë shtë Jesús, ra naná quëreldeñú lě'ë Olimpás.

¹⁶ Gulë bē'ně saludë cadë tubi lě'ë tē con cariñi santu. Grë ra grupë shtë shmēnë Cristo rshe'ldë rall saludë parë lě'ë tē.

¹⁷ Bēchi, runa ruëguë lu tē, gulë gupë cuidadë ra nargú divisioni nu ra naná rdchi'bē problemë parë lě'ë tē. Lo quë naquëhunë rall, na cuntrë diza'quë naná bēsë'dë tē. Gulë gulë con lě'ë rall

¹⁸ purquë grë ra mieti ra adë na rall bajo ordë shtë Dadë Jesucristo sino quëhunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall nu rguguë rall ldu'u ra mēnë naná sencigi. Con di'dzë chulë nu libanë bishi, rsiguë rall ra mēnë.

¹⁹ Grë mēnë rac bē'a rall lla bēzu'bë diaguë tē shti'dzë Dios, nu rquitë ldua'a. Rac shtua'a gac nasini tē parë gunë tē cusë za'quë, lédëdi'i parë gunë tē cusë mal.

²⁰ Lě'ë Dadë narcue'dchí ldu'u hia'a nas-esë, gunë mē gan lu Satanás ziquë tubi nguiu naguëlu guëc ma. Lě'ë Dadë Jesu-cristo gunë ldai' lě'ë tē.

²¹ Timoteo naquëhunēnú dchi'ni na, rshé'ldëll saludë parë lě'ë tē; nu Lucio nu Jasón nu Sosípater, mēnë ladza; rshe'ldë rall saludë.

²² Na Tercio, caguëa'a cartë rē; quëgshe'lda saludë parë lě'ë tē cumë unidë na hia'a con Dadë Jesucristo.

²³ Gayo el quë nardë'e pusadë parë na, nu rdëá grupë shtë shmēnë Jesús lídchi', rshé'ldi' saludë parë lě'ë tē. Nu Erasto naná tesorërë shtë guë'dchi, rshé'ldëll saludë; nu tubi bēcha lë Cuarto, tubi shmēnë Jesús, rshé'ldëll saludë.

[²⁴ Lě'ë Dadë Jesucristo gunë ldai' grë tē. Amén.]

Rialú cartë rē' con tubi labansë

²⁵ Iurne' guëdë'na'a alabar Dios, el quë narac gunë parë gac tē firmë lu diza'quë shtë salvaciuni naná biadi'dza; ráqui' gúni' parë gac tē firmë según lo quë nabëlua'a mē lu hia'a, cusë naná naga'chi más antsë dizdë guzublú guë'dchiliu

²⁶ perë iurne' bēru'u di'dzë ni lu llni nu rdë'e hia'a cuendë di'dzë ni por ra

Sagradas Escrituras nabëquë'ë ra nabi-adi'dzë shti'dzë më guahietë. Grë ndë'ë na de acuerdë con mandamientë shtë Dios eternë. Shti'dzë më bëdchini parë gac bë'a mieti shtë grë naciuni të tsaldí ldu'u rall de verdá nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

²⁷ Guëdë'na'a alabar Dios por Jesucristo. Lé'ësë më na Dios nanané grë cusë. Llëru'bë na pudërë shtë më. Amén.

Primërë cartë nabëquë'e San Pablo lu mënë Corintios

Bëquë'e Pablo tubi cartë nu bëshë'ldi'in lu ra shmënë Dios naquërelde Corinto

¹ Na Pablo, nahia tubi nagulé Dios. Nahia tubi poshtë shtë Jesucristo purquë zni na voluntá shtë më. Bëshe'ldë më na.

² Juntë con Sóstenes, bëcha'a, quëquëa'a cartë rë' nu guëshë'ldahin lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Corinto. Na të shmënë më nabëzunë Dios almë shtë të purquë unidë na të con Cristo Jesús. Dios guna'bë lë'e të, të gac të santu. Na të shmënë më igual ziquë los de más naná rianaldë tëchi ldai' shtë Jesucristo, Shláma'a. Na më el quë narnibë'a lë'e rai' nu también rnibë'a më lë'e hia'a.

³ Gulë bë'në recibir bendición shtë më nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios, Shtëada'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Bendición nadápa'a por Jesucristo

⁴ Siempre rdë'a graci lu Dios por lë'e të nu rdë'a graci lu më por ra favurë shtë Dios nanapë të purquë unidë na të con Jesucristo.

⁵ Por na të unidë con Cristo, Dios bëne'e grëtë' clasë bendición naná rac bë'a të pë runë cuntienë shti'dzë më nu rac të ruadi'dzë të shti'dzë më.

⁶ Grë ndë'e quëhunin testificar de quë na verdá shti'dzë Jesús, di'dzë nabiadi'dzë na'a lu të iurë guquërelde'nú na'a lë'e të.

⁷ Iurne' adë pë runë fáltëdi'i lo quë narne'e Dios. Napë të pudërë shtë Espíritu Santo mientras quëbezë të con ánimo dzë naguëabré Jesucristo, Shláma'a, stubi.

⁸ Lë'e më gunë më compa'ni lë'e të parë gac të firmë lu shnezë më hashtë fin shtë guë'dchiliu. Iurní ni tubi chu guëdchi'bë galquiá guëc të; guëa'në të sin culpë dzë naguëabré më stubi.

⁹ Dios siempre quëhúni' cumplir grë shti'dzë më. Lë'e më guna'bë më lë'e të parë gac të unidë con shini më, Jesucristo Shláma'a.

Divisioni entrë ra shmënë Dios

¹⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të purquë na hia'a shmënë Jesucristo. Gulë gac të de acuerdë con lo quë naruadi'dzë të nu adë rdë'edi'i të sí tsu divisioni entrë lë'e të. Gulë guquërelde të sin dishi'bi. Gulë gapë mizme llgabë nu gulë bë'në juzguë mizme manërë.

¹¹ Rnia'a lu të ndë'e, bëchi, purquë ra famili shtë Cloé guni'i rai' lua nanú dishi'bi entrë lë'e të.

¹² Nahin verdá; tubi të rni'i: "Na nahia shmënë Pablo". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Apolos". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Cefas". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Cristo".

¹³ ¿Gu nanú zihani Cristo? Nané të na, Pablo, adë cuëdia'a lu cruz por duldë shtë të. Adë bëriubë nisë të en el nombre shtë Pablo.

¹⁴ Dushquilli Dios de quë adë bëchu'bë nísëdia'a ni tubi de lë'e të sino sulë Crispo nu Gayo

¹⁵ të adë guëní'idi'il bëchu'bë nisë Pablo lë'el en el nombre shtë Pablo.

¹⁶ Nu zac bëchu'bë nisa ra famili shtë Estéfanos perë adë rëagná'di' ldua'a bëchu'bë nisa stubi de lë'e të.

¹⁷ Pues Cristo bëshe'ldë më na parë guadi'dza diza'quë lu ra mënë, lédëdi'i parë guëchu'bë nisa ra mënë. Bëshe'ldë më na parë guadi'dza lu mënë manërë sencigi, lédëdi'i con di'dzë nadë rac bë'adi'i mënë humildë të parë guëdë'e mieti cuendë pë runë cuntienë galguti shtë Jesús lu cruz.

Cristo nápi' pudërë; por lë'i' ze'dë guëdchini llni shtë Dios

¹⁸ Diza'quë de quë guti Cristo lu cruz por lë'e hia'a nahin ziquë cusë nadë rl-lu'idi'i parë ra narianaldë nezë mal catë tsalú rall, perë parë lë'e hia'a nazia'a nezë za'quë catë gac salvára'a, diza'quë ni na pudërë shtë Dios.

¹⁹ Zni rni'i Sagradas Escrituras: Guëzalúa grëtë' llni shtë ra më sabi; Guësëana tubi cu' grë ra llgabë shtë ra namás rac bë'a.

²⁰ ¿Pë fin napë ra di'dzë shtë më sabi u ra di'dzë shtë ra narlua'a lëy shtë Moisés?

¿Ca nanú ra enseñansë shtë ra nardildi di'dzë?

Ra enseñansë shtë mësë narianaldë llgabë shtë mënë, pues Dios bëluá'ai' enseñansë shtë rall na tuntë.

²¹ Dios el quë narac bë'a grëtë' cusë nu rac gunë më grë cusë, gunibë'ai' de quë ra mënë shtë guédchiliu nunquë gunguë bë'adi'i rall lë'e më por prupi llni shtë rall, nilë por tantë narac rall. Más bien guc shtu'u më gac salvar mieti sulë por diza'quë. Rni'i mënë tuntë nahin, perë por diza'quë gac salvar grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më.

²² Ra mënë israelitë rac shtu'u rall guená rall milagrë shtë Dios, iurní tsaldí ldu'u rall. Ra mënë nanádi'i më israelitë, rguili rall llni nanapë mënë guédchiliu

²³ perë lë'e hia'a rdia'a dí'dza'a de quë por galguti shtë Cristo lu cruz gac salvára'a. Parë ra mënë israelitë diza'quë na ziquë tubi guë'e catë rreldë rall. Parë ra mënë nanádi'i më israelitë, diza'quë na ziquë cusë nadë rlluí'idi'i.

²⁴ Perë grë ra naguna'bë Dios, ra më israelitë u ra nanádi'i më israelitë, sulë Cristo na nezë parë gac salvar mieti. Cristo na pudërë nu llni shtë Dios parë gac salvára'a.

²⁵ Parë ra mënë guédchiliu, diza'quë shtë Dios na ziquë cusë nadë rlluí'idi'i, perë rnia'a lu të llni shtë Dios más lasac quë grë ra llni nanapë mënë guédchiliu; nu lo quë narni'i rall na débíl parë Dios, nahin más fuertë quë grë ra fuersë nanapë mënë.

²⁶ Dadë, gulë bédë'e cuendë de quë Dios gudili më lë'e të aunquë du'psë de lë'e të rac bë'a të según llgabë shtë ra mënë. Du'psë të na të më nalasac; du'psë të na mënë naná rnibë'a.

²⁷ Dios gulë ra mënë sencigi, ra nadë ráquëdi'i, të parë guëtú lu ra më sabi, ra nanapë llni shtë mënë. Gulë më ra mënë débíl según llgabë shtë mënë parë guëtú lu ra mënë namás fuertë.

²⁸ Gulë më ra nalasáquëdi'i nu ra mënë narunë ra sáhi' desprëci; quiere decir, gulë më cusë nalasáquëdi'i parë tsalú cusë narni'i mënë napin valurë nu parë

guëlua'a lu llni ra cusë narni'i mënë adë nádi'i verdá.

²⁹ Zni bë'në më të adë chu gunë nadchínidi'i delantë lu më.

³⁰ Perë mizmë Dios bë'në më unir lë'e të con Cristo Jesús nu bë'në Dios të gac bë'a hia'a lë'e më por Cristo, nu por Cristo tubldí na shcuénda'a lu Dios. Por Cristo na hia'a shmënë më naná rzunë almë shtë hia'a. Por Cristo na hia'a salvar. Guzi'i më lë'e hia'a.

³¹ Zni nahin de acuerdë lo quë narni'i Sagradas Escrituras: "Si talë tubi de lë'e të runë nadchínil pues bë'në nadchini sulë por lo quë nabë'në Dadë".

2

Diza'quë nu galguti shtë Jesús

¹ Bëchi, iurë bidë guënia'a lu të lë'e verdá shtë Dios, adë biadí'dzëdia'a ziquë tubi mësë narlua'a con di'dzë nadë rac bë'adi'i të sino biadí'dza clarë. Gunia'a lu të di'dzë nabëlua'a Dios lua.

² Iurë guquërdënuá lë'e të, guni'i ldua'a guadi'dza sulë tubsë di'dzë de quë Jesu-cristo gunë salvar lë'e hia'a, de quë guti më lu cruz por lë'e hia'a.

³ Iurë bidë guédchinia lu të, pues adë gualdidi'i ldua'a mizmë na sino bëdzëba nu bëchi'cha.

⁴ Iurë gunia'a lu të ra diza'quë shtë Dios, adë guni'inúdia'a lë'e të con di'dzë sabi naze'dë por llni nanapë mënë guédchiliu, sino guni'inúa lë'e të con pudërë shtë Espíritu Santo, el quë nabë'në zihani cusë ru'bë.

⁵ Guni'inúa lë'e të, të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios purquë bini të pudërë shtë më, lédëdi'i por tantë rac ruadi'dza. Zni guc parë gac të firmë; dchi'chi na fe shtë të ziquë tubi cimientë shtë hiu'u.

Por Espíritu Santo rac bë'a hia'a

⁶ Zni na manërë biadí'dzë na'a diza'quë lu ra mënë, perë biadí'dzë na'a di'dzë sabi lu ra mënë namás rianaldë ra shnezë Dios. Ra di'dzë sabi naruadi'dzë na'a, adë zé'dëdi'in de guédchiliu rë', nilë por ra mënë naquëgnibë'a ra sa' rall. Grë cusë ni nasesë tsalú ra

⁷ perë ruadi'dzë na'a con llni shtë Dios. Ruadi'dzë na'a ra cusë secretë shtë Dios. Ruadi'dzë na'a di'dzë sabi shtë më, ra

cusë nabë'në më ordenar antsë cueshtë guédchiliu parë gac salvára'a.

⁸ Ni tubi ra naná rnibë'a lu guédchiliu rë', adë riasédi'i rall ndë'ë. Si talë niasë rall, adë niaqué'ëdi'i rall Dadë Jesús lu cruz, el quë narnibë'a guëdubi gube'e.

⁹ Zni rni'i Sagradas Escrituras:

Dios bënë më preparar cusë adë ni chu gunádi'i nu adë chu bínidi'i, nu adë chu bé'nëdi'i llgabë.

Cusë ni na parë ra narac shtu'u lë'ë më.

¹⁰ Grë ndë'ë bëlua'a më lu hia'a por Espíritu shtë më. Lë'ë Espíritu na llni nu riasé Espíritu ra cusë namás naga'chi, hashtë shgabë Dios namás secretë rac bë'a Espíritu.

¹¹ ¿Chull gac bë'a lo quë nanú la'ni ldu'u nguui? Mizmë nguui riasëll llgabë nananú la'ni ldú'ull. Zni na con Dios; sulamëntë Espíritu shtë më rac bë'a llgabë shtë më.

¹² Lë'ë hia'a adë bédë'nëdi'ia'a, recibir Espíritu naná rnibë'a mënë shtë guédchiliu sino bédë'na'a recibir Espíritu naná ze'dë de Dios të gac bë'a hia'a grë bendición nabëzëlaa'chi më parë lë'ë hia'a.

¹³ Ruadi'dzë na'a shcuendë ra cusë rë' con di'dzë nabëlua'a Espíritu shtë Dios, lédëdi'i con di'dzë nabësë'dë na'a por ra mësë shtë guédchiliu. Zni rlua'a na'a ra cusë shtë Espíritu lu ra mënë narianaldë tëchi Espíritu Santo.

¹⁴ Grë ra nanápëdi'i Espíritu cuezënúhi' la'ni ldú'ull, adë rúnëdi'ill recibir di'dzë shtë Espíritu purquë parë lë'ëll cusë ni adë rlluí'idi'i. Cusë tuntë rní'ill. Adë riasédi'ill purquë rqui'ni llni shtë Espíritu parë tsasë mënë ra cusë shtë Espíritu.

¹⁵ Perë grëtë' nacabezënú Espíritu Santo rac bë'a rall grëtë' cusë nalasac; perë ra sa' nguui ni, ra nadë tsanaldëdi'i tëchi Espíritu Santo, adë rac bë'adi'i rall blac lasac na primërë nguui ni.

¹⁶ Ra Sagradas Escrituras rni'i: "¿Chull riasé? u ¿chu rac bë'a lla na llgabë shtë Dadë Dios? ¿Chull guëlua'a Dios?" Perë lë'ë hia'a nadápa'a Espíritu; por ni rac bë'a hia'a llgabë shtë Cristo.

3

Quëdë'na'a sirvë lë'ë Dadë Dios

¹ Zni nahin bëchi, adë gú'di'i manërë të guadi'dza lu të cumë ziquë mënë naquëgsé Espíritu Santo, sino biadi'dza lu të ziquë mënë narianaldë tëchi ra cusë shtë guédchiliu. Na të ziquë me'dë en cuantë ra cusë shtë Cristo.

² Bëluá'ahia lë'ë të con enseñansë sencigi cumë ziquë tubi me'dë naradchi. Rúnëdi'i të gan gau të cumidë ziquë më ru'bë. Todavía adë riasédi'i të ra enseñansë naná rqui'ni parë su të firmë lu shnezë Dios.

³ Hashtë ne' na të ziquë mënë narianaldë tëchi ra cusë shtë guédchiliu; quërelde të igual ziquë los de más sa' të.

⁴ Si talë rní'il: "Na nahia shmënë Pablo"; stubi të rní'il: "Nahia shmënë Apolos", iurní quëhunë të llgabë ziquë ra mënë shtë guédchiliu, lédëdi'i ziquë mënë nanapë Espíritu Santo.

⁵ ¿Chull na Pablo? ¿Chull na Apolos? Na na'a nadë más ra nabëshe'ldë Dios; por shti'dzë na'a gualdí ldu'u të diza'quë shtë Dadë. Cadë tubi muzë shtë Dios bë'ni' según fuersë nu llni nabëne'e më.

⁶ Na bëcabnía bëndchi; Apolos gudi'li ra plantë, perë Dios bësëru'bë më ra plantë ni.

⁷ De manërë de quë ni tubi na'a, el quë nabëcabnía bëndchi u el quë naguati'li ra plantë, lasáquëdi'i na'a, perë Dios na el quë nalasac. Bësëru'bë më ra plantë.

⁸ El quë narcabnía nu el quë nargui'li, na rai' unidë, nu Dios quilli cadë tubi lë'ë hia'a según dchi'ni naquëdë'na'a.

⁹ Grë hia'a na hia'a ra nardë'na'a dchi'ni juntë con lë'ë më. Lë'ë të na të ziquë guiu'u lachi catë quëhunë më dchi'ni.

Na të ziquë tubi hiu'u naquëgza'a më.

¹⁰ Nahia ziquë mësë albañil naná gulë Dios parë guëzu'ba cimientë shtë hiu'u. Hia stubi quëgza'a hiu'u guëc cimientë ni. El quë narza'a hiu'u rqui'ni gápi' cuidadë manërë naquëgzá'all hiu'u.

¹¹ Pues ni tubi adë chu nápëdi'i derechë guëzúbëll stubi cimientë purquë hia naná cimientë verdadërë naná mizmë Jesu-cristo.

¹² Perë cadë nguiu quëgzá'all tubi hiu'u con orë u bédchichi u guë'e nalasac u con hiaguë u con gui'lli guía.

¹³ Lë'e dchi'ni de cadë lë'e hia'a guëru'u lu llni dzë shtë juici. Dzë ni guédchini gui'i të parë gunë gui'i prëbë pë clasë dchi'ni bë'në mieti.

¹⁴ Si talë tubi de lë'e hia'a bëza'a tubi hiu'u nanadë tsequi lu gui'i, gunë nguiu ni recibir pagu por dchi'ni nabë'nëll

¹⁵ perë en cambi, si talë tubi de lë'e hia'a guëza'a hia'a tubi hiu'u con cusë naná sutípëdi'i lu gui'i, pues guë'níill grëtë'; nídi'i pagu parë lë'ëll aunquë lë'ëll gac salvárëll cumë ziquë rgu nguiu tubi cusë la'ni hiu'u narië'qui.

¹⁶ ¿Pë adë rac bé'adi'i të de quë na të ziquë iádu'u catë cuezë Dios, de quë Espíritu shtë Dios cuezë'núhi' la'ni ldu'u të?

¹⁷ Si talë tubi de lë'e të quëhúnëll usar iádu'u shtë më tubi cusë mal, guëne'e më fin parë lë'ëll. Catë cuezë më, nahin santu nu también cuerpë shtë të na santu.

¹⁸ Adë rsiguëdi'il mizmë lë'ëll. Si talë tubi de lë'e të rní'il nal sabi con llni nanapë mënë guë'dchiliu, mejurë guëabril ziquë tubi naráquëdi'i të gáquëll më sabi de verdá.

¹⁹ Pues llni shtë ra mënë narianaldë cusë shtë guë'dchiliu rë', nahin ziquë cusë tuntë parë Dios. Naescritë: "Dios quëhunë parë ldaguë më sabi lu galënasini shtë rall ziquë rlaguë tubi ma lu trampë".

²⁰ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Lë'e Dadë rac bé'ai' ra llgabë shtë mënë sabi, de quë lasáquëdi'i shgabë rall".

²¹ Por ni adë chu gunë nadchínidi'i de quë nall shmësë sa'll. Pues grëtë' cusë nahin parë lë'e të;

²² Pablo, Apolos, Pedro, guë'dchiliu, nu vidë, nu galguti, nu lo quë naná iurne', nu ra cusë naguër gac, grëhin na parë lë'e të.

²³ Nu lë'e të na të shmënë Cristo; rnibë'a më lë'e të nu Cristo rzu'bë diágui' shti'dzë Dios.

4

Dchi'ni shtë ra poshtë

¹ Grëtë' të napë quë gunë të llgabë de quë na na'a sulamëntë shmuzë Cristo.

Gulë më lë'e na'a parë tsaglua'a na'a ra mënë di'dzë shtë më, cusë de quë antsë adë guc bé'adi'i mieti.

² El quë naná incarguë tubi dchi'ni, napë quë gáqui' naza'quë; napë quë gúni' cumplir lo quë narunë tucarë.

³ Por partë shtëna adë riádi'i ldua'a iurë quëhunë të juzguë lë'e na, nilë riádi'i ldua'a por los de más sahia narunë juzguë na; pues adë ráquëdia'a gunë juzguë mizmë na.

⁴ Perë si talë ni tubi shgaba adë quëgdchí'bëdi'i galquiá cuntrë na, adë na segurë de quë nápëdia'a faltë. Lë'e Dadë na el quë nagunë juzguë shchi'nia.

⁵ Adë rúnëdi'i të juzguë nasesë. Gulë cuezë hashtë lë'e Dadë guëabri; guëgú më grëtë' cusë lu llni, grë lo quë naga'chi lu nacahi. Guëlua'a më grëtë' narac shtu'u mieti la'ni ldu'u rall. Iurni gunë më honrar cadë nguiu según narunë tucarë.

⁶ Dadë, quëadi'dza ra cusë rë' parë bien shtë të. Quëgdchí'ba tubi comparaciuni naná runë tratë dchi'ni nabëdë'në na'a, Apolos con na. Gulë guagla'guë enseñanse shtë na'a; gulë bë'në cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras shcuendë lo quë narunë tucarë gunë mënë, nu parë ni tubi të adë rní'idi'i nadchini de mësë shtënëll nu rúnëll desprëci stubi mësë entrë lë'e të.

⁷ ¿Chull bë'në të tsu tubi mësë entrë lë'e të? ¿Pë cusë nápëll nanádi'i lo quë nabë'nëll recibir? Si talë bëzëlaa'chi më lo quë nanápëll, ¿pëzielú runë nadchínil? Rúnëll ziquë lë'ëll bë'nëll gan por mizmë fuersë shtënëll.

⁸ Lë'e të më Corinto, runë nadchini të purquë rni'i të adë pë runë fáltëdi'i, de quë napë të grë bendición narshe'ldë Dios dizdë gube'e. Runë të llgabë rquí'nidi'i të lë'e na'a, de quë rnibë'a të ziquë rëy, de quë lasáquëdi'i na'a. Nalé rac shtua'a de quë nanibë'a të ziquë rëy të guëribë'anú na'a lë'e të.

⁹ Pues llúa'ahia de quë Dios bësa'në më lë'e na'a ra poshtë lúltimë lugar. Na na'a ziquë ra mënë mal naguc condenar parë gati rai'. Dzu na'a lu ra mënë nu lu ra ianglë nadë más parë guëbi'a rai' lu na'a cumë cusë nardzëguëe' ldu'u mieti.

¹⁰ Rde'në na'a sirvë lu Cristo perë lë'e të rni'i të na na'a tuntë mientras rni'i të na të shmënë më namás rac bë'a. Na na'a ra nalasáquedi'i perë lë'e të sí, lasac të. Quëhunë mënë honrar lë'e të perë quëhunë të desprëci lë'e na'a.

¹¹ Hashtë iurne' quëgzac zi na'a lu galërdia'në nu lu galërbidchi; runë faltë shabë na'a; ra mënë rushtiá rall guëc na'a; adë nídi'i lidchi na'a.

¹² Rdzaguë na'a lu ra dchi'ni naquëhunë guia'a na'a. Ra mënë rgue guëc na'a perë rdchigré na'a con di'dzë nanapë bendición shtë Dios. Rzunaldë rall lë'e na'a perë lë'e na'a rua'a ldu'u na'a sin adë pë rni'idi'i na'a cuntrë lë'e rall.

¹³ Rni'i rall cuntrë lë'e na'a perë na na'a pacënci. Quëhunë rall tratë lë'e na'a ziquë gui'lli lu nezë; runë rall tratë lë'e na'a ziquë cusë más nadzabë la'ni gué'dchiliu, cusë nadë rllu'idi'i.

¹⁴ Adë rquë'edia'a ndë'e parë guëtú lu të sino parë guënehia cunsëju ziquë ra shinia narac shtua'a.

¹⁵ Aunquë napë të chi'i mili mësë naná rlua'a lë'e të, napë të tubsë shtadë të. Por ra diza'quë nagunia'a lu të, na të unidë con Cristo Jesús. Por ni nahia ziquë shtadë të.

¹⁶ Por ni quëhuna ruëguë lu të de quë cubënebi të cumë ziquë ejemplë shtëna.

¹⁷ Parë gunë të cumplir narac shtua'a, bëshe'lda Timoteo lu të. Náhi' tubi nguiu nabëna gan por Cristo nu rac shtua'a lé'i. Siemprë quërelde zá'quëll ziquë shmënë Dios. Lë'e Timoteo guësëagná ldu'i lë'e të lo mizme enseñansë nabëluá'ahia lla narunë tucare guëquërelde ra mënë shtë Cristo, igual ziquë rluá'ahia guëdubi lugar catë nanú grupë shtë shmënë Dios.

¹⁸ Nanú beldá de lë'e të nalé runë rall nadchini; runë rall llgabë adë gueldë guënádia'a lë'e të

¹⁹ perë quëbeza të parë tsahia lueguë nu gueldë guënahia lë'e të si talë Dadë guënë'e'i' permissi. Iurní gac bé'ahia chu narunë nadchini. Gac bé'ahia si talë nadë más ruadi'dzë rall u si napë rall pudërë shtë Dios.

²⁰ Catë rnibë'a Dios ziquë rëy, nanú más quë di'dzë narni'i mënë; nanú milagrë nu sëñi naquëhunë më.

²¹ ¿Pë rac shtu'u të? ¿Zeldë guënahia lë'e të con tubi hiaguë; gau të varë? u ¿zeldë guënahia lë'e të cumë më nadu'u, ziquë tubi narac shtu'u lë'e të?

5

Napë quë gunë të juzguë el quë nabë'në mal

¹ Quëgni'i mënë de quë entrë lë'e të nanú ra naquërelde mal, de quë tubi nguiu cuá'all shmadrástëll. Pues duldë ni ra mënë nanadë israelitë, adë rúnedi'i rall duldë ni.

² Mejurë niatú lu të nu niu'në të por conductë shtë nguiu ni. Runë tucare guëgú të lé'ëll ladi grupë shtë shmënë Dios.

³ Pues aunquë la'di súdia'a nga'li perë rëagná ldua'a lë'e të. Hia bëna juzguë el quë nabë'në duldë ni cumë zugá'ahia nga'li con lë'e të.

⁴ Gulë bédëa con autoridá shtë Dadë Jesucristo, nu lë'e na quëbezëna lë'e të con espíritu shtëna, nu lë'e pudërë shtëna Jesucristo Shláma'a, quëbezënu lë'e të.

⁵ Gulë bë'në intriegu nguiu ni guia'a Satanás të parë tsalú shcuérpëll con mal deseo shtënéll, perë espíritu shtë nguiu ni gac salvar iurë lë'e Dadë Jesús guëabré stubi.

⁶ Mal na iurë runë nadchini të. ¿Pëllë adë guënëdi'i të tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rdë'e fuersë guëdubi nacubë"?

⁷ Gulë bë'në ziquë ra mënë israelitë guahietë. Iurë bédchini laní Pascu, gulú rall grë guetështildi naguctsa'u con levadurë. Gulë bësa'në grë duldë nananú entrë lë'e të, të gac të limpi ziquë guetështildi cubi nagudáu ra mënë israelitë dzë shtë laní. Gulë guná, lë'e lli'li shtë Pascu, hia guti. ¿Chu na sacrifici ni? Pues mizme Cristo.

⁸ Zni rqui'ni guëquërelde'u hia'a con ldu'u limpi nu con verdá naná ziquë guetështildi sin levadurë. Adë chu guëquërelde'di'i con cusë mal; adë gápëdi'i të llanë la'ni ldu'u të.

⁹ La'ni stubi cartë nabëshe'lda lu të, guní'hia lu të adë gápëdi'i të tratë con ra narquënu ra sáhi'.

¹⁰ Adë guní'idia'a lu të de quë na mal si talë napë të tratë con ra mënë shtë

gué'dchiliu, ra narquénú ra sáhi', u ra narzebi ldu'u pë shtë më, u ra nguba'në, u ra narunë adorar ra figurë naractsa'u, purquë nídi'i mudë guëquërdë të lu gué'dchiliu sin quë napë të tratë con ra mënë ni.

¹¹ Lo quë nagunia'a lu të iurne', adë gapë të tratë con tubi nguii naná rni'i nall shmënë Dios. Si talë nguii ni rquënull ra sáhi', u si talë rzebi ldu'ull pë shtë mënë, u si talë rúnëll adorar ra figurë, u si talë ruadí'dzëll cuntrë sa'll, u si talë rzuu'dchill, u si talë nall nguba'në; con nguii ni adë raunúdi'i të lë'ëll.

¹²⁻¹³ Pues adë rúnëdi'i tucarë guna juzguë ra mënë shtë gué'dchiliu; pues Dios gúni' juzguë lë'ë rall perë grupë shtë shmënë Dios, sí, runë tucarë gunë rall juzguë sa' rall. Por ni gulë cu nguii naquëhunë duldë ni entrë lë'ë të.

6

Ra dishi'bi nariagdchininú të lu ra juësi

¹ Adë nazá'quëdi'i rdchi'bë të galquiá cuntrë stubi sa'l delantë ra juësi nanadë guënëdi'i Dios. Gulë bë'në rëglë ra asuntë entrë mizmë lë'ë të.

² Nanë të ra shmënë Dios gunë rai' juzguë ra mënë shtë gué'dchiliu. Si talë gunë të juzguë ra mënë shtë gué'dchiliu, pues rac të gunë të juzguë ra asuntë mitu'në entrë ra grupë shtë shmënë Dios.

³ ¿Pëllë adë rac bé'adi'i të de quë guédë'na'a juzguë ra ianglë? Cuantë más runë tucarë guédë'na'a juzguë ra asuntë shtë vidë rë'.

⁴ Si talë nápël problemë con stubi sa'l, adë nazá'quëdi'i guëdchí'bël galquiá cuntrë sa'l. Pues ra shmënë Dios namás lasáquëdi'i entrë lë'ë të, rac rall gunë rall rëglë asuntë shtë'nël.

⁵ Ndë'ë rnia'a lu të, të parë guëtú lu të. ¿Pëllë adë nídi'i entrë lë'ë të ni siquierë tubi naná rac gunë juzguë parë gúnëll rëglë asuntë nanápël?

⁶ ¿Pëllë rqui'ni tubi narialdí ldu'i Dios, guëdchí'bël demandë lu stubi sa'll delantë lu ra juësi naguënëdi'i Dios?

⁷ Napë të dishi'bi nu rdchi'bë të galquiá cuntrë sa' të. Rlua'a de quë adë bé'nëdi'i të cumplir shti'dzë Jesús; napë të faltë. Mejurë gulë bë'në sufrir mal tratë. Gulë bédë'ë sí cuanë mënë lo quë nanápël.

⁸ En cambi quëhunë të mal; rbaa'nël pë cusë shtë ra naná shmënë Dios.

⁹ ¿Pëllë adë rac bé'adi'i të de quë grëtë' ra mënë mal, adë tsutédi'i rall catë quëbezë Dios? Adë rdé'edi'i të sí parë guëguguë sa' të lë'ë të. Ra narquénú sa'll, ra narunë adorar figurë, ra narunë duldë adulteri, ra narunë ziquë ra mamflor,

¹⁰ ra nguba'në, ra narzebi ldu'u pë shtë sa'll, ra zudchi, ra naná runë cuntrë sa'll, ra nardchisú pë shtë mënë con enga'ni; grë mënë ni adë ni mudë tsuté rall lugar catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

¹¹ Antsë zni bë'në të; guc të igual ziquë ra mënë ni perë iurne' bëzunë më almë shtë të; unidë na të con Dios santu. Napë të tratë con Dios; bë'në më recibir lë'ë të por lo quë nabë'në Jesucristo juntë con Espíritu nabëshe'ldë Dios, Shtëda'a.

Shcuerpë nguii na santu

¹² Rni'i mënë: "Nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a". Perë rnia'a lu të, grë cusë adë rsëdchínidi'i cusë za'quë parë lë'ë hia'a. Rní'il de quë nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a, perë adë guédë'edia'a sí parë guëribë'a cusë mal na. Adë nádia'a bajo ordë shtë ra cusë ni.

¹³ Stubi cusë rni'i mieti: "Cumidë na parë guédáuha'a nu nabánia'a parë guédáuha'a" perë Dios guédë'ëi fin guërupë ra cusë ni. Nídi'i verdá de quë cuerpë shtë mieti na parë guëquénú mieti sa'll, sino shcuérpa'a na parë lë'ë Dadë Jesús nu lë'ë Dadë na parë bien shtë hia'a.

¹⁴ Ziquë bëldishtë Dios lë'ë Dadë Jesús ladi ra tégulë, zni zac guëldishtë më lë'ë hia'a con pudërë shtë më.

¹⁵ ¿Pëllë adë rdé'edi'i të cuendë de quë cadë tubi de lë'ë të na partë shtë cuerpë shtë Cristo? ¿Ni mudë guënehia sí parë partë shtë Cristo gaquin partë shtë cuerpë shtë na'a mal? Aquëdi'i, jamás gaquin zni.

¹⁶ ¿Pëllë adë rdé'edi'i të cuendë de quë iurë tubi nguii rquënull con tubi na'a

mal, hia iurní guërupë rall rac rall tubsë cuerpë? Pues ra Sagradas Escrituras rni'i: "Guërupë rall gac rall tubsë cuerpë".

¹⁷ Perë iurë tubi mieti gac unir con Dadë, hia guërupë rai' na rai' tubsë. Napë rai' mizme espíritu.

¹⁸ Gulë bëllu'në lu grë duldë narunë tratë cusë mal entrë ra na'a nu ra nguii. Cualquier stubi duldë naná runë tubi mieti, quëhunin dañi parë sa'll, perë el quë narquënú sáhi', quëhúnëll dañi cuntrë prupi shcuërpëll.

¹⁹ ¿Pëllë adë rdë'di'i të cuendë de quë cuerpë shtë të na lugar catë cuezë Espíritu Santo? Bëdë'e Dios Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'e të, parë guëquërdënúhi' lë'e të. Lë'e më na më dueñi shtë të; rnibë'a më lë'e të, lëdëdi'i rnibë'a të mizme lë'e të.

²⁰ Guzi'i Dios lë'e të tubi präci namás lasac të gac të shmënë më. Por ni gulë bë'në honrar lë'e më con cuerpë shtë të nu con espíritu shtë të. Guërupë cusë ni ze'dë de Dios.

7

Cunseju parë ra casadë

¹ Iurne' guna contëstë ra preguntë na-guna'bë di'dzë të la'ni cartë nabëshe'ldë të. Bien nahin parë tubi nguii de quë guëtsë'adi'i nguii

² perë cumë nanú zihani tentación parë gunë mieti duldë, mejurë cadë nguii gapë tsé'lëll nu cadë na'a gápi' tsé'li'.

³ Grë ra nguii naná casadë napë quë gunë rall cumplir lo quë narunë tucarë ziquë tse'lë na'a, nu ra na'a casadë napë quë gunë rall cumplir con tse'lë rai'.

⁴ Tubi na'a adë nádi'll dueñi shtëne shcuërpëll sino quë tsé'li' nápëll derechë parë shcuërpë tsé'li'. Mizme manëre ra nguii adë nádi'll dueñi shtë shcuërpëll sino quë tse'lë nguii nápëll derechë parë shcuërpë nguii.

⁵ Lë'e të naná casadë, adë rúnëdi'il negar parë ga'anul tsé'lëll; sulamëntë si talë guërupë të na të de acuerdë por tubi tiempë parë gunë të orar lu Dios, hia despuesë napë quë guëbrí ga'anul tsé'lëll të parë gúnëdi'i Satanás gan lul nu ldáguëll lu duldë.

⁶ Cagnia'a lu të ndë'e ziquë tubi permisi, lëdëdi'i ziquë mandamientë shtë Dios.

⁷ Pues por partë shtë na, rac shtua'a de quë grë nguii gac ziquë na, perë adë nádi'in posiblë. Bëzëlaa'dchi Dios cadë tubi nguii fuersë especial; bëldá rall rtsë'a; stubi nguii adë rtsë'adi'll.

⁸ Rnia'a lu ra nanádi'i casadë nu lu ra viudë de quë nabiën si adë guëtsë'adi'i të ziquë nahia

⁹ perë si talë adë ráquëdi'i gunë të gan lu ra deseo, pues gulë bëtsë'a. Mejurë guëtsë'al quë gápëll mal llgabë.

¹⁰ Grëtë' të shmënë Dios naná casadë, rnibë'ahia lu të de quë ra na'a adë guësá'nëdi'll tsé'll. Mandadë rë' lëdëdi'i shtëna sino nahin mandadë shtë Dadë Jesús.

¹¹ Pues si talë tubi na'a bësá'nëll tsé'lëll; separadë na rall; adë cá'adi'll stubi nguii u guëcá'all tsé'lëll stubi. Mizme manëre napë quë gunë ra nguii cumplir; adë gáquëdi'i divorciar rall.

¹² Lu të los de más mënë, rnia'a lo quë llua'ahia na bien. Lë'e Dadë bësá'nëdi'i di'dzë rë'. Si talë nanú tubi nguii rialdí ldú'ull shti'dzë Dios perë tsé'lëll adë rialdídi'i ldu'i shti'dzë më, perë lë'e na'a ni nall cunformë guëquërdënull tsé'lëll, nguii ni napë quë tsagla'guë guëquërdëll con tsé'lëll.

¹³ Nu zac, si talë tubi na'a rialdí ldú'ull shti'dzë Dios perë tsé'lëll adë rialdídi'i ldú'ull shti'dzë më, si talë lë'e nguii ni nall cunformë guëquërdënull tsé'lëll, adë gac divorciar rall.

¹⁴ Lë'e nguii nanadë rialdídi'i ldu'i perë tsé'li' sí rialdí ldu'i shti'dzë Dios, nguii ni rúnëll recibir bendición shtë Dios. Nu zac lë'e na'a nanadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios perë tsé'lëll sí nall shmënë Dios, pues na'a ni quëhúnëll recibir bendición shtë Dios. Guc ldai' por Dios por nall unidë con tsé'lëll. Si talë lëdëdi'i zni, shini shtë ra mënë ni na rai' ziquë shini ra nanadë rialdídi'i ldu'i Dios, perë iurne' ra shini rall quëhunë rall recibir ra bendición shtë Dios.

¹⁵ Perë si talë lë'e nguii u lë'e na'a nadë rialdídi'i ldu'i Dios, rac shtú'ull guësá'nëll tsé'lëll, pues zni gaquin. Iurní lë'e nguii u

lë'ë na'a naná bëa'në, nall librë. Gulé Dios lë'ë hia'a parë guëquérélda'a en paz të adë tsúdi'i dishi'bi entrë ra naná casadë.

¹⁶ Lë'ë të na'a, nídi'i segurë de quë tsaldí ldu'u tsé'lël si guëquërdënl lë'ëll. Nu zac lë'ë të nguii, nídi'i segurë tsé'lël tsaldí ldu'i shti'dzë Jesús.

¹⁷ Ndë'ë na narunë tucarë guëdë'na'a; cumë ziquë bëne'e Dios llni cadë túbia'a, cha guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më. Runë tucarë tsagla'guë nguii cumë iurë guna'bë më lë'ëll. Pues runë tucarë tsagla'guë guëquérélda'a de acuerdë con principi shtë vidë cubi nadápa'a. Zni rnibë'ahia guëdubi grupë shtë shmënë Dios.

¹⁸ Si talë iurë guna'bë Dios lë'ël, nu nápël sëni de quë bëriuguë partë cuerpë shtënl según custumbrë shtë mënë israelitë, adë guëtí'idi'il sëni ni. Si talë adë gúquëdi'il circuncidar iurë gúquël shmënë Dios, adë rdë'ëdi'il sí guëchuguë mënë shcuërpël.

¹⁹ Nídi'i importë lu Dios si gúquël circuncidar u aquëdi'i. Lo quë narunë importë lu Dios na guëzu'bë diáguël mandamientë shtë më.

²⁰ Lo quë narunë tucarë gunë mieti na, tsagla'guë mieti mizme ofici nanapë nguii iurë lë'ë Dadë guná'bëi' nguii ni.

²¹ Si talë nal bajo ordë shtë sa'l iurë guna'bë më lë'ël, adë riádi'i ldú'ul. Perë si talë nanú manërë parë gápël libertá, pues mejurë guëru'ul librë.

²² Grë ra naná bajo ordë shtë sa'll iurë Dios guná'bëi' ra nguii ni, gúqui' shmënë më nanapë libertá. Nu el quë nanádi'i bajo ordë shtë sa'll perë guna'bë më lë'ëll, nall bajo ordë shtë Cristo. Rnibë'a më lë'ëll.

²³ Dios guzi'i më lë'ël tubi präci ru'bë; adë rdë'ëdi'il sí gac të bajo ordë shtë ra mënë.

²⁴ Bëchi, runë tucarë cadë nguii tsagla'guë gúnëll mizme ofici catë tsu nguii iurë guna'bë Dios lë'ëll.

²⁵ Iurní caquëa'a shcuendë ra lliguëna'a nadë bëtsé'adi'i. Adë nápëdia'a ni tubi mandadë shtë Dios perë rnia'a lu të lo quë nalluá'ahia. Pues rac tsaldí ldu'u të na purquë zihani vultë bëga'a ldu'u më

na, por ni runë tucarë guëqué diaguë të shti'dza.

²⁶ Lluá'ahia de quë mejurë guëa'në nguii tal cumë ziquë na nguii por tantë cusë durë naná ze'dë lu guë'dchiliu.

²⁷ Si talë bëtsé'al adë rúnëdi'il lligabë parë guësá'nël tsé'lël. Si talë nápëdi'il tsé'lël, adë riúbëdi'i ldú'ul parë guëtsé'al.

²⁸ Perë si talë guëtsé'al, nád'i'in duldë. Si talë guëtsë'a tubi lliguëna'a, adë nád'i'in duldë. Perë grëtë' ra casadë gunë rall sufrir por cusë durë naze'dë tiempë ne', nu rac shtua'a adë gápëdi'i të más cusë durë.

²⁹ Dadë, quëquëa'a lu të; stu'pë tiempë rëa'në. Iurnë' parë delantë ra naná casadë, runë tucarë guëbani rall ziquë nád'i'i rall casadë.

³⁰ Ra naná tristë napë quë guëriubë ldu'u rall të gunë rall cumplir voluntá shtë Dios. Ra naná quëhunë ra laní, runë tucarë guëna'zi rall shchi'ni më nasesë. Ra nartuu', runë tucarë adë gac shtú'udi'i rall cusë shtë guë'dchiliu.

³¹ Ra narquitë ldu'u por ra cusë shtë guë'dchiliu, adë chu guëdë'ëdi'i sí të rnibë'a cusë shtë guë'dchiliu lë'ëll, purquë guë'dchiliu nu ra cusë shtë tiempë ne', nasesë tsaluhin.

³² Rac shtua'a de quë cadë tubi të adë riádi'i ldu'u të. Lë'ë nguii naná sultërë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios nu rac shtú'ull gúnëll cumplir voluntá shtë më parë guëquitë ldu'u më lë'ëll.

³³ Perë iurë lë'ë sultërë guëtsé'all, iurní rac ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu parë guëquitë ldu'u tsé'lëll lë'ëll.

³⁴ Zni na con tubi lliguëna'a nu ra na'a casadë. Lë'ë na'a nanápëdi'i tsé'lëll, rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios të gac na'a ni santu; rac shtú'ull gúnëll cumplir parë guëquitë ldu'u më con lë'ëll. Perë lë'ë na'a casadë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtú'ull gúnëll dchi'ni të guëquitë ldu'u tsé'lëll lë'ëll.

³⁵ Quëgnia'a lu të ndë'ë parë bien shtë të, lédëdi'i parë adë guëtsé'adi'i të. Rac shtua'a guëbani të manërë za'quë nu parë gunë të sirvë Dadë con guëdubinú ldu'u të.

³⁶ Si tubi shtadë lliguëna'a rúnëll llgabë guëdë'ëll permisi të guëtsë'a lliguëna'a purquë hia rdëdë galëlliguëna'a shtënëll, nu nanë nguiu ni rac shtu'u lliguëna'a guëtsë'all, pues gac lo quë narni'i ldú'ull; nádí'in duldë.

³⁷ Perë si stubi nguiu zull firmë con galëni'i ldú'ull nu rnall de quë shtsápëll nall cuntëntë sin quë adë guëtsë'adi'ill, nguiu ni naná firmë de quë adë guëtsë'adi'i shtsápëll, bien quëhúnëll.

³⁸ Zni el quë naná quëgdë'ë shíni' parë guëtsë'ai', quëhúnëll bien, nu zac el quë nadë quëgdë'ëdi'i shíni' parë guëtsë'a shíni', mejurë quëhúnëll.

³⁹ Lë'ë na'a casadë por lëy, nalí'bill hashtë gati tsé'li' perë si talë tsé'lëll gati, iurní na'a ni nápëll libertá parë guëtsë'all stubi con el quë narac shtú'ull perë sulamëntë si talë nguiu ni rialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁴⁰ Perë llua'ahia de quë más guëquitë ldu'u na'a ni si guëá'nëll sin quë guëtsë'adi'ill. Ni na lo quë narnia'a nu rialdí ldua'a de quë zni na voluntá shtë Espíritu Santo naquëbezënu na.

8

Cumidë nabë'në mënë ofrecërë lu dzanë

¹ Iurne' quëquëa'a shcuendë shtë dau naná gac ofrecërë lu ra figurë naruntsa'u mënë con guia'a mënë. Bien rac bë'a hia'a custumbrë ni nápëdi'in valurë; adë rlluí'idi'in. Adë chu gunë nadchínidi'i por lo quë nananëll, mejurë gac shtu'u mieti sa' mieti parë tsaru'bë vidë cubi nabëne'e Espíritu Santo.

² Si talë tubi de lë'ë të runë nadchini por lo quë nariasël, pues todavía runë faltë zihani cusë parë riasël.

³ Si talë tubi de lë'ë të rac shtú'ul Dios de verdá, pues Dios rúni' recibir nguiu ni ziquë tubi shini më.

⁴ Gunia'a ndë'ë parë gac bë'a të shcuendë ra dau naquëhunë mieti ofrecërë lu ra dzanë. Pues rac bë'a hia'a de quë tubi figurë nápëdi'in vidë; nápëdi'in fuersë parë guë'dchiliu rë', nu rac bë'a hia'a nanú tubsë Dios.

⁵ Pues quëgni'i mënë nanú ra dios gube'e nu dios lu guë'dchiliu; pues ra dios ni nu ra dadë ni zihani rai' nanú

⁶ perë parë lë'ë hia'a nanú tubsë Dios, Shtáda'a. Lë'ë më bëntsá'ui' grëtë' ra cusë. Nabánia'a parë guëdë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u më, nu zac nanú tubsë Dadë Jesucristo, Shláma'a. Por lë'i' gurështë grëtë' ra cusë nu nadápa'a vidë eternë por lë'ë më.

⁷ Perë grë ra mieti adë rac bë'adi'i rall ndë'ë. Antsë bë'në rall adorar ra dzanë nu todavía napë rall rëspëti iurë rau rall belë naguc ofrecërë lu ra dzanë. Adë rialdídi'i ldu'u rall firmë nu rini la'ni ldu'u rall na rall culpablë iurë rau rall belë ni.

⁸ Perë por ra cusë nardáuha'a adë gáca'a mejurë u más peor delantë lu Dios. Adë rúnëdi'i importë si talë ráuha'a u adë ráudi'i hia'a. Igual nahin parë Dios.

⁹ Perë gulë gapë cuidadë de quë libertá nanápël parë gaul grëtë' ra cusë, adë gaquin ejemplë mal parë sa'l nu ldáguëll lu duldë por ejemplë shtënëll.

¹⁰ Tubi comparaciuni, lë'ël rdë'ël cuendë ra dzanë nápëdi'i rall vidë, nu rzubënu! mënë catë rau të belë naguc ofrecërë lu ra dzanë. Si talë tubi sa'l narialdí ldu'i Dios, rnall lë'ël nga'li nu creenci shtënëll na débil, lo quë naquëhúnëll rsédchini mal llgabë parë nguiu ni nu gúnëll tubi cusë nanádi'i za'quë parë lë'i'.

¹¹ Lë'ël nanël verdá perë guëluá'al mal nezë parë sa'l; adë nazá'quëdi'in. Pues guti Cristo por nguiu ni igual ziquë guti më por lë'ël.

¹² Iurë quëhúnëll duldë cuntrë bëchi sa'l, iurë rguínil llgabë shtë sa'l naná débil, pues también quëhúnëll duldë cuntrë Cristo.

¹³ Por ni rëglë shtëna na zndë'ë; si talë quëhuna tubi cusë narunë ldaguë bëcha lu duldë, nunquë jamás adë gáudia'a belë, no sea nahin mal parë bëchi la sahia nu gúnëll duldë por ejemplë shtëna.

9

Derechë nanapë tubi poshtë

¹ ¿Gu adë rialdídi'i ldu'u të shti'dza? Pues napa libertá nu grë derechë cumë los de

más poshtë shtë më. Gunahia lu Jesu-cristo, Shlâma'a. Nu lë'ë të na të resultadë shtë shchi'nia nabëna en el nombre shtë Dios.

² Parë stubi ra mënë nádia'a poshtë perë parë lë'ë të napë quë rac bë'a të nahia poshtë shtë më purquë lë'ë të na të ziquë tubi muestrë de quë nahia poshtë de verdá purquë unidë na të con lë'ë më.

³ Ndë'ë na lo quë narnia'a lu ra mënë narni'i cuntrë na.

⁴ Napa derechë guëcahia lo quë narne'e mënë gáuha, nu parë gua'.

⁵ Napa derechë parë cahia tubi na'a parë gunë tse'la compa'ni na lu ra viajë igual ziquë runë los de más poshtë. Zni quëhunë ra bëchi Dadë Jesús nu Pedro.

⁶ ¿U runë të llgabë de quë Bernabé nu na, na na'a lúniquë nanápëdi'i derechë parë guës'a'në na'a dchi'ni material parë guëni'inú na'a mënë ra diza'quë?

⁷ ¿Ca na nguiu narunë sirvë ziquë suldadë perë rállëll por gashtë nanápëll? ¿Chull rcabní hiaguë uvë perë ráudi'll nashi shtë hiaguë ni? Grë vëquërë naquëhapë ma ¿pë ruu'di'll lechë?

⁸ Adë rúnëdi'i të llgabë de quë di'dzë rë' na shgabë nguiu sulamëntë purquë lëy nabëquë'ë Moisés rni'i igual.

⁹ Rni'i lëy shtë Dios: "Adë rgúdi'il guë'shu rua' ngunë naná rguitsë trigu". Pues clarë nahin; adë quëgní'idi'i Dios di'dzë rë' purquë rga'a ldu'u më ra ngunë

¹⁰ sino nahin tubi comparaciuni parë lë'ë hia'a. Lëy ni naescritë parë bien shtë hia'a. El quë naraa'në lu guiu'u nu el quë narcabní bë'dchi, guërupë rall runë rall dchi'ni purquë cuezë rall dzë gunë rall recibir partë shtë cusechë narunë tucarë cadë lë'ë rall.

¹¹ Iurní bëcabní na'a bë'dchi narne'e vidë cubi parë lë'ë të. ¿Pë llua'a të na mal si guëdë'në na'a recibir cusë material de lë'ë të?

¹² Pues si stubi mënë napë derechë gúnëll recibir cusë material shtë të, másru'u derechë napë na'a guëdë'në na'a recibir cusë ni.

Perë adë guná'bëdia'a niétiquë de lë'ë të. Rua'a ldu'u na'a grë cusë durë; gudilli na'a gashtë shtë na'a parë másru'u guërë'tsë diza'quë shtë Cristo.

¹³ Nanë të de quë ra narunë dchi'ni la'ni iádu'u ru'bë, quëhunë rall recibir partë ra cusë nardë'ë mënë ziquë ofrendë lu Dios. Ra naná quëhunë dchi'ni rua' bëcu'guë, runë rall recibir tubi partë shtë ra ma naguc ofrecërë lu bëcu'guë.

¹⁴ Igual manërë na, lë'ë Dadë gunibé'ai' el quë naruadi'dzë diza'quë shtë më, gúnëll recibir lo quë narquí'nill; guëdë'ë ra shmënë Dios lo quë narunë tucarë cá'all.

¹⁵ Perë na nunquë guná'bëdia'a dumí lu të. Nu zac adë quëquë'ëdia'a ndë'ë parë guna recibir dumí shtë të. Mejurë gatia antsë guëdchisú mënë lë'ë galërquitë ldua'a nanapa por mudë nanabania entrë lë'ë të.

¹⁶ Parë na adë runë nadchínidia'a purquë ruadi'dza diza'quë, purquë ni napë quë guna; zni Shlama gunibé'ai' guna. Pues prubi de na si talë adë guadí'dzëdia'a diza'quë.

¹⁷ Por ni si talë guadi'dza diza'quë sulë por prupi voluntá shtëna, runë tucarë tubi premi cahia; perë quëhuna cumplir purquë nahin mandadë shtë Dadë; nahia ziquë tubi muzë nanapë quë gunë dchi'ni por la fuersë.

¹⁸ ¿Pë premi napa iurne'? Nahin de quë quëadi'dza diza'quë lu ra mënë, perë adë rúnëdia'a cubrë ni tubi centavë. Quiere decir adë quëhúnëdia'a cubrë lu ra mënë aunquë napa derechë cahia ayudë shtë rall.

¹⁹ Nádia'a bajo ordë shtë ra mënë, perë nahia siervë shtë mieti të parë guna gan másru'u mënë parë Cristo.

²⁰ Iurë guquërelda entrë ra më israelitë, nahia cumë lë'ë rai' parë guna gan lë'ë rai' por Cristo. Iurë nanúa entrë ra naná bajo ordë shtë lëy, pues nahia cumë lë'ë rai' të parë guna gan lë'ë rai' por Cristo.

²¹ Iurë nanúa entrë ra nuguënëdi'i lëy shtë Dios, nahia ziquë lë'ë rai' parë guna gan lë'ë rai' por Cristo. Adë rúnëdi'i cun-tienë ndë'ë de quë nápëdia'a rëspëti parë lëy shtë Dios, sino guca ziquë lë'ë rall të gac bë'a rall verdá shtë Dios nu gac rall shmënë Cristo.

²² Iurë nanúa ladi ra nadë rialdídí'i ldu'i con guëdubinú ldu'u rai', nahia ziquë lë'ë rai' të parë guna gan lë'ë rall; tsaldí ldu'u

rall más. Quiere decir, guquërela ziquë cualquier sahia të parë guna gan lë'ë rai' por Cristo.

²³ Quëhuna grë ndë'ë parë guërë'tsë diza'quë nu parë guëquitë ldua'a juntë con lë'ë të por ra cusë za'quë narsëdchini diza'quë.

²⁴ Nanë të de quë entrë ra narllu'në tubi carrërë, tubsë naná gunë recibir premi. Gulë gubani ziquë el quë narllu'në lu carrërë parë gunë të recibir premi shtë Jesús.

²⁵ Grëtë' ra narunë preparar parë deportë, rquë'ë guiá'all lo quë adë nazá'quëd'i. Pues lë'ë rall quëhunë rall zni parë gunë rall recibir tubi premi, tubi corunë shtë guë'ë perë guë'ë ni lueguë rbidchi. En cambi lë'ë hia'a quëdë'na'a dchi'ni durë parë guëdë'na'a recibir tubi premi nanadë tsalúdi'i parë siempërë.

²⁶ Adë rllú'nëdia'a lu carrërë ziquë ciegu; adë quëhúnëdia'a ziquë tubi nguiu naná quëgdë'ë golpë lu mbë

²⁷ sino quëgzac zia shcuerpa; quëhuna obligar el mizmë cuerpë shtëna parë guëzu'bë diaguë shcuerpa voluntá shtëna. Zni canihuna; no sea de quë despuësë de bëluá'ahia sahia shti'dzë Dios, guna fallar lu rëglë nu gúnëdia'a gan premi shtë Jesús.

10

Mënë narunë adorar ra figurë

¹ Dadë, rac shtua'a gac bë'a të de quë ra shtadë guëlú na'a despuësë bëru'u rai' Egipto, guzé rai' guëa' shcahi nu gudëdë rai' Nisëdu'u Llñi.

² Zni guc ziquë tubi galëriubë nisë parë lë'ë rai' purquë guanaldë rai' Moisés guëa' shcahi nu gudëdë rai' nisëdu'u. Bë'në rai' recibir Moisés ziquë lamë shtë rai'.

³ Grëtë' rai' gudáu rai' con mizmë dau nabëshe'ldë Dios.

⁴ Grëtë' rai' bi'i' rai' mizmë bebidë nabëdë'ë më purquë bi'i' rai' nisë nabëru'u la'ni guë'ë. Guë'ë ni na Cristo nabëshe'ldë Dios parë gúni' compa'ni lë'ë rai' lu nezë.

⁵ Perë cantidá lë'ë rai' adë bëquítëd'i ldu'u Dios con lë'ë rai', por ni bëa'në ra cuerpë shtë rai' nezë; guti rai'.

⁶ Grë ndë'ë guzac parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios; nahin ejemplë të adë chu guëzëbidi'i ldu'i cusë mal cumë ziquë bë'në ra mënë ni.

⁷ Por ni adë rúnëdi'i të adorar ra figurë naractsa'u cumë ziquë bë'në bëldá ra më israelitë. Naescritë la'ni Sagradas Escrituras: "Ra mënë guzubë rall; gudáu rall; bi'i' rall; lueguë guasuldí rall parë guëgui'i rall lu figurë".

⁸ Nu adë chu guëquënúdi'i sáhi' cumë ziquë bëldá ra mënë ni bë'në rai' nu guti galdë bi tsunë mili mënë tubsë dzë.

⁹ Nu adë chu guëtë'dë prëbë lu Dadë aunquë na më pacënci. Bëldá ra mënë ni bëtë'dë rall prëbë lu më nu gudahuë' serpientë lë'ë rai'; guti rai'.

¹⁰ Nu adë chu guëní'di'i cuntrë Dios cumë ziquë bëldá rai' bë'në rai'; guti rai', bë'në ianglë shtë galguti.

¹¹ Grëtë' ndë'ë guzac ra shtadë guëlú hia'a parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios. Na escritë ra ejemplë ni la'ni Sagradas Escrituras parë lë'ë hia'a nanabani iurne'. Pues hia blac izë gudëdë; hia parë lë'ë hia'a bëdchini tiempë cubi.

¹² El quë narialdí ldu'i zugá'all firmë lu shnezë Dios; pues gápëll cuidadë të parë adë ldáguëdi'ill lu duldë.

¹³ Cualquier cusë mal nartë'dë mëdzabë lu hia'a, igual nahin ziquë rdëdë lu los de más mënë, perë rac tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios. Lë'ë më jamás adë guësá'nëdi'i më lë'ë të; guëne'e më pudërë parë gunë të gan lu ra cusë mal. Iurë guëdchini tubi cusë mal, iurní Dios guëne'e më pudërë parë guërú'ul la'ni ra cusë ni parë adë guëazë guëtëdi'ill lu shnezë më sino gáquël firmë.

¹⁴ Por ni bëchi narac shtua'a, gulë bëllu'në catë runë mënë adorar ra figurë.

¹⁵ Quëgnia'a lu të cumë ziquë ra nardë'ë cuendë. Gulë bë'në juzguë sí talë na verdá lo quë naquëgnia'a iurne'.

¹⁶ Iurë rdëá hia'a nu rdi hia'a la'ni copë nabë'në ldai' Dios, nu rdë'ë hia'a graci lu më por vini ni, nahin tubi sëñi de quë quëdë'na'a recibir ra bendición naze'dë por galguti shtë Jesús. Nu iurë rdáuha'a guetështildi naná rllullë, na sëñi de quë

unidë na hia'a con Cristo nu nadápa'a tratë con lë'i'.

¹⁷ Aunquë cantidá na hia'a, pues quëháuha'a pedasë shtë tubsë guetështildi; na hia'a tubsë cuerpë purquë unidë na hia'a con el quë naná guetështildi verdaderë.

¹⁸ Gulë guna'zi stubi ejemplë shtë naciuni Israel. Ra bëshuzi nabë'në dchi'ni la'ni iádu'u, iurë gudáu rai' belë shtë ma nabë'në mënë ofrecërë lu Dios, rac bë'a hia'a de quë lë'e rai' napë rai' tratë con Dios.

¹⁹ Adë quëgní'idia'a de quë ra figurë naractsa'u, napë rahin valurë, nilë adë quëgní'idia'a de quë belë naná guc ofrecërë lu ra figurë, lasaquin. Aquëdi'i.

²⁰ Lo quë nacagnia'a na, lë'e ra mënë nanádi'i mē israelitë, iurë quëhunë rall ofrecërë belë lu bëcu'guë, quëhunë rall ofrecërin lu mëdzabë mal, lëdë lu Diósëdi'i. Adë rac shtú'udia'a lë'e tē gapë tē tratë con mëdzabë.

²¹ Adë nídi'i mudë gu tē la'ni copë shtë Dadë Dios nu al mizme tiempë gu tē la'ni copë shtë mëdzabë. Nídi'i mudë gau tē lu mellë shtë Dadë nu mizme tiempë gau tē lu mellë shtë mëdzabë. Adë nídi'i mudë gúnël adorar ra dzanë nu gúnël adorar Dios mizme tiempë.

²² ¿Gu rac shtu'u tē guëldënú mē lë'e tē? ¿Gu napë tē más fuersë quë lë'e mē?

Libertá nanapë ra shini Dios

²³ Perë lë'el rní'il librë nal parë gúnël lo quë narac shtú'ul. Perë rnia'a lul, grë cusë adë rúnëdi'i compa'ni parë guësé Espíritu Santo lë'el. Verdá nadápa'a libertá parë guëdë'na'a zihani cusë, perë lëdë grëdi'i quëhunë compa'ni parë su firmë sa' hia'a lu shnezë mē.

²⁴ Runë tucarë quili nguii bien shtë sáhi', lëdëdi'i bien shtë mizme lë'ell.

²⁵ Gulë gau grëtë' lo quë nardú lu llguëa' sin adë rna'bë dí'dzëdi'il si na bien u na mal según creenci shtënël

²⁶ purquë lë'e guë'dchiliu nu grëtë' lo quë nananú lu guë'dchiliu, rnibë'a Dadë Dios.

²⁷ Si talë tubi sa'l nanadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë Dios perë quëhúnëll invitar lë'el gaul lídchill, pues gudáu grë lo quë nangunë

rall sirvë lul sin quë adë rna'bë dí'dzëdi'il si lë'e cumidë gua delantë lu ra figurë.

²⁸ Perë si talë tubi guëni'i lul: "Belë rë' guc ofrecërë ziquë ofrendë lu ra figurë", iurní adë ráudi'il belë ni, no sea gúnël dañi parë lë'e sa'l naguni'i dí'dzë ni lul.

²⁹ Quëgnia'a ndë'e parë bien shtë sa'l, parë adë gúnëdi'il dañi fe shtë sa'l, lëdëdi'i purquë nal débíl con creenci shtënël.

Si talë tubi sa'l quëgna'bë dí'dzëll: "¿Pëzielú conductë shtëna gac cunformë con llgabë shtë sahia? purquë nahia librë.

³⁰ Si talë rdë'a graci lu Dios por lo quë narauha, ¿pëzielú runë mieti juzguë conductë shtëna si fuërë nahia pëcadurë?"

³¹ Perë rnia'a lu tē, si rau tē u ruu' tē u cualquier stubi cusë, gulë bē'nē grē cusë parë gunë mieti alabar Dios.

³² Adë chu quërëldëdi'i manërë parë ldaguë los de más sa' tē lu duldë, nilë por ra mē israelitë, ni por ra nanádi'i mē israelitë, ni por ra grupë shtë shmënë Dios.

³³ Règlë shtëna na zndë'e: adë rúnëdia'a ofender ra sahia; mejurë rac shtua'a guëquitë ldu'u rall; adë rguilia bien shtë na sino bien shtë los de más sahia tē parë gac salvar rai'.

11

¹ Gulë tsagla'guë ejemplë shtëna ziquë tsagla'ga ejemplë shtë Cristo.

Règlë parë ra na'a naná rdëá

² Bëchi, rquitë ldua'a purquë siemprë rëagná ldu'u tē na nu ziagla'guë tē en-sëñansë nabëluá'ahia lu tē.

³ Perë rac shtua'a gac bē'a tē Cristo na cabësë shtë nguii nu lë'e nguii na cabësë shtë tsé'li' nu Dadë Dios na shlamë Cristo.

⁴ Si tubi nguii rë'au guëc nguii iurë lë'e nguii quëhúni' oraciuni, u iurë quëadí'dzi' diza'quë naná ze'dë de Dios, quëhunë nguii ni desprëci el quë naná cabësë shtë nguii.

⁵ Perë si tubi na'a adë ré'audi'i guëc na'a iurë quëgná'bëll lu Dios u iurë quëadí'dzëll diza'quë, quëhúnëll desprëci el quë naná cabësë shtë na'a. Igual nall ziquë na'a naná rchuguë guëdubi guitsë guëc rall.

⁶ Si talë tubi na'a adë ré'audi'i guëc na'a, mejurë chuguë guitsë guëc na'a tubigasë,

perë si talë parë lë'ëll nahin shtu parë chuguë guitsë guéqui' u guëga'a guëc na'a, napë quë guë'au guëc na'a.

⁷ Lë'ë nguiu adë rqui'nidi'i guë'au guëc nguiu purquë lë'ë nguiu quëhúni' representer personë shtë Dios nu rabtsë'ë nguiu gluri shtë Dios, perë na'a quëhúni' representer personë nu pudërë shtë nguiu.

⁸ Iurë bëntsa'u Dios lë'ë nguiu, adë bë'nëdi'i formar lë'ë nguiu de cuerpë shtë na'a sino bë'në më formar lë'ë na'a de cuerpë shtë nguiu.

⁹ Lë'ë më bëntsa'u më tubi na'a purquë bëqui'ni nguiu lë'ë na'a. Adë bëntsá'udi'i më lë'ë nguiu por nicidá shtë na'a.

¹⁰ Por ni rqui'ni guë'au guëc na'a ziquë sëñi de quë lë'ë nguiu na cabësë shtë na'a nu runë tucarë guë'au guëc na'a ziquë sëñi de quë quëhunë rai' respëti lu ra ianglë.

¹¹ Cumë unidë na shmënë më por Cristo, lë'ë nguiu nápëdi'ill vidë sin lë'ë na'a nu lë'ë na'a nápëdi'ill vidë sin por lë'ë nguiu. Rqui'ni nguiu na'a; ra na'a rqui'ni nguiu.

¹² Ziquë lë'ë na'a guc formári' de nguiu, también lë'ë nguiu nápi' vidë por lë'ë na'a. Pues grëtë' cusë ze'dë de Dios.

¹³ Gulë bë'në juzguë mizmë lë'ë të si talë na correctë guëna'bë tubi na'a lu Dios sin quë në'audi'i guëc na'a.

¹⁴ Mizmë llgabë la'ni ldu'u hia'a rni'i de quë si talë tubi nguiu nápëll guitsë guéqui' llëduni, nahin tubi shtu

¹⁵ perë parë tubi na'a si talë guitsë guéqui' na llëduni, nalé nasa'a nahin parë lë'i' purquë zni bédë'ë Dios guitsë guéqui' parë guësë'auhin guéqui'.

¹⁶ Si talë chu adë nádi'i de acuerdë nu rac shtú'ull gúnëll cuntrë enseñansë rë', pues rqui'ni gac bé'all de quë lë'ë na'a, ni los de más grupë shtë shmënë Dios, nápëdi'i na'a stubi custumbrë.

Manërë narunë tucarë gaul la Santa Cena

¹⁷ Mientras quëgnehia cunseju parë lë'ë të, nanú stubi cusë narunë të perë adë nádi'in naza'quë. Quëhunë të cusë dzabë. Iurë rdëá të parë gunë të alabar Dios, nádi'in parë bien shtë të sino quëhunë të mal.

¹⁸ Primërë puntë iurë rdëá të, nanú divisioni entrë lë'ë të; adë na të unídëdi'i. Zni rinia nu llúa'ahia nahin verdá.

¹⁹ Pues rqui'ni tsu divisioni entrë lë'ë të parë gac bë'a mieti chu na shmënë Dios de verdá.

²⁰ Perë iurë rdëá të parë gau të shtse shtë Dadë, lëdëdi'i na shtse shtë Dadë purquë nádi'in ziquë bë'në më ordenar.

²¹ Iurë rau të, cadë tubi të rguibëlú lu sa' të parë gau të lu shtse nanua'a të mientras stubi sa' të nápëdi'i pë gáuhi'; stubi tantë të rzuu'dchi të con vini.

²² ¿Pëllë adë nápëdi'i të lidchi të catë rau të, catë ruu' të? ¿Pë adë nápëdi'i të respëti parë los de más shmënë Dios? nu rgul shtu shtë sa'l nabënapëdi'i. ¿Pë guënia'a lu të iurni? ¿Guëní'ihia na të më za'quë? Aquëdi'i.

Shtse shtë Dadë

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Bëluá'ahia lë'ë të lo quë bëna recibir de lë'ë Dadë. Na zndë'ë. Mizmë gue'lë bë'në mënë traicionar lë'ë Dadë Jesús, guna'zi më guetështildi.

²⁴ Despuësë de bédë'ë më graci lu Dios, iurni bëshullë më guetështildi nu guni'i më: "Gulë gau ndë'ë; shcuerpa ndë'ë. Bëllullin por bien shtë të. Gulë gauhin parë guëagná ldu'u të galguti shtëna."

²⁵ Zni zac despuësë lë'ë shtse gualú, guna'zi më copë shtë vini nu guni'i më: "Ndë'ë na copë narunë cuntienë conveñi cubi naná selladë por rënë shtëna. Cadë vësë gu të vini ni, gulë bëagná ldu'u të galguti shtëna."

²⁶ Cadë vësë rau të guetështildi nu ruu' të vini lu Santa Cena, quëglua'a të stubi vësë más pë runë significar galguti shtë Jesús hashtë guëabré më stubi.

Gulë gapë respëti parë shtse shtë Dadë

²⁷ Rqui'ni gápël cuidadë. Cualquier nanagáu guetështildi u nanagú la'ni copë shtë Dadë sin quë nápëdi'ill respëti, quëhúnëll tubi duldë cuntrë cuerpë nu rënë shtë Dadë.

²⁸ Por ni cadë tubi të rqui'ni gunë të juzguë manërë nanabánil antsë gaul guetështildi nu antsë gul vini.

²⁹ El quë naráu nu el quë naruu' la Santa Cena sin quë nápëdi'i rëspëti lu cuerpë shtë Jesús, quëgsëdchini nguii ni cashtigu parë mizme lë'ëll.

³⁰ Por ni zihani lë'ë të rac ll'u'u të; nápëdi'i të fuersë, nu zac nanú beldá ra sa' të guti rai'.

³¹ Perë si talë guëdë'na'a juzguë conductë shtëna'a, iurní adë gúnëdi'i më juzguë lë'ë hia'a.

³² Perë iurë runë më cashtigu lë'ë hia'a, nahin parë adë gáquëdi'i hia'a condenadë con los de más mënë shtë guë'dchiliu.

³³ Zni bëchi narac shtua'a, iurë rdëa të parë gau të shtse shtëne më, gulë cuezë los de más sa' të antsë gau të.

³⁴ Si talë tubi të rldiá'nël, gulë gau cumidë lídchil të parë Dios adë gúnëdi'i më cashtigu lë'ëll iurë nardëa të. Los de más asuntë guna rëglin iurë gueldë guënahia lë'ë të.

12

Don narzëlaa'dchi Espíritu Santo

¹ Bëchi, rac shtua'a gac bë'a të shcuendë ra don narzëlaa'dchi Espíritu Santo parë cadë tubi de lë'ë hia'a.

² Nanë të bien iurë nianá na të mënë nadë guënédi'i Dios, guanaldë të tëchi ra figurë nanápëdi'i vidë. Zni bë'në të según lo quë nabëlua'a mënë lë'ë të.

³ Por ni, rac shtua'a gac bë'a të tubi më naquëbezënú Espíritu Santo la'ni ldu'i, nunquë guëní'di'ill nacondenar Jesús. Nu zac sulë por pudërë shtë Espíritu Santo guëni'i mënë Jesús na el quë nanapë dereché parë guënbé'ai' guëdubi guë'dchiliu.

⁴ Cadë tubi hia'a bédë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo. Zihani clasë pudërë rzëlaa'dchi më perë tubsë Espíritu nanú.

⁵ Nanú zihani manërë parë gunë mieti sirvë lu Dios, perë rdë'na'a sirvë tubsë Dadë.

⁶ Nu zac nanú zihani resultadë gurënë perë tubsë Dios, el quë narunë parë gunë mieti dchi'ni.

⁷ Cadë tubi mieti bë'ni' recibir don nabëzëlaa'chi Espíritu Santo të parë grë

hia'a guëdë'na'a provëché. Fuersë ni rlua'a por lo quë naquëhunë nguii.

⁸ Mizmë Espíritu quëgne'e llni nu pudërë parë guadi'dzë nguii con más llni ru'bë. Parë stubi mënë mizmë Espíritu quëgdë'ëi' fuersë parë ruadi'dzë nguii clarë di'dzë naze'dë de Dios.

⁹ Stubi mënë rúni' recibir fe por mizmë Espíritu.

¹⁰ Stubi rúni' recibir pudërë parë gunëáquëll ra narac ll'u'u por mizmë Espíritu. Stubi' rúni' recibir pudërë parë gúnëll milagrë. Stubi rúni' recibir fuersë parë guadi'dzëll diza'quë naná ze'dë de Dios. Stubi' rúni' recibir pudërë parë gac bë'all guadë na espíritu falsë nu guadë na espíritu verdadërë. Stubi mënë runë recibir fuersë parë guadi'dzëll dizë na nunquë bësë'dëdi'ill. Hia stubi mënë rúni' recibir fuersë nu pudërë parë guadi'dzëll pë runë cuntienë ra di'dzë gurënë.

¹¹ Grëtë' ra cusë rë' ze'dë de Espíritu Santo naná rne'e llni parë cadë tubi mieti según lo quë narni'i ldu'u Espíritu.

Grë hia'a na hia'a ziquë tubsë cuerpë

¹² Grë ra shmënë Cristo na ziquë tubi cuerpë nanapë zihani partë. Aunquë zihani na ra partë shtë cuerpë, nahin tubsë cuerpë.

¹³ Pues grë hia'a, mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë, ra naná bajo ordë shtë ra mënë, nu ra nanapë libértá, grë hia'a bëáca'a tubsë cuerpë por lo quë nabë'në Espíritu Santo. Bë'në më punërë cadë tubi hia'a la'ni cuerpë. Cadë túbia'a bédë'na'a recibir mizmë Espíritu naze'dë de Dios.

¹⁴ Tubi cuerpë napë zihani partë, lédëdi'i tubsë partë.

¹⁵ Si talë guëa' hia'a guëni'i: "Adë nádia'a guia'a cuerpë; por ni adë nádia'a partë shtë cuerpë", lédë por nídi'i guëa' hia'a naseparadë parë lë'ë cuerpë.

¹⁶ Si talë diága'a guëni'i: "Adë nádia'a slu; por ni adë nádia'a partë shtë cuerpë", lédë por nídi'i diága'a nasaparadë parë lë'ë cuerpë.

¹⁷ Si talë guëdubi cuerpë na slu, ¿llallë guínia'a iurní? Si talë guëdubi cuerpë na tubi diaguë, ¿llallë tsúllia hia'a iurní?

¹⁸ Perë Dios bëzú cadë tubi partë shlu-garin catë runë tucarë nu catë guc shtu'u më.

¹⁹ Si talë grëtë' nahin tubsë partë, pues nádi'i cuerpë completë iurní.

²⁰ Perë iurne' nanú zihani partë perë tubsë cuerpë.

²¹ Slu hia'a adë gáquëdi'i guëni'i lu guia'a hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël". Nu zac guëca'a adë gáquëdi'i guëni'in lu guëa' hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël".

²² Al contrari, ra partë shtë cuerpë nanápëdi'i fuersë, partë ni más lasac parë cuerpë.

²³ Ra partë shtë cuerpë narni'i hia'a nápëdi'in hunurë, rácuhin con más hunurë; ra partë nanádi'i nasa'a, quëdë'na'a tratar con más cuidadë.

²⁴ Ra partë shtë cuerpë namás nasa'a rquí'nidi'in mizme cuidadë. Dios bé'ni' punërë grëtë' partë shtë cuerpë según voluntá shtë më. Ra partë narquí'nia'a menos, bëdë'e më más hunurë parë partë ni

²⁵ tē parë adë tsúdi'i ni tubi divisioni ladi cuerpë sino quë cadë partë shtë cuerpë gapin cuidadë por los de más sáhi'.

²⁶ Si talë tubi partë shtë cuerpë quëzac zi u pë raquin, guëdubi cuerpë quëzac zi iurní. Si talë tubi partë quëhunin recibir hunurë, pues guëdubi cuerpë rquitë ldu'in iurní.

²⁷ Pues bien, lë'e hia'a na hia'a cuerpë shtë Cristo; cadë tubi de lë'e hia'a na hia'a partë shtë cuerpë ni.

²⁸ Zni Dios bë'në ordenar pë gunë cadë tubi shmënë më. Primërë gululé më ra poshtë, segundë lugar gululé më ra naru-adi'dzë diza'quë naná ze'dë de Dios. Tecërë lugar gululé më ra mësë narlua'a shti'dzë më; cuartë lugar ra narunë milagrë, iurní ra narunëac ra narac ll'u. Nu gululé më ra narunë compa'ni, nu ra narnibë'a, nu ra naruadi'dzë stubj dizé.

²⁹ ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a poshtë? ¿Ni mudë grëtë' hia'a na hia'a ra naru-adi'dzë diza'quë naze'dë de Dios? ¿Ni

mudë grëtë' hia'a na hia'a mësë, u guëdëna'a milagrë,

³⁰ u nápa'a pudërë parë gunëáca'a ra narac ll'u, u grëtë' hia'a rac ruadi'dza'a dizé gurënë? ¿Ni mudë grë hia'a rac guëni'ia'a pë runë cuntienë ra dizé ni? Pues clarë nahin; lëdë znídi'in.

³¹ Gulë guc shtu'u lo quë narzëlaa'chi Espíritu Santo, lo quë narunë compa'ni más grë ra shmënë më. Iurne' guëluá'ahia lë'e tē lo quë naná mejurë quë grë ra cusë rë'.

13

¹ Si talë raca ruadi'dza dizé shtë mënë nu ra dizé shtë ra ianglë, perë adë rac shtú'udia'a sahia, nápëdia'a amor, nahia ziquë gambanë nanídi'i chahi'; rsédchidi'in bien. Nahia ziquë cha' platí narsédchidi'i bien.

² Talë raca ruadi'dza lu mënë di'dzë naze'dë de Dios perë adë nápëdia'a amor, niétiquë nahia. Talë nanëa grë clasë secretë shtë mënë; talë riasëhia guëdubi naná rsë'dë mënë lu guë'dchiliu, nu si talë rialdí ldua'a Dios con guëdubinú ldua'a hashtë guëdchisú Dios ra dani lua, perë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia.

³ Talë qui'dza grë nanapa ca'a mënë; talë guna intriegu shcuropa parë tsequi lu gui'i, perë adë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia. Adë bë nápëdia'a iurní.

⁴ El quë nanapë amor nápëll pacënci; nazá'quëll. Humildë nall. El quë narac shtu'u sáhi', adë rzébi'di'i ldú'ull pë shtë sáhi'; adë runë nadchínidi'ill lu sáhi'.

⁵ Gúnëll lo quë narac shtu'u sáhi', lëdëdi'i lo quë narac shtú'ull. El quë narac shtu'u sáhi', adë rldédi'ill; adë nápëdi'ill mal ll-gabë.

⁶ Nápëdi'i nguui ni gustë iurë quëhunë mënë duldë. Mejurë rëuu' ldú'ull iurë ria mënë shnezë Dios nu iurë adë rní'di'i mënë bishi.

⁷ El quë nanapë amor, nunquë rní'di'ill cuntrë sáhi'. Rialdí ldú'ull sa'll na më za'quë. Nápëll confiansë tsanaldë sa'll shnezë Dios. Rua'a ldú'ull lu grë cusë durë.

⁸ Amor shtë Dios adë tsalúdi'in, perë guëdchini tiempë tsalú di'dzë naruadi'dzë mënë con pudërë shtë Dios. Guëdchini

tiempë adë guadí'dzëdi'i mënë stubi dizé. Guédchini tiempë lo quë nariasé hia'a, tsaluhin.

⁹ Du'psë riasé hia'a ne'; zihani cusë adë riasédi'i hia'a. Ra narni'i di'dzë naze'dë de Dios, también runë faltë parë riasé rall grë cusë

¹⁰ perë iurë guédchini Jesús con gué'dchiliu cubi, grë lo quë nádi'i completë, tsaluhin.

¹¹ Tiempë nahia llguë'në, biadi'dza ziquë llguë'në. Bëna llgabë ziquë llguë'në. Bëna juzguë ziquë llguë'në, perë iurë bësa'na grë cusë shtë galëllguë'në, guaru'ba.

¹² Rnádi'i hia'a ra cusë clarë iurne'. Riasédi'i hia'a por completë. Ziquë rna hia'a lu guë'guanë gushë, rluá'adi'i bien luhin perë tubi dzë guená hia'a bien. Guená hia'a lu Dios. Riasé hia'a du'psë ne', perë dzë ni tsasé hia'a ziquë Dios nané më lë'ë hia'a.

¹³ Tsunë cusë nápëdi'in fin: fe, esperansë, nu amor. Delantë lu Dios amor na mayurë.

14

Enseñansë parë el quë naruadi'dzë dizé gurënë

¹ Gulë guni'i ldu'u gapë të más amor parë sa'l nu gulë gudilí pudërë narne'e Espíritu Santo parë guadí'dzël shti'dzë Dios.

² Ra mieti naruadi'dzë dizé gurënë quëadí'dzëll lu Dios, lëdë lu mënëdi'i, purquë ni tubi adë chu riasédi'i lo quë narni'i mënë ni. Ruadí'dzëll por pudërë shtë Espíritu Santo, perë di'dzë ni naga'chi parë los de más sa'll.

³ Perë en cambi el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios, quëadí'dzëll lu ra sa'll të parë tsaldí ldu'u rai' más nu parë su rall firmë lu shnezë Dios. Rdé'ëll cunseju parë bien shtë sa'll.

⁴ El quë naruadi'dzë dizé gurënë, rúnëll parë bien de mizmë lé'ëll, perë el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios, rúnëll bien parë tsasé grupë shtë shmënë Dios ra enseñansë shtë më.

⁵ Na rac shtua'a de quë grëtë' të gapë të fuersë parë guadi'dzë të dizé gurënë, perë

más rac shtua'a guadi'dzë të di'dzë naze'dë de Dios; pues más lasac el quë naruadi'dzë diza'quë quë mënë narac ruadi'dzë dizé gurënë. Shti'dzë mënë naruadi'dzë dizé gurënë, lasáquëdi'in parë los de más sáhi' si talë nídi'i tubi narni'i pë runë cuntienë ra dizé gurënë; napë quë guení'll pë runë cuntienë ra di'dzë të napë shmënë Dios provëchë.

⁶ Por ni bëchi, si talë na gueldë guënahia lë'ë të nu guadi'dza stubi dizé nanadë riasédi'i të, adë guëllu'i'di'in parë lë'ë të. Rqui'ni guadi'dza lu të enseñansë nabëlua'a Dios lua u tubi di'dzë nabëna recibir de lë'ë më u tubi di'dzë naze'dë de lë'ë më u tubi enseñansë shtë më; iurní sí gunë të provëchë.

⁷ Ne' guënia'a tubi comparaciuni. Ra gui'bë músiquë nanápëdi'i vidë ziquë flauta u tubi arpa, si talë adë riubédi'in clarë, ¿lla gac bë'a mieti pë ru'ldin, guadë na piesë naguëna'zin?

⁸ Nu lu tubi guërru, si talë lë'ë cha' trompetë riubédi'in clarë ¿chull gunë preparar parë guená'zill guërru?

⁹ Mizmë zac lë'ë të, si talë ruadí'dzël tubi dizé nanadë riasédi'i mieti, ¿llallë gac bë'a mieti guadë naquëgní'l? No sea shti'dzël na ziquë tubi naruadi'dzë sulë mbë.

¹⁰ Nanú zihani dizé naruadi'dzë mënë la'ni gué'dchiliu; grëhin nanú shnézi'.

¹¹ Perë si talë adë riasédia'a dizé shtë stubi naruadi'dzë, nahia ziquë tubi më zitu parë lë'ë mënë ni nu lé'i' na ziquë më zitu parë na.

¹² Por ni hia quë lë'ë të rac shtu'u të gapë të pudërë nu llni shtë Espíritu Santo, gulë guna'bë lu Dios por pudërë parë guadí'dzël enseñansë të tsaldí ldu'u mieti shti'dzë Dios más.

¹³ Zni na el quë naruadi'dzë di'dzë gurënë, napë quë guená'bëll lu Dios të parë guëdë'ë më pudërë parë guení'll pë runë cuntienë di'dzë ni.

¹⁴ Si talë ruadí'dzënúa Dios con di'dzë gurënë, quëгна'ba lu Dios con espíritu shtëna, perë adë quëgúdia'a provëchë parë shgaba cumë riasédia'a di'dzë ni.

¹⁵ ¿Pëllë guna iurní? Guëna'ba lu Dios con espíritu shtëna nu zac guëna'ba lu më

con dizé nariasé mieti. Gulda ra labansé con espíritu shtëna nu zac con di'dzé nari-asëhia

¹⁶ purquë si talë quëadi'dzënu! Dios nadë más con espíritu shtënël, el quë narqué di-aguë, el quë nadë bé'nëdi'i recibir pudërë shtë Espíritu ziquë lé'ël, adë gúnëdi'ill gan tsasëll shti'dzël. Nu adë gáquëdi'ill guëni'ill: "Nia Dadë", iurë tsalú oraciuni, iurë rdë'ël graci lu më. Nguiu ni adë riasëdi'ill lo quë narni'ill.

¹⁷ Pues bien quëgdë'ël graci lu më perë parë stubi sa'l adë nápëdi'ill provëchë la'ni ldu'ull.

¹⁸ Quëgdë'a graci lu Dios de quë na ruadi'dza di'dzé gurënë por pudërë shtë Espíritu Santo más quë grëtë' mënë

¹⁹ perë catë rdëá grupë shtë shmënë Dios, más rac shtua'a guënia'a ga'i di'dzé nariasé mënë quë chi'i mili di'dzé nanadë riasëdi'i mënë. Iurë ruadi'dza, rac shtua'a guëluá'ahia di'dzé naná parë bien shtë mieti.

²⁰ Bëchi, adë rúnëdi'i të ziquë lguë'në nadë rac bé'adi'i guadë naná bien nu guadë naná mal, perë en cuantë ra cusë mal, rac shtua'a gac të ziquë më gushë nardë'ë cuendë. Rac shtua'a gac të lguë'në inocentë en cuantë ra cusë dzabë.

²¹ Naescritë la'ni librë shtë lëy: "Guadi'dza lu naciuni rë' stubi dizé gurënë. Mënë zitu guëni'i rall shti'dza, rni'i Dadë."

²² Zni na, ra dizé gurënë naruadi'dzé mënë por pudërë shtë Espíritu Santo, na rahin ziquë sëni parë ra nadë rialdidi'i ldu'i Dios, lédëdi'i parë ra narialdí ldu'i shti'dzé më. En cambi el quë naruadi'dzé diza'quë naná ze'dë de Dios, nahin ziquë sëni parë ra narialdí ldu'i shti'dzé më, lédëdi'i parë ra nanadë rialdidi'i ldu'i.

²³ Iurë grupë shtë shmënë Dios rdëá, si talë grëtë' quëadi'dzé stubi dizé por pudërë shtë Espíritu Santo nu ze'dë tsuté ra nadë rialdidi'i ldu'i, u ze'dë tsuté mënë nadë rac bé'adi'i shcuendë ra cusë ni, iurní guëni'i rall rac luguë të.

²⁴ Perë si talë grëtë' të quëadi'dzé di'dzé naze'dë de Dios nu tsuté tubi nanadë rialdidi'i ldu'i diza'quë, u mënë nadë

bësë'dëdi'i shti'dzé më, iurní gunguë bë'a nguui ni duldë shtënëll nu shti'dzé të gunë juzguë lé'ëll.

²⁵ Grëtë' cusë naga'chi la'ni ldu'u nguui ni, guëru'uin lu llni nu iurní guëzullíbill lu më; guëni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios. Guëni'ill Dios quëbezënuhi' lë'ë të de verdá.

Iurë tsu cultë, gaquin con ordë

²⁶ Pues iurní bëchi, iurë rdëá të, si tubi de lë'ë të nápël tubi cantë, stubi të napë tubi enseñansë, stúbill rac shtú'ull guëni'ill di'dzé gurënë, stubi nguui rac shtu'u guëni'ill di'dzé nabë'nëll recibir de Dios, stubi të rac shtú'ul guëni'ill pë runë cuntienë ra di'dzé gurënë; bien nahin. Nadë más gulë bë'në grë ni parë tsaldí ldu'u ra shmënë Dios más.

²⁷ Iurë ruadi'dzël stubi clasë dizé, pues biadi'dzé chupë u por más tsunë të nu por turnë. Nu zac rqui'ni tubi naguadi'dzé pë runë cuntienë dizé ni.

²⁸ Si talë nidi'i naguëni'i shcuendë di'dzé ni, mejurë adë guadi'dzëdi'ill lu grupë shtë shmënë Dios. Mejurë guadi'dzënu! Dios la'ni ldu'ul guitsë guitsë.

²⁹ Nu si talë guadi'dzël diza'quë naze'dë de Dios, pues guëni'i chupë mieti u tsunë ra mënë narëta'; hia los de más gunë rai' juzguë lo quë naguni'i ra nguui ni.

³⁰ Perë si talë Dios guënë'ei' galërac bë'a parë stubi sa' të naquëbezë nga'li, iurní lë'ë naguna'zi di'dzé primëre, guëac dchi; adë tsaglá'guëdi'i guadi'dzëll.

³¹ Manërë ni grëtë' të narunë recibir di'dzé naze'dë de Dios, gulë biadi'dzé tubi por tubi të parë grëtë' të tsasë'dë të nu gunë të provëchë ra di'dzé ni.

³² El quë naruadi'dzé diza'quë naze'dë de Dios, pues el mizmë lé'ëll nápëll pudërë parë guadi'dzëll u parë adë guadi'dzëdi'ill.

³³ Dios adë rsëdchínidi'i' desordë sino rquitë ldu'u më iurë tsu cultë con ordë. Zni rluá'ahia ra grupë shtë shmënë Dios, ra nabëzunë më almë shtë rai'.

Ziquë na custumbrë entrë grë ra shmënë Dios,

³⁴ ra na'a adë nápëdi'i rall derechë parë guadi'dzé rai' lu cultë; adë bëtë'dë Dios sí parë guadi'dzé rai' sino gac rai' obedientë ziquë cagnibë'a më la'ni lëy.

³⁵ Si talë rac shtu'u tsasé rai', guëna'bë di'dzë rai' lu tse'lë rai' lídchi' purquë nádi'i bien si talë tubi na'a guadí'dzëll lu cultë.

³⁶ Napë quë gac bë'a të de quë shti'dzë Dios adë guzublúdi'i con lë'ë të nu nádi'i të lúniquë mënë nabë'në recibir shti'dzë më.

³⁷ Si talë tubi të rni'il bënë! recibir diza'quë naze'dë de Dios, u si talë cagní'il ruadí'dzël por pudërë shtë Espíritu Santo, napë quë gac bé'al lo quë naquëquëa'a ndë'ë nahin tubi mandadë shtë Dadë Dios.

³⁸ Perë si talë adë nēdi'i nguü gac bé'all nahin verdá, pues gulë bësa'në lë'ëll lu nacahi shtënëll.

³⁹ Bëchi, gulë guni'i ldu'u parë gapë të pudërë parë guadi'dzë të diza'quë naze'dë de Dios; adë rcádi'i të guadi'dzë ra mënë stubi dizë

⁴⁰ perë gulë bë'në grë cusë con ordë, lédëdi'i con desordë.

15

Guashtë Cristo ladi ra tēgulë

¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëagná ldu'u të diza'quë naná biadi'dza lu të. Bënë të recibirin nu tsagla'guë rianaldë të nezë shtë më con guëdubinú ldu'u të.

² Por diza'quë ni nasalvar të si talë tsagla'guë të lo quë nabëluá'ahia lë'ë të. Nasalvar të si gualdí ldu'u të shti'dzë më de verdá.

³ Primërë lugar, bëluá'ahia lë'ë të grë enseñansë nabëna recibir. Bëluá'ahia lë'ë të de quë Cristo guti por ra duldë shtëna'a cumë ziquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras.

⁴ Bëga'chi më nu guashtëhi' ladi ra tēgulë dzë tsunë, igual ziquë rni'i ra Sagradas Escrituras.

⁵ Bëluá'ahia lë'ë të de quë bëlua'alú më lu Pedro; despuësë bëlua'alúhi' lu los de más poshtë.

⁶ Despuësë bëlua'alúhi' lu más de ga'i gahiu'a shmënë Dios naná bēdēá. Zihani mënë todavía nabani rai'; sēbēldá rai' hia guti rai'.

⁷ Despuësë bëlua'alú Cristo lu Jacobo, iurní lu grë ra poshtë shtēni'.

⁸ Hia despuësë de ni bëlua'alú më lua aunquë nahia ziquë tubi llguë'në

nabēdchini lu gué'dchiliu antsë gac cumplir tiempë parë gáli'.

⁹ Nahia el quë nalasáquēdi'i entrë los de más poshtë shtë më. Adë rúnēdi'i tucarë gaca poshtë purquë guzunalda ra shmënë Dios.

¹⁰ Perë lo quë nanahia iurne' na purquë guc shtu'u më na nu bë'në më zihani favurë parë na. Lo quë nabë'në më por na, napë resultadë. Bëna dchi'ni más quë los de más mënë aunquë nilë lēdē nádi'i, sino quë Dios bëne'e fuersë nu bë'në ldi' më na.

¹¹ Perë adë rúnēdi'i importë chu bë'në más dchi'ni. Biadi'dzë na'a lu të ra diza'quë nu gualdí ldu'u të shti'dzë më.

Tsashtë ra tēgulë stubi

¹² Si talë ruadi'dzë na'a de quë Cristo guashtëhi' ladi ra tēgulë ¿pēzielú bēldá de lē'ë të rni'i të de quë tsashtëdi'i ra tēgulë?

¹³ Si adë tsashtëdi'i rai' ladi ra tēgulë pues tampusquë lē'ë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tēgulë.

¹⁴ Talë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tēgulë, hia diza'quë naná biadi'dzë na'a lu të nápēdi'in valurë nu fe shtë të nápēdi'in valurë; lasáquēdi'in.

¹⁵ Si talë nahin zni, rlua'a clarë na na'a testigu falsë purquë hia lē'ë na'a guni'i na'a lu ra mënë de quë Dios bēldishtē Cristo ladi ra tēgulë. Perë si talë nádi'in verdá de quë ra tēgulë adë tsashtëdi'i rai' stubi, pues iurní zac lē'ë Dios bēldishtēdi'i më lē'ë Cristo.

¹⁶ Si talë tēgulë adë tsashtëdi'i rai' stubi, iurní lē'ë Cristo tampusquë guashtëdi'i ladi ra tēgulë.

¹⁷ Si talë Cristo adë guashtëdi'i ladi ra tēgulë, fe shtë të adë rlluí'di'in; todavía adë naperdunë duldë shtë të.

¹⁸ Nu ra tēgulë nagualdí ldu'u shti'dzë Jesús, adë nádi'i rai' salvar.

¹⁹ Si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Cristo napin valurë sulamēntē mientras quērēlda'a lu gué'dchiliu, iurní prubi na hia'a; nápēdi'i hia'a esperansë nu runë tucarë guëga'a ldu'u mënë lē'ë hia'a.

20 Perë verdá na de quë Cristo guc resucitar ladi ra tēgulë; na më lë'ë primërë naguashté parë adë guëabridi'i gati' stubi.

21 Pues ziquë guzublú galguti por tubsë nguiu, también por tubi nguiu guzublú galëriashtë shtë tēgulë.

22 Pues grëtë' mënë napë quë gati rai' purquë na rai' llëbní Adán; zni zac grëtë' naná unidë con Cristo, guëdishtë më lë'ë rai' ladi ra tēgulë.

23 Perë cadë nguiu según turnë narunë tucarë lë'ëll. Cristo gúqui' ziquë primërë naná gátidi'i parë siemprë perë despuësë iurë guëabridi' më stubi, iurní gátidi'i jamás ra naná unidë con lë'ë më.

24 Iurní guëga'a iurë shtë fin; tsalú guë'dchiliu rë'. Guëdë'ë më fin grëtë' autoridá, grëtë' ra nanapë pudërë, nu guëdë'ë më fin parë grë ra narnibë'a lu guë'dchiliu. Iurní gunë më intriegu catë rnibë'a më ca'a Dios, Shtáda'a.

25 Guëribë'a Cristo ziquë rëy hashtë iurë gunë Dios gan lu grë enemigu shtë Cristo nu guëzullibi rall lúhi'.

26 Lúltimë enemigu nangunë më gan lúhi' na galguti

27 purquë Dios bēdē'ë më derechë guëribë'a Cristo grëtë' cusë, perë iurë Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo nápi' derechë parë guëribë'ai' grëtë' cusë, pues clarë nahin de quë Dios adë nádí'i' bajo ordë shtë Cristo, perë bēdē'ë më derechë parë guëribë'a Cristo guëdubi guë'dchiliu.

28 Iurë grëtë' cusë guëa'nin bajo ordë shtë Cristo, iurní mizmë lë'ë Cristo, shini Dios, gúni' intriegu mizmë lë'i' con grë pudërë nanápi' lu Dios tē parë Dios gáqui' el quë nanapë grë pudërë parë siemprë.

29 Nanú ra narni'i adë tsashtëdi'i ra tēgulë, perë si nahin verdá, ¿pëzielú rriubë nisë rall por ra naná guti? Si talë adë tsashtëdi'i tēgulë, mbanë na lo quë nacanihunë tē; mejurë adë guëchu'bë nisë tē sa' tē shlugar ra tēgulë.

30 Nu zac ¿pëzielú rdchi'ba vidë shtëna lu peligrë guëdubi tiempë si talë adë tsashtëdi'i ra tēgulë?

31 Quëgnia'a lu tē verdá de quë grëtë' dzë nanúa lu peligrë shtë galguti. Runë nadchinia por dchi'ni nabëna entrë lë'ë tē; guquin purquë unidë nahia con Cristo Jesús, Shláma'a.

32 Perë si talë nahin ziquë narni'i tubi dichë: "Gudildia con ra ma dushë la'ni guë'dchi Efeso" ¿pë cusë bēna gan si talë ra tēgulë adë tsashtëdi'i rai' stubi? Mejurë guëni'i hia'a: "Cha guëdáuha'a; cha guëdí hia'a; glii gati hia'a".

33 Adë rdë'edi'i tē sí guëguguë mënë lë'ë tē por di'dzë falsë. Nanú tubi dichë narni'i: "Ra amigu mal na rall causë rniti mënë nezë za'quë".

34 Gulë bē'në llgabë bien nu gulë bēabridi' ldu'u tē tubi nezë za'quë nu adë rúnëdi'i tē duldë, pues nanú bēldá tē naná guënëdi'i Dios bien. Rnia'a lu tē zndë'ë tē parë guëtú lu tē du'pë.

Lla tsashtë ra tēgulë

35 Tal vez tubi de lë'ë tē guëna'bë dí'dzël: "¿Llallë tsashtë ra tēgulë? ¿Lla na cuerpë gapë rai' iurë guëbani rai'?"

36 Di'dzë ni na tuntë. Nanël iurë lë'ël rcabnil bē'dchi, hia bē'dchi ni napë quë gu'dzë tē parë guëru'u tubi plantë.

37 Grëtë' nargabni' la'ni guiu'u ziquë bē'dchi shtë trigu u stubi clasë bē'dchi, iurë rcabnilin, adë nápëdi'in formë shtë plantë sino nahin bē'dchi.

38 Dios rdë'ë më lu bē'dchi tubi formë narac shtu'u më, formë naná gurënë según narni'i ldu'u më. Cadë clasë bē'dchi rldanin nu napin formë narunë tucarë.

39 Grëtë' ra nanabani, nápëdi'i rall cuerpë igual; nanú cuerpë shtë mënë; stubi clasë cuerpë parë ra ma, nu cuerpë shtë ra ma'ñi na stubi clasë; nu cuerpë shtë ra mbeldë gurënë nahin.

40 Nu zac nanú ra nanapë cuerpë lu gube'e, nu nanú ra nanapë cuerpë lu guë'dchiliu, perë cuerpë nananú gube'e, nasa'a rlua'ain. Lë'ë galnasa'a shtë cuerpë shtë guë'dchiliu gurënë nahin.

41 Lë'ë llni shtë ngubidzë gurënë nahin con llni shtë mbehu, nu zac gurënë na llni shtë ra mbelëgui'i. Entrë ra mbelëgui'i tubi

mbelegui'i rabtsë'e llni shtëhin másru'u fuertë lu sa' mbelegui'i.

⁴² Zni na con tëgulë iurë riashtë rai'. Vidë shtë nguii na ziquë tubi bē'dchi naná rialú, perë iurë tsashtë nguii ladi ra tëgulë, adë gátidi'i jamás.

⁴³ Rtu lu hia'a por ra cuerpë nadápa'a iurne' purquë rati ra cuerpë, perë tsashtë hia'a nasa'a. Na hia'a débil iurne' perë iurë tsashtë hia'a ladi ra tëgulë, guédápa'a cuerpë fuertë naná tsalúdi'i.

⁴⁴ Lu guédchiliu rē' nadápa'a cuerpë shtë guédchiliu perë iurë tsashtë hia'a ladi ra tëgulë, guédápa'a cuerpë gurënë naná demasiadë nasa'a. Nadápa'a cuerpë shtë guédchiliu perë zac nanú cuerpë cubi narne'e Dios.

⁴⁵ Rni'i ra Sagradas Escrituras: "Primërë nguii Adán bēaqui' nguii nanabani", perë rnia'a lu të lē'e Adán naná bēdchini despuësë, na më lúniquë narne'e vidë cubi shtë Dios.

⁴⁶ Lē'e nguii shtë guédchiliu bēdchí'ni' primërë con cuerpë naná guiu'u; hia despuësë bēdchini nguii nanapë pudërë parë guënë'e'i' vidë espiritual.

⁴⁷ Primërë nguii guetsa'u guiu'u; náhi' de guédchiliu, perë segundë nguii bēdchí'ni' de gube'e.

⁴⁸ Ziquë guc nguii naguctsa'u guiu'u, zni na grëtë' naralë la'ni guédchiliu. Ziquë guc nguii nabēdchini de gube'e nu guziá'ai' gube'e, zni na ra mieti nanapë vidë naze'dë de lē'e më nacuezë gube'e.

⁴⁹ Ziquë lē'e nguii nápëll cuerpë shtë guédchiliu, también guédápa'a cuerpë ziquë cuerpë shtë Cristo nacabezë gube'e.

⁵⁰ Bēchi, rnia'a lu të grëtë' cuerpë nadápa'a iurne' adë gáquēdi'i tsutëhin catë rnibë'a Dios. Lo quë nanapë quë tsalú, adë nápēdi'in partë con ra cusë nadë tsalúdi'i.

⁵¹ Rac shtua'a gac bē'a të tubi secretë; lēdë grēdi'ia'a gati hia'a sino gac cambi shcuérpa'a.

⁵² De repëntë ziquë iurë rguini láguël, guínil cha' shtë trompetë; iurní ra tëgulë guébani rai' stubi të parë jamás adë guēabridi'i gati rai'. Hia lē'e hia'a gac cambi iurní.

⁵³ Lē'e cuerpë shtëna'a narialú napë quë gac cambi parë adë tsalúdi'in jamás. Cuerpë shtëna'a naná rati, napë quë gac cambi të parë adë gátidi'i jamás.

⁵⁴ Dzë ni iurë lē'e cuerpë shtëna'a narialú gac cambi por cuerpë nadë rialúdi'i, nu lē'e cuerpë shtëna'a gac cambi por cuerpë nanadë gátidi'i, iurní gac cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Bēdë'e më fin lē'e galguti.

⁵⁵ Lē'el galguti, ¿gua pudërë shtënël parë gúnël gan lu grë mieti?"

⁵⁶ Pues duldë bēsēdchini galguti parë lē'e mieti, nu duldë na ziquë tubi narnibë'a lē'e mieti purquë lēy shtë Dios rlua'a grë mieti na rall pecadurë.

⁵⁷ Perë dushquilli Dios, rne'e më pudërë parë rac guédë'na'a gan lu galguti por Jesucristo, Shláma'a.

⁵⁸ Por grë ndë'e, bēchi narac shtua'a, gulë tsagla'guë firmë lu shnezë më; adë tsaldídi'i ldu'u të stubi ldai'. Gulë bē'nē dchí'ni shtë Dadë másru'u purquë nané të dchí'ni naquēhunë të juntë con lē'e Dadë, adë nádi'in sin resultadë.

16

Ofrendë parë ra shmënë Dios

¹ Iurne' quëquëa'a shcuendë ra centavë nardëa parë ra mënë nabēzuné Dios almë shtë rai'. Gulë bētëa centavë según lo quë nagunibë'ahia ra grupë shtë shmënë Dios naná quērēldë regiuni Galacia.

² Cadë primërë dzë shtë llmalë, cadë tubi de lē'e të napë quë guëtēal centavë según lo quë nabē'nël gan. Gulë cutsa'uin të parë nídi'i nicidá guëtēa të ofrendë iurë guēdchinia.

³ Iurë guēdchinia ndë, guēshe'lda lē'e ra narunë të nombrar; guédë'a guia'a rai' tubi cartë shtë recomendación parë gua'a rai' ofrendë shtë të hashtë Jerusalén. Gunë rall intriegu centavë ni parë ra naquērēldë nga'li.

⁴ Si talë guēni'i ldua'a de quë nu zac na tsahia, sēnaldë rai' na.

Guni'i ldu'u Pablo tsáhi' Corinto

⁵ Napë quë tsahia por regiuni shtë Macedonia; hia despuësë de ni, guëdchinia Corinto.

⁶ Adë na segürëdia'a perë guëquëreldeñúa lë'ë të por du'pë tiempë u guëtëda tiempë naldë nga'li con lë'ë të. Iurní zac gunë të compa'ni na nezë shtëna catë guzëahia despuësë.

⁷ Adë rac shtú'udia'a gueldë guënahia lë'ë të por du'pë tiempë sino quë rac shtú'uhia cueza con lë'ë të tubi visitë llëduni si talë na voluntá shtë Dios.

⁸ Perë na guëana Efeso hashtë tsalú laní Pentecostés

⁹ purquë ndë'ë nanú zihani dchi'ni shtë Dadë Jesús parë guna cumplir. Tsaldí ldu'u ra mënë shti'dzë më; perë nanú zihani contrari narunë cuntrë shti'dzë Dios.

¹⁰ Si talë guëdchini Timoteo, gulë bënë tratë bien lë'i' të parë adë riádi'i ldu'i purquë lë'i' quëhúni' dchi'ni shtënë Dadë igual ziquë na.

¹¹ Por ni adë chu gúnëdi'i desprëci lë'i'. Mejurë gulë bënë compa'ni lë'i' parë tsaglá'gui' viajë shtëni' të parë guëdchini gueldë guënáhi' na. Quëbeza lë'i' juntë con los de más bëchi la sa' hia'a.

¹² Lë'ë bëcha'a Apolos, bëna ruëguë lúhi' të parë gúnëll compa'ni los de más sa' hia'a iurë gue'dë guëná rai' lë'ë të, perë Apolos quëgni'll de quë nádi'i voluntá shtë Dios parë gue'dë guënal lë'ë të iurne', perë hashtë guëne'e më sí, iurní gue'dë guënal lë'ë të.

Rialú cartë rë' con saludë

¹³ Gulë guc mënë nasini nu gulë tsagla'guë firmë lu shnezë më. Gulë cue za'quë za'quë. Gulë bënë shchi'ni Dios ziquë mënë naná rialdí ldu'i de verdá. Gulë gac nguui nadë rdzëbëdi'i.

¹⁴ Grëtë' lo quë nangunë të, gulë bë'nin con guëdubinú ldu'u të con amor parë los de más sa' të.

¹⁵ Iurne' bëchi, nanë të de quë famili shtë Estéfanos guc rai' primëre naná gualdí ldu'i shti'dzë Jesús; na rai' primëre nagualdí ldu'i shti'dzë Dios entrë grë mënë naquërelde regiuni Acaya. Nu tsagla'guë quëhunë rai' sirvë los de más mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'.

¹⁶ Rac shtua'a de quë lë'ë të guëzu'bë diaguë të shti'dzë mënë ziquë lë'ë rai' nu zac grë ra naná runë compa'ni parë shchi'ni Dios, nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra mënë naquëhunë dchi'ni shtë më.

¹⁷ Nalë rquitë ldua'a de quë bëdchini Estéfanos, Fortunato, nu Acaico. Lë'ë rai' bënë rai' cumplir lo quë narunë faltë nihunë të.

¹⁸ Nalë bësëquitë ldu'u rai' na nu zac lë'ë të. Napë quë gapë të respëti parë ra mënë ziquë lë'ë rai'.

¹⁹ Ra grupë shtë shmënë Dios naquërelde regiuni Asia, quëgshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Aquila nu Prisila con grupë shtë shmënë Dios nardëá lidchi' rai', quëgshe'ldë rai' zihani saludë en el nombre shtë Dadë Jesucristo.

²⁰ Gulë bënë recibir saludë shtë grë ra shmënë Dios naquërelde ndë'ë. Gulë bënë saludar grë ra shmënë Dios con tubi abrasë.

²¹ Na Pablo, quëgshe'lda saludë parë lë'ë të con prupi shti'dza nabëquëa'a.

²² Si talë tubi de lë'ë të adë rac shtú'udi'l Jesucristo de verdá, pues grë ra mënë ni gac condenar. Rac shtu'u hia'a guëdchini Dadë Jesucristo lueguë.

²³ Gulë bënë recibir favurë nu bendición shtë Dadë Jesucristo.

²⁴ Quëgshe'lda amor shtëna ziquë sahia naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Corintios

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu ra mënë shtë Corinto

¹ Na Pablo, nahia tubi poshtë shtë Cristo Jesús purquë zni na voluntá shtë Dios. Juntë con Timoteo, bëcha'a naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús, quëquë'e na'a cartë rë' nu guëshe'ldë ná'ahin lu grupë shtë shmënë Dios naquëreldë ciudá Corinto nu zac lu grë ra nabëzuné Dios almë shtë ra'i, lë'e të naquëreldë regiuni shtë Acaya.

² Gulë bë'në recibir bendición shtë Dios con galërbedchí ldu'u naná rne'e Dios Shtëada'a, juntë con Jesucristo Shláma'a.

Galërzac zi shtë Pablo

³ Zudë'na'a alabar Dios, lë'e Dios nu Dadë shtë Jesucristo Shláma'a. Lë'e më na Dadë nu quëhúni' consolar cadë lë'e mieti; na më el quë narga'a ldu'u mieti.

⁴ Lë'e më rúni' consolar lë'e hia'a iurë lë'e hia'a rzac zi hia'a të parë gac guëdë'na'a consolar los de más sa' hia'a narzac zi lu cusë durë. Quëdë'na'a consolar lë'e mënë con diza'quë naze'dë de Dios.

⁵ Nalë rzac zi hia'a purquë na hia'a shmënë Cristo, perë también nalë quëhunë më consolar lë'e hia'a.

⁶ Si talë rzac zi hia'a, nahin parë bien shtë të, të gapë të galërbedchí ldu'u nu parë gac salvar të. Mizmë cusë durë naquëac con lë'e na'a, nahin parë cuedchí ldu'u të; pues zni rua'a ldu'u të con pacënci ra cusë durë nadápa'a.

⁷ Rialdí ldu'u na'a; firmë na esperansë shtë na'a de quë adë rëazë guëtëdi'i të shnezë më. Rac bë'a na'a de quë ziquë rzac zi të purquë na të shmënë më, gunë më consolar lë'e të juntë con lë'e na'a.

⁸ Bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të blac cusë durë naziadëdë na'a regiuni shtë Asia. Nga'li bédëdë na'a tubi prëbë ru'bë. Hia casi bërë fuersë parë gua'a ldu'u na'a lu ra cusë ni. Gualdí ldu'u na'a niati na'a lueguë.

⁹ Bédë'në na'a llgabë na na'a ziquë tubi naná condenadë lu galguti, perë zni gac

parë tsaldí ldu'u na'a shti'dzë Dios más, el quë nanapë pudërë të guëdishtëhi' tēgulë ladi ra tēgulë. Ra cusë durë gac rahin të parë adë gápëdi'i na'a confiansë mizmë lë'e na'a.

¹⁰ Dios bëlá më lë'e na'a lu peligrë nu tsagla'guë quëhunë më salvar lë'e na'a parë gátidi'i na'a. Rialdí ldu'u na'a lë'e më gúni' salvar lë'e na'a stubi vultë lu peligrë shtë galguti.

¹¹ Lë'e të napë quë gunë të compa'ni lë'e na'a. Si talë zihani mënë gunë rall compa'ni lë'e na'a con oraciuni, zihani mënë guëdë'e graci lu më por ra favurë nangunë më parë lë'e na'a.

Adë guádi'i Pablo Corinto

¹² Nanú tubi cusë narsëquitë ldu'u na'a. Shgabë na'a rni'i de quë nadzú na'a tubi manërë za'quë nu santu entrë ra mënë shtë guë'dchiliu nu zac entrë lë'e të. Na na'a verdá. Zni guquëreldë na'a, lédëdi'i por llni shtë na'a sino por favurë shtë Dios. Bënë më compa'ni lë'e na'a.

¹³ Quëquë'e na'a lu të sulë ra cusë narac gu'ldë të nu rac riasé të. Quëbezë na'a de quë guëdë'e të cuendë shti'dzë na'a;

¹⁴ Hia riasé të tubi partë shtë ra cusë ni. Quëbeza de quë iurë lë'e Dadë Jesús guëabri' stubi, lë'e të guëquitë ldu'u të de lë'e na'a cumë lë'e na'a guëquitë ldu'u na'a de lë'e të.

¹⁵ Por tantë confiansë nanapa de lë'e të, runa llgabë gueldë guënahia lë'e të lueguë, antsë tsahia stubi lugar; nu iurë guëabría guënahia lu të stubi, guëquitë ldu'u të.

¹⁶ Runa llgabë de quë guna visitar lë'e të mizmë tiempë guziahia parë Macedonia; nu despuësë guëabría de ndë, gueldë guënahia lë'e të stubi të parë gunë të compa'ni na; guëshe'ldë të na parë Judea.

¹⁷ ¿Pë rni'i të de quë nahia falsë iurë guni'i ldua'a zni? ¿Gu nahia ziquë mënë shtë guë'dchiliu? ¿Llua'a të de quë cagnia'a lu të: "Aha" nu mizmë tiempë rnía'a: "Aquëdi'i"?

¹⁸ Dios na më testigu de quë lë'e na'a adë chu rni'idi'i: "Aha" nu "Aquëdi'i" al mizmë tiempë

¹⁹ purquë Jesucristo shini Dios, nunquë guni'i mē: "Aha" u "Aquëdi'i" al mizmë tiempë. Lë'ë Silvano nu Timoteo con na Pablo, biadi'dzë na'a lu të diza'quë shtë mē. Con Cristo lë'ë diza'quë siempër napë resultatë. Nahin verdá.

²⁰ Pues por lë'ë Jesucristo grë ra promësë shtë Dios gac cumplir. Por ni iurë quëhunë na'a alabar Dios, rni'i na'a: "Nia Dadë" purquë unidë na na'a con Cristo Jesús.

²¹ Dios na el quë nabë'në parë dzulezë na'a lu shnezë Cristo juntë con lë'ë të, nu Dios na el quë nabëshe'ldë lë'ë na'a con shti'dzë mē.

²² Lë'ë mē gulë mē lë'ë hia'a nu bënë'e mē Espiritu Santo parë cuezë'núhi' lë'ë hia'a; náhi' tubi garantiá de lo quë naguëdë'na'a recibir despuësë.

²³ Cagna'ba Dios të gac mē testigu en cuntrë de na si talë ruadi'dza bishi. Adë bënëdia'a visitar lë'ë të, mē Corinto, purquë adë guc shtú'udia'a guna cashtigu lë'ë të.

²⁴ Adë rnibë'adi'i na'a pë cusë tsaldí ldu'u të; hia bien dzu të firmë lu shnezë mē; nadë más guëdë'në na'a compa'ni lë'ë të, të guëquitë ldu'u të.

2

¹ Por partë shtëna adë gúnëdia'a visitar lë'ë të iurne' të parë adë gaquin cusë durë parë lë'ë të.

² Si talë resultatë shtë visitë na galëriá ldu'u parë lë'ë të, ¿chull gunë parë guëquitë ldua'a? Sulë lë'ë të guësëquitë ldu'u të na.

³ Por ni bëquëa'a lu të tubi cartë más antsë; bënëhia cunseju parë lë'ë të, të parë gac règlë asuntë ni. Iurní iurë guëdchinia ndë, adë riádi'i ldua'a por conductë shtë të. Mejurë napa segurë de quë si talë guëquitë ldua'a iurní, también guëquitë ldu'u të.

⁴ Iurë bëquëa'a cartë más antsë, nalë rquëdi'ni ldua'a; bëru'u nisë slua; perë adë bëquë'edia'a lu të parë guëa'në të tristë sino bëquëa'a lu të parë gac bë'a të nalë rac shtua'a lë'ë të.

Nanú perdunë parë lë'ë nguiu nabë'në mal

⁵ Si talë tubi mënë bë'nëll parë riá ldua'a, también bë'nëll parë riá ldu'u grë të. Perë

adë rac shtú'udia'a guënia'a demasiadë cusë cuntrë nguiu ni;

⁶ cashtigu naná bédë'ë të parë lë'i'; casi grë të guc të de acuerdë; hia na sufsientë parë lë'ëll.

⁷ Iurne' runë tucarë gunë të perdunë nguiu ni, nu gulë bë'në consolar lë'ëll, no sea por tantë llgabë narúnëll, guëazë guëtëll shnezë Dios.

⁸ Por ni quëhuna ruëguë lu të stubi, de quë guëlua'a të lu nguiu ni de quë rac shtu'u të lë'ëll.

⁹ Bëquëa'a lu të más antsë të gac bë'ahia si talë na të obedientë, si talë rzu'bë diagüë të shti'dza.

¹⁰ El quë naquëhunë të perdunë, también runa perdunë lë'ëll. Si talë nanú stubi cusë narunë tucarë guna perdunë, pues bëna perdunë lë'ëll parë bien shtë të. Nanë Cristo rnia'a verdá.

¹¹ Cha guëdë'na'a zni të parë adë gúnëdi'i Satanás gan lu hia'a. Pues rdë'ë hia'a cuendë manëre narunë Satanás parë guësiguëll mënë.

Adë rbedchídi'i ldu'u Pablo guë'dchi Troas

¹² Iurë bédchinia guë'dchi Troas parë guadi'dza diza'quë shtë Cristo, bédzela zihani lugar parë guadi'dza shti'dzë mē

¹³ perë adë bédchini cuntëntë purquë adë bédzélëdia'a bëcha Tito ndë; por ni bëna despedir lë'ë mënë shtë Troas nu guahia hashtë regiuni shtë Macedonia.

Cristo quëhúni' parë guëdë'na'a gan

¹⁴ Dushquilli Dios el quë nazianú lë'ë hia'a lu desfile shtë Cristo Jesús. Lë'ë mē quëhúni' parë guëdë'na'a gan lu enemigu guëdubi tiempë, nu quëhunë mē compa'ni lë'ë hia'a parë guadi'dza'a diza'quë naná ziquë olor nashi naná rrë'tsë por grëtë' partë.

¹⁵ Na hia'a ziquë olor nashi naná quëhunë Cristo ofrecëre lu Dios Padre. Parë beldá mënë vidë shtë hia'a quëhunë parë rëagná ldu'u rall na rall salvar, perë parë sèbeldá mënë na hia'a parë rëagná ldu'u rall na rall condenar.

¹⁶ Parë ra narniti, na hia'a ziquë olor narguini mënë, perë parë ra naná salvar,

na hia'a ziquë olor nashi shtë guë'e purquë shti'dzë më naruadi'dza'a rne'e vidë sin fin. ¿Chull napë llni sufsientë parë gúnëll cumplir grë cusë rë'?

¹⁷ Pues lë'e na'a adë nadi'i na'a ziquë zihani mënë naquëhunë neguci con shti'dzë Dios. Adë rdë'nëdi'i na'a cambi shti'dzë më ziquë runë zihani mënë; al contrari na na'a verdá. Lë'e Dios bëshé'ldi' lë'e na'a nu delantë lu më ruadi'dzë na'a shti'dzë më purquë quëbezënú Cristo lë'e na'a.

3

Lë'e tëtë cubi

¹ Iurë rni'i na'a ra cusë rë' ¿gu rzuablú ruadi'dzë na'a favurë de mizmë lë'e na'a? u ¿llua'a tē rqui'ni guëdë'në na'a presentar tubi cartë shtë recomendación parë lë'e tē? u ¿llua'a tē napë quë guëdë'në na'a recibir cartë shtë recomendación nabëquë'e tē? Aquëdi'i. Stubi mënë rqui'ni cartë ni.

² Lë'e tē na tē ziquë cartë shtë recomendación. Mënë guená rall vidë shtë tē nu tsasé rall na na'a muzë shtë Dios.

³ Lë'e tē na tē tubi sēni de quë dchi'ni nabëdë'në na'a ndë, ze'din de Dios. Mënë rni'i rall na tē cartë shtë Cristo por dchi'ni nabëdë'në na'a entrë lë'e tē. Na tē tubi cartë nanádi'i escritë con tindë sino por el Espíritu Santo shtë Dios nanabani. Na tē tubi cartë nagúquëdi'i escritë lu tablë shtë guë'e ziquë ra chi'i mandamientë, sino tubi cartë escritë lu ldu'u tē.

⁴ Por Cristo napë na'a segurë de quë na na'a muzë shtëhi' nu delantë lu Dios adë nidi'i cusë parë guëtú lu na'a lu më.

⁵ Lë'e na'a adë cagní'idi'i na'a de quë mizmë lë'e na'a napë na'a llni parë guëdë'në na'a shchi'ni më, sino cagne'e më llni nu fuersë parë lë'e na'a.

⁶ Pues lë'e më bënë'e më guia'a na'a pudërë nu llni parë guëdë'në na'a sirvë lë'e më parë guëni'inú na'a lu ra mënë tubi tëtë cubi entrë Dios nu mënë. Lë'e tëtë ni adë naescritëdi'in sino ze'dë de Espíritu Santo. Lë'e lëy escritë rsëdchinin galguti parë grë mënë perë lë'e Espíritu Santo rsëdchíni' vidë sin fin.

⁷ Lë'e lëy nabëquë'e Moisés guc escritë lu tablë shtë guë'e nu bédchinin con galërabtsë'e shtë Dios; nalé fuertë

bédchinin hashtë ra më israelitë adë gúquëdi'i nianá rall lu Moisés purquë nalé rabtsë'e lúhi' por du'pë tiempë. Si talë bédchini lëy con zihani llni nu lë'e lëy quëhunë condenar ra mënë lu galguti,

⁸ lë'e di'dzë nabësëdchini Espíritu Santo, napë quë guëdchinin con más pudërë quë lë'e lëy.

⁹ Quiere decir, si talë lëy nabë'në condenar lë'e hia'a, bédchinin con llëru'bë pudërë nu llni, mucho más lë'e diza'quë shtë Dios napin pudërë. Llëru'bë nahin; rni'in manërë gáca'a ziquë mënë nabë'në cumplir grë puntë shtë lëy.

¹⁰ Lë'e lëy guc cusë nanapë llëru'bë valurë por du'pë tiempë perë iurne' lë'e diza'quë más lasaquin quë lëy; napin más pudërë; nunquë adë rialúdi'in.

¹¹ Si talë lo quë narua'a ldu'u por du'pë tiempë, napin llëru'bë valurë, mucho más valurë napë lo quë adë rialúdi'i parë siempër.

¹² Zni nalé firmë na esperansë shtë na'a; por ni ruadi'dzë na'a con tubi confiansë ru'bë.

¹³ Adë rúnëdi'i na'a ziquë Moisés el quë narsë'au lúhi' con tubi lari tē parë adë guénádi'i ra israelitë guëaldë llni naná ruá'adi'i ldu'u llëru'bë tiempë.

¹⁴ Perë lë'e rall adë guasëdi'i rall; naguëdchi bëac ldu'u rall. Todavía hashtë iurne' iurë rini rall Sagradas Escrituras, nacahi ldu'u rall. Nahin ziquë tubi lari narsë'au lu rall; adë rnádi'i rall; adë riasëdi'i rall purquë sulë Cristo rac guëdchisú lari ni parë gac bë'a rall.

¹⁵ Hashtë iurne' iurë rini rall ra di'dzë nabëquë'e Moisés, na ziquë tubi lari narsë'au llgabë mieti; adë riasëdi'i rall shti'dzë më.

¹⁶ Perë iurë tubi mieti riabré ldú'ull con lë'e Dadë, iurní rdchini llni la'ni ldú'ull nu riasëll; adë pë narsë'au shgábëll.

¹⁷ Lë'e partë shtë Sagradas Escrituras nacagni'i shcuendë Dadë, cagni'in náhi' mizmë lë'e Espíritu Santo; nu catë nanú Espíritu Santo, nga'li ra mënë nadi'i rall bajo ordë shtë lëy guahietë.

¹⁸ Por ni grëtë' hia'a hiadë nadápëdi'i hia'a ziquë lu nanë'au con tubi lari, sino na hia'a ziquë tubi guë'guanë narabtsë'e

pudërë shtë Dadë. Hia iurní lë'ë hia'a tsagla'guë rac cambi hia'a; rëaca'a más y más ziquë Cristo purquë quëdë'na'a recibir pudërë nu llni shtë më. Zni canihunë Dadë naná lë'ë Espíritu Santo.

4

¹ Por grë ndë'ë nagunia'a lu të, nadapë na'a zihani confiansë. Bëga'a ldu'u më lë'ë na'a; por ni bënë'në na'a recibir di'dzë shtë tëtë cubi parë guadi'dzë na'a delantë ra mënë.

² Bëqué guia'a na'a grëtë' ra cusë naquëhunë mënë naga'chi, cusë narsëdchini shtu. Adë chu rsiguëdi'i sáhi', nilë adë chu rúnëdi'i cambi diza'quë shtë Dios. Rni'i na'a verdá lu mieti; zni rdë'në na'a recomendar mizme lë'ë na'a lu grëtë' mënë nu delantë lu Dios.

³ Si talë adë riasëdi'i mënë lo quë narunë cuntienë diza'quë naquëgnia'a, si talë shti'dzë na'a nahin ziquë cusë naga'chi, es quë bënëti rall.

⁴ Pues lë'ë rall adë rialdíd'i ldu'u rall shti'dzë më purquë lë'ë narnibë'a guë'dchiliu rë' bësé'aull shgabë rall parë tsasëdi'i rall, no sea guëdchini llni shtë Dios guëc rall nu tsasë rall diza'quë nanapë pudërë shtë Cristo. Cristo na igual ziquë Dios.

⁵ Iurë ruadi'dzënu na'a ra mënë, adë ruadi'dzëdi'i na'a shti'dzë na'a sino ruadi'dzë na'a shti'dzë Jesucristo, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Nu lë'ë na'a nadë más na na'a muzë shtë të parë gac unidë të con Jesús.

⁶ El mizme Dios naná bëshe'ldë llni catë nanú nacahi, también bëshe'ldë më llni la'ni ldu'u hia'a të guadi'dza'a diza'quë lu mënë. Nadápa'a llni nu riasë hia'a blac llëru'bë na llni nu pudërë shtë më purquë Jesucristo quëgluá'ai' pudërë shtë Dios.

Pudërë nadápa'a ze'dë de Dios

⁷ Lë'ë diza'quë nabënë'në na'a recibir, ze'dë de Dios perë ra shcuerpë na'a na débíl ziquë gue'su guiu'u të parë guëlua'a de quë grëtë' pudërë shtë'në na'a, ze'dë de Dios; adë zë'dëdi'in de mizme lë'ë na'a.

⁸ Zni nahin aunquë rzac zi mënë lë'ë na'a demasiadë, nunquë adë nadzúdi'i na'a sin quë adë chu guëdzélëdi'i ca nezë guëru'u

na'a. Aunquë riá ldu'u na'a, siempre rbedchí ldu'u na'a.

⁹ Aunquë rzunaldë mënë lë'ë na'a, adë chu nádí'i ziquë tubi me'dë bëzebi. Aunquë rlua'a de quë bënë'në Satanás gan lu na'a, nídí'in fin shtë na'a.

¹⁰ Cualquier lugar naziá na'a, ra mënë rna rall de quë quëdë'në na'a sufrir ziquë Jesús bënë'në më sufrir iurë guti më. Quëdë'në na'a sufrir të parë guëlua'a de quë nabani më la'ni ldu'u na'a.

¹¹ Aunquë nabani na'a, na na'a dispuestë gati na'a purquë na na'a shmënë Jesús të parë guëlua'a pudërë shtë Jesús por medio de shcuerpë na'a nanapë quë tsalú.

¹² Zni galguti dzu guëlladchi parë lë'ë na'a con resultadë de quë nabani të.

¹³ Nadapë na'a mizme fe nanapë el quë bëquë'ë zndë'ë la'ni Sagradas Escrituras: "Gualdí ldua'a, por ni biadi'dza". Zni zac lë'ë na'a rialdí ldu'u na'a shti'dzë më; por ni ruadi'dzë na'a.

¹⁴ Rac bë'a na'a de quë Dios nabëldishtë Dadë Jesús ladi ra tégulë, también zac lë'ë hia'a guëldishtë më juntë con Jesús nu gua'a më lë'ë hia'a të parë cuezënu hia'a lë'ë më.

¹⁵ Rzac zi na'a grë ra cusë durë purquë rac shtu'u na'a lë'ë të nu parë grë narunë recibir ra favurë shtë Dios, gac ra'i cantidá mënë nu guëdë'ë rall graci lu më; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

¹⁶ Por ni rquitë ldu'u na'a guëdubi tiempë aunquë nilë shcuerpë na'a rdubin. Cadë dzë quëac na'a nacubi; quëdë'në na'a recibir más fuersë shtë më.

¹⁷ Grëtë' galërzac zi iurne', na ziquë tubi cusë nashashu nu rialuhin lueguë, perë quëhunë ra cusë ni parë guëdápa'a delantë ziquë tesurë namás llëru'bë nu namás lasac.

¹⁸ Pues adë rúnëdi'ia'a confiar por ra cusë narná mieti sino por ra cusë nadë rnádí'i mieti, purquë grëtë' ra cusë narná hia'a, napë quë tsalú. Grë ra cusë nadë chu rnádí'i, ni adë tsalúdi'i parë siempre.

5

¹ Rac bë'a hia'a si talë gátia'a, Dios bé'ni' preparar cuerpë cubi nadë rialúdi'i. Lë'ë

cuerpë shtëna'a na ziquë tubi hiu'u nari-alú perë cuerpë naguëne'e Dios nápëdi'in fin. Lëdë nguíudi'i bënë formarin.

² Mientras nabánia'a lu gué'dchiliu, pues rac ldu'u hia'a nu nalé rac shtu'u hia'a guzëá hia'a stubi lugar, lídcha'a lu gube'e

³ të parë nga'li gunë më parë adë chu runë fáltëdi'i niétiquë.

⁴ Mientras nabánia'a con cuerpë shtë gué'dchiliu rë', rdë'na'a sufrir; rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më, perë lëdë por nídi'i rac shtu'u hia'a gátia'a, sino rac shtu'u hia'a gápa'a cuerpë cubi të parë cuerpë nadápa'a iurne', gac cambin por cuerpë nanadë rialúdi'i.

⁵ El quë nabënë preparar ra cusë ni parë lë'ë hia'a na Dios nu bënë'e më Espíritu Santo cumë ziquë garantiá de lo quë naguëne'e më despuësë parë lë'ë hia'a.

⁶ Por grë ndë'ë siemprë nadápa'a llëru'bë confiansë. Rdë'ë hia'a cuendë de quë mientras nabánia'a lu gué'dchiliu, dzu hia'a zitu parë lugar catë guzëá hia'a, u sea runë faltë parë guëquërélda'a con Dadë Jesús.

⁷ Ziaгла'guë nabánia'a, lédëdi'i por lo quë narná hia'a lúhi' sino purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

⁸ Nadápa'a esperansë nu rac shtu'u hia'a guësëá'na'a gué'dchiliu rë' të parë guëbánia'a con lë'ë Dadë.

⁹ Por ni rni'i ldu'u hia'a guësëquitë ldu'u hia'a lë'ë më mientras quërélda'a lu gué'dchiliu nu también si talë gátia'a, rac shtu'u hia'a guëa'në më cuntëntë con lë'ë hia'a.

¹⁰ Zni rdë'na'a purquë Dios guësëdchini më grë hia'a delantë Cristo catë gunë më juzguë lë'ë hia'a. Cadë túbia'a guëdë'na'a recibir pagu según lo quë bédë'na'a mientras nabánia'a, sea cusë za'quë u sea cusë mal; guëdë'na'a recibir pagu narunë tucarë.

Diza'quë narsëdchini galërbezë ldu'u mi-eti

¹¹ Por ni rac shtu'u na'a guësëdchini na'a mënë lu Jesús purquë rdë'në na'a cuendë nadushë na juici shtë më. Lu Dios quëreldë na'a bien; rdë'ë më cuendë lla na na'a nu

rac shtua'a guëdë'ë të cuendë quëreldë na'a sin maldá.

¹² Adë quëdë'nëdi'i na'a recomendar mizmë lë'ë na'a lu të stubi, sino quëdë'në na'a parë guëquitë ldu'u të por shchi'ni na'a. Zni rac guëquebi të lu ra mënë narunë nadchini por custumbrë narunë rall cumplir, perë adë rúnëdi'i rall casë ra cusë falsë nananú la'ni ldu'u rall.

¹³ Si talë na na'a luguë ziquë rni'i bëldá mënë, nahin parë guëdë'në na'a alabar Dios. Si talë chu nádi'i ziquë luguë, nahin parë bien shtë të.

¹⁴ Lo quë nardë'në na'a, nahin purquë nalé rac shtu'u më lë'ë hia'a. Nadapë na'a segurë de quë tubi guti por grëtë' hia'a, por ni hia grëtë' mieti na ziquë ra naguti.

¹⁵ Cristo guti por grëtë' mënë parë guëbani mieti nu parë gunë mieti cumplir voluntá shtë më, lédëdi'i parë gunë rall cumplir lo quë narac shtu'u rall. Runë tucarë gunë mieti cumplir voluntá shtë el quë naguti shlugar rall, el quë naguashtë ladi ra tëgulë parë gac salvar rall.

¹⁶ Por ni adë chu guëní'di'i lasac ra mënë por lo quë na rall la'ni gué'dchiliu, aunquë antsë zni rdë'në na'a llgabë. Guni'i na'a Cristo nadë más náhi' nguui, perë iurne' hiadë chu rúnëdi'i llgabë zni.

¹⁷ El quë naná unidë con Cristo, nall personë cubi; ra cusë gushë hia gualú parë nguui ni. Hia bédchini vidë cubi parë lë'i'.

¹⁸ Grëtë' ndë'ë ze'dë de Dios. Bënë më parë tsu en paz entrë lë'ë më nu lë'ë hia'a. Iurne' na hia'a amigu shtë Dios por galguti shtë Jesús, nu bënë më incarguë lë'ë hia'a parë guadi'dzënú hia'a ra mënë diza'quë të parë gac unidë rall con lë'ë më.

¹⁹ Quiere decir de quë iurë guti Cristo lu cruz, Dios quëhúni' recibir grë mieti narëta' lu gué'dchiliu ziquë amigu shtë më. Bédchisú më grë demandë naná en cuntrë lë'ë rall. Nu bënë më incarguë lë'ë hia'a con diza'quë të gac mënë amigu shtë Dios.

²⁰ Zni zëdë'pë na'a; na na'a representantë shtë Cristo, cumë ziquë mizmë Dios nihunë më ruëguë lu të, cagni'inú na'a lë'ë të, gulë bënë recibir perdunë shtë më të gac të amigu shtëhi'.

²¹ Jesús nunquë bënëdi'i' duldë, perë Dios bënë tratë shíni' ziquë pecadurë, ziquë tubi nabënë grë duldë, parë gac tubi manërë su hia'a delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë hia'a. Iurni quëhunë Dios tratë lë'ë hia'a ziquë mënë nabënë cumplir grë puntë shtë lëy dizdë bédchini hia'a lu guédchiliu.

6

¹ Verdá na ndë'ë; con Dios quëdë'në na'a dchi'ni nu rdë'në na'a ruëguë lu të, gulë bënë recibir ra favurë shtë më të gapë të provëchë la'ni vidë shtë të

² purquë rni'i më la'ni Sagradas Escrituras:

Bëna compa'ni lë'ë të iurë guna'bë të lua. Iurne' bëga'a iurë parë gunë të recibir favurë shtë më. Nedzé na parë gac salvar të.

³ Lë'ë na'a adë rzúdi'i na'a storbë lu mënë parë adë chu guëni'i mal cuntrë dchi'ni shtë'në na'a,

⁴ sino rac shtu'u na'a guëlua'a na'a na na'a muzë shtë Dios guëdubi tiempë. Gac bë'a rall na na'a siervë shtë më por pacënci ru'bë nadapë na'a nu iurë rzac zi mënë lë'ë na'a nu iurë runë faltë lo quë narqui'ni na'a, u iurë rdëdë desgraci. Guëdubi tiempë quërelde na'a ziquë muzë shtë'në më.

⁵ Ra mënë bédë'ë rall galné; gua na'a prësi; bédzatsu mënë cuntrë lë'ë na'a; bédë'në na'a sufrir lu dchi'ni durë; avësë adë chu rgá'sidi'i; avësë nídi'i nagáu na'a.

⁶ Nu zac rlua'a na'a na na'a muzë shtë Dios por conductë za'quë shtë'në na'a; nu zac purquë riasé na'a verdá, nu zac na na'a pacënci, nu purquë na na'a nadu'u, nu por lë'ë Espíritu Santo nacuezënú lë'ë na'a, nu purquë rac shtu'u na'a sa' na'a de verdá.

⁷ Nu zac rac bë'a mieti na na'a muzë shtë Dios purquë ruadi'dzë na'a verdá; nadapë na'a pudërë shtë Dios. Vidë shtë'në na'a na tubldí delantë lu më; pues nahin ziquë gui'bë parë tildinú na'a enemigu shtë na'a. Con gui'bë ni quëdë'në na'a defender lë'ë na'a nu runë na'a gan lu enemigu shtë na'a.

⁸ Nanú mënë narunë honrar lë'ë na'a; sëbëldá mënë rtu lu rall de lë'ë na'a. Bëldá mënë rni'i rall bien de lë'ë na'a; sëbëldá

mënë rni'i rall mal de lë'ë na'a. Bëldá vultë bënë ra mënë tratë lë'ë na'a ziquë mënë falsë. Bëldá vultë bënë mënë tratë lë'ë na'a ziquë ra narni'i verdá.

⁹ Avësë runë rall tratë lë'ë na'a ziquë naná guënëdi'i rall, perë avësë runë rall tratë lë'ë na'a ziquë mënë nanané rall bien. Avësë mërë gati na'a perë zia gla'guë nabani na'a. Rac cashtigu na'a perë adë chu rátidi'i.

¹⁰ Aunquë riá ldu'u na'a perë mizme tiempë rquitë ldu'u na'a. Na na'a prubi perë quëdë'në na'a shchi'ni Dios të parë gac mënë ricu. Aunquë nadápëdi'i na'a cusë shtë guédchiliu, perë grétë' ra cusë nashtë'në na'a.

¹¹ Lë'ë të më Corinto, quëgni'i na'a lu të con guëdubinú ldu'u na'a; adë bëca'chi ldú'udi'i na'a ni tubi di'dzë tantë rac shtu'u na'a lë'ë të.

¹² Por partë shtë na'a adë pë rúnëdi'i faltë parë gac shtu'u na'a lë'ë të perë lë'ë të, sí, runë faltë parë rac shtu'u të lë'ë na'a ziquë runë tucarë.

¹³ Lë'ë na'a rdë'në na'a ruëguë lu të ziquë tubi dadë narunë ruëguë lu shíni', de quë gunë të tratë lë'ë na'a bien, mizme manërë ziquë quëdë'në na'a con lë'ë të.

Na hia'a ziquë iádu'u catë quëbezë Dios

¹⁴ Adë chu gúnëdi'i unír con ra nadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë Dios. Si talë gunë të zní, iurní na ziquë tubi ngunë nanádi'i igual con béchi'. ¿Lla gac unidë mënë dzabë con mënë za'quë? ¿Llallë gac parë el quë nanapë llni shtë Dios con el quë naquërelde lu duldë?

¹⁵ Nídi'i mudë gac Cristo de acuerdë con lë'ë Satanás, u ¿lla gac tubi narialdí ldu'i shti'dzë Dios, gápëll partë con el quë nadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë më?

¹⁶ ¿Ni mudë catë quëbezë Dios nanabani, también runë sirvë parë ra dzanë ídolo? Pues lë'ë hia'a na hia'a catë quëbezë Dios nanabani. Mizme Dios guni'i:

Guëquërelde nu cuezënúa lë'ë rall.

Gaca Dios shtë'në rall.

Lë'ë rall gac rall shmëna.

¹⁷ También rni'i Dadë:

Adë tsaglá'guëdi'i të ladi rall; adë rgubënëbidi'i të ziquë runë rall.

Adë gápëdi'i të partë con el quë narná tushë Dios;

iurní guna recibir lë'ë të ziquë shinia.

¹⁸ Gaca Dadë shtë të; nu lë'ë të na të ziquë llga'na nu shtsa'pa. Zni rni'i Dadë narnibë'a grëtë cusë.

7

¹ Lë'ë të narac shtua'a, ni na promësë shtë Dios nadápa'a; por ni napë quë guëzunë hia'a de grë cusë mal, tantë nananú la'ni ldu'u hia'a nu lo quë nanú shgába'a. Por rëspëti nadápa'a parë lë'ë më, cha guëdë'na'a intriegu mizme lë'ë hia'a lu më të guëquërdla'a naza'quë delantë lu më, tubi vidë limpi.

Ra më Corinto bënë rall cambi shgabë rall

² Gulë bédë'ë lugar la'ni ldu'u të parë lë'ë na'a; adë chu bëluá'adi'i cusë mal parë lë'ë të nu adë chu rguguédi'i lë'ë të.

³ Adë rnia'a ndë'ë parë guëdchi'ba galquiá guëc të purquë ziquë gunia'a lu të antsë, nalé rac shtu'u na'a lë'ë të. Juntë guëbánia'a nu juntë gátia'a.

⁴ Llëru'bë confiansë napa parë lë'ë të nu rnia'a lu mënë de quë nalé rquitë ldua'a con lë'ë të. Aunquë rzac zi na'a lu cusë durë, perë nalé rquitë ldú'uhia nu nalé lëgrë ldua'a, bënë të.

⁵ Dizdë bédchini na'a Macedonia, adë guzi'idi'i ldu'u na'a. Guëdubi ladë runë mënë cuntrë lë'ë na'a. Nanú ra narzunaldë lë'ë na'a nu rdzëbë na'a.

⁶ Perë Dios bësëquitë ldu'u na'a iurë lë'ë Tito bédchini. Pues Dios na el quë narsëquitë ldu'u ra nariá ldu'i.

⁷ Nu zac bësëquitë ldu'u më ldu'u na'a purquë Tito guní'i de quë rac shtu'u të guená të lua, de quë bini ldu'u të iurë bënë të recibir primëre cartë naná bëshe'lda. Guni'i Tito de quë quëhunë të cumplir lo quë narac shtua'a. Por ni bëquitë ldua'a más todavía.

⁸ Aunquë primëre cartë nabëquëa'a, bënë'nin të riá ldu'u të, perë adë nádia'a tristë bëshé'ldahin lu të. Por tubi tiempë sí, biá ldua'a purquë bësédchini cartë ni tristë la'ni ldu'u të por du'pë tiempë

⁹ perë iurne' rquitë ldua'a, lédëdi'i purquë guc të tristë sino purquë lë'ë galëtristë ni, bënë parë bëabrí ldu'u të con Dios. Lë'ë të guc të tristë manëre narquitë ldu'u Dios. Adë bédë'nëdi'i na'a ni tubi dañi parë lë'ë të.

¹⁰ Lë'ë galëriá ldu'u naquëhunë parë guëabrí ldu'u mënë con Dios, na cusë za'quë. Fin shtëhin na salvaciuni parë lë'ë të; por ni rquitë ldua'a de quë bëshe'lda cartë ni lu të. En cambi lë'ë galëriá ldu'u nanapë mënë shtë guë'dchiliu, quëhunin parë guënti mënë vidë shtë rall.

¹¹ Biá ldu'u të de verdá nu lueguë bënë të rëglë asuntë ni tubi manëre nabësëquitë ldu'u Dios. Bëlua'a të de quë nápëdi'i të faltë por asuntë naguzac entrë lë'ë të. Bëldënu të nguii nabënë mal. Nalé guc shtu'u të guëa'në të bien delantë lu Dios. Bënë të cumplir lueguë narunë tucarë. Bënë të cashtigu nguii ni. Clarë rlua'a de quë nápëdi'i të culpë con nguii ni.

¹² Iurë bëquëa'a primëre cartë, adë bëshé'ldahin lu të sulamëntë purquë runa llgabë por nguii nabënë mal, nilë por lë'ë personë nabënë nguii ni ofender; sino bëquëa'a cartë ni parë gac bë'a të tubi manëre clarë blac llëru'bë na rëspëti nanapë të parë lë'ë na'a. Bënë të cumplir voluntá shtë Dios.

¹³ Por ni rbedchí ldu'u na'a.

Además de ni bëquitë ldu'u na'a demasi adë purquë Tito nalé náhi' cuntëntë; rquitë ldú'i' purquë bësédchini të lëgrë ldú'i'.

¹⁴ Gunia'a lu Tito antsë de quë quëreldë të bien nu rquitë ldua'a con lë'ë të; Pues iurne' adë rtúdi'i lua lu Tito. Ziquë grëtë na verdá lo quë nagunia'a lu të, zni na verdá lo quë naguni'i na'a lu Tito. Rquitë ldu'u na'a con lë'ë të.

¹⁵ Iurne' lë'i' másru'u rac shtú'ui' lë'ë të iurë rëagná ldú'i' lë'ë të manëre nabëzu'bë diagüë të lo quë nagunibë'ai', nu zac cumë bënë të recibir lë'i' con rëspëti nu con hunurë.

¹⁶ Rquitë ldua'a cumë napa llëru'bë confiansë gunë të cumplir lo quë narunë tucarë ziquë shmënë Dios.

8

Quëquë'ë Pablo lla guëdë'ë hia'a ofrendë

¹ Bëchi, rac shtu'u na'a guadi'dzë na'a blac llëru'bë favurë bënë Dios parë ra shmënë më naquërelde Macedonia.

² Napë rall zihani dificultá nu galërzac zi perë rquitë ldu'u rai'. Nápëdi'i rall zihani cusë shtë guë'dchiliu; prubi na rai' perë con guëdubinú ldu'u rai' bënë'ë rai' dumí parë guërë'tsë shti'dzë Dios más delantë.

³ Nahia testigu de quë con guëdubinú ldu'u rai' bënë'ë rai' grë lo quë nanapë rai' hashtë más bënë'ë rai'.

⁴ Bënë'ë rai' ruëguë lu na'a tē guëdë'nē na'a permisi gunë rai' compa'ni ra shmënë Dios nanapë nicidá. Guquín tubi hunurë parë lë'ë rai'.

⁵ Zni bënë'ë rai' hashtë más de lo quë nabëdë'nē na'a llgabë. Primëre bënë'ë rai' mizme lë'ë rai' tē parë gunë rai' sirvë Dadë Jesús; despuës bënë'ë rai' sirvë lë'ë na'a. Zni bënë'ë rai' purquë nahin voluntá shtë Dios.

⁶ Ejemplë ni bësëquitë ldua'a, por ni bēna ruëguë lu Tito tē tsagnall lë'ë tē nu tsalú guëdëá ofrendë. Pues Tito na el quë primëre guna'zi ldi obrë ni antsë entrë lë'ë tē.

⁷ Nalë quëhunë tē sirvë lu Dadë; nalë rialdí ldu'u tē shti'dzë më; nunquë rúnëdi'i tē faltë parë ra cusë shtë më nu nalë rac shtu'u tē lë'ë na'a. Iurne' quëhuna ruëguë lu tē, gulë bënë'ë cumplir obrë za'quë narni'i ldu'u tē parë ra shmënë Dios.

⁸ Adë cagní'idia'a ndë'ë cumë ziquë ordë; sulë rac shtua'a gac bē'a tē pē bënë'ë stubi mēnē, de quë bënë'ë rall compa'ni ra prubi con guëdubinú ldu'u rall. Iurní guëlua'a si talë rac shtu'u tē Dios.

⁹ Hia nané tē favurë nabënë'ë Jesucristo Shláma'a; nalë na më ricu perë guc më prubi; bësëa'nē më lidchi më gube'e; bēdchini më lu guë'dchiliu ziquë tubi prubi parë gapë tē ra cusë nalasac de verdá.

¹⁰ Bēna llgabë subrë shcuendë ni; iurní quëgnia'a lu tē lo quë narunë tucarë gunë tē, purquë dizdë tubi izë guc tē primëre entrë los de más shmënë Dios; bënë'ë tē ofrendë, lédëdi'i parë gunë tē cumplir sulamëntë, sino con zihani ánimo guc shtu'u guëdë'ë tē lë'ë dumí.

¹¹ Iurne' tsagla'guë tē hashtë tsalú con el mizme deseo nanapë tē dizdë más antsë. Gulë bënë'ë según lo quë nanapë tē

¹² purquë si talë tubi nguiu rac shtu'u guëdë'ëll tubi ofrendë, Dios rúni' recibir ra ofrendë ni según lo quë nanapë nguiu. Lë'ë më adë rná'bēdi'i' guëdë'ë nguiu lo quë adë nápëdi'i nguiu.

¹³ Asuntë ni adë rúnëdi'i tratë de quë obligadë na tē guëdë'ë tē ofrendë nu stubi mēnē adë bē gúnëdi'i rall

¹⁴ sino runë tratë de quë gunë mieti igual con sa' rall. Iurne' napë tē parë gunë tē compa'ni ra nabënëpēdi'i. Stubi dzë lë'ë rall gunë rall ayudë lë'ë tē lo quë narunë faltë. Manërë ni nanú igual entrë grë mieti.

¹⁵ Rni'i Sagradas Escrituras: "El quë nabëtëá zihani cusë, adë bēá'nēdi'i subrë parë lē'i'. El quë nabëtëá du'psë, adë bē'nē fáltëdi'i."

Tito nu ra sáhi'

¹⁶ Dushquilli Dios el quë nabëdë'ë lu Tito mizme deseo ziquë nanapa por lë'ë tē.

¹⁷ Pues Tito guc de acuerdë con lo quë naguna'ba, nu zac lē'i' nalé rac shtú'ui' guénáhi' lu tē. Iurne' tsagnáhi' lë'ë tē por prupi voluntá shtëhi'.

¹⁸ Juntë con Tito quëgshe'ldë na'a tubi shmënë Jesús. Entrë grë ra grupë shtë shmënë Dios ruadi'dzë rall blac naza'quë na nguiu ni. Nu nalé rac ruadí'dzëll diza'quë.

¹⁹ Lédë niá'asēdi'i bronquë ruadí'dzëll, sino ra grupë shtë shmënë Dios, gulë nguiu ni parë gúnëll compa'ni lë'ë na'a lu viajë nu gúnëll compa'ni lë'ë na'a con ofrendë nanua'a na'a. Quëgdë'nē na'a dchi'ni ni parë gac honrar Dadë Jesús nu parë guëlua'a na na'a dispuestë parë guëdë'nē na'a sirvë lu tē.

²⁰ Rac shtu'u na'a adë chu guëdchi'bë galquiá guëc na'a por manërë quëdi'dzë na'a dumí ru'bë nanua'a na'a.

²¹ Rni'i ldu'u na'a gac na'a mēnē naza'quë, lédë niá'asēdi'i lu Dadë Dios sino tambiēn lu ra mēnē.

²² Nu quëgshe'ldë na'a stubi sa' hia'a con lë'ë rai'; náhi shmënë më nu zihani vultë bēluá'ai' lu ra cusë durë de quë náhi'

tubi më za'quë. Iurne' másru'u rac shtu'u guënall lu të tantë confiansë nápëll con lë'ë të.

²³ Si talë chu guëna'bë di'dzë shcuendë naná Tito, gulë guchi de quë lë'i' náhi' el quë naquëhunë compa'ni na parë guëdë'në na'a sirvë lu të. U si talë chu guëna'bë di'dzë shcuendë los de más bëchi la sa' na'a, gulë guchi de quë grupë shtë shmënë Dios bëshe'ldë rai' lë'ë mënë ni, nu gulë guchi de quë quëhunë rai' honrar Dadë Jesucristo.

²⁴ Por ni gulë bëlua'a de quë rac shtu'u të lë'ë rai' de verdá. Zni gac bë'a ra grupë shtë shmënë Dios de quë napë të amor shtë Jesús. Zni gapë na'a rsunë parë quëquitë ldu'u na'a con lë'ë të.

9

Ofrendë parë ra shmënë Jesús

¹ Adë rqui'nidi'i guëquëa'a lu të shcuendë dumí nabëtëa të parë ra mënë nabëzuné Dios almë shtë rai'

² purquë nanëa dizdë tubi izë na të dispuestë guëdë'ë të tubi ofrendë za'quë. Con galërquitë ldu'u cagnia'a lu ra mënë shtë Macedonia; rnia'a de quë lë'ë të, mënë shtë Acaya, na të preparadë parë gunë të compa'ni ra prubi. Por ejemplë shtë të casi grë rall rac shtu'u rall gunë rall igual.

³ Perë quëgshe'lda ra naná bëchi sa' hia'a të parë adë guërú'udi'i cusë falsë nagunia'a lu ra mënë Macedonia. Rac shtua'a gac të preparadë ziquë gunia'a lu rall,

⁴ no sea de quë cualquier de tubi më Macedonia sënaldëll na nu guëdzélëll lë'ë të adë nádi'i të preparadë con ofrendë ni. Hia iurní nahin tubi shtu parë lë'ë na'a purquë nadchini guni'i na'a lu rall shcuendë të. Nu gaquin tubi shtu parë mizme lë'ë të purquë napë na'a zihani confiansë gunë të cumplir lo quë naguna'bë na'a.

⁵ Por rsunë ni, llua'ahia rqui'ni guëna'ba tubi favurë, quiblú ra bëchi sahia parë gunë rall compa'ni lë'ë të parë guëtëa të ofrendë nabë'në të prometer antsë. Zni lë'ë ofrendë shtë të nahin ziquë tubi mustrë de quë de verdá rac shtu'u të sa' të, lëdëdi'i gac ofrendë ni ziquë cusë

narne'e të por la fuersë sino bédë'ë të voluntariamente.

⁶ Gulë bësëagná ldu'u të di'dzë rë': El quë narcabní du'pë bédchi, du'psë cusechë rca'a nguü ni, nu el quë narcabní zihani bédchi, zac guëcá'all zihani cusechë.

⁷ Cadë tubi de lë'ë hia'a napë quë guëdë'ë hia'a según narni'i ldu'u hia'a con guëdubínú ldu'u hia'a. Adë chu guëdë'ë ofrendë por la fuersë. Dios rac shtu'u el quë narquitë ldu'u iurë rdë'ëll ofrendë.

⁸ Dios napë më pudërë parë guëne'e më hashtë gunë subrë grë lo quë narqui'ni të, të gapë të sufsientë parë mizme lë'ë të nu zac gapë të parë gunë të compa'ni sa' të con másru'u cusë za'quë.

⁹ Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë:

Bë'në më za'quë compa'ni ra prubi con lo quë nanapë rall.

Ra obrë za'quë shtë mënë ni, adë tsalúdi'in.

¹⁰ Dios rdë'ë bëní parë el quë narcabní nu rne'e më nagáu mieti. Segurë gunë ldai' më lo quë nanapë të parë gaquin más nu gunë më compa'ni lë'ë të, të parë gunë të zihani cusë za'quë.

¹¹ Zni lë'ë të gapë të grëtë' clasë cusë nalasac parë rac guëdë'ë të tubi ofrendë za'quë. Hia iurní ra centavë nabë'në të intriegu guia'a na'a, gaquin motivë parë guëdë'ë zihani mënë graci lu Dios

¹² purquë por lo quë naquëgdë'ë të ca'a bëchi la sa' hia'a, lëdë niá'asëdi'i quëgdë'ë të lo quë narqui'ni parë guëbani rai', sino también zihani mënë gunë rall alabar Dios; guëdë'ë rai' graci lu më.

¹³ Gunë rall alabar Dios purquë guëná rall cusë za'quë naquëhunë të; nahin ziquë sēñi de quë de verdá rzu'bë diaguë të diza'quë shtë Jesús. Nu zac gunë rall honrar Dios por ofrendë za'quë naquëgdë'ë të ca'a rall nu por lo quë naca'a los de más mënë.

¹⁴ Lë'ë rai' guëna'bë rai' lu Dios por lë'ë të. Gapë rai' llëru'bë cariñi por lë'ë të purquë guëná rai' de quë Dios tsagla'guë quëhúni' zihani cusë za'quë parë lë'ë të.

¹⁵ Dushquilli Dios por lo quë nabëzëlaa'dchi më, tubi regalë adë chu gúnëdi'i gan guëni'i blac llëru'bë nahin.

10

Derechë nanapë Pablo ziquë poshtë shtë më

¹ Na Pablo runa ruëguë lu të con mizme galnadu'u nu pacënci nanapë Cristo. Gulë bë'në lo quë nacagnia'a. Rni'i mënë de quë iurë quërelde'núa lë'ë të, adë nápëdia'a valurë parë guadi'dza zihani cusë guëc të perë iurë zitu nanúa, iurní sí napa valurë.

² Runa ruëguë lu të de quë iurë gue'dë guënahia lë'ë të, adë nídi'i nicidá tildia lë'ë të. Pues lu bëldá mënë, sí, napë quë gapa valurë purquë quëgdchi'bë rall galquíá guëc na'a. Rni'i rall quëgni'i na'a shti'dzë Jesús sulamëntë mizme manërë ziquë ra mënë shtë guédchiliu.

³ Verdá na de quë quërelde na'a lu guédchiliu rë' perë adë quëgdíldidi'i na'a ziquë cualquier mënë shtë guédchiliu

⁴ purquë ra armë nadápa'a, adë nádi'i rahin lo quë naruntsa'u mënë sino na rahin fuertë; napë rahin pudërë shtë Dios parë gunin gan lu grë ra fuersë mal.

⁵ Zni quëgdë'në na'a gan lu grë llgabë nu galquíá nardchi'bë mënë cuntrë Dios. Quëgdë'në na'a gan lu cualquier cusë nadchini nu cusë narcá parë adë gunguë bë'adi'i mënë Dios. Grë llgabë, grë galërni'i ldu'u shtë mieti naná cuntrë lë'ë më, quëgdë'në na'a ordenar parë guëzu'bë diaguë rahin shti'dzë Cristo.

⁶ Nu na na'a dispuestë guëdë'në na'a cashtigu grë ra mënë naná rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më. Zni guëdë'në na'a iurë bë'në të cumplir grë cusë narunë tucarë gunë të.

⁷ Lë'ë të quëhunë të juzguë sulë por lo quë narná të por fuërë. Si talë tubi de lë'ë të rni'il nadchini nal shmënë Cristo, napë quë gac bë'al de quë también lë'ë na'a na na'a shmënë më.

⁸ Aunquë nilë lë'ë na rnia'a nadchini de quë napa derechë parë guënbé'ahia lë'ë të, adë rtúdi'i lua purquë lë'ë Dadë bëne'e pudërë rë' parë bien shtënë të parë su të más firmë lu shnezë më. Adë bëne'e më pudërë ni parë guëdë'në na'a dañi parë lë'ë të.

⁹ Adë rúnëdi'i të llgabë të de quë rtsëba lë'ë të con ra cartë narshe'lda lu të.

¹⁰ Ra mënë rni'i de quë di'dzë narquëa'a la'ni ra cartë, nadushë nu fuertë na rahin purquë zitu nanúa parë lë'ë të perë iurë quërelde'núa lë'ë të, ruadi'dza sin pudërë; zni rni'i rall. Nu zac rni'i rall mudë naruadi'dza diza'quë, rrú'udi'i shnezin.

¹¹ Perë el quë narni'i zndë'ë napë quë gac bë'all de quë lo quë narquë'ë na'a la'ni cartë dizdë zitu, guëdë'në na'a cumplir grë puntë ni iurë quëquërelde'nú na'a lë'ë të. Guëdë'në na'a lo quë narni'i na'a.

¹² Adë nápëdi'i na'a valurë parë guëni'i na'a na na'a igual con ra narni'i bien de mizme lë'ë rall; adë chu rúnëdi'i comparar con ra naruadi'dzë bien de mizme lë'ë rall. Lë'ë rall quëhunë rall tubi cusë tuntë nanadë rllu'ídi'i, purquë quëhunë rall comparar mizme lë'ë rall con los de más mënë naná quëhunë igual.

¹³ Adë rúnëdi'i na'a nadchini, sulamëntë runë tucarë guëni'i na'a de lo quë bédë'në na'a, lédëdi'i por lo quë nabë'në stubi mënë. Pues Dios quëglua'a më lo quë narunë tucarë guëdë'në na'a nu bëne'e më permisi parë be'dë guëni'i na'a diza'quë lu të naquërelde Corinto.

¹⁴ Adë quëgní'di'i na'a lo quë nadë rúnëdi'i tucarë iurë rni'i na'a napë na'a derechë parë guëdë'ë na'a cunseju, purquë lë'ë na'a na na'a primërë naná biadi'dzë diza'quë entrë lë'ë të. Cagni'i na'a lu të purquë nadapë na'a derechë.

¹⁵ Adë runë narú'bëdi'i na'a por dchi'ni nabë'në stubi mënë si fuërë nahin shchi'ni na'a, sino al contrari, rialdí ldu'u na'a de quë iurë tsaldí ldu'u të shti'dzë më más, iurní guëru'u nezë parë guëdë'në na'a más dchi'ni entrë lë'ë të hashtë regiuni más zitu tëchi ladzë të.

¹⁶ Pues rac shtu'u na'a guëni'i na'a diza'quë entrë ra mënë naquërelde más zitu quë lë'ë të. Zni adë guëni'ídi'i na'a nadchini por lo quë nabë'në stubi muzë shtë Dios.

¹⁷ Si talë chu rac shtu'u guëni'ill nadchini, pues runë tucarë guëni'ill lo quë nabë'në Dadë Jesucristo.

¹⁸ El quë nallasac delantë lu Dios, na el quë lë'ë më rni'i nall nguiu za'quë, lédëdi'i lë'ë nguiu narni'i de mizme lë'ëll de quë lasaquëll.

11

¹ Rac shtua'a guëne'e të sí parë guadi'dza lu të ziquë tubi natuntë. Gulë bëqué diaguë lo quë narnia'a

² purquë nahia ziquë tubi nahi' lu sa'll. Ndë ze'dë de Dios; pues na bëna comprometer lë'e të con Cristo. Iurne' rac shtua'a guna presentar lë'e të lu më cumë ziquë lliguëna'a purë naná ca'a tubsë nguui.

³ Perë ziquë bë'në serpientë, bësigué ma lë'e Eva con mañi; rdzëba, no sea de quë guëdë'e të sí parë guësigué Satanás lë'e të nu guëazë guetë të shnezë Cristo, de quë adë tsaldídi'i ldu'u të lë'e më con guëdubinú ldu'u të.

⁴ Lë'e të bien quëhunë të recibir tubi naruadi'dzë de stubi Jesús gurënë, perë nádi'in shti'dzë më nabiadi'dzë rall lu të. Bien quëhunë të recibir con guëdubinú ldu'u të tubi enseñansë nanádi'i de acuerdë con lo quë nabë'në të recibir antsë. Quëhunë të recibir stubi clasë diza'quë nanádi'i de acuerdë con diza'quë narni'i lla gac salvára'a. Bini tëhin antsë.

⁵ Pues llua'ahia de quë adë lasáquëdia'a menos quë ra mësë ru'bë naquëhunë të honrar entrë lë'e të.

⁶ Aunquë ráquëdi'i parë ruadi'dza bien, perë rac bë'ahia bien lo quë quëhuna predicar. Clarë guná të grë lo quë nabëdë'në na'a; bien nahin.

⁷ ¿Gu bëna mal cuntrë lë'e të iurë biadi'dza diza'quë shtë salvaciuni sin adë bë'nëdia'a cubrë ni tubi centavë? Guca ziquë tubi nalasáquëdi'i të parë guc të ziquë tubi naná lasac.

⁸ Bëna recibir dumí shtë ra shmënë Dios nardëa stubi lugar të parë guna sirvë lu të.

⁹ Nu iurë gulezënúa lë'e të, gupa nicidá perë adë guná'bëdia'a ni tubi cusë de lë'e të. Ra shmënë Jesús naze'dë de Macedonia, mënë ni bëne'e rall lo quë narunë faltë parë na. Zni bëna të parë adë gápëdi'i të carguë parë nicidá shtëna. Tsagla'ga guna mizmë manërë ni.

¹⁰ Nahia segurë ruadi'dza verdá shtë Cristo; por ni, ni tubi guëcádi'i famë shtë na. Grë mënë shtë Acaya guini rall de quë quëhuna predicar sin adë chu gúnëdi'i cubrë centavë.

¹¹ ¿Pëzielú ruadi'dza zni? ¿Pë nahin purquë adë rac shtú'udia'a lë'e të? Aquëdi'i. Dios nané më rac shtua'a lë'e të.

¹² Na tsagla'guë guna ziquë na manërë shtëna të parë adë rac guëni'idi'i mënë na rall muzë shtë më igual ziquë na, de quë quëhunë rall shchi'ni Dios ziquë lë'e na'a.

¹³ Na rall mësë falsë; rguguë rall mënë nadë más; gululé rall mizmë lë'e rall poshtë shtë më.

¹⁴ Perë rac tsaldí ldu'u hia'a zni quëhunë rall purquë mizmë Satanás rlua'alull lu mënë ziquë tubi ianglë nanapë llni shtë Dios.

¹⁵ Por ni zihani vueltë ra naná bajo ordë shtë Satanás, también rlua'alú rall lu mënë ziquë mënë za'quë. Perë grë ra mënë ni gunë rall recibir juici narunë tucarë según obrë nabë'në rall.

Galërzac zi shtë Pablo

¹⁶ Stubi vësë rnia'a lu të, ni tubi de lë'e të adë rúnëdi'i të lligabë de quë nahia ziquë tubi luguë; perë si talë zni runë të lligabë, gulë bëne'e sí parë guadi'dza ziquë tubi narunë nadchini.

¹⁷ Adë quëgni'idia'a ndë'e ziquë tubi mandadë shtë Dadë Jesucristo, sino ziquë tubi naná luguë. Pues nahia luguë si talë rnia'a lu të nalasaca.

¹⁸ Pues nanú zihani ra nalé runë nadchini rall parë cusë shtë guë'dchiliu rë. Nu zac na gunë nadchinia.

¹⁹ Lë'e të nalé rquitë ldu'u të con ra tuntë, tantë nasini guëc të.

²⁰ Bien rdë'e të sí parë lë'e rall naná quëhunë obligar lë'e të parë gunë të sirvë lu rall, nu rdë'e të sí parë ra nardchisú lo quë nanapë të, nu rdë'e të sí parë narac shtu'u guëribë'a lë'e të, nu rua'a ldu'u të narunë desprëci lë'e të nu ra nargubë lu të.

²¹ Rtu lua guënia'a lu të ndë'e; adë nápëdi'i na'a valurë parë guëdë'në na'a ra cusë ni. Gulë bë'në perdunë lë'e na'a.

Perë grë lo quë nanapë parë gunë naru'bë mieti, también rac runë naru'ba. Quëgnia'a ziquë tubi narac luguë.

²² Lë'e rall rni'i rall na rall më hebreo; nu zac na nahia më hebreo. Rni'i rall na rall mënë israelitë; pues nu na nahia më

israelitë. Na rall llëbni Abraham; pues nu na nahia llëbni Abraham.

²³ Rni'i rall na rall siervë shtë Cristo, pues lë'e na nahia más quë lë'e rall; nahia siervë shtë Cristo. Quëgnia'a ndë'e ziquë tubi narac luguë. Nalë bëna dchi'ni más quë lë'e rall. Guanúhia galné más quë lë'e rall. Guahia lachigui'bë más quë lë'e rall. Nu zihani vësë mërë niatia.

²⁴ Ga'i vësë ra më israelitë bëne'e rall cashtigu treinta y nueve galné chicuti.

²⁵ Tsunë vësë bëne'e hiaguë rall na. Tubi vësë bëne'e guë'e rall na. Tsunë vësë në'azë barcu naná ziazúa lu nisë. Tubi vësë nanúa lu nisëdu'u con tubi ldë tablë dzë la gue'lë parë bëdchinia lu guiu'u.

²⁶ Zihani vësë gudëda ra viajë. Zugá'ahia lu ra peligrë shtë nisë guë'e gu nu peligrë shtë nguba'në nu peligrë shtë ra mizme sahia, nu zugá'ahia lu peligrë shtë ra më zitu. Nanúa peligrë entrë ra mënë shtë ciudá nu entrë ra mënë naquërelde fuërë shtë ciudá. Nanúa peligrë shtë nisëdu'u nu entrë ra bëchi la sahia naná falsë ra.

²⁷ Napa zihani dchi'ni nu ra problemë; zihani vësë gudëde gue'la sin adë gutë ga'sidia'a; guzac zia lu galërdia'në nu galërbidchi. Zihani vësë nápëdia'a nagauha. Guzac zia lu galnaldë nu runë faltë shaba.

²⁸ Además de grë ra cusë rë', con ra más cusë, cadë dzë rac ldua'a por grë ra grupë shtë shmënë Dios.

²⁹ Si talë nanú sahia naná débil; runë faltë parë tsaldí ldú'ull shti'dzë më, también riá ldua'a. Si talë nanú shmënë Jesús naná débil, nahin ziquë na nahia débil. Si talë rsini mënë sa'll lu duldë, rldëa.

³⁰ Si talë napë quë gunë nadchinia, pues gunë nadchinia sulamëntë purquë nalë runë faltë parë gaca lo quë narac shtu'u më.

³¹ Dios nu Shtadë Jesucristo Shláma'a, rac bë'a më quëgnia'a verdá. Runë tucarë guëdë'e mieti labansë lu më guëdubi tiempë.

³² Iurë guquërelde Damasco, lë'e gubernadurë narunë sirvë rëy Aretas, bëshëldëll ra suldadë parë gupë rall puertë shtë ciudá parë guëna'zi rall na nu gua'a rall na prësi,

³³ perë por tubi ventanë shtë lu bëldaguë ra mënë na la'ni tubi tēpë. Zni bëna gan; bërua'a guia'a gubernadurë ni.

12

Debilitá shtë nguiu nu pudërë shtë Dios

¹ Ni tubi adë pë gúnëdi'i gan por guadí'dzëll bien de mizme lë'ëll, perë napë quë guënia'a shcuendë ra visión naná gu-nahia nu shti'dzë Dios nabëlua'a më lua.

² Nanëa tubi nguiu naná rialdí ldu'i shti'dzë Cristo; guc chidá izë bëldisë Dios nguiu ni hashtë gube'e más guia'a. Adë rdë'edia'a cuentë si lë'e nguiu guáhi' con cuerpë u sulamëntë espíritu shtëhi'. Dios rdë'e cuendë de ni.

³⁻⁴ Perë nanëa de quë lë'e nguiu ni bëldisë Dios; adë rdë'edia'a cuendë si guáhi' con cuerpë u sin cuerpë. Sulë Dios nanéhi'. Gua nguiu ni hashtë lugar nalë paraíso nu bini' di'dzë naná más secretë. Ni tubi chu adë nápëdi'i permisi guadí'dzëll di'dzë ni.

⁵ Bien rac runa nadchini por nguiu ni, perë adë gunë nadchínidia'a de ra cusë ni. Sulamëntë runë nadchinia por mudë nabëna sufrir por lë'e Dadë.

⁶ Aunque nilë rac shtua'a guadi'dza bien de mizme na, pues adë nád'i'n tubi cusë tuntë purquë quëadi'dza verdá. Adë guadí'dzëdia'a de mizme na, no sea de quë tubi sahia gúni' llgabë de quë nahia más de lo quë rna rall u lo quë narini rall de na.

⁷ Ra cusë nagunahia, nalë cusë ru'bë nahin; por ni bëdchini tubi cusë narini la'ni ldua'a ziquë tubi guitsë naná gua'së lu cuerpë shtëna të parë adë gunë nadchínidia'a. Nahin ziquë narunë dchi'ni Satanás parë quinin na të adë gunë nadchínidia'a demasiadë.

⁸ Tsunë vueltë guna'ba lu Dadë Dios të parë guëdchisúhi' cusë mal de na

⁹ perë lë'e Dadë guni'i lua: "Amor shtëna quëbezënu. Pudërë shtëna rlua'a mejurë iurë lë'e mieti na ziquë tubi débil nanápëdi'i fuersë." Zni runë nadchinia iurë nápëdia'a fuersë të parë guëlua'a pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna.

¹⁰ Iurë nahia débil, rquitë ldua'a; iurë rni'i mënë cuntrë na, iurë rzac zia lu cusë

durë, iurë rzunaldë mënë na, iurë nanú difficultá purquë nahia shmënë Cristo, rquitë ldua'a. Iurë nápëdia'a fuersë, runë Dadë compaňi na.

Rac ldu'u Pablo por ra shmënë Cristo

¹¹ Nahia ziquë tubi luguë purquë quëadi'dza bien de mizme na, perë lë'e të bënë të obligar bënëhin purquë lë'e të runë tucarë guadi'dzë të bien de na; pues ni tubi adë lasáquëdi'i más quë lë'e na. Ra mësë ziquë mësë ru'bë naná zianaldë të téchi', adë bé'nëdi'i rall dchi'ni ziquë na; nu lasáquëdia'a.

¹² Dchi'ni nabëna con llëru'bë pacënci entrë lë'e të, quëglua'a de quë nahia tubi poshtë de verdá. Nu zac ra milagrë, ra sëňi, ra cusë ru'bë nabëna, quëglua'a de quë gudili më na ziquë tubi poshtë.

¹³ Bëna tratë lë'e të igual ziquë los de más shmënë Jesús naquërelde stubi lugar. Sulë tubi cusë, adë bëcádia'a ofrendë shtë të. Bënë perdunë culpë shtëna purquë bëcádia'a dumí shtë të.

¹⁴ Iurne' quëhuna preparar parë gueldë guënahia lë'e të stubi. Nahin tecërë visitë shtëna, perë adë gueldë guëdchí'bëdia'a tubi carguë guëc të purquë adë rac shtú'udia'a dumí shtënë të sino rac shtua'a gáca'a unidë parë shchi'ni Jesús. Pues runë tucarë ra shtadë mieti guësëa'në herenci parë ra llguë'në, lëdëdi'i ra llguë'në guëdë'rall herenci ca'a shtadë llguë'në.

¹⁵ Na guëdubinú ldua'a guna gashtë lo quë nanapa hashtë guna gashtë grë fuersë nanapa parë bien shtë të parë tsaru'bë të espiritualmente. ¿Ni mudë por más rac shtua'a lë'e të, menos rac shtu'u të na?

¹⁶ Nanú bëldá mënë entrë lë'e të; nanë rall de quë adë bé'nëdia'a obligar lë'e të niane'e të dumí cahia perë rni'i rall de quë con maňi bësiguëhia lë'e të.

¹⁷ ¿Ni mudë bësiguëhia lë'e të por ra nguiu nabëshe'lda nga'li?

¹⁸ Guna'ba lu Tito të guidë guëna'll lë'e të nu bëshe'lda stubi bëchi la sahia con Tito. ¿Ni mudë bësiguë Tito lë'e të? ¿Pë lëdëdi'i na verdá de quë lë'e Tito nu na bënë'në na'a tratë lë'e të mizme manërë? Bënë'në na'a igual parë bien shtë të.

¹⁹ Tal vez runë shgabë të de quë quëdë'në na'a defender mizme lë'e na'a delantë lu të. Adë nádi'in zni sino al contrari, quëadi'dzë na'a delantë lu Dios nu por nombre shtë Cristo. Lë'e të narac shtua'a, grë lo quë quëgdë'në na'a, na parë su të firmë lu shnezë Dios.

²⁰ Rdzëba de quë iurë gueldë guënahia lë'e të, tal vez nádi'i të ziquë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nu adë guëdzélëdi'i të na ziquë rac shtu'u të. Rdzëba de quë lë'e të rdildi di'dzë të nu nanú dishi'bi entrë lë'e të; rzebi ldu'u të pë shtë sa' të. Rldënú të sa' të; rni'i të cusë dzabë lu sa' të; nanú chismë ra, nu galëni'i guidzë sa', nu runë të naru'bë lu sa'l.

²¹ Rdzëba iurë guënahia lu të, Dios shtëna gunë më permitir gapa tristë la'ni ldua'a por conductë shtë të. Guëtú lua iurní hashtë runa por ra naná bënë'në duldë antsë. Hashtë ne' adë bëagrídi'i ldu'u rall con Dios. Tal vez guënahia de quë todavía zia'la'guë rquënú sa' rall, de quë napë rall zihani vici, de quë quëhunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

13

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹ Ndë'e na tecërë vësë naguna visitar lë'e të. Cualquier galquiá nardchi'bë të guëc sa' të napë quë tsu prëbë con chupë u tsunë testigu.

² Bëtsëba ra mënë nabë'në duldë con los de más sa' rall. Stubi vësë más rtseba lë'e rall mientras zitu nanúa, igual ziquë bëna iurë be'dë guënahia lë'e të segundë visitë. Iurë guelda, guna cashtigu ra mënë narunë duldë sin rgá'adi'i ldua'a.

³ Guëní'ihia fuertë lu rall purquë rac shtu'u të prëbë de quë quëbezënú Cristo na, de quë ruadi'dza por pudërë shtë më. Adë quëhúnëdi'i të tratë con tubi Cristo nanápëdi'i fuersë sino con tubi Cristo narlua'a pudërë shtëhi' entrë lë'e të.

⁴ Na verdá cuë më lu cruz cumë ziquë tubi nanápëdi'i fuersë, perë iurne' nabani më por pudërë shtë Dios. Zni zac lë'e na'a, na na'a débil, perë iurne' unidë na na'a con lë'e më nu por lë'e më nadapë na'a pudërë shtë Dios parë quëdë'në na'a sirvë lu të.

⁵ Gulë bëtë'dë prëbë mizmë lë'ë të, të parë gac bë'a të si talë rialdí ldu'u të shti'dzë më de verdá. ¿Pë adë rdé'ëdi'il cuendë de quë Jesucristo quëbezënúhi' lë'ë të si talë rialdí ldu'u të de verdá?

⁶ Pues rac shtua'a de quë gac bë'a të, lë'ë na'a bédë'në na'a cumplir shti'dzë më; na na'a verdá.

⁷ Rna'ba lu Dios të parë adë gúnëdi'i të duldë. Zni rac shtu'u na'a, lédëdi'i parë guëlua'a de quë nadapë na'a pudërë. Rna'bë na'a lu më parë gunë të lo quë naná za'quë. Adë rúnëdi'i importë si talë rni'i mieti na na'a falsë u rni'i rall na na'a verdá.

⁸ Adë nídi'i mudë guëdë'në na'a cuntrë verdá, sino sulamëntë rac quëdë'në na'a favurë shtë verdá.

⁹ Por ni rquitë ldu'u na'a iurë lë'ë na'a na na'a débil perë lë'ë të su të firmë lu shnezë më. Tsagla'guë guëna'bë na'a lu Dios por lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më guëdubi tiempë.

¹⁰ Quëquë'ë na'a cartë rë' antsë gue'dë guëná na'a lë'ë të, të parë iurë lë'ë na'a zia na'a ndë, adë rquí'nidi'i guna cashtigu lë'ë të con derechë nanapa por Dadë Jesucristo. Pues lë'ë pudërë nanapa por Dadë Jesús, na parë bien shtë të parë másru'u tsaldí ldu'u të shti'dzë më, lédëdi'i nahin parë guëdë'a fin lu fe shtë të.

¹¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëru'u bien shchi'ni të. Gulë bédë'ë sí parë gac cambi vidë shtë të hashtë na rahin completamente bien; gulë bëzu'bë diaguë shti'dza. Gulë gac të unidë; gulë guquërdënú të sa' të sin dishi'bi. Iurní Dios narne'e paz, nu Dios narunë parë gac shtu'u hia'a sa' hia'a, guëbezënú më lë'ë të.

¹² Gulë bë'në saludar grë ra shmënë Dios con tubj abrasë.

¹³ Grëtë' ra shmënë Dios ndë'ë, rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të.

¹⁴ Gulë bë'në recibir bendición shtë Dadë Jesucristo nu amor shtë Dios con ayudë shtë Espíritu Santo. Gulë bë'në recibir favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Gálatas

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu shmënë Dios naquëreldë Galacia

¹ Na Pablo nahia poshtë, tubi nagulé Dios. Lédëdi'i gulë mënë na sino bëshe'ldë Jesucristo na. Tambiën Dios Shtáda'a, el quë nabëldishtë Jesucristo ladi ra tégulë, bëshé'ldi' na. Gulë më na ziquë poshtë.

² Na con grë ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo, ra naquëreldënu na ndë'e, rquë'e na'a cartë rë' parë grë ra grupë shtë shmënë Dios, grë të naquëreldë regiuni shtë Galacia.

³⁻⁴ Rac shtua'a guëshe'ldë Dios grë benedición shtëhi' nu cuedchí ldu'u të por lë'e më, Shtáda'a nu por Jesucristo, Shláma'a, el mizmë Jesús nabë'në entregar mizmë lë'i' lu galguti parë guëdchisú më duldë shtë hia'a nu parë guëla më lë'e hia'a lu mal shtë guëdchiliu. Ni na voluntá shtë Dios, Shtáda'a.

⁵ Llëru'bë na Dios parë siemprë. Amén.

Tubsë nezë nanú parë gac salvar mieti

⁶ Nalé rdzëguë'e ldua'a de quë lë'e të quëgsa'në të shti'dzë Dios; nasesë rëazë guetë të lu shnezë më, el quë naguna'bë lë'e të parë gac të shmënë më. Guna'bë më lë'e të parë gunë të recibir favurë shtë Cristo, perë iurne' ziagla'guë të stubi nezë. Rialdí ldu'u të di'dzë naná cambi, lédëdi'i diza'quë shtë më.

⁷ Pues nídi'i stubi diza'quë shtë salvaciuni. Es quë beldá mënë quëglua'a rall lë'e të di'dzë gurënë nu rza ldu'u të ra di'dzë nabëluá'ahia. Rac shtu'u rall gac cambi diza'quë shtë Cristo

⁸ perë si talë tubi mënë u mizmë na u tubi ianglë naze'dë de gube'e, si talë guëluá'all lu të stubi diza'quë de lo quë nabëlu'a na'a lu të, pues nacondenádëll.

⁹ Gulë bësëgná ldu'u të lo quë nagoni'i na'a lu të antsë; quëgní'hia stubi vësë más, si talë chu guëlu'a stubi clasë diza'quë nanádi'i diza'quë lo quë nabë'në

të recibir, Dios gunë cashtigu lë'ëll. Tsall gabildi catë nídi'i fin.

¹⁰ Gulë guni'i lua, ¿pë quëhuna lo quë narac shtu'u mënë u lo quë narac shtu'u Dios? ¿Pë quëhuna lo quë narëuu' ldu'u mënë? Si talë rac shtua'a nihuna narac shtu'u nguiu, adë nádí'hia muzë shtë Cristo.

Dios guna'bë Pablo ziquë poshtë shtë më

¹¹ Lë'e të naná rialdí ldu'i Dios, rac shtua'a gac bè'a të lë'e diza'quë nabëna predicar lu të, adë guzubluhin por pudërë shtë nguiu.

¹² Adë bëna recibirin de nguiu; adë chu bëluá'adi'in na, perë mizmë Jesucristo bëluá'ai' shti'dzi' na.

¹³ Lë'e të hia bini të lla gac vidë shtëna antsë iurë guanalda religiuni shtë ra më israelitë. Hia nané të lla bëzac zia ra mënë; guzunalda con fuersë ra grupë shtë shmënë Jesús parë guëdë'a fin obrë shtë Jesús. Gac shtua'a tsaluhin.

¹⁴ Lu religiuni shtë israelitë, guca más adelantadë quë grë sahia. Bëna cumplir con ra creenci ni más quë ra sahia de mizmë edá. Nalé gac shtú'uhia gunë mieti cumplir ra costumbrë shtë shtadë guëluhia

¹⁵ perë gulë Dios na antsë lë'e na gala. Nalé gac shtu'u më na nu bé'ni' tubi favurë; gulë më na parë guënahia lu shini më

¹⁶ nu guna'bë më na parë cuezënu shini më na, nu parë guna predicar diza'quë shtë Jesús lu ra mënë nanádi'i më israelitë. Lë'e tiempë nabë'në më ra cusë ni, ni tubi adë chu lu guagna'bë dí'dzëdia'a; adë guagni'inúdia'a mënë shcuendë ra cusë ni.

¹⁷ Adë guádia'a Jerusalén niagnahia ra mënë naná poshtë antsë de na, sino guahia regiuni shtë Arabia. Despuësë bëabría Damasco.

¹⁸ Gudëdë tsunë izë despuësë de guca shmënë Jesús, iurní guagnahia lu Pedro nananú Jerusalén. Guquëreldënuhia lë'i' che'ñi dzë.

¹⁹ Adë gunádia'a lu chu stubi poshtë, sulë guahia Jacobo naná bëchi Dadë Jesús.

²⁰ Runa segurë delantë de Dios lo quë naquëquëa'a ndë'e nahin verdá.

²¹ Despuësë de guahia Jerusalén, guahia regiuni shtë Siria nu Cilicia.

²² Ra grupë shtë shmënë Jesús naquërdë regiuni shtë Judea, adë benguë bé'adi'i rai' na

²³ sulamëntë bini rai' lo quë naguni'i mënë de na, de quë lë'ë nguü naguzunaldë ra shmënë Jesús; guc shtú'ull guëd'ëll fin parë diza'quë, perë iurne' quëhúnëll predicar shti'dzë Jesús.

²⁴ Zni guni'i rall nu guni'i rall nalë llëru'bë na pudërë shtë Dios.

2

Ra poshtë bë'në rai' recibir Pablo

¹ Despuësë de gudëdë chidá izë, guahia stubi vultë Jerusalén con Bernabé nu biahia Tito.

² Guahia ndë purquë Dios bëlua'a më de quë napë quë tsahia Jerusalén. Ndë bēdēa ra mënë naná encargadë con shchi'ni Jesús. Lu rai' biadi'dza diza'quë naquëhuna predicar lu mënë nanádi'i më israelitë. Bëna zni parë gac bé'ahia si talë na rai' de acuerdë con shchi'nia u si talë biadi'dza de baldë.

³ Perë ni siquierë adë bé'nēdi'i rall obligar gac circuncidar Tito, u sea guëriuquë cuerpë shtëhi' nu náhi' më griego. Nunúhi' na iurní.

⁴ Dzë ni, bēldá sa' na'a falsë bēdchini ndë; guaté rall ladi na'a lga'chi parë quēglda'chi rall lla dzúdē'nē na'a, si talë napë na'a libertá por Cristo u si talë zianaldë na'a tēchi ra custombrë. Guc shtu'u rall guëabré na'a stubi, niac na'a ziquë tubi naná bajo ordë shtë religiuni shtë rall.

⁵ Perë ni tubi mumëntë adë chu bēd'ēdi'i lugar parë niua'a rall lē'ë na'a parë nezë ni tē gac bë'a tē diza'quë nabē'nē tē recibir nahin verdá; nunquë adë gac cambin.

⁶ Ra narnibë'a entrë lē'ë rai', adë guni'idi'i rai' di'dzë cubi ziquë mandadë tē guna cumplir. Parë na adë rúnēdi'i importë chu na rai' purquë Dios adë rúnēdi'i më juzguë según lo quë narlua'a mieti por fuërë. Quëhuna repetir, ra narnibë'a entrë lē'ë rai', bé'nēdi'i rai' obligar guna cumplir lēy nabēdē'ë Dios lu Moisés.

⁷ Al contrari iurë guc bë'a rai' de quë bë'nē më incarguë lē'ë na con diza'quë parë guëni'inuhia lu ra mënë nanádi'i më israelitë, guc rall cunformë. Guc bë'a rall de quë bēshe'ldë më na igual ziquë bēshe'ldë më lē'ë Pedro tē guadi'dzë Pedro diza'quë lu ra më israelitë.

⁸ Pues mizmë Dios nabēshe'ldë lē'ë Pedro ladi ra më israelitë bēshe'ldë më na ladi ra nanádi'i më israelitë. El quë nabē'nē compa'ni Pedro parë gúni' zihani milagrë, también bë'nē më ni compa'ni na.

⁹ Jacobo nu Pedro nu Juan na rai' ziquë më principal entrë ra shmënë Jesús; guc bë'a rai' de quë Dios gulé më na nu bēshe'ldë më na lu dchi'ni shtë më. Guc rai' cunformë nu guré rai' de acuerdë con na nu Bernabé. Bēne'e rai' sí de quë Bernabé nu na tsagni'inú na'a lu ra mënë nanádi'i më israelitë nu lē'ë rai' guëa'nē rai' con shchi'ni Dios entrë ra më israelitë.

¹⁰ Sulë tubi cusë bë'nē rai' incarguë de quë guëdē'nē na'a ayudë parë ra prubi. Zni guc shtu'u na'a guëdē'nē na'a dizdë más antsë.

Pablo guni'i guëc Pedro iurë nanú rai' guë'dchi Antioquía

¹¹ Iurë Pedro gua ciudá Antioquía, gunia'a guëc Pedro delantë lúhi' lo quë naquëhúni' adë nazá'quēdi'in.

¹² Primërë gudaunúhi' con ra nanádi'i më israelitë perë iurë bēdchini mënë nabēshe'ldë Jacobo, bēazë guetë Pedro; adë guagla'guë niaunúhi' con ra më griego. Bēdzēbē Pedro lu ra naze'dë purquë na rai' më israelitë naquëhunë cumplir custombrë riuguë partë delicadë shtë me'dë.

¹³ Nu los de más më israelitë ndë, bëa'nē rall de acuerdë nabē'nē Pedro hashtë también Bernabé guzublú tsaldí ldu'i shti'dzë rai'. Bēsiquë rall lē'ë Bernabé con devociuni falsë shtë rall.

¹⁴ Iurë gunahia hiadë ziazúdi'i rai' de acuerdë con verdá shtë diza'quë, gunia'a lu Pedro delantë grë rall: "Lé'el nal më israelitë nu guquërdël ziquë ra mënë nanádi'i më israelitë. Bēsá'nēl custombrë shtë më israelitë. ¿Pēzielú rúnēl obligar ra nanádi'i më israelitë guëbani rall ziquë më israelitë?"

Nasalvára'a sulë por fe

¹⁵ Lë'ë na'a na na'a më israelitë; shtadë na'a na rai' më israelitë. Nádi'i na'a ziquë los de más pecadurë nanádi'i më israelitë

¹⁶ perë rac bë'a na'a de quë ni tubi nguiu gáquëdi'i më za'quë delantë lu Dios por quëhunë nguiu cumplir lëy shtë Moisés. Nané na'a gac salvar nguiu sulë si talë tsaldí ldu'u nguiu shti'dzë Jesucristo. Por ni zac lë'ë hia'a rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Cristo Jesús. Sulë por ni tubldí na shcuénda lu Dios. Adë rialdídi'i ldu'u hia'a por gunë mieti cumplir lëy, gac salvar mënë purquë ni tubi chu gunë gan gac tubldí shcuëndi' lu Dios por rúnëll cumplir lo quë narni'i lëy.

¹⁷ Hia gunia'a na hia'a më za'quë delantë lu Dios sulë purquë rialdí ldu'u hia'a nu gunia'a rqui'ni gac bë'a hia'a nápa'a duldë igual ziquë los de más pecadurë. ¿Gu runë cuntienë di'dzë rë' de quë Cristo rsini lë'ë hia'a lu duldë parë gac bë'a hia'a nadápa'a duldë? Aquëdi'i.

¹⁸ Si talë tsanalda nezë nabësa'na antsë parë guëabría guna cumplir ra custumbrë, iurní de verdá napa faltë

¹⁹ purquë na, hia gutia parë lëy guahietë; adë quëhünëdia'a confiar lë'ë lëy parë guëbania tubi vidë narëuu' ldu'u Dios.

²⁰ Hia vidë gushë gualú con Cristo lu cruz. Lë'ë duldë adë rnibë'adi'in na iurnë', sino Cristo bëne'e vidë cubi nu rnibë'a më na. Vidë cubi nanapa iurnë' la'ni gué'dchiliu, napa por pudërë shtë shini Dios purquë rialdí ldua'a shti'dzë më, el quë narac shtu'u na nu gúti' shlugara lu cruz.

²¹ Adë quëqué guiá'adia'a favurë nabë'në më parë gac salvara. Si talë na posiblë gac salvar mieti por gunë rall cumplir lëy, iurní shldi guti Cristo. Sulë por galguti shtë më quëhunë Dios recibir lë'ë hia'a ziquë mënë naná tubldí shcuendë lu më, u sea mënë nanápëdi'i faltë delantë lu më.

3

Nasalvára'a por fe, lédëdi'i por lëy

¹ Lë'ë të naquëreldë Galacia, lë'ë të nadë rúnëdi'i llgabë, ¿chull bësigué lë'ë të, të parë bëazë guetë të shnezë Dios? Lu të

biadi'dzë na'a diza'quë de quë Cristo guc crucificári'. Clarë riasë të guti më lu cruz.

² Iurnë' gulë guni'i lua ¿gu bë'në të recibir Espíritu Santo shtë Dios purquë bë'në të cumplir lëy shtë Moisés u purquë rialdí ldu'u të diza'quë shtë Jesús?

³ ¿Gu na verdá na të mënë nadë rac bë'adi'i? Guzublú vidë cubi shtë të por Espíritu Santo; tubsë cusë bë'në të; gualdí ldu'u të shti'dzë më perë iurnë' rni'i të rqui'ni gunë mieti cumplir lëy shtë Moisés parë gac salvar të. ¿Pë adë rac bë'adi'i të iurnë'

⁴ u shldi bë'në të sufrir zihani cusë durë? Pues guquin embanë si talë tsagla'guë të tëchi custumbrë guahietë.

⁵ Iurë bédë'ë Dios Espíritu Santo nu quëhúni' milagrë entrë lë'ë të ¿gu runë mëhin purquë rianaldë të tëchi lëy u sulë purquë rialdí ldu'u të shti'dzë më?

⁶ Guná, Abraham guquëréldi' antsë de Moisés. Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios nu guná më fe shtë Abraham nu bë'në më tratë Abraham ziquë nguiu za'quë delantë lu më.

⁷ Por ni rac bë'a hia'a sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios na rall ziquë shini Abraham delantë lu më.

⁸ Zni Sagradas Escrituras guni'i dizdë más antsë de quë ra mënë nanádi'i më israelitë, gunë më recibir lë'ë rall si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Por ni guni'i më lu Abraham diza'quë rë': "Gunë ldahia grëtë' mënë shtë gué'dchiliu por lë'ë".

⁹ Zni grëtë' el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios, quëhunë ldai' më lë'ë rai' purquë napë rall mizmë fe quë Abraham.

¹⁰ Grë ra narni'i napë quë gunë cumplir grë puntë shtë lëy parë gac salvar mënë, nacondenadë rall purquë naescritë zndë'ë: "Grëtë' nadë gúnëdi'i cumplir grë puntë lo quë naná escritë la'ni librë shtë lëy, nudé rall".

¹¹ Clarë nahin de quë ni tubi adë chu naperdunë lu Dios por bë'nëll cumplir mandamientë shtë lëy purquë Espíritu Santo rni'i la'ni Sagradas Escrituras: "Sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios gunë më recibir cumë mënë naná tubldí shcuëndi' lu Dios. Nápëll vidë sin fin."

12 El quë narunë confiar de quë por gúnëll cumplir lëy por ni tubldí na shcuëndëll lu Dios, pues nguiu ni adë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios purquë naescritë: "El quë narunë cumplir grë puntë shtë lëy, gápëll vidë sin fin ziquë tubi premi".

13 Cristo bëlá lë'ë hia'a lu sentënci nabësëdchini lëy. Lë'ë lëy bënë'në condenar lë'ë hia'a lu galguti, perë Cristo gudilli parë gac salvára'a. Lë'ë më gúqui' ziquë tubi cusë nanudé por duldë shtë hia'a. Sagradas Escrituras rni'i: "Nacondenadë por Dios grë el quë naqué lu tubi hiaguë".

14 Guti Cristo Jesús parë gac cumplir promësë naguni'i Dios lu Abraham. Por Jesús bënë'në ldai' Dios ra mënë nanádi'i israelitë nu bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

Promësë shtë Dios nu lëy

15 Lë'ë të naná rialdí ldu'i diza'quë, quëgnia'a lu të tubi comparaciuni naze'dë la'ni vidë shtë mieti. Iurë tubi nguiu runtsá'ull tëtë, si talë bënë'nëll firmarin, ni tubi adë chu guëtí'di'in, nilë gúnëll cambiari.

16 Dios bënë'në tubi promësë lu Abraham nu zac parë tubi llëbni Abraham. Sagradas Escrituras rni'idi'i "parë zihani llëbni Abraham" si fuërë zihani mënë, sino rni'i Sagradas Escrituras: "tubsë llëbni"; quiere decir tubsë nguiu. Nguiu ni na Cristo.

17 Lo quë narnia'a lu të es quë Dios bënë'në tubi promësë lu Abraham nu bënë'në më firmarin con mizme di'dzë shtë më. Bënë'në më lëy lu Moisés tapë gahiu'a galdë bë chi izë despuësë de Abraham, perë lëy ni adë bëtí'di'i promësë nabënë'në Dios lu Abraham.

18 Si talë bendición shtë Dios na por gunë mieti cumplir lëy, iurní adë nádi'in por tubi promësë sino tubi premi; perë bënë'në Dios prometer lu Abraham sulë ziquë tubi favurë shtë më.

19 Iurnétia'a, ¿pëzielú bënë'në Dios ra mandamientë parë ra mënë? Bënë'në Dios mandamientë parë gac bë'a hia'a de quë na hia'a pecadurë. Lë'ë lëy napë pudërë hashtë bëdchini lë'ë llëbni Abraham. Zni

bënë'në Dios prometer lu llëbni Abraham. Ra ianglë shtë Dios be'dë guësá'në lë'ë lëy nu bënë'në rai' incarguë lëy lu Moisés, el quë nazú guéláu entrë Dios nu mënë.

20 Perë iurë bënë'në më prometer lu Abraham, adë ni chu zuga'adi'i guéláu. Sulë Dios con Abraham; tubldí bëdchini shti'dzë më lu Abraham.

Bënë'në Dios ra mandamientë

21 Iurní rna'bë di'dza ¿quëhunë lëy shtë Moisés cuntrë promësë shtë Dios? Aquëdi'i. Si talë lë'ë lëy napë pudërë parë guëdë'in vidë eternë parë lë'ë mieti, iurní gac tubldí shcuëndë mieti por guëzu'bë diaguë rall puntë shtë lëy.

22 Perë Sagradas Escrituras rni'i de quë grëtë' mënë napë rall duldë; na rall culpa-blë delantë lu Dios. Zni gac voluntá shtë më parë grë mieti tsasë rall vidë eternë ze'dë de Dios parë grë naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo, lëdëdi'i nasalvar mieti por ra mandamientë.

23 Antsë de guëdchini diza'quë shtë Jesús, lë'ë hia'a na hia'a ziquë prësi bajo ordë shtë lëy. Lë'ë lëy gunibë'a lë'ë hia'a hashtë iurë lë'ë Cristo bëdchini.

24 Ziquë tubi criadë na encargadë parë quëhápëll tubi llguë'në, zni gac lëy parë lë'ë hia'a. Guc bë'a hia'a pë na mal nu pë na bien por lëy, perë hia bëdchini Cristo. Por Cristo tubldí na shcuëndá'a lu Dios sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

25 Hia iurne' cumë bëdchini diza'quë shtë Jesús, adë nádi'ia'a ziquë lë'ë llguë'në shtë comparaciuni; adë nádi'ia'a bajo ordë shtë mandamientë.

26 Grë hia'a na hia'a shini Dios por Cristo Jesús si talë rialdí ldu'u hia'a de verdá.

27 Grë të nabëriubë nisë ziquë shmënë Jesús, napë të vidë shtë më; unidë na të con lë'ë më.

28 Grë ra mënë naná unidë con Jesús, na ziquë tubsë cuerpë. Hia nádi'i importë si talë nal më israelitë u më griego; u si talë nal bajo ordë shtë sa'l u si talë nápël libertá; u si talë nal nguiu u nal na'a.

29 Si talë nal shmënë Cristo pues iurní nal llëbni Abraham nu grë lo quë nabënë'në më prometer lu Abraham, lë'ë të zac napë të.

4

¹ Lo quë naquëgnia'a lu të nahin cumë ziquë tubi llguë'në nagunë recibir tubi herenci. Guti ra shtadë llguë'në nu to-davía nall llguë'në. Nall ziquë tubi muzë narunë dchi'ni; rnibë'adi'll lë'ë herenci nabë'nëll recibir, perë en verdá lë'ë ll-guë'në nashtënë herenci ni.

² Nanú mënë nacanihapë ra cusë shtë llguë'në; nanú ra naná encargadë con herenci ni hashtë guëga'a iurë naguni'i shtadë llguë'në, iurní lë'ëll guëná'zill herenci.

³ Zni na con lë'ë hia'a; antsë na hia'a ziquë llguë'në shtë comparaciuni. Bëzu'bë diága'a enseñansë nu custumbrë shtë ra mënë guë'dchiliu

⁴ perë iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëshe'ldë më shini më lu guë'dchiliu. Bëdchíni' por tubi na'a nu bë'në tucaré gúni' cumplir puntë shtë lëy purquë náhi' më israelitë.

⁵ Bëdchíni' parë gúni' librar lë'ë hia'a lu lëy nabë'në condenar lë'ë hia'a. Zni bëne'e më dereché të guëdë'na'a recibir libertá ziquë shini më.

⁶ Na të shini më; por ni bëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë të. Por lë'ë Espíritu Santo rni'i hia'a lu Dios: "Shtadë na'a".

⁷ Por ni na të shini Dios, lédëdi'i bajo ordë shtë custumbrë. Por naná të shini Dios, guëne'e më tubi herenci purquë unidë na të con Cristo.

Runë llgabë Pablo por ra shmënë Jesús

⁸ Antsë lë'ë të adë gunëdi'i të Dios; dzë ni na të bajo ordë shtë ra dios naguctsa'u. Bëzu'bë diaguë të voluntá shtë ra dios nananú lu guë'dchiliu perë de verdá nádí'i rai' Dios.

⁹ Perë iurne' nanë të Dios verdaderë; más bien quëgnia'a lu të, Dios runguë bë'a më lë'ë të ziquë shini më. ¿Pëzielú bëabrí të stubi lu nezë gushë, lu rëglë nu custumbrë nanápëdi'i pudërë? ¿Gu rac shtu'u të gunë të obedecer ra cusë ni ziquë tubi nanali'bi con ra custumbrë?

¹⁰ ¿Pëzielú todavía rialdí ldu'u të nanecesari gunë të cumplir ra dzë delicadë, u dzë shtë villili, u ra dzë shtë

laní, u gunë të cumplir custumbrë shtë izë según rni'i lëy?

¹¹ Na rdzëba de quë bëna dchi'ni entrë lë'ë të de baldë.

¹² Lë'ë të naná rialdí ldu'u shti'dzë Jesús, na quëhuna ruëguë lu të de quë gac të librë ziquë na. Antsë guanalda tëchi ra custumbrë, perë bëaca shmënë Cristo ziquë na të iurne'. Lë'ë të siembrë bë'në të tratë na bien lédëdi'i manërë mal.

¹³ Nanë të primërë vësë biadi'dza diza'quë lu të, guquërdënúa lë'ë të purquë gac llú'uhia.

¹⁴ Galguidzë ni gac tubi cusë dushë parë lë'ë të perë adë bë'nëdi'i të desprëci na; adë bëquë guí'adi'i të na sino al contrari, bë'në të recibir na ziquë tubi ianglë shtë Dios u ziquë mizme Cristo Jesús.

¹⁵ ¿Pë bëa'ldë ldu'u të de quë tiempë naguquërdënúa lë'ë të, nalë bëquitë ldu'u të? ¿Pë gac iurne'? Pues nahia testigu de quë si fuërë posiblë, na të dispuestë niane'e të prupi slu të shlugar slua.

¹⁶ Perë ne' ¿gu rni'i të de quë quëhuna cuntrë lë'ë të iurë ruadi'dza lu të verdá?

¹⁷ Ra mënë narianaldë tëchi lëy, rac shtu'u rall gac të shmënë rall, perë lédëdi'i parë bien shtë të sino rac shtu'u rall tsanaldë të tëchi enseñansë shtë rall parë despuësë gunë nadchini rall na të shmënë rall.

¹⁸ Parë na naza'quë rac shtu'u mënë ni lë'ë të perë sulë si talë na parë bien shtë të. Zni rac shtua'a guëdubi tiempë, lédëdi'i sulamëntë iurë naquërdënúa lë'ë të.

¹⁹ Lë'ë të narac shtua'a, ziquë tubi na'a quëzac zi lu dulurë iurë guëdchini me'dë lu guë'dchiliu, quëhuna sufrir stubi vësë más hashtë conductë shtë të na de acuerdë con voluntá shtë Cristo.

²⁰ Rac shtua'a niabezënúa lë'ë të iurne' parë guadi'dza lu të stubi mudë. Pues adë rac bë'adia'a pë guna con lë'ë të iurne'.

Comparaciuni shtë Agar nu Sara

²¹ Lë'ë të narac shtu'u guëabrí të parë tsanaldë të tëchi lëy, gulë guni'i lua ¿gu adë riasëdi'i të lo quë narni'i lëy?

²² Naescritë la'ni Sagradas Escrituras de quë gupë Abraham chupë llguë'në; túbill nall shini tubi na'a narunë sirvë la'ni hiu'u

shtë Abraham; stubi llguë'në gulë por tse'lë Abraham.

²³ Lë'ë shini criadë gulë ziquë grë llguë'në, perë llguë'në nagupë tse'lë Abraham, gúl'i cumë milagrë. Bë'në më prometer guëdë'ë më tubi shini rai' aunquë tse'lë Abraham na më gushë.

²⁴ Ni na ziquë tubi comparaciuni. Guërupë ra na'a ni quëhunë rai' representar chupë conveñi entrë Dios nu mënë. Tubi conveñi ze'dë dizdë dani shtë Sinaí catë bédë'ë më lëy parë Moisés. Agar runë representar lëy ni. Grëtë' ra narianaldë tēchi lëy, na rall shini Agar nu na rall bajo ordë shtë lëy.

²⁵ Agar na ziquë dani Sinaí nananú Arabia. Rúni' representar ra naquëreldë ciudá Jerusalén iurne'. Na rall bajo ordë shtë lëy.

²⁶ Perë nanú stubi Jerusalén naze'dë de gube'e. Librë na mënë ni. Na rall librë de costumbrë nu rēglë shtë nguiu. Jerusalén ni na ziquë shni'a hia'a

²⁷ purquë Sagradas Escrituras rni'i: Bëquitë ldú'ul, lë'ël nagúpëdi'i shínil. Bëquitë ldú'ul nu guni'i fuertë labansë parë Dios.

Lë'ël nadë nápëdi'i shínil, bëquitë ldú'ul purquë lë'ë na'a nanápëdi'i tsé'li' gápëll más shíni' quë lë'ë na'a nanapë tsé'li'.

²⁸ Perë lë'ë hia'a naná rialdí ldu'i Jesús, na hia'a ziquë Isaac. Na hia'a shini Dios por tubi promësë naguni'i më.

²⁹ Iurne' ziquë tiempë shtë Abraham, lë'ë shini nagulë ziquë grë mënë, guzunáldëll naná shini nagulë por pudërë shtë Espíritu Santo. Igual quëhunë mënë iurne'; ra mënë narianaldë tēchi lëy, quëzac zi rall shmënë Dios.

³⁰ Perë çpë rni'i Sagradas Escrituras shcuendë ra cusë ni? Rni'in: "Gulú lë'ë na'a narunë dchi'ni lídchil con shíni' purquë adë gúnëdi'i tucarë ca'a shini na'a ni herenci juntë con shini shtë legítimë tse'lë Abraham".

³¹ Zni nahin; lë'ë të naná rialdí ldu'i Jesús, adë na hia'a ziquë shini Agar el quë naguc criadë shtë Sara. Adë rianáldëdi'ia'a tēchi costumbrë shtë lëy, perë rialdí ldu'u hia'a promësë shtë Dios. Na hia'a shini Sara nanapë libertá.

5

Gulë tsanaldë neze shtë Dios

¹ Bëlá Cristo lë'ë hia'a parë gápa'a libertá. Adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy iurne'. Por ni gulë gac firmë lu libertá nabëne'e më nu adë guëdë'ëdi'i të sí guëñibë'a lëy shtë mënë lë'ë të stubi.

² Gulë bëquë diaguë naquëgnia'a lu të. Na Pablo, quëgnia'a si talë rialdí ldu'u të nanecesari riuguë cuerpë shtë të parë gac salvar të, iurní quëquë guiá'al shti'dzë Cristo; iurní lo quë nabë'në Cristo adë lasáquëdi'i parë lë'ël.

³ Rac shtua'a guënia'a lu të stubi, de quë grë mieti narialdí ldu'i costumbrë shtë galriuguë cuerpë shtë nguiu, lë'ë rall napë quë gunë rall cumplir grë puntë shtë lëy nabëquë'ë Moisés.

⁴ Lë'ë të naná rialdí ldu'i de quë gunë më recibir lë'ë të por quëhunë të cumplir lëy, adë nádi'i të unidë con Cristo. Lë'ë të bësëa'në të shnezë Dios. Nídi'i mudë gunë më favurë të gac salvar të.

⁵ Lë'ë hia'a dzuléza'a dzë nagunë më cambiar lë'ë hia'a të gáca'a mënë za'quë delantë lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a lë'ë më nu gaquin por Espíritu Santo shtë më.

⁶ Si talë unidë na hia'a con Cristo, adë lasáquëdi'i si talë bé'nël cumplir costumbrë shtë galriuguë cuerpë u adë bé'nëdi'il cumplirin. Lo quë nalasac lu Dios na si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá nu si talë por fe rac shtu'u hia'a sa' hia'a.

⁷ Bien guzublú guna'zi të shnezë më perë çchu guluguë lë'ë të parë adë rzu'bë diáquëdi'i të shti'dzë Dios?

⁸ Ldai' nabëlúa'a nguiu ni con tantë ánimo, adë zé'dëdi'in de Dios, el quë nagulé lë'ë të.

⁹ Ldai' shtë rall na ziquë levadurë nu nanú tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rshepin guëdubi nacubë".

¹⁰ Napa confiansë de quë lë'ë Dadë Jesús adë guësá'nëdi'i më tsaldí ldu'u të stubi di'dzë, sulë lo quë nabëluá'ahia lë'ë të, ni sí, tsaldí ldu'u të. El quë narsini ldu'u të stubi nezë, gunë Dios cashtigu lë'ël; adë nídi'i importë si talë nall më ru'bë u si adë nádi'll më ru'bë entrë lë'ë të.

¹¹ Ra mësë falsë cagni'i rall de quë quëhuna predicar custumbrë shtë galri-uguë cuerpë të gac salvar mieti, perë si talë na todavía quëgnia'a lu të de quë nanecesari chuguë cuerpë shtë të parë gac salvar, ¿pëzielú rzunaldë ra mē israelitë na? Si talë nahin ziquë rni'i rall, adë nialdédi'i rall por diza'quë narni'i sulë por galguti shtë Jesús lu cruz gac salvára'a.

¹² Rac shtua'a de quë ra narsiguë lë'ë të con enseñansë ni chuguë cuerpë rall hashtë más todavía ziquë runë mënë nadë guënëdi'i Dios.

¹³ Lë'ë të naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gulë mē lë'ë të parë napë të libertá, perë lédédi'i parë gunë të duldë. Más bien gulë bē'nē sirvë lu sa' të con amor.

¹⁴ Gunë të cumplir guëdubi lëy shtë Dios si talë guëzu'bë diaguë të tubsë mandamientë narni'i: "Gulë gac shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizme lë'ël".

¹⁵ Perë si talë lë'ë të rdildi të ziquë ra ma, rahue' ma sa' ma; gulë gapë cuidadë no sea guëshini të shchi'ni Dios ndë.

Lo quë narac shtu'u ldu'u nguii nu lo quë narac shtu'u Espíritu Santo

¹⁶ Lo quë narnia'a lu të na zndë'ë: gulë gubani según narni'i Espíritu Santo. Si talë rianaldë të tëchi Espíritu Santo, adë gúnël cumplir deseo mal nananú la'ni ldú'ul

¹⁷ purquë grë ra deseo mal, nahin cuntrë Espíritu shtë Dios nu lë'ë Espíritu na contrari shtë deseo mal; deseo mal nahin contrari shtë Espíritu. Por ni adë gáquëdi'i gunë të ra cusë narac shtu'u të

¹⁸ perë si talë guësa'në të quëgsé Espíritu Santo lë'ë të, iurní lë'ë lëy nápëdi'in pudërë parë gunin condenar lë'ë të.

¹⁹ Clarë rlua'a ra deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti. Rquënú rall tse'lë mënë. Nabani rall ziquë mbecu. Napë rall vici.

²⁰ Runë rall adorar stubi cusë, lédédi'i sulë Dios. Rialdí ldu'u rall galbëllí. Napë rall llanë la'ni ldu'u rall. Rdildinú rall sa' rall. Napë rall mbidi. Na rall mē dishi'bi; rëuu' ldu'u rall iurë nanú divisioni.

²¹ Celosë na rall; rdchisú rall pë shtë mënë. Rguini rall mënë. Rzuu'dchi rall. Nalé rau sha'të rall. Runë rall stubi ra cusë nanadë rllu'idi'i, runë rall ziquë mamflor;

perë grë mënë ni, quëgnia'a lu të iurne' igual ziquë hia gunia'a lu të antsë, el quë narunë ra cusë rë' adë nídi'i mudë tsutëll lugar catë rnibë'a Dios.

²² Perë lo quë narunë Espíritu la'ni ldu'u el quë narialdí ldu'i shti'dzë mē na zndë'ë: rac shtú'ull sa'll. Rquitë ldú'ull. Rbedchí ldú'ull. Nápëll pacënci con sa'll. Ráquëll mē za'quë. Rúnëll cumplir shti'dzëll.

²³ Nadú'ull. Quëhápëll el mizme lë'ël të gúnëdi'ill duldë. Ra cusë mal adë rúnëdi'i gan lull sino quë quëréldëll bien. Nídi'i lëy narunë prohibë ra cusë rë'.

²⁴ Grë ra shmënë Jesús, hia bēdē'ë fin ra cusë mal rē', mal llgabë con deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti.

²⁵ Cumë ziquë quërélda'a por pudërë shtë Espíritu Santo, cha guëdē'ë hia'a sí, de quë Espíritu Santo guësé mē lë'ë hia'a.

²⁶ Adë chu gac nadchínidi'i; adë chu napë mbidi lu sa'll; adë chu gac mē dishi'bi.

6

Gulë bē'nē compa'ni sa' të

¹ Lë'ë të shmënë Jesús, si talë guëdzelë të tubi sa'l ldáguëll la'ni duldë, lë'ë të narsé Espíritu Santo napë quë guëni'inú të mënë ni të parë adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Perë gulë bē'nē ni ziquë mē nadu'u. Cadë tubi të gapë të cuidadë no sea quë lë'ël guëtē'dë Satanás prëbë lë'ël të ldáguël lu duldë.

² Gulë bē'nē compa'ni sa'l lu grë cusë durë, cadë tubi de lë'ë të; zni gunë të cumplir lëy shtë Cristo.

³ Si talë tubi de lë'ë të rialdí ldú'ul de quë lasáquël, iurní lu Dios lasáquëdi'il; mizme lë'ël quëgsiguël lë'ël.

⁴ Cadë tubi nguii napë quë gunë juzguë mizme lë'ël, dchi'ni naquëhunë nguii; iurní guëquitë ldú'ull por lo quë naquëhúnëll. Iurní nídi'i nicidá gúnëll comparar dchi'ni shténëll con dchi'ni shtë sáhi'.

⁵ Cadë tubi hia'a nápa'a narunë tucarë guëdē'na'a.

⁶ El quë narsē'dë shti'dzë Dios, napë quë gúnëll ayudë lë'ë ra mësë narlua'a lë'ël.

⁷ Adë rdë'di'i të sí guësiguë mizme lë'ë të, ni tubi adë chu gúnëdi'i gan lu Dios parë

guësiguëll lë'ë më. Grëtë' el quë narcabní nguiu, ni napë quë guëca'a nguiu. Lo quë narunë nguiu napin cusechë despuësë.

⁸ Si talë tubi mieti zianaldë tëchi ra deseo mal nananú la'ni ldú'ull, de mizmé vidë mal gápëll galguti. Perë si talë zianaldë nguiu tëchi ra cusë za'quë shtë Espíritu Santo, gápëll tubi cusechë por mizmé Espíritu. Guëbánill parë siemprë.

⁹ Zni, adë chu cuézëdi'i gunë cusë za'quë; adë chu guëdzáguëdi'i. Cha guëdé'na'a bien parë sa' hia'a purquë si talë tsaglá'ga'a shnezë më, tubi dzë guëne'e më tubi ganza'quë.

¹⁰ Por ni cadë vësë rdchini lugar parë guëdé'na'a bien parë sa' hia'a, pues guëdé'na'a cumplir. Guëdé'na'a bien, especialmente parë ra naná rialdí ldu'i en-señansë nanapë los de más shmënë Dios.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹¹ Gulë guná, naru'bë na lëtrë naquëquëa'a lu të con prupi guiahia.

¹² Grëtë' naquëhunë obligar lë'ë të parë tsuté të la'ni custumbrë shtë më israelitë, rac shtu'u rall riuguë cuerpë shtë të, perë nadë más runë rallin parë guëa'në rall bien lu mënë nu parë adë guëzac zíd'i mënë lë'ë rall cumë shmënë Jesucristo, el quë naguti lu cruz.

¹³ Ra mënë narianaldë tëchi custumbrë rë', adë quëhúnëdi'i rall cumplir grë puntë shtë lëy perë rac shtu'u rall tsanaldë të tëchi ra cusë ni, nadë más purquë rac shtu'u rall gac rall më ru'bë. Rni'i nadchini rall purquë rianaldë të tëchi rall.

¹⁴ Perë na rialdí ldua'a tubsë cusë parë gac salvara; runë nadchinia por tubsë cusë naná galguti shtë Dadë Jesucristo. Cuë më lu cruz por na. Por mizmé cruz shtë më ra cusë mal shtë guédchiliu, guti rahin parë na nu nahia ziquë naguti parë ra cusë ni.

¹⁵ Lu Dios adë rúnëdi'i importë riuguë shcuërpa'a u adë riúguëdi'in. Tubsë cusë lasac lu më si talë na hia'a mënë nacubi por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁶ Parë grë ra narianaldë tëchi en-señansë rë', guëga'a ldu'u më lë'ë rall nu cuedchí ldu'u rall. Ni na rall shmënë Dios, mënë israelitë de verdá.

¹⁷ Dizdë iurne' parë delantë adë chu guëní'idi'i de quë nápëdia'a derechë parë guëluá'ahia ra cusë ni, purquë grë ra ndi'bë nanua'a shcuërpa rlua'ain de quë Jesucristo na Shlama.

¹⁸ Lë'ë të narialdí ldu'i Dadë Jesucristo, rac shtua'a favurë shtë më cuezënu lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo parë ra mënë Efesios

Caquë'e Pablo lu ra naquëreldë Efeso

¹ Na Pablo por voluntá shtë Dios nahia tubi poshtë shtë Jesucristo; bëshe'ldë më na. Caquëa'a cartë rë' lu të nabëzunë Dios almë shtë të, lu të narunë cumplir shti'dzë Jesús, lu të naquëreldë guë'dchi Efeso.

² Gulë bënë recibir ra bendición nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtáda'a nu por Jesucristo, Shláma'a.

Bendición narshe'ldë Jesucristo

³ Rdë'na'a alabar Dios, Shtadë Jesucristo, Shláma'a. Bënë ldai' Dios lë'e hia'a con grë clasë bendición nananú gube'e purquë unidë na hia'a con Cristo.

⁴ Dios gulë më lë'e hia'a juntë con Cristo ziquë cabësë shtë hia'a. Gulë më lë'e hia'a dizdë más antsë cueshtë guë'dchiliu. Gulë më lë'e hia'a parë guëquërëlda'a delantë lu më sin ni tubi duldë, completamente limpi parë lë'e më sin ni tubi demandë cuntrë lë'e hia'a. Nu gudili më lë'e hia'a parë gac shtu'u hia'a lë'e më.

⁵ Bënë më destinar lë'e hia'a dizdë antsë parë guëdë'na'a recibir ziquë shini më por lo quë nabënë Jesucristo. Zndë'e guquin según guni'i ldu'u Dios de acuerdë con lo quë narëuu' ldu'u më.

⁶ Siemprë rdë'na'a alabar lë'e më por ra favurë ru'bë nabënë më. Rac shtu'u më lë'e hia'a; bënë ldai' më lë'e hia'a; bënë më të gáca'a unidë con shini më, Jesucristo, el quë Dios rac shtú'ui'.

⁷ Llëru'bë amor napë Dios; bënë më salvar lë'e hia'a ndigá por galguti shtë shini më. Bënë më perdunë duldë shtë hia'a; favurë ru'bë ni bënë më.

⁸ Napë më llëru'bë amor; bëshe'ldë më shini më parë guëne'e më llni, parë tsasë hia'a nu parë gac bë'a hia'a bien verdá shtë më.

⁹ Nu lë'e më bëlua'a më lë'e hia'a guadë naguni'i ldu'u më, cusë naná ga'chi antsë,

perë iurne' rac bë'a hia'a purquë zni gac ldu'u më.

¹⁰ Por voluntá shtë më gac unidë grëtë' ra cusë nananú gube'e nu tantë ra nananú guë'dchiliu. Iurë guëga'a iurë gunë më unir ra cusë ni parë guëribë'a Cristo ziquë cabësë subrë grë lo quë nabëntsa'u Dios.

¹¹ Por naná hia'a unidë con Cristo Dios gulë më lë'e hia'a dizdë antsë të parë guëdë'na'a recibir tubi partë narunë tu-carë ca'a Cristo; juntë guëdë'na'a recibirin. Grëtë' ni na de acuerdë según guni'i ldu'u më, según voluntá shtë më dizdë más antsë.

¹² Na hia'a primëre mënë nagualdí ldu'u shti'dzë më. Bënë më destinar lë'e hia'a parë gáca'a mënë naquëhunë alabar lë'e më. Rac shtu'u më guëní'ia'a llëru'bë na pudërë shtënë më.

¹³ Nu zac lë'e të bini të diza'quë; bini të di'dzë narni'i lla gac salvar të; gualdí ldu'u të di'dzë shtë më. Guc të unidë con lë'e më, nu gac të selladë por Espíritu Santo cumë ziquë shmënë Dios. Pues bënë më prometer guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'e të.

¹⁴ Lë'e Espíritu Santo na ziquë tubi garantiá de quë guëne'e më ra cusë nabënë më prometer; gunë më librar shmënë më iurë guëga'a tiempë. Guëlá më shmënë më naguzi'i më. Segurë na ra cusë ni purquë nadápa'a Espíritu Santo. Zni nahin parë gunë më recibir graci nu labansë shtë mënë.

Guna'bë Pablo lu Dios por ra shmënë më

¹⁵ Rac bé'ahia de quë lë'e të rac shtu'u të sa' të nu rialdí ldu'u të shti'dzë më; por ni

¹⁶ nunquë adë rcuë'zëdia'a rdë'ehia graci lu më por lë'e të. Quëgna'ba lu më por lë'e të,

¹⁷ të Dadë naquëbezë gube'e, lë'e më naná Shtadë Jesucristo Shláma'a, guëshe'ldë më Espíritu Santo të parë gac bë'a të. Rna'ba lu më të guëne'e më másru'u llni guëc të. Llni shtë më ze'dë iurë runguë bë'a të lë'e Jesús.

¹⁸ Quëgna'ba lu më guëzianí më lu shgabë të, të parë gac bë'a të guadë naná dzuléza'a, tubi esperansë nadápa'a purquë guna'bë më lë'e hia'a. Quëgna'ba

lu më të gac bë'a të blac llëru'bë nu blac nasa'a na herenci nanapë ra mënë nabëzuné Dios almë shtë rai'.

¹⁹ Nu quëgna'ba lu më të gac bë'a të blac llëru'bë na pudërë shtë më nadápa'a purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Pudërë ni na mizmë pudërë nabëlua'a Dios con llëru'bë fuersë iurë bëcua'ñi më lë'ë Jesús ladi ra tëgulë

²⁰ nu bëcue'zë më Jesús lugar cula'ni më, ladë ldi shtë më lu gube'e.

²¹ Bëcue'zë më lë'ë Jesús lugar shtë hunurë más guia'a quë grë ra autoridá nu gobiernë, más guia'a quë grë ra narnibë'a lu gube'e. Bëdë'ë më tubi lë más lasac quë grë ra lë la'ni guédchiliu rë' nu más lasac quë grë lë nanapë mënë parë tiempë naze'dë.

²² Bëdë'ë më pudërë lu Jesús të guënbë'ai' grëtë' mënë nu hashtë grë cusë guëa'në bajo ordë shtë më, nu bë'në më punërë lë'ë Cristo ziquë cabësë shtë ra grupë shtë shmënë Dios.

²³ Pues ra narialdí ldu'i shti'dzë më, na rai' cuerpë shtë Cristo nu lë'ë më quëbezënuhi' lë'ë rai'. Na më cabësë shtë shmënë më guëdubi lugar shtë guédchiliu.

2

Nasalvára'a por amor shtë Dios

¹ Dios bëne'e më vidë eternë parë lë'ë të juntë con Cristo; dzë ni todavía lë'ë të na të ziquë tëgulë por causë maldá nu duldë shtë të.

² Más antsë guagnaldë të tëchi ra cusë shtë guédchiliu. Bëzu'bë diaguë të shti'dzë mëdzabë naná cuesë lu mbë, el quë narnibë'a lu nacahi; guanaldë të tëchi mëdzabë naná lamë shtë ra mënë nanadë rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më.

³ Grëtë' hia'a gubánia'a zni más antsë; guanállda'a tëchi deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a; bëdë'na'a cumplir cualquier cusë nabëdchini la'ni shgába'a. Gúca'a mënë mal. Gúca'a mënë narunë tucarë cashtigu dushë shtë Dios igual ziquë los de más sa' hia'a.

⁴ Perë Dios nalë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a nu nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a;

⁵ bëne'e më vidë eternë parë lë'ë hia'a por Cristo iurë lë'ë hia'a todavía na hia'a ziquë tëgulë por causë duldë shtëna'a. Na salvar të por tubi favurë nabë'në më, lédëdi'i por cusë za'quë nabë'në të.

⁶ Dios bëcua'ñi' lë'ë hia'a mizmë tiempë bëdë'ë më vidë parë Cristo nu bëcue'zë më lë'ë hia'a con Cristo Jesús lu gube'e.

⁷ Bë'në më zni të guëlua'a më blac llëru'bë na favurë shtë më parë lë'ë hia'a. Rac shtu'u më gac bë'a mieti blac llëru'bë amor napë më. Rac shtu'u më guëlua'a amor shtëhi' por grë tiempë naze'dë. Nadápa'a amor ni purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

⁸ Por tubsë favurë shtë Dios, nasalvar të purquë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Salvaciuni adë zë'dëdi'i por lo que naquëhunë të sino bëzëlaa'dchi mëhin ndigá.

⁹ Ni tubi chu gúnëll gan salvaciuni por lo quë narúnëll, nilë por obrë za'quë. Zni nahin të adë chu gunë nadchínidi'i delantë lu Dios.

¹⁰ Na hia'a lo quë nabëntsa'u Dios. Bëne'e më vidë eternë parë lë'ë hia'a por Cristo Jesús të guëdë'na'a cusë za'quë. Zni bë'në Dios destinar guëdë'na'a dizdë más antsë.

Por Jesucristo cuedchí ldu'u hia'a

¹¹ Gulë bësëagná ldu'u të de quë antsë adë nádí'i të mënë israelitë. Ra mënë israelitë rchuguë rall cuerpë shtë rall ziquë custumbrë religiosë perë lë'ë rall bë'në rall tratë lë'ë të ziquë mënë nalasáquëdi'i purquë adë rchúguëdi'i të cuerpë shtë shini të.

¹² Gulë bësëagná ldu'u të de quë antsë nádí'i manërë gunguë bë'a të Cristo purquë zitu na të parë lë'ë më. Guc të ziquë më zitu parë ra mënë nagulé Dios. Guc të ra naguënédi'i ra conveñi nabë'në Dios con mënë israelitë. Zitu zu të parë promësë nabëdë'ë më lu rai'. Guquërdë të lu guédchiliu rë' perë nunquë nápëdi'i të esperansë gac salvar të; guquërdë të sin Dios iurní.

¹³ Perë iurnë' unidë na të con Cristo Jesús. Antsë quëbezë të zitu parë Dios, perë iurnë' por galguti shtë Cristo guabi'guë të lu Dios.

¹⁴ Cristo na narcue'dchí ldu'u hia'a. Bë'në më parë gac en paz ra më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë. Unidë na grëtë' hia'a purquë lë'ë më bédchisú naná ziquë tubi lu' nabë'në divider ra mënë.

¹⁵ Por cuerpë shtë Jesús naguti, bédë'ë më fin ra règlë nu mandamientë shtë lëy të gac tubsë cuerpë cubi de mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë. Hia unidë na hia'a; níd'i divisioni sino nanú paz entrë lë'ë hia'a.

¹⁶ Por galguti shtë Jesús lu cruz, bédë'ë më fin shtë ra cusë nabë'në divider ra mënë, iurní bécue'dchí më ldu'u hia'a. Hia gualú divisioni nu llanë nananú antsë entrë ra më israelitë nu ra nanádi'i israelitë.

¹⁷ Cristo bédchini nu biadi'dzë më diza'quë de quë hia gualú divisioni. Por shti'dzë më bécuedchí ldu'u hia'a. Biadi'dzë më lu të nazuga'a zitu parë lë'ë më nu zac bédchini diza'quë ni lu na'a, ra më israelitë naná allegadë parë lë'ë më.

¹⁸ Pues por medio de Cristo grë hia'a, ra më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë, unidë na hia'a por lë'ë Espíritu Santo nu ráca'a guená'ba'a lu Dios por lë'ë Espíritu.

¹⁹ Por ni lë'ë të mënë Efeso, hia adë nádi'i të ziquë më zitu parë Dios, nilë mënë nadë guénédi'i lë'ë më, sino napë të dereché ziquë los de más shini Dios. Na të shmënë Dios.

²⁰ Na të ziquë tubi hiu'u; cimientë shtëhin bëza'a ra poshtë nu ra nabiadi'dzë enseñansë naze'dë de Dios, nu mizme Jesucristo na partë principal shtë hiu'u.

²¹ Por Jesucristo grë partë shtë hiu'u na unidë; cadë tubi partë gudchi'bë shlugári' nu lë'ë hiu'u tsagla'guë tsaru'bin ziquë tubi iádu'u nanabani nu nahin santu catë lë'ë më cuézi'.

²² Zni lë'ë të na të unidë con Cristo con los de más sa' të naná shmënë Dios; na të ziquë tubi hiu'u catë quërelde Dios purquë cuesenú Espíritu Santo lë'ë të.

3

Dios bëshe'ldë Pablo të guadí'dzi' diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë

¹ Por mizme rsunë rë', na Pablo nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús. Bëshe'ldë më na parë bien shtë të nanádi'i mënë israelitë.

² Lluá'ahia de quë bini të bë'në më incarguë diza'quë të parë guadi'dza lu të; bini të bë'në më favurë ru'bë parë na, naná nahia poshtë parë ra nanádi'i më israelitë.

³ Dios bëlua'a naná rni'i ldu'u më lua; guni'i më lua cusë naná naga'chi antsë. Riasëhia nu bëquëa'a lu të con du'pë di'dzë shcuendë ra cusë ni.

⁴ Iurë quëu'ldë të ra di'dzë ni, gac bë'a të de quë riasëhia lo quë narunë significar galguti shtë Jesús,

⁵ tubi secretë naná naga'chi parë ra mënë naguquërelde más antsë perë iurne' sí, bëlua'a më secretë ni lu ra poshtë. Bëlua'a më ra cusë ni lu ra naruadi'dzë enseñansë naze'dë de Dios; santu na mënë ni; runë rai' sirvë lu më. Por Espíritu shtë më bëlua'a më secretë ni.

⁶ Lë'ë secretë ni na zndë'ë; de quë por diza'quë shtë Jesús ra mënë nanádi'i më israelitë, gac salvar rall mizme manërë quë ra më israelitë nu na rall unidë con Cristo. Iurne' tubsë cuerpë nanú nu bë'në rall recibir mizme promësë naguni'i Dios lu ra mënë israelitë. Grë mënë ni unidë na rai' por Cristo.

⁷ Sin quë adë rúnedi'i tucara, guna'bë më na parë guadi'dza diza'quë. Bë'në më favurë nu bëne'e më pudërë parë guna dchi'ni shtë më.

⁸ Nahia el quë nallasac menos quë grë ra shmënë Dios perë bë'në më favurë të guadi'dza diza'quë lu ra mënë nanádi'i më israelitë të gac bë'a rall ra cusë za'quë; ni tubi chu gunë gan guelábëll ra bendición nananú parë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

⁹ Bëshe'ldë më na parë guadi'dza lu grëtë' mënë de quë gunë më salvar ra mënë nanádi'i më israelitë. Secretë ni naga'chi dizdë antsë bécue'shtë Dios guédchiliu, guédchiliu rë' naguctsa'u por pudërë shtë Jesucristo.

¹⁰ Guquin të parë guená grë ra autoridá nu ianglë lu gube'e blac llëru'bë na llni shtë Dios nu gac bë'a rai' manërë gunë më cumplir voluntá shtëhi' por grupë shtë shmënë më.

¹¹ Dios bë'në cumplir ra cusë ni por medio de Jesucristo, Shláma'a, de acuerdë cumë ziquë guni'i ldu'u më dizdë principi

shtë gué'dchiliu.

¹² Na hia'a unidë con lë'ë më purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios sino nápa'a confiansë parë guadi'dzënú hia'a Dios.

¹³ Adë guëá'nëdi'i të tristë por lo quë quëhunënú mënë na ndë'ë. Mejurë ra cusë ni na tubi bien, tubi hunurë parë lë'ë të.

Amor shtë Cristo

¹⁴ Iurë runa llgabë lla na grë ndë'ë, rzullibia delantë lu Dadë shtë Jesucristo.

¹⁵ Quëhunë Dios të parë grë ra shmënë më naquëbezë lu gube'e nu ra naquërdë lu gué'dchiliu, gac rall shini më, tubsë famili shtëhi'.

¹⁶ Rna'ba lu Dadë de quë guëne'e më llëru'bë bendición, pudërë, nu fuersë shtë Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Rna'ba lu më të gac të firmë la'ni ldu'u të con mizme fuersë shtë Dios.

¹⁷ Rna'ba lu më të cuezënú Dadë Jesucristo la'ni ldu'u të. Por fe cuezënú më lë'ë të. Nu rna'ba lu më de quë nunquë adë rúnëdi'i faltë amor parë sa' të. Zni gac të ziquë tubi hiaguë nanapë shlú'chi' catë nanú nisë; gac të ziquë tubi hiu'u nazubë lu cimientë dchi'chi.

¹⁸⁻¹⁹ Nu quëgna'ba lu më gac bë'a të bien con los de más sa' të nabëzunë Dios almë shtë rai', blac llëru'bë na amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a. Pues amor shtë më na más llëru'bë quë shgába'a. Nu rna'ba lu më gunë të recibir llëru'bë pudërë shtë Dios la'ni ldu'u të, të gunë të cumplir voluntá shtë më.

²⁰ Iurne' cha guëdë'ë hia'a graci lu Dios, el quë nanapë pudërë parë gúni' más cusë ru'bë quë lë'ë hia'a rná'ba'a, hashtë más quë rac runë shgába'a. Quëbezënú pudërë shtë më la'ni ldu'u hia'a.

²¹ Lë'ë të naná grupë shtë shmënë Dios, gulë bë'në alabar lë'ë Dadë Dios por medio de Jesucristo. Gulë bë'në alabar lë'ë më hashtë tsalú tiempë catë nídi'i fin. Amén.

4

Unidë na hia'a por Espíritu Santo

¹ Grë ndë'ë na verdá; por ni na Pablo, nanúa prësi purquë nahia shmënë Cristo. Quëhuna ruëguë lu të de quë quërdë të

ziquë runë tucarë, ziquë mënë naguna'bë Dios.

² Gulë gac humildë nu gulë gac më nadu'u. Gulë gac pacënci con sa' të. Gulë bë'në perdunë faltë shtë sa'l por amor nanápël parë lë'i'.

³ Gulë guni'i ldu'u parë gac të unidë por pudërë shtë Espíritu të tsúdi'i dishi'bi entrë lë'ë të.

⁴ Nanú tubsë cuerpë shtë ra shini Dios nu nanú tubsë Espíritu. Nanú tubsë esperansë nabë'në të recibir iurë guna'bë më lë'ë të.

⁵ Nanú tubsë Dadë narnibë'a grë ra shmënë më. Nanú tubsë ldai' narialdí ldu'u hia'a. Nanú tubsë galëriubë nisë naná sëñi na hia'a shmënë më.

⁶ Nanú tubsë Dios naná Dadë shtë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë më. Sulë lë'ë më rnibé'ai' lë'ë hia'a. Quëhunë dchi'ni më lë'ë hia'a nu cabezënú më grëtë' hia'a.

⁷ Bë'në Cristo favurë parë cadë túbia'a të guédapa'a don narzëlaa'dchi Espíritu Santo de acuerdë con voluntá shtë Cristo.

⁸ Por ni ra Sagradas Escrituras rni'i: Be'pi më gube'e; bia'a më ra nananú bajo ordë shtë mëdzabë. Bëzëlaa'dchi më cusë za'quë parë ra nguui.

⁹ Perë ¿pëti'i runë cuntienë: "Be'pi më gube'e"? Runë cuntienë de quë primërë bietë më hashtë lugar más guetë shtë gué'dchiliu.

¹⁰ El quë nabietë lu gué'dchiliu na el mizme më nabe'pi más guia'a shtë gube'e të parë guëribë'a më; parë gunë ldai' më grë lugar.

¹¹ Bë'në më të gunë shmënë më recibir don narzëlaa'dchi Espíritu Santo. Primërë nanú poshtë; sëbëldá mënë na ra narlua'a di'dzë naze'dë de Dios; stubi mënë rac rni'i rall diza'quë parë tsaldí ldu'u mieti; stubi tantë na ra naquëhapë los de más sa' rai'; stubi rai' na mësë narlua'a los de más sa' rai'.

¹² Zni bë'në më punërë ra mënë ni parë cadë tubi shini më gac rai' listë parë dchi'ni shtë më nu parë grë ra shini më gac rai' firmë lu shnezë më nu parë tsaru'bë fe shtë rai'.

¹³ hashtë grëtë' hia'a na hia'a unidë con mizme fe, hashtë gunguë bë'a hia'a más lë'ë shini Dios, hashtë tsaru'bë vidë cubi

nabëne'e Cristo parë cadë túbia'a. Zni gáca'a tubi mënë naziaru'bë lu shnezë Dios hashtë gáca'a mënë za'quë ziquë na Cristo.

¹⁴ Hia iurní adë chu gáquëdi'i ziquë tubi llguë'në naná runë cambi según rni'i ldú'ull. Hiadë chu nádi'i ziquë tubi guilli nanua'a mbë nezë rë', nezë rë'. Zni na ra narianaldë tēchi cualquier enseñansë cubi naze'dë, ra ldai' narlua'a ra mësë con mañi. Ra mënë ni rguguë rall sa' rall con bishi.

¹⁵ Más bien cha guëni'ia'a verdá mien-tras rac shtu'u hia'a sa' hia'a. Rqui'ni gáca'a unidë con Cristo nu rqui'ni tsarú'ba'a más tē gáca'a ziquë na më. Lë'e më na cabësë shtë hia'a.

¹⁶ Por Cristo unidë na grë partë shtë cuerpë, cadë partë nali'bi con grë sáhi'. Cadë partë shtë cuerpë cuezë shlugári' nu rúni' compaño los de más partë shtë cuerpë tē gac cumplir lo quë narunë tucarë; iurní lë'e cuerpë na saludë, lédëdi'i rac llú'udi'in. Zni riaru'bë cuerpë bien nu grë ra partë shtë cuerpë rac shtu'u raí' sa' raí'.

Vidë cubi nadápa'a por Cristo

¹⁷ Pues ndë'e rnia'a lu tē ziquë tubi narni'i por mandadë shtë Dadë Dios; adë quëréldëdi'i tē ziquë ra mënë nanadë guënëdi'i Dios, ra nanabani de acuerdë con llgabë nanadë rllu'idi'i.

¹⁸ Adë riasëdi'i rall por nacahi nananú la'ni ldu'u rall. Nápedi'i rall vidë narne'e Dios purquë na rall ziquë ra nadë rac bé'adi'i por causë naguëdchi ldu'u raí'.

¹⁹ Adë rtúdi'i lu rall iurë quëhunë rall mal nu bë'në rall intriegu mizmë lë'e rall lu vici. Hia nápedi'i rall rëspëti parë cusë za'quë sino con gustë quëhunë rall cumplir grë deseo nananú la'ni ldu'u rall.

²⁰ Perë bëlua'a Cristo lë'e tē stubi manërë tē guëquërdë tē bien.

²¹ Rac bë'a tē shti'dzë më; riasë tē verdá nabëlua'a më.

²² Ziquë rgu mieti shabë guini, nu nácull lari limpi, gulë gulú grë cusë mal nananú la'ni ldu'u tē. Vidë shtë tē antsë bësiguë lë'e tē nu más bësinin lë'e tē lu duldë.

²³ Mejurë tsagla'guë gulë gapë llgabë cubi cadë dzë.

²⁴ Nu ziquë shabë nacubi, gulë gacu con vidë cubi shtë Dios; bëzëlaa'dchi më vidë ni parë gáquë ziquë Dios, tubi vidë za'quë sin ni tubi duldë.

²⁵ Por ni, adë rni'idi'il bishi lu sa' tē. Gulë guni'i verdá lu sa'l purquë grëtë' hia'a na hia'a unidë ziquë tubsë cuerpë.

²⁶ Si talë rldël, adë rldëdi'il tsa'a dzë. Adë rúnëdi'il duldë.

²⁷ Adë rdë'ëdi'il lugar gunë mëdzabë gan lul.

²⁸ El quë nagulaa'në antsë, napë quë guësá'nëll duldë ni nu gúnëll dchi'ni. Gunë nguui ni dchi'ni za'quë parë gápëll centavë tē guëdë'ëll ca'a ra nabënapëdi'i.

²⁹ Adë ruadí'dzëdi'il didzabë lu sa' tē sino gulë biadi'dzë cusë za'quë lu sa' tē según nicidá nanapë sa'l tē gápëll más fe. Gulë guni'i di'dzë narsëdchini bendición parë ra narquë diaguë shti'dzël.

³⁰ Adë rúnëdi'il niétiquë narsëdchini tristë parë Espíritu Santo shtë Dios purquë por lë'e Espíritu nacabezënú ldu'u tē, na tē selladë; na tē prupi shmënë Dios hashtë dzë guëdchisú më lë'e hia'a lu guë'dchiliu nu guia hia'a gube'e.

³¹ Gulë bëzalú con grë disgustë nu llanë nu insultë con grë didzabë narni'i tē guëc sa' tē, nu con grë llgabë mal cuntrë sa'l.

³² Gulë guc shtu'u sa'l nu gulë gac tē më pacënci; gulë bë'në perdunë sa'l ziquë bë'në Dios perdunë lë'ël. Bë'në më perdunë lë'ël purquë Cristo rac shtú'ui' lë'ël.

5

Lla runë tucarë guëquërdë shmënë Dios

¹ Por ni gulë guagla'guë ejemplë shtë Dios. Rac shtú'ui' lë'e tē ziquë shini më.

² Gulë guc shtu'u sa'l ziquë guc shtu'u Cristo lë'e hia'a. Bë'në më intriegu mizmë lë'e më lu galguti por lë'e hia'a. Gúqui' ziquë tubi lli'li naná guti lu bëcu'guë, tubi ofrendë nabëquitë ldu'u Dios.

³ Iurnë lë'e tē na tē shini Dios; por ni adë chu guëquënú sáhi' nu adë chu tsanaldëdi'i tēchi cusë mal; adë chu guëzëbidi'i ldu'u ra cusë shtë guë'dchiliu. Adë rúnëdi'i tē cusë ni tē parë ni tubi sa' tē guëni'idi'i shcuendë ra cusë rë' entrë lë'e tē.

⁴ Adë ruadi'dzëdi'i të ra cusë naná runë parë guëtú lul, nilë cusë tuntë, nilë ra cusë dzabë naruadi'dzë mënë, purquë adë rëuu'di'i ldu'u Dios ra cusë ni; sino más bien gulë guni'inú sa'l grë cusë za'quë narunë më parë lë'ë hia'a.

⁵ Hia nanë të ni tubi narquënú ra na'a nu ra na'a narquënú ra nguiu, nilë tubi naruadi'dzë didzabë, nilë el quë narzebi ldu'u pë shtë mënë, adë nápëdi'i rall partë catë rnibë'a Cristo, catë Dios na Rëy. Pues el quë narzebi ldu'u ra cusë shtë guë'dchiliu, quëhúnëll duldë idolatría; rúnëll adorar ra cusë material, lëdë Diósëdi'i.

⁶ Adë rdë'ëdi'i të lugar parë rsiguë sa' të con di'dzë tuntë purquë ze'dë guëdchini cashtigu shtë Dios guëc ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë më.

⁷ Por ni adë rápëdi'i të tratë con ra mënë narunë ra duldë ni.

⁸ Antsë lë'ë të gubani të lu nacahi; adë guc bé'adi'i të shti'dzë më perë iurne' bë'në të recibir llni shtë Dadë Dios. Gulë guquërdë ziquë mënë nanapë llni shtë më la'ni ldu'u të.

⁹ Lë'ë llni rsëdchini cusë za'quë nu verdá nu tubi vidë naná tubldí.

¹⁰ Gulë guni'i ldu'u të tsanaldë të tëchi ra cusë narsëquitë ldu'u Dios.

¹¹ Adë gápëdi'i të partë con ra cusë nanadë rlluí'idi'i, ra cusë narunë mënë lu nacahi. Más bien gulë gudildi ra mënë narunë duldë ni.

¹² Rtu lu hia'a guëní'ia'a shcuendë ra cusë mal naquëhunë mënë lu nacahi.

¹³ Pues iurë grë ra cusë rë' cuezin lu llni, iurní rlua'a bien clarë lla nahin. Llni rzianí guëc grëtë' ra cusë ni. Llni shtë Dios napë pudërë pare gac cambi nguiu mal të gáqui' ziquë llni.

¹⁴ Por ni rni'i Sagradas Escrituras:

Gulë guëtëtsë mbëca'ldë lu të, lë'ë të nanaga'si.

Gulë bëru'u ladi ra mënë naquërdë lu nacahi, nu Cristo guëzianí la'ni ldu'u të.

¹⁵ Por ni gulë guná bien mudë nanabani të, lëdëdi'i ziquë mënë nanadë guënëdi'i Dios, sino ziquë mënë nariasë shti'dzë më.

¹⁶ Gulë bë'në cumplir cusë za'quë mientras nabani të purquë iurne' nalë duldë quëhunë mënë.

¹⁷ Adë gac të ziquë mënë tuntë naná guënëdi'i, sino gulë gac të mënë narac bë'a voluntá shtë Dios.

¹⁸ Adë rzuu'dchidi'i të purquë galëzudchi gua'a lë'ë të gabildi. Mejurë gulë bédë'ë permisi guëribë'a Espíritu Santo guëdubi vidë shtënel.

¹⁹ Gulë biadi'dzë lu los de más sa'l con Salmo nu cantë nu labansë nananú la'ni ldu'u të. Gulë bi'ldi; gulë bë'në alabar lë'ë Dios con guëdubinú ldu'u të.

²⁰ Gulë bédë'ë graci lu Dadë Dios siemprë por grë cusë. Gulë bédë'ë graci lu më en el nombre shtë Jesucristo, Shláma'a.

Vidë shtë naná cristiano

²¹ Gulë gac të muzë parë los de más sa'l. Zni quëhúnëll honrar Dadë Jesucristo.

²² Lë'ë të na'a naná casadë, gulë bë'në rëspëti tsé'lël ziquë quëhúnëll rëspëti Dadë Jesús

²³ purquë lë'ë nguiu na ziquë cabësë shtë tsé'li', ziquë Cristo na cabësë shtë grupë shtë shmënë Dios. Cristo na më salvador shtë shmënë më nu lë'ë rai' na ziquë tubi cuerpë parë lë'ë më.

²⁴ Ziquë ra shmënë Dios napë rall rëspëti parë Cristo nu rzu'bë diaguë rai' shti'dzë më, zni runë tucarë ra tse'lë nguiu gapë rai' rëspëti lu tse'lë rai'.

²⁵ Lë'ë të nguiu casadë, napë quë gac shtu'u të tsé'lël igual manërë ziquë Cristo guc shtu'u më shmënë më nu bédë'ë më vidë shtënë më por lë'ë mënë ni.

²⁶ Zni bë'në më parë gac ra mënë ni sin duldë, parë guëzunë më almë shtë rai' por shti'dzë më naná ziquë galëriubë nisë.

²⁷ Guti më por ra shmënë më të gunë më presentar lë'ë rai' delantë mizme lë'ë më ziquë tubi lliguëna'a naná parë guëtse'ai', nasa'a, limpi, sin ni tubi manchë, ni tubi bëshudi, bien hecho, nu gáqui' sulë parë tsé'li'. Cagnia'a shcuendë grupë shtë shmënë Dios.

²⁸ Zni runë tucarë ra nguiu gac shtu'u rall tse'lë rall, igual ziquë rac shtú'ull mizme lé'ëll. El quë narac shtu'u tsé'li' de verdá, ni rac shtu'u el mizme lé'i'.

²⁹ Pues ni tubi de lë'ë hia'a rna tushë mizmë lë'ë hia'a, sino quë rdë'na'a alimantar shcuérpa'a nu quëhápa'a mizmë lë'ë hia'a. Pues Cristo quëhunë më lo mizmë con shmënë më

³⁰ naná ziquë cuerpë shtëhi'. Na hia'a partë shtë cuerpë shtënë më.

³¹ Naescritë: "Por ni lë'ë nguiu guësëa'në ra shtadë nguiu të parë guëtsé'ai' tse'li'; hia guërupë rai' na rai' tubsë".

³² Ni na tubi secretë ru'bë, perë cagnia'a lu të comparaciuni rë' quëhunë tratë shcuendë Cristo con grupë shtë shmënë Dios.

³³ Perë comparaciuni rë' también runë cuntienë de quë cadë tubi nguiu napë quë gac shtú'ui' tsé'li' igual ziquë rac shtú'ull mizmë lë'ëll, nu runë tucarë ra na'a gunë rai' rëspëti ra tsé'li'.

6

¹ Lë'ë të llguë'në, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shtádëll, purquë zni runë tucarë gunë të ziquë shini Dios. Tubldí nahin delantë lu Dios.

² Lúniquë mandamientë shtë Dios nanapë promësë, rni'i zndë'ë: "Gulë bë'në rëspëti shtádëll nu shni'al të parë guëquitë ldú'ul

³ nu guëbánil zihani izë lu guë'dchiliu".

⁴ Lë'ë të nanapë shínil, adë rúnëdi'il tratë mal con shínil parë quë adë guëldédi'i shínil; más bien gulë guni'inú lë'ë rall; gulë bédë'ë cunseju za'quë të parë adë guëru'udi'i rall shnezë Dios.

⁵ Lë'ë të naná muzë, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shlámël lu guë'dchiliu rë'. Gulë gapë rëspëti parë lë'ë rai' nu gulë gac të mënë obediëntë ziquë si fuërë quëhunë të sirvë lu Cristo.

⁶ Gulë bë'në sirvë bien lu rai' guëdubi tiempë, lëdë niá'asëdi'i iurë rna rai' lu të, të parë guëa'në të bien con lë'ë rai' si fuërë quëhunë të sirvë lu Jesucristo. Gulë bë'në sirvë con guëdubinú ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios gunë të.

⁷ Gulë bë'në dchi'ni con guëdubinú ldu'u të con lëgrë la'ni ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios. Adë rúnëdi'i të llgabë sulamëntë lu mënë quëhunë të sirvë.

⁸ Pues nanë të cadë túbia'a, ra muzë nu ra lamë, guëdë'na'a recibir según cusë za'quë u cusë mal naquëdë'na'a. Lë'ë Dadë guëne'e narunë tucarë cadë túbia'a.

⁹ Lë'ë të lamë, quëgnia'a lu të iurne'; gulë bë'në tratë bien con ra muzë. Gulë gac më nadu'u lu ra muzë shtënë të; adë rushtiádi'i të guëc rall. Gulë bësëagná ldu'u të napë të tubsë lamë lu gube'e. Lë'ë Dadë quëhunë më igual con grë mieti, ra naná runë dchi'ni nu ra naná rnibë'a.

Nadápa'a fuersë shtë Dios parë guëdë'na'a gan lu grë enemigu

¹⁰ Iurne' bëchi, gulë su firmë lu shnezë Dios. Na të unidë con lë'ë më nu rdë'ë më fuersë ru'bë parë lë'ë të.

¹¹ Gulë bédë'ë sí parë guëgacu Dios lë'ë të ziquë sultadë nanua'a gui'bë të parë gac të firmë cuntrë grëtë' cusë naná guëguguë mëdzabë,

¹² purquë adë quëdíldidi'ia'a con mënë; adë nádi'i enemigu shtëna'a ziquë mënë shtë guë'dchiliu sino enemigu shtëna'a na ra fuersë mal; adë chu rnádi'i lúhi'. Quiere decir, ra autoridá, ra narnibë'a lu nacahi, ra zihani espíritu mal nanapë más pudërë quë lë'ë hia'a.

¹³ Por ni gulë bë'në recibir grë fuersë narne'e Dios parë lë'ë hia'a të guëdë'na'a gan lu grë cusë mal naze'dënu mëdzabë lu hia'a, perë despuësë de tédë grë prëbë, todavía zu të firmë lu shnezë më.

¹⁴ Gulë gac firmë iurne' con verdá cumë ziquë tubi nalli'i la'ni. Gulë gubani tubi vidë tubldí delantë lu Dios; nahin ziquë vestidë narunë defender ldu'u sultadë.

¹⁵ Gulë bë'në preparar bien parë guëni'inú të mënë diza'quë narsëdchini paz entrë Dios nu mënë. Gulë bë'nin ziquë sultadë narunë preparar iurë quëquë'ëll sabádull.

¹⁶ Perë subrë de ni, gulë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Fe shtë të na ziquë defensë nanua'a sultadë. Fe gunë gan guësëaldë grë ra tentación shtë mëdzabë; na rahin ziquë flechë nanua'a gui'i.

¹⁷ Gulë gac të segurë nasalvar të. Na ziquë tubi cascu gui'bë naná canihapë guëc sultadë, nu gulë guna'zi spadë shtë Espíritu Santo. Spadë ni na shti'dzë Dios.

¹⁸ Gulë bë'në cumplir cunseju rë' mien-
tras quëgna'bë të lu Dios. Gulë bë'në
ruëguë lu Dios lo quë narac shtu'u Espiritu
Santo. Nu gulë gac nasini nu listë sin quë
adë chu guëazë guëtëdi'i. Nu gulë bë'në
ruëguë lu më por grë ra shmënë më.

¹⁹ Nu gulë bë'në ruëguë lu më por na
të parë guëne'eru'u më más llni nu valurë
të iurë guëni'inuhia ra mënë, gac bë'a rall
diza'quë de quë nahin parë mënë narëta'
guëdubi guë'dchiliu.

²⁰ Dios bëshe'ldë më na; por ni nanúa
prësi iurne'. Gulë guna'bë lu më të parë
tsagla'guë guëni'ihia diza'quë. Zni runë
tucarë guëni'ihia sin quë adë rdzëbëdia'a.

Rialú cartë con saludë

²¹ Tíquico lë'ë bëchi narac shtu'u hia'a, nu
quëhúnëll cumplir dchi'ni shtë Dadë; lë'i'
guadí'dzi' lu të grëtë' lo quë naguzaca, nu
lla quërela.

²² Quëgshe'lda lë'i' lu të, të parë gac
bë'a të lla na shcuendë na'a ndë'ë nu parë
guëni'inúhi' lë'ë të gac të más firmë lu
shnezë Dios.

²³ Rna'ba de quë Dios Shtáda'a nu lë'ë
Jesucristo, Shláma'a, gúni' parë cuedchí
ldu'u të nu parë gac shtu'u të sa' të nu
tsaldí ldu'u të di'dzë shtë më.

²⁴ Nu rna'ba lu më gunë ldai' më lë'ë të,
grëtë' narac shtu'u lë'ë Dadë Jesucristo de
verdá. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo parë ra mënë Filipenses

Nanú Pablo lachigui'bë; bëquë'ëi' cartë lu ra mënë shtë Filipos

¹ Pablo nu Timoteo, na na'a siervë shtë Cristo Jesús. Quëquë'ë na'a cartë rë' nu quëgshe'ldë na'a saludë lu të naquereldë guë'dchi Filipos, lu ra nabëzunë Dios almë shtë rai'. Quëquë'ë na'a cartë rë' lu të naná cabësë shtë shmënë Dios nu lu të naná runë compa'ni lë'e rai'.

² Gulë bënë'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtëda'a, nu por Jesucristo Shlâma'a.

Guna'bë Pablo lu Dios por ra mënë nar-ialdí ldu'i diza'quë

³ Cadë vësë narna'ba lu Dios el quë quëhuna adorar, rdë'a graci lu më por lë'e të. Rqitë ldua'a iurë rëagná ldua'a na të shmënë më.

⁴ Siemprë ruadi'dzënúa Dios con lëgrë la'ni ldua'a; rna'ba lu më por bien shtë të.

⁵ Rnia'a dushquilli Dios purquë juntë quëgdë'na'a dchi'ni shtë më. Quëhunë të compa'ni na të parë ruadi'dza diza'quë lu mënë dizdë primërë dzë nabini të diza'quë hashtë iurnë'.

⁶ Iurnë' nahia segurë de quë Dios, el quë naguzublú obrë shtë më la'ni ldu'u të, gunë më cumplirin. Tsagla'guë runë më obrë za'quë la'ni ldu'u të hashtë iurë Jesucristo guëabré stubi.

⁷ Naza'quë rialdí ldua'a zní de lë'e të purquë nalé rac shtua'a lë'e të nu juntë bédë'na'a dchi'ni shtë Dios. Bënë'në të compa'ni na iurë nanúa lachigui'bë nu iurë biadi'dza shti'dzë më nu iurë bëluá'ahia lu ra mënë diza'quë na verdá. Juntë bédë'na'a recibir bendición nabëne'e më.

⁸ Dios nané de quë ruadi'dza verdá; nalé rac shtua'a lë'e të igual cumë Cirsto Jesús rac shtu'u më lë'e të. Rac shtua'a guënahia lu të stubi vësë más.

⁹ Nu rna'ba lu më gac shtu'u të sa' të más cadë dzë. Nu rna'ba lu më tsasë të voluntá

shtë më nu gapë të mizme llgabë con lë'e më.

¹⁰ Zni gac bë'a të guadë naná más naza'quë gunë të nu gapë të tubi vidë limpi sin duldë nu adë chu bë nápëdi'i parë guëni'ill guëc të iurnë', nilë iurë guëabré Dadë Jesús de gube'e.

¹¹ Zni gunë Jesucristo compa'ni lë'e të, të parë guëquërdë të tubldí delantë lu më. Iurë guëná mënë mudë naquërdë të, gunë rall alabar Dios; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

Guëquërdë sulë por Jesucristo

¹² Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të grë ra cusë nagudëdë con na, tubi bien nahin purquë másru'u bërë'tsë diza'quë shtë Dios.

¹³ Bërë'tsë shti'dzë më entrë grë ra suldadë hashtë lu los de más më gobiernë. Rac bë'a rall de quë nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús.

¹⁴ Más de nì, zihani ra shmënë Jesús iurë guná rall resultadë de quë nanúa prësi, rialdí ldu'u rall shti'dzë më más, nu quëadi'dzënú rall sa' rall shti'dzë Dios. Adë rdzëbëdi'i rall.

¹⁵ Verdá na bëldá mënë ruadi'dzë rall diza'quë shtë Jesucristo purquë napë rall galëmbidi shchi'nia, tantë mënë na rai' shmënë Jesús purquë biadi'dzënú lë'e rai'. Rzebi ldu'u rall na. Sëbëldá mënë ruadi'dzë rall shti'dzë më purquë na rall de acurdë con lo quë naquëhuna.

¹⁶⁻¹⁷ Ra mënë nì rac shtu'u rall na. Nané rall nanúa prësi parë guna defender diza'quë delantë mënë. Perë ra nanapë mbidi quëhunë rall predicar sulë purquë rëuu' ldu'u rall hunurë shtë sa' rall. Adë ruadi'dzëdi'i rall tubldí. Rac shtu'u rall sac zihia más ndë'e lachigui'bë.

¹⁸ ¿Pë rní'ihia de ndë'e? Parë na, si talë ruadi'dzë rall diza'quë con bien llgabë u si talë ruadi'dzë rall diza'quë por mbidi, rqitë ldua'a. Nalé rqitë ldua'a iurë rac bë'ahia ruadi'dzë mënë shti'dzë Cristo.

¹⁹ Perë másru'u rqitë ldua'a purquë con ayudë shtë Espíritu Santo nabëshe'ldë Jesucristo, nu con oraciuni shtë të gapa libertá; guërua'a lachigui'bë.

²⁰ Nalé rac shtua'a nu quëbeza de quë nunquë guna tubi cusë mal, no sea

guetú lua lu më. Guëdubi tiempë rac shtua'a gapa valurë të guadi'dza sin quë guëdzëbëdia'a. Iurní si talë guëbania u si talë gatia, guëná mënë pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna nu gunë mënë honrar lë'e më.

²¹ Cagnia'a ndë'e purquë si talë guëbania, sulë rac shtua'a guna honrar Cristo, nu iurë gatia, mejurë parë na purquë guëquërelndua lë'e më.

²² Si talë guëne'e më más vidë parë na, tsagla'guë guëluá'ahia diza'quë lu ra mënë. Perë iurne' adë rac bë'adia'a guadë na guëna'zia; zuhia entrë chupë nezë; guëbania u gatia.

²³ Naganë parë na pë guëna'zia; por tubi ladë rac shtua'a gatia parë guëquërelnda con Cristo; ni más mejurë parë na.

²⁴ Perë stubi ladë más rqui'ni tsagla'guë guëbania parë bien shtë të.

²⁵ Napa segurë de quë na voluntá shtë më guëquërelnda lu guë'dchiliu stu'pë tiempë parë guna compa'ni lë'e të, të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios más nu parë guëquitë ldu'u të.

²⁶ Iurë guëabré guëná të lua stubi, guëdë'e të graci lu Jesucristo por tantë lëgrë nanapë të por enseñansë naze'dë guënia'a lu të.

²⁷ Rqui'ni guëbani të ziquë mënë shtë Cristo, de acuerdë con diza'quë shtë më. Gulë bë'në cumplirin si talë guëná të lua stubi u adë guënádi'i të lua. Rac shtua'a guëdchini nutici de quë tsagla'guë të firmë shnezë Dios, nu de quë unidë na të con tubsë llgabë la'ni ldu'u të mientras ruadi'dzë të diza'quë lu ra mënë.

²⁸ Si talë adë rdzëbëdi'i të lu ra narunë cuntrë lë'e të, gac bë'a rall de quë tsa rall lu cashtigu shtë Dios, nu mizme tiempë gac bë'a rall de quë nasalvar të. Dios na el quë nangunë ra cusë rë'.

²⁹ Adë rdzëbëdi'i të purquë bë'në më tubi favurë naná gualdí ldu'u të shti'dzë më; nasalvar të. Nu stubi favurë bë'në më naná sac zi të por lë'e më.

³⁰ Quëhunë mënë cuntrë lë'e të igual manërë ziquë bë'në rall cuntrë na iurë guëquërelndua lë'e të. Hia guná të lla bë'në mënë, nu rini të iurne' quëhunë rall cuntrë

na stubi guë'dchi.

2

Jesucristo bidë ziquë mënë humildë

¹ Rquitë ldu'u të purquë unidë na të con Cristo. Quëhunë më compa'ni lë'e të, të adë riádi'i ldu'u të. Rac shtu'u më lë'e të. Quëbezënú Espíritu Santo lë'e të. Rac shtu'u të sa' të nu rga'a ldu'u të lë'e rall.

² Por ni gulë bësëquitë ldu'u të na más. Gulë gapë tubsë llgabë. Gulë gac shtu'u sa'l de verdá. Gulë gac unidë. Gulë gac të de acuerdë.

³ Adë runë narú'bëdi'il lu sa'l. Adë runë nadchínidi'il lu sa'l. Mejurë gulë gac humildë nu gulë bë'në tratë sa'l manërë mejurë quë rúnël tratë mizme lë'el.

⁴ Adë rguílidi'il ra cusë naná bien parë mizme lë'el sino gulë gudili lo quë naná bien parë sa'l.

⁵ Gulë gapë mizme llgabë nagupë Cristo Jesús; gulë bë'në ziquë bë'në më.

⁶ Aunque Jesucristo na Dios, adë bészëbidi'i ldú'i' lugar shtë Dios Padre

⁷ sino bészëa'në Jesús lugar shtë hunurë nu bédchíni' lu guë'dchiliu të gúni' sirvë ziquë tubi muzë. Gúli' cumë tubi nguü.

⁸ Iurë bédchíni më con cuerpë shtë nguü, todavía más humildë gúqui'. Gúqui' obedientë; gac shtú'ui' gúni' cumplir voluntá shtë Shtádi'. Bëzu'bë diágui' hashtë gúti' lu cruz.

⁹ Por ni Dios bédë'e más hunurë parë shíni'; napë më más hunurë quë grë cusë lu guë'dchiliu nu gube'e. Bédë'e më tubi lë parë shíni' naná más ru'bë entrë grë nombre shtë mieti.

¹⁰ Bë'në Dios zní të grë ra nanabani, lo quë nananú gube'e nu lo quë nananú guë'dchiliu nu lo quë nananú lugar shtë ra tégulë, grë rall guëzullibi rall lu Jesucristo.

¹¹ Rac shtu'u Dios grë mënë guëni'i Jesucristo na Dadë narnibë'a të parë Dios Padre gúni' recibir labansë nu hunurë shtë grë mënë.

Ra narialdí ldu'i Jesús na rai' ziquë llni

¹² Bëchi narac shtua'a, gulë bëzu'bë diaguë shti'dza ziquë quëhunë të siempër. Bëzu'bë diaguë të shti'dza iurë

naguquëreldënúa lë'ë të; iurne' rqui'ni más gac të obedientë mientras quërelda zitu parë lë'ë të. Bë'në Dios salvar lë'ë të, të gunë të cusë za'quë. Gulë gac mënë narunë cumplir purquë zni na voluntá shtë më. Nadzë'bë si talë adë gúnëdi'i të cumplir.

¹³ Rac runë të voluntá shtë Dios purquë Dios na el quë naquëgne'e deseo za'quë parë gunë të cumplir, nu también quëgne'e më fuersë parë gunë të cumplir voluntá shtë më.

¹⁴ Gulë bë'në shchi'ni më sin guëní'idi'il cuntrë sa'l; adë rdildi dí'dzëdi'i të

¹⁵ të parë adë chu guëní'idi'i quëhúnëll cusë mal u nádi'il verdá. Na të shmënë Dios; iurní napë quë guëquëreldë të bien entrë ra mënë narianaldë tëchi deseo mal nu ráquëdi'i gunë rall cusë za'quë. Lë'ë të na të ziquë mbelëgui'i narabtsë'ë catë namás nacahi. Zni na të entrë lë'ë rall mientras ruadi'dzë të diza'quë lu ra mënë.

¹⁶ Diza'quë ni rne'e vidë cubi. Si talë gunë të ndë'ë, guëquitë ldua'a iurë guëabrí Jesucristo de gube'e purquë guëlua'a de quë adë bé'nëdia'a dchi'ni de baldë entrë lë'ë të.

¹⁷ Si talë gatia purquë biadi'dza diza'quë lu të, nahin cumë ziquë lë'ë të bë'në të ofrecer mizmë lë'ë të ziquë ofrendë parë lë'ë më nu guëllë'ë rënë shtëna guëc ofrendë shtë të. Pues si talë zni gac, guëquitë ldua'a nu tsu lëgrë ldua'a juntë con lë'ë të por grë bendición shtë Dios.

¹⁸ Mizmë manërë runë tucarë guëquitë ldu'u të con na.

Timoteo nu Epafrodito

¹⁹ Si talë Dadë Jesús guëne'e permisi, rac shtua'a guëshe'lda Timoteo lueguë parë gue'dë guënall lë'ë të. Iurní iurë guëdchini nutici de lë'ë të, guëquitë ldua'a.

²⁰ Adë nápëdia'a ni chu stubi ndë'ë ziquë Timoteo parë guëshe'lda lu të purquë sulë Timoteo napë zihani amor parë lë'ë të nu rac shtú'ull tsagla'guë të bien.

²¹ Pues los de más rguili rall por bien shtë rall; adë rúnëdi'i rall importë dchi'ni shtë Jesucristo.

²² Hia nanë të lasac Timoteo parë lu dchi'ni. Lë'ëll bé'nëll sirvë lu Jesucristo

con na igual ziquë tubi llguë'në quëhúnëll dchi'ni lu shtadë llguë'në.

²³ Rac shtua'a guëshe'lda lë'ëll despuësë gac bé'ahia lla guëru'u shcuenda.

²⁴ Nu rialdí ldua'a gunë Dios tubi favurë të gueldë guënahia lë'ë të lueguë.

²⁵ Perë mientras quëbeza, rqui'ni guëshe'lda Epafrodito, bécha'a, të gueldë guënáhi' lë'ë të. Epafrodito bé'nëll compa'ni na lu dchi'ni nu bë'në mënë cuntrë lë'ë na'a. Primërë bëshe'ldë të lë'ëll parë ze'dë guënall na. Bé'ni' compa'ni na lu nicidá nanapa.

²⁶ Nalë rac shtu'u Epafrodito guëabrí guënall lë'ë të; rac ldú'ull purquë bini të de quë guc llú'ull.

²⁷ Verdá guc llú'ull; mërë niátill perë Dios bëga'a ldu'u më lë'ëll; bëáquëll; nu bëga'a ldu'u më na të adë gápëdia'a más galërzac zi.

²⁸ Por ni nalë rac shtua'a guëshe'lda Epafrodito lu të parë guëquitë ldu'u të iurë guená të lúhi' stubi. Iurní guëquitë ldua'a también.

²⁹ Gulë bë'në recibir lë'ëll con lëgrë la'ni ldu'u të nu gulë bë'në honrar grë ra naná ziquë Epafrodito.

³⁰ Hia niati Epafrodito lu dchi'ni shtë Jesucristo. Bëdchí'bi' vidë shtëhi' lu peligrë iurë bé'ni' dchi'ni shtë më, dchi'ni nadë gúquëdi'i nihunë të con na.

3

Tsagla'ga delantë

¹ Iurne' bëchi, gulë bëquitë ldu'u të purquë unidë na të con Dadë Jesús. Adë riasháquëdi'i ldua'a guëquëa'a lu të mizmë enseñansë nabëluá'ahia antsë, të adë guësiguëdi'i mënë lë'ë të.

² Gulë gupë cuidadë ra mënë mal nanadë guënëdi'i Dios, ra naziagla'guë runë parë gac cumplir costumbrë shtë rall. Rni'i rall rqui'ni riuguë partë cuerpë ziquë quëhunë ra mënë israelitë parë gac mënë limpi delantë lu Dios.

³ Lë'ë hia'a na hia'a limpi delantë lu Dios, lédëdi'i lë'ë rall. Clarë rlua'a na hia'a shmënë më purquë rdé'na'a adorar lë'ë më según narni'i Espíritu Santo nu rquitë ldu'u

hia'a purquë na hia'a shmënë Jesús. Adë rialdídí'i ldu'u hia'a gac salvára'a por ra cusë za'quë naquëgdë'na'a.

⁴ Parë mënë narni'i nasalvar rall por lo quë nabë'në rall, pues rnia'a, bëna más cusë quë lë'ë rall. Ni tubi chu napë más rsunë quë na parë gúnëll confiar mizme lë'ëll.

⁵ Bëriuguë partë shcuërpa ziquë runë mënë israelitë iurë bëdza'guë llmalë gula. Benjamín guc shtadë guëluhia. Ra shtada na më israelitë nu biadi'dzë rai' dizé hebreo. Guanalda tëchi lëy nanapë mënë israelitë, igual ziquë quëhunë partidë shtë ra fariseo.

⁶ Por tantë devociuni parë religiuni nanapa, guzunalda ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo. Bëna cumplir lëy tubi manërë ecsactë; ni tubi chu gunádi'i catë bëna fallar.

⁷ Antsë gunia'a grë ra cusë ni lasac, perë iurne' rdë'ëhia cuendë de quë ni tubin lasáquëdi'i parë gac salvara. Sulë Cristo rne'e salvaciuni.

⁸ Más quë ni ra cusë nabëna antsë, na ziquë gui'lli narru'ldë mënë rua' guë'dchi. Más nasac gunguë bë'ahia lë'ë Cristo Jesús, Shlama. Parë guca shmënë më, bësa'na grë ra cusë shtë guë'dchiliu; na rahin ziquë gui'lli nalasáquëdi'i. Tubsë cusë rac shtua'a, gac më Shlama de verdá.

⁹ Rac shtua'a gaca unidë con lë'ë më; gaca perdunë, lëdëdi'i purquë bëna cumplir lëy shtë Moisés, sino purquë rialdí ldua'a shti'dzë Jesucristo. Runë Dios recibir lë'ë hia'a cumë ziquë mënë naná tubldí shcuëndi' lu Dios sulë si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de yerdá.

¹⁰ Rac shtua'a gunguë bë'ahia lë'ë Cristo nu rac shtua'a gunë më compa'ni na të gapa mizme pudërë nanapë më iurë guashtë më ladi ra tēgulë. Nu rac shtua'a guna sufrir ziquë lë'ë më bë'në më sufrir. Nahia dispuestë gatia ziquë guti më

¹¹ të parë tsashtëa ladi ra tēgulë igual ziquë guashtë më ladi ra tēgulë.

Napë quë gáca'a firmë hashtë lúltimë dzë

¹² Adë quëgní'idia'a lu të de quë bëna gan, de quë nahia më za'quë, perë rac shtua'a tsagla'ga delantë parë guna

cumplir con grë narac shtu'u më parë na. Ni na narac shtua'a, purquë primërë gudili Cristo Jesús na parë gaca shmënë më.

¹³ Bëchi, mizme na rnia'a de quë adë bëna gan grë lo quë narac shtua'a; tubsë cusë runa iurne'; bëa'ldë ldua'a grëtë' lo quë nabëna más antsë nu ziagla'ga parë guna gan másru'u cusë za'quë shtë Dios. Con guëdubi fuersë shtë na, ziquë tubi narllu'në lu carrërë, rac shtua'a grë lo quë nanapë më parë na.

¹⁴ Tsagla'ga delantë ziquë tubi narllu'në parë guna gan premi naguëne'e Dios. Parë ni guna'bë Dios na purquë nahia unidë con Jesucristo.

¹⁵ Grë mënë narac bë'a bien shti'dzë Dios, napë quë gunë rall mizme llgabë ziquë gunia'a ndë'ë. Perë si talë entrë lë'ë të nanú nguïu nanapë stubi llgabë, Dios guëluá'ai' lë'ëll lo quë naná verdá.

¹⁶ Sulamëntë cha gáca'a firmë nu guëdë'na'a cumplir grë lo quë nariasë hia'a.

¹⁷ Bëchi, gulë gubani ziquë nabania. Gulë guná manërë nabani sa' të, ra naquëhunë cumplir lo quë nabëlua'a na'a. Gulë cubënebi manërë nanabani rai'.

¹⁸ Gulë bë'në narnia'a purquë nanú zihani narunë cuntrë Jesús. Nabani rall manërë narlua'a de quë adë rialdídí'i ldu'u rall Jesús guti lu cruz. Hia gunia'a lu të ndë'ë zihani vüeltë nu rnia'a lu të stubi vësë más hashtë runa rnia'a lu të.

¹⁹ Gabildi na fin shtë ra mënë ni. Quërelde rall sulamëntë parë gunë rall cumplir deseo mal shtë rall. Adë rtúdi'i lu rall por mal naquëhunë rall sino más rquitë ldu'u rall. Sulë ra cusë mal shtë guë'dchiliu zianaldë rall tēchi'.

²⁰ Perë rnibë'a Dios lë'ë hia'a dizdë gube'e. De gube'e quëbéza'a Dadë Jesucristo, el quë nagunë salvar lë'ë hia'a të parë gáca'a ziquë lë'ë më.

²¹ Ra cuerpë débil nadápa'a gunë më cambi të parë gaquin ziquë cuerpë nanapë më gube'e. Gunë mëhin con mizme pudërë nanapë më parë guënbë'a më grë lo quë nanabani parë guëzu'bë diaguë rall shti'dzi'.

4

Gulë bëagná ldu'u të lë'ë Dadë Jesús nu gulë bëquitë ldu'u të

¹ Por ni rnia'a lu të bëchi, nalé rac shtua'a lë'ë të nu napa deseo guënahia lu të. Rquitë ldua'a con lë'ë të; na të ziquë tubi premi parë na. Dchi'ni nabëna entrë lë'ë të adë gúquëdi'in de baldë. Iurne' gulë su firmë lu shnezë Dadë ziquë gunia'a lu të, lë'ë të narac shtua'a.

² Runa ruëguë lu Evodia nu Síntique, cue të de acuerdë purquë lë'ë të napë të mizme lamë, Dadë Jesús.

³ Nu rna'ba tubi favurë lul, amigu, bë'në ruëguë lu ra na'a rë' gac rall de acuerdë purquë antsë bë'në rall compa'ni na parë guërë'tsë diza'quë shtë Jesús entrë mënë shtë guédchiliu. Lë'ë rai' con Clemente con los de más nabë'në compa'ni na, grë lë rai' naescritë la'ni librë shtë registrë nanapë Dios. Gac salvar rai'.

⁴ Gulë bëquitë ldu'u të guëdubi tiempë purquë na të shmënë Dadë Jesús. Stubi guënia'a lu të, gulë bëquitë ldu'u të.

⁵ Gulë gac mënë pacënci të parë gac bë'a mieti quëhunë të tratë bien con sa' të. Lë'ë Dadë Jesús hia mërë guëabri' lu guédchiliu stubi.

⁶ Adë riádi'i ldu'u të lu cusë durë sino bë'në ruëguë lu Dios të gunë më compa'ni lë'ël. Gulë bédë'ë graci lu më; gulë guni'i lu më grë lo quë narac shtu'u të.

⁷ Iurní guëcue'dchí më ldu'u të. Llëru'bë na më parë guëcue'dchí ldu'u ra mënë; ni tubi chu rac bë'a mudë nanapë më parë guëcue'dchí më ldu'u mieti. Mizmë paz ni gapë ldu'u të con shgabë të purquë na të unidë con Cristo Jesús.

Gulë bë'në llgabë naná za'quë

⁸ Bëchi, guënia'a lu të antsë tsalú cartë rë', gulë bë'në llgabë lla gac të mënë verdá; gulë bë'në llgabë lo quë narunë tucarë rëspëti. Gulë bë'në llgabë lo quë naná tubldí nu purë delantë lu Dios; gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac shtu'u mieti lë'ë të nu parë gunë rall honrar lë'ë të. Gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac të më za'quë, nu gulë bë'në llgabë por grë lo quë nalasac lu Dios; gulë tsanaldë ra cusë ni.

⁹ Gulë bë'në grë lo quë nabëluá'ahia lu të, grë lo quë nabësë'dë të, grë lo quë nabini të, grë lo quë nagná të bëna. Iurní Dios narcue'dchí ldu'u hia'a cuezënú më lë'ël.

Ra mënë Filipos bédë'ë ofrendë parë Pablo

¹⁰ Nalé rquitë ldua'a purquë nahia unidë con Jesús nu rdë'a graci lu Dadë purquë rac shtu'u të gunë të compa'ni na stubi vësë más aunquë hia zia'a llëduni tiempë dizdë bëshe'ldë të dumí. Adë rní'idia'a de quë bëa'ldë ldu'u të gunë të compa'ni na, perë rnia'a adë nídi'i mudë parë guëshe'ldë të ayudë.

¹¹ Adë rní'idia'a lu të ndë'ë purquë napa nicidá nu rac shtua'a gunë të compa'ni na, purquë bëlua'a më na lla gaca cunformë con lo quë nanapa; riádi'i ldua'a.

¹² Tubi tiempë guquërela ziquë ra prubi; niétiquë adë pë nápëdia'a; nu stubi vësë guquërela ziquë ricu. Pues nahia cunformë guëdubi tiempë; rdë'ëhia graci lu Dios si talë napa zihani cusë u si talë adë bë nápëdia'a. Rac rdë'a graci lu më iurë runë faltë nagáuha, igual ziquë iurë napa hashtë subrë.

¹³ Lë'ë Jesucristo cuezënú na; por fuersë narne'e më runa vencer grë clasë galëzaz zi.

¹⁴ Perë rnia'a lu të, bë'në të bien iurë bëshe'ldë të ayudë purquë gupa nicidá iurní.

¹⁵ Hia nané të mënë shtë Filipos, iurë guzublú quëadi'dza diza'quë, iurë guquërela Macedonia, sulë lë'ë të bëne'e të ayudë cahia iurní. Stubi grupë narialdí ldu'i diza'quë, bë'nëdi'i rall compa'ni na aunquë grë rall bë'në rall recibir diza'quë nagnia'a lu rall.

¹⁶ Mientras guquërela Tesalónica, lë'ë të bëshe'ldë të ofrendë parë nicidá shtëna. Chupë vultë bëshe'ldë të ayudë.

¹⁷ Adë rzëbidi'i ldua'a lë'ë dumí, sino rac shtua'a de quë lë'ë të gunë të recibir premi shtë Dios.

¹⁸ Hia bëna recibir más lo quë rqui'nia; con ofrendë nabëshe'ldë të con Epafrodito, napa sufsientë. Nápëdia'a más nicidá. Lo quë nabëshe'ldë të, na ziquë tubi olor nashi, tubi ofrendë parë Dios; bëca'a mëhin nu rquitë ldu'u më.

¹⁹ Dios rnibë'a grë cusë. Iurne' guëne'e më ca'a të grë lo quë narunë faltë mientras cuezënúhi' lë'ë të. Guëdchini ra cusë ni purquë unidë na të con Cristo Jesús.

²⁰ Dios Shtáda'a, cha guëdé'na'a alabar lë'ë më iurne' nu catë nídi'i fin. Amén.

Rshe'ldë Pablo saludë parë amigu shtëhi'

²¹ Por partë shtë na, bë'në saludar grë ra grupë shtë shmënë Cristo Jesús ndë. Grë ra shmënë më nananú ndë'ë, rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të.

²² Los de más naná rialdí ldu'i diza'quë, rshe'ldë rall saludë, especialmente ra mënë naquëhunë ra dchi'ni lidchi shtë rëy rumanë.

²³ Rna'ba lu Dios, gunë ldai' Dadë Jesu-cristo cadë lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Colosenses

Quëquë'e Pablo cartë rë' lu ra colosenses

¹ Na Pablo nahia poshtë shtë Cristo Jesús purquë gudili më na.

² Juntë con bëcha Timoteo quëquëa'a cartë rë' lu naná bëzuné Dios almë shtë rai' con ra bëchi la sahia narunë cumplir shti'dzë më, grë të naquërdë guë'dchi Colosas. Gulë bë'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios, Shtëda'a.

Pablo rna'bë lu Dios por ra narialdí ldu'i diza'quë

³ Siemprë rdë'e na'a graci lu Dios naná Shtadë Jesucristo, el quë narnibë'a lë'e hia'a. Iurë rna'bë na'a lu më por lë'e të, rni'i na'a dushquilli Dios

⁴ purquë bini na'a lla rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo nu bini na'a lla rac shtu'u të bëchi la sa' të naná rialdí ldu'i diza'quë.

⁵ Quërdë të znì purquë rialdí ldu'u të guëquërdënu të Jesucristo lu gube'e. Esperansë ni na ziquë tubi tesurë nagutsa'u parë lë'e të. Por diza'quë nabini të más antsë, nané të nasalvar të. Gualdí ldu'u të diza'quë na verdá.

⁶ Lë'e diza'quë nabini të rrë'tsin por guëdubi nezë shtë guë'dchiliu, nu mënë ziagla'guë rialdí ldu'u rallin. Diza'quë quëhunin cambi vidë shtë mënë igual ziquë quëhunë diza'quë cambi vidë shtë të. Primëre vësë nabini të shti'dzë Dios, bédë'e të cuendë de quë verdá rac shtu'u më lë'e të, de quë bë'në më favurë të gac salvar të.

⁷ Bë'në të recibir diza'quë por Epafras, el quë nabëlua'a lë'e të shti'dzë Jesús. Náhi' muzë shtë hia'a; rac shtu'u hia'a lë'i'. Quëhúnëll cumplir siemprë lo quë narac shtu'u Cristo.

⁸ Guni'i Epafras lu na'a de quë rac shtu'u të grë ra shmënë Dios por amor narne'e Espíritu Santo la'ni ldu'u të.

⁹ Por ni dizdë bini na'a de lë'e të, adë bësá'nëdi'i na'a guëni'inú na'a lu Dios por

lë'e të. Quëgna'bë na'a lu më de quë guëlua'a më lë'e të voluntá shtë më, de quë guëne'e më llni parë gac bë'a të pë na mal nu pë naná bien. Quëgna'bë na'a lu më tsasë të nezë za'quë por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁰ Quëgna'bë na'a lu më de quë conductë shtë të gaquin bien lu Dadë, de quë guëquitë ldu'u më con lë'e të, nu de quë gapë të resultadë lu shchi'ni më, nu de quë cadë dzë gapë të más llni shtë Dios.

¹¹ Quëgna'bë na'a lu më gac të mënë fuertë lu shnezë më por mizmë pudërë nanapë më. Llëru'bë na pudërë shtë më. Zni gunë të gan lu cusë mal guëdubi tiempë nu gapë të pacënci nu guëquitë ldu'u të.

¹² Nu rna'bë na'a lu më de quë guëdë'e të graci lu Dadë Dios purquë lë'e më bëne'e derechë parë guëdáp'a'a lugar con los de más mënë santu catë quërdë më lu llni.

¹³ Bëlá Dios lë'e hia'a lu guia'a Satanás catë rnibë'all nu bëzú më lë'e hia'a catë rnibë'a shini më, Cristo. Náhi' Rëy. Nalë rac shtu'u Dios Padre shini më.

¹⁴ Por galguti shtë Jesús naperdunë duldë shtë hia'a. Gudilli më por duldë shtë hia'a lu cruz; iurne' nasalvára'a.

Rbedchí ldu'u hia'a por galguti shtë Jesús

¹⁵ Adë chu rnádi'i lu Dios Padre perë bédchini më iurë bédchini Cristo lu guë'dchiliu. Mizmë Dios bëlua'alúhi' lu mënë por Jesucristo naná igual ziquë Dios. Lë'i' nabani más antsë cueshtë guë'dchiliu.

¹⁶ Bëcueshtë Cristo grë cusë nananú gube'e nu guë'dchiliu. Grë ra narnibë'a ziquë rëy nu autoridá, grë ra nananú gube'e naná rnibë'a los de más sáhi' bëcueshtë Cristo tantë narná hia'a lúhi', tantë chu rnádi'i lúhi'. Grë cusë nanabani, bëntsa'u Jesús të parë gunë rai' sirvë lu më.

¹⁷ Lë'e Jesús nanú më antsë cueshtë grë ra cusë. Nápedi'i më fin. Por pudërë shtë më lo quë nanú lu gube'e nu lo quë nanú lu guë'dchiliu, grë cusë lo quë nanabani u lo quë nanápëdi'i vidë purquë znì guc shtu'u më. Rsë më grë ra cusë ni.

¹⁸ Jesucristo na cabësë shtë ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra shmënë më naná

rdëa grë lugar; unidë na rai' con lë'ë më. Entrë grë ra naguti, na më primërë; galguti adë bënëdi'i gan lúhi'. Nídi'i chu stubi ziquë Jesús; napë më más pudërë quë ra naná rnibë'a.

¹⁹ Lë'ë Dadë Dios con grë pudërë nanapë më, gac shtú'ui' cuezënúhi' la'ni shcuerpë Jesucristo.

²⁰ Por Jesús gac shtu'u Dios cuedchí ldu'u mieti lu më; gac en paz grë cusë nananú lu gube'e nu lo quë nananú lu guédchiliu. Gac shtu'u më gac unidë mënë con lë'ë më por galguti shtë Jesús lu cruz. Bënë më të gac amigu ra mënë con Dios.

²¹ Antsë lë'ë të gac të enemigu shtë Dios. Zitu guquërdë të parë lë'ë më; adë guná zá'quëdi'i të lu më purquë guquërdë të con maldá.

²² Perë iurne' lë'ë të na të amigu shtë Dios por lo quë nabënë Jesucristo. Por galguti shtë Jesús lu cruz, bëlá më lë'ë të lu cashtigu narunë tucarë gunë të recibir. Rac shtu'u më gunë më presentar lë'ë të lu Dios ziquë mënë santu sin ni tubi cusë mal. Zu të lu më sin adë chu guédchi'bë demandë cuntrë lë'ë të.

²³ Zni gac si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të shti'dzë më nu si talë gac të firmë lu shnezë më. Gulë gac ziquë tubi hiu'u naná rza'a lu guë'ë; adë chu guëazë guëtëdi'i lu diza'quë narni'i guëbaninú hia'a lë'ë më. Pues diza'quë ni hia bërë'tsin por guédubi nezë shtë guédchiliu. Hia bini mënë di'dzë ni. Na Pablo nahia muzë shtë Dios; bëshe'ldë më na ziquë ministrë shtë më parë guadi'dza lu ra mënë.

Pablo quëhunë sirvë lu ra shmënë Dios

²⁴ Iurne' rquitë ldua'a entrë ra cusë durë purquë ra cusë durë naquëhuna sufrir, na rahin sufrimientë shtë Jesucristo. Tsalú sufrimientë ni la'ni shcuropa parë bien shtë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Jesús na cabësë shtë ra mënë ni; na rai' grupë shtë shmënë Dios.

²⁵ Nahia ministrë shtë më; gudili më na ziquë muzë shtë më parë gac bë'a të ra diza'quë, nu nahia muzë shtë të parë guërë'tsë diza'quë entrë grë mënë.

²⁶ Iurne' quëglua'a më lu ra shmënë më, lo quë más antsë nanú naga'chi. Ra mënë, nilë ra ianglë adë gac bë'adi'i rai' secretë narac bë'a hia'a iurne'.

²⁷ Gac shtu'u më guëlua'a më lu shmënë më de quë por diza'quë, ra mënë nanádi'i më israelité gac rall shini më, nu quëglua'a më quëbezënú Cristo lë'ë rall. Por Cristo naquëbezënú lë'ë rall tsuté rall lu gube'e. Ni na favurë ru'bë nabënë më.

²⁸ Lë'ë na'a quëglua'a na'a shti'dzë Cristo nu quëgtsëbë na'a mënë të gac rall firmë lu shnezë më. Quëglua'a na'a lu ra mënë con llni shtë Dios parë tsasë rall shti'dzë më. Rni'i na'a lu rall por gac unidë rall con Cristo gac rall mënë za'quë de verdá sin ni tubi faltë.

²⁹ Quëhuna shchi'ni më con guédubi fuersë narne'e Cristo. Mizmë lë'ë më rne'e zihani pudërë parë tsagla'ga lu shchi'ni më të gac mënë justë delantë lu Dios.

2

¹ Rac shtua'a gac bë'a të de quë nalë quëhuna dchi'ni por lë'ë të nu por grë ra naquërdë guédchi Laodicea nu por grë ra naganádi'i lua.

² Galëni'i ldua'a na zndë'ë; quëhuna parë gac rall firmë lu shti'dzë më nu parë gac shtu'u rall sa' rall más. Rac shtua'a de quë tsasë rall di'dzë nadë guënëdi'i mënë guahietë, perë iurne' sí, riasë rall shti'dzë Dios nu runguë bë'a rall Cristo. Llëru'bë na cusë ni.

³ Por Cristo sulamëntë gac bë'a mieti llni shtë Dios. Por Cristo sulamëntë tsasë mieti verdá naná ziquë cusë nalasac.

⁴ Cagnia'a lu të cusë ni të parë ni tubi adë chu cuguëdi'i lë'ë të con ra di'dzë narlua'a chulë perë falsë nahin.

⁵ Pues aunquë nilë adë zúdia'a con lë'ë të, rëagná ldua'a lë'ë të. Nalë rquitë ldua'a; nanéa unidë na hia'a. Nanéa tsaldí ldu'u të shti'dzë Cristo con guédubinú ldu'u të. Na të firmë con fe shtë të.

⁶ Bënë të recibir Cristo Jesús ziquë Dadë shtë të; por ni gulë guquërdëru'u unidë con lë'ë më.

⁷ Ziquë tubi hiaguë nanapë lu'chi za'quë u ziquë tubi hiu'u nanapë cimientë fuertë, gulë gac firmë lu shti'dzë më ziquë más

antsë bësë'dë të. Nu gulë bēdē'e graci lu mē guēdubi tiempē; gulë guni'iru'u dushquilli lu Dadē.

Vidē cubi narne'e Jesús

⁸ Gulë gapē cuidadē të adē chu cuguēdi'i lē'e të nu tsanaldē të enseñansē shtë rall. Caglua'a rall sulamētē con lo quē narēalē guēc mēnē. Caglua'a rall di'dzē falsē nanápēdi'i pudērē de acuerdē con costumbrē nu creenci shtë rall naná shgabē nguui. Adē nápēdi'i rall llni shtë Cristo.

⁹ Dios gúqui' nguui; lē mē Jesucristo. Grē pudērē nu grē llni shtë Dios napē Jesucristo,

¹⁰ nu lē'e të rac bē'a të na të shini Dios. Por Jesucristo napē të mizmē vidē shtë Dios; adē runē fáltēdi'i. Na mē primērē entrē grē ra nanapē pudērē nu entrē grē ra espíritu naná rnibē'a.

¹¹ Por Cristo na të limpi delantē lu Dios. Bēdchisú mē duldē shtë të. Gúquēdi'i të limpi por costumbrē shtë galriuguē cuerpē cumē runē mēnē israelitē, sino Cristo bēzunēhi' almē shtë të.

¹² Bēriubē nisë të; bēga'chinú të Jesucristo nu znī guc resucitar të juntē con lē'e mē purquē gualdí ldu'u të pudērē shtë Dios, el quē nabēldishtē lē'e Jesús ladi ra tēgulē.

¹³ Antsē nápēdi'i të vidē shtë Dios, sino ziquē tēgulē guquēreldēnú të duldē; gadzē duldē la'ni ldu'u të, perē iurne' Dios bēcua'ñi lē'e të juntē con Cristo. Unidē na hia'a con lē'e mē. Bē'nē mē perdunē grē duldē shtë hia'a.

¹⁴ Bēti'i Dios lo quē naná cuntrē lē'e hia'a, grē lo quē nabēdē'na'a cuntrē lēy shtë mē. Lēy ni bēdchi'bē demandē cuntrē lē'e hia'a, perē bēti'i mē grē demandē ni por galguti shtë Jesús. Bēdē'e mē fin grē demandē iurē guti Jesús lu cruz.

¹⁵ Cristo bē'nē gan lu grē nanapē pudērē nu lu grē el quē narnibē'a. Bia'a mē ra narnibē'a ziquē nariá tubi prēsī; ziazú rall lu desfilē parē guēná mieti bē'nē mē gan lu rall. Iurē guti mē lu cruz, bē'nē mē gan lu pudērē shtë rall.

Gulē guc shtu'u lo quē nanú lu gube'e

¹⁶ Por ni adē chu gunē juzguē lē'e të por lo quē naráu të u lo quē naruu' të. Adē chu gúnēdi'i juzguē lē'e të por costumbrē shtë laní, si talē quēhunē të cumplir u adē quēhúnēdi'i të cumplir. Adē chu gúnēdi'i juzguē lē'e të por lo quē naquēhúnēl ra dzē narzi'i ldu'u mēnē u ra dzē delicadē shtë laní.

¹⁷ Grē ra cusē rē' na ziquē tubi figurē shtë naná guēdchini despuēsē, u sea Cristo.

¹⁸ Adē rsánēdi'i të ni tubi chu guēdchisú premi narac shtu'u Dios gapē të. Si talē guēni'i mēnē lu të napē quē gunē të adorar ra ianglē u talē guēni'i rall napē quē cubēnēbi të shti'dzē ra ianglē, adē tsaldídi'i ldu'u të shti'dzē rall. Grē mēnē ni riutē rall cusē adē gunádi'i rall. Runē nadchini rall. Rianaldē rall tēchi llgabē mal; rialdí ldu'u rall cusē nanápēdi'i ni tubi prēbē.

¹⁹ Adē rianáldēdi'i rall shnezē Cristo con fe naná firmē. Lē'e mē na mē cabēsē shtë shmēnē mē. Por lē'e mē grē ra naná rialdí ldu'i de verdá, na rai' ziquē partē shtë cuerpē; napē rai' vidē; runē alimentar rai' por lē'e mē; riaru'bē rai' por pudērē shtë mē. Ndē'e ze'dē de Dios.

²⁰ Guti të juntē con Cristo; bē'nē mē parē adē gúnēru'udi'i të duldē. Por ni ¿pēzielú quēreldē të ziquē los de más mēnē shtë guē'dchiliu? ¿Pēzielú rianaldē të tēchi ra costumbrē nu rēglē shtë nguui?

²¹ Rni'i mēnē: "Adē rgáldēdi'il ndē'e" u rni'i rall: "Adē gáudi'il ndē'e" u "Adē rná'zidi'il ndē'e".

²² Grētē' ra rēglē rē' napē quē tsalú, igual cumē los de más cusē tsalú rahin. Rēglē ni nadē más na rahin enseñansē nu lēy shtë mēnē.

²³ Verdá rlua'a ra rēglē rē' ziquē cusē za'quē purquē el quē narianaldē tēchi cusē ni, quēzac zill el mizmē lē'ell. Voluntariamente quēhúnēll cumplir con zihani devociuni. Rlua'a rall ziquē mēnē narunē cumplir cusē durē, perē grētē' ra costumbrē rē' nápēdi'in pudērē parē guēzalú deseó mal nananú la'ni ldu'u mēnē.

3

¹ Iurní rnia'a lu të, guc resucitar të juntē con Cristo. Iurne' gulē gudili lo quē naná ze'dē de Dios catē quēbezē Jesucristo ladē ldi shtë mē.

² Gulë tsanaldë ra deseo shtë më, lédëdi'i ra deseo mal shtë mënë

³ purquë guti të parë cusë shtë guë'dchiliu; nabaninú të Cristo nu lë'ë më nabaninú më Dios. Vidë cubi nanapë të na ziquë cusë naga'chi; napë tëhin por Cristo.

⁴ Nadápa'a vidë verdadërë por Cristo. Iurë lë'ë më guëabri' lu guë'dchiliu stubi, guziá hia'a parë guëquërdënú hia'a lë'ë më catë nídi'i fin, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

Vidë cubi

⁵ Por ni gulë gudini grë cusë mal la'ni ldu'u të. Adë chu gápëdi'i stubi na'a, sulë tsé'li'. Gulë bësa'në grë cusë mal nanadë rllu'ídi'i. Adë tsaglá'guëdi'i të cusë dzabë ziquë mal deseo nananú la'ni ldu'u të. Adë rzëbidi'i ldu'u të ra cusë shtë guë'dchiliu purquë ni na idolatría; quëhúnël adorar ra cusë shtë guë'dchiliu.

⁶ Por grë ra cusë ni naquëhunë mënë nanadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guëshe'ldë më cashtigu dushë guëc rall.

⁷ Lë'ë të bë'në të grë ra cusë rë' iurë guquërdë të ziquë ra nadë guënëdi'i Dios

⁸ perë rnia'a lu të, gulë bësa'në grë duldë. Adë rdë'di'il lugar ldaguë llanë la'ni ldú'ul. Adë chu guëldëdi'i lu sáhi'. Adë rúnëdi'il vengar. Adë rni'i guídzëdi'il guëc sa'l. Adë chu guëní'di'i di'dzë dzabë.

⁹ Adë chu guëní'di'i bishi lu sáhi'. Gulë bédchisú grë ra cusë ni purquë hia bësa'në të mudë nanabani të antsë con grë maldá.

¹⁰ Na të mënë cubi por pudërë shtë më. Dzë con dzë rcubi shgabë të con llni shtë më; quëac cambi të hashtë gac të ziquë el quë nabëdë'ë vidë cubi parë lë'ë të.

¹¹ Pues lu Dadë Dios sulë Cristo nasac. Adë rúnëdi'i importë si talë nal më israelitë u adë nádi'il më israelitë. Adë rúnëdi'i më casë si bëriuquë cuerpë shtënël u adë bëriuquëdi'in, u si nal më zitu u si talë nal bajo ordë shtë stubi mënë, u si talë nápël libertá. Tubsë cusë nasac naná si talë runguë bë'al Cristo.

¹² Rac shtu'u Dios lë'ë të nu gulë më lë'ë të parë gac të mënë santu delantë lu më. Por ni ziquë racu mënë con shabë cubi, gulë gac mënë narga'a ldu'u sáhi'; gulë gac

mënë humildë nu pacënci. Gulë gac mënë za'quë lu sa' të. Gulë bë'në sirvë lu rall.

¹³ Adë rië'dëdi'i të con mudë nanabani sa'l, sino bë'në perdunë lë'ëll aunquë rd-chí'bëll demandë cuntrë lë'ël. Napë quë gúnël perdunë sa'l igual manërë ziquë Dios bë'në perdunë lë'ël.

¹⁴ Más de ni gulë gapë llëru'bë amor, purquë rqui'ni gac shtu'u sa'l parë gac të unidë nu parë guëquërdënú të sin dishi'bi.

¹⁵ Gulë bédë'ë sí cue'dchí Dadë Jesús ldu'u të; parë ni gulë më lë'ë të parë gac të mënë unidë ziquë cuerpë nanápëdi'i narunë molestë. Nu gulë bédë'ë graci lu më guëdubi tiempë.

¹⁶ Gulë bédë'ë sí të guënbë'a diza'quë shtë Cristo entrë lë'ë të mientras quëglua'a të sa' të, mientras quëni'inú të sa' të con llni shtë Dios. Nu gulë bi'ldi lu Dios grë clasë cantë naná labansë parë Dios. Gulë bi'ldi lu më con guëdubinú ldu'u të. Gulë bédë'ë graci lu më.

¹⁷ Cualquier cusë narunë të u lo quë narni'i të, gulë bë'nin sulë parë gunë mënë alabar Dadë Jesús nu gulë bédë'ë graci lu Dios, Shtáda'a, por lë shtë shini më.

Lo quë narunë tucarë gunë ra shmënë Dios

¹⁸ Lë'ë të tse'lë nguü, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë tsé'lël purquë ni na narunë tucarë gunë të ziquë shmënë Dadë Jesús.

¹⁹ Lë'ë të nguü, gulë gac shtu'u tsé'lël; adë runë nadúshëdi'i lu tsé'lël.

²⁰ Lë'ë të llguë'në, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shtadë të guëdubi tiempë purquë ni na lo quë narëuu' ldu'u Dios.

²¹ Dadë nanapë shini, gulë gapë vidë za'quë delantë lu shínil të adë tsasháquëdi'i ldu'u llguë'në lu shnezë Dios.

²² Lë'ë të narunë sirvë lu lamë, gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë lamë, lëdë niá'asëdi'i iurë lë'ë lamë rna lu të, sino gulë bë'në sirvë lu rall guëdubinú ldú'ul. Napë quë guëa'në të bien lu lamë purquë zni guëlua'a de quë quëhunë të rëspëti Dios de verdá.

²³ Cualquier dchi'ni naquëhunë të, gulë bë'nin con guëdubinú ldú'ul purquë

quëhunë të sirvë lu Dios, lëdë niá'asëdi'i lu mënë.

²⁴ Nanë të de quë lë'ë Dadë guëne'e më tubi herenci ziquë premi ca'a të purquë quëhunë të sirvë lúhi'.

²⁵ Perë el quë narunë mal, ni gúnëll recibir pagu mal por lo quë naquëhúnëll purquë lu Dios grë hia'a na igual. Gunë më tratë igual grë mënë.

4

¹ Lë'ë të lamë, gulë guc të mënë za'quë lu narunë dchi'ni. Gulë bënë'tratë bien lë'ë rall purquë nanë të lamë shtë të, quëbézi' gube'e.

² Gulë tsagla'guë guëni'inú Dios nu gulë cue nasini. Gulë bënë'dë graci lu Dios.

³ Gulë guna'bë lu më por lë'ë na'a ndë'ë të parë guëne'e më permisi lu na'a parë guadi'dzë na'a diza'quë. Gulë guna'bë lu më të parë gac guëlua'a na'a lu mënë lo quë adë guënëdi'i, de quë sulë Cristo napë pudërë parë gunë më salvar mieti. Por diza'quë rë' nanúa prësi ndë'ë.

⁴ Gulë guna'bë lu më parë gunë më compa'ni na parë guëluá'ahia diza'quë tubi manërë clarë purquë zni runë tucarë.

⁵ Gulë guquëreldë za'quë lu ra nadë rialdidi'i ldu'i shti'dzë Jesús. Gulë bënë provëchë bien guëdubi tiempë parë gúnëll bien delantë lu rall.

⁶ Ziquë iurë ria zedë guëc cumidë parë gapin sabor, gulë bësa'në de quë di'dzë shtë të gaquin naza'quë, lédëdi'i di'dzë dzabë. Iurní gac bë'a të lla mudë guadi'dzënu të sa' të.

Lúltimë saludë nabëshe'ldë Pablo

⁷ Tíquico naná bëchi narac shtu'u hia'a, guëni'ill lu të cuendë shtë na. Tíquico nall el quë narunë compa'ni na lu shchi'ni më. Nall tubi servidor za'quë shtë Dadë Jesús.

⁸ Guëni'i Tíquico lu të lla na na'a ndë'ë. Quëgshe'lda lë'i' parë guëni'inull lë'ë të parë gapë të más ánimo lu shnezë më; su të más firmë lu shnezë Dios.

⁹ Nu guëshe'lda Onésimo; gúnëll compa'ni Tíquico. Onésimo na më ladzë të nu náhi' servidor za'quë shtë Jesús. Nalé rac shtu'u hia'a lë'i'. Guadi'dzë rai' lo quë naná zuzac na ndë'ë.

¹⁰ Aristarco el quë nananú lachigui'bë con na, quëgshé'ldëll saludë con Marcos, shprimi Bernabé. Lë'ë të napë të ordë shtë shcuendë Marcos. Si talë tsaguë'nëll visitar lë'ë të, gulë bënë'tratë recibir lë'i' con bien.

¹¹ Tambiën Jesús nanapë stubi lëhi', Justo, quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë të. Entrë grë ra mënë israelitë naná shmënë Jesús, Aristarco, Marcos, nu Justo, na rai' lúniquë nabë'në compa'ni na parë guadi'dza shti'dzë Dios, di'dzë narni'i lla tsuté mënë catë rnibë'a Dios. Lë'ë rai' de vërë nalé bënë'tratë rai' compa'ni na.

¹² Epafras zac nall më ladzë të; quëgshé'ldëll saludë. Náhi' servidor shtë Jesucristo nu rúni' ruëguë lu Dios siempër por lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më nu quëgná'bëll lu më con guëdubinú ldu'ull de quë gac bë'a të voluntá shtë më. Quëgná'bëll gunë të cumplirin.

¹³ Nahia testigu de quë Epafras nalé bënë'nëll dchi'ni parë bien shtë të nu zac parë bien shtë ra mënë naquëreldë guë'dchi Laodicea nu Hierápolis.

¹⁴ Lucas lë'ë ducturë narac shtu'u hia'a, con Demas, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të.

¹⁵ Gulë bënë'tratë saludar ra narialdí ldu'i Jesús, ra naquëreldë guë'dchi Laodicea. Nu zac gulë bënë'tratë saludar Ninfas con grë ra nardëá lídchi'.

¹⁶ Despuësë de gu'ldë të cartë rë', gulë bëshe'ldë mizme cartë parë ra shmënë Dios naquëreldë Laodicea. Nu gulë bi'ldi cartë nabëshe'lda lu ra mënë ni.

¹⁷ Guni'i lu Arquipo di'dzë rë': "Bënë'tratë cumplir dchi'ni nabëne'e Dadë parë gúnëll. Adë gac nabéchidi'il lu voluntá shtë më."

¹⁸ Na Pablo quëquëa'a tubi saludë parë lë'ë të con prupi guiahia. Gulë bësëagná ldu'u të con oraciuni shtë të nanúa prësi. Dios gunë ldai' më lë'ë të. Amén.

Primerë cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Tesalonicenses

Bëquë'e Pablo tubi cartë lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Tesalónica

¹ Na Pablo quëquëa'a cartë rë' con Silvano nu Timoteo lu ra grupë shtë shmënë Dios, ra naquërelde guë'dchi Tesalónica. Dios Shtëda'a con Jesucristo Shlâma'a gudili lë'e të; na të shmënë më. Rna'ba lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'e të, nu rna'ba lu më gunë më compa'ni lë'e të, të cuedchí ldu'u të.

Rna ra mënë lla zianaldë ra më Tesalónica shnezë më

² Iurë ruadi'dzënu na'a Dios, siemprë rna'bë na'a lu më por lë'e të. Siemprë rdë'e na'a graci lu më por lë'e të.

³ Rëagná ldu'u na'a lë'e të iurë rna'bë na'a lu Shtëda'a Dios por lë'e të. Rëagná ldu'u na'a de quë demasiadë rialdí ldu'u të Dios nu rëagná ldu'u na'a tsagla'guë gunë të shchi'ni më con guëdubinú ldu'u të. Nalé rac shtu'u të lë'e më, nu zuga'a të firmë shnezë më purquë quëbezë të tiempë naguëdchini Dadë Jesucristo stubi vultë lu guë'dchiliu.

⁴ Rnia'a lu të, bëchi la sa' hia'a, nané na'a rac shtu'u Dios lë'e të nu gulé më lë'e të parë gac të shmënë më.

⁵ Pues dzë ni biadi'dzë na'a lu të diza'quë, be'dë guëni'i na'a con pudërë shtë Espíritu Santo, lëdë niá'asëdi'i con di'dzë nadia'a na'a. Bëdchini na'a lu të purquë nané na'a ra di'dzë rë' nahin verdá shtë Dios. Nu mizme lë'e të rdë'e të cuendë lla bëlezënu na'a lë'e të parë bien shtë të purquë rac shtu'u na'a lë'e të.

⁶ Rgubënebi të ziquë dzudë'në na'a nu rgubënebi të lo quë nabë'në Dadë Jesús. Iurë gualdí ldu'u të diza'quë, demasiadë rquitë ldu'u të purquë quëbezënu të Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Guc të shmënë Jesús perë mizme tiempë guzunaldë mënë lë'e të demasiadë.

⁷ Ra mënë narialdí ldu'i diza'quë regiuni Macedonia nu Acaya, guná rall lla mudë quërelde të; na të ejemplë parë lë'e rai'.

⁸ Guaglua'a të diza'quë shtë Dadë Jesús lë'e ra mënë, lëdë niétiquë ra naquërelde Macedonia nu Acaya sino quë lu grë ra naquërelde alreduerë ra regiuni rë'. Por ni adë rquí'nidi'i pë guëni'i na'a de lë'e të lu ra mënë purquë nané rall lla nabani të.

⁹ Lo mizme lë'e rall ruadi'dzë rall mudë nabë'në të recibir lë'e na'a dzë nabidë guená na'a lë'e të. Ruadi'dzë rall lla bësa'në të ídolo shtë të parë guanaldë të shnezë Dios, më nanabani. Lueguë guzublú bëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios verdadërë.

¹⁰ Nu ruadi'dzë rall lla quëbezë të Jesús, shini Dios. Quëbezë të dzë guëabré më de gube'e, lo mizme Jesús nabëldishtë Dios ladi ra tégulë. Jesús ni gunë më salvar lë'e hia'a lu cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios parë ra mënë shtë guë'dchiliu.

2

Mudë nabë'në Pablo dchi'ni guë'dchi Tesalónica

¹ Mizme lë'e të bëchi la sa' hia'a, nané të dzë nabe'dë guená na'a lë'e të, adë gúquëdi'in sin resultadë.

² Bien nané të guzunaldë ra mënë lë'e na'a guë'dchi Filipos antsë bédchini na'a Tesalónica. Guní'i guidzë ra mënë lë'e na'a nu bëquë'e hiaguë rall lë'e na'a, perë Dios bë'në compa'ni lë'e na'a. Con guëdubinú ldu'u na'a biadi'dzë na'a ra diza'quë lu grë të. Adë bédzëbëdi'i na'a aunquë nalé guzunaldë ra mënë lë'e na'a.

³ Adë bësiquëdi'i na'a lë'e të purquë ra di'dzë nabëlua'a na'a lë'e të nahin verdá. Guquërelde za'quë na'a con lë'e të, lëdëdi'i con ra llgabë mal. Be'dë guëni'i na'a lu të parë tsanaldë të nezë za'quë shtë Dios.

⁴ Iurë bédëdë na'a lu prëbë shtë Dios, bë'në më incarguë lë'e na'a ra diza'quë shtë më nagunë salvar lë'e hia'a. Zni riagni'i na'a shti'dzë më lu ra mënë. Adë riagni'i na'a diza'quë lu ra mënë niétiquë parë gac shtu'u rall lë'e na'a sino quë dzudë'në na'a shchi'ni Dios, el quë

narnibë'a lë'ë na'a. Dios na testigu de quë verdá na llgabë shtë na'a.

⁵ Cumë ziquë nanë të nunquë adë bëluá'adi'i na'a lë'ë të con di'dzë chulë naruadi'dzë ra mënë shtë guë'dchiliu, nu adë bëluá'adi'i na'a lë'ë të con protëstë parë nadchisú na'a shtumí të. Dios nanë më grë ra di'dzë rë' nahin verdá, grë di'dzë narni'i na'a lu të.

⁶ Nunquë adë rguíli'di'i na'a parë gac na'a më ru'bë lu ra mënë, nilë lë'ë të, nu nilë ra naquërelde ra stubi ladë, perë ziquë muzë shtë Jesús naná na'a, napë na'a derechë parë niana'bë na'a lu të ra cusë narqui'ni na'a perë adë chu bé'nëdi'in.

⁷ Mejurë bédë'në nadu'u na'a lu të ziquë tubi na'a narac shtu'u ra shíni'.

⁸ Tantë rac shtu'u na'a lë'ë të, be'dë guëni'i na'a diza'quë shtë Dios lu të nu bédë'në na'a sirvë lu të purquë llëru'bë cari'ni nadapë na'a parë lë'ë të.

⁹ ¿Gu rëagná ldu'u të bëchi la sa' hia'a, lla bédë'në na'a dchi'ni hashtë bédzaguë na'a parë gudili na'a nagudáu na'a? Dzë ni be'dë guëni'i na'a diza'quë shtë Dios lu të. Bédë'në na'a dchi'ni dzë la gue'lë parë adë pë guná'bëdi'i na'a lu të.

¹⁰ Lë'ë të naná rialdí ldu'u diza'quë, nanë të nu rna Dios lla guquërelde'nú na'a lë'ë të. Guquërelde za'quë na'a con lë'ë të sin ni tubi llgabë mal. Adë guná'di'i të bédë'në na'a duldë iurní purquë vidë shtë na'a limpi nahin delantë lu Dios.

¹¹ Cadë lë'ë të nanë të lla mudë biadi'dzë'nú na'a lë'ë të lla gunë të. Guni'inú na'a lë'ë të cadë tubi të cumë ziquë rni'inú shtadë llguë'në lë'ë llguë'në.

¹² Guni'i na'a lu të con guëdubinú ldu'u na'a; bëne'e na'a cunseju parë guëbani të tubi vidë naná rëuu' ldu'u Dios. Guna'bë Dios lë'ë të parë tsuté të lugar catë rnibë'a më, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

¹³ Tambiën rdë'ë na'a graci lu më guëdubi tiempë purquë dzë ni, bëquë diaguë të diza'quë shtë Dios. Tiempë nabe'dë guëni'i na'a lu të, bë'në të recibirin ziquë lë'ë më niani'i më lu të. Adë bé'nëdi'i të recibirin ziquë di'dzë pë'ruchi, purquë de verdá na rahin diza'quë shtë Dios narunë cambi vidë shtë të.

¹⁴ Pues rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, dzë ni guzunaldë ra mënë ladzë të lë'ë të, gulubënebi të ziquë bë'në ra shmënë Dadë Jesús nanaré Judea. Ra më israelitë guzunaldë rall lë'ë ra grupë shtë shmënë Dios, nu ra më ladzë të guzunaldë rall lë'ë të purquë rialdí ldu'u të diza'quë.

¹⁵ Ra më israelitë gudini rall lë'ë Dadë Jesús nu gudini rall ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios lu rall. Mizmë manërë bëquë guia'a rall shti'dzë na'a. Adë quërelde zá'quëdi'i rall delantë lu Dios. Rldë rall nu rzu rall lu grë mënë.

¹⁶ Nu adë gunëdi'i rall niagni'i na'a diza'quë lu ra mënë naná'di'i më israelitë parë gac salvar rall. Por lo quë naquëhunë rall, ziaru'bë ra duldë shtë rall. Iurne' bédchini cashtigu dushë shtë Dios guëc rall parë siemprë.

Rac shtu'u Pablo tsagnáhi' më Tesalónica stubi vultë

¹⁷ Por partë shtë na'a rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, dzë nagunitilú na'a lu të tubi tiempë, masiá adë chu rná'di'i lu të, perë siemprë nanú të la'ni ldu'u na'a. Nu llëru'bë gan gupë na'a parë guëná na'a lu të stubi.

¹⁸ Guc ldu'u na'a nadë'pë na'a masiá niá'asë sulë Pablo. Guadza'guë vultë guc ldua'a nidë guna visitar lë'ë të perë cadë vultë narac shtua'a nelda, mëdzabë Satanás guzull lua parë adë bédëdia'a.

¹⁹ Dzë naguidë Dadë Jesús stubi vultë, zuga'a të lu më; guëquitë ldu'u na'a con lë'ë të iurní. Nadapë na'a llëru'bë confiansë lë'ë të. ¿Chu gunë lëgrë ldu'u na'a iurë guëdchini më? pues mizmë lë'ë të gunë lëgrë të ldu'u na'a dzë ni.

²⁰ Rbedchí ldu'u na'a con lë'ë të nu zihani mënë rni'i za'quë rall de lë'ë na'a purquë na të shmënë Dios.

3

¹ Iurní hiadë biá'adi'iru'u ldu'u na'a sin quë adë nianá na'a lla nabani të nga'li; bédë'në na'a llgabë, mejurë guëdëa'në na'a lë'së na'a Atenas

² parë guëshe'ldë na'a Timoteo; guidë guënáhi' lë'ë të. Timoteo náhi' bëchi la sa' hia'a. Bëshe'ldë na'a Timoteo; bidë guëllí'i tubi nutici shtë të lla quërelde të

nga'li. Timoteo náhi' tubi muzë shtë Dios nabë'në dchi'ni con lë'ë na'a iurë biagni'i na'a diza'quë shtë Jesucristo lu ra mënë. Bëshe'ldë na'a lë'i' parë guëni'inúhi' lë'ë të parë tsagla'guë të más firmë shnezë Dios

³ nu parë ni tubi të adë guëdzëbëdi'i nu nilë guëazë guëtëdi'i të shnezë më iurë rzunaldë mënë lë'ë të. Bien nanë të de quë grë ra shmënë Jesús na rall designadë parë ra cusë durë rë'.

⁴ Dzë nianá guquëreldënu na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë zunaldë ra mënë lë'ë hia'a. Zni guc cumë ziquë nanë të.

⁵ Por ni hiadë biá'adi'i ldua'a; bëshe'lda Timoteo parë bidë guënáhi' lë'ë të, gu nianá canaldë të shnezë Dios. Purquë bëdzëbë na'a niasini mëdzabë lë'ë të nezë mal. Iurní adë pë resultatë nane'e shchi'ni Dios nabëdë'në na'a ladzë të.

⁶ Perë hia bëagrí Timoteo de Tesalónica. Be'dë guënúhi' ra nutici za'quë lla nabani të nu nianá rialdí ldu'u të diza'quë nu nianá rac shtu'u sa' të. Biadi'dzë Timoteo nianá réagná ldu'u të lë'ë na'a nu nianá rac shtu'u të lë'ë na'a. Rní'i' napë të llëru'bë deseo de quë guëabré guëná lul sa' hia'a stubi vueltë, igual ziquë rac shtu'u na'a guëná na'a lu të.

⁷ Por grë naguni'i Timoteo lu na'a de lë'ë të bëchi, nalé rquitë ldu'u na'a. Masiá rldënu mënë lë'ë na'a nu rzunaldë rall lë'ë na'a, rbedchí ldu'u na'a purquë nianá zia'gla'guë të firmë lu shnezë Dios.

⁸ Iurë bini na'a de quë nianá zu të firmë lu diza'quë shtë Dadë Jesús, nahin ziquë vidë cubi parë lë'ë na'a.

⁹ Adë rdzëlédi'i na'a guadë graci guëdë'ë na'a lu Dios por lë'ë të, tantë rquitë ldu'u na'a; bini na'a naguni'i Timoteo de lë'ë të.

¹⁰ Dzë la gue'lë rna'bë na'a lu Dios, guëne'e më permisi lë'ë na'a parë guidë guëná na'a lë'ë të parë guëlua'a na'a lë'ë të narunë faltë tsasë të.

¹¹ Rna'bë na'a lu Dios Padre, Shtáda'a nu lu Dadë Jesucristo Shláma'a de quë gunë më compa'ni lë'ë na'a parë gac guëdë'pë guëná na'a lu të.

¹² Nu rna'bë na'a lu më gunë më compa'ni lë'ë të parë más gac shtú'uru'u të sa' të, nu tsarú'bëru'u cari'ni nanapë të con sa'

të con grë mënë, igual ziquë lë'ë na'a rac shtu'u na'a lë'ë të.

¹³ Rac shtu'u na'a gunë më compa'ni lë'ë të parë su të firmë shnezë më. Rac shtu'u na'a cuezë të limpi delantë lu Dios, Shtáda'a, dzë guëdchini Dadë Jesús con grë ra tégulë nagualdí ldu'u diza'quë shtë më.

4

Mudë narac shtu'u Dios guëbani mieti

¹ Iurne' rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, bëlua'a na'a lë'ë të lla mudë narac shtu'u Dios guëbani të nu nanë na'a zni nabani të. Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rdë'në na'a ruëguë lu të nu rni'inú na'a lë'ë të de quë tsagla'guë guëbani të mudë narac shtu'u Dios. Znisë tsagla'guë gunë të.

² Hia nanë të lla guni'i na'a lu të ra lda'i shtë Dadë Jesús purquë bëshe'ldë më lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë të.

³ Mudë narac shtu'u Dios guëbani të nahin, gunë të intriegu mizme lë'ë të lu Dios. Guëbani të niétiquë parë lë'ë më; adë chu guëquënúdi'i tse'lë sáhi'.

⁴ Cadë nguii nanapë tsé'li' gac bé'all de quë rac shtu'u Dios guëbani za'quë rall con tsé'lëll. Gac shtú'ull tsé'lëll nu gúnëll honrar tsé'lëll.

⁵ Adë gúnëll ziquë runë ra mënë nanadë guënëdi'i Dios. Napë rall mal llgabë. Rac shtu'u rall gunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁶ Adë gunë të duldë rë' con tse'lë sa' të; adë gunë të ofender sa'l purquë Dadë Dios guëdë'ë më tubi cashtigu dushë parë ra narunë duldë rë'. Hia guni'i na'a lu të nu biadi'dzë na'a lu të shcuendë ra cusë ni.

⁷ Dios guna'bë lë'ë hia'a parë guëbani hia'a sin duldë delantë lu më parë guëdápa'a tubi vidë limpi lu më.

⁸ Bëshe'ldë Dios lë'ë Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a. El quë narzu'bë diáguëdi'i di'dzë rë', quëhúnëll menos lë'ë Dios, lëdë niá'asëdi'i lë'ë na'a.

⁹ Hiadë rqu'ni'di'i guëquëa'a lu të parë gac shtu'u sa' të purquë lo mizme Dios bëlua'a lë'ë të lla gac shtu'u sa' të.

¹⁰ Nu zni rac shtu'u të grë shmënë Jesús naquëreldë Macedonia. Perë rdë'në na'a ruëguë lë'ë të, ra bëchi la sa' hia'a, gulë guaru'bë cari'ni nanapë të con sa' të.

¹¹ Gulë guni'i ldu'u të guëbani za'quë të, adë pë dishi'bi. Gulë guni'i ldu'u të gunë të dchi'ni. Zni guni'i na'a lu të antsë.

¹² Gulë bënënin parë guëni'i za'quë ra mënë nanadë rialdídi'i ldu'u diza'quë; adë guëldënú rall lë'ë të sino guëni'i rall bien de lë'ë të. Zni adë pë gunë faltë parë lë'ë të.

Dzë guidë Jesús gué'dchiliu stubi vueltë

¹³ Rnia'a lu të bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të pë gac con ra tēgulë parë adë tsúdi'i ldu'u të tristë ziquë nanú ldu'u ra narni'i iurë rati ra sa' rall, hiadë guëbrídi'i guená lul sa' rall stubi vueltë.

¹⁴ Ziquë rialdí ldu'u hia'a de quë Jesús guti nu guashtë më ladi ra tēgulë, zni rialdí ldu'u hia'a dzë guëshe'ldë Dios lë'ë Jesús stubi vueltë lu gué'dchiliu, guëdchinínú më grë tēgulë nagualdí ldu'i diza'quë shtë më.

¹⁵ Por ni rnia'a lu të ra di'dzë shtë Dadë Jesús. Lë'ë hia'a ra naguëa'në guëbani hashtë dzë naguëdchini më, adë chu quiblúdi'i lu ra naguti parë tsepi gube'e

¹⁶ purquë dzë ni, guini ra mënë tubi voz ziquë shtë rëy. Guini rall voz shtë tubi ianglë principal nu gu'ldë ianglë trompetë shtë Dios. Iurní ze'dë guëdchini Dadë Jesús de gube'e. Primërë tsashtë ra tēgulë nagualdí ldu'i diza'quë.

¹⁷ Iurní grë ra shmënë Jesús nanabani lu gué'dchiliu juntë con ra naguashtë ladi ra tēgulë, guëldisë më lë'ë rai' lu gué'dchiliu parë guiá hia'a la'ni shcahi. Guiagtsa'guëlu hia'a lë'ë Dadë Jesús iurní. Zni guëlezënú hia'a lë'ë më parë siembrë.

¹⁸ Zni gaquin, por ni gulë guadi'dzënú sa'l di'dzë rë' të parë guëquitë ldu'u rall nu tsaldí ldu'u rall más.

5

¹ Rquëa'a lu të bëchi la sahia, de quë adë rquínidi'i gac bë'a hia'a pë dzë, nilë ca iurë guëdchini Dadë Jesús

² purquë bien nanë hia'a guëdchini më dzë ra mënë adë rzu nasínidi'i rall, igual ziquë rdchini nguba'në gue'lë. Zni guëdchini Dadë Jesús dzë adë pë llgabë runë ra mënë.

³ Dzë lë'ë mënë cagni'i: "Hia grë bëac dchi lu gué'dchiliu. Hia segurë nabani

zá'ca'a." Dzë ni de repëntë guëdchini Jesús ziquë rna'zi dulurë ra na'a nanua'a shíni'. Zni guëdchini më parë guëzalú më gué'dchiliu nu adë chu mënë lda'a lu cashtigu rë'.

⁴ Perë lë'ë të bëchi la sahia, hia nanú llni guëc të, të adë guëdchini dzë ni guëc të ziquë rdchini tubi nguba'në terciuni.

⁵ Grë hia'a nanú llni la'ni guëca'a nu rdë'ë hia'a cuendë ra cusë narni'i Dios. Hiadë nacahi la'ni guëca'a nu hiadë rzédi'i hia'a ziquë rzë ra më gue'lë.

⁶ Por ni hiadë chu gúnëdi'i duldë ziquë duldë narunë ra mënë nanadë guënëdi'i Dios, sino quë guëdzú nasini hia'a nu guëagná ldu'u hia'a de quë juici shtë Dios napë quë guëdchini.

⁷ Ra narunë duldë adë rdé'edi'ill cuendë de quë mizmë lë'ë rall rguili rall cashtigu shtë Dios parë lë'ë rall. Na rall ziquë ra narga'si gue'lë nu ziquë ra narzuu'dchi. Adë rdé'edi'i rall cuendë pë quëhunë rall.

⁸ Perë lë'ë hia'a nabani zá'ca'a delantë lu Dios. Guëdzú sini hia'a parë adë guësínidi'i mëdzabë lë'ë hia'a lu duldë. Tubi suldadë rácull con gui'bë nashábëll nu rzú'bëll casco parë rúnëll defender cuerpë shténëll iurë rdildi rall. Igual lë'ë hia'a napë quë guëdé'na'a defender lë'ë hia'a lu Satanás. Tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios de quë gunë më salvar lë'ë hia'a. Gac shtu'u hia'a lë'ë më parë adë gúnëdi'i Satanás gan guësiguëll lë'ë hia'a.

⁹ Adë gudíldi'i Dios lë'ë hia'a parë gunë më cashtigu lë'ë hia'a sino quë parë guëne'e më vidë sin fin. Rzëlaa'dchi më vidë parë lë'ë hia'a purquë hia gudilli Dadë Jesucristo cuendë shtë hia'a.

¹⁰ Guti më lu cruz por lë'ë hia'a parë guëdápa'a vidë con lë'ë më la'ni gube'e. Si talë nianá nabani hia'a u hia guti hia'a guëbani hia'a con lë'ë më.

¹¹ Por ni tsagla'guë guëni'inú të ra sa' të con diza'quë rë' parë su rall firmë lu shnezë më.

Rni'inú Pablo lu ra narialdí ldu'i diza'quë

¹² Ziquë bëchi la sahia rnia'a lu të, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra naquëhunë

shchi'ni Dios entrë lë'ë të, ra naná cabësë grupë shtë të.

¹³ Napë quë gunë të rëspëti nu gac shtu'u të lë'ë rall purquë gudili më lë'ë rall parë shchi'ni më. Gulë guquërdë za'quë; adë pë dishi'bi runë të.

¹⁴ Tambiën rnia'a lu të ziquë bëchi la sahia, gulë guni'inú lu ra mënë nanédi'i gunë dchi'ni. Gulë bë'në animar lë'ë narunë faltë tsaldí ldu'i diza'quë. Gulë bë'në compa'ni nala'di su firmë lu shti'dzë më. Adë tsasháquëdi'i ldu'u të con ra sa' të.

¹⁵ Gulë guná, adë nádi'i bien gunë të vengar tubi sa' të. Adë rgúdi'i të galguezë. Mejurë gudili lla gunë të bien con grë ra sa' të nu con grë mënë la'ni guédchiliu.

¹⁶ Guëdubi tiempë gulë bëquitë ldu'u të.

¹⁷ Tsagla'guë guadi'dzënú të Dios nu gulë guna'bë lu më guëdubi tiempë.

¹⁸ Grë lo quë nacazac të, gulë bédë'ë graci lu më purquë ni na voluntá shtë më gunë të. Lë'ë ni na voluntá shtë më parë grëtë' narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesucristo.

¹⁹ Adë rcuë'zëdi'i të shchi'ni Espíritu Santo.

²⁰ Adë rquë guiá'adi'i të diza'quë narni'i mënë lu të por pudërë shtë Dios.

²¹ Iurë ze'dë guëni'i tubi nguiu tubi di'dzë lu të, gulë bësë'din gu nahin diza'quë shtë Dios. Talë nahin shti'dzë Dios, gulë bëa'nënuhin perë si talë adë nádi'in shti'dzë Dios, adë rëa'në guënúdi'i tëhin.

²² Gulë bësa'në grë cusë mal.

²³ Rna'bë na'a lu Dios narcue'dchí la'ni ldu'u hia'a, gunë më compa'ni lë'ë të parë gunë të cumplir grë narac shtu'u më. Gac të niétiquë shmënë më. Rna'ba lu më të guëzunë më almë shtë të nu espíritu shtë të. Gunë Dios compa'ni lë'ë të parë adë gunë dchi'ni të cuerpë shtë të lu cusë mal. Guëa'në të limpi sin duldë dzë naguëdchini Dadë Jesucristo.

²⁴ Dios gudili lë'ë të parë gac të shmënë më. Adë rúnëdi'i më cambi shti'dzë më. Guldí më iurë rni'i më lu të; gunë më cumplir grë cusë rë'.

Ndë'ë gualú cartë shtë Pablo con tubi saludë

²⁵ Quëhuna ruëguë lu të bëchi la sahia, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a.

²⁶ Gulë bë'në saludar grë ra nari-aldí ldu'i diza'quë nga'li con tubi abrasë nacagshe'ldë na'a.

²⁷ Rna'ba lu të ziquë muzë shtë Jesucristo, bi'ldi cartë rë' lu grë ra shmënë Dadë Jesús narëta' nga'li.

²⁸ Rna'ba lu Dadë Jesucristo guëne'e më llëru'bë bendición parë lë'ë të. Zni gaquin. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pablo lu ra Tesalonicenses

*Bëquë'e Pablo tubi cartë lu grupë nari-
aldí ldu'i diza'quë guë'dchi Tesalónica*

¹ Na Pablo con ra sa' hia'a, Silvano nu Timoteo, rquëa'a cartë rë' lu grupë nacanalde tëchi diza'quë shtë Jesús, ra naquëreldë guë'dchi Tesalónica. Dios Shtëada'a con Dadë Jesucristo gudili më lë'e të parë gac të shmënë më.

² Rna'bë na'a lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'e të. Cuedchí ldu'u të nu guëne'e më grë cusë za'quë parë lë'e të.

Gunë Dios juzguë lë'e ra narunë duldë

³ Rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siemprë rna'bë na'a lu Dios nu rdë'e na'a graci lu Dios por lë'e të. Rdë'e na'a graci lu më purquë ziaru'bë cariñi nanapë të con sa' të nu dzë con dzë tsaldíru'u ldu'u të diza'quë shtë Dadë Jesucristo.

⁴ Por ni rbedchí ldu'u na'a con lë'e të nu cagni'i na'a lu ra grupë shtë shmënë Dios lla mudë bia'a ldu'u të lu ra nazunalde lë'e të. Cagni'i na'a lu rall de quë su të firmë lu shnezë Dios masiá rzunalde mënë lë'e të. Tsagla'guë tsaldí ldu'u të de quë naza'quë na Dios, masiá quëhunë ra mënë cuntrë lë'e të.

⁵ Por grë cusë durë narunë mënë cuntrë lë'e të, rdë'e na'a cuendë de quë caglua'a Dadë Dios runë tucarë tsuté të lugar catë rnibë'a më. Iurë rzunalde mënë lë'e të, nahin tubi sēñi de quë justë na Dios nu gunë më juzguë grë mënë.

⁶ Siemprë runë më ra cusë za'quë. Runë tucarë guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzunalde lë'e të

⁷ perë cuedchí ldu'u hia'a dzë guëdchini Dadë Jesús de gube'e. Guëdchini më con ianglë pudërusë shtë më

⁸ nu con be'lë narru'u lu gui'i dushë. Guëdchini më parë guëdë'e më cashtigu lë'e ra nanadë guënëdi'i Dios nu guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzu'bë diaguëdi'i diza'quë shtë Dadë Jesús.

⁹ Guëzac zi më lë'e rall la'ni gabildi catë nidi'i fin. Guënitilú rall lu Dadë Jesús. Guënitilú rall catë rnibë'a Dios, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

¹⁰ Gac ra cusë ni dzë guëdchini Dadë Jesús. Gunë më recibir hunurë shtë mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. Grë ra nabëzu'bë diaguë di'dzë shtë më, gunë rall alabar lë'e më iurní. Guëni'i rall nabënë na më. Nu lë'e të dzë ni, zuga'a të nga'li purquë gualdí ldu'u të diza'quë naguni'i na'a lu të.

¹¹ Por ni siemprë cagna'bë na'a lu Dios por lë'e të de quë tsagla'guë gunë më cambi mudë nanabani të parë gunë tucarë cusë za'quë ziquë shmënë Dios. Pues guna'bë Dios lë'e të parë gac të shmënë më. Cagna'bë na'a lu më gunë më cumplir ra cusë narac shtu'u të gunë më. Con pudërë shtë më gunë të cumplir dchi'ni shtë më naguzublú të purquë rialdí ldu'u të lë'e më.

¹² Zni gunë të alabar lë'e Dadë Jesús ziquë runë tucarë. Mizmë tiempë guëlua'a më lë'e të lu Dios de quë na të më za'quë. Zni gaquin niétiquë purquë Dios nu Dadë Jesucristo rac shtu'u më lë'e të nu quëhunë më llëru'bë favurë parë lë'e të.

2

Nguiu nagadzë duldë la'ni ldú'ull

¹ Iurne' rquëa'a lu të shcuendë guëdchini Dadë Jesucristo de gube'e parë guëtëa më lë'e hia'a lu guë'dchiliu nu guëquërëlda'a con lë'e më.

² Quëhuna ruëguë lu të, bëchi la sa' hia'a, adë rac ldú'udi'i të nu adë rdzëbëdi'i ldu'u të de quë hia bëdchini Dadë Jesús, masiá rni'i ra mënë nahin verdá u rni'i rall nahin tubi di'dzë naguni'i Espíritu Santo lu rall. Talë rni'i rall de quë bënë rall recibir tubi cartë nabëshe'ldë na'a narni'i zni, adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall.

³ Adë guësá'nëdi'i të guësigué ra mënë lë'e të purquë antsë guëdchini më, tsunë cusë gac cumplir. Tiempë ni zihani mënë guësá'në rall ldai' shtë Dios nu gunë rall cuntrë lë'e më. Tiempë ni guëdchini tubi nguiu nagadzë grë clasë duldë la'ni ldú'ull, adë ni fin shtënell.

⁴ Gúnëll cuntrë ra dios shtë mënë nu sull lu grë clasë cultë catë runë mënë adorar Dios de verdá. Guëshepi guiá'all mizmë lé'ëll nu tsutëll catë runë tucarë cuezë Dios nu guëni'll mizmë lé'ëll na Dios.

⁵ ¿Gu rëagná ldu'u të gunia'a lu të grë ra cusë rë' dzë guquërdënu na'a lë'ë të?

⁶ Nané të pë cusë rzu lu nguii nagadzë grë clasë duldë la'ni ldu'ull, perë adë guëlua'alull lu ra mënë shtë guë'dchiliu hashtë tiempë nangunë Dios disponer.

⁷ Pues nané hia'a de quë zihani mënë adë rac shtú'udi'i rall lëy za'quë nanadápa'a iurne'.

⁸ Iurní nguii nagadzë duldë la'ni ldu'ull guëlua'alull lu ra mënë lu guë'dchiliu, perë Dadë Jesús con tubi di'dzë naguëni'i më, quini më lé'ëll. Guënitilú më lé'ëll iurë guëdchini më con pudërë shtë më.

⁹ Lë'ë nguii mal ni guëdchínill con pudërë shtë Satanás parë gúnëll zihani milagrë nu cusë nalá'adi'i guená mënë.

¹⁰ Con zihani bishi guësiguëll lë'ë mënë nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë. Guënití rall purquë adë nédí'i rall tsaldí ldu'u rall diza'quë parë gac salvar rall.

¹¹ Por ni Dios quëgsa'në më lë'ë rall parë tsaldí ldu'u rall bishi.

¹² Al fin grë ra nanadë gualdídi'i ldu'u diza'quë, ra nanapë gustë quëhunë duldë, gac condenar rall. Adë nídi'i fin parë lë'ë rall.

Dizdë principi gudili Dios lë'ë të

¹³ Perë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siemprë rna'bë na'a lu Dios; rdë'ë na'a graci lu Dios por lë'ë të purquë Dadë Jesús rac shtú'ui' lë'ë të nu dizdë principi gulë Dios lë'ë të. Na të shini më por pudërë shtë Espíritu Santo purquë gualdí ldu'u të diza'quë.

¹⁴ Nu napë të shti'dzë më naguni'i na'a lu të parë tsuté të lugar catë rlua'a pudërë nu llni shtë Dadë Jesucristo. Parë ni guna'bë Dios lë'ë të.

¹⁵ Por ni gulë tsagla'guë firmë lu shnezë Dios nu gulë bëagná ldu'u të grë ra en-señansë naguni'i na'a lu të nu gulë bëagná ldu'u të ra en-señansë nabëquë'ë na'a la'ni cartë rë'.

¹⁶ Dios Padre Shtáda'a con Dadë Jesucristo, nalé rac shtu'u më lë'ë hia'a nu bëne'e më llëru'bë favurë parë lë'ë hia'a. Quëhunë më compa'ni lë'ë hia'a parë tsaldí ldu'u hia'a más nu parë gac bë'a hia'a de quë bë'në më salvar lë'ë hia'a lu cashtigu shtë më.

¹⁷ Rna'bë na'a lu më de quë gunë më compa'ni lë'ë të parë gapë të valurë nu fuersë parë gunë të shchi'ni më nu guëni'i të shti'dzë më lu ra mënë.

3

Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a

¹ Stubi cusë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a parë más nasesë guërë'tsë diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më shtë guë'dchiliu. Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë rall recibirin con gustë nu de quë tsaldí ldu'u rall diza'quë, igual cumë ziquë bë'në të recibirin.

² Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë më librar lë'ë na'a guia'a nguii mal nu ra narunë cuntrë shchi'ni Dios. Pues lëdë grëdi'i mënë rialdí ldu'u rall diza'quë narni'i na'a

³ perë nabënë na Dadë Jesús nu gunë më lo quë naguni'i më. Guldí më gunë më compa'ni lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më nu lë'ë më quëhapë më lë'ë të lu pudërë shtë mëdzabë.

⁴ Napë na'a confiansë lë'ë të purquë na të shmënë më, de quë quëhunë të ra cusë narnibë'a na'a gunë të. Nu tsagla'guë guëzu'bë diaguë të grë cusë ni.

⁵ Rna'bë na'a lu Dios gac bë'a të de quë rac shtu'u më lë'ë të. Rna'bë na'a gunë më compa'ni lë'ë të parë gapë të más pacënci masiá guëldënu mënë lë'ë të.

Runë tucarë grë mieti gunë rall dchi'ni

⁶ Rnibë'a na'a lu të bëchi la sa' hia'a, purquë na na'a muzë shtë Dadë Jesucristo de quë adë gunë të igual naquëhunë ra sa' të nanadë rac shtú'udi'i gunë dchi'ni. Nabëchi rall nu adë rúnëdi'i rall rëspëti en-señansë naguni'i na'a lu rall.

⁷ Bien nané të de quë runë tucarë grë të gunë të dchi'ni igual ziquë bédë'në na'a dchi'ni dzë guquërdë na'a con lë'ë të.

⁸ Gudilli na'a por grë cumidë nagudáu na'a. Dzë la gue'lë bëdë'në na'a dchi'ni hashtë bëdzaguë na'a parë adë ni tubi de lë'ë të adë guá'adi'i të nicidá shtë'në na'a.

⁹ Bëdë'në na'a dchi'ni parë bëlua'a na'a lë'ë të de quë nabënë na gunë mieti dchi'ni. Be'rquë niadchini na'a lidchi të niadáu na'a sin quë adë niadíllidi'i na'a lu të purquë bëdapë na'a derechë parë niadë'në na'a ni.

¹⁰ Perë dzë gulezënú na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë sa' të nanadë rac shtú'udi'i gunë dchi'ni adë guëdë'ë të pë gaul.

¹¹ Pues rni'i mënë lu na'a de quë bëldá sa' të adë quëhúnëdi'i rall dchi'ni. Runë rall cupar lë'ë rall lu cusë nanadë rluí'idi'i. Riutë rall la'ni ra cusë naquëhunë mënë.

¹² Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rnibë'a na'a nu rni'inú na'a lu të, runë tucarë gunë ra nguii ni shchi'ni rall parë gau rall. Adë tsutédi'i rall lidchi sa' rall parë quili rall pë gau rall.

¹³ Adë tsasháquëdi'i ldu'u të. Gulë tsagla'guë gunë të ra cusë za'quë delantë lu ra mënë.

¹⁴ Talë nanú tubi nguii ladi të nanadë rzu'bë diáquëdi'i di'dzë rë' nacagshe'ldë na'a iurne', gulë guná chull. Adë guëtsá'guëdi'i të lé'ëll parë guëtú lull.

¹⁵ Gulë guc shtu'u lé'ëll nu gulë guni'inú lé'ëll ziquë bëchi sa' të, lëdëdi'i ziquë tubi enemigu shtë të.

Ndë'ë gualú cartë shtë Pablo con tubi saludë

¹⁶ Siemprë nadápa'a paz por Dadë Jesucristo; por ni rna'bë na'a lu më gunë më compa'ni parë cuedchí ldu'u të. Rac shtu'u na'a gapë të tubi vidë za'quë siemprë ancalë nanú të, nu rac shtu'u na'a cuezënú Dadë Jesucristo lë'ë të, grë të.

¹⁷ Na Pablo gualú bëquëa'a cartë rë' lu të con tubi saludë parë grë të ziquë rquëa'a grë cartë narshe'lda parë gac bë'a të nahin tubi cartë nabëquëa'a.

¹⁸ Guëne'e Dadë Jesucristo llëru'bë benedición parë grë të. Amén.

Primerë cartë nabëquë'e San Pablo lu Timoteo

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo por mandadë shtë Dios el quë nangunë salvar lë'e hia'a. Bëshe'ldë Dadë Jesucristo na; na më el quë nangunë'e vidë sin fin juntë con lë'i'.

² Quëquëa'a cartë rë' lul, Timoteo, nal cumë ziquë shinia purquë gualdí ldu'ul Jesucristo iurë guni'inúa lë'el diza'quë. Rac shtua'a gápël favurë shtë Dios, quë guëga'a ldu'u më lë'el, quë rbedchí ldu'ul por pudërë shtë Dadë Dios con Jesucristo, Shláma'a.

Gulë gapë cuidadë por ldai' falsë

³ Antsë bëna incarguë lë'el guëá'nël ciudá Efeso mientras tsahia regiuni Macedonia; gunia'a lul iurní de quë napë quë guënbé'al mënë parë adë guëluá'adi'i rall stubi clasë ldai'.

⁴ Nu adë guëquë'edi'i rall listë llëduni ra lë shtë shtadë guëlu' rall, nu adë gúnëdi'i rall cuendë di'dzë shtë nguïu bishi purquë fin shtë ra cusë ni nadë más rdildi di'dzë ra mënë. Adë runë rahin compa'ni parë guëdë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Sulë por fe gúnël cumplir voluntá shtë më. Grë ndë'e quëhuna incarguë lul stubi vultë.

⁵ Lo quë narac shtua'a gunë të, gac shtu'u të sa' të con guëdubinú ldu'u të sin mal llgabë, nu tsaldí ldu'u të Jesús de verdá.

⁶ Bëldá mënë nabësa'në lu nezë za'quë shtë Dios, guanaldë rall tëchi di'dzë nadë guëllu'idi'i.

⁷ Rac shtu'u rall gac rall mësë shtë lëy nabëquë'e Moisés perë adë riasédi'i rall pë lo quë narni'i rall. Rac bé'adi'i rall pë runë cuntienë di'dzë narni'i rall con llëru'bë confiansë.

⁸ Rdë'e hia'a cuendë de quë lëy na za'quë, sulë si talë guëlua'a hia'a de acuerdë según voluntá shtë Dios.

⁹ Rdë'e hia'a cuendë de quë lëy adë rzúdi'i lu ra narunë bien purquë Dios bédë'e lëy parë grë ra mënë mal con grë ra narzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, grëtë' ra narunë cuntrë Dios con ra nanapë duldë, grëtë' ra nadë runë rëspëti Dios con grë ra nadë nédi'i gunë cuendë shti'dzë më, grë ra narguini shtádi' nu ra narguini shní'ai', grëtë' ra narguini mënë gati mënë,

¹⁰ nu grë ra narquënú tse'lë sa'll, nu grë ra naná rquënú mizme sa' nguïu, grë ra narbaa'në parë cu rall dumí, parë grë ra naná bishi ra, nu grë ra narunë jurar con bishi; por ra cusë ni rzu lëy shtë Dios. Nu lë'e lëy rzu parë grë ra narunë cuntrë enseñansë za'quë.

¹¹ Ra enseñansë rë' nahin de acuerdë con diza'quë shtë Dios. Di'dzë ni rni'i de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Mizme lë'e më bë'në incarguë diza'quë ni guiahia.

Rdë'e Pablo graci lu më por favurë nabë'në më

¹² Quëgdë'ëhia graci lu Dadë Jesucristo, bëne'e më pudërë parë guadi'dza diza'quë purquë gualdí ldu'u më na ziquë tubi muzë nangunë cumplir voluntá shtë më. Gulë më na parë guna shchi'ni më.

¹³ Gulë më na aunquë antsë napa gustë guní'hia didzabë guëc më, bëna cuntrë lë'e më, gurushtiáhia guëc më, perë bëga'a ldu'u më na purquë todavía adë guc bé'adia'a pë canihuna. Adë bédchínidi'i llni shtë Dios guëca.

¹⁴ Perë llëru'bë favurë napë më parë na; iurne' rac shtua'a lë'e më; rialdí ldua'a shti'dzë më. Grëhin ze'dë de Cristo Jesús purquë nahia unidë con lë'e më.

¹⁵ Na ciertë nu grë mieti napë quë tsaldí ldu'u rall de quë Cristo Jesús bidë lu guëdchiliu parë gunë më salvar grë ra nanapë duldë. Nu nahia primëre pecadurë entrë grë mieti.

¹⁶ Perë bëga'a ldu'u më na, sulë parë guëlua'a grë pacënci shtë më la'ni vidë shtëna. Guca primëre entrë grë ra pecadurë, perë lë'e më gulë më na parë gaca tubi ejemplë lu grë ra natsaldí ldu'i lë'e më të parë gapë rall vidë sin fin.

¹⁷ Por ni runë tucarë guëdë'e mieti graci nu hunurë lu Rëy nanabani parë siemprë, el quë nadë rátidi'i, el quë nadë chu rnádi'i lúhi', parë lúniquë Dios verdaderë nanápëdi'i fin. Amén.

¹⁸ Timoteo, cagnia'a lul ziquë shinia, guagla'guë tsaldí ldu'ul lë'e më con buen llgabë. Ra di'dzë naguni'i ra muzë shtë më iurë bë'nël recibir dchi'ni shtë më, gunë rahin compa'ni lë'ël iurne'. Guc tubi suldadë za'quë shtë Jesús.

¹⁹ Adë guësá'nëdi'íl fe shtë'nël sino tsaldí ldu'ul lë'e më más. Guagla'guë lu shnezë më con buen llgabë, pues bëldá mënë bëniti rall lu shnezë Jesús. Bëqué guia'a rall llin nabëdë'e Dios.

²⁰ Zni guzac Himeneo nu Alejandro, lë'e naná bëna intriegu lu Satanás tē parë gac bë'a rall rqui'ni cuezë ra di'dzë dzabë narni'i rall cuntrë Dios.

2

Gulë guna'bë Dios por grë mënë

¹ Primeramëntë rac shtua'a gunë tē ruëguë lu Dios, nu gulë guna'bë lu më, nu gulë guadi'dzë'nú lë'e më, nu gulë bēdë'e graci lu më por grëtë' ra mënë.

² Gulë guna'bë lu Dios por grë gobiernë nu grëtë' autoridá tē parë guëdáp'a'a tubi vidë sin dishi'bi, nu parë guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më nu parë guëdáp'a'a vidë naná de acuerdë con shti'dzë më.

³ Zndë'e rac shtu'u Dios guëdë'na'a cumplir naná correctë delantë lu më, el quë nagunë salvar lë'e hia'a.

⁴ Rac shtu'u më grëtë' nguii gac salvar nu rac shtu'u më grëtë' nguii gac bë'a rall guadë naná verdá shtë më.

⁵ Nanú tubsë Dios nu nanú tubsë nazú guëláu entrë nguii nu Dios; më ni rni'inú Dios por ra nguii. Lé'i' na Dadë Jesucristo. Na më nguii.

⁶ Jesucristo bë'në intriegu mizme lë'i' lu galguti parë gudilli më duldë shtë hia'a con prëci rënë shtëhi'. Iurë bë'në Dios disponer, bë'në më testificar por galguti shtë Jesús gunë më salvar lë'e hia'a.

⁷ Gudili më na ziquë mensajërë nu poshtë shtë më, nu parë guëluá'ahia ra mënë nanádi'i më israelitë lla tsaldí ldu'u rall nu parë gac bë'a rall pë na verdá. Ruadi'dza verdá, lëdë bishidi'i.

⁸ Por ni rnia'a lu tē, rac shtua'a de quë guëdubi ladë guëna'bë ra mënë lu Dios, guëldisë rai' oraciuni lu Dios, perë sulë con ldu'u limpi sin ni tubi llanë, nilë dishi'bi.

⁹ Nu rac shtua'a de quë ra na'a gacu rai' shabë rai' ziquë runë tucarë, lëdëdi'i con lujë. Gapë rai' rëspëti lu sa' rai'; adë guëzë'di'i rai' begu con lujë u orë u guë'e naná lasaquë zihani dumí. Gácudi'i rai' shabë nalasac zihani dumí nadë más parë guëna' mënë lo quë nanapë rall.

¹⁰ Mejurë gacu ra na'a stubi lari naná obrë za'quë ziquë runë tucarë gunë mieti naná shmënë Jesús.

¹¹ Ra na'a napë quë guëac dchi parë guësë'dë rai' nu gac rai' obedientë.

¹² Adë rdë'ëdia'a sí guëlua'a ra na'a ra shmënë Dios, nilë rnibë'adi'i rai' nguii sino guëac dchi ra na'a

¹³ purquë primëre bëntsa'u Dios lë'e nguii; despuësë bëntsa'u më lë'e na'a.

¹⁴ Adë bësiguëdi'i mëdzabë lë'e Adán sino Eva. Por naná gugué na'a iurní, gulaguë na'a la'ni duldë

¹⁵ perë gac salvar ra na'a iurë ralë ra shini', si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më, si talë rac shtu'u rall Dios nu si talë quërelde rall bien lídchill, nu si talë adë gúnëdi'ill cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'ull.

3

Ra naná encargadë con shchi'ni Dios

¹ Si talë tubi nguii rac shtu'ull gápëll catë guënbë'ai' ziquë encargadë shtë los de más shmënë Dios, pues nahin tubi cusë za'quë lo quë narac shtu'u mënë ni.

² El quë nanapë carguë ni, rqui'ni guëbani' tubi vidë za'quë lu sa'll tē parë ni tubi adë chu guëni'idi'i guëquëll. Napë quë gápëll mizme lë'ëll de grë duldë; gápëll tubsë tsé'lëll. Gac mënë ni de buen llgabë; gáquëll më rëspëti. Gáquëll tubi narunë recibir visitë lídchill, nu gáquëll nasini parë guëluá'all los de más mënë.

³ Adë gúdi'ill zili vini; adë quílidí'ill dishi'bi, ní gáquëdi'ill narzebi ldu'u pë shtë mënë. Más bien gáquëll tubi nguiu nadu'u nu adë tildi dí'dzëdi'ill con sa'll; adë sébidi'i ldú'ull dumí.

⁴ Nu rqui'ni guë nibé'all lídchill za'quë za'quë, nu shínill gapë rai' rëspëti lu shtadë rai'.

⁵ Si talë adë gáquëdi'i guë nibé'all lídchill con shínill, ¿lallë gáquëll guë nibé'all los de más naná grupë shtë shmënë Dios?

⁶ Lë'ë encargadë shtë shmënë Dios, adë gáqui' tubi më nanapë du'pë tiempë dizdë bé'ni' recibir Cristo Jesús, no sea quë ldáquëll la'ni mizmë condenación nagueguë mëdzabë; guc shtú'ull gáquëll më ru'bë.

⁷ Nu rqui'ni tubi encargadë con shmënë më gáquëll rëspëti por los de más nanadë rialdídí'i ldu'i diza'quë, no sea guëldáquëll lu duldë nu ra sa'll guëni'i guëquëll. Ni na tubi trampë shtë Satanás.

Ra narunë compa'ni ra encargadë con ra shmënë Dios

⁸ Zni zac, ra diáconos, ra narunë compa'ni entrë ra shmënë Dios, gac rai' mënë rëspëti, mënë narunë cumplir shti'dzi', mënë nadë rzuu'dchidi'i nu adë rzëbidi'i ldu'u rai' dumí.

⁹ Napë quë gac ra mënë ni nguiu naná riasë bien diza'quë naná bëru'u lu llni iurne'. Gac rai' nguiu sin ni tubi enga'ni la'ni ldú'i'.

¹⁰ Primëre gac probar ra mënë ni, si talë adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá cuntrë nguiu ni. Hia guëná'zi rai' dchi'ni ziquë muzë shtë los de más shmënë Jesús.

¹¹ Mizmë zni ra tse'lë shtë diáconos gac rall mënë rëspëti; gáquëdi'i rall nachismë; gac rall ra naquëhunë cumplir shti'dzi'. Gac rai' na'a za'quë të tsaldí ldu'u sáhi' lë'ë rai'.

¹² Tubi diácono napë quë gápëll tubsë tsé'lëll, nu napë quë guë nibé'ai' bien shíni' con grë shfamíli'

¹³ purquë ra narunë sirvë ziquë diáconos, si talë gunë rai' cumplir bien shchi'ni më, gunë rai' gan rëspëti nu confiansë shtë sa' rai'. Guadi'dzë rai' diza'quë shtë Cristo Jesús sin quë adë rdzëbëdi'i rai'.

Diza'quë shtë Dios

¹⁴ Rac shtua'a gue'dë guënahia lul lueguë, perë mientras quëquëa'a ra cusë rë'.

¹⁵ Si talë gac ldé'ëhia, gac bé'al lla runë tucarë guëquëréldël entrë los de más shmënë Jesús, quiere decir, entrë ra famili shtë Dios. Pues grupë shtë shmënë Dios na ziquë pilari narapë hiu'u. Na rall ziquë cimientë shtë hiu'u naná quëhapë verdá shtë Dios.

¹⁶ Llëru'bë na ra enseñansë nadápa'a. Bëlua'a më rahin; iurní rialdí ldu'u hia'a ndë'ë:

Bëdchini Dios con cuerpë shtë nguiu, nu Espíritu Santo guní'i' tubldí na shcuendë më.

Guná ra ianglë lu më.

Ra mënë biadi'dzë rall diza'quë shtë më lu ra mënë guëdubi naciuni.

Mënë gualdí ldu'u rall shti'dzë më, nu bë'në Dios recibir lé'i' lu gube'e stubi.

4

Ra narlua'a tëchi lu shti'dzë Dios

¹ Espíritu shtë Dios rni'i ldi de quë lúltimë tiempë bëldá mënë guësa'në rall shti'dzë Dios. Tsanaldë rall tëchi ra espíritu mal narsiguë, nu tsaldí ldu'u rall stubi ldai' falsë naze'dë de mëdzabë.

² Guëquë diaguë rall di'dzë shtë ra mësë falsë naná ziquë guetë nadchi'bë lu dchi'li. Llgabë ra hiu'mbrë ni adë rínidi'i ra; nahin ziquë tubi cusë naná cuë gui'i con gui'bë ldë; hiadë rínidi'in.

³ Ra mënë ni nëdi'i rall guëtsë'a mi-eti; nëdi'i rall gau mënë belë; perë Dios bënts'a'u grëtë' dau ni. Na parë ra narialdí ldu'i lë'ë më gau rallin, nadë más guëdë'ë rall graci lu më.

⁴ Grëtë' nabënts'a'u Dios bien nahin. Ni tubi adë chu guëquë guiá'adi'in sino gulë bë'në recibirin. Gulë bëdë'ë graci lu më

⁵ purquë shti'dzë Dios runë ldai' grëtë' guëc dau iurë rná'ba'a lu më.

Tubi muzë za'quë shtë Jesucristo

⁶ Si talë quëgluá'al enseñansë rë' lu ra bëchi sa'l, iurní nal tubi muzë za'quë shtë Dadë Jesucristo, nu mizmë lë'ël tsagla'guë

gac alimentárël con shti'dzë Dios. Tsasël más lðai' za'quë narianáldël téchi'.

⁷ Adë rúnëdi'il cuendë ra enseñansë falsë, nilë cuendë falsë sino quë ziquë tubi narunë ejercici diari, bësë'dë shti'dzë Dios bien.

⁸ El quë narunë ejercici quëhúnëll provëchë por du'pë tiempë perë el quë narunë ejercici espiritual, el quë naquëhunë cumplir voluntá shtë Dios, quëhúnëll provëchë iurne' mientras quëréldëll lu guë'dchiliu nu quëhúnëll provëchë parë tubi vidë naguëdchini más despuësë.

⁹ Di'dzë ni na verdá nu runë tucaré grë mieti tsaldí ldu'u rallin.

¹⁰ Ze'dë guëdchini stubi vidë; por ni rdé'na'a dchi'ni; rdé'na'a fuersë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzi'; dzuléza'a Dios nanabani. Na më el quë nardë'ë vidë parë grë mieti perë másru'u gunë më salvar ra naná rialdí ldu'u shti'dzë më.

¹¹ Bëlua'a nu gunibë'a grëtë' enseñansë rë'.

¹² Gubani bien guëdubi tiempë të adë gúnëdi'i mënë desprëci lé'ël purquë nal sultërë, más bien gáquël tubi ejemplë lu grë ra narialdí ldu'i diza'quë. Gáquël ejemplë za'quë manërë naruadi'dzël nu por conductë shtënl. Gáquël ejemplë lu sa'l con purë llgabë limpi.

¹³ Mientras lë'ë na guelda nga'li, guagla'guë bi'ldi ra Sagradas Escrituras lu ra mënë nu biadi'dzë lu rai' shti'dzë Dios. Nu bédë'ë cunseju lu rai' lla runë tucaré guëquërdë rai'.

¹⁴ Siempre bë'në dchi'ni con fuersë nu llni shtë Dios, cusë nabë'nël recibir iurë bédchi'bë guia'a ra më guani'si guëquël, iurë guni'i rai' cusë nagúnël.

¹⁵ Guagla'guë gúnël cumplir ra cusë rë' con guëdubinú ldu'ul parë gac bë'a mieti lla ziagla'guë másru'u delantë con lë'ë më.

¹⁶ Gupë cuidadë mizmë lé'ël nu gupë cuidadë enseñansë naquëgluá'al, nu guagla'guë gáquël firmë lu shnezë më. Si talë quëhúnël zndë'ë, gúnël segurë salvaciuni shtënl nu salvaciuni shtë ra narquë diaguë shti'dzël.

5

Conductë shtë Timoteo lu mënë

¹ Adë rní'di'il guëc ra më guani'si naná encargadë con shchi'ni Dios, sino guni'inú lë'ë rai' con rëspëti ziquë ruadi'dzënl shtádël. Nu biadi'dzënl lë'ë ra nguui de menos edá cumë si fuërë na rai' bëchil.

² Bë'në tratë ra na'a gushë cumë ziquë mizmë shní'al, nu ra na'a de menos edá, biadi'dzënl lë'ë rai' ziquë zánël. Gápël rëspëti parë lë'ë rai'.

³ Bë'në compa'ni ra viudë, perë sulë ra naná viudë nanadë nápëdi'i famili.

⁴ Si talë tubi viudë nápi' shíni' u shinillágui', ra shíni' napë quë tsasë rall runë tucaré gúnëll compa'ni ra shtádi' u shmámi'; zni quilli rall lo quë naze'bi rall. Ni na correctë gunë tubi shmënë Dios. Lu Dios na za'quin nu nahin voluntá shtë më.

⁵ Tubi viudë de verdá lu Dios, na el quë nanápëdi'i ni tubi shfamíli', nu tsagla'guë rialdí ldu'i' Dios, nu quëhúni' oraciuni dzë la gue'lë. Quëhúni' ruëguë lu Dios.

⁶ Perë lë'ë viudë nariagla'guë tēchi deseó mal nananú la'ni ldu'i, pues nall ziquë tēgulë aunquë nabánill.

⁷ Gunibë'a grë ndë'ë lu ra viudë të parë guëquërdë rall bien sin ni tubi faltë. Iurní nídi'i nicidá parë guëni'il guëc rai'.

⁸ Perë si talë tubi shmënë Dios nēdi'i gápëll shfamíllil u ra naquërdënlú lídchill, pues hia bëquë guiá'all shti'dzë Dios; nall más peor quë tubi nadë rialdídi'i ldu'i Dios.

⁹ Lu listë shtë ra viudë, adë rquë'di'il lë grë rall, sulë ra nanapë sesenta izë u más, ra nagupë tubsë tsé'li',

¹⁰ ra nabë'në obrë za'quë lu sáhi' ziquë ra nagupë bien shíni', ra nabë'në recibir visitë lídchi', ra nabë'në sirvë con galnadu'u ra shmënë Jesús, ra nabë'në compa'ni ra naquëhunë sufrir lu cusë dushë, ra nazianaldë tēchi ra cusë za'quë. Ra viudë ni na verdá. Runë tucaré gunë të compa'ni lë'ë rai'.

¹¹ Perë adë rquë'di'il lu listë lë ra viudë lliguë purquë iurë ra deseó mal guëdchini stubi, rlua'a tēchi rai' lu Cristo nu rac shtu'u guëtsë'a rai' stubi.

¹² Pues iurní napë rai' faltë purquë adë bë'nëdi'i rai' cumplir primërë comprumisi shtë rai' con Dadë Jesús.

¹³ Más de ni, quëac rall nabëchi lu dchi'ni; ria rall hiu'u por hiu'u; lëdë niá'asëdi'i galnabëchi sino nu zac ruadi'dzë rall cusë adë guëlluí'idi'i nu riuté rai' asuntë adë rúnëdi'i tucarë lë'ë rai'.

¹⁴ Por ni rnia'a, ra viudë lliguë guëtsë'a rai' stubi të gapë rai' shini rai'; guënbë'a rai' prupi shfamili rai' të parë adë guëdë'ëdi'i lugar guëdchi'bë Satanás galquiá cuntrë shmënë Dios.

¹⁵ Pues hia bëldá viudë bësa'në rall shnezë Jesús parë zianaldë rall tëchi Satanás.

¹⁶ Si talë tubi shmënë Dios, sea na'a u nguui, nanú viudë entrë shfamílll, runë tucarë lë'ëll gúnëll compa'ni viudë ni të parë nídi'i nicidá parë grupë shtë shmënë Dios gapë rai' na'a ni, sino gunë rall compa'ni ra viudë de verdá, el quë nanápëdi'i famili nu adë pë nápëdi'i rai'.

¹⁷ Ra më guani'si, ra narnibë'a ra shmënë Dios, si talë quëhunë rai' bien, los de más mënë napë quë gunë rall rëspëti lë'ë rai' ziquë tubi muzë narunë tucarë chupë pagu. Rëspëti ni runë tucarë especialmente ra naruadi'dzë diza'quë nu el quë narlua'a shti'dzë Dios.

¹⁸ Pues Sagradas Escrituras rni'i: "Adë rgúdi'il guë'shu rua' ngunë naná rguitsë bë'dchi'", nu zac rni'in: "Ra narunë dchi'ni, nápëll dereché parë pagu shtë rall".

¹⁹ Adë rúnëdi'il cuendë grë ra naná rdchi'bë ra galquiá cuntrë ra më guani'si entrë ra shmënë Dios, sulë si nanú chupë u tsunë testigu, iurní sí, bë'në casë lë'ë rall.

²⁰ Perë ra naziagla'guë runë duldë, pues rqui'ni guëni'il guëc rall delantë lu grë ra shmënë Dios të parë los de más sa' rai', guëdë'ë rai' cuendë nadzë'bë na cashtigu shtë më.

²¹ Runa incarguë lë'ëll delantë lu Dios nu Dadë Cristo Jesús nu delantë ra ianglë naquëbezënu Dios, de quë tsaglá'guëll tëchi ra rëglë rë'; bë'në juzguë bien; bë'në tratë igual grë sa'l.

²² Adë riúbëdi'i ldú'ul parë guëdchi'bë guiá'al guëc ra mënë parë gunë rai' recibir carguë entrë los de más shmënë Dios. Adë

gápëdi'il partë con duldë shtë stubi mënë sino gápëll mizmë lë'ëll de grë duldë.

²³ Ziquë zihani vultë rac ll'u'u lá'nil, bi'i du'pë vini, lëdë sulë nísëdi'i të parë guëac lá'nil.

²⁴ Ra cusë mal naquëhunë bëldá nguui, lueguë rlua'ain; napë quë gac juzgar rall. Ra cusë mal naquëhunë sëbëldá nguui, naga'chi nahin iurne' perë napë quë guëru'uin lu llni.

²⁵ Igual na con cusë za'quë naquëhunë nguui. Bëldá vësë clarë rlua'a rahin lueguë; nanú adë rluá'adi'i rahin lueguë, perë adë nídi'i mudë guëa'në ra cusë ni naga'chi por llëduni tiempë.

6

¹ Grë ra naná bajo ordë shtë ra lamë, pues rqui'ni gapë rall llëru'bë rëspëti lu shlamë rall të parë adë chu guëni'idi'i mal cuntrë Dios shtë hia'a nu cuntrë diza'quë shtë Jesús.

² Si nanú ra naná bajo ordë shtë lamë naná rialdí ldu'i diza'quë, pues rqui'ni másru'u gapë muzë ni rëspëti lu lamë purquë nall shmënë Jesús. Runë tucarë lë'ë muzë gúnëll dchi'ni lu lamë purquë nall tubi sa' narunë recibir resultadë shtë dchi'ni naquëhunë muzë, nu rac shtu'u Dios lë'ë lamë ni. Bëlua'a di'dzë rë' lu rall nu guni'inú lu mënë cunseju rë'.

Ldai' za'quë parë guëquitë ldu'u mënë

³ Si talë chu quëglua'a stubi cusë falsë, cusë nanádi'i de acuerdë con enseñansë za'quë shtë Dadë Jesucristo, u si talë adë rialdídi'i ldú'ull diza'quë narni'i lla gunë mieti cumplir shti'dzë Dios,

⁴ pues nguui ni adë rac bë'adi'ill niétiquë; rac shtú'ull mizmë lë'ëll. Nanú deseo mal la'ni ldú'ull purquë nalé rac shtú'ull tildi dí'dzëll con sa'll. Rdildi dí'dzëll subrë pë runë cuntienë di'dzë. Hia de nga'li ze'dë ra cusë ziquë mbidi, dishi'bi, nu rushtiall lu sa'll, nu napë rall mal llgabë cuntrë sa' rall.

⁵ Rguili rall di'dzë con ra sa' rall. Na rall mënë nabëniti nezë za'quë shtë Dios. Adë guënédi'i rall verdá. Quëglua'a rall enseñansë shtë rall parë gunë rall gan dumí. Adë gápëdi'il tratë con mënë ni.

⁶ El quë naquëhunë cumplier shti'dzë Dios, adë pë rúnëdi'i faltë lë'ëll, por ni rquitë ldú'ull.

⁷ Pues sin quë ni tubi cusë bëdchínia'a lu guë'dchiliu nu iurë gátia'a, guziá hia'a, adë chu bë guá'adi'i.

⁸ Si talë nápa'a naguëdáuha'a con shába'a, nadë más con ni cha guëquitë ldu'u hia'a.

⁹ Perë grë ra narac shtu'u gac ricu, runë rall duldë; rlaguë rall la'ni trampë shtë mëdzabë. Napë rall llgabë nadë guëllu'idi'i nu napë rall zihani deseo mal nanua'a lë'ë ra nguiu lu cashtigu; rniti rall nu rialú mënë ni parë siembrë.

¹⁰ Mënë rac shtu'u rall gapë rall dumí, perë amor shtë dumí na ziquë lu'chi shtë grëtë' clasë cusë mal. Pues por galërzebi ldu'u dumí, bëldá mënë bëniti rall lu shnezë Dios. Bësëdchini rall zihani dulurë mizme lë'ë rall.

Tsagla'guë tsaldí ldú'ul Dios

¹¹ Lë'ël Timoteo, nguiu nagulé Dios, bëllu'në lu grë ra cusë rë'. Gáquël më za'quë lu Dios; guagla'guë nezë za'quë; tsaldí ldú'ul Dios; gac shtu'u sa'l; gáquël më pacënci lu sa'l nu gáquël më nadu'u.

¹² Ziquë tubi nguiu rdildi con fuersë lu deportë, zni runë tucárel. Bë'në segurë vidë eternë; parë ni guna'bë më lë'ël iurë bë'nël testificar lu zihani mënë blac rac shtú'ul lë'ë më.

¹³ Iurnë' delantë lu Dios, el quë nardë'ë vidë parë grëtë' ra cusë, nu delantë lu Cristo Jesús, el quë nadë bëdzëbëdi'i lu Poncio Pilato sino guní'i verdá lu Pilato, quëgnibë'ahia lë'ël,

¹⁴ bë'në cumplier diza'quë. Gapë mizme lë'ël de grë cusë mal parë adë chu guëní'idi'i guëquël tē adë chu guëní'idi'i cuntrë diza'quë por causë shtënëll hashtë iurë guëabré Dadë Jesucristo stubi.

¹⁵ Iurë guëga'a iurë, Dios gunë më cumplier grëtë' ndë'ë. Benditë na më. Na më lúniquë Dios pudërusë narnibë'a. Na më Rëy naná lasac lu más quë los de más rëy. Na më Dadë naná lasac lu grë ra dadë shtë guë'dchiliu.

¹⁶ Na më lúniquë nadë rátidi'i. Quëreldë më lu llni catë ni tubi adë chu riabí'guëdi'i. Ni tubi mënë adë chu guná lúhi' nu gáquëdi'i guëná rall lu më. Shtënë më na grë hunurë nu derechë parë guëribë'a më parë siembrë. Amén.

¹⁷ Grë ra naná ricu lu guë'dchiliu rë', guni'inú lë'ë rall adë gunë narú'bëdi'i rall lu sa' rall, nilë parë tsaldídi'i ldu'u rall dumí nanapë rall purquë lëdë segurëdi'i na cusë ni. Sino gunibë'a lu rall tsaldí ldu'u rall Dios, më el quë rne'e grëtë' ra cusë hashtë de subrë parë guëquitë ldu'u hia'a.

¹⁸ Gunibë'a lu rall tē parë gunë rall bien con dumí nanapë rall. Gac rall ricu lu Dios con dchi'ni za'quë naquëhunë rall. Runë tucarë gunë rall ayudë con guëdubinú ldu'u rall ca'a ra mënë nanapë nicidá. Adë gáquëdi'i rall nadzabë sino më za'quë.

¹⁹ Zni gunë rall tē parë gapë rall tesurë verdaderë naná ziquë cimientë shtë hiu'u narialúdi'i parë tiempë naze'dë.

Fin shtë cartë

²⁰ Timoteo, gupë ra enseñansë shtë Jesús nagunia'a lul; adë riutëdi'il lu ra shti'dzë mësë falsë. Ruadi'dzë rall cusë naná guëllu'idi'i. Adë rdildi dí'dzëdi'il con shti'dzë rall naná falsë aunquë rni'i rall na rahin di'dzë narac bë'a grë mënë.

²¹ Bëldá mënë guanaldë tēchi ra enseñansë shtë rall nu bëniti rall shnezë Dios. Favurë shtë Dios guëa'nin con lë'ël. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pablo lu Timoteo

Bëquë'e Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo. Bëshe'ldë Dios na purquë guni'i ldu'u më más antsë gunë më salvar mënë. Bë'në më prometer gunë më salvar el quë naná unidë con Cristo Jesús.

² Quëquëa'a cartë rë' lul, Timoteo; nal ziquë shinia; rac shtua'a lë'ël; rac shtua'a guëdë'e Dadë Dios nu Cristo Jesús Shláma'a, zihani favurë nu rac shtua'a cuedchí ldú'ul, nu rac shtua'a guëga'a ldu'u më lë'ël.

³ Siemprë rëagná ldua'a lë'ël mientras rna'ba lu Dios. Quëgdë'ëhia graci lu më, el quë naquëhuna sirvë lúhi' con llni nananú la'ni guëca, igual ziquë shtadë guëluhia bë'në rai' sirvë lu më.

⁴ Rëagná ldua'a bí'nil iurë bësëana lë'ël. Pues iurne' nalé rac shtua'a dzë la gue'lë guënahia lul parë quëquitë ldua'a.

⁵ Nu rëagná ldua'a lla rialdí ldú'ul Dios de verdá. Primërë shmámël, Loida nu shní'al, Eunice, gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; iurní nasegura lë'ël nápël mizme fe quë lë'e rai'.

⁶ Por ni cagnia'a lul de quë tsagla'guë gúnël usar pudërë nabëne'e Dios parë lë'ël iurë bëdchi'bë guiahia guëquël.

⁷ Pues por lë'e Espíritu nabëne'e Dios, adë rdzëbëdi'i hia'a lu ra mënë, sino rac guëdë'na'a cuendë guadë naná bien nu guadë naná mal. Nu rac shtu'u hia'a sa' hia'a, nu quëápa'a mizme lë'e hia'a de cusë mal.

⁸ Adë rtúdi'i lul parë guëní'il nal shmënë Dadë Jesucristo nu nilë adë rtúdi'i lul de na por nanúa prësi purquë nahia shmënë më. Gáquël dispuestë parë sac zil por diza'quë. Gunë më compa'ni lë'ël con pudërë shtë më.

⁹ Bë'në më salvar lë'e hia'a nu guna'bë më lë'e hia'a parë shchi'ni santu shtë më. Bë'në mëhin, lédëdi'i purquë bëdë'na'a

cusë za'quë, sino sulë purquë ni na voluntá shtë më nu nahin por ra favurë nabë'në më parë mënë naná unidë con Cristo Jesús. Gulé Dios lë'e hia'a dizdë antsë lë'e guë'dchiliu cueshtë,

¹⁰ perë bëlua'a më amor nanapë më parë lë'e hia'a iurë bëshe'ldë më Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a lu guë'dchiliu. Lë'i' bëdë'ëi' fin grë ra pudërë shtë galguti. Nu por diza'quë nápa'a llni; iurne' riasé hia'a nezë catë guëbánia'a parë siemprë.

¹¹ Dios gulé lë'e na parë guëní'ihia diza'quë nu bëshe'ldë më na cumë poshtë shtë më parë guëluá'ahia ra më nanádi'i mënë israelitë.

¹² Por ni rzac zia lu grëtë' ra cusë rë', perë adë rtúdi'i lua purquë rac bé'ahia el quë narialdí ldua'a. Nu napa confiansë lë'e më napë më pudërë parë adë tsalúdi'i niétiquë lo quë nabëna incarguë gapë më. Gapë mëhin hashtë lë'e dzë guëdchini më stubi.

¹³ Guagla'guë tēchi ra enseñansë za'quë rë', lo quë nabëluá'ahia nu guagla'guë tsaldí ldú'ul shti'dzë Dios nu gac shtu'u sa'l purquë unidë nal con Cristo Jesús.

¹⁴ Gupë verdá shtë Dios ziquë tubi tesurë. Lë'e Espíritu Santo bë'në më incarguë di'dzë ni guiá'al. Lë'i' quëbezënúhi' lë'e hia'a.

¹⁵ Hia nanël ra naquëreldë Asia, bësa'në rall na, cumë Figelo nu Hermógenes.

¹⁶ Lë'e Dadë guëga'a ldú'i' famili shtë Onesíforo purquë lë'ëll zihani vësë bë'nëll compa'ni na, nu bësëquitë ldú'ull na; adë bëtúdi'i lull de quë nanúa prësi.

¹⁷ Iurë bëdchínill hashtë Roma, adë bësa'nëdi'i gudílill na, nu bëdzélëll na.

¹⁸ Rac shtua'a lë'e Dadë Dios guëga'a ldú'i' Onesíforo guëlladchi con Jesús iurë guëabré më stubi. Pues nanël lla bë'nëll sirvë na iurë nanúa Efeso.

2

Muzë za'quë shtë Jesucristo

¹ Lë'ël Timoteo, guagla'guë bë'në recibir fuersë nu bendición nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

² Lo quë nabínil iurë bëluá'ahia diza'quë lu zihani mënë, bëlua'a ra enseñansë ni lu ra stubi mënë, lu nguü nagunë cumplir diza'quë, ra naná rac guëlua'a enseñansë ni lu sa' rai'.

³ Ziquë tubi suldadë za'quë shtë Jesu-cristo gua'a ldú'ul grë cusë dushë.

⁴ Ni tubi suldadë naná listë parë tíldinull enemigu, riutëll asuntë shtë guë'dchiliu purquë rni'i ldú'ull gúnëll cumplir ordë shtë narnibë'a lë'ëll.

⁵ Mizmë manërë ni el quë narllu'në carrërë, adë gúnëdi'lll recibir premi si talë adë rllú'nëdi'lll de acuerdë con ra rëglë.

⁶ El quë narunë dchi'ni lachi, nápëll dereché cá'all primërë tubi partë shtë cusechë.

⁷ Bë'në llgabë lo quë narnia'a. Lë'ë Dadë guëlua'a më lë'ëll parë tsasël grëtë' ndë'ë.

⁸ Bëagná ldú'ul, Jesucristo guashtë më ladi ra tégulë. Guc më llëbni rëy David. Di'dzë ni na diza'quë narní'ihia lu ra mënë.

⁹ Por diza'quë rë' rzunaldë mënë na hashtë nali'bia con cadënë ziquë tubi narguini mënë, perë nídi'i mudë guëldi'bi mënë shti'dzë Dios.

¹⁰ Por ni napa pacënci lu cusë mal parë bien shtë ra nagulé Dios të parë gac salvar rall nu guëquërelde rall lu llni nu gluri shtë Cristo Jesús parë siembrë.

¹¹ Verdá na di'dzë rë':

Si talë gútia'a con lë'ë më, guëbânia'a con lë'ë më.

¹² Si talë sac zi hia'a lu cusë mal por lë'ë më, súba'a catë rnibë'a më.

Si talë guëqué guiá'a hia'a lë'ë më, lë'ë më guëqué guiá'ai' lë'ë hia'a.

¹³ Si talë guëlua'a técha'a lúhi', lë'ë më gunë më cumplir shti'dzë më, purquë lë'ë më napë quë gunë më cumplir shti'dzi'.

Adë gúnëdi'i më cambi shti'dzi'.

El quë narunë shchi'ni Dios

¹⁴ Bëlua'a ra mënë të adë rëá'ldëdi'i ldu'u rall, nu gunibë'a lë'ë rall ziquë mizme Dadë niani'inú lë'ë rall de quë guësane rall galërchupë di'dzë lul sa' rall purquë rialú pacënci entrë ra nabini di'dzë ni; nídi'i provëchë con ra di'dzë ni.

¹⁵ Bëdë'ë guëdubi fuersë të parë gáquëll tubi muzë narsëquitë ldu'u Dios; lu më quëhúnëll dchi'ni. Por ni bëlua'a shti'dzë Dios tubldí lu ra mënë parë adë rtúdi'i lul delantë lu më.

¹⁶ Bëzalú grë di'dzë nadë guëllu'i'idi'i con grë di'dzë nanápëdi'i provëchë. Grë ra naruadi'dzë zni, mizme lë'ë rall rlaguë rall másru'u la'ni cusë mal.

¹⁷ Enseñansë shtë rall rrë'tsin ziquë tubi galguidzë dushë nadë chu rnádi'i. Zni guzac con Himeneo nu Fileto.

¹⁸ Bësa'në rall diza'quë; rni'i rall de quë hia bëcua'ni Dios ra tégulë nu de quë adë guëabridi'i guëbani ra tégulë stubi. Hia lë'ë rall quëgsiguë guëc ra mënë hashtë hia bëazë guetë bëldá mënë shnezë Dios.

¹⁹ Perë Dios bëzu'bë më ziquë tubi cimientë firmë nanapë tubi letrërë narni'i: "Runguë bë'a Dios grëtë' naná shini më", nu rni'i: "Grëtë' el quë narianaldë tëchi Cristo, grë mënë ni runë tucarë guësane rall nezë mal".

²⁰ La'ni hiu'u shtë mënë nanú trashtë nanactsa'u orë nu bëdchichi, también nanú trashtë nanactsa'u hiaguë u benë. Bëldá trashtë runë sirvë parë cusë especial; stubi tantë runë sirvë parë cualquier dchi'ni.

²¹ Ziquë ni na ra nguü; si talë tubi nguü guësá'nëll ra cusë mal, iurní nall ziquë tubi trashtë especial parë nashtënë hiu'u; gáquëll muzë nagulé Dadë parë gúnëll dchi'ni shtë më. Gac nguü ni preparadë parë grë dchi'ni za'quë shtë më.

²² Bëllu'në de grë deseo mal nananú la'ni ra ldu'u sultërë nu guagla'guë nezë za'quë; tsaldí ldu'u Dios, gac shtu'u sa'l, nu adë riádi'i ldú'ul por cusë shtë guë'dchiliu. Bë'në grëtë' ndë'ë juntë con los de más nanapë ldu'u limpi nu rna'bë rall lu Dios.

²³ Adë rúnëdi'il cuendë gardildi di'dzë mënë. Nanëll fin shtë cusë ni na dishi'bi.

²⁴ Tubi muzë shtë Dadë napë quë guëbani'll bien sin dishi'bi; gáqui' tubi më za'quë, tubi narac guëlua'a shti'dzë Dios; guëluá'ai' con pacënci.

²⁵ Gáqui' tubi narac guëni'inúhi' mënë con galnadu'u. Quëbézi' de quë Dios gunë më cambi vidë shtë ra mënë nanadë rzu'bë

diáguëdi'i shti'dzë më, guëabrí ldu'u mënë lu Dios nu tsasé rall verdá shtë më.

²⁶ Manëre ni guëru'u rall lu trampë shtë mëdzabë parë gunë rall voluntá shtë Dios. Bëlá më lë'ë rall; napë rall libertá parë gunë rall sirvë lu më.

3

Lla guëquëreldë mënë lútimë tiempë

¹ Gac bé'al de quë ra lútimë tiempë guëdchini ra dzë namás naganë, dzë shtë galërzac zi.

² Ra mënë dzë ni gac shtu'u rall mizme lë'ë rall. Gac shtu'u rall dumí. Runë nadchini rall. Runë naru'bë rall lu sa' rall. Rna zá'quëdi'i rall sa' rall. Guëni'i rall cuntrë Dios. Adë guëzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë shtadë rall. Gac rall mënë nardë'ëdi'i graci lu Dios. Nápedi'i rall rëspëti parë cusë santu.

³ Adë rúnëdi'i rall rëspëti lu sa' rall. Adë gúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Adë gápëdi'i rall cariñi sa' rall sino guëni'i guidzë rall guëc sa' rall. Gunë rall intriegu mizme lë'ë rall lu duldë. Adë guëgá'adi'i ldu'u rall sa' rall, sino quëhunë nalaa'dchi rall. Guëná tushë rall lu ra mënë za'quë.

⁴ Gunë rall traicionar sa' rall. Gunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Rdë'ë rall lugar rdchini llanë la'ni ldu'u rall. Guëni'i rall sulë lë'ë rall lasac rall. Gac shtu'u rall más ra cusë shtë guë'dchiliu, lëdë Diósëdi'i.

⁵ Mënë ni tsagla'guë ria rall iádu'u, perë mizme tiempë adë rsá'nëdi'i gac cambi vidë shtë rall por pudërë shtë diza'quë.

Bëlu'a'a tëchi mënë ni lu shti'dzë Dios.

⁶ Entrë ladi ra mënë ni nanú ra natsuté hiu'u catë quëreldë na'a. Rsiquë rall ra na'a naná du'pë shgábi' nu napë rall zihani duldë. Ra na'a ni rianaldë tëchi ra deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁷ Rini rall cualquier enseñansë narni'i mënë perë nunquë gac riasëdi'i rall verdá shtë Dios.

⁸ Ziquë guzac dzë guquëreldë Janes nu Jambres, ra naná bë'në cuntrë Moisés, zni zac na mënë ni; gunë rall cuntrë diza'quë shtë Dios. Napë rall llgabë mal. Nápedi'i rall fe, por ni lasáquëdi'i rall parë Dios.

⁹ Perë adë guëru'u shnezë lo quë naquëhunë rall purquë tubi dzë ra mënë

guëdë'ë rall cuendë de quë tuntë na rall ziquë guc con Janes nu Jambres.

Pablo bë'në incarguë lu Timoteo ldai' za'quë

¹⁰ Perë lë'ël, bien guanaldë tëchi ra enseñansë nabëluá'ahia lul. Gunal conductë shtëna. Nanël rialdí ldua'a Dios. Nanël pacënci nahia. Nanël rac shtua'a grë sahia. Gunal lla bia'a ldua'a lu ra cusë durë nabë'në mënë cuntrë na. Adë riasháquëdi'i ldua'a con galtuntë shtë bëchi sahia.

¹¹ Nanël lla bëzac zi mënë na nu lla bëna sufrir por shti'dzë Jesús. Hia bíníl pë guzaca guë'dchi Antioquía, Iconio, nu Listra. Nanël zihani vueltë guzunaldë mënë na, perë todavía nabania; bëlá Dadë Jesús na lu grë cusë mal.

¹² Pues guldía grëtë' ra nanabani de acuerdë con voluntá shtë Dios, napë quë gunë rall sufrir; guëzac zi rall,

¹³ perë ra mënë mal con grë ra mësë falsë, más mal tsaglá'guëru'u rall. Rsiquë rall sa' rall nu lë'ë rall guc rall narguguë.

¹⁴ Perë lë'ël Timoteo, gáquël firmë lu enseñansë nabësé'dël. Gualdí ldú'ul ra ldai' ni con guëdubinú ldú'ul. Nanël chu guc mësë shténël, el quë nabëlu'a'a lë'ël.

¹⁵ Nanël dizdë gúquël llguë'në ra Sagradas Escrituras nanapë pudërë parë guëlu'a'ain lë'ël lla gac salvárël por fe en Cristo Jesús.

¹⁶ Grë ra di'dzë naqué la'ni Sagradas Escrituras naescritin purquë bësé Espíritu Santu shtë Dios lë'ë ra nabëquë'ë shti'dzë më. Rllui'i rahin parë guësé'da'a luhin. Rllui'i rahin parë guëni'inhin lë'ë hia'a. Runin corregir lë'ë hia'a; culdí rahin lë'ë hia'a tubi nezë catë nápa'a vidë tubldí

¹⁷ të parë grë ra narialdí ldu'i Dios gac rall preparadë; gac gunë rall grë cusë narac shtu'u Dios.

4

¹ Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu Dios nu Cristo Jesús, Shláma'a el quë naguëabrí parë gúni' juzgar grë mënë, ra nanabani nu zac ra naná guti. Lë'ë më guëribë'a më ziquë rëy iurní.

² Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu më de quë guadí'dzël diza'quë guëdubi tiempë,

iurë rzac zi mënë lë'ël nu tiempë adë rzac zíd'i rall lë'ël. Guadi'dzënú ra mënë nanadë rialdíd'i ldu'i shti'dzë Dios. Guni'i guëc rall por mal naquëhunë rall. Bëdë'e cunseju ra narunë faltë riasé rall. Lë'ël gáquël muestrë shtë pacënci. Tsagla'guë bëlua'a con enseñansë shtë më

³ purquë guëdchini tiempë hia ra mënë adë guëzu'bë diáguëdi'i rall enseñansë za'quë perë más tsanaldëru'u rall tëchi llgabë mal shtë rall. Quili rall mësë zihani naguëlua'a ra enseñansë narac shtu'u guini rall.

⁴ Ra mënë ni guëlua'a tëchi rall lu ra diza'quë nu tsanaldë rall tëchi ra cuendë bishi; más gunë rall cuendë ra enseñansë falsë.

⁵ Perë lë'ël, gáquël më pacënci guëdubi tiempë; gua'a ldú'ul iurë rzac zi mënë lë'ël. Guná lla na conductë shténël lu sa'l. Guadi'dzë diza'quë lu ra mënë ziquë muzë shtë Dios. Bë'në cumplir shchí'nil nabëne'e Dios parë gúnël.

⁶ Vidë shtë na hia mërë tsalú ziquë ofrendë lu Dios; hia ziagdchini iurë parë gatia.

⁷ Ziquë tubi narllu'në lu carrërë, bëllu'na bien. Ziquë suldadë za'quë bëna cumplir. Bëna gan; guanalda shnezë Dios hashtë ne'.

⁸ Más delantë quëbeza premi ziquë tubi corunë naguëne'e Dios purquë tubldí na shcuenda lu më; bëna bien. Guëzëlaa'dchi më premi ni iurë guëabrí më stubi. Na më juësi za'quë. Lëdë niá'asëdi'i na guëne'e më premi dzë ni, perë nu zac grë ra naná rac shtu'u guená lúhi'.

Cunseju shtë Pablo parë Timoteo

⁹ Bësiubë parë gue'dë guënal na.

¹⁰ Pues lë'e Demas bësá'nëll na; más rac shtú'ull ra cusë shtë guë'dchiliu rë'. Hia lë'ëll zia'all Tesalónica. Crescente zia'a regiuni shtë Galacia. Tito zia'a Dalmacia.

¹¹ Sulë Lucas quëreldënúa ndë'e. Bia'a Marcos të parë gue'dënu'ul lë'ëll ndë'e të gúnëll dchi'ni shtë Dios juntë con na.

¹² Bëshe'lda lë'e Tíquico ciudá Efeso.

¹³ Iurë guídël, bia'a lari capë nabësëana Troas lidchi Carpo. Nu zac bia'a ra librë nu ra Sagradas Escrituras.

¹⁴ Alejandro lë'e rrërë, nalé mal bë'nëll cuntrë na; lë'e Dadë quilli según lo quë nabë'nëll.

¹⁵ Gupë lë'ël de nguii ni purquë nalé bë'nëll cuntrë diza'quë naruadídza'a.

¹⁶ Iurë guahia primërë vësë parë guna defender na lu gobiernë, ni tubi adë chu bë'në compa'ni na; grëtë rall bësa'në rall na. Rna'ba lu Dios de quë adë gúnëdi'i më juzguë lë'e rall por lo quë nabë'në rall.

¹⁷ Perë lë'e Dadë bë'ni' compa'ni na dzë ni nu bëne'e më fuersë parë biadídza lu mënë grë diza'quë të parë gac bë'a ra më nanád'i më israelitë, guini rall diza'quë. Zni belá më na lu galguti ziquë lu ma dushë.

¹⁸ Zac guelá më na lu cusë mal nu gupë më na parë tsutéa lugar catë rnibë'a më ziquë rëy. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'e më guëdubi tiempë sin fin. Amén.

Saludë narialú cartë rë'

¹⁹ Bë'në saludar Prisca nu Aquila con shfamili Onesíforo.

²⁰ Bëa'në Erasto guë'dchi Corinto. Bësëana lë'e Trófimo guë'dchi Mileto; rac llú'ull.

²¹ Guni'i ldú'ul parë guëdchí'nil antsë lë'e tiempë naldë guëga'a. Eubulo, Pudente, Lino, nu Claudia, nu grë ra shmënë Dios, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ël.

²² Rac shtua'a lë'e Dadë Jesucristo cuezënúhi' lë'ël nu cagna'ba lu Dios gapë të favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu Tito

Cartë nabëshe'ldë Pablo lu Tito

¹ Na Pablo, nahia tubi muzë shtë Dios nu nahia muzë shtë Jesucristo parë guadi'dza lu ra nagulé Dios parë tsaldí ldu'u rai' más nu parë gac bë'a rai' shti'dzë më naná de acuerdë con tubi vidë santu.

² Ruadi'dza lu rai' purquë dzuléza'a guëquërdënú hia'a lë'e më parë siemprë. Dios bë'në prometer vidë eternë antsë cueshtë guë'dchiliu, nu Dios adë rguguëdi'i'.

³ Iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëlua'a më voluntá shtë më por diza'quë shtë më; bëru'uhin lu llni lo quë nagunë më por diza'quë shtë më. Bë'në më incarguë guahia diza'quë ni según mandadë shtë Dadë Dios, el quë nagunë salvar lë'e hia'a.

⁴ Quëquëa'a cartë rë' lu Tito; nal ziquë shinia purquë nápël mizme fe quë na. Rac shtua'a gunë ldai' më guëquël, nu guëga'a ldu'u më lë'ël, nu cuedchí ldú'ul por pudërë shtë Dios, Shtëada'a, nu por Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a.

Dchi'ni nabë'në Tito regiuni Creta

⁵ Na bëseana lë'ël dani la'ni nisëdu'u. Dani ni lë Creta; bëseana lë'ël parë gúnël règlë grë lo quë narunë faltë, nu parë gúnël nombrar më gushë ziquë cabësë shtë iádu'u cadë guë'dchi catë nanú shmënë Dios.

⁶ Gunibë'ahia lë'ël gulël ra nguii za'quë, ra ni tubi chu quëgní'idi'i guëc rai', nguii nanapë tubsë tsé'li', ra nguii ra shini rai' rialdí ldu'u rall Jesús, nu los de más mënë rni'i rall shini nguii ni mënë za'quë na rall, lédëdi'i shini nabani mal sin rëspëti.

⁷ Pues el quë nanapë carguë shchi'ni Dios, nall muzë shtë Dios; napë quë gáqui' më za'quë, adë gáquëdi'i mënë mal, nilë adë gáquëdi'i nguii narldë nasesë lu sa'll, nilë tubi narzuu'dchi, nilë tubi narguili dishi'bi, nilë el quë narzebi ldu'u dumí,

⁸ sino gáqui' nguii narunë recibir naze'dë lídchi', nu gáqui' tubi nguii narunë bien, nu quëhúnëll rëspëti derechë shtë sa'll, nu quëápëll mizme lë'ël de grë maldá; gúnëll cumplir mandamientë shtë Dios, nu guëquitë ldú'ull grë shti'dzë më.

⁹ Nguii ni napë quë tsaldí ldú'ull verdá shtë Dios con guëdubinú ldú'ull tal cumë ziquë bësë'dëll di'dzë ni të parë gac guëluá'all diza'quë lu stubi mënë të parë tsagla'guë tsanaldë rall shnezë Dios. Nu nguii naná encargadë con shchi'ni më, napë quë gáqui' tubi narac ruadi'dzë bien lu ra enemigu shtë diza'quë.

¹⁰ Pues cantidá mënë mal rzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më; ruadi'dzë rall cusë tuntë; rsiguë rall mënë con enseñansë shtë rall. Zihani mënë ni rianaldë tëchi ra custumbrë shtë nariuguë tubi partë delicadë shtë ra llguë'në.

¹¹ Rqui'ni guë'au rua' rall purquë rsiguë rall hashtë grë ra naná tubi famili, tsaldí ldu'u rall enseñansë falsë naquëglua'a mënë ni sulë parë gunë rall gan dumí.

¹² Guc tubi mësë më Creta; guni'll shcuendë mizme më lãdzëll: "Ra më cretense siemprë nabishi rall; na rall ziquë ma dushë; nalë rau sha'të rall nu nabëchi rall".

¹³ Verdá guni'i mënë ni. Por ni guni'inú lë'e rall të parë guëabré tsanaldë rall tëchi enseñansë shtë Cristo,

¹⁴ nu parë adë gúnëdi'i rall cuendë grë ra di'dzë falsë shtë më israelitë, nu adë gúnëdi'i rall cuendë ra mandadë shtë mënë narqué guia'a verdá shtë Dios.

¹⁵ Grë ra nanapë llgabë limpi, grëtë' ra cusë limpi nahin; perë parë lë'e ra nadë rialdídi'i ldu'i nu ra nanapë mal llgabë, parë lë'e rall grë cusë nádí'in limpi hashtë nilë shgabë rall nu la'ni ldu'u rall hia gullinin; ldu'u rall nu shgabë rall gadzë con duldë.

¹⁶ Rni'i rall de quë nané rall Dios, perë quëhunë rall negar lë'e më por lo quë narunë rall. Adë rëuu'di'i ldu'u Dios por lo quë naquëhunë rall; nédí'i rall gunë rall cumplir shti'dzë më; rlluí'idi'i rall parë cusë za'quë shtë Dios.

2

Ldai' za'quë

¹ Lë'ël Tito, bëlua'a lo quë naná de acuerdë con ldai' za'quë.

² Guni'i lu ra më gushë, gac rai' seri nu gapë rai' rëspëti nu gapë rai' el mizmə lë'ë rai', nu gac shtu'u rai' sa' rai'; gac rai' mënë narua'a ldu'u lu cusë durë nu gapë rai' pacënci.

³ Nu guni'i lu ra na'a gushë, lë'ë quë lë'ë rai' gapë rai' vidë santu lu Dios; adë guadí'dzëdi'i rai' chismë, nu adë gáquëdi'i rai' më narzuu'dchi, sino napë quë guëlua'a rai' cusë za'quë lu shfamili'.

⁴ Zni guëlua'a rai' los de más ra na'a lliguë të parë gac shtu'u rai' tse'lë rai' nu gac shtu'u rai' shini rai'.

⁵ Gac tubldí shcuendë rall nu gapë rall ll-gabë limpi. Gapë rall lidchi rall ziquë runë tucarë, nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë tsé'li' të parë adë chu guëni'idi'i mal cuntrë diza'quë shtë Dios.

⁶ Nu zac guni'i lu ra nguui lliguë, gac rall më naquërelde bien lu sa' rall.

⁷ Nu mizmə lë'ël gáquël mustrë lu ra sa'l manërë nanabánil. Gáquël mësë za'quë parë lë'ë rall; bëlua'a lë'ë rall con rëspëti sin ni tubi bishi.

⁸ Biadi'dzë lu rall de acuerdë con diza'quë shtë Dios të parë adë chu guëni'idi'i na mal lo quë naruadí'dzël. Zni guëtú lu ra narunë cuntrë ra di'dzë shtë Dios. Hia parë guëni'i rall mal de lë'ë hia'a, adë gúnëdi'i rallin.

⁹ Guni'i lu ra narunë sirvë lu lamë të parë guëzu'bë diaguë rall shti'dzë shlamë rall, nu gac shtu'u rall lamë sin guëni'idi'i rall cuntrë lë'ë lamë.

¹⁰ Adë cuánëdi'i rall, sino gac rall më za'quë lu lamë të parë manërë naquërelde rall guëlua'a de quë ra enseñansë naze'dë de Dios nu Salvador shtë hia'a; nalé nasa'a nahin.

¹¹ Pues lë'ë favurë ru'bë nabënë Dios parë mënë narëta' lu guë'dchiliu, hia bëdchinin të parë gac salvar grë clasë mënë.

¹² Quëglua'a më lë'ë hia'a de quë napë quë guësá'na'a nezë mal parë guëquërelda'a bien; quëglua'a më de quë napë quë gápa'a tubi vidë ldi, nu gápa'a

vidë za'quë lu më, nu gápa'a mizmə lë'ë hia'a lu cusë mal.

¹³ Mientras cuéza'a iurë lë'ë Dadë Jesús guëabrí stubi con pudërë nu llni; guëlua'alú më lu mënë stubi. Blac llëru'bë na pudërë shtë Dios nu Salvador shtë hia'a.

¹⁴ Bë'në më intriegu mizmə lë'i' lu galguti parë quílli' duldë nu gúni' librar lë'ë hia'a lu duldë të parë guëzunë më ldu'u hia'a parë gáca'a limpi. Gulé më lë'ë hia'a parë mizmə lë'i' të parë guëquitë ldu'u hia'a.

¹⁵ Bëlua'a grë di'dzë rë'. Tsagla'guë guni'inú ra mënë, nu bë'në corregir con pudërë nabëne'e Dios guiá'al. Gubani bien të parë adë chu gúnëdi'i desprëci shti'dzël.

3

Lo quë narunë tucarë gunë ra shmënë Jesús

¹ Guni'i stubi lu ra narialdí ldu'i diza'quë, napë quë guëzu'bë diaguë rall ra narnibë'a nu ra autoridá, nu gac rall dispuestë gunë rall cualquier cusë za'quë.

² Guni'i lu ra mënë, adë guëni'idi'i rall cusë mal cuntrë sa' rall nu adë guëni'idi'i rall chupë tsunë di'dzë, sino gac rall nadu'u; gac rall më humildë nu gapë rall pacënci lu grë mënë.

³ Pues zac lë'ë hia'a antsë adë riasédi'i hia'a nu gubani hia'a lu ra cusë mal nu gúca'a mënë narac mañi lu sa' hia'a. Guc nambídia'a; rldënú hia'a cualquier mënë, nu bëldënú mënë lë'ë hia'a. Rna túsha'a lu sa' hia'a.

⁴ Perë iurë bëru'u lu llni lla rac shtu'u Dios lë'ë hia'a, nu blac naza'quë na më Salvador shtë hia'a,

⁵ bë'në më salvar lë'ë hia'a, lédëdi'i purquë bédë'na'a cumplir mandamientë shtë më, sino purquë sulë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a; nu bëzunë më almë shtë hia'a nu bëne'e më vidë cubi por pudërë shtë Espíritu Santo. Tsagla'guë guësëdchini Espíritu Santo vidë cubi la'ni ldu'u hia'a të parë gac cambi llgabë shtë hia'a.

⁶ Por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, Dios bësheldë Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a parë adë gúnëdi'i faltë pudërë ni tubi mumëntë

⁷ të parë gáca'a shini më sin culpë lu më. Gaquin por tubi favurë nu por pudërë shtë Jesucristo, Salvador shtë hia'a, nu parë gáca'a shini më nanapë esperansë naná vidë sin fin naguëne'e më.

⁸ Ra di'dzë ni na verdá. Rac shtua'a guëni'irú'ul ra enseñansë ni lu ra mënë të parë ra narialdí ldu'i Dios, guëni'i ldu'u rall gunë rall cusë za'quë. Ldai' rë' naza'quin nu napin provëchë parë mënë.

⁹ Perë bëlua'a téchil lu di'dzë dishi'bi nu ra cuendë shtë chu guc shtadë guélú mënë, nu asuntë catë ruadi'dzë mënë chupë tsunë di'dzë con catë nanú mënë nardildi di'dzë pë runë cuntienë ra mandamientë purquë grë di'dzë ni nápëdi'i valurë nu rlluí'idi'in parë bien shtë mieti.

¹⁰ El quë narlua'a ldai' falsë nu quëgull divisioni entrë ra shmënë Dios, bë'në cor-regir lé'ëll chupë u tsunë vueltë; si adë rúnëdi'ill cuendë shti'dzël, bëgú lé'ëll entrë ladi të.

¹¹ Nguiu ni bënëtill lu shnezë Jesús. Nápëll duldë nu mizme lé'ëll nanëll nacondenádëll.

Cunseju parë Tito

¹² Iurë guëdchini Artemas u Tíquico naguëshe'lda ndë, bë'në grë cusë parë gue'dë guënal na guë'dchi Nicópolis purquë rac shtua'a guëquërela guë'dchi ni tiempë naldë.

¹³ Bë'në grë cusë të gúnël compaño abogado Zenas nu Apolos parë adë gúnëdi'i faltë parë viajë shtë rai'.

¹⁴ Nu zac los de más bëchi sa' hia'a tsasë rai' de quë runë tucarë gunë rai' lo quë narac shtu'u Dios të parë gapë rai' narqui'ni rai' nu gunë rai' compaño ra nanapë nicidá. Zni gac rall mënë ziquë plantë narne'e nashi za'quë.

Rialú cartë con tubi saludë

¹⁵ Grë ra naquëhunë compaño na ndë'ë quëgshe'ldë rai' saludë lul, Tito. Bëdë'ë saludë shtë na'a lu grë ra narac shtu'u Jesús nu ra narac shtu'u lë'ë na'a.

Rac shtua'a gunë të recibir bendición shtë Dios. Amén.

Cartë nabëquë'e San Pablo lu Filemón

Quëquë'e Pablo cartë rë' lu Filemón

¹ Na Pablo nanúa prësi purquë rluá'ahia diza'quë shtë Cristo Jesús. Quëquëa'a cartë rë' juntë con Timoteo naná bëchi sa' hia'a. Quëquëa'a lul, Filemón, nal tubi narunë compaňi lë'e na'a lu dchi'ni. Nalë rac shtu'u na'a lë'ël.

² Nu quëquëa'a cartë rë' lu grupë shtë shmënë Jesús nardëá lídchil nu quëquëa'a lu Apia, zanë na'a, nu Arquipo, el quë narunë compaňi lë'e na'a lu dchi'ni.

³ Gulë bë'në recibir bendición nu gulë cuedchí ldu'u tē por Dios, Shtada'a, nu por Dadë Jesucristo, Shláma'a.

Amor nu fe shtë Filemón

⁴ Siemprë rdë'a graci lu Dios shtëna iurë rëagná ldua'a lë'ël, nu rna'ba lu Dios por lë'ël

⁵ purquë binia nalë rac shtú'ul Dadë Jesús nu nalë rialdí ldú'ul shti'dzë më nu rac shtú'ul grëtë' shmënë Dios.

⁶ Rna'ba lu Dios de quë guëdubi tiempë nanú lugar parë guadí'dzël diza'quë lu ra mënë. Nu rna'bë na'a lu më tē gac bé'al grë ra bendición nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

⁷ Nalë bësëquitë ldú'ul na nu rac shtua'a guna sirvë lu Dadë Jesús más purquë nanëa de quë rac shtú'ul ra shmënë Jesús. Filemón bëcha, rquitë ldua'a purquë ra shmënë Jesús napë rall más ánimo parë ra cusë shtë Jesús por lo quë nabë'nël por lë'e raí'.

Rna'bë Pablo tubi favurë lu Filemón

⁸ Por ni nu purquë nahia poshtë shtë Cristo, napa derechë parë guëñibë'ahia lë'ël lo quë narunë tucarë gúnël

⁹ perë mejurë quëhuna ruëguë lul purquë rac shtú'ul na nu rac shtua'a lë'ël. Na Pablo nahia më gushë, perë iurne' nanúa prësi purquë nahia shmënë Cristo Jesús.

¹⁰ Rna'ba tubi favurë lul parë Onésimo naná ziquë shinia; gúqui' shmënë Jesús mientras nanúa lachigui'bë.

¹¹ Antsë Onésimo gúquëll ziquë tubi muzë shtënel nadë rlluí'di'i perë iurne' nádi'll zni; gúnëll cumplir narac shtú'ul nu zac lo quë narac shtua'a.

¹² Quëgshe'lda lë'i' lul; bë'në recibir lë'i' con bien purquë nalë rac shtua'a lë'ëll.

¹³ Rac shtua'a nëa'nënull na ndë'e parë guëá'nëll shlugárël. Gúni' sirvë mientras nanúa prësi purquë bëluá'ahia diza'quë.

¹⁴ Perë adë rac shtú'udia'a guna tubi cusë sin permisi shtënel tē parë lë'e favurë nacagna'ba lul gúnëdi'ilin por la fuersë sino por voluntá shtënel.

¹⁵ Tal vez Onésimo bësá'nëll lë'ël por du'pë tiempë tē parë iurne' gúnël recibir lë'i' lídchil parë siemprë.

¹⁶ Hia adë rëabrí'di'll ziquë muzë no más sino mejurë quë tubi muzë; bë'në recibir lë'i' ziquë tubi shmënë Jesús narac shtú'ul. Nalë rac shtua'a lë'i' perë lë'ël rac shtú'ul lë'ëll más, lëdë niá'asëdi'i ziquë muzë nabëabrí lídchil sino ziquë bëchil naná unidë con Dadë Jesucristo.

¹⁷ Ziquë nanël quëhunënú hia'a shchi'ni më; bë'në recibir lë'e Onésimo cumë ziquë mizmë na.

¹⁸ Si talë bë'nëll mal lul, u si talë nazé'bill dumí, guni'i lua blac dumí biá'all, guëguíllahin.

¹⁹ Na Pablo quëquëa'a cartë rë' con prupi guiahia; na guëguilla cuendë shtë Onésimo aunquë runë tucarë gúnël cusë ru'bë parë na; nápël vidë eternë purquë biadi'dza lul diza'quë.

²⁰ Nia bëchi, bë'në favurë rë' parë na por amor shtë Dios. Bësëquitë ldua'a por amor nanápël parë Dadë Jesucristo.

²¹ Quëquëa'a lul purquë napa segurë de quë gúnël cuendë shti'dza nu rac bë'ahia de quë gúnël másru'u de lo quë narna'ba lul.

²² Mizmë tiempë bë'në preparar tubi cuartë catë guëquërela purquë quëbeza gunë më lo quë naquëgna'bë tē lúhi'; gueldë guënahia lë'e tē.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

²³ Epafras quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë
të nu zac lë'ëll nanull lachigui'bë ndë'ë
purquë rialdí ldú'ull diza'quë.

²⁴ Nu Marcos nu Aristarco, nu De-
mas con Lucas, quëgshe'ldë rai' saludë.
Quëhunë rai' compa'ni na lu shchi'ni Jesús.

²⁵ Rac shtua'a de quë favurë shtë Dios
guëa'në con lë'ë të. Amén.

Cartë nuguá lu ra Hebreos

Dios biadi'dzë lu hia'a iurë bédchini shini më

¹ Tiempë guahietë guni'i Dios lu shtadë guelú hia'a iurë biadi'dzë ra profetë. Zihani vësë nu zihani manërë guni'inú më lu shtadë guelú hia'a por enseñansë shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë më

² perë iurne' lútimë tiempë biadi'dzë më lu hia'a iurë bédchini shini më, Jesús. Dios bécue'shtë guédchiliu por lë'ë shini më, nu gulé Dios shini më parë guënbë'ai' grë cusë nananú guédchiliu nu gube'e.

³ Lë'ë shini më na ziquë galrabtsë'ë shtë Dios. Ziquë na Dios zní na Jesús, ecsactë ziquë Shtádi'. Por Jesús rni'bi grë ra cusë; por pudërë shtë shti'dzë më adë rialúdi' guédchiliu. Despuësë de bëzuné më almë shtë hia'a de grë duldë, iurní guzubë më lugar shtë hunurë ladë ldi cula'ni Dios pudërusë catë quëbezë më gube'e.

Shini Dios na más më ru'bë quë ra ianglë

⁴ Lë'ë shini Dios na më más më ru'bë quë ra ianglë. Pues bënë Jesús recibir mejurë lugar; bédë'ë Dios tubi lë parë shini më namás lasac quë lë shtë ianglë.

⁵ Dios nunquë adë guni'idi'i' lu tubi ianglë:

Lé'ël nal shinia.

Bëna punërë lé'ël; súbël lugar shtë hunurë.

Nunquë guni'i Dios de tubi ianglë:

Na nahia Dadë parë lé'ël.

Nu lé'ël gáquël shinia.

⁶ Perë iurë bëshe'ldë Dios shini më lu guédchiliu, bënë më honrar lé'i' nu guni'i më:

Grëtë' ianglë shtë Dios gunë rai' adorar lé'ël.

⁷ De ra ianglë guni'i Dios:

Quëhunë më gac rai' ziquë mbë.

Gac rai' ziquë be'lë narru'u lu gui'i tē gunë rai' lo quë narnibë'a më.

⁸ Perë lu shini Dios guni'i më:

Nal Dios; catë rnibë'al na parë siempre; adë tsalúdi'in.

Bandërë shténël quëhunë significar nal rëy justë.

⁹ Rac shtú'ul ra cusë tubldí, perë rna túshël nanádi'i de acuerdë con lëy shtë më.

Por ni Dios shténël bētiá'ai' sēiti guéquēl tē guëquitē ldú'ul más quë grë ra sa'l.

¹⁰ Nu zac guni'i Dios de lë'ë më:

Nia Dadë, lé'ël bécue'shtël grëtë' ra cusë dizdë principi shtë guédchiliu.

Con guiá'al bécue'shtël gube'e.

¹¹ Lë'ë rahin tsalú perë lé'ël guëá'nël parë siempre.

Grë rall guëac rall ziquë lari gushë.

¹² Nu lé'ël guëtú'bil guédchiliu nu gube'e ziquë daa'.

Gac cambi grë ra cusë ni, perë lé'ël nal mizmë nedzé nu parë siempre; lé'ël guëbánil parë siempre.

¹³ Nunquë guni'i Dios lu tubi ianglë:

Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu grë enemigu shténël nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzël.

¹⁴ Grë ra ianglë na rai' espíritu narunë cumplir voluntá shtë Dios. Bëshe'ldë më lë'ë rai' parë gunë rai' compa'ni ra nabë'në recibir salvaciuni shtë më.

2

Adë chu guësá'nēdi'i salvaciuni shtëna'a

¹ Blac llëru'bë na shini Dios; por ni napë quë guédë'na'a cuendë bien ra di'dzë nabínia'a tē parë adë chu guëséá'nēdi'i shnezë Dios.

² Ra shti'dzë Dios naguni'i ra ianglë antsë, napin pudërë nu grë ra mënë nadë rzu'bë diáguēdi'i shti'dzë më, guc cashtigu rall. Bënë rall recibir pagu justë según duldë nu faltë nabë'në rall.

³ Verdá nahin, por ni çllallë guédë'na'a tē parë guëca'chilú hia'a lu juici si talë adë guëzu'bë diáguēdi'ia'a diza'quë? purquë llëru'bë na salvaciuni shtë më. Lë'ë salvaciuni rē' primërë biadi'dzë Dadë Jesús, nu despuësë ra nabini shti'dzë më, bënë rai' testificar de quë verdá na di'dzë ni. Bédë'na'a recibir di'dzë shtë salvaciuni de lë'ë rai'.

⁴ Nu Dios bëluá'ai' shti'dzi' na verdá por sēñi nu milagrë nu cusë ru'bë nu por Espíritu Santo nabëne'e më parë cuezënúhi'

lë'e hia'a. Cadë túbia'a bédë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según voluntá shtë Dios.

Jesucristo gúqui' ziquë bëchi sa' hia'a

⁵ Stubi puntë; adë gunibë'adi'i Dios de quë guë'dchiliu naze'dë, gaquin bajo ordë shtë ra ianglë. Cagni'i na'a shcuendë guë'dchiliu verdaderë.

⁶ Pues tubi partë shtë Sagradas Escrituras rni'i zni:

¿Chull na nguii tē parë rëagná ldú'ul lé'i'? Grë nguii gati rall.

¿Pëzielú rac shtú'ul cuezënul lé'ëll?

⁷ Por du'pë tiempë bënë'l tē napë nguii menos hunurë quë ra ianglë perë bënë'l honrar lë'e nguii con hunurë ziquë tubi corunë.

Nu bédë'el pudërë parë guë'nibë'a nguii grë cusë nabëntsá'ul.

⁸ Grëtë' cusë bëcuë'zël guëa' nguii; guëzu'bë diaguë rall shti'dzë nguii.

Iurë bëcuë'zë Dios grëtë' cusë guëa' nguii, bédë'e Dios permisi guë'nibë'a nguii grëtë' cusë. Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rnádi'ia'a grë cusë bajo ordë shtë nguii

⁹ perë rna hia'a lu Jesús, el quë Dios bë'në punërë ziquë tubi nalasáquëdi'i lu ra ianglë por du'pë tiempë. Rna hia'a lu Jesús; bë'në Dios honrar lé'i' con zihani hunurë naná ziquë tubi corunë purquë bë'në më sufrir hashtë gúti'. Por tubi favurë nabë'në Dios, guti Jesús por grë mënë.

¹⁰ Dios bëntsá'u grë cusë purquë zni bëuu' ldu'u më; gurështëhin parë Dios nu por lë'e më. Guc shtu'u më guësëdchini më zihani shini më gube'e catë quërelde më lu llni. Por ni guc më justë iurë bëshe'ldë më Jesús lu guë'dchiliu tē sac zíhi'. Bé'ni' cumplir grë sufrimientë; por ni adë rúnëdi'i faltë ni tubi cusë; na më cabësë shtë ra naná salvar.

¹¹ El quë narunë tē gac mënë shmënë Dios, nu ra shmënë më naná runë cumplir grë voluntá shtë më, napë rai' mizme Shtadë rai'. Por ni lë'e shini Dios rtúdi'i lúhi' iurë rni'i më na rai' ziquë famili shtë më.

¹² Ni na de acuerdë con Sagradas Escrituras naná rni'i; Guna alabar lë'el delantë lu ra bëcha,

nu guna alabar lë'el juntë con los de más shmënë'l nardëá por nombre shtë'nël.

¹³ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras:

Na tsaldí ldua'a shti'dzë më.

Stubi lugar rni'in:

Na zugá'ahia ndë'e con shini Dios naná bëne'e më parë na.

¹⁴ Verdá grë ra shini nguii napë rai' mizme clasë cuerpë con rënë nu belë. Zni zac Jesús guc nguii con cuerpë shtë nguii tē parë gati më; zni bédë'e më fin pudërë shtë el quë nabësëdchini galguti lu guë'dchiliu. Lëll Satanás.

¹⁵ Nu bë'në më librar ra nardzëbë gati rall, ra nardzëbë con galërdzëbë ru'bë guëdubi vidë shtë rall.

¹⁶ Pues nasegurë adë bídëdi'i më lu guë'dchiliu parë gunë më compa'ni ra ianglë, sino be'dë guëdchini më lu guë'dchiliu ziquë llëbni Abraham parë gunë më compa'ni lë'e ra nguii.

¹⁷ Por ni bëqui'ni gac më igual ziquë bëchi sa' më tē gac më tubi bëshuzi ru'bë narga'a ldu'u ra mënë nu parë gúni' cumplir grë lo quë narac shtu'u Dios. Nu bédchini më parë quilli më con rënë shtë më por duldë, nu parë guëdchisú më grë duldë shtë ra shmënë më.

¹⁸ Guzac zi më nu gudëdë më zihani prëbë durë. Por ni iurne' rac runë më compa'ni grë ra narzac zi lu cualquier cusë durë.

3

Jesús na más më ru'bë quë Moisés

¹ Bëchi naná unidë con Dios santu, guna'bë më lë'e tē, tē guëquërelde'nú tē lë'e më la'ni gube'e. Gulë bë'në llgabë bien chu na Jesús; náhi' el quë nabëdchini por nombre shtë Dios nu náhi' bëshuzi namás lasac nu náhi' bëshuzi ru'bë parë lë'e hia'a. Parë creenci shtë hia'a nídi'i stubi naná rialdí ldu'u hia'a.

² Lë'e Jesús bë'në cumplir voluntá shtë Dios, el quë nabë'në punërë lé'i' bëshuzi shtë hia'a. Bënë më cumplir igual ziquë Moisés bë'ni' cumplir grëtë' lo quë naguni'i Dios lúhi' parë ra shmënë më guahietë.

³ Sin quë adë guëtéd'dëdi'i, Jesús runë tucarë más hunurë quë Moisés. Nahin ziquë tubi nguiu narza'a tubi hiu'u; runë tucarë nguiu ni más hunurë quë lë'ë hiu'u.

⁴ Cadë hiu'u napin el quë nabëzá'ahin, perë Dios bëcuc'shtë grëtë' cusë nananú la'ni guë'dchiliu nu gube'e.

⁵ Siemprë Moisés bë'në cumplir voluntá shtë Dios. Guc Moisés tubi muzë entrë ra shmënë më parë biadí'dzi' shti'dzë Dios lu rai'. Zni Moisés bë'në testificar de lo quë naguni'i Dios lúhi', cusë naguër gac despuësë.

⁶ Perë Cristo na shini më nabë'në cumplir grë voluntá shtë Dios entrë ra shmënë më. Pues na hia'a shini më si talë guëdé'na'a segurë fe shtë hia'a, si talë adë rdzëbëdi'ia'a nu si talë adë guëazë guëtëdi'ia'a shnezë më jamás, nu si talë guëquitë ldu'u hia'a por esperansë nadápa'a.

Guëzi'i ldu'u ra shmënë Dios

⁷ Por ni ziquë cagni'i Espíritu Santo: Nedzé iurë guini të lo quë narni'i Dios,

⁸ adë runë naguédchidi'i ldu'u të cumë ziquë bë'në mënë guahietë; bëdzatsu mënë cuntrë Dios.

Dzë ni bëtë'dë rall prëbë lu Dios iurë ziazú rall lu lumë shlatë catë chu nádi'i.

⁹ Nga'li ra shtadë guëlu të bëtë'dë rall prëbë lua.

Zni bë'në rall durantë cuarenta izë; guná rall milagrë lo quë nabëna.

¹⁰ Por ni bëldëa con lë'ë rall nu gunia'a shcuendë rall: "Siemprë ldu'u rall bësini lë'ë rall lu duldë; nunquë bënguë bë'adi'i rall shneza".

¹¹ Bëna prometer con juramentu, nunquë jamás adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u mënë con na, catë rbedchí ldu'u rall.

¹² Bëchi, gulë gapë cuidadë ni tubi de lë'ë të gapë tubi ldu'u naná rianaldë tëchi cusë mal, nu por ni adë rialdidi'i ldú'ul shti'dzë Dios nu guësá'nël lë'ë më nanabani.

¹³ Mejurë cadë tubi të guni'inú sa'l cunseju parë tsaldí ldu'u sa'l más cadë dzë mientras nanú tiempë. Gulë guni'inú los de más sa'l të parë ni tubi de lë'ë të gapë të ldu'u naguédchi por duldë nacuguë ra nguiu.

¹⁴ Si talë adë guësá'nëdi'ia'a diza'quë, sino tsaldíru'u ldu'u hia'a hashtë gátia'a, iurní unidë na hia'a con Cristo.

¹⁵ Zni rni'i Sagradas Escrituras:

Nedzé si talë guínil lo quë narni'i Dios, adë runë naguédchidi'i ldú'ul cumë bë'në ra mënë guahietë iurë bëqué guia'a rall lë'ë më; adë guc shtú'udi'i rall gac Dios shlamë rall.

¹⁶ ¿Chúllëti'i bëqué diaguë shti'dzë Dios nu despuësë bë'në rall cuntrë lë'ë më? Mizmë mënë nabëru'u ladzë Egipto con Moisés ziquë cabësë shtë rall.

¹⁷ ¿Chullëti'i bëldënú Dios por cuarenta izë? pues mizmë mënë nabë'në duldë nu guti rai' nu bëa'në cuerpë rai' lu shlatë catë nídi'i mënë.

¹⁸ ¿Chullëti'i guni'i Dios con juramentu adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u më? Pues mizmë mënë nanadë bëzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më.

¹⁹ Por grë ndë'ë rac bë'a hia'a adë bë'nëdi'i rall gan tsuté rall purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më.

4

¹ Por ni, aunquë nanú tubi promësë guëzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më, rqui'ni gápa'a cuidadë no sea lu cualquier de lë'ë të, guëni'i më: "Runa juzguë nu adë tsutëdi'il lugar ni".

² Pues parë mizmë lë'ë hia'a bëdchini shti'dzë Dios ziquë bëdchinin parë ra mënë guahietë, perë ra mënë ni adë bë'nëdi'i rall recibir shti'dzë më con fe cumë cusë za'quë purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më; adë bëlluí'idi'i shti'dzë më parë lë'ë rall.

³ Perë lë'ë hia'a gualdí ldu'u hia'a nu guaté hia'a catë rzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më. De stubi mënë guni'i më:

Gualdidi'i ldu'u rall na; por ni bëldëa nu gunia'a con juramentu, adë tsutëdi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

Guni'i Dios ra di'dzë ni aunquë bëdë'ë më fin shchi'ni më dizdë bëntsa'u më guë'dchiliu.

⁴ Pues ze'dë tubi partë shtë Sagradas Escrituras narni'i shcuendë dzë narzi'i ldu'u mënë:

Dios bëzi'i ldú'i' dzë gadchi de grë dchi'ni nabënë më.

⁵ Stubi lugar guni'i më:

Adë tsutédi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

⁶ Todavía runë faltë parë sëbëldá mënë tsuté rall catë guëzi'i ldu'u rall con Dios, perë lë'ë mënë nabini diza'quë primërë, adë tsutédi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall purquë bëzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më.

⁷ Por ni Dios bëluá'ai' tubi dzë señaladë naná nedzë. Cagni'inú Dios lë'ë hia'a iurne' por lo quë naguni'i David aunquë llëduni tiempë zia'a. Guni'i David di'dzë rë' naná bëquëa'a tampa:

Nedzë iurë guini të lo quë narni'i Dios, adë runë naguédchidi'i ldu'u të.

⁸ Si talë Josué nadë'ë descansë parë ra më israelitë, pues Dios adë niabridi'i guëni'i më de stubi dzë guëzi'i ldu'u mieti.

⁹ Zni nanú tubi galërzi'i ldu'u naná ziquë dzë gadchi iurë guzi'i ldu'u Dios. Guëzi'i ldu'u shmënë Dios

¹⁰ purquë grëtë' el quë natsuté shnezë Dios catë rzi'i ldú'ull con lë'ë më, nápëll descansë. Hia gualú shchi'nill ziquë guzi'i ldu'u Dios lu grë dchi'ni shtë më.

¹¹ Por ni cha guëdë'na'a fuersë parë tsuté hia'a catë guëzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më, no sea quë cualquier de túbia'a zia'glá'ga'a mizmë nezë ziquë bë'në ra mënë nadë gualdidi'i ldu'u shti'dzë Dios guahietë nu guti rai'.

¹² Zni runë tucarë guëdë'na'a purquë di'dzë naguni'i Dios, nabanin nu napin pudërë. Nahin ziquë tubi spadë dushë naná guërupë tëchi. Shti'dzë më riutë hashtë más la'ni ldu'u nguui. Shti'dzë më runë dividir almë, nu espíritu, nu llicu nu hashtë la'ni ba'cu shtë mieti. Riuté shti'dzë më hashtë la'ni llgabë mënë nu hashtë galërni'i ldu'u nguui parë gunin juzguë lë'ë rahin.

¹³ Ni tubi cusë nabëntsa'u më adë rac guëca'chilúdi'i lu më. Grëtë' nanuhin shlatë. Rna më nu nanë më grë lo quë naquëhunë mieti nu napë quë guëtë'da'a cuendë lu më.

Jesús na bëshuzi namás lasac entrë grë bëshuzi

¹⁴ Jesús shini Dios, na më bëshuzi ru'bë parë lë'ë hia'a; guaté më catë quërelde Dios lu gube'e, por ni guiaglá'ga'a firmë lu shnezë Dios con diza'quë nagualdí ldu'u hia'a.

¹⁵ Lë'ë bëshuzi shtë hia'a, rga'a ldú'i' lë'ë hia'a. Riasëhi'; nanëhi' grë debilidá nadápa'a purquë lë'ë më gudëdë më lu mizmë prëbë nadápa'a, perë sin quë adë bë'nëdi'i më duldë.

¹⁶ Por ni guiabí'ga'a lu më catë nanú më. Guiabí'ga'a lu trunë shtë Dios sin quë adë chu rdzëbëdi'i. Por favurë shtë më guëga'a ldu'u më lë'ë hia'a nu gunë më compa'ni lë'ë hia'a cualquier nicidá nadápa'a.

5

¹ Cadë bëshuzi ru'bë naná designadë entrë ladi ra nguui, nápi' carguë parë gúni' representar ra mënë lu Dios. Runë bëshuzi ofrecer lu Dios ra ofrendë shtë mënë nu sacrifici por duldë shtë rall.

² Mizmë bëshuzi ni rac runë tratë nadu'u con ra mënë naguënëdi'i voluntá shtë Dios nu rëazë guëtë rall shnezë më, purquë bëshuzi ni nápëll mizmë debilidá cumë grë mënë.

³ Por debilidá ni rqui'ni gunë bëshuzi ofrecer tubi ma ziquë sacrifici lu Dios por ra duldë nabënë bëshuzi nu zac rúnëll ofrecer ra ma por duldë shtë los de más mënë.

⁴ Ni tubi nguui gululë mizmë lë'ëll ziquë bëshuzi con hunurë shtë galbëshuzi, sino Dios gululë lë'ëll mizmë manërë ziquë gululë më lë'ë Aarón.

⁵ Zni zac Cristo adë bëshepi guiá'adi'i të gáqui' bëshuzi, sino Dios gululë lé'i' nu guni'i më lu shini më:

Lé'ël nal shinia; gululëhia lé'ël.

⁶ Nu zac rni'i Dios stubi lugar:

Lé'ël nal bëshuzi parë siemprë, ziquë mizmë clasë cumë Melquisedec.

⁷ Iurë Jesús gubani lu guédchiliu rë', guna'bë më lu Dios; bë'në më ruëguë lu Dios. Guni'i më fuertë nu cantidá nisë bëru'u lu më. Guna'bë më lu Dios, el quë nanapë pudërë parë guélá lé'i' lu galguti, nu Dios bëquë diágui' shti'dzë shini më

purquë Jesús guc cunformë; bé'ni' cumplir voluntá shtë Shtádi'.

⁸ Aunquë Cristo na shini Dios, por galërzac zi nabë'në më sufrir, bësé'dëi' parë guëzu'bë diágui'.

⁹ Iurë gudëdë grë ra cusë durë nu bënë më gan lu ra prëbë, guc më el quë nardë'e vidë eternë parë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë më.

¹⁰ Gululë Dios lë'e Jesús; gúqui' designadë bëshuzi ru'bë con mizme hunurë ziquë Melquisedec.

Dios gunë cashtigu si talë guëazë guéta'a lu shnezë më

¹¹ Nanú zihani cusë más parë guënia'a lu të shcuendë bëshuzi ru'bë nadápa'a. Parë guna explicar parë tsasë të, naganin purquë adë riasëdi'i të lueguë.

¹² Hia gudëdë tiempë dizdë gualdí ldu'u të diza'quë; hia runë tucarë guëlua'a të los de más sa' të, perë todavía rqui'ni stubi mënë guëlua'a lë'e të stubi vësë más ra cusë sencigi, ra primëre puntë shtë ra enseñansë narialdí ldu'u hia'a. Na të ziquë tubi narqui'ni gu purë lechë en vez de gaull cumidë con belë.

¹³ Grë ra naná ziquë me'dë naná rad-chi, adë rac bé'adi'll mudë narunë tucarë guëquërdëll con sa'll. Nall ziquë tubi ngulë'në narqui'ni tubi mësë.

¹⁴ Perë ziquë cumidë na parë ra mënë ru'bë, los de más puntë shtë enseñansë, na parë ra mënë naná riasë guadë na mal nu guadë na za'quë. Mënë ni hia napë rall tiempë lu shnezë Dios nu tsagla'guë runë rall gan lu duldë.

6

¹ Por rsunë ni, cha guiaglá'ga'a delantë parë tsarú'ba'a; guësé'da'a más enseñansë shtë Cristo. Adë guëá'nëdi'ia'a sulë con ra enseñansë sencigi nabëdë'na'a recibir más antsë. Enseñansë ni runë tratë napë quë guëabré ldu'u mieti lu Dios, nu adë rúnëdi'i mënë confiar ra obrë za'quë. Ra enseñansë sencigi rni'i napë quë tsaldí ldú'ul shti'dzë Dios.

² Nu cagni'in shcuendë custumbrë shtë rdchi'bë guia'a shmënë Jesús guëc sa' rall, nu runin tratë lla guëriubë nisë zihani

cusë. Cagni'in shcuendë de quë tsashtë ra tégulë stubi, nu de quë ze'dë guëdchini juici eternë.

³ Pues guiaglá'ga'a delantë si talë gunë më compa'ni lë'e hia'a.

⁴ Ra nague sé di'dzë ni, ra nabëquitë ldu'u por lo quë nabëne'e më, ra narunguë bë'a Espíritu Santo,

⁵ ra nabëquitë ldu'u con shti'dzë Dios, nu ra narac bë'a pudërë shtë ra nague nibë'a iurë gac më rëy,

⁶ Si talë guëazë guetë rall, nu rni'i rall shti'dzë Dios nádí'in verdá, nídi'i mudë guëabré ldu'u rall lu më stubi vueltë purquë mizme lë'e rall quëquë'e rall lë'e shini Dios lu cruz stubi vueltë, nu quëhunë rall burnë lë'e më delantë lu ra mënë.

⁷ Na nguiu rë' ziquë lachi naná rlaguë guiu lúhi'. Iurë lë'e guiu rlaguë, ruu' guiu'u nisë. Si talë guiu'u tsagla'guë rdë'e cusechë parë ra naquëhunë dchi'ni, pues napin bendición shtë Dios.

⁸ Perë si talë lë'e guiu'u rdë'e guitsë nu guilli nadë rlluí'di'i, iurní mal na guiu'u ni nu guëlladchi na cashtigu shtë Dios parë guiu'u ni; fin shtëhin na ziquë tubi cusë narie'quí.

Nadápa'a esperansë; por ni dzu hia'a firmë lu shnezë Dios

⁹ Aunquë quëadi'dza zndë'e lu të, bëchi narac shtua'a, napa segurë de quë lëdë znídi'i con lë'e të purquë nasalvar të nu quëhunë të cusë za'quë.

¹⁰ Dios na më justë; adë guëá'ldëdi'i ldu'u më grë dchi'ni nabë'në të parë lë'e më. Rëagná ldu'u më lla guc shtu'u të sa' të, lla bë'në të sirvë lë'e ra' purquë na ra' shmënë më. Adë guëá'ldëdi'i ldu'u më de quë tsagla'guë quëhunë të compa'ni lë'e ra'.

¹¹ Ziquë rac shtu'u sa' të, iurne' rac shtu'u na'a cadë tubi të guëlua'a de quë napë të zihani esperansë hashtë guëabré më stubi.

¹² Adë gac të nabëchi sino gulë rgubënebi ejemplë shtë ra narialdí ldu'i de verdá con pacënci; iurní quëhunë rall recibir ra cusë za'quë nabë'në më prometer parë grë ra naná shmënë më.

¹³ Segurë gunë më cumplir lo quë nabë'në më prometer purquë iurë bë'në më prometer lu Abraham, bë'në më jurar

por mizmə lë më purquë nidi'i stubi más më naru'bë quë lë'ë më.

¹⁴ Guni'i Dios lu Abraham: "De verdá gunë ldaiha lë'ël nu guënehia cantidá llëbnil".

¹⁵ Abraham gulézi' con pacënci hashtë guc cumplir shti'dzë më; zni bën'i' recibir lo quë naná bënë më prometer lúhi'.

¹⁶ Iurë ra nguui runë rall jurar, rni'i rall juramentu por nombre shtë tubi namás më ru'bë quë lë'ëll. Juramentu ni na garantiá de quë gúnëll cumplir; rqu'nidi'i cusë más.

¹⁷ Iurë guc shtu'u Dios guëluá'ai' clarë lu ra shmënë më de quë adë gúnëdi'i më cambi shti'dzi', bënë më prometer con juramentu.

¹⁸ Zni por chupë di'dzë nagúnëdi'i cambi jamás, nasegurë lo quë nadzuléza'a. Nidi'i mudë shti'dzë Dios niac bishi; por ni lë'ë hia'a naná bësa'në cusë shtë guë'dchiliu nu na hia'a segurë con lë'ë më, nadápa'a rsunë ru'bë parë tsaldí ldu'u hia'a; adë guësá'nëdi'i hia'a promësë naguni'i më lu hia'a; tsaglá'ga'a firmë con lë'ë më hashtë gunë më cumplir promësë naguni'i më lu hia'a.

¹⁹ Lë'ë esperansë nadápa'a, na ziquë tubi gui'bë ru'bë naquëhunë segurë barcu lu nisë. Segurë nu fuertë na esperansë ni parë almë shtë hia'a. El quë nanapë esperansë ni, nall ziquë el quë nariuté catë cabezë Dios Santo.

²⁰ Ndë guaté Jesús por lë'ë hia'a të tsanállda'a lë'ë më lugar ni despuësë. Na më representantë shtë hia'a të parë tsuté hia'a lugar ni. Na më primërë bëshuzi parë siembrë con mizmə hunurë quë Melquisedec.

7

Jesús nu Melquisedec

¹ Lë'ë Melquisedec guc rëy shtë guë'dchi Salem nu gúqui' tubi bëshuzi delantë lu Dios naquëbezë más guia'a. Iurë bëabré Abraham catë guáhi' lu guërru nu gudini' ra rëy contrari, Melquisedec guagtsa'guëluhi' Abraham, nu bënë ldáhi' lë'ë Abraham.

² Iurní Abraham bédë'ë ca'a Melquisedec décimo partë shtë ra cusë naná bédchisú

Abraham de enemigu shtëhi'. Lë Melquisedec runë cuntienë "primërë rëy naná justë". Melquisedec guc rëy narnibë'a Salem, nu Salem runë cuntienë, "galërbedchí ldu'u mieti". Por ni Melquisedec na rëy shtë paz.

³ Perë parë Melquisedec adë guënëdi'ia'a lë shtádi' u lë shní'ai'; adë guënëdi'ia'a guc gúli' nilë guc gúti'. Adë guënëdi'ia'a chu guc shtadë guëlu Melquisedec. Zni náhi' ziquë figurë shtë shini Dios; náhi' bëshuzi naná cuezë parë siembrë.

⁴ Iurne' gulë bédë'ë cuendë blac llëru'bë guc Melquisedec, pues mizmə shtadë guëlu hia'a, Abraham, bédë'ëi' décimo partë shtë grë cusë lo quë nabëdchisúhi' guia'a rëy iurë gudildi rai'.

⁵ Según lëy shtë Moisés, ra bëshuzi naná llëbní Leví, napë rai' mandadë shtë Dios parë gunë rai' cubrë de mënë décimo partë nanapë ra mënë; nahin parë Dios. Ra bëshuzi bënë rai' cubrë de grë sa' rai' aunquë na rai' llëbní Abraham.

⁶ Perë Melquisedec nádí'i' famili shtë Leví perë bën'i' recibir décimo partë nabëdë'ë Abraham cuá'ai'. Nu Melquisedec bënë ldáhi' Abraham, el quë nabë'në recibir ra promësë shtë Dios.

⁷ Clarë riasé hia'a el quë naquëhunë ben-decir, más lasáqui' quë ra mënë narunë recibir bendición.

⁸ Entrë ládía'a iurne' grë ra bëshuzi narunë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mieti, guëdchini dzë gati rai'; perë shcuendë Melquisedec rni'i Sagradas Escrituras de quë lë'i' bën'i' recibir décimo partë nabëdë'ë Abraham. Melquisedec náhi' ziquë tubi naziagla'guë nabani.

⁹ Nu rac guëni'ia'a de quë Leví nu grë ra bëshuzi naná llëbní Leví, ra naná runë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mënë iurne', gudilli rai' juntë con Abraham iurë bédë'ëi' lu Melquisedec nabë'në tucarë cá'ai'.

¹⁰ purquë aunquë todavía adë gúlëdi'i Leví, náhi' cumë llëbní ladi Abraham iurë Melquisedec guagtsa'guëluhi' lë'ë Abraham.

¹¹ Ra mënë israelitë bënë rai' recibir lëy shtë Dios tiempë dzu ra shini Leví cumë

bëshuzi, perë lëy adë bé'nëdi'i gan gac mënë perfectë delantë lu Dios. Por ni gu' necesari guëdchini stubi bëshuzi mejurë, lédëdi'i ziquë ra bëshuzi naná shini Aarón nagululé Dios, sino bëqui'ni guëdchini tubi bëshuzi ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë.

¹² Pues iurë nanú cambi shtë galbëshuzi, iurní zac rqui'ni gac cambi lëy narunë tratë shcuendë galbëshuzi.

¹³ Lë'ë bëshuzi shtëna'a, el quë ra di'dzë rë' quëgni'i shcuëndi', náhi' llëbni stubi shini Jacob, lédëdi'i shini Leví ziquë los de más bëshuzi. Ni tubi bëshuzi na shini de cualquier shini Jacob sino sulë ra shini Leví na rai' bëshuzi.

¹⁴ Bien rdë'ë hia'a cuendë Jesús ze'dë entrë llëbni Judá, nu Moisés niétiquë guní'i' de quë shini Judá gac rai' bëshuzi.

¹⁵ Más clarë na shcuendë bëshuzi cubi nadápa'a, iurë réagná ldu'u hia'a ze'dë guëdchini stubi bëshuzi naná ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë.

¹⁶ Adë binlúdi'i galbëshuzi shtë më ni por tubi lëy narunë punërë bëshuzi según ra shtadë guëlú bëshuzi, sino guc Jesús bëshuzi sulë purquë napë më pudërë; gátidi'i më parë siembrë.

¹⁷ Rni'i' zndë'ë la'ni Sagradas Escrituras de lë'ë më:

Lé'ël nal tubi bëshuzi parë siembrë ziquë mizme clasë de Melquisedec. Nápël llëru'bë hunurë.

¹⁸ Zni mandamientë nabëdë'ë Dios guahietë, guc cancelarin purquë nápëdi'in pudërë nu adë rlluí'di'in parë guëdchisú duldë shtë mënë.

¹⁹ Pues lëy shtë Moisés adë bé'nëdi'i gan parë gac nguii limpi delantë lu Dios, perë en cambi, iurne' nadápa'a esperansë, por ni riabí'ga'a lu më.

²⁰ Pues Dios bë'në nombrar Jesús ziquë bëshuzi con juramentu.

²¹ Los de más bëshuzi guc nombrar rai' sin ni tubi juramentu, perë guní'i' Dios lu bëshuzi cubi con tubi juramentu. Guní'i' më:

Lë'ë Dadë, bé'ni' jurar nu adë gúnëdi'i' cambi shtí'dzi'.

Lé'ël nal tubi bëshuzi parë siembrë. [Ziquë mizme clasë shtë Melquisedec.]

²² Por ni Jesús na tubi garantiá de quë nadápa'a tubi conveñi mejurë quë conveñi nanapë ra mënë guahietë.

²³ Los de más bëshuzi guc cantidá rai' purquë guti rai'; adë nídi'i mudë tsagla'guë rai' cumë bëshuzi; adë bé'nëdi'i rai' gan guëquërdë rai' parë siembrë.

²⁴ Perë Jesús adë rátidi'i; galbëshuzi shtë më adë tsalúdi'i. Na më bëshuzi parë siembrë.

²⁵ Por ni Jesús napë pudërë; gunë më salvar parë siembrë ra nariabi'guë lu Dios por medio de lë'ë Jesús purquë nabáni' parë siembrë nu quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a.

²⁶ Zni Jesús na bëshuzi completamente ecsactë ziquë rqui'nia'a, ziquë ni tubi chu nádi'i. Na më santu; nápëdi'i më duldë; rsiguëdi'i më lë'ë hia'a; purë na më. Bëshepi guia'a Dios lé'i' más quë cualquier cusë nanabani lu gube'e.

²⁷ Nádi'i' më ziquë los de más bëshuzi nanapë quë gunë rall ofrecer ra ma por duldë shtë rall, iurní despuësë por duldë shtë ra sa' rall. Jesús bé'ni' ofrecer mizme lé'i' ziquë sacrifici parë grëtë' hia'a. Rqui'nidi'i stubi sacrifici jamás parë siembrë.

²⁸ Lë'ë lëy shtë Moisés gululé nguii tē gac rall bëshuzi namás lasac aunque napë rai' duldë; perë juramentu shtë Dios bédchini más despuësë quë lëy, nu bë'në më nombrar lë'ë shini më tē gáqui' bëshuzi parë siembrë. Gululé Dios shíni', el quë nabë'në cumplir; nídi'i' stubi cusë narunë faltë tē gac më bëshuzi parë siembrë.

8

Jesús rni'inúhi' Dios por lë'ë hia'a

¹ Primërë puntë shtë naquëgni'i na'a lu tē na ndë'ë; nadápa'a tubi bëshuzi namás lasac. Guzubë më lu trunë shtë Dios gube'e. Quëbezë më ladë ldi shtë Dios naná lugar shtë hunurë.

² Nu quëhúni' sirvë la'ni lugar verdadërë naná bēntsa'u Dadë, lédëdi'i nguii. Ndë cabezë Jesús juntë con Dios Padre.

³ Grë ra bëshuzi namás lasac lu guë'dchiliu, guc nombrar rai' parë gunë

rai' ofrecer lu Dios ofrendë nu sacrifici nabëdë'e mënë según lëy. Nu rqui'ni Jesús gápi' tubi cusë parë gúni' ofrecer.

⁴ Si talë lë'e më niabezë më gué'dchiliu, adë nádi'i më bëshuzi purquë todavía nianá nanú ra bëshuzi narunë ofrecer ofrendë según rnibë'a lëy shtë Moisés.

⁵ Perë ra bëshuzi lu gué'dchiliu, quëhunë rai' ofrecer lo quë naná sulamëntë tubi muestrë de lo quë nananú gube'e. Rdë'e hia'a cuendë de quë nahin copi purquë iurë Moisés bë'në recibir ordë shtë Dios parë guntsá'uhi' lugar catë gunë ra mënë adorar Dios, gunibë'a më lúhi': "Rnia'a lul, bëntsa'u lugar ni ecsactë según muestrë nabëluá'ahia lul guëc dani".

⁶ Zni guc con primërë rëglë nabëdë'e Dios, perë iurne' gululé Dios Jesús ziquë bëshuzi naquëhunë sirvë lugar naná zihani vueltë más mejurë quë lugar catë ra bëshuzi naguquërdë antsë bë'në rai' sirvë. Jesús na el quë narni'inú Dios por lë'e hia'a. Por Jesús lë'e conveñi cubi nadápa'a con Dios, nahin mejurë quë conveñi gushë purquë pudërë shtë conveñi cubi ze'din por promësë naná mejurë.

⁷ Si talë primërë conveñi nápëdi'in faltë, iurní adë rqui'nidi'i conveñi cubi. Si talë por primërë conveñi niac mënë naza'quë delantë lu Dios, iurní niasëdchini Jesús stubi conveñi naná cubi.

⁸ Perë Dios guná lu ra mënë nabë'në recibir primërë conveñi ziquë mënë narunë faltë lo quë naná mejurë. Guni'i më shcuendë rai' la'ni Sagradas Escrituras:

Lë'e Dadë Dios rni'i: Guëdchini dzë; guntsa'ua tubi conveñi cubi con ra mënë shtë Israel nu Judá.

⁹ Adë gáquëdi'in ziquë conveñi naná bëntsa'ua con ra shtadë guëlu' rall tiempë bëna

compañi lë'e rall, tiempë bëséhia lë'e rall të guëru'u rall Egipto.

Adë bë'nëdi'i rall cumplir lë'e conveñi shtëna. Por ni bësa'na lë'e rall, rni'i Dadë.

¹⁰ Lë'e conveñi naná guntsa'ua con naciuni Israel despuësë ra dzë ni, gaquin zndë'e, rni'i Dadë.

Guësëdchinia mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Guëquëa'a shti'dza lu ldu'u rall parë adë guëá'ldëdi'i ldu'u rall shti'dza.

Iurní gaca Dios shtënë rall de verdá; hia lë'e rall gac rall shmëna.

¹¹ Dzë ni adë rqui'nidi'i chu guëlua'a tubi sa'll;

rqui'nidi'i nguïu guëni'll lu bëchill: "Bënguë bë'a lë'e Dadë Dios" purquë grëtë' rall gunguë bë'a rall na dizdë ra mitu'në hashtë más ra më gushë naná ladi rall.

¹² Nu guna perdunë duldë shtë rall; guëga'a ldua'a lë'e rall;

jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra duldë shtë rall.

¹³ Iurë lë'e Dios quëgni'i shcuendë conveñi cubi rë', na purquë rna më conveñi gushë cumë cusë nadë rllu'idi'i parë mënë naná quërdë ne'. Lo quë nanapë tiempë nu adë rllu'idi'in, nasesë guënitiluhin.

9

Lugar catë runë mieti adorar Dios lu gué'dchiliu nu gube'e

¹ Nanú stubi cusë importantë. Lë'e primërë conveñi napë rëglë parë gunë mieti adorar Dios la'ni tubi iádu'u shtë gué'dchiliu.

² Lë'e lugar catë bë'në mënë adorar Dios, napë chupë partë. Primërë partë lë Lugar Santo; nga'li quëbezë gandelierë nu mellë; lu mellë dchi'bë guetështildi nabë'në mënë presentar lu Dios.

³ Hia tëchi cortinë shtë primërë partë, quëbezë lugar lë Lugar Santísimo.

⁴ Nga'li nanú tubi bëcu'guë naná purë orë catë rie'qui ialë, nu nga'li nanú tubi cajë nabë'në significar lë'e conveñi. Guëdubi ladë naqué orë. Nezë la'ni cajë ni nanú mbluri nanactsa'u orë. La'nin nanú guetështildi maná, nu zac la'ni cajë nanú varë shtë Aarón. Varë ni bëguë; gualdani ndiaguë ladi ni. Nu zac la'ni cajë nanú ra guë'e catë bëquë'e Dios di'dzë shtë conveñi.

⁵ Subrë guëc cajë ni quëbezë ra ianglë naquëhunë representar pudërë nu gluri shtë Dios. Hia ianglë ni nach'i'li shcuaguë lugar catë rac purdunë ra duldë shtë mieti.

Iurne' nápëdia'a tiempë parë guëquëa'a más shcuendë lugar ni.

⁶ Iurë grë ra cusë ni na listë, ra bëshuzi riutë rai' primëre partë shtë iádu'u parë gunë rai' cumplir custumbrë religiuse lo quë nagunibë'a Dios.

⁷ Perë segundë partë shtë lugar ni, Lugar Santísimo, nga'li riutë primëre bëshuzi, perë sulë tubsë vësë cadë izë. Iurë lë'i' riutë, rqui'ni guá'ai' rënë shtë ma të parë rúni' ofrecerin ziquë ofrendë por duldë shtëhi' nu por duldë shtë ra mënë.

⁸ Por di'dzë rë' lë'e Espíritu Santo quëgní'i' de quë mientras ra mënë bënë rai' cumplir custumbrë la'ni primëre partë shtë iádu'u, todavía nídi'i' entradë parë lë'e rall lu lugar catë cabezë Dios.

⁹ Grë ndë'e na tubi muestrë de lo quë quëhunë mënë iurne' la'ni iádu'u. Ra ofrendë nu ra ma naquëhunë mieti ofrecer lu Dios, adë nápëdi'i' rahin pudërë parë guëdchisú duldë shtë mënë të parë cuedchí ldu'u rall delantë lu Dios.

¹⁰ Nadë más ra custumbrë quëhunë tratë pë cusë gau mieti u pë gu mieti u shcuendë tsati guia'a mieti con ra rëglë narunë tratë por fuërë shtë mieti. Napë ra custumbrë ni valurë sulamëntë hashtë tiempë gunë më cambi mudë nagunë mënë adorar lë'e më.

¹¹ Perë Cristo bëdchíni' ziquë bëshuzi namás nasac parë ra cusë za'quë nabe'dë guëdchini. Lë'e lugar catë quëhunë më sirvë ziquë bëshuzi, nga'li na tubi lugar namás cusë za'quë, lëdë tubi mënëdi'i' bëntsa'u lugar ni. Quiere decir, adë nádi'in cusë shtë guë'dchiliu rë'.

¹² Guaté Cristo Lugar Santísimo tubsë vësë parë siemprë, lëdëdi'i' parë gunë më ofrecer rënë shtë chivë u rënë shtë ngunë, sino con prupí rënë shtë më guaté më; bënë më segurë salvaciuni nanápëdi'i' fin parë lë'e hia'a.

¹³ Ra bëshuzi bëtjá'ai' rënë shtë chivë nu ngunë, nu bëtë'tsëi' dë shtë bëcierru nagüë'qui lu bëcu'guë guëc ra mënë nabëga'ldë tégulë. Si talë custumbrë ni rl-lul'i' parë gunin purificar shcuerpë nguii,

¹⁴ mucho más pudërë napë rënë shtë Cristo, purquë por medio shtë Espíritu

Santo nanápëdi'i' fin, Cristo bënë më ofrecer mizme lë'e më lu Dios ziquë sacrifici nanápëdi'i' ni tubi manchë. Rënë shtë më rac guëzunë ldu'u hia'a de grë duldë nu obrë nadë rlluí'idi'i' parë guëdë'na'a sirvë lu Dios nanabani.

¹⁵ Por ni Jesucristo na më el quë nabësëdchini conveñi cubi, tubi tëtë cubi entrë Dios nu lë'e hia'a. Galguti shtë Cristo bënë parë gac perdunë grë duldë shtë ra nabënë mal según rëglë shtë primëre conveñi. Guna'bë Dios lë'e rall të gunë rall recibir grë lo quë nabënë më prometer, tubi herenci eternë.

¹⁶ Parë gac cumplir termë shtë tëtë, rqui'ni prëbë de quë hia guti el quë nabëntsá'uhin

¹⁷ purquë adë gac repartir herenci shtë nguii hashtë despuësë gati nguii. Mientras nabani nguii lë'e tëtë guëa'në guiá'ai'.

¹⁸ También termë shtë conveñi primëre guzublú iurë rënë bëllë'e.

¹⁹ Moisés iurë guní'i' grë ra puntë shtë lëy lu ra mënë, guná'zi' rënë shtë chivë nu bëcierru con nisë nu tubi llicu hiaguë hisopo con guitsë ladi lli'li color llni; iurní bégá'dzi' llicu hiaguë ni con rënë nutsë con nisë; iurní bëchu'bë nísi' librë shtë lëy, nu zac grëtë' ra mënë bëchu'bë nísi' con rënë.

²⁰ Iurní guní'i' Moisés: "Ndë'e na rënë narunë lasac tubi conveñi narnibë'a Dios parë lë'e të".

²¹ Moisés bëchu'bë nísi' con rënë lë'e lugar catë bënë ra mënë adorar Dios, nu bëchu'bë nísi' con rënë grëtë' ra cusë nabënë dchi'ni rai' të gunë rai' adorar Dios.

²² Pues según lëy casi grëtë' cusë napë quë guëzunëhin por rënë. Sin quë adë guëllë'edi'i' rënë, nídi'i' perdunë shtë duldë.

Por galguti shtë Cristo nanú perdunë shtë duldë

²³ Por ni rnia'a de quë ra cusë nananú guë'dchiliu, cusë naná copi shtë ra cusë lu gube'e, bëqui'ni guëzunë rahin por rënë shtë ma, perë ra cusë shtë gube'e también rqui'ni guëzunë rahin con sacrifici mejurë quë rënë shtë ma.

²⁴ Cristo adë guatédi'i' Lugar Santísimo nabëntsa'u mënë lu guédchiliu; nahin copi shtë cusë verdadërë nananú gube'e; sino guaté më gube'e catë quëbezë Dios. Ndë guadi'dzënu më Dios Padre de favurë shtë hia'a.

²⁵ Lë'ë primërë bëshuzi lu guédchiliu riatëll Lugar Santísimo tubsë vësë cadë izë parë gúni' ofrecer rënë shtë ma lu Dios, perë rënë ni nád'i rënë shtë bëshuzi sino rënë shtë ma. Perë Cristo adë rúnedi'i' ofrecer rënë shtëhi' zihani vultë sino tubsë vësë

²⁶ purquë si talë adë zni nád'in, iurní niati më zihani vësë dizdë lë'ë guédchiliu gurështë. Perë iurne' tubi vësë parë siembrë Cristo bédchini nu bënë më ofrecer mizmə vidë shtëhi' parë grétë' mënë. Bëllë'ë rënë shtë më të guédchisú më duldë.

²⁷ Ziquë na segurë napë quë gati grë mieti nu despuësë gati nguü, gunë më juzguë nguü.

²⁸ Zni zac Cristo tubsë vësë gúti' ziquë tubi sacrifici; bëllë'ë rënë shtë më por duldë shtë mënë. Perë guëlua'alú më lu hia'a stubi vultë, lédëdi'i' parë guédchisú më duldë sino parë gunë më salvar grétë' ra naquëbezë lë'ë më, ra narac shtu'u guëabré më nasesë.

10

¹ Lë'ë lëy nabëquë'ë Moisés guquin nadë más ziquë muestrë shtë ra cusë verdadërë nanaguër guédchini. Lë'ë lëy nápëdi'in pudërë të gac mënë naza'quë lu Dios por medio ra ma nabë'në mënë ofrecer zihani vësë cadë izë.

² Purquë si talë lëy nihunë gan parë gac mënë naza'quë lu Dios, iurní niabezë nihunë rall ofrecer ra ma purquë grétë' ra naná limpi lu Dios adë nápëdi'i' rall llgabë naquëgni'i' guëc rall por duldë nabë'në rall.

³ Perë por ra ma nabë'në rall ofrecer, bëagná ldu'u rall duldë shtë rall cadë izë.

⁴ Pues rënë shtë ra ngunë nu rënë shtë chivë jamás adë guédchisúdi'i' duldë shtë mënë.

⁵ Por ni iurë bédchini Cristo lu guédchiliu, guni'i' më: Adë rac shtú'udi'il sacrifici shtë ma, nilë ofrendë,

sino quë bënë'el tubi cuerpë parë na.

⁶ Adë rquítëdi'i' ldu'ul con ra sacrifici narie'qui lu bëcu'guë, nilë con ra ofrendë narne'e mënë por duldë.

⁷ Iurní gunia'a: "Iurne' zelda parë guna cumplir voluntá shténël.

Niá Dadë; ziquë naescritë shcuenda la'ni librë."

⁸ Primërë rni'i' Dios quë adë bëquítëdi'i' ldu'u më por ra ofrendë nu por ma narie'qui lu bëcu'guë, nilë por sacrifici parë guédchisú ra cusë ni duldë shtë ra nguü, cusë nangunibë'a lëy gunë mieti.

⁹ Despuësë guni'i' më: "Zelda parë guna voluntá shténël, Dadë". Ndë'ë runë cun-tienë de quë bë'në Dios cancelar primërë rëglë të gunë më punërë stubi rëglë mejurë.

¹⁰ Por rëglë cubi, bë'në më perdunë duldë shtë hia'a; bëzunë më ldu'u hia'a të parë gáca'a santu. Zni nahin purquë Jesucristo bédë'ë më prupi shcuerpë më ziquë sacrifici. Guti më; iurní rquí'nidi'i' stubi ofrendë.

¹¹ Grë ra bëshuzi israelitë quëhunë rai' ofrecer ra ma lu Dios. Cadë dzë tsagla'guë quëhunë rai' ofrecer mizmə ofrendë aunque por rënë shtë ra ma, nilë por cuerpë shtë ma narie'qui, nunquë guédchisú ra cusë ni duldë shtë mënë.

¹² Perë Jesucristo bë'në më ofrecer mizmə lë'i' por ra duldë tubsë vësë parë siembrë. Despuësë guti më, iurní guzubë më ladë ldi shtë Dios.

¹³ Nga'li quëbezë më hashtë gunë më gan lu grë enemigu shtë më. Gunë më vencer lë'ë rall.

¹⁴ Por tubsë ofrendë nabë'në më ofrecer, bëzunë më ldu'u mënë; bë'në më ra mënë santu parë siembrë, ra naquëreldë sulë parë lë'ë më.

¹⁵ Lë'ë quë lë'ë Espíritu Santo quëhúni' testificar lo mizmə purquë guni'i' más antsë;

¹⁶ Lë'ë conveñi naguna con lë'ë rall despuësë ra dzë ni, rni'i' Dadë, guëcue'za grétë' mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Nu guëquëa'a ra mandamientë la'ni shgabë rall.

¹⁷ Nu zac rni'i' Espíritu Santo:

Jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra duldë shtë rall, ni ra cusë mal nacanihunë rall.
 18 Catë bë'në më perdunë duldë, hia rquínidi'i másru'u ofrendë por ra duldë.

Guiagbí'ga'a lu Dios

19 Por grë ndë'e bëchi, rac tsuté hia'a gube'e por rënë shtë Jesús. Adë rdzëbëdi'i tsuté hia'a.

20 Rac tsuté hia'a por tubi nezë cubi narne'e vidë sin fin; nezë ni bësha'lë më hashtë lugar catë cuezë Dios santu, quierë decir, por galguti shtë Jesús bëshá'li' nezë ni.

21 Jesús na më primërë bëshuzi parë lë'e hia'a. Na më encargadë con grë lidchi Dios.

22 Por ni guiagbí'ga'a lu më con confiansë; tsaldí ldu'u hia'a de verdá. Nu zac guiagbí'ga'a con ldu'u hia'a nalimpi lu më nu con cuerpë naguá tubi bañi con nisë naquichi.

23 Guiaglá'ga'a firmë lu shnezë Dios, adë chu guëazë guëtëdi'i shnezë më purquë nasegurë gunë më cumplir grë lo quë nabë'në më prometer.

24 Nu guédí'ia'a manërë parë guédé'na'a compa'ni ra sa' hia'a parë gac shtu'u sa' hia'a más nu parë guédé'na'a cusë za'quë.

25 Adë gáca'a ziquë ra nanédi'i guidë lu cultë catë rdëa hia'a; mënë ni nacus-tumbradë rídëdi'i rall. Mejurë guëni'inú sa' hia'a të gac rall firmë. Zni napë quë guédé'na'a cumplir iurne' purquë lë'e dzë naguëabrí Jesús, ze'dë guëdchini.

26 Si talë nané hia'a verdá shtë Dios nu mizmë tiempë rac shtu'u hia'a tsaglága'a nezë mal, iurní nídí'i stubi sacrifici të gac perdunë duldë shtë hia'a purquë rquë guia'a hia'a sacrifici shtë Cristo. Quédé'na'a tratë galguti shtë Cristo ziquë cusë përchu.

27 Sulë nanú juici shtë Dios parë lë'e hia'a iurní. Gaquin ziquë tubi gui'i tantë rldë më. Gunë më cashtigu grë contrari shtë më.

28 El quë nabë'në desprëci lëy shtë Moisés nu adë bëzu'bë diáguëdi'ill lëy ni, gúti sin quë adë chu bëgá'adi'i ldu'u nguii ni; con testimonio shtë chupë u tsunë testigu guti nguii dzë ni.

29 Perë çpë rni'i të gac con nguii naná bëlua'a téchi' lu shini Dios nu bëquë guiá'all rënë shtë conve'ni narunë parë gac nguii santu? nu bé'nëll desprëci lë'e Espíritu shtë Dios naná bë'në zihani favurë parë lë'e hia'a. Por rënë shtë më na hia'a limpi delantë lu më.

30 Rac bë'a hia'a lë'e Dadë naná guni'i: "Guna cashtigu ra mënë; napa dereché guëguilla". Nu zac rni'i shti'dzë më: "Lë'e Dadë gunë më juzguë shmënë më".

31 Nalé nadzë'bë na cashtigu shtë Dios nanabani.

32 Perë rnia'a lu të, gulë bëagná ldu'u të tiempë nagudëdë. Despuësë bë'në të recibir llni shtë Dios, guc të mënë pacënci lu grë galëzrac zi; guc të shmënë më firmë aunquë bë'në të sufrir.

33 Nanú bëldá lë'e të guni'i guidzë mënë guëc të lu ra sa' të. Guzunaldë mënë lë'e të. Sëbëldá de lë'e të bë'në të sufrir con sa' të.

34 Bëga'a ldu'u të ra naguá lachigui'bë nu bëquitë ldu'u të iurë bédchisú mënë lo quë nanapë të purquë rdë'e të cuendë de quë lu gube'e nanú másru'u cusë mejurë nanadë tsalúdi'i. Shtë'në të ra cusë ni.

35 Adë cuézëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios purquë si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të, gapë të tubi premi ru'bë la'ni guédchiliu naze'dë guëdchini.

36 Rqu'i'ni gac të më pacënci parë gunë të cumplir voluntá shtë Dios nu despuësë de ni, gunë të recibir lo quë nabë'në më prometer ca'a të.

37 Ra Sagradas Escrituras rni'i: Du'pë tiempë runë faltë, iurní el quë naze'dë guëdchini, segurë guëdchíni'. Adë gac ldé'ëdi'i ldú'i'.

38 Perë el quë naguna recibir cumë më justë, guëbánill por fe nanápëll. Perë si talë guëazë guëtëll shneza, adë rquítëdi'i ldua'a con lë'ëll.

39 Perë lë'e hia'a adë nádí'ia'a ziquë ra narëazë guetë, ra naná condenar, sino rialdí ldu'u hia'a de verdá; zni guédé'na'a segurë salvaciuni parë almë shtë hia'a.

11

Zihani mënë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më

¹ Iurë rialdí ldu'u hia'a, iurní nadápa'a segurë de quë guëdë'na'a recibir ra cusë lo quë nadzuléza'a. Rialdí ldu'u hia'a nanú ra cusë nanadë rnádi'ia'a lúhi'.

² Ra shtadë guëlú hia'a naguquëreldë guahietë, bëquebi Dios na rai' mënë za'quë purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më.

³ Rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni rdë'e hia'a cuendë de quë Dios bënts'a'u lë'e guë'dchiliu sulë con di'dzë shtëni'. Ra cusë narná hia'a lúhi' guctsa'uin, lédëdi'i por cusë narná hia'a, sino nadë más por shti'dzë Dios guctsa'u rahin.

⁴ Gualdí ldu'u Abel shti'dzë Dios; bé'ni' ofrecer lu Dios tubi ofrendë mejurë quë ofrendë shtë Caín. Bëquebi Dios Abel na më za'quë, por ni Dios bëca'a Abel nu bë'në më recibir ofrendë shtëhi'. Aunquë Abel hia gúti', perë todavía zia gla'guë ru-adí'dzi' lu hia'a por medio fe shtëhi'.

⁵ Enoc gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni Dios bia'a lë'e Enoc gube'e; gútidi'i'. Ra mënë adë bëdzélëdi'i rall Enoc lu guë'dchiliu purquë Dios bia'a lë'i'. Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Enoc de quë antsë guziá'ai' gube'e, Dios bëquitë ldú'i' con Enoc.

⁶ Sin galrialdí ldu'u, nídi'i mudë guëquitë ldu'u Dios con lë'e hia'a. Primërë napë quë tsaldí ldu'u nguii shti'dzë Dios parë tsabi'guë nguii lu Dios. Napë quë tsaldí ldu'u hia'a nabani më nu de quë guëne'e më premi ca'a ra narguili lë'e më.

⁷ Noé gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bëzu'bë diágui' shti'dzë Dios purquë más antsë bëtsëbë Dios lë'i'; guni'i Dios lu Noé lo quë naguër gac, cusë ni tubi adë chu gunádi'i luhin antsë. Noé bëzu'bë diágui' nu bëntsá'uhi' tubi barcu ru'bë parë gac salvar grë ra shfamíli'. Gualdí ldú'i' shti'dzë më; gúqui' rëspëti parë shti'dzë më. Zni bë'në Noé juzguë grë ra mënë shtë guë'dchiliu nanadë gualdídi'i ldu'u shti'dzë më. Mudë ni Dios bë'në recibir Noé ziquë nguii justë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

⁸ Nu Abraham por galrialdí ldu'i, iurë Dios guna'bë lë'i', bëzu'bë diágui'; bëru'ui' parë tsáhi' lugar catë guni'i Dios guëdë'e më ládzi' ziquë herenci. Abraham bëru'ui'

ládzi' sin quë adë rdë'ëdi'i' cuendë ca lu tsáhi'.

⁹ Abraham gualdí ldu'i; guquëréldi' ladzë catë bë'në Dios prometer, perë Abraham gúqui' ziquë më zitu parë lugar ni. Nabáni' ziquë mënë naná de viajë, lédëdi'i' la'ni hiu'u. Lo mizme bë'në Isaac nu Jacob nu zac lë'e rai' bë'në rai' recibir mizme promësë nabëdë'e Dios lu Abraham.

¹⁰ Abraham gulézi' stubi ciudá parë guëquëréldi', lugar nanapë cimientë naná dchi'chi; ciudá ni Dios bëzá'ahin según guc ldu'u më.

¹¹ Nu zac Sara gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bé'ni' recibir pudërë parë gápi' shíni' aunquë náhi' demasiadë më gushë. Gúpi' tubi me'dë purquë gualdí ldú'i' Dios gunë më cumplir lo quë nabë'në më prometer lúhi'.

¹² Zni Abraham hia më gushë sin esperansë gápi' shíni', perë gúqui' shtadë guëlú shtë mënë zihani, mënë zihani ziquë mbelëgui'i lu gube'e nu ziquë iu'lli nananú rua' nisëdu'u. Jamás adë chu gúnëdi'i gan guëlabin.

¹³ Grë ra mënë ni guti rai' sin quë adë bë'nëdi'i rai' recibir ra cusë nabë'në Dios prometer, perë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më nu guná rai' lu ra cusë ni delantë. Por fe bë'në rai' recibir lo quë nabë'në më prometer nu bëquitë ldu'u rai'. Mudë ni bëquebi rai' de quë na rai' ziquë më zitu parë guë'dchiliu rë', de quë lidchi rai' cuezë stubi guë'dchiliu.

¹⁴ Pues grë ra naruadi'dzë zni, rquebi rai' de quë todavía quëguili rai' stubi lugar parë guëquëreldë rai'.

¹⁵ Si talë ra mënë ni nihunë rall llgabë por ladzë catë bëru'u rai', pues niabrí rai' nga'li

¹⁶ perë guc shtu'u rai' lugar más mejurë, quiere decir, tubi lugar lu gube'e. Por ni Dios nádi'i ziquë nartú lúhi' sino rquitë ldu'u më con lë'e rai' purquë guna'bë rai' lë'e më Dios shtë rai' nu bë'në më preparar tubi ciudá catë guëquëreldë rai'.

¹⁷ Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios; por ni iurë Dios bëzú tubi prëbë lúhi', bëdchininú Abraham lúniquë shíni' Isaac parë gúni' ofrecer Isaac lu bëcu'guë ziquë tubi ma. Na Abraham dispuestë gúni'

ofrecer lúniquë shíni' lu Dios aunquë antsë guni'i Dios lu Abraham tubi promësë;

¹⁸ guni'i Dios shcuendë Isaac: "Por shíni' gápël cantidá llëbni'".

¹⁹ Pues Abraham guc bé'ai' de quë Dios napë pudërë parë guëcua'ni më ra tëgulë. Zni rac guëni'ia'a cumë figurë de quë Abraham bé'ni' recibir stubi vultë lë'ë shíni' ladi ra tëgulë purquë parë Abraham hia guti shíni'.

²⁰ Gualdí ldu'u Isaac shti'dzë Dios; por ni Isaac guná'bëi' lu Dios bendición nanaguër guëdchini parë shíni', Jacob nu Esaú.

²¹ Nu zac Jacob gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë hia mërë gáti', bé'ni' bendecir cadë shinillágui' naná shini José. Bë'në Jacob adorar lë'ë më mientras rquí'chi' tubi bastunë.

²² Nu José gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë mërë gáti', guni'i' lu ra më israelitë de quë napë quë guëru'u rai' de ladzë Egipto nu bëtë'ë José ordë lla guëca'chi ra mënë ba'cu shtëhi'.

²³ Ra shtadë Moisés gualdí ldu'u rai'; por ni iurë gulë me'dë, adë bëdzëbëdi'i rai' lu rëy lo quë nagunibë'a rëy. Guná rai' lu me'dë, nacha'ngu me'dë. Bëca'chi rai' lë'ë me'dë por tsunë mbehu.

²⁴ Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni iurë lë'i' náhi' nguïu ru'bë, adë nëdi'i' nacá'ai' lë shtsa'pë rëy shtë Egipto

²⁵ sino quë guni'i' ldu'i' sac zíhi' con los de más sáhi' ra mënë israelite. Adë guc shtú'udi'i guëquitë ldu'u Moisés por du'pë tiempë ra cusë mal shtë guë'dchiliu, cusë nanapë quë tsalú.

²⁶ Más bien guni'i' Moisés, mejurë gúni' sufrir por Cristo naná ze'dë despuësë quë niapë Moisés grë ra tesurë shtë Egipto. Zni guc; gunáhi' ra cusë naguër gac ziquë tubi premi naguëdë'ë Dios cá'ai'.

²⁷ Por galrialdí ldu'i' Moisés bërú'ui' guë'dchi Egipto; adë bëdzëbëdi'i' llanë shtë rëy; guaglá'gui' firmë igual ziquë el quë narná lu Dios aunquë adë chu rnádi'i lúhi'.

²⁸ Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni bëzu'bë diágui' rëglë shtë Pascu; gunibë'a Moisés de quë guëllë'ë rënë shtë lli'li, nu guëtia'a mënë rënë ni rua' puertë parë iurë tëtë ianglë shtë galguti, adë

gátidi'i primërë shini nguïu shtë ra më israelitë.

²⁹ Por galrialdí ldu'u, ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios; por ni gudëdë rai' Nisëdu'u Llni si fuërë cumë ziquë guïu'u bidchi, perë iurë ra mënë egipcios guc shtu'u tëtë rall nisëdu'u, pues bëlda'u nisë rall; guti rall.

³⁰ Ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; por ni bëtë'ë rai' vultë alreduerë guë'dchi Jericó gadchi dzë nu gulaguë lu' shtë guë'dchi.

³¹ Rahab gualdí ldu'i shti'dzë Dios; na Rahab tubi na'a mal, perë adë gútid'i' juntë con ra nadë bëzu'bë diáguëdi'i purquë Rahab bé'ni' recibir con bien ra mënë israelitë naguaglda'chi guë'dchi Jericó.

³² ¿Pë más guëni'ia'a iurne'? Nídi'i tiempë parë guadi'dza shcuendë Gedeón, nu Barac, nu Sansón, nu Jeftë, nu David, nu Samuel, nu los de más ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

³³ Por galrialdí ldu'u, bë'në rai' gan lu enemigu shtë rai'; gunibë'a rai' tubi manërë justë; bë'në rai' recibir cusë za'quë nabë'në Dios prometer. Bëta'u rai' rua' león;

³⁴ bësëaldë rai' gu'i' dushë; bëru'u rai' lu peligrë niaguini mënë lë'ë rai' con spadë. Ra naná nápëdi'i fuersë, gupë rai' fuersë ru'bë. Guc rai' mënë fuertë lu guërru, nu bësëllu'në rai' suldadë naná mënë zitu.

³⁵ Guzac ra na'a bë'në rall recibir ra tëgulë shtë rai' stubi vësë más; guashtë tse'lë rai' ladi ra tëgulë.

Sëbëldá mënë guti lu galné; bëquë guia'a rall libertá parë gunë rai' gan tsashtë rai' ladi ra tëgulë tëtë guëquërdë rai' stubi vidë mejurë.

³⁶ Stubi tantë mënë guzac zi rai'. Bë'në mënë burnë lë'ë rai', nu bëtë'ë mënë hiaguë nu bëldi'bi mënë lë'ë rai' con cadënë parë tsa rai' lachigui'bë.

³⁷ Gutu rai' lu guë'ë nu bëriuguë rai' guërudë rai' con cierrë; [bëtë'dë mënë prëbë lu rai' tëtë gunë rall duldë.] Gudini mënë lë'ë rai' con spadë; canzë rai' sin lidchi rai'; prubi rai'. Ze'dë rai' gutë rai' gui'di ladi ra ma ziquë gui'di ladi lli'li u gui'di ladi chivë. Bëzac zi mënë lë'ë rai'; nu bë'në rall maltratar lë'ë rai'.

³⁸ Ra mënë shtë gué'dchiliu adë guná záquëd'i lu rai', perë lë'ë rai' lasac rai' más quë guëdubi gué'dchiliu. Ra mënë ni guquëreldë rai' lachi, nu lu dani; guquëreldë rai' la'ni cuevë nu la'ni guëru shtë gué'dchiliu.

³⁹ Grë ra mënë ni gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios, nu Dios la'ni Sagradas Escrituras quëgluá'ai' na rai' mënë za'quë, perë sin quë adë guëtë'dëd'i, adë bé'nëd'i rall recibir lo quë nabë'në më prometer

⁴⁰ purquë Dios napë më lugar mejurë parë grë hia'a. Guni'i më ra mënë ni adë gúnëd'i rall recibir fin shtë salvaciuni hashtë despuësë. Sulamëntë con lë'ë hia'a gac rai' completamente mënë sin ni tubi duldë delantë lu Dios.

12

Jesús na ejemplë parë lë'ë hia'a

¹ Por grë ra nagunia'a iurne', cumë nanú guëdubi ladë shtëna'a ra nabëlua'a fe shtë rai'; iurne' runë tucarë guësá'na'a tubi cu' grëtë' ra cusë narunë storbë con grë duldë naná runë bëshi'di lë'ë hia'a. Cha guiaglá'ga'a delantë; gáca'a më firmë ziquë tubi nardë'ë fuersë parë gúnëll gan tubi carrërë.

² Cha guía hia'a lu Jesús ziquë muestrë shtëna'a. De lë'ë më ze'dë fe shtë hia'a; na më el quë narunë compa'ni parë tsaldí ldu'u mieti más. Guc bë'a Jesús despuësë guti më, guëquitë ldu'u më; por ni guzac zíhi'; rua'a ldu'u më dulurë nu shtu shtë galguti lu cruz. Iurne' cuezë më ladë ldi shtë Dios, lugar shtë hunurë cula'ni më.

³ Gulë bë'në llgabë iurne' lo quë naguzac con Jesús; guzac zi më demasiadë por ra mënë mal nabë'në cuntrë lë'ë më. Mizmë manërë adë guëdzáquëd'i të nu adë rdzëbëd'i të mientras rzac zi të purquë na të shmënë Cristo.

⁴ Pues lë'ë të todavía adë gudínidi'i mënë lë'ë të por runë të cuntrë ra duldë.

⁵ ¿Pë bë'alldë ldu'u të lo quë naquëgni'i Dios lu të? purquë ruadi'dzënú më lë'ë të ziquë shini më. Naescritë:

Shinia, adë rúnëd'i'l desprëci Shtádël iurë lë'ë më cagni'inú më lë'ël.

Adë riádi'i ldu'ul iurë lë'ë më runë cashtigu lë'ël.

⁶ Purquë lë'ë Dadë quëgni'inú më grë ra shini më purquë rac shtu'u më lë'ë rai'.

Nu quëhunë më cashtigu grëtë' shini më narunë më recibir.

⁷ Gulë gac firmë lu cashtigu narshe'ldë më guëquël. Grë cusë ni tédë parë bien shtë të purquë quëhunë më tratë lë'ë të ziquë shini më. Grë ra dadë quëhunë rall corregir shínill.

⁸ Perë si talë Dios adë rúnëd'i'i më corregir lë'ë të, nádi'i të legítimë shini më, sino na të ziquë me'dë lldubi. Es quë runë më cashtigu grëtë' ra shini më.

⁹ Más de ni, tiempë na hia'a llguë'në, ra shtëda'a lu gué'dchiliu rë', bë'në rall cashtigu lë'ë hia'a nu rdë'na'a rëspëti lu rai'. Por ni más rqui'ni guëdë'ë hia'a sí të guëni'bë'a Dios lë'ë hia'a parë gápa'a vidë sin fin. Na më Shtëda'a nacabezë gube'e.

¹⁰ Ra shtëda'a lu gué'dchiliu rë', por du'pë tiempë bë'në rall corregir lë'ë hia'a según narni'i ldu'u rai', perë Dios quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a por bien shtëna'a të gáca'a mënë za'quë sin ni tubi duldë, igual ziquë na më; santu náhi'.

¹¹ Pues verdá nahin, ni tubi cashtigu adë rsëdchínidi'i lëgrë la'ni ldu'u hia'a mientras quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a; nahin cusë durë, perë fin shtë cashtigu na vidë naná tubldí delantë lu Dios con paz parë grë ra nardë'ë cuendë nu rúnëll recibir cashtigu ni cumë cusë za'quë.

Cashtigu parë el quë narqué guía'a shti'dzë Dios

¹² Por ni gulë guni'inú sa' të naná ziquë tubi nanápëd'i fuersë të adë guëazë guëtëd'i rall lu shnezë Dios.

¹³ Gulë quili nezë naná tubldí parë tsanaldë të nezë ni. Iurní sa'l naná ziquë tubi cujë, adë guërú'udi'ill nezë za'quë sino gáqui' firmë con fe shtënéll.

¹⁴ Gulë guni'i ldu'u të tsu en paz con grë mënë. Gulë guanaldë nezë za'quë catë nídi'i maldá. Gulë gac mënë santu.

¹⁵ Gulë gapë mizmë lë'ël të adë chu rúnëd'i'i faltë ra bendición shtë Dios, nu

gulë gapë mizme lë'e të parë adë nadi'i mënë falsë entrë ra shmënë Dios. Adë chu gáquedi'i ziquë guilli lda nariaru'bë entrë ra plantë, no sea por tubi de lë'e të gac guëllini grë ra sa' të con duldë.

¹⁶ Gulë gapë mizme lë'el parë ni tubi de lë'e të adë guëquërdëdi'i ziquë mbecu, nu ni tubi de lë'e të gunë desprëci ra cusë za'quë shtë Dios; zni bënë Esaú; por tubsë cumidë bëtuu'll grëtë' herenci narunë tucari' ziquë shini naguëll.

¹⁷ Hia nanë të despuësë iurë Esaú guc shtu'u gúni' recibir bendición shtë shtádi', pues bëquë guia'a shtádi' lë'i' aunque nalë guna'bë Esaú nu bí'ni'; hiadë bédzëlëdi'i mudë parë gac cambi lo quë nabë'ni'. Bë'ni' desprëci herenci.

¹⁸ Iurë guabi'guë të lu Dios, adë nadi'in ziquë ra më israelitë guahietë. Guabi'guë rai' lu dani nazú guëlla'. Guná rai' lu dani catë bëru'u be'lë. Guná rai' nacahi con gue'lë; guná rai' gushëguui'u con mbë dushë.

¹⁹ Bini rai' bë shtë trompetë nu cha' Dios. Ra naná bini ra di'dzë ni, bënë rai' ruëguë lu Dios hiadë guëni'idi'i bë másru'u.

²⁰ Bënë rai' zni purquë adë bënëdi'i rai' gan niua'a ldu'u rai' lu mandadë naguni'i më lu rai'. Bë ni guni'i: "El quë nasú guëáhi' lu dani, mënë u tubi ma, pues napë quë gati' lu guë'e".

²¹ Nalë nadzë'bë guc dzë ni. Iurë guná Moisés lu ra cusë ni, guni'i': "Nalë rchi'cha nu rdzëba".

²² Zni guc tiempë guahietë, perë lë'e të iurne' guabi'guë të lu dani verdaderë lë Sión. Guabi'guë të lu ciudá shtë Dios nanabani; quiere decir, Jerusalén nananú gube'e. Guabi'guë të lu cantidá mili shtë ra ianglë nabëdëa parë gunë rai' adorar Dios con galërquitë ldu'u.

²³ Mizme lugar ni nanú zihani shini Dios; bédëa rai'; lë rai' naescritë lu gube'e. Guabi'guë të lu Dios, lë'e juësi nagunë juzguë grë mieti. Guabi'guë të lu ra nguii naquërdë gube'e; hia Dios bë'ni' recibir lë'e rai' completamente naza'quë.

²⁴ Guabi'guë të lu Jesús, el quë nabësëdchini tubi conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë. Guabi'guë të lu lugar catë

bëde'bi rënë narunë lasac conveñi ni; rënë ni runë significar cusë mejurë quë rënë shtë Abel.

²⁵ Gulë gapë cuidadë adë guëquë guía'adi'i të di'dzë shtë el quë naruadi'dzë lu të, purquë si talë adë bënëdi'i mënë gan guëca'chilú rall lu Dios guahietë, mënë naquë guia'a shti'dzë Dios iurë lë'i' bëtsëbëi' lë'e rall, ulla mudë guëca'chilú hia'a lu më si talë guëlua'a técha'a lu naquëgna'bë lë'e hia'a dizdë gube'e?

²⁶ Bë shtë Dios tiempë guahietë bëni'bin lë'e guë'dchiliu, perë iurne' bënë më prometer con di'dzë rë': "Stubi vësë más guësëni'bia guë'dchiliu nu también gube'e".

²⁷ Iurë guni'i Dios: "Stubi vësë más" rdë'e hia'a cuendë de quë grëtë' cusë nabëni'bi Dios, cusë narná hia'a iurne', tsalú rahin; guëdchisú më ra cusë nabëntsa'u më parë guëa'në parë siempër ra cusë nadë rni'bid'i.

²⁸ Por ni cha guëdë'e hia'a graci lu më purquë bédë'na'a recibir lë'e më ziquë Rëy. Catë rnibë'a më adë gáquedi'i guëni'bin. Cha guëdë'na'a sirvë lë'e më con rëspëti. Guëdápa'a rëspëti delantë lu më purquë na më Dios shtëna'a.

²⁹ Náhi' ziquë be'lë narzunë ldu'u mieti de grë maldá.

13

Lo quë narunë tucarë gunë shmënë Dios

¹ Gulë tsagla'guë gac shtu'u ra sa' të.

² Gulë tsagla'guë gac të më za'quë con ra visitantë nardchini lídchil purquë sin adë guc bë'adi'i mënë, bédá rall bédë'e rall pusadë parë ianglë.

³ Gulë bësëagná ldu'u të ra nanú prësi cumë ziquë mizme lë'el nanul prësi juntë con lë'e rall. Gulë bësëagná ldu'u të ra naná rzac zi purquë todavía quërdë të lu guë'dchiliu; napë të cuerpë débil.

⁴ Gulë bënë cumplir ra promësë na-guni'il iurë bëtsé'al; adë chu guëquënú sáhi' purquë Dios gunë më juzguë grë ra narquënú tse'lë mënë, nu gunë më juzguë grë mënë narunë duldë adulteri.

⁵ Adë sébidi'i ldu'u të dumí; gulë bëquitë ldu'u con lo quë nanapë të purquë Dios guni'i: "Jamás adë guësá'nëdia'a lë'ë të; siembrë guna cumplir shti'dza".

⁶ Zni rac guëni'ia'a sin quë adë chu guëza ldu'u:

Lë'ë Dadë quëhunë më compa'ni na;

adë guëdzëbëdia'a lo quë nangunë nù mënë na.

⁷ Gulë bëagná ldu'u të shti'dzë ra nagnibë'a entrë lë'ë të, ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios lu të. Gulë guagla'guë manërë gubani rai'; gac rai' firmë lu shnezë Dios. Gulë bë'në llgabë lla gac fin shtë rai' nu gulë bë'në ziquë bë'në rai'.

⁸ Jesucristo na më igual iurne' ziquë gac më antsë nu na më lo mizme parë siembrë; gáquëdi'i më cambi.

⁹ Adë rdë'edi'i të sí parë gua'a mësë falsë lë'ë të tëchi stubi clasë ldai' por enseñansë nanadë chu riasëdi'i; mejurë gac të më firmë lu shnezë Dios por favurë nu bendición naquëhunë më. Adë tsanaldëdi'i të tëchi custumbrë narunë tratë pë cusë naza'quë gaul, pues grë ra narianaldë tëchi règlë ni, adë bë'nëdi'i rall gan gac rall mënë za'quë lu Dios.

¹⁰ Sacrifici nadápa'a, adë rúnëdi'in tratë gau mieti lu mellë. Ra natsagla'guë gunë rall adorar Dios según lëy guahietë, nápëdi'i rai' derechë gau rai' sacrifici shtë hia'a.

¹¹ Pues ra bëshuzi primërë riutënúhi' rënë shtë ra ma Lugar Santísimo; bë'ni' ofrecer rënë ni lu Dios parë guëdchisú më ra duldë, perë cuerpë shtë ra ma bia'a mënë fuërë shtë guëdchi parë tsequi.

¹² Zni zac Jesucristo guzac zi më fuërë rua' ciudá parë guëzunë më duldë shtë mënë por prupi rënë shtëhi' të gac rai' santu.

¹³ Pues iurne' cha guiá hia'a lu Jesús, guëru'u hia'a religiuni gushë nu sac zi hia'a ziquë bë'në më sufrir.

¹⁴ Lu guëdchiliu rë' adë nadápëdi'ia'a lugar segurë parë guëquërëlda'a parë siembrë, sino dzuléza'a nu zudíla'a lugar za'quë nanaguër guëdchini despuësë.

¹⁵ Por ni guëdubi tiempë, cha guëdé'na'a alabar Dios por medio de Dadë Jesucristo.

Pues labansë ni na lo quë naguëdé'na'a ofrecer lu më con rua' hia'a.

¹⁶ Tambiën adë chu guësëá'ldëdi'i ldu'i gunë compa'ni sa'll con lo quë nanápël purquë ra cusë ni na ziquë sacrifici narsëquitë ldu'u Dios.

¹⁷ Gulë bëzu'bë diaguë grëtë' shti'dzë ra narnibë'a entrë lë'ë të. Gulë gapë rëspëti lë'ë rai' purquë lë'ë rai' canihapë rai' almë shtë të; nanë rai' tubi dzë napë quë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios. Gulë guni'i ldu'u, gac të mënë za'quë të iurë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios, gunë rallin con galërquitë ldu'u, lédëdi'i con galërbini ldu'u. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir shti'dzë rai', adë nápëdi'il ni tubi provëchë.

¹⁸ Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a; pues napë na'a segurë de quë bédë'në na'a dchi'ni según voluntá shtë Dios. Siembrë galëni'i ldu'u na'a na parë bien shtë të.

¹⁹ Runa ruëguë lu të, gulë guna'bë lu Dios de quë nasesë guëne'e më sí, guëabré guënahia lu të stubi.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

²⁰ Dios naná rcue'dchí ldu'u hia'a, el quë nabëcua'ni lë'ë Dadë Jesús ladi ra tégulë, gunë ldai' më guëc të. Jesucristo na vëquërë ru'bë parë grë ra shmënë Dios. Por rënë më conve'ni cubi entrë Dios nu ra mënë, napin valurë. Conve'ni ni nunquë adë tsalúdi'in.

²¹ Quëgna'bë na'a lu më, guëne'e më grë cusë za'quë parë gac të mënë completamente preparadë parë gunë të cumplir voluntá shtë më, quë lë'ë më guëne'e më mizme fuersë shtë më parë gac të mënë ziquë rac shtu'u më. Gunë më ra cusë ni por Jesucristo naná runë tucarë grë labansë nu graci shtë mieti parë siembrë. Amén.

²² Bëchi, quëhuna ruëguë lu të, gac të më pacënci. Gulë bë'në recibir cunseju nabëquëa'a la'ni cartë rë' purquë adë bëquë'dia'a zihani di'dzë lu të.

²³ Rac shtua'a gac bë'a të lë'ë bëcha'a, Timoteo, hia lë'i' nápi' libertá. Si talë guëdchíni' ndë'ë, tambiën na guëdë'pë guëná na'a lë'ë të.

²⁴ Gulë bédë'ë saludë grëtë' ra narnibë'a entrë lë'ë të, ra naná cabësë shtë ra grupë.

Nu bë'në saludar grë ra narialdí ldu'i
shti'dzë Dios de verdá. Pues ra naze'dë
ladzë Italia quëgshe'ldë rai' saludë parë
lë'ë të.

²⁵ Favurë shtë Dios guëa'nënú lë'ë të.
Amén.

Cartë nabëquë'e Santiago

Bëshe'ldë Santiago saludë lu ra naquëreldë fuërë ladzë rai'

¹ Na Santiago, nahia muzë shtë Dios nu shtëne Jesucristo, Shláma'a. Quëgshe'lda saludë lu të naquëreldë fuërë ladzë të, lu të naná chi'bë chupë grupë shtë mënë israelitë nabërë'tsë lu guëdubi gué'dchiliu.

Llni naze'dë de Dios

² Lë'ë të bëchi la sahia, gulë bëquitë ldu'u të iurë ze'dë cusë durë narzac zi

³ purquë nanë hia'a por medio ra cusë durë rlua'a si talë tsagla'guë rialdí ldu'u hia'a de verdá. Nu nané hia'a iurë rúnël gan lu ra cusë durë, más fuertë nal parë tsagla'guë shnezë Dios.

⁴ Gulë gac të mënë pacënci guëdubi tiempë, nu gulë gac të mënë narac rúnël voluntá shtë Dios sin ni tubi faltë. Iurní gúnël cumplir lo quë narac shtu'u më.

⁵ Si tubi de lë'ë të adë ráquëdi'il, runë faltë llni, gulë guna'bë lu Dios; Dios guëne'e më llni parë lë'ë të. Guëne'e mëhin sin medidë, nu adë guëni'idi'i më guëc të por rna'bë të lúhi'.

⁶ Perë napë quë guëná'bël lu më con galërialdí ldu'u. Grétë' el quë nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, ni na ziquë olë shtë nisëdu'u iurë lë'ë mbë dushë ze'dë. Rua'a mbë nisë nezë rë' nezë rë'.

⁷ El quë nadë rialdídi'i ldu'i Dios de verdá, adë gúnëdi'ill llgabë de quë guëdë'ë më lo quë narná'bëll.

⁸ El quë narunë chupë llgabë, nádi'i firmë conductë shtëni'.

⁹ Lë'ël shmënë Jesús narunë llgabë nádi'il më ru'bë la'ni gué'dchiliu, gulë bëquitë ldú'ul purquë de vërë nal më ru'bë lu Dios.

¹⁰ Nu gulë bëquitë ldu'u të naná ricu iurë rne'e më galnadu'u, iurë rac bé'al galëricu verdadërë; cusë ni ra mënë shtë gué'dchiliu runë rall desprëci. Gulë bëquitë ldu'u të purquë ziquë ra guë'ë lachi, ra ricu con grë ra cusë material nanapë rall, rialuhin.

¹¹ Iurë rru'u ngubidzë, rza'i ngubidzë lë'ë guë'ë; hia adë rluá'adi'i ra guë'ë chulë. Zni na fin shtë ricu con grë negoci shtënéll.

Ra dificultá nu tentación

¹² Rquitë ldu'u mieti natsagla'guë firmë lu shnezë Dios aunquë rzac zi mënë lë'ël purquë iurë tsalú lë'ë galërzac zi, gúnëll recibir bendición naná vidë sin fin. Bë'në më prometer vidë ni parë grë ra narac shtu'u lë'ë më.

¹³ Cualquier de tubi të iurë rdchini mal llgabë parë gúnël mal, adë rúnëdi'il llgabë de quë Dios guësëdchini më llgabë ni guëquël, purquë Dios nunquë rsëdchínidi'i më mal llgabë parë gúnël duldë. Nídi'i mudë chu guësëdchini llgabë mal lu Dios.

¹⁴ Iurë tubi de lë'ë të rac shtú'ul gúnël duldë, na purquë la'ni ldu'u mizme lë'ël nanú deseo mal. Ra deseo mal rsëdchini mal llgabë parë lë'ël.

¹⁵ De deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti, ze'dë mal llgabë; hia de nga'li runë mieti duldë; hia de nga'li ze'dë galguti parë ngui ni.

¹⁶ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të el quë narsiguë sáhi'

¹⁷ purquë grétë' cusë za'quë ze'dë de Dios, el quë nabëntsa'u grë mbelëgui'i nu ngubidzë. Na më lo mizme guëdubi tiempë; nídi'i cambi parë lë'i'; nádi'i më ziquë cusë narunë ra cambi shcaa'lë.

¹⁸ Bëne'e më vidë sin fin parë lë'ë hia'a sulë purquë zni guc shtu'u më. Bëdchini vidë sin fin por medio de ra di'dzë naná verdá. Zni rac shtu'u më gáca'a primëre ejemplë entrë grë ra shini më natsaldí ldu'i shti'dzë më. Na ziquë tubi mënë quëgláguëll primëre nashi za'quë lu hi-aguë iurë guëdchini tiempë shtë cusechë.

Enseñansë verdadërë

¹⁹ Por ni, bëchi narac shtua'a, gulë bédë'ë cuendë de quë cadë tubi të napë quë gac nasínil parë guëquë diáguëll perë parë guadí'dzël, gulë gupë cuidadë. Gulë bë'në llgabë bien antsë guadí'dzël. Nu adë guëdë'ël sí ldaguë llanë la'ni ldú'ul

²⁰ purquë llanë shtë mënë, adë rsëdchínidi'in vidë za'quë delantë lu Dios.

21 Gulë bësa'në grë cusë mal nananú la'ni ldu'ul con grë llanë nananú la'ni ldu'ul, nu gulë bë'në recibir diza'quë nabëgabnì la'ni ldu'u të. Napin pudërë parë gac salvar të.

22 Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i diza'quë, lëdë niá'sedì'i quëquë diaguë tëhin, purquë si talë no más rquë diaguë nu adë rúnedì'il cumplir, hia iurní lo mizme lë'e të quëguguë të lë'e të.

23 Grëtë' el quë niá'së rínill nu rquë diaguëll shti'dzë më perë adë quëhúnedì'ill cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, ni na ziquë tubi nguiu narbi'a la'ni guë'guanë nia lla na lull.

24 Rnall lla na lull perë lueguë lë'ëll ziá'all, iurní rëa'ldë ldu'ull lo quë nagu-nall.

25 Perë grëtë' el quë natsagla'guë rsë'dë la'ni lëy shtë Dios, quëzu'bë diaguëll shti'dzë më; gunë ldai' më lë'e nguiu ni. Cagnia'a shcuendë lëy nagunë librar mënë de grë cusë mal.

26 Stubi de lë'e të rni'i riagla'guë shnezë Dios perë adë ráquëdi'i rcuë'zël ra di'dzë mal narní'il; mizme lë'ël rsiguë lë'ël. Hia ldai' nanuá'al lasáquëdi'in.

27 El quë nagunë compa'ni ra bëzebi nu ra viudë con nicidá nanapë rall, nu el quë naquëhapë mizme lë'ëll de grë duldë, rna Dadë Dios lu nguiu ni ziquë tubi lari limpi sin ni tubi manchë. Pues nuá'all ldai' narëuu' ldu'u Dios.

2

Gulë bë'në tratë igual grë bëchi sa'l

1 Lë'e të bëcha, rialdí ldu'u të Dadë Jesu-cristo, el quë narlua'a pudërë shtë Dios lu hia'a. Gulë bë'në tratë igual con grë bëchi sa' të.

2 Ziquë tubi comparaciuni, si talë tsuté tubi nguiu ricu, nanú nigi guiá'ai' nu nácuhi' lari za'quë; tsutéll ladi catë rdëa ra shmënë Dios; nu mizme tiempë tsuté tubi më prubi con lariullë.

3 Si talë lë'ël gúnëll atender bien naná nua'a lari za'quë nu lu ricu ni guëni'il: "Lë'ël guzubë lugar za'quë". Perë lu prubi guëni'il: "Lë'ël nga'li guzuldí", u guëni'il lu prubi: "Guzubë lu guiu'u".

4 Hia iurní quëgutël diferenci entrë ladi mizme lë'e të. Hia iurní quëhúnël tratë chupë manërë lu sa'l. Hia quëhúnël juzguë ziquë juësi con mal llgabë.

5 Lë'e të bëchi narac shtua'a, gulë bëtë'e cuendë de quë gudili Dios ra mënë nanápëdi'i zihani cusë shtë guë'dchiliu perë napë rall galëricu verdaderë purquë rialdí ldu'u rai' Jesús. Nu gunë rall recibir herenci; guëquërdënu rall Jesús catë rnibë'a më. Zni bë'në më prometer dizdë más antsë.

6 Perë lë'ël, el quë narná zá'quëdi'i lu bëchil naná prubi, nu rac shtú'ul gáquëll amigu shtë ra ricu; guná, ra ricu rzac zi rall lë'ël. Ra ricu rdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ël lu ra juësi.

7 Nu ra ricu rushtiá rall guëc të iurë ruadi'dzë të shti'dzë Jesús. Guna'zi të lë më iurë guc të shmënë më. Lë ni napin llëru'bë hunurë.

8 Si talë lë'ël de vërë quëhúnël cumplir lë'e lëy nabëne'e Rëy naquëbezë gube'e, lëy naná escritë la'ni Sagradas Escrituras narni'i: "Gulë guc shtu'u grë ra sa'l igual ziquë rac shtú'ul lë'ël". Si talë quëhúnël cumplirin, bien quëhúnël.

9 Perë si talë rguílil lo quë narac shtú'ul nu adë rac shtú'udi'il sa'l, iurní canihúnël duldë; nápël faltë purquë adë bë'nëdi'il cumplir di'dzë shtë lëy.

10 Si talë tubi mënë quëzu'bë diaguëll grëtë' puntë shtë lëy perë quëhúnedì'ill cumplir tubsë puntë, iurní nall culpablë parë lëy.

11 El quë naguni'i: "Adë rúnëdi'il duldë adulteri", nu zac guní'i: "Adë quínidi'il sa'l". Si talë adë chu rúnëdi'i duldë adulteri perë gudínill sa'll, adë bë'nëdi'ill cumplir grë puntë shtë lëy, nu nall culpablë.

12 Por ni, gulë biadi'dzë lu sa'l nu gulë guquërdë ziquë ra mënë nanë gunë më juzguë lë'e të según shti'dzë Jesús. El quë naquëhunë cumplir lëy shtë më, nádí'ill muzë shtë duldë.

13 Gunë Dios juzguë el quë nadë rgá'adi'i ldu'i sáhi'; adë guëgá'adi'i ldu'u më lë'ël. Perë el quë narga'a ldu'i sáhi', guëru'ull bien iurë tsu juici shtë më.

*El quë narialdí ldu'i nu quëhúnëll
cumplir*

¹⁴ Dadë, ¿pë runë sirvë si talë tubi nguii guëni'ill rialdí ldú'ull shti'dzë Dios perë quëhúnëdi'ill cumplir shti'dzë më? Nguii ni adë gac salvárëll.

¹⁵ Si tubi shmënë Jesús runë faltë shábi' u dau shténi',

¹⁶ nu lé'ël guëni'il lu nguii ni: "Guziá'al con bien; guëne'e më nagácul nu lo quë nagául". Perë lé'ël adë pë rdé'ëdi'il lo quë narqui'ni sa'l, ¿de quë sirvë nápël fe?

¹⁷ Zni na, el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá napë quë guëluá'all fe shténëll por lo quë naquëhúnëll. Si no, nápëdi'ill fe verdadërë.

¹⁸ Bien zac guëni'i tubi nguii lu sa'll: "Lé'ël nápël fe; na quëhuna compa'ni ra sahia". Perë rnia'a lul, bëlua'a de quë rialdí ldú'ul Dios; guënahia fe shténël. En cambi, na guëluá'ahia lé'ël de quë rialdí ldua'a shti'dzë më purquë rnal bien naquëhuna lu sahia.

¹⁹ Lé'ël rni'il de quë rialdí ldú'ul nanú tubsë Dios; bien canihúnël, perë rnia'a lul de quë ra mëdzabë rialdí ldu'u rall nanú tubsë Dios, nu rchi'chi rall por galërdzëbë nananú la'ni ldu'u rall.

²⁰ Lé'ël nadë rdé'ëdi'il cuendë, ¿pë adë guënédi'il de quë nguii nanapë fe verdadërë, también canihúnëll bien con sa'll?

²¹ Gulë bédë'e cuendë, lë'e shtadë guëlu hia'a Abraham, iurë bé'ni' ofrecërë shíni' Isaac lu bëcu'guë, bëlua'a Abraham de quë tubldí na shcuéndi' lu Dios.

²² ¿Gu riasël iurní? lëdë niá'asëdi'i gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më perë bé'ni' cumplir lo quë naguni'i Dios. Zni fe shtë Abraham bëru'u lu llni tē guená grë mieti lo quë nabé'ni'.

²³ Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu Abraham bëá'ni' bien lu Dios sin ni tubi faltë". Guni'i Dios, Abraham na amigu shtëhi'.

²⁴ Rac bë'a hia'a por lo quë nacanihunë nguii, rlua'a tubldí na shcuéndi' lu Dios, lëdëdi'i por fe nanápëll sulamëntë.

²⁵ Nu zac Rahab, tubi na'a mal, guc tubldí shcuéndi' lu Dios por lo quë

nabé'nëll. Bé'nëll recibir ra nguii nabëshe'ldë Josué lu guë'dchi, nu bë'në Rahab compa'ni ra mënë ni parë bëru'u rai' stubi tēchi nezë.

²⁶ Ziquë unidë na cuerpë nu espíritu parë guëbani mieti, zni napë quë tsaldí ldú'ul Dios nu napë quë gúnël cumplir con cusë za'quë.

3

Lo quë narní'il

¹ Bëchi, entrë ladi tē adë tsúdi'i gac tē zihani mësë parë lu sa' tē purquë nanë hia'a gunë më juzguë ra mësë con más fuersë quë cualquier mënë.

² Pues grë hia'a siemprë runë faltë guëdë'na'a cumplir shti'dzë më. El quë nadë rúnëdi'i fallar en lo quë naruadí'dzëll, pues nguii ni hia na tubi nguii za'quë nu rac gúnëll gan lu grë deseo mal nananú la'ni ldú'ull.

³ Iurë lë'e hia'a rlu hia'a frenë rua' guay parë runë du'in lë'e ma, zac guëdë'na'a manejar guëdubi cuerpë shtë ma.

⁴ Gulë guná; nanú barcu ru'bë nariá lu nisë. Nu zihani vultë zë'dë mbë dushë al contrari, perë lë'e narsë lë'e barcu rsëll lë'in nadë más por tubi dimë mitu'në. Tsa barcu catë rac shtu'u narsë lë'e barcu.

⁵ Zni zac con ldudzë mieti; nahin tubi partë mitu'në parë cuerpë shtë hia'a, perë blac runë nadchini ra mënë iurë ruadi'dzë rall. Gulë guná; tubi hiu'u gui'lli tsequi por tubsë be'lë mitu'në.

⁶ Zni na ldudzë mieti; nahin ziquë tubi be'lë. Nahin capaz parë zihani cusë mal. Ziquë ldúdza'a nahin tubi partë bi'chi entrë grë partë cuerpë shtë nguii, nu quëhunin manchar guëdubi cusë naquëhunë nguii. Dzë trasë dzë hashtë gati mieti, ldudzë mieti quëgza'i vidë shtë mieti. Ldudzë mieti na ziquë be'lë naze'dë de gabildi.

⁷ Lë'e nguii rac runë du'u grë clasë ma, ra ma dushë con ra ma'ñi, ra serpentë con grë ma nananú la'ni nisëdu'u. Rac runë du'u nguii ra ma,

⁸ perë ldudzë nguii, ¿chu rac gunë du'u ldúdzi'? Na ziquë tubi ma nadë nédi'i

gac du'u. Ziquë lai' serpientë nua'a venenë narguini mënë, zni na ldudzë mieti. Gadzëhin con maldá.

⁹ Con mizme rua' hia'a quëdë'na'a alabar Dios, Shtáda'a, nu mizme lë'in rgue hia'a guëc sa' hia'a, el quë nabëntsa'u Dios. Bëntsa'u më lë'ë hia'a; nadápa'a llni shtë më të gáca'a ziquë lë'ë më.

¹⁰ Con mizme rua' nguui rúnëll alabar Dios nu rguell guëc sa'll. Pues rnia'a lu të, bëchi, adë rúnëdi'i tucarë gunë mieti cusë ni.

¹¹ Gulë guni'i lua, ¿gu rgul nisë nashi la'ni guërzú nu lueguë rgul nisë lda mizme lugar? Aquëdi'i.

¹² ¿Ni mudë guëne'e hiaguë higu nashi acetuna, u tubi hiaguë uvë guëne'e nashi bëlda'u? Nídi'i mudë tubi zini guëne'e nisë dchiguë nu mizme tiempë guëne'e zini nisë nashi.

Llni naze'dë de Dios

¹³ Si talë nanú tubi mënë entrë ladi të naná runë ráquëll nu riasëll, pues guëluá'ai' conductë za'quë lu ra sáhi'. Gúni' cusë za'quë nu gáqui' më nadu'u según llni naquëgdë'ë Dios lë'i'.

¹⁴ Perë si talë nalë runë nadchínil u rzebi ldú'ul pë shtë sa'll, adë rní'idi'il nápël llni shtë Dios purquë nal falsë. Adë quëhúnëdi'il cumplir verdá shtë më iurní.

¹⁵ Lë'ë llni narni'i nápël, nádi'in llni naze'dë de Dios sino nahin llni shtë guë'dchiliu rë'; nahin llni ziquë napë ra mënë naguënédi'i Dios. Nahin llni naze'dë de mëdzabë.

¹⁶ Catë runë nadchini nguui lu sa'll, nu rac shtu'u nguui gúnëll gan lu sa'll, nga'li nanú dishi'bi con grë clasë mal. Nádi'i të unidë.

¹⁷ En cambi, el quë nanapë llni naze'dë de Dios, primëre nápël tubi vidë za'quë sin adë rzëbidi'i ldú'ull pë shtë sa'll; adë rëuu'di'i ldú'ull dishi'bi; nall më nadu'u. Nápël rëspëti lu sa'll: rga'a ldú'ull lu sa'll. Rúnëll cusë za'quë parë ra sa'll. Quëhúnëll tratë igual con grë ra sa'll; adë nádi'ill ziquë mënë falsë. Derechë ruadí'dzëll.

¹⁸ Ra narac shtu'u cue'dchí ldu'u mieti, na rall ziquë tubi nguui narcabní tubi guiu'u. Gápëll ziquë tubi ganza'quë, quiere

decir, tubi vidë naná tubldí lu Dios nu delantë lu ra sa'll.

4

Adë gac shtú'udi'il ra cusë shtë guë'dchiliu

¹ ¿Ca nezë ze'dë ra dishi'bi nu disgustë entrë de ladi të? Pues ze'dë rahin de mal deseo nananú la'ni ldu'u të. Ra deseo mal na enemigu shtë ra cusë za'quë.

² Rzebi ldu'u të pë cusë perë adë rúnëdi'il recibirin. Rguini të sa' të tantë rac shtu'u gapë të pë shtë mënë, perë nilë con ndë gúnëdi'i të recibirin. Iurní rdildi të nu nanú dishi'bi entrë lë'ë të; adë rúnëdi'i të recibirin purquë rná'bëdi'i të lu Dios.

³ Si talë rná'bël tubi cusë, adë guëne'e mëhin purquë quëgná'bël con mal llgabë. Rac shtú'ul pë cusë sulë parë gúnëll cumplir mal deseo nananú la'ni ldú'ul.

⁴ Lë'ë të adë rúnëdi'i të cumplir compru-misi nabë'nël con Jesús. ¿Pë riasëdi'il el quë narac shtu'u ra cusë shtë guë'dchiliu, quëhúnëll cuntrë Dios? El quë narac shtu'u tsanaldë tëchi ra cusë shtë guë'dchiliu, nall contrari shtë Dios.

⁵ ¿Pë rdë'di'i të cuendë lo quë narni'i Sagradas Escrituras? “Dios bëshe'ldë Espíritu Santo la'ni ldu'u hia'a nu nalë rac shtú'ui' guëquërélda'a sulë parë lë'ë më”.

⁶ Por ni rne'e më más favurë nu llni parë lë'ë hia'a. Nu rni'i Sagradas Escrituras: “Dios rzu lu ra nguui narac shtu'u gac rall më ru'bë, perë quëhunë më compa'ni con cusë za'quë grëtë' nguui nanadu'u”.

⁷ Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë më. Adë guëdë'di'il sí lo quë narac shtu'u mëdzabë. Gulë sutipë lu mëdzabë nu guëllú'nëll lul.

⁸ Gulë bëdë'ë sí cuezënú Dios lë'ël, iurní cuezënú më lë'ël. Lë'ë të nanapë duldë, gulë bëabré ldu'u të con Dios. Lë'ë të nanapë chupë llgabë, gulë bëlua'a téchil lu ra cusë mal.

⁹ Gulë gubini ldu'u të por duldë nabë'nël. Gulë bi'ni. Gulë cushtiá; gulë bë'në cambi galërquitë ldu'u por galëru'në. Lë'ë të narquitë ldu'u purquë nal amigu shtë guë'dchiliu, gulë gubini ldu'u të por tantë duldë nanápël.

¹⁰ Gulë gac më nadu'u delantë lu Dadë, iurní gunë më honrar lë'ë të.

Adë gúnël juzguë sa'l

¹¹ Gulë cuezë guëni'i të cuntrë sa'l të. El quë narni'i cuntrë sa'll nu quëhúnëll juzguë conductë shtë sa'll, mënë ni quëgni'll cuntrë lëy shtë Dios, nu quëhúnëll juzguë lë'ë lëy. Si talë rni'il shti'dzël lasac perë lëy adë lasáquëd'in, iurní quëhúnël mizme lë'ël ziquë tubi juësi. Adë quëhúnëd'il cumplir lëy shtë Dios iurní.

¹² Nanú tubsë nabëne'e lëy nu napë më pudërë parë gunë më salvar ra mënë, nu napë më pudërë parë gunë më condenar ra mënë. Perë lë'ël, nápëd'il derechë parë gúnël juzguë stubi sa'l.

Tsalú grë ra cusë shtë guë'dchiliu

¹³ Gulë bédë'ë cuendë lë'ë të narni'i: "Nedzé u glli tsahia stubi ciudá. Ndë guëquërela tubi izë parë sia nu guëtúhia; guna gan dumí."

¹⁴ Rni'il zni perë adë rac bé'adi'il pë gac glli. ¿Lla na vidë shtënlë? Nahin ziquë tubi behu. Rlua'ain por du'pë tiempë, lueguë rnitiluhin.

¹⁵ Lo quë narunë tucarë guëni'il na zndë'ë: "Sulamëntë si talë na voluntá shtë Dios, guna dchi'ni rë' u guna stubi cusë".

¹⁶ Perë lë'ë të ruadi'dzë të nadchini purquë rialdí ldú'ul mizme lë'ël, perë grë ra naruadi'dzë nadchini, mal nahin.

¹⁷ El quë narac bë'a pë na bien perë adë rúnëd'i'll cumplir, pues nápëll duldë.

5

Cunseju parë ra ricu

¹ Gulë bëqué diaguë ndë'ë, lë'ë të naná ricu. Gulë bi'ni nu gulë cushtiá por ra desgraci naná ze'dë guëc të.

² Ra galëricu shtënlë të na ziquë cusë naru'dzë. Grétë' lari za'quë shtënlë të hia gudáu ra mbichúguëhin.

³ Ra orë nu bédchichi guna'zi tèn luhin. Lë'ë tèn na testigu cuntrë lë'ë të de quë rzebi ldu'u të dumí. Ziquë tubi be'lë rza'i lë'ë shcuerpë mieti, zni gunënú tèn shtë dumí lë'ë të. Bëzu'bë muntuni të galëricu

parë tiempë ne' perë hia mërë guëdchini fin shtënlë të.

⁴ Ra pagu narunë tucarë ca'a ra nabë'në dchi'ni, adë bédë'ëd'i të ca'a muzë. Guagldé rall guëni'a shtënlë të perë adë gudíllidi'i të completë sino bësiguë të lë'ë rall. Iurní mizme muzë ni quëhunë rall reclamë. Dios naná rnibë'a guëdubi gube'e, bini më galru'në shtë rall.

⁵ Lë'ë të guquërelde të lu guë'dchiliu con galëlujë nu bë'në të cumplir cualquier deseo mal nanapë të. Ziquë tubi ma ndchu, na ma parë gati, bësëndchú të lë'ë të con ra cusë shtë guë'dchiliu. Hia gue'dë guëdchini dzë parë gac juzguë të.

⁶ Lë'ë të bë'në të condenar ra nanápëd'i faltë. Gudini të ra mënë nanápëd'i duldë perë adë bédchí'bëd'i rall demandë cuntrë lë'ë të.

Gulë gac më pacënci nu gulë guna'bë lu Dios

⁷ Por ni bëchi, gulë gapë llëru'bë pacënci hashtë guëabré Dadë Jesús stubi. El quë narbe'qui bënë quëbézi' cusechë hashtë tsalú tiempë shtë guiu. Quëbézi' con pacënci hashtë tiempë shtë cusechë.

⁸ Zni zac lë'ë të napë quë gapë të pacënci sin adë rëazë guëtëd'i'll lu shnezë më purquë hia mërë lë'ë Dadë Jesús guëabri stubi.

⁹ Dadë, adë rdchí'bëd'i të galquiá cuntrë sa'l të parë adë gáquëd'i'i condenarël, purquë lë'ë më el quë narunë juzguë, hia zugá'ai' guëlladchi.

¹⁰ Bëchi narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahi-etë. Guzac zi rai' perë gupë rai' pacënci. Biadi'dzë rai' shti'dzë më lu ra mënë.

¹¹ Guná, lë'ë hia'a rni'i hia'a rquitë ldu'u ra mënë narzac zi por shti'dzë më. Nanë të shcuendë Job; gúqui' më pacënci nu nanë të lla bë'në ldoi' Dios lë'i' despuësë de zihani prëbë. Pues lë'ë Dadë rga'a ldú'i' lë'ë hia'a nu nalé rac shtu'u më lë'ë hia'a.

¹² Subrë todë, bëchi, adë rúnëd'i'll jurar por gube'e, nilë por guë'dchiliu, ni por stubi juramentu. Iurní guëni'i të: "Aha", pues gaquin zni. Si talë guëni'il: "Aquëd'i", pues gaquin zni. Bastë con di'dzë ni.

Rquí'nidi'i guëni'il juramentu të adë gunë më juzguë lë'ël.

¹³ Si tubi de lë'ë të riá ldú'ul lu ra galguidzë, pues guni'i lu Dios lo quë narac shtú'ul. Si talë tubi de lë'ë të rquitë ldú'ul, bi'ldi labansë lu më.

¹⁴ Si talë tubi de lë'ë të rac llú'ul, pues guná'bë ra më gushë entrë ra shmënë Dios të guëna'bë rai' lu Dios por lë'ël, nu guëte'bi rai' sëiti guéquël mientras quëгна'bë rai' lë Dadë.

¹⁵ Si talë guëna'bë rai' nu tsaldí ldu'u rai' Dios, lë'ë fërmë gac salvárëll lu galguidzë; guëáquëll. Lë'ë Dadë gunëac më nguii ni, nu si talë bé'nëll duldë, gunë më perdunë lë'ëll.

¹⁶ Gulë guni'i lu sa' të faltë nanápël nu gulë guna'bë lu Dios por cadë tubi sa' të parë gunëac më lë'ë rai'. Iurë tubi nguii naná rialdí ldu'i Dios quëгна'bëll lu më con guëdubinú ldú'ull, pues Dios rúni' cusë ru'bë parë nguii ni.

¹⁷ Lë'ë Elías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, gúqui' tubi nguii ziquë lë'ë hia'a con mizmë galdebilidá perë iurë lë'i' guná'bëi' lu Dios de quë adë ldáguëdi'i guiu lu guë'dchiliu, pues adë guláguëdi'i guiu por tsunë izë guërudë. Elías guná'bëi' lu më con guëdubinú ldú'i'.

¹⁸ Despuësë guná'bëi' lu më stubi, iurní bëabrí gulaguë guiu nu ra guiu'u bëdë'ë cusechë.

¹⁹ Bëchi, si talë tubi de lë'ë të guëlua'a téchil lu diza'quë nu stubi sa' të guëdchigrëll hiumbrë ni lu verdá,

²⁰ gulë bëdë'ë cuendë de quë mënë ni nabëdchigrë lë'ë pecadurë parë nezë mal shténëll, gunë mënë ni salvar lë'ë pecadurë të gátidi'ill. Nu mizmë tiempë gac perdunë zihani duldë shtë pecadurë; adë gac bë'a mieti pë bé'ni'.

Primërë cartë nabëquë'e San Pedro

Quëquë'e Pedro lu ra shmënë Jesús

¹ Na Pedro, nahia poshtë shtë Jesucristo. Quëquëa'a cartë rë' lu grë ra shmënë Dios naquërelde fuërë ládzi', ra narrë'tsë zihani partë shtë guë'dchiliu, ra naquërelde ra regiuni shtë Ponto, nu Galacia, nu Capadocia, nu Asia, nu Bitinia.

² Quëquëa'a lu të nagulé Dadë Dios nu bë'në më disponer dizdë guahietë gac të shmënë më; por ni Espíritu Santo gulë lë'e të parë guëzu'bë diaguë të shti'dzë Jesucristo. Gudili më lë'e të parë guëzunë më almë shtë të por rënë shtënë Jesús. Gulë bë'në recibir zihani bendición shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të.

Dzuléza'a iurë guëabré Jesús de gube'e

³ Rdë'na'a alabar Dios naná Dios nu Dadë shtë Jesucristo lamë shtë hia'a purquë gulë nacúbia'a purquë nalé bëga'a ldu'u më lë'e hia'a. Iurnë' nadápa'a esperansë nadë rialúdi'i por medio de Jesús purquë guashtë më ladi ra tëgulë.

⁴ Nu nadápa'a tubi herenci nagutsa'u më lu gube'e; adë rialúdi'in nu adë rëac mánchëdi'in. Chulë nahin.

⁵ Rialdí ldu'u të shti'dzë Dios; por ni quëhapë më lë'e të. Por pudërë shtë Dios gac salvar të; por ni dzulezë të tiempë naguëdchini Jesús stubi.

⁶ Na të segurë ra cusë ni; por ni nalé rquitë ldu'u të aunque por du'pë tiempë rzac zi të lu zihani clasë prëbë

⁷ të parë guëlua'a na verdá fe shtë të. Fe shtë të más lasáquin quë orë naná rdëdë lu gui'i parë gac bë'a mënë nahin legítimë orë. Orë rialúhin perë fe shtë të rialúdi'in. Si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios mientras napë të prëbë, tsasé mënë de quë rialdí ldu'u të de verdá. Iurë guëlua'a pudërë shtë Jesucristo, gunë më honrar lë'e të; guëne'e më lugar lu gube'e parë lë'e të. Guëni'i më cusë za'quë de lë'e të. Guëdchini më nu grë mënë guená rall lu më.

⁸ Lë'e të rac shtu'u të Jesucristo aunque rnádi'i të lu më. Rialdí ldu'u të shti'dzë më iurne' sin adë chu rnádi'i lu më, nu rquitë ldu'u të. Nalé lëgrë na ldu'u të iurë runë të llgabë gapë të cusë chulë lu gube'e, hashtë runë faltë di'dzë parë gac bë'a mieti lla na lëgrë nanapë të.

⁹ Nalé lëgrë nanú la'ni ldu'u të purquë gunë të recibir lo quë naguëne'e Dios. Zni gac purquë rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo narni'i gac të salvar.

¹⁰ Ra profetë naguquërelde guahietë biadi'dzë rai' antsë lla gac salvar ra mënë. Biadi'dzë rai' shcuendë favurë nagunë Dios parë lë'e hia'a. Gudili rai' nu guna'bë di'dzë rai' shcuendë lla gac salvára'a.

¹¹ Guc shtu'u rai' niac bë'a rai' pë tiempë u chu na el quë nagunë salvar ra mënë. Lë'e Espíritu Santo bé'ni' compa'ni lë'e rai' parë guëquë'e rai' lla gunë Cristo sufrir. Nu bëquë'e rai' shcuendë lla gunë mënë alabar lë'e më.

¹² Espíritu Santo bëluá'ai' ra profetë de quë adë quëhúnëdi'i rai' sirvë mizmë lë'e rai' sino quëhunë rai' sirvë lë'e hia'a iurë bëquë'e rai' di'dzë rë'. Bëquë'e rai' shcuendë diza'quë, perë adë guc bé'adi'i rai' pë runë cuntienë ra di'dzë. Perë iurne' lë'e Espíritu Santo bëlua'a mizmë cusë ni lu hia'a por medio el quë nabëlua'a diza'quë lu të con pudërë shtë Espíritu, el quë nabëshe'ldë Dios parë cuezënuhi' lë'e hia'a. Ra ianglë rac shtu'u rai' tsasé rai' pë runë cuntienë di'dzë ni perë rúnëdi'i rai' gan gac bë'a rai'.

Rac shtu'u Dios guëquërelde'a tubi vidë za'quë

¹³ Por ni, gulë bë'në preparar bien parë gac bë'a të lo quë narac shtu'u më. Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë më. Gulë gapë esperansë de quë gac të salvar iurë gunë më cumplir lo quë naguzublú më la'ni vidë shtënë të. Gac të salvar iurë guëabré Jesucristo stubi.

¹⁴ Cumë shini obedientë, adë rianáldëdi'i të tēchi deseo mal ziquë bë'në të antsë, tiempë adë bënguë bé'adi'i të lë'e më.

¹⁵ Gulë gubani tubi manërë za'quë sin duldë igual ziquë el quë nagulé lë'e të; na

më santu; zni rac shtu'u Dios guëquërdë të sin duldë.

¹⁶ Sagradas Escrituras rni'i: "Gulë gac të mënë santu purquë nahia santu".

¹⁷ Si talë rni'i të Dios na Shtadë të, napë quë guëzu'bë diaguë shti'dzi' guëdubi tiempë mientras quërdë të lu guë'dchiliu. Na më juësi nu gunë më juzguë sin adë gúnëdi'i më favurë parë ni tubi mënë.

¹⁸ Puës gudilli më parë gac të librë, parë adë tsanaldëdi'i të tëchi ra custumbrë nadë rllu'i'di'i, custumbrë nabë'në të recibir de shtadë guëlu të. Gudilli Jesucristo por duldë shtë të, lëdëdi'i con bëdchichi u orë narialú

¹⁹ sino gudilli më con rënë shtë më. Na më ziquë tubi lli'li mitu'në nanápëdi'i ni tubi faltë, nilë manchë. Rënë shtë më lasaquin.

²⁰ Bë'në Dios destinar Jesucristo dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu të gac më Salvador. Antsë tsalú guë'dchiliu bëlua'alú më lu mënë; bëdchini më parë gac salvar të.

²¹ Por lë'e Jesucristo lë'e të rialdí ldu'u të Dios, el quë nabildishtë lë'e Jesús ladi ra tégulë nu bëcue'zë më lë'i ladë ldi shtë më catë nanú llni nu pudërë. Lugar shtë hunurë guzubë më. Rialdí ldu'u të shti'dzë Dios, por ni quëbezë të dzë naguëquërdë të con lë'e më.

²² Lë'e të bëzu'bë diaguë të diza'quë, por ni bëzunë më ldu'u të parë gac shtu'u të de verdá ra shmënë Jesús. Iurne' gulë gac shtu'u ra shmënë Jesús con guëdubinú ldu'u të.

²³ Hia lë'e të gulë të nacubi; napë të vidë sin fin, lëdëdi'i por ra cusë narialú sino por shti'dzë Dios, di'dzë nanapë pudërë parë guëne'e vidë eternë, nu nunquë adë rialúdi'in.

²⁴ Sagradas Escrituras rni'i:

Grë ra mënë na rall ziquë gui'lli.

Chulë rlua'a guë'e shtë plantë, perë rbidchi gui'lli nu ra guë'e rlaguë lu guiu'u.

Por du'pë tiempë quërdë mënë lu guë'dchiliu; zni na vidë shtë mënë,

²⁵ perë shti'dzë Dios nunquë adë rialúdi'in; napin pudërë parë siempër.

Mizmë di'dzë ni bini të iurë biadi'dzë na'a lu të.

2

¹ Por ni gulë bësa'në grëtë' clasë cusë mal ziquë llanë, nu bishi, nu engañi. Adë sébidi'i ldu'u të pë shtë sa'l. Adë rni'i'di'i të di'dzë dzabë cuntrë sa'l.

² Mejurë ziquë tubi me'dë naguër ralë, rac shtu'ull gádchill, zni gulë gac shtu'u shti'dzë Dios; nahin ziquë lechë parë ra me'dë. Shti'dzë më nápëdi'in bishi; nahin parë tsaru'bë vidë cubi nanapë të por Espíritu Santo. Por shti'dzë më gapë të salvaciuni

³ purquë nanë të, rdë'e të cuendë favurë nabë'në më parë lë'e të.

Cristo ziquë tubi guë'e nanabani

⁴ Gulë guabi'guë lu Dadë Jesús; na më cumë ziquë tubi guë'e nanabani. Ra nguiu bëquë guia'a rall lë'e më cumë cusë adë rllu'i'di'i, perë Jesús náhi' ziquë tubi guë'e nagulé Dios. Nalé lasaquin.

⁵ Dios quëhuntsá'uhi' tubi grupë mënë nanabani por Espíritu Santo; na të ziquë guë'e shtë iádu'u. Gulë gac të bëshuzi santu të parë gunë të ofrecërë lu Dios oraciuni nu labansë narëuu' ldu'u më. Gunë më recibir ra ofrendë ni por Jesucristo

⁶ purquë naescritë la'ni Sagradas Escrituras:

Gulë guná, na rdchi'ba ziquë tubi guë'e lu guë'dchi Sión;

Guë'e ni na guë'e principal shtë tubi hiu'u ru'bë, tubi guë'e nagudili Dios. Napin llëru'bë valurë.

El quë natsaldí ldu'i shti'dzë më, rtúdi'i lull; gunë më honrar lë'e mënë ni.

⁷ Parë lë'e të naná rialdí ldu'i shti'dzë më, napë më llëru'bë valurë, perë parë ra nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë më, gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras de lë'e rall: Lë'e guë'e nabëquë guia'a ra narza'a hiu'u, guquin guë'e principal shtë hiu'u.

⁸ Nu rni'i Sagradas Escrituras:

Guërdë mënë guëc guë'e ni; por guë'e ni ldaguë mënë catë nídi'i fin.

Pues lë'e rall rreldë rall por adë gúnëdi'i rall cuendë diza'quë shtë më. Puës parë ni nadestinadë rall.

Na të tubi grupë shtë bëshuzi

⁹ Lë'ë të na të mënë nagulé Dios entrë grë mënë; na të tubi grupë shtë bëshuzi parë gunë të sirvë lu Rëy. Na të tubi guë'dchi nabë'në ldai' Dios. Na të mërë shmënë Dios të parë guadi'dzë të grë cusë ru'bë nabë'në Dios. Gulë më lë'ë të. Gulú më lë'ë të lu nacahi parë tsuté të lu llni parë guënë të lë'ë më.

¹⁰ Lë'ë të antsë adë nápëdi'i të vidë shtë Dios perë iurne' sí, na të shmënë Dios. Antsë ni tubi adë chu bëgá'adi'i ldu'u lë'ë të perë iurne' Dios bëga'a ldú'i' lë'ë të.

Gulë guquëreldë parë Dios

¹¹ Lë'ë të amigu narac shtua'a, na të mënë ziquë mënë zitu parë guë'dchiliu rë; na të më zitu entrë los de más mënë. Runa ruëguë lu të, adë gúnëdi'i të cumplir ra deseo mal nananú la'ni ldu'u të purquë na rahin ziquë enemigu narshini ldu'u të.

¹² Gulë gapë buen conductë entrë ra naná guënëdi'i Dios të parë guëdë'e rall cuendë na të shmënë Dios. Aunquë iurne' rni'i rall cuntrë lë'ë të cumë si fuërë na të narguini mënë, perë guená rall cusë za'quë naquëhunë të nu guëdë'e rall cuendë, nu guëni'i rall dushquilli Dios, purquë iurní guëabrí ldu'u rall con Dios, nu guëdë'e Dios vidë eternë parë lë'ë rall.

¹³ Gulë bëzu'bë diaguë ordë shtë gu-biernë nu grë ra narnibë'a purquë na të shmënë Jesús. Gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë rëy, el quë narnibë'a más;

¹⁴ nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë gu-biernë nabëshe'ldë rëy ni. Bëshe'ldë rëy rumanë lë'ë rall parë gunë rall honrar el quë naquëhunë bien nu gunë rall cashtigu el quë narunë mal.

¹⁵ Puës Dios rac shtú'ui' de quë lë'ë të gunë të bien të parë guëta'u të rua' mënë nanédi'i gac bë'a mudë narac shtu'u Dios guëquëreldë rall. Rni'i rall cusë tuntë cuntrë lë'ë të.

¹⁶ Gulë cue cumë ziquë nguii naná librë, perë adë rúnëdi'i të usar libertá narne'e Dios ziquë tubi prëtëstë parë gúnël duldë. Más bien gulë cue cumë ziquë tubi muzë shtë Dios.

¹⁷ Gulë bédë'e rëspëti parë grë mënë. Gulë guc shtu'u grë ra shmënë Jesús. Gulë

bë'në rëspëti Dios nu gulë bë'në rëspëti lë'ë narnibë'a más lu guë'dchiliu.

Guzac zi Jesús

¹⁸ Grë të nanapë lamë, gulë gapë rëspëti lu shlámël nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rai'; lëdë niá'asëdi'i lu lamë za'quë u lu ra narga'a ldu'i' sáhi', sino también gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra lamë mal narunë nalaa'dchi.

¹⁹ Rëuu' ldu'u Dios con nguii naná pacënci iurë rzunaldë mënë lë'ëll sin causë.

²⁰ Perë si talë quëhúnël mal, por ni quëlda'a mënë hiaguë guëquël nu nal cun-formë con cashtigu ni, perë ¿pë cusë za'quë quëhúnël? En cambi, si quëhúnël bien nu rzac zi mënë lë'ëll, si talë rua'a ldú'ul lu cusë ni nu nápël pacënci, ni sí rëuu' ldu'u Dios.

²¹ Puës guna'bë Dios lë'ë të parë tsagla'guë të rëglë ni. Jesucristo guzac zíhi' por lë'ë të. Sufrimientë shtëhi' na ziquë muestrë të gunë të ziquë bë'në më.

²² Lë'ë më ni adë bënëdi'i' duldë nu nilë jamás adë guluguëdi'i më.

²³ Iurë lë'ë ra mënë gurushtiá rall guëc më, adë bëquëbidi'i më con galrushtiá. Iurë bëzac zi mënë lë'i, adë bédchigré di'dzëdi'i' lu mënë sino guna'bë më lu Dios parë gunë Dios juzguë lë'ë rall za'quë za'quë.

²⁴ Mizmë Jesucristo bia'a më grë ra duldë shtë hia'a iurë bë'në më sufrir lu cruz të parë gáca'a ziquë tubi naguti; hia adë chu gúnëdi'i duldë parë guëbánia'a tubi vidë za'quë delantë lu më. Lë'ë më guc më ridë të parë lë'ë të guëac të maldá narunë të.

²⁵ Antsë lë'ë të guzú të ziquë lli'li na-guniti, perë iurne' bëabrí ldu'u të con Jesucristo. Lë'ë më canihapë më lë'ë të ziquë vëquërë nu na më el quë nacanihapë ldu'u të, të parë adë guënëti'di'i të jamás.

3

Cunseju parë ra nabëtsë'a

¹ Ziquë ra muzë napë quë gunë rall cumplir, también lë'ë të tse'lë ra nguii, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë tsé'lël, purquë si talë adë rialdidi'i ldu'u tsé'lël diza'quë, iurë guëmall conductë shtënël, tsaldí ldú'ull

shti'dzë më sin ni tubi di'dzë naruadí'dzël lúhi'.

² Zni gaquin purquë guená rall quëreldë të bien; guená rall napë të rëspëti lu Dios nu guená rall napë të vidë limpi.

³ Adornë shtënë të gáquëdi'in cusë fuërë ziquë narzë'ë ra begu u ziquë ra shnezë cu'u, ziquë orë u lari za'quë.

⁴ Sino adornë shtënë të gaquin la'ni ldu'u të catë adë chu rnádi'i luhin, adornë nadë rialúdi'i. Gac të mënë nadu'u nu naza'quë con pacënci con grë mënë. Zni rëuu' ldu'u Dios guëquëreldë të.

⁵ Tiempë guahietë ra na'a santu nagualdí ldu'i shti'dzë Dios, na rai' mënë nadu'u nu bënë rai' rëspëti tse'lë rai'. Chulë guc vidë shtë rai'.

⁶ Por ejemplë, Sara bëzu'bë diágui' shti'dzë Abraham nu guni'i Sara lu tsé'li': "Dadë shtëna". Iurne' na të ziquë shini Sara si talë quëreldë të bien, si talë adë rdzëbëdi'i të lu narunë cuntrë lë'ël.

⁷ Nu zac lë'ë të tse'lë na'a, gulë gac mënë za'quë; gulë bë'në honrar tsé'lël. Gulë bë'në rëspëti lu tsé'lël purquë ra na'a nápëdi'i rall fuersë ziquë ra nguiu, perë napë rall vidë eternë juntë con lë'ë të por tubi favurë nabënë Dios parë grë të. Gulë bë'në cumplir di'dzë rë' parë guëdë'ë Dios grë cusë narna'bë të lu më. Súd'i ni tubi cusë ziquë storbë parë oraciuni shtë të.

Quëhúnël bien perë rzac zi mënë lë'ël

⁸ Por fin, gulë gac unidë con tubsë llgabë. Gulë bëga'a ldú'ul sa'l. Gulë gac shtu'u sa'l naná shmënë Dios. Gulë gac nadu'u nu gulë bë'në tratë sa'l con rëspëti.

⁹ Adë quíllidi'i të sa'l con mal aunquë rúnëll cuntrë lë'ël. Adë gushtiádi'il guëc sa'l aunquë rni'i guídzëll cuntrë lë'ël. Al contrari, gulë guna'bë lu Dios por contrari shtënëll të gunë ldai' më sa'l. Gulë më lë'ë të parë gunë të cumplir ra cusë rë'. Zni gunë të recibir bendición shtë më

¹⁰ purquë naescritë:

El quë narac shtu'u guëbánill bien nu rac shtú'ull guëquitë ldú'ull, napë quë gápëll cuidadë lo quë narní'ill, adë guësiguëdi'ill sa'll con di'dzë.

¹¹ Runë tucarë guësá'nëll cusë mal nu gúnëll bien; napë quë quíllil nezë

catë rbedchí ldú'ull, nu tsaglá'guëll shnezë më.

¹² Lë'ë Dadë canihapë më ra më za'quë nu rquë diaguë më oraciuni shtë rai' iurë rna'bë nguiu ni lu më.

Perë lë'ë më runë më cuntrë ra narunë mal.

¹³ ¿Chu napë pudërë parë gúnëll dañi lë'ë të si talë quëhunë të bien?

¹⁴ Perë si talë rzac zi të purquë rianaldë të tëchi cusë za'quë, dichusë na të. Adë rdzëbëdi'il lu mënë nu adë riádi'i ldu'u të

¹⁵ sino gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë Cristo guëdubi tiempë. Na më lamë shtë të. Nu gulë gac preparadë cualquier iurë parë guëquebi të lu ra mënë pëzielú nal shmënë Jesús. Si talë guëna'bë di'dzë rall lul, hia nanël lla gúnël parë defender lë'ël. Nadë más napë quë guëni'inul lë'ë rall con galnadu'u nu rëspëti.

¹⁶ Gulë guëquëreldë bien sin ni tubi duldë të parë iurë ra contrari quëgni'i didzabë cuntrë lë'ë të, guëtú lu rall purquë nád'i'in verdá.

¹⁷ Si talë guëdë'ë më sí sac zi të, mejurë gunë të sufrir por cusë za'quë, lédëdi'i por mal.

¹⁸ Gulë bë'në llgabë; Cristo guti tubsë vultë por ra pecadurë; jamás gátidi'i më stubi. Tubldí na shcuendë më lu Dios perë guti më shlugar ra nanapë duldë parë gue'dénú më lë'ë hia'a lu Dios. Gutí më en cuantë cuerpë shtëhi', perë guashtëhi' ladi ra tégulë por pudërë shtë Espíritu.

¹⁹ Tiempë ni guadi'dzë më lu ra espíritu shtë tégulë lugar catë napë Dios lë'ë rai' ziquë prësi.

²⁰ Mënë ni naguquëreldë tiempë shtë Noé, adë bëzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë Dios. Pues adë bëshé'ldëdi'i Dios juici lueguë sino con pacënci quëbezë më hashtë guctsa'u barcu ru'bë. Por barcu ni bëldasë mënë, u sea shunë mënë, guc salvar lu juici shtë nisë.

²¹ Manërë ni iurë bëriubë nisë të, guni'i të lu sa' të de quë nasalvar të. Galëriubë nisë nád'i'i ziquë bañi parë cuerpë shtë të sino nahin sēñi de quë nanël bëzunë Dios ldú'ul, de quë limpi na ldú'ul purquë Jesucristo guashtëhi' ladi ra tégulë.

²² Iurne' cuezë Jesucristo gube'e ladë ldi shtë Dios. Cagnibë'a më. Grë ra ianglë nu autoridá nu grë ra narnibë'a stubi lugar, rzu'bë diaguë rai' shti'dzë më.

4

Gulë bë'në sirvë Dios según llni nabëne'e më

¹ Por ni, ziquë Jesucristo bë'ni' sufrir shcuerpë më, gulë gac dispuestë gunë të sufrir. El quë naguzac zi shcuérpi', adë rianáldëdi'ill tëchi duldë.

² Rac shtú'ull guëbani'll según vol-untá shtë Dios mientras quëréldëll lu guë'dchiliu. Hia nédì'ill gúnëll cumplir deseo mal nananú la'ni ldú'ull.

³ Tiempë nagudëdë, guquëreldë të vidë mal; bë'në të lo quë narquitë ldu'u ra mënë nanadë guënëdi'i Dios. Gubani të lu vici; bë'në të cumplir deseo mal: guzuu'dchi të; gudáu sha'të të lu mellë nu bii' të zili vini. Guanaldë të tëchi dioses falsë nanapë mënë, mënë naquëreldë sin lëy za'quë nu sin rëglë.

⁴ Perë iurne' lë'e rall rdzëguëë' ldu'u rall de quë lë'e të adë rúnëdi'i të compa'ni lë'e rall lu ra cusë mal ziquë antsë. Nu rni'i rall di'dzë dzabë cuntrë lë'e të.

⁵ Perë segurë napë quë guëtë'dë rall cuendë lu Dios; gunë më juzguë grë mënë. Gunë më juzguë ra nanabani nu también grë ra tëgulë.

⁶ Lë'e ra tëgulë hia bini rai' diza'quë. Guc rai' juzguë ziquë mënë; guti rai'. Bini rai' diza'quë të parë si talë tsaldí ldu'u rai' shti'dzë më, guëbani rai' ziquë Dios. Espíritu Santo guëne'e vidë eternë parë lë'e rai'.

⁷ Hia ze'dë bi'guë nasesë fin shtë grë cusë. Por ni gulë bë'në llgabë tubldí të gúnëdi'ill duldë. Adë riádi'i ldú'ul sino gulë guna'bë lu Dios.

⁸ Subrë todë gulë gapë llëru'bë amor parë sa'l purquë si talë rac shtú'ul sa'l, iurní quëhúnëll perdunë lë'ëll zihani vultë.

⁹ Gulë bë'në recibir lídchil chu stubi ra bëchi sa'l naze'dë lídchil sin quë adë riasháquëdi'i ldú'ul.

¹⁰ Cualquier don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo parë lë'ëll, gulë bë'në sirvë lu ra sa' të

con llni ni ziquë mënë naquëhunë cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Gulë bëzëlaa'dchi lo quë nabë'nëll recibir parë bien shtë sa'l. Gulë bë'në usar llni shtë Espíritu Santo nabëne'e Dios të parë tsaru'bë sa'l. Iurní gac të muzë za'quë shtë Dios.

¹¹ Si talë chu rac ruadi'dzë ziquë mësë, napë quë guadí'dzëll shti'dzë më por pudërë shtë më. El quë narunë sirvë sa'll, napë quë gúnëll sirvë por pudërë narne'e më. Zni gunë mënë alabar Dios por medio lë'e Dadë Jesucristo. Cha guëdë'e hia'a labansë lu më. llëru'bë na pudërë shtë më. Guëribë'a më parë siemprë. Amén.

Ra shmënë Jesús rzac zi rall

¹² Lë'e të narac shtua'a, adë rdzëguëë'di'i ldu'u të iurë ra prëbë ze'dë. Na prëbë ziquë be'lë narru'u lu gui'i, perë adë rdzëguëë'di'i ldu'u të. Adë rúnëdi'ill llgabë sulë lë'ëll rúnëll sufrir lu prëbë.

¹³ Mejurë gulë bëquitë ldu'u të purquë quëhunë të sufrir mizme manërë cumë bë'në Cristo sufrir. Gulë gua'a ldu'u të parë gapë të lëgrë la'ni ldú'ul, nu gulë bëquitë ldu'u të iurë guëdchini më stubi con pudërë nu llni.

¹⁴ Si talë rushtiá mënë lu të purquë na të shmënë Jesucristo, dichusë na të. Espíritu shtë Dios cuezënuhi' lë'e të.

¹⁵ Mënë runë sufrir purquë rguini rall sa' rall u rbaa'në rall, u runë rall mal u riutë rall asuntë nadë rlluí'di'i, u na rall nadishi'bi; perë adë rúnëdi'i të ra cusë ni parë adë guëdchínidi'i cashtigu guëc të nu gúnëll sufrir.

¹⁶ Mejurë na si rzac zil purquë rianáldëll enseñansë shtë Jesús; adë rtúdi'i lul iurní sino gulë bédë'e graci lu Dios purquë nal shmënë më.

¹⁷ Hia bëga'a iurë sublu' juici shtë Dios con mizme shmënë më. Si talë juici ni guëzublú con lë'e hia'a çlla gac fin shtë ra naná rzu'bë diaguëdi'i diza'quë shtë më?

¹⁸ Ra nguii narunë cumplir shti'dzë më, runë rall llëru'bë fuersë parë gac salvar rall; çpë gac con ra nanápëdi'i rëspëti parë cusë santu nu rianaldë rall tëchi cusë mal?

¹⁹ Por ni, el quë narzac zi purquë nahin voluntá shtë Dios, napë quë tsagla'guë gúnëll bien nu tsagla'guë tsaldí ldú'ull gac

salvárëll por pudërë shtë el quë nabëntsa'u nguïu. Siempre gunë më cumplir shti'dzi'.

5

Cunseju parë ra narialdí ldu'i Jesús

¹ Quëdë'ëhia cunseju parë ra më guani'si naná cabësë shtë shmënë Jesús. Tambiën na nahia më guani'si nu nahia testigu de quë Cristo bé'ni' sufrir. Guna recibir juntë con lë'ë të iurë guëlua'a pudërë nu llni shtë më.

² Gulë gupë ra shmënë Jesús ziquë tubi vëquërë; quëhápëll ra lli'li purquë zni rac shtu'u Dios. Gulë bë'nin voluntariamente, lédëdi'i purquë cagnibé'ahia lë'ë të. Bë'në compa'ni lë'ë rai' con guëdubinú ldu'ul, lédëdi'i purquë rbezë të gunë të recibir dumí.

³ Gulë gupë ra shmënë Dios tubi manërë nadu'u, lédëdi'i ziquë lamë narunë nalaa'dchi lu ra muzë. Gulë gac ejemplë za'quë lu rai'.

⁴ Iurë Jesús, el quë nanapë pudërë parë quëhapë ra lli'li, guëlua'alúhi' lu hia'a stubi, lë'ë të gunë të recibir tubi premi, tubi corunë narabtsë'ë nanadë rialúdi'i.

⁵ Nu zac lë'ë të nanapë menos edá, gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë ra më guani'si. Grë të, gulë gac më nadu'u lu sa'l purquë naescritë:

Dios rzu më lu grë ra narunë naru'bë.

Runë më compa'ni grëtë' ra naná nadu'u.

⁶ Gulë gac mënë nadu'u delantë lu Dios pudërusë. Gulë bédë'ë sí të guëribë'a më lë'ë të; iurní gunë më honrar lë'ë të iurë rga'a tiempë.

⁷ Gulë bédë'ë grë galriá ldu'u guëca'a më purquë nalé rac shtu'u më lë'ë; quëhapë më lë'ë.

⁸ Gulë cue nasini nu gulë gapë cuidadë. Enemigu shtë të na mëdzabë Satanás; canzëll ziquë tubi león narzubá. Rguílll mënë parë ldaguë rall lu pudërë shtënëll të tsaldí ldu'u rall shti'dzë mëdzabë.

⁹ Gulë sutipë lu mëdzabë; gulë gac firmë lu shnezë Dios. Gulë bédë'ë cuendë de quë grëtë' sa' të naná shmënë Jesús guëdubi partë shtë guë'dchiliu, quëgzac zi rai' mizmë manërë quë lë'ë të.

¹⁰ Despuësë de quëgzac zi të por du'pë tiempë, Dios el quë narne'e zihani favurë nu bendición, el quë naguna'bë lë'ë të parë gapë të vidë sin fin juntë con Cristo, gunë më të gac të firmë lu shnézi', nu gunë më parë cuedchí ldu'u të, nu guëne'e më fuersë parë lë'ë të. Mizmë Dios ni guna'bë më lë'ë hia'a parë tsuté hia'a lu llni catë quërelde më. Bë'në mëhin purquë unidë na hia'a con Cristo.

¹¹ Cha quëdë'na'a alabar lë'ë më. Amén.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹² Silvano tubi bëcha'a, quëquë'ëll cartë rë' por na. Lluá'ahia Silvano quëhúnëll cumplir voluntá shtë Dios. Cartë rë' nadu'pin perë la'nin bënehia cunseju. Quëhuna testificar grë ra favurë nu bendición nabë'në të recibir de Dios, rlua'a de quë nezë za'quë naguna'zi të nahin verdá.

¹³ Ra grupë shtë shmënë Jesús naquërelde Babilonia, ra nagulé Dios ziquë gulë më lë'ë të, quëgshe'ldë rai' saludë. Nu zac Marcos, shinia, quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë të.

¹⁴ Gulë bë'në saludar ra sa' të con tubi saludë shtë amor.

Gulë cuedchí ldu'u të, lë'ë të naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Pedro

Quëquë'e Pedro lu ra shmënë Dios

¹ Na Simón Pedro, nahia tubi muzë nu poshtë shtë Jesucristo. Quëquëa'a cartë rë' lu të narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Por tubi favurë shtë Dios naná justë nu por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, bënë të recibir mizme fe nadapë na'a. Chulë quërelde të por shti'dzë më igual ziquë lë'e na'a.

² Gulë bënë recibir zihani favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të mientras tsagla'guë runguë bë'a të lë'e Dadë Dios nu Jesús Shláma'a.

Ra shmënë Jesús verdadëre

³ Bënë'e Dios grëtë' bendición parë gápa'a tubi vidë za'quë delantë lu më, tubi vidë naná de acuerdë con voluntá shtë më. Nadápa'a bendición ni purquë runguë bë'a hia'a el quë nagulé lë'e hia'a según pudërë nu milagrë ru'bë shtë më.

⁴ Por tubi favurë shtë më, bënë'e më diza'quë nalasac. Bënë më prometer zihani cusë ru'bë. Por mizme di'dzë ni nadápa'a vidë shtë Dios. Guc salvára'a. Hia adë quërelde'núdi'ia'a cusë mal ziquë deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti por galërzebi ldu'u mënë.

⁵ Napë të bendición nabënë më prometer, rialdí ldu'u të shti'dzë më; iurní runë tucarë guëquërelde të ziquë gubani Jesús, lu buen conductë gulë gac mënë nasini guëqui'.

⁶ Despuësë de ni, adë rdë'di'íl sí parë deseo mal nananú la'ni ldú'ul. Hia despuësë de ni, gulë gac më pacënci; lu pacënci gulë gapë rëspëti parë Dios,

⁷ Nu lu rëspëti parë Dios, gulë gapë cariñi parë ra shmënë Jesús nu gulë gapë llëru'bë amor parë grë mënë, hashtë ra narná tushë lul. Grë ndë'e gulë bënë cumplir con guëdubinú ldú'ul.

⁸ Si talë tsagla'guë guëquërelde të de acuerdë con cunseju rë', hiadë gáquëdi'i të nabëchi sino másru'u gunë të cumplir shchi'ni Dios. Másru'u gápël tubi vidë

za'quë ziquë tubi hiaguë nardë'e zihani nashi. Iurní guená mënë másru'u runguë bë'a të Jesucristo Shláma'a.

⁹ Perë el quë nadë rianáldëdi'i tēchi ra cusë rë', adë riasëdi'ill. Nall ziquë ciegu. Bëa'ldë ldú'ull de quë bëzunë më almë shtënell de grë duldë nabënëll antsë.

¹⁰ Por ni rnia'a lu të, bëchi, gulë bënë segurë de quë Dios gulë më lë'el, de quë guna'bë më lë'el parë gáquël shmënë më. El quë narunë cumplir ra cusë nagunia'a la'ni cartë rë', jamás adë gáquëll bajo ordë shtë duldë

¹¹ nu tsutëll con lëgrë catë rnibë'a Dios ziquë Rëy parë siemprë. Jesucristo Shláma'a gúni' recibir lë'el parë cuezënu lë'i'.

¹² Por ni tsagla'guë rnia'a lu të grë cusë rë' aunquë hia nanë të, nu na të firmë lu verdá nanapë të.

¹³ Lluá'ahia naza'quë guënehia cunsëju parë lë'e të mientras nabanía të parë adë guëa'ldëdi'i ldu'u të enseñansë rë'.

¹⁴ Dadë shtë hia'a, Jesucristo, bëlua'a më na de quë mërë gatia.

¹⁵ Por ni gapa cuidadë të parë rac guëagná ldu'u të enseñansë rë' cualquier iurë despuësë gatia.

Pedro gunáhi' pudërë shtë Cristo

¹⁶ Adë guanáldëdi'i na'a tēchi ra cuendë narni'i mënë sulë por llgabë nadë rlluí'di'i shtë rall. Bëlua'a na'a verdá lu të lla bēdchini Jesucristo con pudërë. Na na'a testigu napë më pudërë parë guënbë'a më ziquë rëy. Con prupi slu na'a guná na'a pudërë nu llni shtë më.

¹⁷ Guná na'a iurë lë'e Dios Shtáda'a bēdë'e më hunurë nu pudërë parë shini më Jesús, nu bēdchini tubi bē dizdë gube'e catë rabtsë'e llni. Ni tubi nápēdi'i di'dzë parë guëni'ill lla na lugar ni. Lë'e bē guni'i: "Ndë'e na shinia narac shtua'a; nalé rquite ldua'a lë'i'".

¹⁸ Lë'e na'a bini na'a bē nabēdchini dizdë gube'e purquë dzulezënu na'a lë'e Jesús guëc dani catë Dios santu biadí'dzi'.

¹⁹ Perë ra di'dzë nabëquë'e muzë shtë Dios guahietë parë lë'e hia'a, más segurë nahin quë testimonio shtëna; nu quëhunë të bien si talë rdë'e të cuendë lo quë narni'i

di'dzë ni ziquë rdë'e të cuendë tubi llni narzianí lu nacahi. Gulë bëdë'e cuendë hashtë rdzë guëdchini, hashtë guëdchini llni shtë më nu tsasë të ra di'dzë rë'.

²⁰ Primëre gulë bëdë'e cuendë de quë grë ra di'dzë naná bëquë'e muzë shtë Dios, escritë nahin la'ni Sagradas Escrituras, perë ni tubi chu tsasë pë runë cuntienë di'dzë ni, sulë por Espíritu Santo tsasël pë runë cuntienin, lédëdi'i por llni nanápël.

²¹ Purquë ni tubi muzë shtë Dios biadí'dzëdi'i' shti'dzë Dios por mizme voluntá shtë muzë ni, sino biadí'dzi' por pudërë shtë Epíritu Santo naná quëgsë lë'e rai'.

2

Ra mësë bishi (Judas 4-13)

¹ Guahietë nanú profetë bishi ladi ra mënë israelitë. Zni zac guëdchini ra mësë falsë entrë lë'e të. Guëlua'a rall llga'chi enseñansë falsë nardë'e fin parë fe shtë mënë, hashtë gunë rall negar Jesús, de quë gúti' parë gac salvára'a. Zni cagna'bë rall cashtigu guëc rall; nasesë gac condenar rall.

² Zihani mënë tsanaldë tëchi vidë mal shtë mësë ni. Guëni'i rall nezë za'quë shtë Dios nahin bishi.

³ Rzebi ldu'u rall dumí; quëgsiguë rall lë'e të con enseñansë falsë, sulë parë guëdë'e të dumí ca'a rall. Dizdë tiempë guahietë guni'i më gac cashtigu rall, gac condenar rall; nasesë guëdchini juici shtë Dios guëc rall.

⁴ Dios adë bë'nëdi'i perdunë ra ianglë nabë'në duldë guahietë sino quë bëtia'a më lë'e rai' la'ni gabildi. Bësë'au lë'e rai' lu nacahi parë cuezë rai' dzë shtë juici.

⁵ Nu zac bë'nëdi'i Dios perdunë guë'dchiliu tiempë shtë Noé, sino quë bëshe'ldë më tubi juici shtë nisë subrë guëc ra mënë mal; perë bë'në më salvar Noé con gadchi shfamíli'. Noé gúqui' muzë shtë Dios naguadi'dzë shti'dzë më lu ra mënë.

⁶ Nu Dios bë'ni' condenar; bëzalú më ra guë'dchi Sodoma nu Gomorra. Bëshe'ldë më gui'i hashtë bëac dë ra guë'dchi të parë grë ra mënë mal naze'dë despuësë, guená

rall nu guëdë'e rall cuendë nadzë'bë na juici shtë Dios.

⁷ Perë bë'në më salvar Lot, tubi nguui za'quë nu nalé riashac ldú'i' iurë gunáhi' vidë dzabë shtë mënë mal.

⁸ Lot nguui za'quë lu Dios, guquërdëll entrë ra mënë mal; nalé guá ldú'ull iurë gunáhi' maldá nabë'në mënë. Bíni' pë guni'i rall lu sa' rall. Dzë la gue'lë guzac zi ldú'i' purquë guquërdë mënë sin ni tubi rëglë.

⁹ Dadë Dios nápi' pudërë të gapë më ra mënë za'quë lu grë cusë mal të ldáguëdi'i mënë lu duldë; nu napë më pudërë cutsa'u më mënë mal parë tsa rall lu cashtigu shtë juici.

¹⁰ Gunë Dios cashtigu grë mënë mal, ra narianaldë tëchi deseo mal, cumë ziquë ra naquërdë ziquë mbecu, nu gunë më cashtigu grë ra nanédi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë el quë narnibë'a. Mënë ni fier na rall nu adë rdzëbëdi'i rall lu Dios; rni'i rall cuntrë el quë nanapë más pudërë quë lë'e rall.

¹¹ Perë ra ianglë nanapë más fuersë nu pudërë quë ra nguui ni, adë nápedi'i rai' valurë guëdchi'bë rai' demandë cuntrë ra narnibë'a. Napë ra ianglë rëspëti lu Dios.

¹² Ra hiembrë rë' na rall ziquë ra më nardë'di'i cuendë. Quëhunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Destinadë na rall parë galguti. Mënë ni runë rall burnë ra cusë nadë riasëdi'i rall, perë guënití rall con grë mal deseo nanapë rall.

¹³ Gunë rall sufrir mizme manërë cumë bë'në mënë sufrir por causë shtë rall. Rqitë ldu'u rall grë ra dzë tsagla'guë rall tëchi cusë mal. Na rall ziquë manchë fier lu lari; rqitë ldu'u rall por deseo mal nananú la'ni ldu'u rall. Rsiquë rall mënë mientras raunú rall lë'e të lidchi të.

¹⁴ Rzebi ldu'u rall ra na'a mal; adë rdzáguëdi'i rall quëhunë rall duldë. Rsiquë rall ra nanádi'i firmë lu shnezë Dios con bishi. Bë'në rall gan zihani dumí tantë rzebi ldu'u rall dumí. Na condenadë rall.

¹⁵ Bënití rall purquë bëru'u rall nezë za'quë shtë Dios. Guagla'guë rall mizme duldë nabë'në Balaam, shini Beor. Balaam guc shtú'ull gúnëll gan dumí por maldá.

¹⁶ Perë tubi burre gu'pë, guni'i ma guëc Balaam por duldë naquëhunë Balaam. Guni'i ma ziquë rni'i tubi mënë nu bëdë'e ma fin galëtuntë shtë profetë ni.

¹⁷ Ra nguii rë' na rall ziquë tubi guërzú nanápëdi'i nisë, nu ziquë shcahi narua'a mbë. Na condenadë rall parë tsa rall lu más nacahi catë guëquërdë rall parë siempër.

¹⁸ Rni'i nadchini rall. Con di'dzë nadë rlluí'idi'i rsini rall sa' rall lu duldë. Rni'i rall napë mieti permisi gunë mieti duldë; zni rsi guë rall mënë nanapë du'pë tiempë dizdë bëru'u rall lu enseñansë falsë.

¹⁹ Quëhunë rall prometer libertá por enseñansë shtë rall, perë mizme lë'e rall na rall bajo ordë shtë mëdzabë purquë cadë nguii na ziquë esclavë shtë cusë narnibë'a lë'e nguii.

²⁰ Parë ra mënë nabënguë bë'a Dadë Jesús; hia bëru'u rall nezë mal catë rzë mënë shtë guë'dchiliu, si talë guëabré nguii lu cusë mal; si talë guëazë guetë nguii nezë shtë Jesucristo Salvador shtë hia'a, fin shtë nguii ni na peor quë antsë.

²¹ Mejurë parë nguii ni adë nianëdi'll nezë za'quë shtë Dios quë despuësë tsutëll nezë ni, adë tsaglá'guëdi'll tēchi mandadë nabëdë'na'a recibir de Dios santu.

²² Nahin ziquë narni'i tubi dichë; verdá na di'dzë ni: "Lë'e mbecu bëabré dchibë shtë ma ldu'u ma; nu lë'e guchi nagualú guzë, bëabré guaguezë ma la'ni benë stubi".

3

Guëabré Jesús stubi

¹ Lë'e të narac shtua'a, ndë'e na se-gundë vësë quëquëa'a lu të. Guërupë cartë gunia'a lu të cusë de quë hia nanë të. Rac shtua'a adë guëá'ldëdi'i ldu'u të ra enseñansë sino gapë tēhin la'ni ldu'u të.

² Gulë bësëagná ldu'u të ra di'dzë na-guni'i ra muzë santu shtë Dios guahietë, nu gulë bësëagná ldu'u të mandamientë shtë Dadë Jesucristo, Salvador shtë hia'a. Gulë bësëagná ldu'u të di'dzë shtë mē naguni'i na'a lu të. Na na'a poshtë shtë mē.

³ Primërë puntë nanë hia'a de quë la'ni lúltimë dzë guëdchini mënë nangunë burnë

ra cusë sagradë; guëbani rall según deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁴ Guëna'bë di'dzë rall: "¿Pë fin napë promësë shtë Cristo de quë guëabré mē stubi? purquë dizdë guti ra shtadë guëlu hia'a, grë cusë riagla'guë igual cumë dizdë bëcueshtë Dios guë'dchiliu".

⁵ Adë rac shtú'udi'i rall gac bë'a rall de quë nanú gube'e nu guë'dchiliu dizdë tiempë guahietë. Bëntsa'u mēhin por shti'dzë mē, nu por mandadë shtë mē gulú mē guë'dchiliu la'ni nisë nu nanú nisë alreduerë guiu'u.

⁶ Lë'e guë'dchiliu dzë ni gualú. Grë guiu'u nē'azë la'ni nisë.

⁷ Perë gube'e nu guë'dchiliu nananú iurne', na destinadë parë cashtigu shtë gui'i por mizme mandadë shtë Dios. Lë'e gui'i guëza'i guë'dchiliu dzë shtë juici. Guëza'in con grë ra mënë mal. Tsalú grëtë' rall.

⁸ Bëchi narac shtua'a, adë rëá'ldëdi'i ldu'u të de quë parë Dadë Dios tubi dzë na ziquë tubi mili izë, nu tubi mili izë na ziquë tubi dzë.

⁹ Dadë Dios quëac ldë'di'i parë gúni' cumplir shti'dzë mē ziquë runë llgabë bëldá mënë, sino quë Dios napë mē pacënci parë lë'e hia'a. Adë rac shtú'udi'i mē tsagnítia'a, ni tubi de lë'e hia'a, sino rac shtu'u mē grë ra nguii guëabré ldu'u rall con lë'e mē nu gunë nadzë'e rall mudë nanabani rall.

¹⁰ Dzë naguëabré Dadë Jesús, guëdchíni' ziquë rdchini tubi nguba'në gue'lë, iurë adë nádi'il segurël. Iurní lë'e gube'e tsalú con tubi ruidë dushë. Grëtë' ra cusë narná hia'a lu gube'e tsalú rahin con gui'i, nu guë'dchiliu tsequi lu gui'i con grë lo quë nananú luhin.

¹¹ Nanë të grëtë' ndë'e napë quë gac cumplir; tsaluhin; por ni rqui'ni gac të mē santu, mënë naquëhunë cumplir shti'dzë mē.

¹² Mientras cuezë të dzë naguëdchini mē stubi, gulë bë'në cumplir voluntá shtë Dios të guëdchini mē lueguë. Dzë ni gube'e tsalú; tsaluhin con gui'i juntë con cusë nananú lu gube'e tsequi; gac cambin lu be'lë.

¹³ Perë lë'ë hia'a dzuléza'a gube'e cubi nu tubi gué'dchiliu cubi naná bënë Dios prometer dizdë antsë. Lugar ni guëquérélda'a; ndë nanú purë cusë za'quë; grëhin gac justë.

¹⁴ Por ni lë'ë të narac shtua'a, mientras quëbezë të grë ra cusë rë', gulë gapë mizmə lë'ë të parë guëdzëlë më lë'ë të sin ni tubi faltë, sin ni tubi cusë mal.

¹⁵ Gulë bëndë'ë cuendë de quë pacënci nanapë Shláma'a, runin parë gac salvar mënë. Zni también bëquë'ë Pablo, bécha'a, el quë narac shtu'u hia'a lë'i'. Bëquë'ëi' mizmə di'dzë ni lu të según llni nabëndë'ë Dios guëqui'.

¹⁶ La'ni grë ra cartë nabëquë'ë Pablo, nanú partë naganë parë riasë hia'a. Nanú mënë nadë rac bé'adi'i nu adë nádi'i rall firmë lu shnezë ra Sagradas Escrituras. Caglú rall guëc shti'dzë Dios. Zni rlua'a rall grë ra Sagradas Escrituras. Tsalú rall por lo quë naquëhunë rall.

¹⁷ Por ni lë'ë të narac shtua'a, hia quë nané të grë ra cusë rë', gulë gupë mizmə lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të bishi shtë mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios; adë rdë'ëdi'i të sí tsanaldë të tëchi rall nu guëazë guetë të shnezë Dios.

¹⁸ Mejurë gulë bësë'dë di'dzë shtë Dadë Jesucristo Salvador shtë hia'a, nu gulë bënë'ë recibir más favurë shtë më. Cha guëdë'na'a alabar lë'ë më iurne' nu parë siempre. Amén.

Primërë cartë nabëquë'e San Juan

Di'dzë naguëne'e vidë sin fin

¹ Antsë guinlú guédchiliu nanú tubi nanabani; perë guná na'a lúhi', nu bini na'a shti'dzi', nu guna'zi na'a guiá'ai'. Náhi' el quë narni'i diza'quë shtë Dios. Por shti'dzi' nadápa'a vidë sin fin.

² Mizmë lë'ë më gubaninú më Dios, Shtáda'a, perë bëlua'alú më lu na'a. Bëdchini më guédchiliu. Guná na'a lúhi'. Na na'a testigu shtëni'. Ruadi'dzë na'a lu të nabani më; nápëdi'i fin.

³ Ruadi'dzë na'a lu të mizmë shti'dzi' naná bini na'a. Ruadi'dzë na'a lu të lo quë nabë'në më parë gac bë'a të shti'dzë më. Zni gac unidë grë hia'a; guédápa'a mizmë llgabë. Guldí hia'a ruadi'dzënu hia'a Dadë Dios con shíni' Jesucristo.

⁴ Iurní quëquëa'a di'dzë la'ni cartë rë' të parë gac cumplir guëquitë ldu'u të nu parë guëquitë ldu'u na'a.

Dios rne'e llni

⁵ Ndë'ë na diza'quë nabëlua'a Dadë Jesucristo, nu bëdia'a di'dzë na'a lu të de quë guldí Dios, nápëdi'i' duldë; limpi náhi' ziquë llni.

⁶ Si talë rni'i hia'a nané hia'a lë'ë më perë tsagla'guënu hia'a duldë, bishi na hia'a; adë guldídi'ia'a iurní; nu adë quëréldëdi'i hia'a bien.

⁷ Perë si talë guëdé'na'a cumplir shti'dzë Dios, adë chu rúnëdi'i' duldë, unidë na hia'a mizmë lë'ë hia'a. Rac shtu'u hia'a bëchi la sa' hia'a iurní, nu rënë shtë Jesucristo shini Dios, tsagla'guë rzuné almë shtë hia'a de grë duldë.

⁸ Si talë guëni'i hia'a adë chu nápëdi'i' duldë, lo mizmë lë'ë hia'a rsiguë hia'a lë'ë hia'a. Bishi na ldu'u hia'a iurní.

⁹ Bënë na më; runë më cumplir shti'dzë më. Justë na më; runë më igual con grë mënë. Runë më perdunë grëtë' duldë shtë hia'a iurë guëshubë dúlda'a lu më con guëdubinú ldu'u hia'a. Iurní rzuné më almë shtë hia'a de grë duldë nanadápa'a.

¹⁰ Si talë rni'i hia'a adë chu nápëdi'i' duldë, quëgni'i hia'a bishi na Dios purquë hia guni'i më grë hia'a nadápa'a duldë. Si talë rni'i hia'a adë nápëdi'ia'a duldë, nídi'i shti'dzë më la'ni ldu'u hia'a iurní.

2

Nápa'a tubi naguëni'inú lë'ë Shtáda'a

¹ Lë'ë të Dadë, caquëa'a di'dzë rë' lu të parë adë gúnëdi'i' të duldë perë si talë chu quëhunë duldë, nápa'a tubi naguëni'inú lë'ë Shtáda'a por lë'ë hia'a. ¿Chu më ni? Lë'ë na Jesucristo; tubldí na shcuëndi' lu Dios.

² Jesucristo guti lu cruz por duldë shtë hia'a. Gudilli më por grë duldë nanapë mënë naré lu guédchiliu. Por galguti shtënë më, bëdchisú më duldë shtëna'a nu gu' Dios cunformë.

³ Si talë tsagla'guë guëzu'bë diága'a mandamientë shtë Jesucristo, iurní nané hia'a lë'ë më. Rac bë'a hia'a lë'ë më de verdá.

⁴ Perë si talë tubi hia'a guëni'ia'a: "Naná Dios", perë mizmë tiempë adë quëzu'bë diaguëdi'ill mandamientë shtë më, bishi nall iurní. Nádi'ill verdá.

⁵ Perë si talë lë'ë hia'a rzu'bë diága'a di'dzë shtë më, rlua'a de quë tsagla'guë rac shtu'u hia'a lë'ë më.

⁶ El quë narni'i quëbezënull Dios, napë quë guëquëréldëll ziquë guquëréldë Jesucristo lu guédchiliu; adë bë'nëdi'i' më duldë.

Mandamientë cubi

⁷ Dadë, adë quëquë'ëdia'a stubi mandamientë naná gurënë sino quë mizmë mandamientë nanapë të dizdë bini të diza'quë shtë më. Lo quë nabëquëa'a iurnë', na igual ziquë ra di'dzë nabë'në të recibir guahietë.

⁸ Perë quëquëa'a tubi mandamientë cubi; primërë bë'në më cumplir mandamientë ni; iurní lë'ë të quëhunë të cumplirin. Lë'ë të napë të di'dzë rë' la'ni ldu'u të. Riagla'guë rzu'bë diaguë të shti'dzë më. Nacahi nananú la'ni ldu'u të rialuhin. Llni shtë Dios bëdchini.

⁹ Si talë chu rni'i quëbezënull lë'ë më perë mizmë tiempë adë rac shtú'udi'ill sa'll, nacahi cabézëll.

¹⁰ El quë narac shtu'u los de más nari-aldí ldu'i Dios, cabezënull llni la'ni ldu'ull; adë rláguëdi'ill lu duldë.

¹¹ Perë el quë narac shtú'udi'i sáhi'; el quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nacahi cabezë ldu'ull. Rzëll ziquë ciegu. Rnádi'ill shnezë Dios purquë në'au slull; bë'në duldë.

¹² Dadë, quëquëa'a di'dzë rë' purquë guc perdunë duldë shtënë të. Bë'në më perdunë lë'ë të purquë guti Jesús shlugar të; nasalvar të iurne'.

¹³ Dadë, quëquëa'a lu të purquë nanë të el quë nanabani dizdë antsë binlú guë'dchiliu. Quëquëa'a lu të, sultërë, purquë adë bë'nëdi'i të lo quë narac shtu'u mëdzabë. Quëquëa'a lu të, llguë'në, purquë runguë bë'a të Dios, Shtáda'a.

¹⁴ Quëquëa'a lu të naná Dadë purquë nanë të el quë nanápëdi'i fin. Quëquëa'a lu të naná sultërë purquë quëhunë të cumplir shti'dzë Dios con guëdubinú ldu'u të. Bë'në të gan lu mëdzabë.

¹⁵ Adë rac shtú'udi'i të ra cusë nananú lu guë'dchiliu, purquë grë ra narac shtu'u ra cusë shtë guë'dchiliu, adë rac shtú'udi'ill Dios.

¹⁶ Ra cusë mal narac shtu'u ldu'u nguui, nu ra cusë chulë narac shtu'u ra nguui gapë, nu ra cusë narunë naru'bë mënë, grë ndë'ë na cusë shtë guë'dchiliu, lëdë Diósëdi'i.

¹⁷ Grë ra cusë shtë guë'dchiliu, rialú con grë mal llgabë narac shtu'u mënë, perë el quë narunë narnibë'a Dios, adë rialúdi'ill. Nápëll vidë sin fin.

Verdá nu bishi

¹⁸ Dadë, hia bëdchini tiempë tsalú guë'dchiliu. Bini të antsë napë quë guëdchini tubi nagunë cuntrë Jesucristo. Hashtë iurne' nanú zihani narunë cuntrë Jesús. Por ni nanë hia'a bëga'a iurë tsalú guë'dchiliu.

¹⁹ Lë'ë ra nguui ni narunë cuntrë Jesús, bëazë guetë rall de lë'ë hia'a. Nunquë adë guc rall shini më de verdá purquë adë riaglá'guëdi'i rall con shti'dzë më. Si talë niac rall narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nëa'në rall con lë'ë hia'a. Bëazë guetë rall. Iurní rlua'a clarë nádi'i rall shini Dios.

²⁰ Lë'ë të napë të llni purquë quëbezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Rac bë'a të cusë shtë Dios.

²¹ Adë rquí'nidi'i guëquëa'a lu të purquë nanë të verdá. Nanë të guadë naná verdá nu guadë naná bishi. Nanë të el quë naruadi'dzë bishi, zé'dëdi'ill de Dios.

²² ¿Chu na más nabishi entrë lë'ë mënë? pues el quë narni'i Jesús lëdëdi'i nabëshe'ldë Dios. El quë narni'i zni, quëhúnëll cuntrë Jesús. Quëhúnëll cuntrë Dios nu quëhúnëll cuntrë shini Dios.

²³ Grë mënë narni'i Jesús lëdëdi'i el quë nagudili Dios parë guëribé'ai', nápëdi'i nguui ni Dios Padre. Perë el quë narni'i Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios, nguui ni quëbezënú Dios.

²⁴ Gulë tsagla'guë guëzu'bë diaguë të ra di'dzë nabini të iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Si talë guësa'në të cuezë shti'dzë Dios la'ni ldu'u të, napë të Jesús nu napë të Dios Padre con lë'ë të.

²⁵ Mizmë Jesucristo guni'i lu hia'a, guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë hia'a.

²⁶ Quëquëa'a di'dzë rë' lu të parë gac bë'a të lla na ra nguui narac shtu'u guësiguë lë'ë të.

²⁷ Perë nídi'i nicidá guëlua'a mënë lë'ë të purquë quëbezënú Espíritu Santo lë'ë të; náhi' mësë shtë të. Napë të llni shtëhi'. Quëgluá'ai' naná verdá nu naná bishi. Shti'dzi' na verdá, lëdë bíshidi'i. Nu guni'i, gulë bédë'ë lugar cuezënú Jesús ldu'u të.

²⁸ Gulë bëqué diaguë, Dadë; gulë bédë'ë lugar cuezënú Jesús ldu'u të, të iurë guëdchini më stubi vueltë, adë chu rtúdi'i lúhi'; adë chu guëllú'nëdi'i lúhi'. Mejurë guëquitë ldu'u të iurë guëdchini më.

²⁹ Si talë rdë'ë të cuendë de quë tubldí na shcuendë Jesús lu Dios, gulë bédë'ë cuendë, grë mënë nanabani ziquë gubani më, na rall shini më.

3

Ra shini Dios

¹ Gulë bédë'ë cuendë blac rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. Rni'i më na hia'a shini'. Ra mënë narialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, rdë'ëdi'i rall cuendë chu na Jesús.

² Lë'ë të Dadë narac shtua'a, na hia'a shini Dios iurne', perë rluá'adi'i lla gáca'a más delantë. Pues rdë'ë hia'a cuendë dzë naguëdchini më stubi vultë, gáca'a ziquë na më purquë guëná hia'a lu më tal ziquë na më.

³ Grë ra narialdí ldu'i guëdchini më, gac cambi mudë nanabánill; adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Rac shtú'ull gáquëll ziquë lë'ë më.

⁴ Grë ra narunë duldë, runë rall faltë lu lëy shtë Dios. Napë rall faltë lu Dios. Grë duldë na cuntrë lëy nabëne'e Dios.

⁵ Nanë të bëdchini Jesús parë guëzunë më almë shtëna'a. Nápëdi'i më duldë.

⁶ El quë narzu'bë diaguë shti'dzë Jesús, tsaglá'guëdi'i gúnëru'ull duldë. El quë nariagla'guë gunë duldë, adë rdë'ëdi'ill cuendë chu na më. Nunquë bënguë bé'adi'ill lë'ë më.

⁷ Dadë, adë rdë'ëdi'i të sí guësiguë mënë lë'ë të gunë të duldë. El quë narunë cumprir shti'dzë Dios, tubldí na shcuëndëll lu Dios igual ziquë na Jesús lu Dios. Justë na më.

⁸ El quë nariagla'guë runë duldë, nall shini mëdzabë Satanás purquë Satanás antsë cueshtë guëdchiliu, bé'nëll duldë. Por ni Jesús, shini Dios, bëdchini lu guëdchiliu parë guëchili më dchi'ni shtë mëdzabë.

⁹ El quë nanapë vidë shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë hia bidë mizmë vidë shtë Dios la'ni ldu'u nguui ni; adë ni mudë gúnëru'ull duldë purquë gúlëll nacubi por pudërë shtë Dios.

¹⁰ Zni rlu'a'a chu na shini më nu chu na shini Satanás. El quë natsagla'guë gunë duldë, nápëdi'ill vidë cubi shtë Dios. El quë narac shtú'udi'i bëchi sáhi', nápëdi'ill vidë shtë më.

Runë tucarë gac shtu'u hia'a sa' hia'a

¹¹ Di'dzë rë' bini të dizdë binlú diza'quë: napë quë gac shtu'u hia'a grë sa' hia'a.

¹² Adë guëdë'nëdi'ia'a ziquë Caín. Gúquëll shini mëdzabë nu gudínill béchill. ¿Pëzielú gudínill béchill? purquë grë lo quë nabë'nëll, na mal lu Dios, perë béchill lo quë nabë'nëll na bien lu Dios.

¹³ Dadë, lë'ë të narialdí ldu'u shti'dzë Dios, adë rdzëguë'di'i ldu'u të si talë ra mënë shtë guëdchiliu rna zá'quëdi'i rall lu të.

¹⁴ Nanë hia'a gudéda'a lu galguti hashtë nadápa'a vidë sin fin purquë de verdá rac shtu'u hia'a ra narialdí ldu'i Dios. El quë nadë rac shtú'udi'i bëchi sáhi', todavía nápëdi'ill vidë sin fin.

¹⁵ El quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nall ziquë narguini mënë. Nanë hia'a el quë narguini mënë, nápëdi'ill vidë sin fin.

¹⁶ Por Jesús nanë hia'a lla na Dios, el quë narac shtu'u de verdá. Jesús guc cunformë; gúti' lu cruz por lë'ë hia'a. Por ni runë tucarë guëdë'ë hia'a vidë shtë hia'a parë sa' hia'a.

¹⁷ Si talë tubi hia'a nápa'a ra cusë shtë guëdchiliu nu tubi sa' hia'a napë nicidá, napë quë guëdë'na'a compa'ni lë'ëll. Si talë nédia'a guëdë'ë hia'a nacá'all, rac shtú'udi'ia'a Dios iurní.

¹⁸ Bëchi, gac shtu'u hia'a sa' hia'a de verdá, lédëdi'i con di'dzë shtëna'a su-lamëntë, guëdë'ë hia'a narqu'i'ni sa' hia'a.

Nápa'a confiansë lu Dios

¹⁹ Si talë guëdë'na'a cumprir di'dzë rë', gac bë'a hia'a na hia'a shini Dios de verdá. Zni adë rdzëbëdi'i ldu'u hia'a lu më iurë shgába'a quëgni'i guëca'a.

²⁰ Si talë nápa'a llgabë naquëgni'i guëca'a, nápëdi'ia'a confiansë lu më iurní, perë na më más më ru'bë quë shgába'a, nu nanë më grë cusë nananú la'ni ldu'u mieti.

²¹ Lë'ë të narac shtua'a, si talë adë nápëdi'ia'a llgabë naquëgni'i guëca'a, nápa'a confiansë lu Dios. Adë rdzëbëdi'ia'a lu më

²² nu rne'e më ra cusë narná'ba'a lu më purquë dzudë'na'a cumprir lo quë narac shtu'u më. Dzudë'na'a cumprir mandamientë shtë më.

²³ Ni na mandamientë shtë më, tsaldí ldu'u hia'a shini më Jesucristo, nu rnibë'a më gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a. Zni bësëa'në më mandamientë shtë më.

²⁴ Grë ra narunë cumprir mandamientë shtë më, quëbezënú rai' Dios nu quëbezënú Dios lë'ë rai'. Nanë hia'a

quëbezënú më lë'ë hia'a purquë bëdë'ë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a.

4

Espíritu shtë Dios nu espíritu narunë cuntrë Dios

¹ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të grë ra mësë narni'i de quë ruadi'dzë rall por Espíritu shtë Dios sino gulë bëtë'dë prëbë shti'dzë rall parë gac bë'a të si talë bëshe'ldë Dios lë'ë rall tsaglua'a rall. Zihani mënë falsë riaglua'a rall ra mënë.

² Por ndë'ë gac bë'a të chu naze'dë con shti'dzë Dios. Grë ra nguiu narni'i Jesús bëdchini lu guë'dchiliu nu na më Cristo, el quë nagudili Dios parë guë'nibë'ai', el quë narlua'a di'dzë ni, nall verdá.

³ Perë grë ra nguiu narni'i adë bëdchinidi'i Jesucristo lu guë'dchiliu, zë'dëdi'i nguiu ni de Dios. Cagní'ill bishi naze'dë por pudërë shtë contrari shtë Jesús. Hia bini të guëdchini narunë cuntrë Jesús; pues iurne' hia quërëldëll lu guë'dchiliu.

⁴ Dadë, na të shini Dios. Adë guëdë'di'i të sí guësiquë mësë falsë lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall purquë más pudërë napë el quë naquëbezënú lë'ë hia'a quë el quë narnibë'a lë'ë mënë shtë guë'dchiliu.

⁵ Ra mësë falsë ruadi'dzë rall cusë shtë guë'dchiliu, lëdëdi'i shti'dzë Dios. Los de más mënë shtë guë'dchiliu, rianaldë rall shti'dzë mësë ni.

⁶ Perë lë'ë hia'a na hia'a shini Dios. Grë ra narunguë bë'a Dios, rdë'ë rall cuendë shti'dza'a. El quë nanádi'i de Dios, adë rzu'bë diáguëdi'ill shti'dza'a. Zni nanë hia'a chu napë Espíritu Santo nu chu napë espíritu shtë narguguë.

Dios rac shtu'u më lë'ë hia'a

⁷ Lë'ë të narac shtua'a, tsagla'guë gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a purquë rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. El quë narac shtu'u sáhi', gúlëll nacubi por pudërë shtë më. Nápell tubsë Dios Shtádëll.

⁸ El quë nadë rac shtú'udi'i sáhi', nápedi'ill Dios Shtádëll, purquë rac shtu'u Dios lë'ë mënë.

⁹ Bëlua'a më de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a; bëshe'ldë më tubsë shini më lu guë'dchiliu parë guëdápaa'a vidë sin fin. Guëbánia'a parë siembrë.

¹⁰ Zni bëlua'a më rac shtu'u më lë'ë hia'a de verdá. Bëshe'ldë më shini më; por galguti shtë Jesús bëa'në Dios cunformë purquë bëllë'ë rënë shtëhi' por ra duldë shtëna'a.

¹¹ Lë'ë të narac shtua'a, guc shtu'u Dios lë'ë hia'a zni, por ni napë quë gac shtu'u hia'a sa' hia'a.

¹² Ni tubi mënë guná Dios, perë si talë rac shtu'u hia'a sa' hia'a, quëbezënú Dios lë'ë hia'a, nu tsagla'guë rac shtu'u hia'a sa' hia'a más.

¹³ Nanë hia'a cabezënú më lë'ë hia'a nu quëbezënú hia'a con lë'ë më purquë bëne'e më Espíritu Santo naze'dë de lë'ë më. Cabezënúhi' lë'ë hia'a.

¹⁴ Lë'ë na'a, ra poshtë, guná na'a lu Dadë Jesús nu tsagla'guë rni'i na'a lu ra mënë bëshe'ldë Dios lë'ë shini më, Jesús. Nápi' pudërë; gúni' salvar ra mënë shtë guë'dchiliu.

¹⁵ Lë'ë naná rni'i lu ra mënë Jesús na shini Dios, cabezënú Dios lë'ëll nu unidë nall con Dios.

¹⁶ Nanë hia'a nu tsagla'guë tsaldí ldu'u hia'a de quë demasiadë rac shtu'u më lë'ë hia'a, grë hia'a. Nalë rac shtu'u më grë mënë. Si talë rac shtu'u hia'a lë'ë sa' hia'a, cabezënú më lë'ë hia'a, nu nápa'a mizme vidë shtë më.

¹⁷ Dú'pëga dú'pëga rac shtu'u hia'a lë'ë më más. Zni nápa'a confiansë lu më iurë gunë më juzguë lë'ë hia'a. Rdzëbëdi'ia'a lë'ë më purquë ziquë na Jesús, na hia'a ndë'ë lu guë'dchiliu.

¹⁸ El quë nardzëbë lë'ë më, rac shtú'udi'ill lë'ë më purquë si talë rac shtu'u hia'a lë'ë më con guëdubinú ldu'u hia'a, nídi'i lugar parë guëdzëba'a lë'ë më. El quë nardzëbë lë'ë më, rzac zill mizme lë'ëll. El quë nardzëbë lë'ë më, todavía runë faltë gac shtú'ull Dios.

¹⁹ Rac shtu'u hia'a lë'ë më purquë primërë lë'ë më guc shtu'u lë'ë hia'a.

²⁰ Si talë tubi hia'a rni'i: "Rac shtua'a lë'ë më", perë adë rac shtú'udi'ia'a bëchi sa' hia'a, nabísha'a. El quë narac shtú'udi'i

sa'll nagunall, tampusquë rac shtú'udi'll Dios nanadë gunadí'll.

²¹ Lë'ë mandamientë shtë më nabëdë'na'a recibir de lë'ë më rni'i zndë'ë: El quë narac shtu'u Dios napë quë gac shtú'ull sa'll.

5

Pudërë shtë narialdí ldu'i Jesús

¹ Grë ra narialdí ldu'i Jesús, el quë nagudili Dios parë guëribé'ai', nápëll vidë shtë më; nall shini Dios. Nu grë ra narac shtu'u Dios, también rac shtú'ull ra shini më, ra nanapë vidë sin fin por pudërë shtë më.

² Nané hia'a rac shtu'u hia'a ra shini Dios iurë rac shtu'u hia'a Dios de verdá nu rzu'bë diága'a mandamientë shtë më.

³ Si talë rzu'bë diága'a ra mandamientë shtë më, iurní rac shtu'u hia'a Dios de verdá. Mandamientë shtë më nádi'in ziquë tubi cusë në'ë; nádi'in naganë,

⁴ purquë grë ra nabësa'në guëdchini vidë cubi la'ni ldu'i, rúnëdi'll duldë. Nápëll pudërë; gúnëll gan lu mëdzabë. ¿Lla mudë guëdë'na'a gan lu mëdzabë? pues si talë tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios, guëdë'na'a gan lu cusë mal shtë guédchiliu.

⁵ El quë narialdí ldu'i shti'dzë Jesús na shini Dios, rúnëll gan lu grë cusë mal nananú lu guédchiliu.

Jesús na shini Dios

⁶ Jesús na shini Dios. Iurë bëriubë nisë Jesús, nu iurë guti më, bë'në Dios testificar na Jesús shíni'.

⁷ También Espíritu Santo quëhunë testificar de quë na Jesús shini Dios. Adë rní'idi'i Espíritu Santo bishi.

⁸ Tsunë testigu cabezë lu guédchiliu narni'i igual; Espíritu Santo rni'i Jesús na shini Dios, nu galëriubë nisë shtë më con galguti shtë më, rlua'a na më shini Dios.

⁹ Grë hia'a rialdí ldu'u hia'a lo quë narni'i ra testigu verdadërë, perë mayurë na shti'dzë Dios. Bë'në më testificar Jesús na shíni'.

¹⁰ El quë narialdí ldu'i Jesús na shini Dios, nanëll la'ni ldú'ull nahin verdá. Perë el quë narialdí'i ldu'i Jesús, cagní'll nabishi Dios purquë Dios guni'i clarë na

Jesús shíni'. El quë narialdí'i ldu'i Jesús nádi'll shini Dios, adë rúnëdi'll recibir ra di'dzë shtë Dios Padre.

¹¹ Pues Dios bë'në testificar lu hia'a nápa'a vidë sin fin por Jesús. El quë naná unidë con Jesús shini Dios, nápëll vidë sin fin.

¹² El quë nanapë Jesús la'ni ldú'ull, nápëll vidë eternë perë el quë nanápëdi'i Jesús, runë faltë vidë shtë Dios.

Nané hia'a nápa'a vidë sin fin

¹³ Lë'ë të naná rialdí ldu'i Jesús na shini Dios, caquëa'a cartë rë' lu të parë gac bë'a të napë të vidë sin fin por Jesús.

¹⁴ Iurní adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a de quë si talë rná'ba'a lu Dios, guëne'e më cusë narná'ba'a. Napë quë gáca'a cunformë según voluntá shtë më.

¹⁵ Si talë nané hia'a rini më shti'dza'a, también nané hia'a nápa'a ra cusë narná'ba'a lu më.

¹⁶ Si tubi të rna të bëchi sa' të quëhúnëll duldë, perë duldë naquëhúnëll nuá'adi'in cashtigu shtë galguti, napë quë guëná'bël lu Dios por nguii ni. Guëdë'ë Dios vidë parë nguii ni. Nanú duldë nargú galguti; adë rnibë'adia'a guëna'bë të lu Dios por el quë narunë duldë ni.

¹⁷ Gulë guna'bë lu Dios por nguii nanapë duldë nanuá'adi'i cashtigu shtë galguti. Stubi clasë duldë rgu galguti, gati nguii.

¹⁸ Perë nané hia'a grë ra nanapë vidë cubi shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë Jesús, shini Dios, quëhapë lé'ëll. Gúnëdi'i mëdzabë gan lu nguii ni.

¹⁹ Nané hia'a nápa'a vidë shtë Dios. Na hia'a shini më, perë grë mënë shtë guédchiliu, nanú rall guia'a mëdzabë Satanás.

²⁰ Perë Jesús, shini Dios, bédchini lu guédchiliu nu bëluá'ai' lë'ë hia'a. Por lë'ë më runguë bë'a hia'a Dios verdadërë. Nu na hia'a shini më. Na më Shtáda'a. Nané hia'a Jesucristo na shini Dios. Na më Dios verdadërë nu por lé'i' nápa'a vidë sin fin.

²¹ Bëchi, gulë gapë mizmë lë'ë të. Adë tsaldí'i ldu'u të ra dios falsë shtë mënë. Amén.

Segundë cartë nabëquë'e San Juan

Verdá nu amor verdadërë

¹ Na Juan, nahia tubi më gushë. Quëquëa'a cartë rë'lul, nal ziquë tubi zana nagulé Dios. Quëquëa'a lul juntë con grë shínil. Nalé rac shtua'a lë'ë të de verdá, lëdë niá'asëdi'i na, sino zac grë lo quë nanë verdá shtë Dios.

² Rac shtua'a lë'ë të purquë nadápa'a verdá shtë më. Quëbezënuhin lë'ë hia'a iurne' nu parë siembrë.

³ Napa segurë de quë Dadë Dios nu Jesucristo, shini më nu Shláma'a, gunë lida' më guëc të, nu guëga'a ldu'i' lë'ë të, nu guënë'e'i' parë cuedchí ldu'u të, të gac shtu'u të sa' të de verdá.

⁴ Nalé rquitë ldua'a. Bëdia'guélúa beldá ra shmënë Jesús nardëa con lë'ë të. Rianaldë rall tëchi verdá ziquë rni'i shti'dzë Dios, ziquë gunibë'a Dios Shtáda'a guëquërélda'a.

⁵ Iurne' quëhuna ruëguë lul de quë gac shtu'u bëchi la sa' hia'a. Di'dzë rë' nád'i'n mandamientë cubi sino lo mizme nabédé'na'a recibir dizdë dzë nagualdí ldu'u hia'a shti'dzë Jesús.

⁶ Si talë rac shtu'u hia'a Dios, guëdé'na'a cumplir voluntá shtë më. Mandamientë shtë më rni'i: Gulë gac shtu'u sa' të. Hia bini të di'dzë ni dizdë bë'në të recibir diza'quë shtë më.

Ra narsiguë mënë

⁷ Zihani mënë narguguë ra sáhi', nanú rall guë'dchiliu. Adë rluá'adi'i rall de quë Jesucristo bédchini lu guë'dchiliu con cuerpë shtë nguiu. El quë narlua'a bishi ni, rguguëll mënë nu quëhúnëll cuntrë Cristo.

⁸ Gulë gapë cuidadë mizme lë'ë të parë adë guënëtid'i të ni zudu'pë partë shtë premi naguëne'e Dios, sino gaquin completë iurë guëdchini më stubi.

⁹ Cualquier nabësa'në shnezë Dios parë stubi enseñansë, nu adë rianaldëdi'ill tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëdi'ill Dios ziquë

Shtádëll. Perë el quë narianaldë tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëll Dios ziquë Shtádëll nu nápëll shini më ziquë Shlámëll.

¹⁰ Si talë tubi mënë ze'dë guëluá'all lë'ë të perë adë nuá'adi'ill enseñansë de quë Cristo na shini Dios, lë'ë të adë rná'bëdi'i të lu Dios ni tubi bendición parë nguiu ni

¹¹ purquë grëtë' narunë compa'ni ra mësë falsë, nápëll partë con ra cusë mal shtë mësë falsë.

Rialú cartë rë'

¹² Napa zihani cusë parë guëquëa'a lu të, perë rac shtú'udia'a guëquëa'a di'dzë ni lu guichi iurne' purquë quëbeza de quë tsagnahia lë'ë të lueguë. Iurní guënia'a lu të, të parë guëquitë ldu'u hia'a de verdá.

¹³ Ra shini bédëll naquëreldë ndë'ë, ra nagulé Dios, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Amén.

Tecërë cartë nabëquë'e San Juan

Bëquë'e Juan cartë lu Gayo

¹ Na Juan, nahia më gushë, quëquëa'a cartë rë' lu Gayo narac shtua'a de verdá.

² Lé'el amigu, rac shtua'a de quë adë gúnëdi'i faltë ni tubi cusë, nu rac shtua'a de quë gápël saludë completë parë shcuérpël. Nanëa de quë zugá'al firmë lu shnezë më.

³ Nalë bëquitë ldua'a iurë bédchini beldá shmënë Dios; guni'i rai' de quë tsagla'guë tsaldí ldu'ul shti'dzë më guëdubi tiempë. Guni'i rai' de quë quëhúnël cumplir shti'dzë më.

⁴ Demasiadë rquitë ldua'a rinia de quë shinia, nabani rall de acuerdë con shti'dzë Dios.

⁵ Bëchi narac shtua'a, quëhúnël bien lu Dios iurë rúnël sirvë lu ra narialdí ldu'i Jesús, ra mënë naze'dë zitu, mënë naguënëdi'il.

⁶ Guni'i rall lu ra nardëá ndë'e, lla rac shtú'ul lë'e rall. Nu gúnël bien si talë tsagla'guë gúnël compa'ni lë'e ra naguëna'bë pusadë lídchil. Bë'në compa'ni lë'e rall con ra narqui'ni rall ziquë runë tucarë tubi muzë shtë Dios.

⁷ Pues lë'e rai' zia'a rai' viajë shtë rai' parë gunë rai' voluntá shtë Jesucristo. Perë lë'e rai' adë bëcá'adi'i rai' tubi ayudë shtë ra mënë nadë guënëdi'i Dios.

⁸ Lë'e hia'a napë quë guëdë'na'a recibir lë'e rai' nu guëdë'na'a compa'ni lë'e rai' parë tsagla'guë guëni'i rai' shti'dzë Dios lu ra mënë.

Mal nabë'në Diótfes

⁹ Bëquëa'a tubi cartë lu shmënë Dios ndë, perë Diótfes rquë guiá'all shti'dzë na'a; más rquitë ldu'ull guëni'bë'all ziquë mënë ru'bë.

¹⁰ Por ni si talë tsahia tubi visitë ndë, guënia'a lu ra mënë pë canihunë Diótfes. Cagní'll bishi nu ra chismë cuntrë lë'e na'a. Nu másru'u quëhúnëll; adë rúnëdi'll recibir ra shmënë Jesús naze'dë guëni'i shti'dzë më. Nu ra mënë narac shtu'u gunë rall recibir ra shmënë Jesús, Diótfes

rni'll cuntrë lë'e rai', nu nëdi'll guëa'në ra mënë ni ladi ra shmënë Dios.

¹¹ Lë'e të narac shtua'a, adë tsagla'guëdi'i të tëchi ra mënë mal, sino gulë guagla'guë tëchi cusë za'quë. Grétë' el quë naquëhunë bien, nall shini Dios perë grë ra narunë mal, adë runguë bé'adi'll lë'e më.

Ejemplë za'quë shtë Demetrio

¹² Grë ra mënë rni'i rall bien de Demetrio nu mizmë conductë shtëhi', rlua'a náhi' më za'quë. Nu lë'e Espiritu naná ruadi'dzë verdá, náhi' testigu Demetrio na më za'quë. Nu lë'e na'a rni'i na'a lo mizmë, nu nanë të shti'dzë na'a na verdá.

Rialú cartë rë'

¹³ Napa zihani cusë parë guëquëa'a lul perë rac shtú'udia'a guëquëa'a rahin iurne'

¹⁴ purquë na rbeza gueldë guënahia lë'e të lueguë. Iurní guëdia'a di'dzënu na'a lë'e të.

¹⁵ Gulë cuedchí ldu'u të. Ra amigu shtë të naquëreldë ndë'e, rshe'ldë rai' saludë parë lë'e të. Cana'ba favurë, bédë'e saludë cadë tubi ra amigu shtëna'a naquëreldë nga'li. Amén.

Cartë nabëquë'e San Judas

Rquë'e Judas cartë rë' lu ra shmënë Jesús

¹ Na Judas, nahia muzë shtë Jesucristo nu nahia bëchi Jacobo. Quëquëa'a cartë rë' lu ra nagudili Dios Padre, lu ra naquëhapë më purquë rac shtu'u më lë'e të nu unidë na të con Jesucristo.

² Rac shtua'a tsagla'guë gunë të recibir bendición shtë Dadë, cusë ziquë galërğa'a ldu'u më nu galër rac shtu'u shtë më nu galërbedchí ldu'u naná rne'e më.

Mësë narlua'a bishi (2 Pedro 2.1-17)

³ Lë'e të narac shtua'a, bëna llgabë hashtë mërë niaquëa'a lu të tubi cartë lla guc salvára'a purquë rialdí ldu'u hia'a diza'quë, perë iurne' napë quë guëquëa'a lu të nasesë por stubi cusë. Quëquëa'a lu të con guëdubinú ldua'a de quë rqui'ni gunë të defender diza'quë con guëdubi fuersë shtë të purquë nanú mënë narunë cuntrë diza'quë. Lë'e diza'quë guc intriegu guia'a hia'a tubsë vësë parë siemprë; adë chu gúnëdi'i cambin.

⁴ Quëgnia'a lu të zní purquë bëldá mënë ladi hia'a, adë nádí'i rall shmënë Dios aunquë guní'i rall gualdí ldu'u rall shti'dzë më. Rlua'a rall ziquë shmënë Dios perë quëgsiguë rall; naga'chi na rall falsë. Dizdë tiempë guahietë, ra mënë ni na rall destinadë parë gac condenadë rall. Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios. Rni'i rall gunë Dios perdunë duldë shtë rall ndigá aunquë quërelde rall ziquë mbecu. Rlua'a tēchi rall lu Shláma'a Jesucristo, lúniquë el quë narnibë'a lë'e hia'a.

⁵ Nanë të bien pë guc guahietë, perë rac shtua'a guënia'a lu të tubi vësë más parë guëagná ldu'u të, de quë despuësë bënë Dios salvar ra israelitë guia'a mënë shtë Egipto, bēdē'e më fin ra nadë gualdídi'i ldu'i shti'dzë më.

⁶ Nu ra ianglë nabēdzatsu nu bē'nēdi'i rai' cumplir mandadë shtë më nu bēsēa'nē rai' lugar narunë tucarë guëquërelde rai',

bēdē'e më ordë gac rai' ziquë prēsi nanali'bi con cadēnē parē siemprē. Nanú rai' lu nacahi hashtë iurē gunē më juzguë lē'e rai'. Gac condenadë rai' dzē shtë juici, tubi dzē señaladë purquë gunē Dios juzguë lē'e mieti.

⁷ Nu zac ra mënë shtë Sodoma con Gomorra con ra guë'dchi alreduerë, guquërelde rall ziquë mbecu. Guanaldë rall tēchi ra deseo mal nadë rúnēdi'i tucarë, nguiu con nguiu, na'a con na'a. Ra mënë ni na rall tubi ejemplë parë gac bē'a mieti gunē më cashtigu grē ra naquëhunë duldë. Iurne' ra mënë shtë Sodoma nu Gomorra quëhunë rall sufrir lu gui'i nanápēdi'i fin.

⁸ Mizmë manërë ra mënë falsë entrë lē'e hia'a, na rall ziquë mënë narni'i shca'ldë cusë dzabë. Runë dchi'ni rall cuerpë shtēnē rall con cusë adë rúnēdi'i tucarë. Rquë guia'a rall mandadë shtë Dios; rni'i guidzë rall guëc ianglë shtë më.

⁹ Quëhunë ra mënë ni ra cusë mal aunquë napë rall ejemplë shtë Miguel, tubi ianglë namás rnibē'a lu ra ianglë. Adë gurushtiádi'i Miguel guëc Satanás iurē lē'e tēgulë Moisés bëga'chi, sino guni'i Miguel lu Satanás di'dzē rē; "Gunë më cashtigu lē'el". Adë bē'nēdi'i Miguel juzguë lē'e mēdzabë sino biadi'dzē Miguel con rēspēti.

¹⁰ Perë ra nguiu mal iurne', rushtiá rall guëc ra cusë nanadë riasēdi'i rall. Ri-analdë rall tēchi ra cusë mal cumë ziquë ra ma nadë rdē'ēdi'i cuendë.

¹¹ Prubi ra nguiu ni purquë gac juzguë rall. Nápēdi'i rall rēspēti lu Dios, nilë lu sa' rall. Na rall ziquë Caín. Parë gapë rall zihani dumí, runë rall duldë ziquë duldë shtë Balaam, tantë rzebi ldu'u rall dumí. Bēdzatsu rall ziquë bē'nē Coré cuntrë Moisés. Por ni bēniti rall lu Dios nu nacondenadë rall igual ziquë Coré.

¹² Ra mënë ni na rall tubi shtu parë lē'e të iurē rdēá të lu mellë të gapë të laní con los de más ra narac shtu'u lē'e sáhi'. Iurē raunú rall lē'e të, nápēdi'i rall rēspēti sino quëhunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Na rall ziquë shcahi nanápēdi'i guiu sino rua'a mbē lē'in nezē rē' nezē rē'. Na rall ziquë hiaguë nashi nardē'ēdi'i nashi tiempë shtë cusechë. Na rall ziquë hiaguë de verdá gubidchi, ziquë

hiaguë nabí'eshi.

¹³ Lo quë naquëhunë rall, na ziquë bëchini cuchinë nanua'a nisëdu'u lu mbë dushë. Runë rall cusë naná shtu. Na rall ziquë mbelëgui'i naguniti shnézi'. Tsa rall lu nacahi nanápëdi'i fin. Zni gunë tucarë mënë ni.

¹⁴ Lëë Enoc el quë nagubani gadchi tantë generaciön despuësë de Adán, guní'i naguër gac con ra nguiu mal. Guni'i Enoc: "Guná, ze'dë Dadë con zihani ianglë santu

¹⁵ parë gunë më juzguë grë mënë, nu parë guëdë'e më sentënci guëc ra narzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios nu grë ra nabë'në duldë nu por grë ra chismë naguni'i rall cuntrë Dios".

¹⁶ Ruadi'dzë rall cuntrë cusë za'quë. Rd-chi'bë rall demandë cuntrë sa' rall. Rianaldë rall tëchi deseó mal nananú la'ni ldu'u rall. Runë naru'bë rall lu sa' rall. Rni'i rall di'dzë chulë lu sa' rall nadë más parë guëdë'e sa' rall centavë ca'a rall.

Cunseju parë shmënë Dios

¹⁷ Perë lëë të narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të lo quë naguni'i ra poshtë shtë Jesucristo Shláma'a,

¹⁸ de quë guëdchini mënë falsë nagunë burnë. Antsë guëdchini më stubi vultë, tsanaldë ra mënë ni tëchi ra deseó mal. Guëbani rall sin rëspëti lu Dios.

¹⁹ Mënë mal entrë lëë të, quëhunë rall dividir lëë të nu rianaldë rall tëchi cusë mal shtë guë'dchiliu. Nápëdi'i rall Espíritu Santo nacuezënú lëë rall.

²⁰ Lëë të narac shtua'a, gulë bë'në compañi sa' të, të tsaldí ldu'u rall shti'dzë Jesús. Gulë gac ziquë tubi hiu'u nazúbëga'a firmë lu cimientë. Gulë tsagla'guë guadi'dzënú të Dios con pudërë shtë Espíritu Santo.

²¹ Gulë gupë mizmë lëë të siemprë të parë gac bë'a të rac shtu'u Dios lëë të. Gulë gubani parë lëë më mientras cuezë të Jesucristo Shláma'a. Gulë tsaldí ldu'u të de quë siemprë rga'a ldu'u më lëë të nu guëne'e më vidë sin fin parë lëë të.

²² Entrë grupë shtë të nanú ra nari-aldídi'i ldu'i shti'dzë më. Gulë bëga'a ldu'u të lëë rall nu gulë bë'në compañi lëë rall të tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

²³ Gulë bëlá ra mënë naná ziquë tubi cusë la'ni hiu'u narie'qui. Gulë bëga'a ldú'ul sa'l, perë mizmë tiempë gulë

bëdzëbë juici shtë Dios. Gulë gapë cuidadë të adë gúnëdi'il ra cusë mal naquëhunë rall.

Rialú cartë rë' con tubi labansë

²⁴ Iurne' quëhuna alabar lëë më purquë napë më pudërë të ldáguëdi'i të lu duldë. Napë më pudërë guëdchininú më lëë të sin ni tubi duldë catë quëreldë më. Napë më pudërë guësëquitë ldu'u më lëë të delantë lu më.

²⁵ Rac shtua'a guëdë'na'a alabar lúniquë Dios verdadërë por medio Jesucristo Shláma'a, bë'në më salvar lëë hia'a. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'i'. Rac shtua'a gunë mieti adorar lë'i'. Rac shtua'a guëni'i mieti llëru'bë na pudërë shtëhi'; guëzu'bë diaguë grë mënë shti'dzë më të guëribë'a më guë'dchiliu igual ziquë rnibë'a më lu gube'e. Zni runë tucarë gunë më recibir labansë dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu, nu zac iurne', nu parë siemprë gunë më recibir labansë ni. Amén.

Apocalipsis

Bëlua'alú tubi ianglë lu Juan

¹ La'ni librë rë' caquëa'a shcuendë tubi cusë nabë'në Dios. Bëdë'ë më permisi shini më Jesucristo të guëlua'alúhi' luhia, Juan, të gac bë'a ra muzë shtë më ra cusë naguër gac nasesë. Bëshe'ldë më tubi ianglë të gac bë'ahia di'dzë rë'.

² Quëadi'dza di'dzë rë' na verdá shtë Dios nu Jesucristo biadi'dzi' di'dzë rë' na verdá, grë lo quë nagunahia.

³ Guëquitë ldu'u el quë nagu'ldë con voz fuertë, nu guëquitë ldu'u ra el quë naguëqué diaguë ra di'dzë rë' nabëdchini de Dios. Guëquitë ldu'u ra nagunë cuendë grëtë' lo quë naquë la'ni librë rë' purquë lë'ë iurë hia ze'dë guëdchini parë gac cumplir di'dzë rë'.

Juan bëquë'ë ra cartë lu ra shmënë Dios naquërelde Asia

⁴ Na Juan quëquëa'a di'dzë rë' lu të naná grupë shtë shmënë Dios, lu të naquërelde regiuni Asia. Gulë bë'në recibir bendición nu gulë cuedchí ldu'u të. Dios na el quë nabani iurne', el quë nanápëdi'i fin, el quë naze'dë guëdchini.

⁵ Nu gulë bë'në recibir bendición shtë Jesucristo, testigu naruadi'dzë verdá. Guc më primëre naguashtë ladi ra tégulë nu napë më pudërë subrë grë ra rëy naná rnibë'a lu guë'dchiliu rë'. Cristo rac shtu'u më lë'ë hia'a nu bëzunë më lë'ë hia'a de grë duldë con prupi rënë shtë më.

⁶ Bë'në më lë'ë hia'a ziquë rëy të guëribë'a hia'a con lë'ë më, nu bë'në më lë'ë hia'a ziquë bëshuzi të guëdë'na'a sirvë lu Dios, Shtadë më. Gulë bëdë'ë hunurë nu graci parë lë'ë më, el quë narnibë'a parë siembrë. Amén.

⁷ Gulë guná, Cristo guëdchini rua' shc-ahi. Grëtë' mëne guená rall lúhi' hashtë ra naná gudini lë'ë më. Nu grëtë' mëne shtë guë'dchiliu, demasiadë gu'në rall iurë guená rall lu më purquë rdzëbë rall cash-tigu naze'dë. Zni gaquin. Amén.

⁸ "Nahia principi nu fin ziquë ra lëtrë A nu Z", rni'i Dadë, el quë narnibë'a grëtë' cusë, el quë natsalúdi'i, el quë nanabani iurne', el quë naze'dë guëdchini nasesë.

Bëlua'alú Cristo lu Juan con pudërë shtëni'

⁹ Na Juan, nahia sa' të; juntë quëdë'na'a sufrir. Rzunaldë mëne lë'ë hia'a purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Jesucristo. Guna'bë më lë'ë hia'a parë gua'a ldu'u hia'a cusë durë con pacënci nu parë guëribë'a hia'a con lë'ë më. Nanúa prësi lugar lë Patmos, tubi dani la'ni nisë, purquë biadi'dza shti'dzë Dios nu guca testigu shtë Jesucristo.

¹⁰ Guzac tubi dzë, primëre dzë shtë lmalë, quëbezënúa Espíritu Santo nu quëgséhi' na. Binia tubi bë fuertë nezë tëcha naguni'i cumë ziquë cha' trompetë;

¹¹ Ni guní'i' lua:

—Na nahia principi nu nahia lútimë ziquë lëtrë A nu Z. Bëquë'ë la'ni tubi librë lo quë narnal nu bëshë'ldëhin lu ra grupë shtë shmënë Dios naquërelde guëdchi Efeso, nu Esmirna, nu Pérgamo, nu Tiatira, nu Sardis, nu Filadelfia, nu Laodicea.

¹² Bëabría parë nezë tëcha të guënahia nia chu naná quëgni'i. Iurë bëna zni, gunahia lu gadchi gandelier orë.

¹³ Guëláu ra gadchi gandelier, gunahia nga'li zuga'a tubi ziquë nguui nabëshe'ldë Dios. Nácuhi' tubi lari llëduni; bëdchinin hashtë guëa' më. Nu nápi' tubi cinturón shtë orë dëdë laguë ldu'u më.

¹⁴ Guitsë guëc më naquichin ziquë guitsë ladi lli'li naquichi u ziquë naquichi ziquë nievë. Slúhi' rabtsë'ë ziquë tubi be'lë.

¹⁵ Guëáhi' rabtsë'ë cumë ziquë gui'bë shlí'echi naguër bëzunë luhin u ziquë gui'bë nabëru'u la'ni hiurnë. Nu cháhi' na fuertë cumë ziquë nisë nardëdë la'ni zihani guë'gu.

¹⁶ Hia guiá'ai' ladë ldi nanú gadchi mbelëgui'i nu ruáhi' bëru'u tubi spadë dushë nanapë chupë lúhi'. Lu më na ziquë lu ngubidzë iurë lë'ë ngubidzë rabtsë'ë guëdubi fuersë shtëhi'.

¹⁷ Iurë gunahia lu më, bészullibia lu më nu bëana ziquë tēgulë. Perë lë'ë më bēdchi'bē guia'a ladë ldi guëca nu guni'i më:

—Adë rdzēbēdi'il. Nahia principi nu adë nāpēdia'a fin.

¹⁸ Nahia el quë nanabani; gutia perë iurne' nabanian parë siembrë. Nuá'ahia liahi narunë significar pudërë nanapa subrë galguti eternë nu subrë lugar catë cuezë ra tēgulë.

¹⁹ Bēquë'ë iurne' lo quë nagunal, lo quë nananú iurne' con lo quë naguër gac.

²⁰ Ndë'ë na lo quë narunë significar ra gadchi mbelëgui'i naná gunal guiahia ladë ldi con ra gadchi gandelier shtë orë. Ra gadchi mbelëgui'i runë significar gadchi encargadë shtë ra gadchi grupë shtë shmënë Dios, nu ra gadchi gandelier runë significar gadchi grupë rë'.

2

Cartë parë ra shmënë Dios naquërelde Efeso

¹ 'Bēquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldēhin lu encargadë shtë ra grupë shtë shmënë Dios guë'dchi Efeso. Guni'i: "Ndë'ë rni'i el quë nanapë gadchi mbelëgui'i guia'a ladë ldi, nu naná zuga'a guëláu gadchi gandelier orë.

² Nanëa grëtë' lo quë naquëhunë tē; rac bē'ahia de quë adë rdë'ēdi'i tē lugar parë ra mënë mal. Nu nanëa de quë bēdchi'bē tē prëbë lu ra naná rni'i na rall poshtë shtë Jesús perë adë nādī'i rall poshtë. Grëtë' rall bēgú tē shlatë de quë na rall bishi.

³ Na tē më pacēnci nu guzac zi tē por diza'quë nu nalé bē'në tē cumplir ordë shtëna sin adë riá sháquēdi'i ldu'u tē.

⁴ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë tē de quë adë rac shtú'udi'i tē Jesús ziquë antsë.

⁵ Por ni gulë bēsëagná ldu'u tē catë bēniti tē nu gulë bē'në cambi mudë nanabani tē nu gulë bē'në ziquë bē'në tē iurë gualdí ldu'u tē diza'quë. Si talë adë gúnēdi'i tē cumplir di'dzë rë', guna cashtigu lë'ë tē. Guëdchisúa gandelier entrë lë'ë tē si adë gúnēdi'i tē cambi mudë nanabani tē.

⁶ Sin quë adë guëtē'dēdi'i, napë tē tubi cusë favurë de lë'ë tē naná rna tushë tē lo

quë narunë ra nicolaítas. Nu zac na rna tusha lu ra enseñansë ni.

⁷ El quë nardë'ë cuendë di'dzë rë', gulë bēquë diaguë bien lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. Grëtë' el quë nagunë gan lu ra cusë mal, guëdë'a gaull ra nashi shtë hiaguë nazubëga'a paraíso shtë Dios. Guëbani rall parë siembrë."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna

⁸ 'Bēquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldēhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna. Bēquë'ë zni: "Ndë'ë rni'i el quë naná principi, el quë nāpēdi'i fin, el quë naguti perë bëabrí nabáni'.

⁹ Nanëa grë lo quë naquëhunë tē; rac bē'ahia grë galërzac zi shtë tē. Nanëa blac prubi na tē perë de vërë na tē ricu. Nu nanëa lla ruadi'dzë mënë mal cuntrë lë'ë tē, mënë narni'i na rall mënë israelitë perë bishi rall; na rall shmënë Satanás.

¹⁰ Adë rdzēbēdi'i tē lo quë narzac zi mënë lë'ë tē. Lë'ë mēdzabë guetiá'all sēbēldá tē lachigui'bē tē parë grëtë' tēdë tē lu prëbë. Lë'ë tē napë quë sac zi tē durantë chī'i dzë perë gulë tsagla'guë gac tē firmë hashtë galguti, iurní guënehia vidë sin fin naná guëlúa'a ziquë tubi corunë shtë rëy.

¹¹ El quë narac bē'a ra di'dzë rë', gulë bēquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra shmënë Dios. El quë nagunë gan lu cusë mal, adë tsádi'ill lu cashtigu eternë."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Pérgamo

¹² 'Bēquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldēhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Pérgamo. Bēquë'ë zndë'ë: "Ndë rni'i el quë nanapë spadë dushë naná chupë téchi'.

¹³ Na nanëa grëtë' lo quë naquëhunë tē nu nanëa de quë nabani tē catë quëgnibë'a Satanás perë ziagla'guë tē firmë lu nezë za'quë. Nunquë adë bēsá'nēdi'i tē parë tsaldí ldu'u tē shti'dza, ni siquierë la'ni dzë iurë lë'ë Antipas, tubi testigu za'quë shtëna, gúti'. Ra mënë gudini rall lē'i' mērë lugar catë quërelde Satanás.

¹⁴ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të de quë nga'li Pérgamo nanú mënë adë rsá'nëdi'i rall enseñansë shtë Balaam. Balaam bédë'ë cunseju parë Balac naná bësini ra mënë israelitë lu duldë. Bë'në rai' duldë; gudáu rai' belë naná bënë mënë ofrecer lu ra dzanë ídolo, nu cuénú rall sa' rall.

¹⁵ Nu zac napë të ra naquëreldë nga'li, mënë narianaldë ra enseñansë shtë mënë nicolaítas, cusë narná zá'quëdia'a lúhi'.

¹⁶ Por ni gulë bënë cambi mudë nanabani të; si no, guelda lueguë nu tildinúa lë'ë të ziquë tubi nanua'a spadë dushë naná rru'u ruahia.

¹⁷ El quë narac bë'a shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. El quë nagunë gan lu ra cusë dzabë ni, guëdë'a tubi guetështildi maná gaull; guetështildi ni nanú naga'chi. Nu guëdë'a tubi guë'ë naquichi; lu guë'ë ni naescritë tubi lë cubi. Ni tubi chu adë runguë bë'adi'i lë ni sino sulë el quë nagunë recibirin."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquëreldë Tiatira

¹⁸ 'Bëquë'ë tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquëreldë Tiatira. Zni guni'i: "Rni'i shini Dios, el quë nanapë slúhi' ziquë llni shtë be'lë nu guëáhi' na ziquë gui'bë shlí'echi naguër bëzunë.

¹⁹ Na nanéa grëtë' lo quë naquëhunë të; nanéa de quë rac shtu'u sa' të nu rialdí ldu'u të shti'dzë Dios; nu nanéa más bënë të iurne' quë antsë iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më.

²⁰ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të, de quë quëhunë të permitir quëreldë tubi mënë naná ziquë na'a Jezabel ladzë të. Rni'ill de quë ruadí'dzëll shti'dzë Dios perë quëgsiguëll lë'ë shmëna con enseñansë shtënell. Rluá'all de quë nádi'i mal quënú mënë tse'lë sa' rall nu gau rall belë nabëdë'ë mënë ziquë ofrendë parë ra dzanë ídolo.

²¹ Na bédë'a tubi tiempë Jezabel parë guëabré ldu'ull con Dios, perë nédí'ill gúnëll cambi mudë nanabánill, nu adë nédí'ill guësá'nëll vidë mal.

²² Iurne' guëshe'lda tubi cashtigu parë mënë ni; guëru'lda lë'ëll lu camë con durlurë. Grë ra nanédi'i guëabré ldu'u rall lu Dios, ra nabë'në mal con lë'ë na'a ni, gunë rall sufrir demasiadë.

²³ Nu tsatinia ra shini na'a ni; gati rall. Zni grë ra shmënë Dios guëdë'ë rall cuendë de quë na rac bë'ahia hashtë grë ra shgabë mieti, grëtë' lo quë nanú la'ni ldu'u mieti, nu guënehia tubi cashtigu cadë tubi de lë'ë të según obrë nabë'nëll.

²⁴ Perë los de más lë'ë të naquëreldë Tiatira, lë'ë të nanédi'i tsagla'guë ra enseñansë shtë Jezabel, lë'ë të nanadë bënguë bë'adi'i ra enseñansë mal, cusë narni'i rall nahin secretë shtë Satanás, pues rnia'a lu të de quë adë guëdchí'bëdia'a stubi carguë guëc të.

²⁵ Sulamëntë gulë bënë cumplir lo quë nagunia'a lu të; adë guëazë guëtëdi'i të. Guelda stubi.

²⁶ Grëtë' el quë nagunë gan lu mal nu tsagla'guë gúnëll lo quë narac shtua'a hashtë fin, na guënehia pudërë parë guëribë'a mënë ni ra naciuni.

²⁷ Ziquë bëne'e shtada pudërë parë guëribë'ahia, zni guëribë'a rall ra naciuni con varë gui'bë. Gapë rall derechë ziquë el quë naruntsa'u trashtë shtë guiu'u; guëllull ra trashtë nanadë rlluí'idi'i.

²⁸ Nu zac guënehia llni la'ni ldu'u rall, llni ziquë mbelëgui'i nalë Plojë.

²⁹ El quë narac bë'a shti'dza, gulë bëquë diaguë ra dí'dzë narni'i Espíritu lu ra shmënë Dios."

3

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquëreldë Sardis

¹ 'Bëquë'ë tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquëreldë guë'dchi Sardis. Zndë'ë bëquë'ë: "Ndë'ë rni'i el quë nanapë ra gadchi espíritu shtë Dios nu gadchi mbelëgui'i; nanéa grëtë' lo quë naquëhunë të nu na rdë'a cuendë de quë na të ziquë naguti aunquë rni'i mieti napë të famë de quë nabani të.

² Gulë bëtë'tsë mbëca'ldë lu të nu gulë bédë'ë fuersë ra cusë nanapë të perë hia

mërë rialú rahin. Pues gunahia lo quë naquëhunë të; nádi'in cusë za'quë delantë lu Dios shtëna.

³ Gulë bësëagná ldu'u të ra enseñansë nabë'në të recibir; gulë tsagla'guë tëchi rahin nu gulë bë'në cambi mudë nanabani të. Si talë adë rdë'di'i të cuendë shti'dza, guelda lueguë ziquë ridë tubi nguba'në sin quë adë guëdë'di'i të cuendë ca iurë guelda.

⁴ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, nanú bëldá mënë naquërelde guë'dchi Sardis, adë quërëldëdi'i rall mal lu ra duldë; pues lë'ë rall sunú rall na; gacu rall con lari naquichi purquë zni runë tucarë lë'ë rai'.

⁵ Ra nagunë gan lu mal, ni gacu rall lari naquichi nu jamás adë guëtí'idia'a lë rall la'ni librë shtë vidë sino gunguë bé'ahia ra mënë ni delantë lu Shtada nu delantë lu ra ianglë.

⁶ El quë nardë'ë cuendë shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Filadelfia

⁷ 'Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu ra shmënë Dios naquërelde Filadelfia. Zni bëquë'ë: "Ndë'ë rni'i el quë naná santu nu náhi' verdá, el quë nanapë liahi shtë rëy David, el quë iurë rshá'li', ni tubi adë chu gunë gan guësë'au, nu iurë lë'i' rsé'auhi', ni tubi adë chu gunë gan guëshalë.

⁸ Na rac bé'ahia grëtë' lo quë naquëhunë të, nu na zuhia tubi puertë nalla'lë delantë lu të. Ni tubi chu adë gunë gan guësë'au puertë ni. Aunquë du'psë rialdí ldu'u të shti'dza, quëhunë të cuendë diza'quë shtëna nu adë bënë'di'i të negar na të shmëna.

⁹ Guná, lo quë nagac. Por fuersë shtëna guna de quë ra mënë narianaldë tëchi ra enseñansë shtë Satanás, ra narni'i na rall më israelitë perë bishi rall; nádi'i rall më israelitë. Perë guna të guëzullibi rall lu të; gac bë'a rall de quë na të shmëna; gac bë'a rall de quë rac shtua'a lë'ë të.

¹⁰ Bënë të cumplir mandamientë shtëna, na të më pacënci; por ni gapa lë'ë të tiempë durë shtë prëbë parë grë mënë

narëta' lu guë'dchiliu. Guëtëdë prëbë parë lë'ë rall.

¹¹ Guelda nasesë. Gulë gupë bien lo quë naná rialdí ldu'u të, të parë ni tubi adë chu guëdchisúdi'i premi narunë tucarë ca'a të.

¹² Ra nagunë gan lu ra cusë durë ni, na guna lë'ë rall ziquë pilari la'ni iádu'u shtë Dios gube'e. Nunquë jamás adë guërú'udi'i rall nga'li. Nu guëquëa'a lë Dios shtëna luquë rall. Nu guëquëa'a lë ciudá naná ciudá shtë Dios shtëna. Lëhin na Jerusalén cubi nu ze'dë guëdchinin de gube'e catë quëbezë Dios shtëna. Nu zac guëquëa'a tubi lë cubi shtëna luquë ra mënë ni.

¹³ El quë nardë'ë cuendë shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë nacagni'i Espíritu lu grupë shtë shmënë Dios."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Laodicea

¹⁴ 'Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Laodicea. Zni bëquë'ë: "Ndë'ë rni'i el quë naná verdá, el testigu verdadërë, el quë naná bécue'shtë grë cusë según voluntá shtë Dios. Rni'i më ni:

¹⁵ Na rac bé'ahia grëtë' lo quë naquëhunë të. Rac bé'ahia de quë adë rac shtú'udi'i të Dios con guëdubinú ldu'u të. Ojalá niac shtu'u të Dios

¹⁶ perë cumë ziquë iurne' na të ziquë nisë nanadë náldëdi'i, nilë naldëdi'i. Por ni rdchibë ldua'a lë'ë të.

¹⁷ Pues rni'i të na të ricu, de quë bien ziazú të. Rni'i të ni tubi cusë runë fáltëdi'i, perë adë rac bé'adi'i të na të ziquë tubi nanadë pë nápëdi'i. Nápëdi'i të vidë eternë; na të prubi demasiadë; na të ciegu; adë riasëdi'i të. Na të ziquë nanápëdi'i shábi; guëtú lu të lu Dios.

¹⁸ Por ni rnehia cunseju parë lë'ë të de quë guëzi'i të orë shtëna, u sea gulë guna'bë lua vidë cubi nadë rialúdi'i të gáquël ricu de verdá. Gulë guzi'i lari naquichi, u sea gulë guna'bë lua të gac limpi ldú'ul të adë guëtúdi'i lul. Gulë guzi'i rumëdi parë tsa slu të, u sea gulë guna'bë lua llni të tsasël shti'dza.

¹⁹ Rni'inúa lë'ë të; rzu za'ca lë'ë të lu shnezë Dios purquë rac shtua'a lë'ë të. Por

ni rqui'ni gapë të más ánimo nu guëabri ldu'u të lu Dios.

²⁰ Guná, na zua rua' ldu'u nguii; cagna'ba. Si talë ríníl shti'dza nu guëshá'lél rua' ldu'ul, guëdchinia të parë cuezënúa l'é'el; guadi'dzënúal. Nu l'é'el guadi'dzënul na.

²¹ Grétë' el quë nagunë gan lu mal, guëdë'a tubi lugar cula'ni catë cueza, catë rnibé'ahia. Zni bëna gan nu quëbezënúa Shtada catë rnibë'a më.

²² El quë rac bë'a shti'dza, gulë bëqué diaguë lo quë narni'i Espíritu lu grupë shtë shmënë Dios."

4

Ra nanabani gube'e quëhunë rai' adorar Dios

¹ Despuësë de gunahia ra cusë rë', gunahia tubi puertë nalla'lë gube'e; nu binia tubi bë ziquë cha' trompetë. Ni na el mizmë naguni'i lua antsë. Guní'i' lua:

—Güepi ndë'ë të parë guëluá'ahia lul grétë' ra cusë nanapë quë guër gac.

² Mizmë iurní pudërë shtë Espíritu Santo gulezënúhi' ldua'a. Gunahia tubi trunë naquëbezë gube'e; hia lu trunë ni zúbëga'a tubi nazubë luhin.

³ Bëluá'ahi' ziquë tubi guë'ë jaspe narabtsë'ë u ziquë guë'ë cornalina. Hia alrededurë lë'ë trunë, zuga'a tubi iarcu iris narabtsë'ë ziquë tubi guë'ë esmeralda.

⁴ Alrededurë shtë trunë ni gunahia galdë bi tapë trunë; hia lu ra trunë ni zúbëga'a galdë bi tapë më guani'si; nacu rai' lari naquichi con corunë orë naná guëc rai'.

⁵ De lu trunë bëru'u ziquë ray shtë nguzi'u; ribë con ruidë shtë nguzi'u. Delantë lu trunë rie'qui gadchi grëaguë; rru'u be'lë lu rai'. Ni na gadchi Espíritu shtë Dios.

⁶ Nu delantë lu trunë ni nanú tubi cusë ziquë nísëdu'u narlua'a ziquë vidrio u ziquë guë'guë.

Guëláu lugar ni nu alrededurë lë'ë trunë, zuga'a tapë naná ziquë rlua'a ra ma. Napë ma slu ma guërupë tēchi.

⁷ Primërë ra nanabani ni rlua'a ziquë tubi león; hia nachupë rlua'a ziquë tubi ngunë; hia natsunë nápi' tubi lu nguii; hia natapë rlua'a ziquë mbisiá nariasë.

⁸ Ra guëzá tapë nanabani, ni napë rai' shu'pë shcuágui' cadë tubi rai'. Nu nanú slu rai' guëdubi tēchi, tēchi fuërë nu tēchi nezë la'ni. Nu dzë la gue'lë nunquë adë rbézëdi'i rai' rni'i rai':

Santu, santu, santu, na Dadë Dios narnibë'a grétë' cusë, el quë nanapë principi; nabáni' iurne', nu adë nídi'i fin parë l'é'i'.

⁹ Cadë vësë lë'ë ra nanabani ni quëhunë rai' adorar, bēdē'ë rai' graci lu më naquëbezë lu trunë, el quë nadë tsalúdi'i.

¹⁰ Ra galdë bi tapë më guani'si bēzullibi rai' delantë lu më nazubë lu trunë nu bē'në rai' adorar lë'ë më nanabani parë siemprë. Bēdchi'bē rai' corunë shtë rai' delantë lu më ziquë sēni na më Rëy shtë rai', nu guni'i rai':

¹¹ Dadë Dios shtë na'a, nal më za'quë.

Sulë l'é'el nápël derechë gunë mieti adorar; gunë mieti alabar. Sulë l'é'el runë tucarë guëdë'ë mēnë graci purquë l'é'el bēntsá'ul grétë' ra cusë.

Por voluntá shtënël gurështë guë'dchiliu.

5

Librë shtë më nabërlulé Lli'li

¹ Iurní gunahia tubi librë guia'a ladë ldi shtë më nazubë lu trunë. Lë'ë librë na ziquë tubi nadu'bi naescritë nezë la'ni nu nezë fuërë nu nē'auhin con gadchi sēgi.

² Nu gunahia ianglë nanapë pudërë ru'bë naná guna'bë di'dzë fuertë:

—¿Chull runë tucarë guësha'lë librë nu guëché'zi' sēgi?

³ Ni por gube'e, ni por guë'dchiliu, ni por lugar catë nanú ra tēgulë, ni tubi adë chu nádí'i parë guësha'lë librë rë', ni siquierë parë guená ni luhin.

⁴ Iurní nalé binia purquë adë chu nádí'i tē guësha'lë librë ni. Ni tubi adë nídi'i nanapë derechë parë gu'ldë la'ni librë ni nu ni siquierë más zucsë guená ni la'ni librë.

⁵ Iurní tubi më guani'si guní'i' lua:

—Adë rú'nēdi'il pues lë'ë nabërlulé León shtë llëbni Judá naná ze'dë llëbni rëy David, ni sí, na më pudërusë. Bē'në më gan lu enemigu shtëhi'; napë më derechë parë

guëshá'li' lè'è librè nu guèché'zi' ra gadchi sègi.

⁶ Iurní guéláu lè'è trunè ni nu entrè ladi ra tapè ra nanabani nu ladi ra mè guani'si, gunahia tubi nabèrulé Lli'li. Zuldí mè aunquè nilè todavía rluá'aru'u sèñi de què gúti' ziquè tubi ma nabèdè'è mènè cumè ofrendè lu Dios. Nápi' gadchi shcáchi' nu gadchi slúhi'. Ra slúhi' runè significar gadchi espíritu shtë Dios naná bèshe'ldè mè parè guèdubi lu guédchiliu.

⁷ Lè'è Lli'li guna'zi librè nananú guia'a ladè ldi naná quèbezè lu trunè.

⁸ Iurè lè'è mè ni guna'zi librè, guèzátè' tapè ra nanabani nu ra galdè bi tapè mè guani'si bèzullibi rai' delantè lu Lli'li. Cadè lè'è mè guani'si nua'a tubi arpa nu nua'a rai' tubi copè orè naná gadzé gushialè. Gushialè ni na ra oraciuni shtë ra shmènè Dios.

⁹ Nu bi'ldi rai' tubi cantè cubi; guni'i rai': Sulè lé'èl runè tucaré guená'zil librè, nu guèché'zèl sègi rè' purquè gútil nu con rènè shténèl gudíllil prèci parè guc salvar mènè rè'. Na rall shini Dios de grè guédchi, grè naciuni.

Ruadi'dzè rall grè clasè dizé; be'dè guèzè rall de guèzá partè shtë guédchiliu.

¹⁰ Nu lé'èl bènè'el derechè lè'è rall, gac rall rèy nu bèshuzi parè Dios shtë na'a.

Nu guèbibè'a rall guèdubi guédchiliu.

¹¹ Despuèsè de ni, gunahia nu binia tubi bè shtë zihani ianglè naná rëta' alrede-durè trunè ni catè nanú ra nanabani con ra mè guani'si. Cantidá ra ianglè, miles de lè'è rai',

¹² guni'i rai' con voz fuertè:

Lè'è Lli'li naguti, lé'i' runè tucaré gúni' recibir labansè shtë mieti; grè mènè guèdè'è pudèrè shtë rall ca'a mè.

Guèdè'è rall grè riquesè nanapè rall ca'a mè.

Guèni'i rall sulè lè'è mè náhi' sabi; guèni'i rall llèru'bè na pudèrè shtë mè.

Gunè rall honrar lè'è mè; gunè rall alabar lè'è mè.

Guèni'i rall napè mè derechè parè guèbibè'ai'.

¹³ Nu binia cha' grè ra cusè nabècue'shtë Dios, ra ianglè lu gube'e, ra mènè narëta' lu guédchiliu, hashtë grè ra mènè naná lugar shtë tègulè nu la'ni nisèdu'u. Guni'i rai':

Grè mieti gunè alabar lé'i'; guèdè'è rall grè hunurè.

Guèni'i rai' llèru'bè na pudèrè shtë mè.

Labansè ni runè tucaré el què naquèbezè lu trunè nu lu Lli'li parè guèdubi tiempè.

¹⁴ Ra guèzá tapè ra nanabani guni'i rai': —Nia Dadè. Zni gac.

Ra galdè bi tapè mè guani'si bèzullibi rai' lu mè nu bènè rai' alabar el què nanabani parè siempè.

6

Ra gadchi sègi

¹ Iurní gunahia lu Lli'li. Iurè bèché'zi' primèrè sègi, iurní binia bè shtë tubi ra tapè nanabani. Cháhi' na ziquè bè shtë nguzi'u; guni'i':

—Gude'e tè guènal.

² Gunahia tubi guay naquichi. Hia nad-chi'bè ma nua'a tubi iarcu guia'a ni. Iurní bédè'è rai' tubi corunè nu zia'ai' parè gúni' gan lu enemigu nu parè tsagla'guè gúni' gan lu rall.

³ Iurè lè'è Lli'li bèché'zè segundè sègi, binia bè shtë segundè ra nanabani; guni'i': —Gude'e tè guènal.

⁴ Iurní bèru'u stubi guay naná color llni. Hia nanadchi'bè ma, bènè recibir tubi spadè ru'bè nu pudèrè parè guédchisull paz parè ra mènè narëta' lu guédchiliu, nu parè quini ra mènè sa' rall.

⁵ Iurè lè'è Lli'li bèché'zè tecèrè sègi, iurní binia cha' tecèrè nabani; guni'i':

—Gude'e tè guènal.

Gunahia tubi guay nagasè. Hia nad-chi'bè ma, nua'a tubi lliguè ldibrè guiá'ai'.

⁶ Binia tubi bè nabèru'u guéláu ra nanabani. Guni'i':

—Bènè dañi hashtë rdu' tubi kilo shtë trigu por lo què runè nguui gan tubi dzè; nu tsunè kilo cebadè por mizmè prèci ni. Perè adè rúnèdi'il dañi ra hiaguè olivo, nilè ra hiaguè uvè.

⁷ Iurè lè'è Lli'li bèché'zè cuartè sègi, iurní binia bè shtë cuartè nanabani; guni'i':

—Gude'e të guënal.

⁸ Gunahia tubi guay shlí'echi; hia nad-chi'bë ma lë Galgutí. Hia tëchi de ni ze'dë naldë el quë runë representar lugar shtë ra tégulë. Iurní lë'ë ni bënë recibir pudërë subrë guëzátë' cuartë partë shtë mënë narëta' lu gué'dchiliu të gati rall lu guërru con gubini con galguidzë nu con ma dushë.

⁹ Iurë lë'ë Lli'li bëche'zë quintë sëgi, iurní gunahia guëa' bëcu'guë ra almë naná guti purquë gualdí ldu'u rai' diza'quë shtë Dios nu purquë guc rai' testigu shtë më lu sa' rai'.

¹⁰ Ra mënë ni guni'i rai' fuertë:

—Dadë santu, quëhúnël cumplir promësë shtë'nël. ¿Hashtë ca iurë gac ldë'el nu gúnël cashtigu ra nagudini lë'ë na'a? ra nanabani lu gué'dchiliu.

¹¹ Iurní bënë rai' recibir lari naquichi nu repi më të parë guëzi'i ldu'u rai' stu'pë tiempë más, hashtë gac completë número shtë ra bëchi la sa' rai' naná guti por diza'quë shtë Cristo igual ziquë lë'ë rai'.

¹² Iurë lë'ë Lli'li bëche'zë sexto sëgi, binia tubi llu ru'bë. Lë'ë ngubidzë bëac ziquë tubi cusë nagasë. Lë'ë mbehu bëac ziquë rënë.

¹³ Hia ra mbelëgui'i lu gube'e gulaguë ra hashtë lu gué'dchiliu cumë ziquë rlaguë nashi bëlda'u iurë lë'ë mbë dushë rni'bi hiaguë ni.

¹⁴ Hia gube'e gunitilú ziquë tubi guichi nardëa; hia grëtë' ra dani nu ra dani la'ni nisë bëni'bin shlugarin.

¹⁵ Hia ra rëy shtë gué'dchiliu bëca'chilú rall la'ni ra cuevë nu entrë ra guë'ë ru'bë shtë gué'dchiliu. Zni zac bënë ra mënë narnibë'a, nu ra ricu, nu ra jëfë shtë militar, nu grë ra nanapë pudërë nu autoridá nu ra esclavë con ra nguü naná librë.

¹⁶ Guni'i rall lu dani nu lu ra guë'ë:

—Gulaguë guëc na'a të parë guëca'chilú na'a lu më naquëbezë lu trunë. Gulë bëca'chi lë'ë na'a lu cashtigu ru'bë naná guëshe'ldë Lli'li guëc ra mënë.

¹⁷ Pues hia lë'ë iurë bëdchini, iurë shtë cashtigu ru'bë. ¿Chu gunë gan guëru'u entrë ra cusë ni?

7

Ra israelitë nanua'a sëni luquë rai'

¹ Despuësë de ni gunahia tapë ianglë; zuldí rai' guëdubi ladë shtë gué'dchiliu. Quëzudchí rai' guëzá guëdapë mbë të parë adë ldá'adi'i mbë lu gué'dchiliu, nilë nisëdu'u, nu ni tubi hiaguë shtë gué'dchiliu.

² Nu zac gunahia stubi ianglë naze'dë nezë guia'a. Nápi' tubi sëgi shtë'në Dios nanabani. Lë'ë ianglë guni'i fuertë lu ra guëzá tapë ianglë naná bënë recibir pudërë parë gunë rai' dañi lu gué'dchiliu nu nisëdu'u. Guni'i ianglë:

³ —Adë rúnëdi'i të dañi lu gué'dchiliu nu nilë nisëdu'u, nilë parë lu ra hiaguë hashtë guna gan guëquëa'a tubi sëni luquë ra muzë shtë Dios, Shtáda'a.

⁴ Binia tubi número naná guc selladë, na rai' ciento cuarenta y cuatro mili shtë ra më israelitë.

⁵ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Judá. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Rubén. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Gad.

⁶ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Aser. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Naftalí. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Manasés.

⁷ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Simeón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Leví. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Isacar.

⁸ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Zabulón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni José. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Benjamín.

Zihani mënë nagacu lari naquichi

⁹ Iurní gunahia zihani mënë naze'dë de grë naciuni nu grë guë'dchi. Gunahia ra naruadi'dzë grë clasë dizé. Zuldí rai' delantë lu trunë nu delantë lu më nabëru'ë Lli'li. Pues cantidá rai'; ni tubi adë chu gunë gan guëlabë lë'ë rai'. Nu nacu rai' lari naquichi nu nanú zini guia'a ra mënë ni.

¹⁰ Grë rai' guni'i rai' fuertë:

Nasalvar hia'a por pudërë shtë Dios, Shtáda'a, el quë naquëbezë lu trunë, nu por pudërë shtë më nabëru'ë Lli'li.

11 Grétë' ra ianglë naquëbezë nga'li zuldí rai' alrededurë trunë ni nu alrededurë ra galdë bi tapë më guani'si, nu alrededurë ra tapë më nanabani. Bëzullibi grétë' ra mënë ni hashtë bédchini luquë rai' lu gui'u. Delantë lu trunë bë'në rai' adorar Dios.

12 Guni'i rai':

Nia Dadë, lë'ë labansë shtë mieti runë tucarël.

Guëni'i mieti llëru'bë na pudërë shtë'nël, nu rac bé'al grë cusë.

Guëne'e mieti graci lul nu gunë rall honrar lé'ël purquë pudërë nu fuersë shtë'nël llëru'bë nahin.

Nal Dios shtë na'a por grë tiempë. Amén.

13 Iurní tubi më guani'si guna'bë dí'dzi' lua:

—¿Chúllëti'i ra ndë'ë naquëbezë ndë'ë, ra nanacu naquichi? ¿Ca nezë ze'dë rai'?

14 Na repia:

—Dadë lé'ël nanël.

Iurní guní'i lua:

—Lë'ë rai' na ra nagudëdë lu galëzrac zi nu bëzunë rai' almë shtë rai'. Na limpi rai' ziquë lari naquichi por rënë shtë nabëru'él Lli'li.

15 Por ni quëbezë rai' delantë lu trunë shtë Dios nu quëhunë rai' sirvë lë'ë më dzë la gue'lë la'ni santuari shtë më. Nu lë'ë më naquëbezë lu trunë canihapë më lë'ë rai' con pudërë shtë më.

16 Hia gúnëdi'i rai' sufrir gubini, ni galërbidchi ldu'u, nilë guëza'i ngubidzë lë'ë rai', ni por galna'i adë gúnëdi'i rall sufrir

17 purquë lë'ë më nabëru'él Lli'li, el quë naná quëbezë guëla'u trunë ni, quëháp'i lë'ë rai' ziquë tubi vëquërë quëhápëll ra lli'li. Nu më rë' gua'a lë'ë rai' catë nanú nisë narne'e vidë eternë. Nu Dios guëcuë'dchí më lu rai' grétë' nisë narru'u lu rai'.

8

Séptimo sègi nu gushialë

1 Iurë lë'ë më nabëru'él Lli'li bëche'zë sègi gadchi, iurní bëa'në silënci lu gube'e ziquë mëdi iurë.

2 Lueguë gunahia lu gadchi ianglë naná quëbezë zuldí delantë lu Dios; bë'në rai' recibir gadchi trompetë.

3 Despuësë de ni bédchini stubi ianglë nanua'a tubi cinsari orë. Iurní guzuldi' delantë lu bëcu'guë. Bëdë'ë rai' zihani ialë parë gúni' ofrecer gushialë lu bëcu'guë juntë con oraciuni shtë ra shmënë Dios. Lë'ë bëcu'guë orë zuga'a delantë trunë.

4 Lë'ë gushialë nananú guia'a ianglë ni, be'pin hashtë lugar catë quëbezë Dios, juntë con ra oraciuni shtë ra shmënë Dios.

5 Iurní lë'ë ianglë guna'zi lë'ë cinsari ni; tsadzëhin con gui'i guëdchi shtë catë rie'qui. Iurní bëquëldí ianglë gui'i ni lu guë'dchiliu. Gubë nu nalë ruidë gu'; bédchini ray shtë nguzi'u nu bëllú guë'dchiliu.

Ra trompetë

6 Iurní ra zëgadchi ianglë nanua'a ra trompetë, bë'në rai' preparar të parë gu'ldë rai' trompetë.

7 Primërë ianglë bi'ldi trompetë; iurní gulaguë guiuguë nu gui'i nutsin con rënë hashtë guë'dchiliu. Güe'qui tecërë partë shtë guë'dchiliu nu tecërë partë shtë ra hiaguë nu tecërë partë plantë narguë.

8 Segundë ianglë bi'ldi trompetë shtëhi' nu gulaguë ziquë tubi dani ru'bë lu nisë. Dani ni rie'qui con be'lë, nu tecërë partë shtë'në nisëdu'u bëaquin ziquë rënë.

9 Hia tecërë partë shtë ra ma nananú la'ni nisëdu'u, guti ra. Nu tecërë partë shtë ra barcu, grétë' gualú.

10 Lë'ë tecërë ianglë bi'ldi trompetë, iurní tubi mbelëgui'i ru'bë gulaguë dizdë gube'e. Rie'qui mbelëgui'i ziquë grëaguë. Gulaguin lu tecërë partë shtë ra guëë'gu nu catë nanú zini.

11 Lë'ë mbelëgui'i ni lë Naldá. Tecërë partë shtë nisë bëaquin ziquë naldá. Cantidá mënë guti purquë bi' rall nisë lda.

12 Lë'ë ianglë naná cuartë, bi'ldi trompetë; iurní tecërë partë shtë ngubidzë con tecërë partë shtë mbehu nu ra mbelëgui'i, gullini de manërë quë ra tecërë partë shtë rahin bëa'në nacahi. Bëdë'di'i rahin llni durantë tecërë partë shtë dzë nu gue'lë.

13 Iurní gunahia nu binia tubi ianglë nariasë lu gube'e. Guní'i fuertë:

—Prubi grétë' ra naquëreldë lu gué'dchiliu iurë lë'ë ra tsunë ianglë rë' gu'ldë rai' trompetë shtë rai'.

9

¹ Hia lë'ë quintë ianglë bi'ldi trompetë; iurní gunahia tubi mbelëgui'i naná gulaguë dizdë lu gube'e hashtë lu gué'dchiliu. Lë'ë personë ni bënë recibir liahi shtë guëru naná guetë nu níd'i fin shtë guëru ni.

² Iurní bëllá'li' guëru ni; hia nga'li be'pi gushë cumë ziquë gushë shtë iurnë ru'bë. Hia lë'ë gushë ni bëcahi lu ngubidzë nu lu gube'e.

³ La'ni gushë ni bëru'u ra mbëchizu' naná riasë nu bietë ra ma lu gué'dchiliu. Bënë ra mbëchizu' recibir pudërë parë gunë ra dañi ziquë nillë shtë gué'dchiliu.

⁴ Bënë rai' recibir ordë adë gunë rai' dañi lu ra plantë rguë, nilë tubi cusë narguë, ni por ra hiaguë, sino nadë más gunë rai' dañi ra mënë naná nuá'adi'i sēñi shtë Dios luquë rai'.

⁵ Adë bēdē'ēdi'i mē sí de quē quini rai' mēnē sino nadē más parē gunē ra mēnē sufrir dūlurē durantē ga'i mbehu. Lē'ē dūlurē ni gaquin ziquē rac tubi mieti iurē rahuē' tubi nillē lē'ē nguīu.

⁶ Hia dzē ni ra mēnē gac shtu'u rall gati rall perē adē gunē rai' gan gati rai'. Aunquē rac shtu'u mēnē gati rall, hia lē'ē galguti ldaguē zitu parē mēnē ni.

⁷ Ra mbëchizu' rlua'a ziquë guay naná preparadë parë lu guërru. Hia guëc ma napë ma ziquë tubi corunë orë; hia lu ma rlua'a ziquë tubi nguīu.

⁸ Nu napë ma guitsë guëc ziquë guitsë guëc shtë na'a. Hia lai' ma rlua'a ziquë lai' león.

⁹ Cuerpë shtë ra ma nacu bien con shabë ziquë gui'bë; hia ruidë shtë shcuaguë ma na ziquë ruidë shtë cantidá carros nanaquë ra guay iurë lë'ë ra ma ziaǵllu'në lu guërru.

¹⁰ Napë ma llba'në ma cumë ziquë llba'në nillë con guitsë nazubë guëquin. Hia llba'në ma napë pudërë parë gunë dañi ra mënë por ga'i mbehu.

¹¹ Ra mbëchizu' rë' napë rai' tubi jëfë naná mizmë ianglë shtë gabildi. Hia lë'ë ianglë rë' lë con di'dzë hebreo, Abadón. Nu dizë griego lë ma Apolión narunë cuntienë el quë narzalú.

¹² Gudëdë primërë cusë dushë perë to-davía runë faltë chupë cusë nadzë'bë.

¹³ Hia lë'ë sexto ianglë bi'ldi trompetë; iurní binia tubi bë nabëru'u entrë ra tapë cachi nanaquë bëcu'guë shtë orë. Bëcu'guë ni quëbezë delantë lu Dios.

¹⁴ Lë'ë bë guni'i lu sexto ianglë nanua'a trompetë:

—Bëlda'a ra guëzá guëdapë ra ianglë naquëdú rua' guëë'gu Eufates.

¹⁵ Hia iurní gula'a ra guëzá ianglë ni parë quini rai' tecërë partë shtë mënë. Ra ianglë guc rai' preparadë parë iurë ni, dzë nu izë.

¹⁶ Binia tubi número shtë ra suldadë nanadchi'bë ra guay; na rall dos cientos millones.

¹⁷ Zni bëlua'alú ra guay lua. Hia ra nadchi'bë tēchi ma nua'a rai' ldu'u rai' tubi naná canihapë ldu'u rai'. Nahin color llini; nu azul, nu shlí'echi. Hia ra guay napë ma guëc ma ziquë guëc león; hia rua' ra ma bëru'u be'lë nu gushë nu asufre.

¹⁸ Ra tecërë partë shtë mënë guti ra por guëzá tsunë plaguë ni narru'u rua' guay: gui'i, gushë, nu asufre

¹⁹ purquë lë'ë ra ma bënë ra gan con rua' ma, nu con llba'në ma; pues llba'në ma rlua'a ziquë serpientë con guëc shtë ma. Con ra guëc ra ni bënë rall dañi.

²⁰ Perë los de más mēnē nagútidi'i por ra cashtigu ni, nunquë adē bēsá'nēdi'i rall gunē rall cusē mal, nu bēsá'nēdi'i rall gunē rall adorar ra espíritu mal con ra dzanē ídolo shtë orē u ra dzanē bēdchichi, u gui'bē shlí'echi u guē'ë u hiaguē. Bēsá'nēdi'i rall gunē rall adorar ra cusē ni aunquē adē ráquēdi'i guēná rahin, nu adē ráquēdi'i rall rzë rall.

²¹ Nu zac adē bēsá'nēdi'i ra mēnē quini sa' rall nu ni por galbēlliú shtë rall, nu ni por galērquēnú tse'lë sa' rall, nilë por rbēzēdi'i mēnē rbaa'nē rall pē shtë sa' rall.

10

Lë'ë ianglë nanua'a tubi librë bi'chi

¹ Iurní gunahia stubi ianglë nanapë pudërë ru'bë naná bédchini de gube'e. Lë'ë ianglë nácuhi' shcahi nu nanú tubi iarcu iris guéqui'. Lúhi' rabtsë'ë ziquë ngubidzë; hia guéahi' rlua'a ziquë tubi mbéduni shtë be'lë.

² Nuá'ai' guiá'ai' tubi librë mitu'në naná lla'lë. Iurní bészúhi' guéahi' ladë ldi lu nisëdu'u, nu guéahi' ladë rubësë bészúhi' lu guédchiliu.

³ Iurní fuertë guní'i' ziquë rzubá ra león.

⁴ Iurë gualú ra gadchi nguzi'u, iurní guc shtua'a niaquëa'a perë binia tubi bë nabédchini de gube'e; guní'i':

—Adë rquëbidi'il lo quë naguni'i' ra nguzi'u; adë rquë'di'il lo quë naguni'i' rai'.

⁵ Lueguë lë'ë ianglë nagunahia, zu guéahi' lu nisëdu'u nu guédchiliu, bédísi' guia'a ladë ldi lu gube'e.

⁶ Bé'ni' jurar por lë më naná bëntsa'u gube'e nu guédchiliu, nu nisëdu'u nu grë ra cusë nananú lu rahin. Guní'i' ianglë:

—Hia bëga'a iurë; nádi'i' más tiempë.

⁷ Iurë lë'ë ianglë nagadchi guzublú gu'ldë trompetë shtëhi', iurní hia guc cumplir lo quë nabë'në Dios disponer antsë cumë ziquë guní'i' më lu ra muzë shtë më, ra nabiadi'dzë shti'dzë më.

⁸ Hia bë naná binia, bë nabédchini de gube'e, bëabré guní'i' lua:

—Gua iurne' të guená'zil librë naná lla'lë, librë nananú guia'a ianglë naná zuldí lu nisëdu'u nu lu guédchiliu.

⁹ Iurní guahia lu ianglë nu guna'ba të parë guënë'ei' librë. Iurní guní'i' ianglë lua:

—Guna'zi librë rë'; bi'ldi la'nin nu bë'në llgabë pë runë cuntienë ra di'dzë. Primërë gac ra di'dzë ziquë dchini shtë mbee'zë perë despuësë guëaquin cumë cusë naldá.

¹⁰ Iurní guna'zia librë rë' nananú guia'a ianglë. Bi'ldia la'nin; bëna llgabë. Primërë cusë za'quë nahin perë despuësë guëaquin cusë naldá.

¹¹ Lueguë guní'i':

—Napë quë guëabril stubi. Tsagní'il shti'dzë Dios lu grëtë' ra mënë, guédchi ra, lu ra naciuni, nu lugar catë ruadi'dzë

mënë grë clasë dizé, nu lu ra rëy. Guëni'il shti'dzë më.

11

Ra chupë testigu

¹ Iurní bëne'e rai' tubi varë narrë'shë guiu'u cuahia, nu guní'i' rai' lua:

—Guasuldí nu guna'zi medidë rë'; bërë'shë santuari shtë Dios, nu bërë'shë bëcu'guë, nu bëlabë beldá naná quëhunë adorar lë'ë Dadë nga'li.

² Perë adë rrë'shëdi'il lu rualdëa' naná tēchi fuërë shtë iádu'u purquë grëtë' ni bëne'e Dios permisi parë më zitu guélú rall. Grë ra mënë ni guélú ra guéc Jerusalén durantë cuarenta y chupë mbehu.

³ Perë guëshe'lda chupë testigu shtëna parë guadi'dzë rai' shti'dza durantë mili chupë gahiu'a sesenta dzë. Nacu rai' shabë rai' color nagasë.

⁴ Lë'ë testigu rë' runë significar chupë hi-aguë olivos, nu zac runë significar chupë gandelier naná quëbezë delantë lu Dadë narnibë'a guédchiliu.

⁵ Si talë chu rac shtu'u gunë dañi parë lë'ë testigu ni, pues lë'ë rai' napë rai' pudërë parë guëru'u gui'i' rua' rai' naná guëza'i completamente lë'ë contrari shtë rai'. Zni gati ra grë ra narac shtu'u quini lë'ë rai'.

⁶ Testigu rë' napë pudërë parë guësë'au rai' gube'e të parë ldáguëdi'i guiu durantë tiempë naguadi'dzë rai' shti'dzë Dios, nu napë rai' pudërë parë gunë rai' cambi nisë; gaquin rënë, nu parë guëshe'ldë rai' plaguë u galguidzë tantë cumë ziquë guëni'i' ldu'u rai'.

⁷ Perë iurë tsalú grë lo quë nagunë ra testigu ni, iurní lë'ë ma dushë nabëru'u gabildi, guëna'zi ma lë'ë rai' nu gunë ma dushë gan lu rai' hashtë gati rai'.

⁸ Hia shcuerpë rai' guëa'nin lu nezë shtë ciudá ru'bë catë bëquë'ë ra mënë lë'ë Dadë lu cruz. Stubi lë ciudá ni na Sodoma, nu zac Egipto.

⁹ Hia por tsunë dzë guëru'ldë, guëa'në ra shcuerpë testigu ni lu nezë. Mënë shtë grë guédchi, mënë naruadi'dzë grë clasë dizé, mënë naze'dë de grë lugar nu naciuni,

guená rall lu ra tēgulē nu adē guēdē'ēdi'i rall permissi parē guēga'chi ra tēgulē.

¹⁰ Ra naquēreldē lu guē'dchiliu guēquitē ldu'u rall purquē guti ra testigu ni, nu nalé guēuu' ldu'u rall hashtë guēshe'ldē rall regalē lu sa' rall purquē guēzá guērupē nguui ni nabiadi'dzē shti'dzē Dios, guti rai'. Bēzac zi rai' ra mēnē shtë guē'dchiliu.

¹¹ Perē despuēsē tsunē dzē guēruldē, Dios bēcua'ñi lē'ē rai' parē guēbani rai' stubi, nu grē ra naguná lu rai', nalé bēdzēbē rall iurní.

¹² Lueguē iurní guērupē testigu ni bini rai' tubi bē dizdē lu gube'e naná guni'i:

—Gulē tsepi ndē'ē.

Iurní be'pi rai' gube'e la'ni tubi shcahi. Hia ra contrari shtë rai' guná rall.

¹³ Mizmē iurní gu' tubi llu ru'bē nu guēzá chi'i partē shtēnē ciudá gualú nu gadchi mili mēnē guti; bē'nē llu. Los de más mēnē nabēa'nē, nalé bēdzēbē rall. Guni'i rall llēru'bē na pudērē shtë Dios.

¹⁴ Zni gudēdē segundē cusē nadzē'bē perē lueguē guēdchini stubi naná tecērē.

Trompetē gadchi

¹⁵ Lē'ē ianglē gadchi bi'ldi trompetē shtēni'. Iurní bēdchini bē fuertē dizdē gube'e. Guni'i bē:

Lugar catē rnibē'a rēy shtë guē'dchiliu, bēaquin lugar parē guēnibē'a Dios, Shtáda'a nu Cristo shini mē. Lē'ē mē guēnibē'a mē ziquē rēy parē siemp'rē.

¹⁶ Iurní ra galdē bi tapē mē guani'si naná quēbezē lu trunē shtë rai' delantē lu Dios, bēzullibi rai' hashtë bēdchini luquē rai' lu guiu'u nu bē'nē rai' adorar Dios.

¹⁷ Guni'i rai':

Dzu guēne'e na'a graci lul, Dadē. Nápēl grē pudērē; nabánil parē siemp'rē. Napē quē guēdchínil parē guēnibē'al; nu nal Rēy iurnē'.

¹⁸ Ra mēnē shtë grē naciuni, bēldē rall perē hia bēga'a iurē parē gúnēl cashtigu lē'ē rall. Bēga'a tiempē gúnēl juzguē ra tēgulē.

Guēné'el premi ca'a ra naná runē honrar lē'el, grē ra naná limpi delantē lul, nu grē ra narzu'bē diaguē shtí'dzēl,

grētē' ra narnibē'a, nu grētē' ra mēnē nanádi'i mēnē nalasac.

Bēga'a iurē parē gúnēl tsalú con grētē' ra narzac zi sa' rall parē tsalú sa' rall.

¹⁹ Iurní bēlla'lē santuari shtë Dios nananú gube'e, nu gunahia tubi cajē shtë conveñi la'ni iádu'u. Iurní gubē la'ni gube'e; gu'tē gui'i nguzi'u; binia ruidē dushē; bēllú guē'dchiliu nu gulaguē tubi guiuguē fuertē.

12

Tubi na'a con ma dushē dragón

¹ Iurní bēlua'a tubi sēni lu gube'e. Tubi na'a bēlua'alú lua; zúb'i la'ni llni shtë ngubidzē nu zubē mbehu guēáhi' nu nápi' guéqui' tubi corunē nanua'a chi'bē chupē mbelēgui'i.

² Na'a ni nuá shíni' nu gurushtiá na'a con dulurē shtë nagalē shini na'a. Pues nalé rzac zi na'a parē guēdchini shini na'a guē'dchiliu.

³ Lueguē bēlua'a stubi sēni lu gube'e, tubi ma dushē dragón. Naru'bē ma nu na ma color llni nu napē ma gadchi guēc ma nu chi'i cachi, nu nanú tubi corunē cadē gadchi guēc ma. Nu nadchi'bē tubi corunē cadē guēc ma.

⁴ Hia con llba'nē ma lē'ē dragón bēteá tecērē partē shtë mbelēgui'i nu bēquēldí ma mbelēgui'i hashtë lu guē'dchiliu. Dragón rē' bēa'nē delantē lu na'a parē iurē lē'ē shini na'a galē, tē parē gau ma lē'ē me'dē.

⁵ Lueguē lē'ē na'a gupē tubi ngulē'nē naná destinadē parē guēnibē'ai' grē naciuni tubi manērē nadushē. Lueguē lē'ē shini na'a guabsú; bia'a Dios lē'i' hashtë trunē shtēnē mē lu gube'e.

⁶ Hia lē'ē na'a bēllu'nē na'a parē tubi lugar catē chu nádí'i. Lugar ni bē'nē Dios preparar tē nga'li guēquēreldē na'a parē guēdē'ē mēnē nagáu na'a por mili chupē gahiu'a sesenta dzē.

⁷ Despuēsē de ni, gu' tubi guērru lu gube'e. Lē'ē ianglē ru'bē Miguel con sáhi', gudildinú rai' con lē'ē ma dragón nu con grē sa' ma.

⁸ Lë'e ma con ra ianglë shtënell, gudildi rall perë adë bënëdi'i rall gan lu guërru; nu adë bëdzëlëdi'i lugar parë lë'e rall lu gube'e.

⁹ Zni bëquëldí Dios lë'e dragón de gube'e; ma ni na mizmë serpientë nanabani dizdë más guahietë. Lëll Diablu nu lëll Satanás naná quësguë guëdubi mënë shtë guédchiliu. Lë'll con ianglë shtënell, Dios bëquëldí lë'e rall lu guédchiliu.

¹⁰ Iurní binia tubi bë fuertë lu gube'e; guní'i:

—Hia bëdchini salvaciuni nu pudërë shtë Dios. Hia bëga'a iurë parë guënbë'a më por autoridá shtë Cristo purquë hia lë'e contrari shtë sa' hia'a bëquëldí Dios lë'll lu guédchiliu. Pues lë'll bëdchi'bë galquiá cuntrë ra shmënë Dios dzë la gue'lë.

¹¹ Ra bëchi sa' hia'a bënë rai' gan lu enemigu por rënë shtë Lli'li nu bënë rai' gan lu enemigu ni purquë biadi'dzë rai' diza'quë. Adë bëdzëbëdi'i rai' gati rai' por lë'e më.

¹² Gulë bëquitë ldu'u të iurne', grë të naná quërelde lu gube'e; perë prubi ra nananú lu guédchiliu nu ra narzé lu nisëdu'u la'ni barcu purquë lë'e mëdzabë bietë catë quërelde të nu nalé rldëll purquë nanëll du'pë tiempë runë faltë parë gunë më cashtigu lë'll.

¹³ Iurë lë'e dragón guc bë'a de quë Dios bëquëldí lë'll lu guédchiliu, guzunáldëll lë'e na'a nanapë shíni'.

¹⁴ Perë lë'e na'a bë'ni' recibir shcuágui' ziquë shcuaguë mbisiá të gac tsasë na'a tubi lugar lu shlatë zitu parë lu serpientë ni. Ndë lë'e na'a ni nasegurë nu bënëll recibir nagáu por tsunë izë guëruledë.

¹⁵ Lë'e serpientë bëquëldí nisë con rua'll parë gaquin tubi guëë'gu të gua'a nisë lë'e na'a.

¹⁶ Perë guiu'u bënë campañi lë'e na'a nu bëlla'lë guiu'u. Bi'i guiu'u nisë nabëru'u rua' dragón.

¹⁷ Con ni lë'e dragón nalé bëldëll cuntrë lë'e na'a. Iurní zia'a dragón parë tsatildinull los de más ra shini na'a, ra narunë cumplir mandamientë shtë Díos nu naná

ruadi'dzë diza'quë shtë Jesucristo, ra naná testigu shtë më.

13

Chupë ma dushë

¹ Iurní guasuldía rua' nisëdu'u. Gunahia bëru'u la'ni nisëdu'u, be'pi tubi ma dushë nanapë gadchi guëquëll, nu nápëll chi'i cachi. Cadë cachi napë tubi corunë nu cadë guëquëll naquë tubi lë dzabë nabënë ofender Dios.

² Lë'e ma rë' nagunahia, rlua'a ziquë tigrë; napë ma ziquë guëa' oso, nu rua' ma na ziquë rua' león. Lë'e dragón bënë pudërë nu autoridá nu permisi parë zubë ma ni lu trunë shtë dragón parë guënbë'a ma.

³ Tubi de lë'e guëc ma dushë rlua'a ziquë nuá'all tubi ridë naná gudini lë'e ma perë ridë ni bëac. Nu guëdubi mënë shtë guédchiliu bëdzëguëë' ldu'u rall nu guanaldë rall tëchi ma dushë.

⁴ Nu bënë mënë adorar lë'e dragón purquë bënë'll llëru'bë pudërë parë lë'e ma dushë, nu zac bënë ra mënë adorar lë'e ma dushë. Guní'i rall:

—Nídi'i chu stubi ziquë ma dushë rë'. Adë chu gunë gan lull.

⁵ Nu lë'e ma dushë bënë recibir permisi parë guëni'i ma di'dzë dzabë, cusë narunë ofender Dios. Napë ma ni pudërë parë gúnëll ra cusë dzabë durantë cuarenta y dos mbehu.

⁶ Zni bënë ma dushë; guní'll cuntrë Dios nu gudëll guëc Dadë nu guëc santuari shtë më nu guëc ra naquëbezë lu gube'e.

⁷ Nu zac lë'e ma dushë bënëll recibir permisi të tildinull con grë shmënë Dios hashtë bënëll gan lu rai'. Nu napë ma ni autoridá subrë grë ra mënë, grë naciuni, grë guédchi, nu grë lugar catë ruadi'dzë mënë grë clasë dizë.

⁸ Grë ra mënë naquërelde lu guédchiliu, bënë rall adorar lë'e ma dushë, ra mënë nanádi'i escritë lë rall la'ni librë. Librë ni naescritë lë ra nanapë vidë eternë. Guëc escritë ni dizdë gurështë guédchiliu. Lë librë ni na librë shtë el quë nabëru'lë Lli'li naná guti ziquë lli'li.

⁹ El quë narqué diaguë shti'dza, gulë bëqué diaguë shti'dza.

¹⁰ Grëtë' el quë naguzac zi mënë lachigui'bë, mizme lé'ëll tsa lachigui'bë. Nu grë ra narguini sáhi' con spadë nu zac lé'ëll gátill con spadë. Por ni grëtë' naná shmënë Dios rqui'ni gapë rai' pacënci nu fe.

¹¹ Despuësë de ni, gunahia stubi ma dushë nabëru'u tubi guëru shtë gué'dchiliu. Ma ni napë chupë cachi narlua'a ziquë cachi shtë lli'li perë ruadi'dzë ma ziquë cha' dragón.

¹² Nu napë ma pudërë shtë primërë ma dushë nu zúbëll shlugar ma ni. Nu bë'në segundë ma parë grë ra mënë shtë gué'dchiliu bë'në rall adorar primërë ma dushë; ma ni bënëac ridë naná bédë'e galguti parë lé'ëll.

¹³ Nu zac bë'në ma sēni ru'bë nu milagrë hashtë bédchini gui'i shtë gube'e hashtë gué'dchiliu por pudërë shtë ma. Ra mënë guná rall milagrë ni.

¹⁴ Por medio de grë milagrë nabë'në ma dushë delantë lu primërë ma dushë, bësiguë ma grëtë' ra naquërelde lu gué'dchiliu nu gunibë'a ma de quë gactsa'u tubi figurë shtë ma dushë nanua'a ridë. Ridë ni guquin por tubi spadë perë adë gútidi'i ma.

¹⁵ Hia lë'e segundë ma dushë bë'nëll recibir pudërë parë guëdë'e ma vidë lë'e figurë shtë primërë ma dushë, nu zac bédë'ëll pudërë parë guadi'dzë figurë ni nu parë quini ma grëtë' el quë adë nēdi'i gúnëll adorar lë'e ma.

¹⁶ Nu bë'në ma parë guëquë'e tubi marquë guia'a ladi ldi mënë u luqué mënë. Grë ra mënë ru'bë nu ra nalasáquëdi'i, grë ra ricu nu ra prubi, grë ra naná librë nu ra naná bajo ordë shtë sa' rall, bë'në rall recibir marquë ni.

¹⁷ Ni tubi adë gáquëdi'i guëtuu'll nilë por sí'll si talë nápëdi'll lë shtë ma u número shtë lë ma ni.

¹⁸ Rqui'ni llni tē tsasé mieti di'dzë rē'. El quë naná riasé, bë'në calcular número shtë ma dushë. Lë'e número runë significar lë shtë tubi nguui. Número ni na shu'pë

gahiu'a sesenta con shu'pë.

14

Cantë shtë 144,000 mënë

¹ Iurní gunahia lu Lli'li naná zuldí guëc tubi dani lë Sión. Con lë'e Lli'li quëbezënu tubi gahiu'a cuarenta con tapë mili mënë. Lë Lli'li naescritë luqué rai' nu zac lë shtë Shtadë Lli'li naescritë luqué ra mënë ni.

² Lueguë iurní binia tubi bë naná ze'dë dizdë gube'e. Nahin ziquë ruidë shtënë cantidá guë'gu, nu ziquë iurë rguini nguzi'u fuertë. Bë ni na ziquë cha' zihani arpa naquëu'ldë ra mënë.

³ Nu quëu'ldë rai' tubi cantë cubi delantë lu trunë nu delantë lu guézá tapë ra nanabani, nu delantë lu ra më guani'si. Perë ni tubi chu adë riasédi'i cantë ni sino nadë más niá'asë ra ciento cuarenta y cuatro mili nanaguc salvar entrë los de más mënë shtë gué'dchiliu.

⁴ Ra mënë ni adë cuënúdi'i rai' tse'lë sa' rai'; na rai' limpi, nu zianaldë rai' lë'e Lli'li cualquier nezë tsáhi'. Guc salvar rai' entrë los de más mënë ziquë primërë grupë shtë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios. Zni guc rai' ziquë ofrendë lu Dios nu lu Lli'li.

⁵ Tambiën ni tubi de lë'e rai' nabíshidi'i sino limpi na rai' delantë lu Dios catë quëbezë më.

Di'dzë shtë tsunë ianglë

⁶ Iurní gunahia stubi ianglë naná riasë lu gube'e. Nua'a ianglë ni diza'quë parë guadi'dzënuhi' diza'quë lu ra mënë narëta' lu gué'dchiliu, ra mënë shtë naciuni, ra nabiadi'dzë grë clasë dizé, ra naquërelde lu guëdubi gué'dchiliu. Diza'quë nanua'a ianglë, nápëdi'in fin.

⁷ Guni'i ianglë fuertë:

—Gulë gapë respëti Dios, nu gulë bédë'e labansë parë lé'i'. Hia bëga'a iurë gunë më juzguë lë'e ra mënë. Gulë bë'në adorar el quë nabëntsa'u gube'e nu gué'dchiliu, nisëdu'u nu grë ra zini.

⁸ Despuësë gualú shti'dzë primërë ianglë, iurní guni'i segundë ianglë ni:

—Hia lë'e ciudá Babilonia ru'bë gunë Dios juzguë purquë ziquë tubi narzuu'dchi con vini, zni bë'në Babilonia

con los de más naciuni parë gunë rall duldë, cusë nadë rllu'idi'i.

⁹ Lueguë iurní tecërë ianglë guni'i fuertë:

—Si talë tubi gunë adorar lë'ë ma dushë u figurë shtënëll, nu guëdë'ëll permissi quë marquë shtë ma dushë luquë nguui u guia'a nguui,

¹⁰ pues nguui ni napë quë sac zill lu cashtigu dushë naze'dë de Dios. Cashtigu ni na llanë shtë më nu adë nùtsëdi'in con galërga'a ldu'u më. Nguui ni gùnëll sufrir la'ni gui'i nu asufre delantë lu ra ianglë santu shtë Dios nu delantë lu Lli'li.

¹¹ Lë'ë gushë shtënë cashtigu ni tsepi durantë grë ra siglo. Nídi'i descansë dzë, nilë gue'lë parë ra narunë adorar lë'ë ma dushë nu figurë shtë ma, u ra nabë'në recibir marquë shtë ma.

¹² Por ni grë ra shmënë Dios, nu ra narzu'bë diaguë shti'dzë më, ra nari-analdë bien enseñansë shtë Jesús, rqui'ni gapë rai' pacënci.

¹³ Iurní binia tubi bë nabëru'u de gube'e. Guni'i bë lua:

—Bëquë'ë ndë'ë: “Guëquitë ldu'u ra tëgulë parë siemprë, ra naná shmënë Dadë Jesús”. Zni rni'i Espíritu. Pues guëzi'i ldu'u rai'; napë rai' descansë nu guëdë'ë Dios premi por dchi'ni nabë'në rai'.

Cashtigu parë guë'dchiliu

¹⁴ Iurní gunahia lu tubi shcahi naquichi. Quëbezë lu shcahi tubi më narlua'a ziquë Jesús. Nápi' tubi corunë orë guëqui' nu nápi' tubi cierrë dushë guiá'ai' narunë significar cashtigu naze'dë guëdchini.

¹⁵ Bëru'u stubi ianglë la'ni iádu'u. Ianglë ni guni'i lu nguui nazubë rua' shcahi:

—Iurnë' bëtia'a cierrë shtënëll tē guëtëal cusechë purquë hia iurë bëga'a parë guëdëahin.

¹⁶ Lueguë el quë nazubë rua' shcahi bëté'di' cierrë lu guë'dchiliu nu bëtëáhi' cusechë.

¹⁷ Iurní stubi ianglë bëru'u la'ni iádu'u naná quëbezë gube'e, nu zac lé'i' nuá'ai' tubi cierrë dushë.

¹⁸ Bëru'u stubi ianglë nanapë pudërë la'ni santuari parë guënbë'ai' gui'i.

Guná'bëi' con voz fuertë lu naná nua'a cierrë dushë. Guni'i':

—Hia bëga'a iurë parë gac cashtigu ra mënë mal narëta' lu guë'dchiliu. Gaquin ziquë tubi mënë narldaguë nashi uvë tē guëru'u juguë shtë uvë.

¹⁹ Hia lë'ë ianglë ni bëtë'dë cierrë shtëni' lu guë'dchiliu nu bëtëáhi' cusechë shtë uvë. Iurní bëtiá'ai' uvë ni la'ni catë tsutsa'uin tē parë guëru'u nisë shtë uvë. Ni runë significar cashtigu dushë naná ze'dë guëc ra mënë mal.

²⁰ Ra uvë bëru'u nisë shtëni' fuërë shtë ciudá; hia lugar ni bëru'u mënë; bëdchini rënë hashtë catë lu naná rquë frënë shtë guay. Rënë ni guc tubi guëë'gu de tsunë gahiu'a kilómetros.

15

Ra ianglë naguësëdchini gadchi plaguë

¹ Iurní gunahia lu gube'e stubi sēni ru'bë, cusë nadzë'bë; gunahia gadchi ianglë naguësëdchini gadchi plaguë. Hia con lútimë plaguë ni gualú llanë shtë Dios.

² Nu zac gunahia tubi cusë narlua'a ziquë nisëdu'u shtë vidrio nutsin con gui'i. Gunahia lu ra nabë'në gan lu ma dushë con figurë shtënëll, nu bë'në rall gan lu número shtë ma ni. Ra mënë ni zuldí rai' cula'ni rua' nisëdu'u naná ziquë vidrio. Nua'a rai' arpa nabëdë'ë Dios ca'a rai'.

³ Nu quëu'ldë rai' tubi cantë shtë Moisés, el quë nabë'në sirvë lu Dios. Nu cantë ni na cantë shtë Lli'li naná rni'i zndë'ë:

Llëru'bë na pudërë shtënëll. Nalé nasa'a na lo quë nabëntsá'ul, Dadë Dios. Lé'ël rnibë'al grëtë' cusë.

Tubldí nu verdá na lo quë naquëhúnëll, lé'ël Rëy shtë naciuni.

⁴ Grë mieti rdzëbë lé'ël, Dadë. Grë mieti gunë rall adorar lé'ël.

Pues sulë lé'ël nal santu.

Grë naciuni guëdchini delantë lul nu gunë rall adorar lé'ël purquë guná rall grë lo quë nacanihúnëll.

Nahin cusë za'quë nu justë.

⁵ Despuësë de ni, gunahia lu gube'e nu bëlla'lë santuari shtë iádu'u catë nutsa'u ra tablë shtë lëy.

⁶ De lë'ë santuari ni bëru'u gadchi ianglë naguësédchini ra gadchi plaguë. Nacu rai' lari lino fini nu limpi; nu rabtsë'in. Napë rai' cinturón shtë orë dëdë laguë ldu'u rai'.

⁷ Iurní tubi de tapë nanabani bédë'ë tubi copë orë cadë ra gadchi ianglë. Cadë copë gadzé con cashtigu dushë naze'dë de Dios, el quë nanabani por guëdubi siglo.

⁸ Hia lë'ë santuari gadzé gushë naná ze'dë de lugar catë quëbezë Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më. Ni tubi adë chu tsutédi'i nga'li hashtë iurë gualú gadchi plaguë nabësédchini ra gadchi ianglë.

16

Ra copë shtë cashtigu

¹ Iurní binia tubi bë fuertë naná bëru'u de lu santuari. Voz ni guni'i lu gadchi ianglë:

—Gulë tsaglda'të ra copë shtë cashtigu lu guë'dchiliu, ra cashtigu dushë shtë Dios.

² Primërë ianglë guagldá'ti' copë lu guë'dchiliu. Grétë' mënë nanapë marquë shtë ma dushë nu naná bë'në adorar figurë shtë ma, ni bëru'u guëë'dzu dushë ladi rall; nalé nahiu'bë ra guëë'dzu.

³ Segundë ianglë guagldá'ti' copë shtëhi' lu nisëdu'u; nu lë'ë nisë bëaquin rënë ziquë rënë shtë tégulë. Hia guti grë ra nanapë vidë la'ni nisë ni.

⁴ Tecërë ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu guëë'gu nu lu ra zini; hia bëac rahin rënë.

⁵ Lueguë binia bë shtë ianglë naquëhapë nisë. Guni'i':

—Naza'quë lo quë nabë'nël, Dadë Dios. Nal Santu. Nal principi nu lë'ël nal fin.

⁶ Justë nal purquë lë'ë mënë ni gudini rall shmënël; gudini rall ra nabiadi'dzë shti'dzël. Pues iurne' lë'ël bë'nël parë bii' rall rënë shtë guëë'gu nu zini purquë zni runë tucarë rall.

⁷ Bini zaca tubi bë nabëdchini dizdë bëcu'guë; guni'i':

—Nia Dadë Dios, rnibë'al grétë' cusë. Bë'nël juzguë con verdá nu manërë tubldí.

⁸ Hia cuartë ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu ngubidzë nu bédë'ëi' pudërë lë'ë ngubidzë parë guëza'i ngubidzë ra mënë con gui'i.

⁹ Grétë' mënë güe'qui ra, cusë nadzë'bë, perë adë bë'nëdi'i rall cambi mudë nanabani rall, nu adë guni'idi'i rall llëru'bë na pudërë de Dios sino guni'i' rall cusë dzabë cuntrë lë'ë më, el quë nanapë pudërë subrë grétë' ra plaguë rë'.

¹⁰ Quintë ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu trunë catë quëbezë ma dushë; iurní catë rnibë'all bëa'në nacahi. Ra mënë gudáhuë' rall ldudzë rall por tantë dulurë.

¹¹ Nilë por ni adë bësá'nëdi'i rall parë quëhunë rall mal. Más guni'i' rall cusë dzabë cuntrë Dios naquëbezë gube'e por tantë dulurë nu guëë'dzu shtë rall.

¹² Hia lë'ë sexto ianglë guaglda'të copë shtëhi' lu nisë shtë guëë'gu Eufrates; hia lë'ë nisë ni gubidchi parë gac tubi nezë, tédë ra rëy naze'dë nezë guia'a.

¹³ Iurní gunahia lu dragón nu lë'ë ma dushë nu lë'ë nabishi; rua' rall bëru'u tsunë espíritu mal naná formë shtë lla'u.

¹⁴ Ndë'ë na ra espíritu shtë ra mëdzabë perë napë ra pudërë parë gunë rall milagré. Bëru'u rall parë guëtëá rall grétë' ra rëy shtë guë'dchiliu parë lu guërru. Gaquin dzë narunë Dios disponer. Napë më grë pudërë.

¹⁵ “Gulë guná, na zelda sin quë adë gac ldë'ëdia'a, ziquë ridë tubi nguba'në. Dichusë el quë naná zu nasini iurní nu quëhápëll shábëll të parë adë sédi'i rall con galështú delantë lu më”.

¹⁶ Hia iurní bëtëá rall ra rëy lugar nalë con di'dzë hebreo, lëhin Armagedón.

¹⁷ Hia séptimo ianglë guaglda'të copë shtëhi' lu mbë. Iurní dizdë santuari la'ni gube'e, bëru'u tubi bë fuertë naze'dë de lu trunë. Guni'i' bë:

—Hia bédchini fin.

¹⁸ Iurní gu' tubi gu'të nguzi'u nu gu' ruidë nu gudini nguzi'u. Lë'ë guë'dchiliu bëllú; bëchi'chi guë'dchiliu con tubi llu más fuertë quë grë ra llu naná bédchini dizdë lë'ë më bëcueshtë më guë'dchiliu.

¹⁹ Lë'ë ciudá ru'bë gure'zin tsunë partë nu grë ciudá shtë guë'dchiliu guré rahin. Iurní Dios bëagná ldu'i lë'ë ciudá ru'bë Babilonia. Bëshe'ldë më cashtigu dushë

guëc ra mënë shtë ciudá ni, tantë llanë napë më.

²⁰ Grétë' ra dani nu ra dani la'ni nisë, gunitilú rahin.

²¹ Nu zac gulaguë de gube'e guiuguë ru'bë subrë guëc ra mënë. Guiuguë ni rzunë'e cuarenta kilos. Perë ra nguui guni'i rall cusë dzabë cuntrë Dios por ra plaguë shtë guiuguë. Guquin tubi cashtigu dushë nabëshe'ldë Dios.

17

Bë'në Dios condenar na'a mal

¹ Iurní bédchini tubi de gadchi ianglë nanua'a gadchi copë; më ni guni'i lua:

—Gude'e të guëluá'ahia cashtigu shtë na'a mal naná zúbëga'a lu nisë zili; runë cuntienë rnibë'a na'a zihani mënë.

² Ra rëy shtë guédchiliu na rall ziquë mënë adulteri; bészullibi rall lu ra dzanë ídolo; mënë narëta' lu guédchiliu na rall ziquë narzuu'dchi purquë bë'në rall neguci mal con lë'e na'a ni.

³ Lueguë Espíritu bëlua'a stubi cusë lua; lë'e ianglë bia'a na lu tubi shlatë catë nídi'i mënë. Gunahia tubi na'a nadchi'bë tubi ma dushë color llini; ma dushë ni napë gadchi guëc ma nu chi'i cachi.

⁴ Lë'e na'a rë' nacu con lari color moradë nu llini; nu zutsa'u na'a con orë nu guë'e nalasac nu perlas. Nuá'all tubi copë orë narunë significar cusë dzabë nabë'nëll nu mal vidë nanabani na'a ni.

⁵ Nu naquë luquë na'a tubi lë narunë significar cusë naga'chi: "Babilonia ru'bë naná shni'a ra na'a mal, nu de grë cusë narná tushë Dios la'ni guédchiliu".

⁶ Lueguë gunahia na'a ni ziquë narzuu'dchi purquë gudínill zihani shmënë Dios naná guti purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Jesús, ra nabëzunë Dios almë shtë rai'. Iurë gunahia lu na'a ni, iurní nalé guasé ldua'a.

⁷ Iurní lë'e ianglë guni'i lua:

—¿Pëzielú rdzëguëe' ldú'ul? Guëní'ihia lul pë runë cuntienë secretë shtë na'a ni nu pë runë cuntienë lë'e ma dushë catë dchi'bë na'a, lë'e ma nanapë gadchi guëc nu chi'i cachi.

⁸ Lë'e ma dushë nagunal, na tubi nagubani antsë perë nídi'i' iurne'; perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, lë'e ma guëru'u de guëru guetë, nu despuësë gátill nu tsall lu gabildi catë nídi'i fin. Ra naquëreldë lu guédchiliu, ra nanádi'i escritë ra lë rall la'ni librë shtë vidë dizdë lë'e guédchiliu gurështë, ni lë'e rall guëdzëguëe' ldu'u rall iurë guená rall lë'e ma dushë nanabani antsë perë guti ma, perë bëabré gubani ma stubi.

⁹ 'Ndë'e rqui'ni du'pë llini parë tsasë hia'a. Ra gadchi guëc ma runë significar gadchi dani catë zúbëga'a na'a ni.

¹⁰ Nu ra guëc ma runë significar gadchi rëy. Ga'i rëy ni gudëdë; gunitilú rai'. Tubi de lë'e ra rëy ni quëgnibë'a iurne'. Hia stúbill todavía la'di guédchínidi'i, perë iurë guédchínill, adë guëgnibë'adi'll llëduni tiempë.

¹¹ Lë'e ma dushë naná gubani antsë perë hia nídi'll, ni lë'e naná octavo rëy aunquë na rëy ni tubi de gadchi rëy. Despuësë guzia'a rëy ni lu galguti parë siempër.

¹² 'Ra chi'i cachi nagunal, ni runë significar chi'i rëy todavía adë subëlúdi'i guëgnibë'a rall, perë gunë rall recibir pudërë parë guëgnibë'a rall ziquë rëy por tubsë iurë juntë con lë'e ma dushë.

¹³ Ra chi'i rëy rë' gac rall de acuerdë nu gunë rall intriegu pudërë nu autoridá shtë rall parë lë'e ma dushë.

¹⁴ Tildi rall cuntrë el quë nabëru'lé Lli'li perë lë'e Lli'li gúni' gan lu rall purquë lë'e më napë më más pudërë quë grë ra narnibë'a; más pudërë napë më quë grë ra rëy shtë guédchiliu. Ra mënë naquëbezënú lë'e më, guna'bë më lë'e rai'; gulé më lë'e rai'; na rai' shmënë më nabë'në cumplir voluntá shtë më.

¹⁵ Lë'e ianglë guni'i lua shcuendë nisë:

—Ra nisë zili nagunal catë zúbë lë'e na'a mal, na ra guë'dchi, mënë, ra naruadi'dzë grë clasë dizé, nu grë ra naciuni.

¹⁶ Ra chi'i cachi nagunal guëc ma dushë, na ra contrari shtë na'a mal. Guená tushë rall lë'e na'a ni nu guëa'në na'a ni sin adë chu nádi'i cula'ni. Nu guëa'në na'a sin

shábi'. Nu tsalú pudërë shtënell; gáquëll ziquë tubi cusë narie'qui lu gui'i.

¹⁷ Zni gac purquë Dios bënë të gunë ra chi'i rëy lo quë narni'i ldu'u më. Por ni bēa'nē rall de acuerdē nu bēd'ē rall pudërë shtë rall guia'a ma dushë hashtë gac cumplir lo quë naguni'i Dios.

¹⁸ Lē'ē na'a nagunal, na lē'ē ciudá ru'bē naquëgnibē'a ra rëy shtë guédchiliu.

18

Ciudá Babilonia gualú

¹ Despuësē de ra cusë ni, gunahia stubi ianglë naná bietë de gube'e. Nápi' llëru'bē autoridá nu pudërë. Bëzianí ianglë lu guédchiliu con galërabsē'ē shtëhi'

² nu guni'i ianglë con bē fuertë:

—Hia gualú; hia gualú Babilonia, ciudá ru'bē nu bēaquin tubi lugar catë rēta' ra mēdzabē, lugar shtë espíritu mal nu lidchi ra ma dzabē nariasē, ra ma narná tushë mēnē

³ purquë ra mēnē de grëtë' naciuni, na rall ziquë narzuu'dchi por tantë neguci nabē'nē rall ciudá ni. Ra rëy shtë guédchiliu, bënë rall adorar ra dzanë ídolo la'ni ciudá ni. Hia ra comerciante shtë guédchiliu, bēac rall ricu por ra cusë chulë nabē'nē subrë parë ciudá ni.

⁴ Iurní binia stubi bē naná ze'dē de gube'e. Guní'i':

—Gulë bēru'u ciudá ni, lē'ē të shmēna të parë gápēdi'i të partë juntë con duldë shtë mēnē ni, nu adë guëzac zi të por plaguë naze'dē guëc ra mēnē ni.

⁵ Pues mēnē ni bënë rall zihani duldë, nu Dios bēagná ldu'i nu napë quë gúni' cashtigu lē'ē rall.

⁶ Lē'ē të ianglë, gulë bēd'ē mizmə pagu lo quë bēd'ē rall cua'a sa' rall nu gulë quilli hashtë chupë tantë mal según lo quë nabē'nē rall. Gulë bënë tratë lē'ē rall chupë vēsë más dushë quë bënë rall tratë sa' rall.

⁷ Catë lē'ē rall guquëreldë rall con tantë galëlujë, nu catë bënë rall nadchini, gulë bënë medir galërzac zi nu dulurë parë lē'ē rall purquë nadchini guni'i rall: "Ndë'ē zúbëga'ahia cumë ziquë tubi reina. Nádia'a viudë nu adë sac zídía'a."

⁸ Por ni mizmə dzë guédchini ra plaguë guëc ciudá ni. Guédchini galguti nu galërzac zi nu gubini. Lē'ē ciudá tsequi con be'lë purquë llëru'bē pudërë napë Dadë Dios; bënë më condenar ciudá ni.

⁹ Ra rëy shtë guédchiliu naná bēzullibi lu ra dzanë ídolo con mēnē shtë ciudá, nu bēuu' ldu'u rall galëlujë shtë ciudá; gu'nē rall nu cushtiá rall iurë guená rall lu gushë shtë ciudá narie'qui.

¹⁰ Guëa'nē rall zitu purquë guëdzëbë rall cashtigu ni. Nu guëni'i rall:

—Prubi ciudá Babilonia ru'bē nu pudërüsë. Tubsë mumëntë bēdchini cashtigu dushë guëc ciudá.

¹¹ Ra comerciante shtë guédchiliu nu zac lē'ē rall gu'nē rall nu cushtiá rall por lē'ē ciudá ni nagualú purquë hia níd'i' chu si'i ra cusë nanua'a rall.

¹² Nua'a rall orë, bēdchichi, guë'ē nalasac, perlas, lari fini, lari sēdë nu lari color moradë nu lari color llini; nu zac nua'a rall hiaguë fini naná rldia'a nashi. Nua'a rall cusë za'quë nanactsa'u marfil. Nua'a rall hiaguë nalasac, gui'bē shl'echi; nua'a rall gui'bē nalasac; nua'a rall guë'ē iarë.

¹³ Nua'a rall canëlë nu cusë nanutsë ziquë naná rldia'a nashi. Nua'a rall gushialë, mirra, perfume, vini, sēiti, harinë fini nu trigu; nua'a rall ma narua'a carguë. Nua'a rall lli'li, guay, guërrēdë shtë guay, nu nua'a rall mēnē nanápēdi'i libertá parë guëtuu' rall mēnē ni.

¹⁴ Guni'i' ra comerciante ni shcuendë ciudá ni:

—Hiadë nápēdi'i të ra cusë narzebi ldu'u të, cusë narëuu' ldu'u të. Iurní guniti të parë siemprë grëtë' galëricu nu galëlujë nanapë të.

¹⁵ Ra comerciante, ra naná guc ricu por tantë bētuu' rall nu guzi'i rall la'ni ciudá ni, guëa'nē rall zitu por galërdzëbë shtë cashtigu ni. Gu'nē rall nu cushtiá rall nu

¹⁶ guni'i' rall:

—Prubi de lē'ē ciudá ru'bē rē'. Nal cumë tubi na'a nanacu lari za'quë color moradë nu llini. Zutsá'ul con orë nu guë'ē nalasac nu perla

¹⁷ perë tubsë mumëntë gualú grë galëricu ni.

Grë ra capitán shtë barcu nu ra pasajërë nu ra marinërë nu grë ra narunë dchi'ni lu nisëdu'u, guëa'në rall zitu de ciudá ni.

¹⁸ Iurë lë'ë rall guëná rall gushë shtë ciudá narië'qui, cushtiá rall; guëni'i rall:

—Adë guëdzélëdi'i stubi ciudá ziquë ciudá ru'bë rë'.

¹⁹ Iurní bëtia'a rall guiu'u guëc rall; gu'në rall nu cushtiá rall:

—Prubi de lë'ë ciudá ru'bë rë'. Con galëricu shtë ciudá grë ra nanapë barcu lu nisëdu'u, guc rall ricu; perë iurne' tubsë mumëntë gualú ciudá ni. Completamente bërëhin.

²⁰ Perë gulë bëquitë ldu'u të naquëbezë gube'e, lë'ë të poshtë shtë më, lë'ë të naruadi'dzë shti'dzë më, lë'ë të nabëzuné Dios almë shtë të, purquë bë'në më cashtigu ciudá ni. Bë'në më jushtisi por manërë mal bë'në mënë shtë ciudá tratë lë'ë të.

²¹ Iurní tubi ianglë nanapë pudërë ru'bë bëldísi' tubi guë'ë ziquë tubi guë'ë naná rzua trigu; iurní bëtia'a ianglë ni lë'ë guë'ë la'ni nisëdu'u nu guní'i':

—Zndë'ë lë'ë Dios guëtia'a ciudá Babilonia la'ni nisë. Nunquë jamás guëbrídi'i guëná mënë luhin.

²² Nunquë jamás guíniru'u mënë lu nezë shtë ciudá musiquë shtë arpa, nilë bédcha', nilë trompetë. Adë guëdzéldëdi'iru'u ra narunë ra dchi'ni, nu nilë tubi clasë muzë. Adë guínidi'iru'u ruidë shtë molinë.

²³ Hiadë gabtsé'ëdi'iru'u llni ladi hiu'u shtë ciudá, ni cërë, ni lámpara, nu jamás guínidi'iru'u të catë nanú sa'a lidchi mënë. Zni gac aunquë antsë ra comerciante shtënlë guc rall mënë nanapë pudërë, perë bësiguël grëtë' naciuni con galbishi.

²⁴ Pues ciudá ni na culpablë por ra galguti shtë ra shmënë Dios naruadi'dzë shti'dzë më, grë ra nabëzuné Dios almë shtë rai', grë ra naguti purquë guanaldë rai' shnezë Jesús.

19

¹ Despuësë de ra cusë rë', binia bë fuertë shtë zihani mënë naquëbezë lu gube'e. Guni'i rai':
Aleluya, Dios Shtáda'a nápi' llëru'bë pudërë.

Sulë lë'ë më rac runë salvar. Sulë lë'ë më runë tucarë labansë shtë mënë,
² purquë lë'ë më quëhunë më juzguë tubldí nu con verdá.

Pues bë'në më condenar lë'ë na'a mal naná bëshini guë'dchiliu con mal vidë shtënell.

Lë'ë më bëguëu' galguezë por grëtë' ra cusë mal, por grë galguti shtë ra nabë'në sirvë lu Dios.

³ Iurní bëabrí guni'i ra mënë:

—Aleluya. Lugar catë rie'qui na'a ni, nunquë cuezë tsepi gushë parë siemprë.

⁴ Hia ra galdë bi tapë më guani'si con ra tapë nanabani, bëzullibi rai' lu guiu'u nu bë'në rai' adorar Dios naná quëbezë lu trunë. Guni'i rai':

—Nia Dadë; aleluya.

⁵ Iurní binia tubi bë nabëru'u ladë trunë ni. Guni'i':

Gulë bë'në alabar Dios shtëna'a, grëtë' të naná quëhunë sirvë lu më.

Gulë gapë të respëti delantë lu më, lë'ë të naná humildë nu lë'ë të naná më nasac.

Sa'a shtë Lli'li

⁶ Nu zac binia ziquë tubi bë shtë zihani mënë; nahin ziquë bë shtë zihani guë'ëgu catë rzë nisë u ziquë nguzi'u fuertë. Guni'i rai':

Aleluya purquë hia guzublú guëribë'a Dadë Dios shtëna'a; napë më llëru'bë pudërë.

⁷ Cha guëquitë ldu'u hia'a; cha guëdapa'a lëgrë la'ni ldu'u hia'a, nu cha guëdë'na'a alabar lë'ë më purquë hia bédchini iurë shtë sa'a shtë Lli'li. Lë'ë tse'lë më na preparadë.

⁸ Lë'ë na'a ni bédë'ë më permisi gácuhi' con lari fini nu limpi; rabtsë'ë lari ni.

Lari fini ni runë cuntienë ra vidë tubldí shtë shmënë Dios.

⁹ Iurní guni'i ianglë lua:

—Bëquë'ë di'dzë rë': "Dichusë na ra naná invitadë lu laní sa'a shtë Lli'li".

Nu zac guni'i ianglë:

—Verdá nahin; di'dzë ni na di'dzë shtë Dios.

¹⁰ Bëzullibia iurní delantë lu ianglë parë guna adorar lë'i', perë guni'i ianglë lua:

—Adë rúnëdi'il zni'i purquë nahia muzë shtë Dios cumë ziquë lë'ël, ziquë los de

más béchil naná quëhunë cumplir voluntá shtë më, ra narni'i diza'quë shtë më. Sulë Dios bë'në adorar lé'i'.

Ra diza'quë naze'dë de Jesús na mizme di'dzë nardë'e Espíritu Santo parë ra muzë shtë më të guadi'idzë rai' diza'quë.

Tubi nadchi'bë guay naquichi

¹¹ Iurní gunahia lu gube'e bëlla'lë; gunahia tubi guay naquichi. El quë nadchi'bë tëchi ma, bërlë Fiel nu Verdadero purquë náhi' justë iurë rnibë'ai' nu tubldí quëhúni' iurë tildinúhi' ra mënë.

¹² Slúhi' rabtsë'e ziquë be'lë. Nuá'ai' guëqui' zihani corunë. Nu nápi' tubi lë naescritë sulamëntë lë'e më runguë bë'a lë ni.

¹³ Nacu më tubi lari nutsë con rënë. Lë më ni na Di'dzë shtë Dios.

¹⁴ Nu zianaldë ra zihani suldadë shtë gube'e; nacu rai' lari lino fini naquichi nu limpi. Nu dchi'bë rai' tëchi guay naquichi.

¹⁵ De rua' më bëru'u tubi spadë dushë parë gunë më gan lu ra mënë shtë naciuni të guënbë'ai' lë'e rall tubi manërë dushë. Gunë më cashtigu ziquë el quë narshi'i uvë con guëáhi'. Gunë më të gu ra mënë vini shtë cashtigu purquë bëldë Dios pudërusë con lë'e rall.

¹⁶ Lu lari capë nu lu tëchi llibi më, naescritë tubi léhi': "Rëy nanapë pudërë subrë grë ra rëy; Señor naná rnibë'a grë ra Señor".

¹⁷ Lueguë gunahia lu tubi ianglë nazuldí lu ngubidzë. Guní'i' fuertë lu grë ra ma'ni nariasë lu gube'e:

—Gulë gude'e nu gulë guëtëa sa' të parë shtse ru'bë shtë Dios

¹⁸ të gau të belë shtë ra rëy, nu ra jëfë militari, ra nguü valientë. Gau të belë shtë ra guay con belë shtë ra nadchi'bë ma; gau të belë shtë ra naná rnibë'a nu belë shtë ra naná bajo ordë shtë sa' rall nu belë ra mënë nalasac nu ra mënë nalasáquëdi'i.

¹⁹ Iurní gunahia lu ma dushë; gunahia lu ra rëy shtë guë'dchiliu con ra suldadë shtë në rall. Bëdëa ra parë tildinú rall cuntrë lë'e nadchi'bë tëchi guay naquichi con ra suldadë shtë më ni.

²⁰ Hia lë'e ma dushë zia'a prësi juntë con profetë falsë naná bë'në zihani sëni nu

milagrë delantë lu ma dushë. Por milagrë nabë'nëll bësiguë mënë ni ra nabëdë'e permisi parë gac escritë sëni shtë ma dushë, nu bë'në rall adorar figurë shtë ma dushë. Lë'e ma dushë con profetë falsë bëquëldí Dios lë'e rall nabanigá rall la'ni lugar catë rëuldë con gui'i' nu asufre.

²¹ Hia los de más narianaldë tëchi ra mënë ni, guti rall con spadë shtë më nadchi'bë tëchi guay. Bëru'u spadë rua' mënë ni. Grëtë' ra ma'ni bielë ra ma con belë shtë ra tëgulë ni.

20

Tubi mili izë

¹ Despuësë gunahia lu tubi ianglë naná ze'dë de gube'e con tubi liahi shtë gabildi guiá'ai'. Nu nuá'ai' tubi cadënë ru'bë.

² Lë'e ianglë ni bëldi'bi lë'e dragón, lë'e serpiëntë nanabani dizdë guahietë, mizme mëdzabë Satanás. Iurní bëquëdú ianglë lë'e mëdzabë con cadënë por tubi mili izë.

³ Bëquëldí ianglë lë'e mëdzabë la'ni gabildi; nga'li bëtá'ui' lë'ëll. Nu bëquë'ëi' tubi sëgi rua' gabildi të parë adë guëru'udi'i Satanás nu adë guësiguëdi'ill ra naciuni hashtë tédë tubi mili izë. Despuësë de tubi mili izë, iurní napë quë lda'a mëdzabë por du'pë tiempë.

⁴ Lueguë iurní gunahia ra trunë catë zubë ra nabë'në recibir pudërë parë gunë rai' juzguë. Nu zac gunahia lu ra almë naná guriuguë ra guëc rai' purquë biadi'dzë rai' shti'dzë Dios; guc rai' testigu shtë Jesús. Lë'e ra mënë ni adë bë'nëdi'i rai' adorar lë'e ma dushë, nilë figurë shtë ma. Nu adë bëdë'ëdi'i rai' permisi parë niac marcar luquë rai' u guia'a rai'. Gunahia de quë bëabrí guëbani rai' nu gunibë'a rai' con Jesucristo durantë tubi mili izë.

⁵ Perë los de más ra tëgulë adë bëabrídi'i guëbani rai' sino quë hashtë despuësë tubi mili izë guc cumplir. Ndë'e na primërë vësë guashtë ra tëgulë ladi ra tëgulë të gátidi'i rai' jamás.

⁶ Guëquitë ldu'u ra mënë ni nu guc lida'i rai' por Dios, mënë nabëabrí guëbani stubi antsë ra mili izë. Nunquë jamás gati rai' stubi sino na rai' bëshuzi shtë Dios nu shtë

Cristo. Nu guëñibë'a rai' con lë'e më por tubi mili izë.

⁷ Iurë tädë ra mili izë, iurní Satanás napë quë ldá'all catë nanull prësi.

⁸ Nu guëru'ull të tsagsiguëll ra naciuni shtë guë'dchiliu. Guziá'all parë tsagsiguëll Gog nu Magog. Guëtëall ra suldadë shtë lugar ni parë guërru. Nalë zihani ra suldadë ni, ziquë iu'lli rua' nisëdu'u.

⁹ Zni bërë'tsë rall catë naná shlatë shtë guë'dchiliu nu bédëá rall alreduerë catë nanú ra shmënë Dios nu alreduerë ciudá narac shtu'u më. Perë Dios gunibë'ai' të parë guëdchini gui'i dizdë gube'e të parë guëza'i gui'i lë'e rall; grë rall guti.

¹⁰ Lë'e mëdzabë naná bësiguë lë'e mënë ni, bëquëldí Dios lë'ëll la'ni be'lë catë rie'qui con asufre, mizmë lugar ni nanú ma dushë nu profetë falsë. Nga'li sac zi rall dzë la gue'lë por guëdubi tiempë, níd'i fin.

Trunë naquichi catë gunë më juzguë

¹¹ Iurní gunahia tubi trunë naquichi nu gunahia lu më naquëbezë luhin. Delantë lu më gunitilú guë'dchiliu nu gube'e. Iurní bédzélëdi'i ni tubi lugar parë lë'e narná hia'a iurne'.

¹² Iurní gunahia lu ra tégulë, më ru'bë nu ra nalasáquëdi'i. Zuldí rai' delantë lu Dios. Iurní bëlla'lë ra librë nu zac stubi librë bëlla'lë, librë catë naescritë ra lë shtë mënë nanapë vidë sin fin. Hia lë'e ra tégulë, Dios bë'në juzguë lë'e rai' según de lo quë nabë'në rai', según lo quë naná escritë la'ni librë ni.

¹³ Lë'e nisëdu'u bë'në intriegu ra tégulë naná guti lu nisë. Hia lugar shtë galguti, lugar catë bëga'chi ra tégulë, bë'nin intriegu ra tégulë nananú nga'li. Hia iurní Dios bë'në juzguë lë'e rai' cadë tubi rai' según lo quë nabë'nëll.

¹⁴ Iurní galguti nu lugar catë bëga'chi ra tégulë, Dios bëquëldí lë'e rahin la'ni lugar catë rie'qui con be'lë. Lugar ni nalë Galguti Segundë.

¹⁵ Nga'li bëquëldí Dios grëtë' ra mënë nanádi'i escritë lë rai' la'ni librë. Librë ni rni'i chull napë vidë sin fin nu chu nád'i salvar.

21

Guë'dchiliu cubi nu gube'e cubi

¹ Despuësë gunahia lu tubi gube'e cubi nu tubi guë'dchiliu cubi purquë lë'e primërë gube'e nu primërë guë'dchiliu hia gunitilú. Hia níd'i'i nisëdu'u.

² Na Juan, gunahia lu tubi lugar catë nád'i'i maldá; lë lugar ni na Jerusalén cubi naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios. Ciudá ni nalë nasa'a ziquë tubi lliguëna'a nanacu shábi' parë guëtsé'ai'.

³ Nu binia tubi bë fuertë naná guni'i dizdë lu gube'e:

—Guná, Dios quëréldënúhi' con ra nguiu. Guëbaninú më lë'e rai'; nu lë'e rai' na ziquë guë'dchi shtë Dios. Cuezënú më lë'e rai'. Na më Dios shtë rai' de verdá.

⁴ Dios guëcuë'dchi' grëtë' nisë narru'u lu ra mënë ni. Hia iurní jamás gati rai'. Gú'nëdi'i rai'; adë tsádi'i ldu'u rai', nu gápëdi'i rai' dulurë purquë grëtë' ra nagu' antsë hia lë'e ni gualú.

⁵ Iurní el quë naná quëbezë lu trunë guni'i:

—Guná quëhuntsa'ua nacubi grëtë' ra cusë.

Nu zac guni'i' lua:

—Bëquë'ë di'dzë rë' purquë verdá nahin nu quëhuna cumplir shti'dza.

⁶ Despuësë de ni, guni'i më lua:

—Hia grëtë' guc. Na nahia principi nu nahia fin ziquë lëtrë A nu Z. El quë nanapë garbidchi, na guënehia ndigá nisë gu mënë ni. Nisë ni na vidë sin fin.

⁷ El quë nagonë gan lu cusë mal, gúnëll recibir grëtë' ndë'e ziquë herenci. Gaca Dios shtë mënë ni nu lë'e rai' gac rai' shinia.

⁸ Perë en cuantë ra nanápëdi'i valurë parë guëquebi rall na rall shmëna, ra nanabani mal, ra narguini mënë, ra nabani ziquë mbecu, grë ra narunë creer galbëlliú, grëtë' ra narunë adorar cusë naruntsa'u guia'a mënë, grëtë' nabishi ra; grë mënë ni runë tucarë tsa rall la'ni lugar catë rie'qui con be'lë nu asufre. Nga'li gati rall parë siempre, adë níd'i fin.

Jerusalén cubi

⁹ Ra gadchi ianglë ni nua'a rai' gad-chi copë narunë significar gadchi plaguë dushë nanapë quë guëdchini. Guní'i tubi ianglë lua:

—Gude'e të guëluá'ahia lë'ël lu naná guëtsë'a, lë'ë tse'lë shtë më nabërlulé Lli'li.

¹⁰ Bë'në Espíritu Santo të gunahia stubi cusë. Tubi ianglë bia'a na guëc dani ru'bë. Bëlua'a ianglë na tubi ciudá ru'bë nalë Jerusalén Santu naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios.

¹¹ Ciudá ni rabtsë'ë con mizme llni nu pudërë shtë Dios. Rabtsë'ëin ziquë tubi guë'ë namás lasac, ziquë guë'ë jaspe. Rlua'ain ziquë vidrio.

¹² Alrededurë ciudá ni nanú tubi lu' ru'bë nu llëduni. Napë lu' ni chi'bë chupë puertë. Tubi ianglë zuga'a rua' cadë puertë. Lu ra puertë ni naescritë lë shtë chi'bë chupë grupë shtë ra mënë israelitë.

¹³ Nanú tsunë puertë nezë guia'a, tsunë puertë ladë nortë, tsunë puertë ladë sur, nu tsunë puertë ladë nezë guetë.

¹⁴ Hia lu' shtë ciudá ni napin chi'bë chupë guë'ë naná ziquë cimientë shtë lu'; hia naescritë lu guë'ë ni ra lë shtë chi'bë chupë poshtë shtë Jesús, el quë nabërlulé Lli'li.

¹⁵ Lë'ë ianglë naná quëadi'dzënú na, nua'a tubi varë orë parë guërë'shë ciudá, ra puertë nu lu' shtë ciudá.

¹⁶ Lë'ë ciudá nahin cuadradë; de larguë nu igual de ancho. Lë'ë ianglë ni bërë'shi' ciudá con varë nanuá'ai'. Bërë'shë ianglë naná chupë mili chupë gahiu'a kilómetros de larguë, de alto, nu de ancho; igual na guëzá ladë shtë ciudá.

¹⁷ Lueguë bërë'shë ianglë naná lu' shtë ciudá; nabishin naná sesenta con tapë metros según medidë nanua'a ianglë.

¹⁸ Lë'ë lu' ni nactsá'uhin de guë'ë jaspe nu lë'ë ciudá nactsá'uhin con purë orë; rlua'ain ziquë vidrio naná limpi.

¹⁹ Ra chi'bë chupë cimientë shtë lu', dzutsá'uhin con grë clasë guë'ë nalasac. Primërë cimientë na guë'ë jaspe; hia naná segundë na guë'ë safiro; hia tecërë na guë'ë ágata; cuartë na guë'ë esmeralda;

²⁰ Quintë na guë'ë ónice; sexta na guë'ë cornalina; hia séptima na guë'ë crisólito;

lë'ë octavë na guë'ë berilo; lë'ë noveno na guë'ë topacio; lë'ë décima na guë'ë crisoprasa; lë'ë undécima na guë'ë jacinto; nu duodécima na guë'ë amatista.

²¹ Ra chi'bë chupë puertë shtë ciudá nactsa'u guë'ë perla, cadë tubi puertë na tubsë guë'ë perla. Lë'ë nezë principal shtë ciudá ni nactsa'u de purë orë. Rlua'ain ziquë vidrio purë.

²² Adë gunádia'a iádu'u shtë ciudá ni purquë mizme lë'ë Dadë Dios narnibë'a grëtë' cusë nu el quë nabërlulé Lli'li, na rai' iádu'u shtë ciudá ni.

²³ Hia lë'ë ciudá rquí'nidi'i llni shtë ngubidzë, nilë llni shtë mbehu parë guëzianí purquë mizme llni shtë Dios nu zac llni shtë Lli'li quëgzianí ladi guë'dchi.

²⁴ Ra naciuni naná guc ra salvar, së rai' lu llni shtë ciudá nu ra rëy shtë guë'dchiliu gue'dënú rai' grë pudërë nu hunurë shtë rai' parë gunë rai' intriegu ni lu më.

²⁵ Ra puertë shtë ciudá jamás adë guë'audi'in dzë la gue'lë purquë guídëdi'i gue'lë.

²⁶ Nga'li ra mënë shtë grë naciuni gue'dënú rall hunurë nu cusë ru'bë parë ciudá ni.

²⁷ Perë nunquë adë tsutëdi'i cusë nanádi'i limpi la'ni ciudá; adë tsutëdi'i el quë naná mal, nilë el quë narná tushë lu sáhi', nilë el quë narguguë sáhi'. Sulë ra mënë tsuté nga'li, ra nardzelë lë rai' la'ni librë narni'i chu gac salvar. Pues lë'ë Lli'li nápi' librë ni.

22

¹ Iurní lë'ë ianglë bëluá'ai' tubi guëë'gu catë nanú nisë limpi. Nisë ni rne'e vidë sin fin. Rlua'ain clarë ziquë vidrio, nu bëru'u nisë ni dizdë lu trunë catë quëbezë Dios nu catë quëbezë Lli'li.

² Hia guërludë nezë principal shtë ciudá nu cadë ladë shtë guëë'gu ni, riaru'bë tubi hiaguë narne'e vidë sin fin. Hiaguë ni bédë'ë tubi cusechë chi'bë chupë vësë tubi izë; rne'ein nashi cadë mbehu nu ndiaguë shtë hiaguë ni rllui'i parë gunëac ra mënë shtë ra naciuni.

³ Ndë nídi'i ni tubi cusë narzac zi por galëcashtigu shtë më. Lë'ë trunë catë

quëbezë më nu catë quëbezë Lli'li, zuga'a la'ni ciudá ni; hia lë'ë muzë shtë Dios quëhunë rai' adorar lë'i'.

⁴ Frentë guëná rai' lu më iurní nu nua'a rai' lë më luquë rai'.

⁵ Nga'li adë tsúdi'iru'u gue'lë. Ra naquërelde nga'li adë rquí'nidi'i llni shtë lámpara, ni por llni shtë ngubidzë purquë mizme Dios, Shtëda'a, guëzianí më lu ra mënë ni. Ndë guëribë'a rai' por grëtë' tiempë.

Hia guëlladchi iurë guëabré Jesucristo

⁶ Lueguë lë'ë ianglë guni'i lua:

—Di'dzë rë' na verdá nu nasegurë gunë më cumplir rahin. Lë'ë Dadë Dios shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë më, mizme më ni bëshé'ldi' ianglë parë guëluá'ai' lu muzë shtë më grëtë' lo quë nagac lueguë.

Guni'i Jesús:

⁷ —Gueda lueguë.

Guëquitë ldu'u el quë naná runë cuendë ra di'dzë naná escritë la'ni librë rë'.

⁸ Na Juan, binia nu gunahia grëtë' ra cusë rë'. Hia despuësë binia nu gunahia, iurní bëzullibia guëa' ianglë, el quë nabëlua'a na ra cusë ni. Guc shtua'a guna adorar lë'i'.

⁹ Perë ianglë guni'i lua:

—Adë rúnedi'il zni' purquë nahia tubi muzë shtë Dios igual ziquë lë'el, ziquë ra sa'l narni'inú diza'quë lu ra mënë nu ziquë ra narunë cuendë ra di'dzë naná escritë ndë'ë. Bënë adorar Dios.

¹⁰ Nu guni'i ianglë lua:

—Adë rca'chi ldú'udi'il ra di'dzë rë' naná escritë la'ni librë rë' purquë hia lë'ë tiempë ziagla'guë nagac cumplirin.

¹¹ Dzë ni ra mënë naquëhunë mal, tsagla'guë gunë rall mal. Ra naná më mal tsagla'guë gac rall më mal; el quë naná më za'quë lu Dios, tsagla'guë gac rall më za'quë lu më; el quë naná santu delantë lu më, tsagla'guë gáqui' santu.

Guni'i Jesús:

¹² —Zni nahin; lueguë guelda. Gueldënúa tubi premi ca'a të según lo quë naquëhunë të.

¹³ Nahia ziquë ra letrë A nu Z; nahia principi nu nahia fin shtë grë ra cusë. Más antsë gurështë guë'dchiliu, nabanía iurní nu despuësë tsalú guë'dchiliu todavía nabanía.

¹⁴ Guëquitë ldu'u ra naquëhunë cumplir voluntá shtë më të gapë rai' derechë gau rai' nashi shtë hiaguë narne'e vidë sin fin. Zni gac parë tsuté mënë ni rua' puertë shtë ciudá.

¹⁵ Perë grëtë' ra naná mal, ra naquëgsiguë sa' rall, ra narunë galëbëlliú, ra narquënú sa' rall, grëtë' ra narguini mënë, grëtë' ra narunë adorar cusë naractsa'u guia'a mënë nu grëtë' ra narëuu' ldu'u ra cusë enga'ni u ruadi'dzë rall bishi, guëa'në rall fuërë ciudá.

¹⁶ —Na Jesús, bëshé'lda ianglë shtëna parë guëquëbi' nu guëní'i' grë ra di'dzë rë' lu ra grupë shtë shmënë Dios. Nahia el quë nabëdë'ë vidë parë rëy David nu nahia llëbni shtëhi'. Nahia ziquë mbelëgui'i Plojë narabtsë'ë rsili.

¹⁷ Lë'ë Espíritu Santo rni'i:

—Gude'e.

Lë'ë tse'lë Lli'li rni'i:

—Gude'e.

El quë narquë diaguë shti'dza rni'i:

—Gude'e.

El quë narbidchi si rac shtu'u gu nisë, gude'e lua parë gull nisë narne'e vidë sin fin. Rne'e më nisë ni ndigá.

¹⁸ Quëhuna testificar de quë cualquier mënë narini di'dzë naná escritë la'ni librë rë', si talë guëtü'ñi nguui más cusë, Dios gúni' cashtigu nguui ni con plaguë naze'dë según naescritë ndë'ë.

¹⁹ Si talë chu tubi nguui guëdchisull tubi di'dzë shtë Dios naná escritë la'ni librë rë', Dios guëti'i lë nguui ni la'ni librë narni'i chu na salvar. Guëdchisú më derechë parë adë tsutédi'i nguui ni la'ni ciudá santu con grë ra bendición naná escritë la'ni librë rë'.

²⁰ El quë narquebi ra cusë rë' rni'i:

—Lueguë guelda.

Nia, Dadë Jesús, gude'e.

²¹ Na Juan, rnia'a lu të; rac shtua'a gunë ldoi' Dadë Jesucristo lë'ë të nu cuezënuhi' lë'ë të. Amén.